XVIII. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU

XVIII. International Symposium on Turkish as a World Language

5-6 Kasım/November 2026, Sinop

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ABSTRACT BOOK

SİNOP ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

SİNOP ÜNİVERSİTESİ

XVIII. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

SİNOP UNIVERSITY

XVIII. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON TURKISH AS A WORLD LANGUAGE

ABSTRACT BOOK

5-6 Kasım / November 2026

SİNOP ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI XX
SCIENTIFIC PUBLICATION OF SİNOP UNIVERSITY XX

E-ISBN XXX

XVIII. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU

XVIII. International Symposium on Turkish as a World Language

Sinop Üniversitesi Adına Sahibi | Owner on behalf of Sinop University

Rektör | Rector

Prof. Dr. Şakir TAŞDEMİR

Editör | Editor

Prof. Dr. Ertan BESLİ

Doç. Dr. Nazlı MEMİŞ BAYTİMUR

Dr. Öğr. Üyesi Gülşah DURMUŞ

Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖZCAN

Tasarım | Design
Sinop Üniversitesi Basın-Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Üniversitemizin bilimsel bir yayımıdır. Kitapta yayımlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarların kendilerine aittir. Yazılar, yayıncı kuruluşun izni olmadan kısmen veya tamamen bir başka yerde yayımlanamaz.

XVIII. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU

XVIII. International Symposium on Turkish as a World Language

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI
ABSTRACT BOOK

5-6 Kasım / November 2026 / Sinop Üniversitesi - Türkiye

Sinop Üniversitesi Yayınları XX

Scientific Publication of Sinop University XX

İletişim | Communication

Korucuk Mahallesi Selanik Caddesi No:21

57000 | SİNOP | TÜRKİYE

Tel: +90 (368) 271 57 57 | Faks: +90 (368) 271 57 63

dunyadiliturkce@sinop.edu.tr / https://dunyadiliturkce.sinop.edu.tr

Yayımlanma tarihi: XXX

E-ISBN: XXX

SEMPOZYUM ONUR KURULU / SYMPOSIUM HONORARY BOARD

Prof. Dr. Şakir TAŞDEMİR — SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI
Abdullah EREN — TİKA BAŞKANI
Prof. Dr. Osman MERT — TÜRK DİL KURUMU (TDK) BAŞKANI
Prof. Dr. Selim ARGUN — YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ BAŞKANI
Abdulhadi TURUS — YURT DIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (YTB) BAŞKANI
Prof. Dr. Ahmet AKKAYA — BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ
Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL — BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI / CHAIRS OF THE SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Serkan YAZICI
Doç. Dr. Aysun EROĞLU

SEMPOZYUM KURULLARI / SYMPOSIUM COMMITTEES

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Esra BOZKURT ALTAN — Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Ertan BESLİ — Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Kibar AKTIN — Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Alpaslan OKUR — Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Tuğrul BALABAN — Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Ergün ACAR — Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Nazlı MEMİŞ BAYTİMUR — Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet AKDAĞ — Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Zekiye TUNÇ — Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Arzu ÇEVİK — Bartın Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖZCAN — Sinop Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Esra SOY — Sinop Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah DURMUŞ — Sinop Üniversitesi

SEKRETERYA / SECRETARIAT

Arş. Gör. Ömer Ferit İMLAK
Arş. Gör. Buse Sena DURUK
Arş. Gör. Mustafa Alper SARIİPEK
Arş. Gör. M. Rahman KALYONCU
Arş. Gör. İlknur ÖZBEBEK

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Abdullah KÖK — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL — Başkent Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Adem KOÇ — Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ahat ÜSTÜNER — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet AKKAYA — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet BENZER — Marmara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet BURAN — Fırat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet PEHLİVAN — Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC)
Prof. Dr. Akartürk KARAHAN — Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ali AKAR — Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ali Fuat ARICI — Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ali TORUN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ali YAKICI — Emekli Öğretim Üyesi; Gazi Üniversitesi, Tobb Üniversitesi
Prof. Dr. Alparslan OKUR — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Anarkul SALKINBAY — Al-Farabi Kazakh Notional Univertisy (Kazakistan)
Prof. Dr. Arzu Sema ERTANE BAYDAR — Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR — Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ayşe İLKER — Manisa Celâl Bayar Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ayşe Melek ÖZYETGİN — Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Bayram Ali KAYA — İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Bayram BAŞ — Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN — Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Bilal YÜCEL — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Bilge ERCİLASUN — Kıbrıs Amerikan Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ — Kırıkkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Bilginer ONAN — Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Celal DEMİR — Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ — Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ceval KAYA — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Cüneyt AKIN — Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Dilek ERGÖNENÇ — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Duygu UÇGUN — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Edibe SÖZEN — Maltepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Efecan KARAGÖL — Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Efrasiyap GEMALMAZ — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Elçin İBRAHİMOV — Karabağ Üniversitesi, Azerbaycan Diller Üniversitesi (Azerbaycan)
Prof. Dr. Elif AKTAŞ — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Emin EMİNOĞLU — Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Emine ATMACA — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Emrah BOYLU — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ercan ALKAYA — Fırat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Erdal ADAY — Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Erdoğan BOZ — Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ergin JABLE — Priştine Üniversitesi (Kosova Cumhuriyeti)
Prof. Dr. Erol DURAN — Uşak Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ertan BESLİ — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Esra BOZKURT ALTAN — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Faruk YILDIRIM — Çukurova Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Fatih KANA — Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Fatma AÇIK — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ferhat ENSAR — Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ferit YUSUPOV — Kazan Federal Üniversitesi (Tataristan)

Prof. Dr. Ferruh AĞCA — Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Feyza TOKAT — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Feyzi ERSOY — Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Filiz METE — Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Funda KARA — Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Funda TOPRAK — Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Fuzuli BAYAT — Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü (Azerbaycan)
Prof. Dr. Gızılgül ABDULLAYEVA — Bakü Devlet Üniversitesi (Azerbaycan)
Prof. Dr. Gökçe YÜKSELEN PELER — Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL — Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Gökhan ARI — Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Gülbanu KOSSIMOVA — Abay Devlet Pedagoji Üniversitesi (Kazakistan)
Prof. Dr. İsmet Gülsel SEV — Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Gülsemin HAZER — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hacı İbrahim DELİCE — Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. H. Ömer KARPUZ — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hakan ÜLPER — Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Halit KARATAY — Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hamidulla BOLTABAYEV — Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)
Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hanifi VURAL — Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Harun ŞAHİN — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hasan Ali ESİR — Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hasan BAĞCI — Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hatice GÜNEŞ — Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN — Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hatice TÖREN — İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hayati DEVELİ — İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hazretgulı DURDIYEV — Mahtumkulu Dil, Edebiyat ve Millî Elyazmaları Enstitüsü (Türkmenistan)
Prof. Dr. Hikmet KORAŞ — Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL — Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hülya ERAYDIN ARGUNŞAH — Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL — Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN — Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU — Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. İdris Nebi UYSAL — Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. İlhan ERDEM — İnönü Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. İlhan UÇAR — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Jale DEMİRCİ — Ankara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ — Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Kazım KÖKTEKİN — Ordu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ — Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Kemalettin DENİZ — Gazi Üniversitesi (Türkiye)

Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Keziban TEKŞAN — Ordu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Kürşad GÜLBEYAZ — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Kürşat ÖNCÜL — Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Latif BEYRELİ — Marmara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Levent KURGUN — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Leyla KARAHAN — Tobb Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. M. Abdullah ARSLAN — Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mazhar BAL — Marmara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet AYDIN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet CANBULAT — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM — Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet EROL — Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Fatih KİRİŞÇİOĞLU — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU — Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Mehdi ERGÜZEL — İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Öcal OĞUZ — Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Surur ÇELEPİ — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Vefa NALBANT — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Metin EKİCİ — Ege Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR — Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ — Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mukhabbat KURBANOVA — Mirza Uluğbek Özbekistan Milli Üniversitesi (Özbekistan)
Prof. Dr. Murat ATEŞ — Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Musa ÇİFCİ — Uşak Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Musa DUMAN — Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa ALTUN — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH — Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa ARSLAN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ — Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa KURT — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa Sinan KAÇALİN — İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nadir İLHAN — Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Namık Kemal ŞAHBAZ — Mersin Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Necati DEMİR — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nergis BİRAY — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nesrin SİS — İnönü Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN — Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nezir TEMUR — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nodirkhon KHASANOV — Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)
Prof. Dr. Nurettin DEMİR — Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nuri KAVAK — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Oğuz KARAKARTAL — Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC)
Prof. Dr. Oğuzhan YILMAZ — Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Onur Alp KAYABAŞI — Aksaray Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Onur BALCİ — Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU — Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)

Prof. Dr. Osman Fikri SERTKAYA — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Osman YILDIZ — Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ömer Tuğrul KARA — Çukurova Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Özay KARADAĞ — Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Özlem Deniz YILMAZ — Marmara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN — Ankara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN — Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Recep TOPARLI — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ — Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ — Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Salim KÜÇÜK — Ordu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Sedat BALYEMEZ — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Sedat MADEN — Bayburt Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Selamet MATKARİMOVA — Ürgenç Devlet Üniversitesi (Özbekistan)
Prof. Dr. Semra ALYILMAZ — Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serap UZUNER YURT — Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serdar BULUT — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serdar YAVUZ — Fırat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serhat KÜÇÜK — Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serkan ŞEN — Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serkan YAZICI — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Sibel MURAD — Amasya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Soner SAĞLAM — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Şaban KÖKTÜRK — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN — Dokuz Eylül Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Şükrü Haluk AKALIN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Talat DİNAR — Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Tuğrul BALABAN — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Turgut BAYDAR — Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Turgut KARABEY — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Türker EROĞLU — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Umay TÜRKEŞ GÜNAY — Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC)
Prof. Dr. Ülker ŞEN — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ülkü ELİUZ — Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ümit HUNUTLU — Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Vahit TÜRK — İstanbul Kültür Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yasin Mahmut YAKAR — Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU — Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yavuz UYSAL — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yılmaz YEŞİL — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yunus BALCI — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yusuf TEPELİ — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Zeki KAYMAZ — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. Zikri TURAN — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ahmet AKDAĞ — Sinop Üniversitesi (Türkiye)

Doç. Dr. Ahmet KARAMAN — Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ahmet Turan DOĞAN — Harran Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ahmet Zeki GÜVEN — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Anvar ALLAMBERGENOV — Özbekistan Bilimler Akademisi (Özbekistan)
Doç. Dr. Arzu ÇEVİK — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Aysun EROĞLU — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Bedia KOÇAKOĞLU — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Bekir DİREKCİ — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Berdı SARIYEV — Ankara Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Berker KURT — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Betül BÜLBÜL OĞUZ — Manisa Celal Bayar Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Bora BAYRAM — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Burak TELLİ — Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Can ŞEN — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Cesurbek MAHMUDOV — Özbekistan Devlet Dünya Dilleri Üniversitesi (Özbekistan)
Doç. Dr. Dilrabo Djalalovna KAZAKBAYEVA — Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)
Doç. Dr. Elyor G'APPAROV — Nemengan Devlet Üniversitesi (Özbekistan)
Doç. Dr. Elza Alışova DEMİRDAĞ — Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC)
Doç. Dr. Emel NALÇACIGİL — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ergün ACAR — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Fatih VEYİS — Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Gulnara Aliyeva KOŞKUN — Bakü Slavyan Üniversitesi (Azerbaycan)
Doç. Dr. Gülsine UZUN — Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Hadra Kübra ERKINAY TAMTAMIŞ — Mardin Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Hasan Basri KANSIZOĞLU — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Hatice KUTLAR — Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Himmet BÜKE — Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. İnan GÜMÜŞ — Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Kadri KURAM — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Kakacan CANBEKOV — Türkmenistan Bilimler Akademisi (Türkmenistan)
Doç. Dr. Kateryna TELESHUN — Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)
Doç. Dr. Kenan ACAR — Kocaeli Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Kürşat Şamil ŞAHİN — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Maral Mamnetberdiyevna KULIYEVA — Devletmammet Azadi Türkmen Millî Dünya Dilleri Enstitüsü (Türkmenistan)
Doç. Dr. Maral TAGANOVA — Türkmenistan Bilimler Akademisi (Türkmenistan)
Doç. Dr. Meriç GÜVEN — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Doç. Dr. Meryem ARSLAN — Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Muhammed HÜKÜM — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Muminjon SULAYMONOV — Nemengan Devlet Üniversitesi (Özbekistan)
Doç. Dr. Muxammadrizo DJURAYEV — Kokand Devlet Üniversitesi (Özbekistan)
Doç. Dr. Nazlı MEMİŞ BAYTİMUR — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Oğuzhan KARABURGU — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Osman TÜRK — Harran Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ömer KEMİKSİZ — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Özgür AY — Uşak Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ramazan ERYILMAZ — Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Refide ŞAİNİ — Uluslararası Balkan Üniversitesi (Kuzey Makedonya)

Doç. Dr. Serdar DERMAN — Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Sevda KAMAN — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Sevim ŞERMET — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Sirderyahan UTANOVA — Özbekistan Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Özbekistan)
Doç. Dr. Sunay AKKAYA — Adıyaman Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Şahru PİLTEN UFUK — Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Tudora ARNAUT — Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)
Doç. Dr. Ümit EKER — Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Üzeyir SÜĞÜMLÜ — Ordu Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Yusuf GÖKKAPLAN — Kapadokya Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Yusuf GÜNAYDIN — Gazi Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Zekiye TUNÇ — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Zoya KİRİLLOVA — Kazan Federal Üniversitesi (Tataristan)
Dr. Öğr. Üyesi Adile YILMAZ — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Ali TAŞTEKİN — Maltepe Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Cafer GARİPER — Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Celal Can ÇAKMAKCI — Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Cevdet ŞANLI — Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Erhan ÇAPOĞLU — Amasya Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Esra SOY — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Gözde GÜNGÖR — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah DURMUŞ — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Hatice Neslihan DEMİRİZ — İstanbul Topkapı Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin PARLAKYILDIZ — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Latife KIRBAŞOĞLU KILIÇ — Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt Metin TÜRKTAŞ — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Nurdin USEYEV — Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi (Kırgızistan)
Dr. Öğr. Üyesi Pınar ŞİMŞEK — Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖZCAN — Sinop Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ASLAN — Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BAYRAKTAR — Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
Öğr. Görevlisi Öykü MERCAN ÇETİN — Bartın Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Jaloliddin JORAYEV — Özbekistan Bilimler Akademisi (Özbekistan)
Dr. Laçınbek AHMADALİYEV — Bilim ve Biznes Üniversitesi (Özbekistan)
Dr. Ravshanjon ABDULLAYEV — Kokand Üniversitesi (Özbekistan)
Dr. Ulbosin AMETOVA — Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)
Dr. Zahiriddin SULAYMANOV — Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ABSTRACT BOOK

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Sempozyum Onursal Başkanı Ön Sözü ... 1

Türkçede Dinlenebilirliğin Ölçülmesi ... 2

Yapay Zekâ Destekli Yazma Eğitiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Başarısına ve Öz Yeterlik Algısına Etkisi: Bir Karma Yöntem Araştırması ... 3

Yûnus Emre ve Sinoplu Safâyî'nin Dolap-nâmelerinin Mukayeseli Analizi ... 4

Odysseia Destanı ile Dede Korkut Hikâyelerinden Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Boyun Metinlerarasılık Bakımından Değerlendirmesi ... 5

Bir Bitki Adının Tarihsel Serüveni: Günebakan'dan Ayçiçeği'ne ... 6

Azerbaycan Matbuatında İlk Çocuk Dergileri: Debistan, Rehber ve Mektep ... 7

Kumuk Türkçesinin Sağlıkla İlgili Söz Varlığı Üzerine ... 8

Yeni Derleme Sözlüğü: Türkçenin Yaşayan Hafızasını Dijitalleştirmek ... 9

Masaldan Yaşantıya: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yas Algısındaki Dönüşümün Yaratıcı Drama Yoluyla İncelenmesi ... 10

Türkçede +sI Birleşik Ekiyle Kurulmuş Birleşik Sözcüklerin Sıfat Olarak Kullanılması ... 11

Ebu Müslim Destanı'nın Söz Varlığı ... 12

Ali Şîr Nevâî'nın Edebî Yaratıcılığı ve Osmanlı Edebiyatı ... 13

Özbek Kültüründe Ad Koyma Pratikleri ... 14

İnsan mı, Yapay Zekâ mı? Metin Kaynağı, Güvenirlik ve Yanlış Bilginin Okur Gözünden Değerlendirilmesi ... 15

Türkçenin Kültürel Bellek Taşıyıcısı Olarak Cezayir: Osmanlı Mirasından Yunus Emre Enstitüsüne Dil ve Kültür Aktarımı ... 16

Mukaddimetü'l-Edeb'in Satır Altı Türkçe Çevrili Meşhed Âstân-ı Kuds-i Razavî Kütüphanesi 3750 Numaralı Nüshası Hakkında ... 17

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Sürecinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Yönelik SWOT Analizi ... 18

Eğitim - Öğretimde Konuşma Kültürü: Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri ... 19

Tarama Sözlüğü'nde İsimden Fiil Yapan +lA- Eki ve İşlevleri ... 20

Türkçe Kutuplu Sorularda Olumsuzlama, Etki Alanı ve Yanıtlar ... 21

Türkçe Etki Eylemlerinde Durum, Bitimlilik ve Değişmeli Bürün ... 22

Özbekçede Örtülü Anlam Oluşturan Sorulu Yapılardaki Kalıp İfadeler; *Nima Balo* Örneği ... 23

Yabancılara Türkçe Öğreticilerinin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kavramlarına İlişkin Farkındalıkları ... 24

Kültürel Bellekten Dünya Diline Türkçe: Romanın Temsil İşlevi ... 25

Türkmence Yalancı Eş Değerlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi: Yeni İstanbul Örneği ... 26

Türkçe Öğretim Programlarında Sürdürülebilirlik ... 27

Alaş Aydını Xalel Dosmuxamedulı'nın Eserlerinde Kullanılan Terimlerin Yapısı ... 28

Klasik Türk Şiirinde "Bahçe" Heterotopyasının Kültür Dilbilimsel İncelemesi ... 29

Türkçe Sözlükçülükte Kalıplaşmış Yapıların Sözlük Bilimsel Statüsü ve Sözlük Maddesi Değeri ... 30

Dilin Kültür Aktarma İşlevini Masallar Üzerinden Okumak: Karşılaştırmalı Olarak Sinop ve Hatay Masalları Bağlamında Yerelleşme ... 31

Özel Amaçlı Türkçe Öğretiminde Rol Oynama (Role-Play) Tekniği: Yabancı Hekim Adayları İçin Literatür Destekli Bir "Hekim-Hasta İletişimi" Ders Tasarımı Örneği ... 32

Türkiye'de Dil Eğitiminde Sözcük Çağrışım Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi: 2000–2026 ... 33

Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Edebî Ürünlerin Yirmi Yıllık Dönüşümü (2005-2024) ... 34

Sırpçada Yeme-İçme ile İlgili Türkizmlerde Fonetik Uyarlamalar ... 35

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yapay Zekâ Sohbet Botlarına Bağımlılık Düzeyleri ile Öz-Düzenlemeli Öğrenme İnançları Arasındaki İlişki 36
Yapay Zekâ Destekli Öz- Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması 37
Kırıkkale Halk Efsanelerinin Motif Yapısı: Çeşnigir Köprüsü ve Gelincik Kayası Örneği 38
Söz Edimlerinin Yapay Zekâ Aracılığıyla Öğretimi 39
2024 Türkçe Dersi Öğretim Programında Üretim Atölyelerinin Uygulanabilirliği: Türkçe Öğretmenlerinin Deneyimleri 40
Behiç Ak'ın Çocuk Edebiyatına İlişkin Görüşlerinde Okuma Kültürü ve Kültürel Bellek: Bir Söyleşinin Tematik Analizi 41
Onomastik Sözlüklerde Sözlük Maddesinin Yapısı (Mikroyapı): Kuramsal Sorunlar ve Bir Model Önerisi 42
Musahipzade Celal'in Tiyatrolarında Dilde Sadeleşme Tavrı 43
2020-2025 Yılları Arasında Türkiye'de En Çok Dinlenen Şarkıların Söz Varlığı 44
Uluslararası Sağlık Öğrencilerine Yönelik Özel Amaçlı Sağlık Türkçesi Eğitimi Programı Tasarımı 45
Gagauz Türklerince Söylenen Mânilerde Giyim-Kuşam ve Süslenme Kültürüne Ait Söz Varlığı 46
Eski Uygurcadaki Budist Hibrit Sanskritçe (BHS) Sözlük Birimlerinin Ortografik ve Semantik Analizi 47
Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye'den Kazak ve Kırgız Türkçesine Anlam Değişmeleri 48
Nehcü'l-Ferâdîs'te Şaşırma Bildirimi (Miratif) İşaretleyicileri 49
Lisansüstü Öğrencilerinin Akademik Yazma Kaygılarının İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması 50
Dijital Araçların Temel Dil Becerilerine Etkisi:Fırsatlar ve Riskler Bağlamında Türkçe Öğretmenlerinin Görüşleri 51
Bilme ile Uygulama Arasındaki Sınırı Aşmak: Öğretmen Eğitiminde Retorik Çöküş Anları 52
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Kültürü: Bir Karma Yöntem Araştırması 53
Türkiye'de 1960'lı Yıllarda Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanan Ders Kitaplarının İncelenmesi 54
Eski Türkçede Tövbe Şeması: Kültür Dil Bilimi Çerçevesinde Eşdizim İncelemesi 55
Harf İnkılabının Eşiğinde: Cumhuriyet Gazetesinde Yeni Yazıya Geçiş (23 Ağustos-31 Ekim 1928) 56
Geç Osmanlı Dönemi Dil Tarihçiliği: Tarihçe-i Lisan-ı Osmanî 57
Akademik Konuşma Türü Olarak Lisansüstü Tez Savunmaları 58
Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Yaratıcı Düşünme ve Yaratıcı Yazma Becerileri Üzerindeki Etkisi 59
Eşyanın Diliyle Konuşmak: Modern Türk Romanında Nesne ve Benzetme 60
Yazma Becerisi Açısından 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın İncelenmesi 61
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Program Okuryazarlığı Yeterlik Algıları ile Öğretmenliğe Hazır Olma Durumları Arasındaki İlişki 62
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Eğitimcilerin Bağımsız Konuşma Öğretimine İlişkin Görüşleri 63
Dijital Medya Kültürünün Ortaokul Öğrencilerinin Söz Varlığına Etkisi 64
Ortaokul Düzeyi Türkçe Ana Dili Konuşucusu Çocuklarda Al- Eyleminin Prototip Kullanımları: Derlem Temelli Bir Karşılaştırma 65
D-AOBM 2020 Kapsamında Dil İhtiyaç Profilleri Oluşturma ve Bireyselleştirilmiş Öğrenme Planlarının Geliştirilmesi 66
Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinden Töreye Doğru: Köktürk Yazıtları ve İlk İslamî Dönem Türk Edebiyatı Eserlerinde Töre Kavramı 67
Türkçe Eğitiminde Özel Gereksinimli Öğrencilere Yönelik Araştırmaların İncelenmesi: Betimsel İçerik Analizi 68
Türkçe Karşıolgusal Anlatım Fiili San- 69
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğreniciler Açısından Dilsel Özgüveni Yordayan Değişkenler 70
Ortaokul Öğrencilerinin Sıklık Katmanlarına Göre Alıcı Sözcük Bilgisine İlişkin Kümesel Görünümleri 71

Türkçede Sosyal Psikoloji Terminolojisinin Doğuşu 72
Erzurum Ağzında Morfofonetik Yer Ödünçlemesi 73
Harezm Türkçesi Dönemi Eserlerinin Kurucu Metin İşlevi 74
"Karışık Dilli Eserler" Terimi Üzerine Yeniden Bir Değerlendirme: Tabakalaşma Yaklaşımı 75
Akademisyenler Nasıl Okur? Akademik Okuma Stratejileri Üzerine Nitel Bir Araştırma 76
Dilde Özleştirme Sürecinde Sözcük Oluşturma Sorunları: *Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu* Örneği 77
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Uluslararası Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine Yönelik Yapay Zekâ Kullanım Durumları 78
Klasik Türk Şiirinde Yas Dili: Mersiyelerde Deyimler 79
Türk Dilinde Kur'an Çevirilerinin Kronolojik Bibliyografyası 80
Dil Kurumlarının Dijital Görünümlerinin Karşılaştırmalı İncelemesi 81
Türkçede LGS Türkçe Sorularında Öğrencilerden Çözümlemeleri Beklenen Metinsel İlişkiler: Bağlaşıklık ve Tutarlılık Açısından Bir İnceleme 82
Bir Dil Öğretim Kaynağı Olarak Pavlakis Melitopoulos'un *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî*'si 83
Dede Korkut Hikâyelerinde Fiil Dizi Tipleri 84
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Orta ve İleri Düzey Öğrencilerinin Duygusal Bürün Algı Becerilerinin Karşılaştırılması 85
Eski Uygur Türkçesi Metinlerinde İkilemelerden Oluşan Zarf Yapıları 86
Berberliğin Dünü ve Bugünü: Estetikle Harmanlanan Tarihsel Bir Miras 87
Kültürel Diplomasi Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarının Rolü: Türk Kültürü ve Medeniyeti Ders Kitabı Örneği 88
Kokand Hanlarının Ali Şîr Nevâî Eserlerini İstinsah Ettirme Çalışmaları 89
Yunus Emre Enstitüsünün Uluslararası İmajı: Çevrimiçi Yorumların Derlem Destekli Analizi 90
Balkanlarda Kiril Harfli Protestan İlahilerinde Çeviri Stratejileri ve Kavram Aktarımı 91
Atebetü'l-Hakâyık'ta Yönlendirici Söz Edimleri 92
Mektubun Son Sözü: 1923-1960 Dönemi Mektuplarda Kapanış Cümleleri 93
Dil Becerileri Temelli Okul Dışı Öğrenme Ortamı Etkinlikleri Tasarlamak: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Tasarım Deneyimlerine İlişkin Görüşleri 94
Türk Dillerinde Nostratik Söz Varlığı 95
Öğretmen Adaylarının Çocuk Edebiyatına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi 96
Harezm Vahası Atasözlerinde Lingvokültürel Kodlar: Türkiye Türkçesi Paremiolojisiyle Karşılaştırmalı Bir İnceleme 97
Kültürlerarası İletişim Bağlamında Türkçe Öğretiminin Pedagojik Yönleri 98
Türkçenin Kültürlerarası İletişim Aracı Olarak Öğretiminin Psikodilbilimsel ve Lingvokültürel Temelleri 99
Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Okunabilirlik Düzeyleri 100
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Okuma Alışkanlığı ve Okur Kimliği Kazanımının İncelenmesi 101
Geç Dönem Doğu Türkçesi İle Yazılmış Bir İskendernâme'de Alıntı Sözcüklerin Yapım Ekleriyle Türkçeleştirilmesi 102
Sait Faik Abasıyanık'ın Bireysel Anlatı Üslubunun *Lüzumsuz Adam* Adlı Öykü Kitabındaki Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiillerle Kurulan İlişkiler Ağı Üzerinden İncelenmesi 103
Türk Dillerinde Tek Ünlü Yapısındaki Eski Söz Kökleri 104
Kırgız Atasözlerinde Organ Adları: Morfolojik-Semantik ve Sentaktik Bir İnceleme 105
Alişer Navoiy Şe'rlarida Qöllanilgan Lahja Kalimalarining Badiiy-estetik Qimmati 106
Eski Türkçe Sözlükçülüğüne Yeni Bir Yaklaşım: Bütünleşik İstem Modeli (BİM) 107

Özbek Atasözlerinin Tematik Olarak İncelenmesi 108
Salâh Birsel'de Deyimleşme 109
Öğretmen Adaylarının Gözünden Yapay Zekâ ve MEB Metinleri: Okur Dostu Metin Nitelikleri Açısından Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme 110
Sözün Oyunu, Oyunun Sözü: Uşak Köy Seyirlik Oyunlarında Kültürel Mirasın Aktarımı ve Türkçe 111
Kavramsal Metafor Teorisi Işığında Bâkî Dîvânı'nda "Mülk" Kaynak Alanı 112
Çağdaş Metafor Teorisi Bağlamında Hayâlî Bey'in "gibi" Redifli Gazelinde Yönelim Metaforları 113
Süryani Harfli Mezar Yazıtlarına Göre Semireç ve Öngüt Türklerinin Dili 114
İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü Küçük Eller Güçlü Kalemler Projesi Kapsamında Öğrenciler Tarafından Üretilen Metinlerin Dilsel Yaratıcı Düşünme Göstergeleri Bakımından İncelenmesi 115
Cengiz Aytmatov'un "Gün Olur Asra Bedel" Romanında Kımızın Sembolik Anlamları 116
Türkçe Kişi Adlarında Gök Kültünün İzleri Üzerine Onomastik Bir İnceleme 117
Ana Türkçedeki Uzun Ünlülü Sözcük Tabanlarının Orhon Yazıtlarındaki İmlası 118
Eski Anadolu Türkçesi Dönemi Tercüme Metinlerinde Tanımlama ve Açıklama Unsuru Olarak *Yaʿnī* 119
18. Yüzyıl Batı Kaynaklarında Türkçenin Eklemeli Dil Yapısının Öğretimi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme 120
Türkiye Türkçesinde Fiilimsilerle Kurulan Yan Yargılar Üzerine 121
Hilmi Yavuz Şiirinde Estetik Bir Değer Olarak 'Güzel' Kavramını Karşılayan Söz Varlığı 122
Yapay Zekâ Destekli "Sanal Dil Arkadaşı Uygulaması" ile Etkileşimli Türkçe Öğretimi ve Kültürel Uyum 123
Geleneksel Türk Okçuluğu Metinlerinde Türkçe Kelime Kullanımı: Kavâidü'r-Remy Örneği 124
Bilge Kağan'ın Söyleminde Sözün Eyleme Dönük Kuruluşu 125
Oğuz Türkçesinin Fonolojik Evrimi: Art Zamanlı Bir Lenisyon İncelemesi 126
Türkçe Eğitiminde Hacivat Karagöz Oyunları İle Terim Deyim ve Atasözleri Öğretimi 127
Tarihî Metinlerde Metinsel Tutarlılık: Metin Dilbilimi Çerçevesinde Değer Aktarımı İncelemesi 128
Yabancı Dil Olarak Türkçe Akademik Yazmaya İlişkin Bir Eylem Araştırması: Tür Farkındalığının Artırılması ve Yapay Zekâ ile İlgili Yazım Sorunlarının Giderilmesi 129
Görme Engelli Ortaokul Öğrencilerinin Dinleme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri Üzerine İnceleme 130
Cəlil Məmmədquluzadə'nin *Ölülər* Adlı Eserinde Şeyh Nəsrullah ve İsgəndər'in Söylemlerinin Karşılaştırılması 131
XIV-XV. Yüzyıl Türk Hagiyografik Eserlerinde Keramet Motifi ("Kısas-ı Rabguzî" ve "Nehcü'l-Ferâdis" Örneğinde) 132
"İyilik Timi" Kitabının Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi 133
Kamuya Dönük Metinlerde Türkçenin Söz Varlığı ve Söylem Yapısı: Cuma Hutbelerinde Şiddet Olgusu 134
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinde Çok Kültürlü Öz Yeterlik ile Öğretme Motivasyonu İlişkisinde Dijital Yeterliğin Aracı Rolü 135
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda İkna Tekniklerinin Sarmal Analizi 136
Erken Çocukluk Eğitimi Süresi ile Okuma Başarısı Arasındaki İlişki: PISA 2022 Türkiye Verilerinde Sosyoekonomik Farklılaşma 137
Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Yapay Zekâ Araçlarının Etkisi Üzerine Yapılan Çalışmaların Meta-Sentezi: 2020-2026 Yılları 138
Arayüzde Dil ve Edebiyat İlişkisi 139
Türkçe Ders Kitabında Soru Üretme Becerisinin Görünümü 140
Türkçenin Yabancı/İkinci Dil Olarak Öğretiminde Teknoloji Kullanımı: Lisansüstü Tezlerin Sistematik İncelemesi (2015-2026) 141
Türk Dünyasında Ortak Alfabe Çalışmalarının Dil Birliğine Olası Etkileri 142

Mehmed Fuad'ın Noktalama İşaretlerine Ait Görüş ve Tespitleri 143
Gunyetü'l-Muhassılîn Fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn'de Türkçe Bitki Adları 144
Türkiye Yüzyılı Maarif Model'ine Uygun Olarak Düzenlenen 5 ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerde Yer Alan Başkahramanların Özelliklerinin İncelenmesi 145
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler (A1, A2) İçin Hazırlanmış Çevrim içi Türkçe Sözlük: Türkçes 146
Türkçenin Tarihine Yolculuk 147
Prens Kalyānamkara ve Pāpamkara Hikāyesinde Bulunan Mental Fiiller Üzerine 148
Türkçede Alıcı Söz Varlığının Ölçülmesi 149
Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde Hitap Biçimlerinin Semantik ve Söylemsel Açıdan İncelemesi 150
Türkçe Konuşmada Söylem Belirleyici Kümeleri: Derlem Temelli Bir İnceleme 151
geç- Fiilinin Yönelme Durumundaki Anlam Alanları: Anlamsal ve Sözdizimsel Bir İnceleme 152
Türk Yazı Kültüründe Mezar Taşları: Çameli Kalınkoz Mezarlığında Yazı ve Yazı Dışı Unsurlar Üzerine Bir İnceleme 153
Kevser Suresinin Doğu ve Batı Türklük Sahası Bilinen İlk Kur'ân Tercümelerindeki Çevirileri Üzerine 154
17. Yüzyıl Kırım Toplumunda Kölelik Terminolojisi: Yaş, Cinsiyet ve Anlam 155
Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Etkinliklerinde Soru Üretiminin Yapılandırılması: Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 Örneği 156
Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Özyeterliliği ile Sosyal Medya Kullanmaları Arasındaki İlişki 157
VanPatten'ın İşleme Modeline Dayalı Öğretimin Rusça Konuşan A1 Düzeyi Öğrenicilerde Türkçe Gelecek Zamanın Biçim-Anlam Bağlantısına Etkisi 158
Eski Türk Destanlarının Günümüze Aktarılmasında Çok Dilliliğin ve Türkçenin Rolü 159
Maniheist Türk Metinlerinde Renk Seçimleri 160
Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Yaratıcı Yazma: Farklı İstem Türlerinin Karşılaştırılması 161
Eski Türkçeden Bugüne *Yağ* Sözcüğü ve Birleşik Yapıdaki Kullanımları 162
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Etkinlik ve Materyal Geliştirme Dersinde Yapay Zekâ Kullanma Durumlarının İncelenmesi 163
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenme Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi 164
Diril- Fiilinin Yapısı Üzerine 165
Kültürel Hibritleşme Bağlamında Dil ve Kimlik Dönüşümü: Göçmenlerin Türkçe Öğrenme Deneyimlerinde "Bensizlik İkiliği" 166
Türkçede Yarı-Grameler ve İşaretleyicileri: Çekimsel ve Türetimsel Morfoloji Arasında 167
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Türkçe Dersinin İşlevselliği: OMÜ TÖMER Örneği 168
Türk Atasözlerinde Sayılar 169
Fransızca-Osmanlıca Askerî Sözlükteki Türkçe Söz Yapımı: Şakir Paşa'nın Portatif Dictionnaire Français-Ottoman Adlı Eserinden Örnekler 170
Bulgaristan'ın Dobriç (Hacıoğlu Pazarcık) İlçesi Yer Adlarında Yaşayan Türkçe 171
İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Ninnilerin Dil İşlevleri Bağlamında İncelenmesi 172
Kurumsal Dini Söylemde Aile Kavramının Söylemsel İnşası: Cuma Hutbeleri Üzerine Bir Eleştirel Söylem Analizi 173
1300 Yıllık Bir Sesin Yankısı: Atalara Yazılan Mektuplar 174
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Doğrultusunda Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Ölçme ve Değerlendirme Araçlarının İncelenmesi 175
Türkçe Alan Becerilerini Geliştirmede Dijital Bir Uygulama: Masal Masal Türkiye 176
Zahiriddin Muhammed Babür'ün Türkçe Mesnevîlerinde Dil ve Üslup Sorunları 177

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Drama Uygulamaları: Gemini ve Claude Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme 178
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan 5. ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma-Anlama Etkinliklerinin Haladyna Taksonomisine Göre İncelenmesi 179
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni İstanbul A2 Ders Kitabındaki Yazma Etkinliklerinin ADOÇEP Tanımlayıcılarına Göre İncelenmesi 180
Osmanlı Aydınlarının Yabancı Kelimeleri Türkçeye Uyarlama Yaklaşımları 181
Türk Soylulara Türkiye Türkçesi Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar 182
B2 Düzeyi Yabancı Dil Öğretim Materyallerinde Meslekî Dil Kullanımının Temsili: Türkçe ve Fransızca Ders Kitaplarının Karşılaştırmalı İncelenmesi 183
Yabancı Dil Olarak Türkçe Kelime Öğretiminde 5E Modeli ve Dijital Araçların Kullanımı: B2 Düzeyine Yönelik Bir Etkinlik Planı Önerisi 184
Yaratıcı Okuma ve Yaratıcı Yazma Etkinlikleri Tasarımı: Keloğlan Masalları Örneği 185
Türkiye Türkçesi Ağızlarında Standart Türkiye Türkçesine Göre Ortak Fonetik Farklılıklar 186
Dil Felsefesi Açısından Türkçede /DIr/ Biçimi 187
Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Hedeflenen Öğrenci Profili: İki Binli Yıllardan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne Karşılaştırmalı Bir Analiz 188
Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Öğretme-Öğrenme Yaklaşımları: İki Binli Yıllardan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne Karşılaştırmalı Bir Analiz 189
Abdurrauf Fitrat'ın Türkçe'nin Gelişimi İçin Yaptığı Çalışmalar 190
Özbekistan Yüksek Öğretim Sisteminde Tasavvuf Edebiyatının Öğretimi ("Tasavvuf ve Sanatsal Yaratıcılık" Dersi Örneği) 191
Türkçede Dil Bilgisel İstem 192
Kırım Tatar Türkçesinde Bağlanışlarına Göre Cümleler 193
XI-XX. Yüzyıl Edebiyatında Nevruz ve Nevruziyeler 194
Türk Edebiyatının Gelişiminde Hâfız Hârezmî'nin Edebî Mirasının Yeri 195
Dede Korkut'ta İkinci Teklik Emir Kipinin Ekli ve Eksiz Kullanımları: Eyleyici-Eyleyen İlişkisi Bağlamında Edimbilimsel Bir Yaklaşım 196
Dil Felsefesi Açısından Yan Tümceler 197
Yabancı Dil Olarak Türkçe B1 Seviyesi Ders Kitaplarında Duygu Söz Varlığı: Yeni Hitit 2 ve Yeni İstanbul B1'in Duygu Kategorisi, Duygusal Değerlik ve Öğretimsel Görünürlük Açısından Karşılaştırılması 198
Ali Şir Nevāyî'de Közgü/Ayna/Mirʿat Sözcükleri 199
Okuma ve Yazma Becerileri Araştırmalarına Genel Bir Bakış: Language Learning Dergisi Örneği 200
Son Yıllarda Güncellenen Ana Dili Öğretim Programlarında Dijital Yetkinliğin Yapılandırılması: Türkiye, Yeni Zelanda ve Avustralya Örneği 201
Şehnâme'nin Manzum Türkçe Çevirisinde İkilemeler 202
Türkistan Şiirinde Yaşnâmeler (Ahmed Yesevî ve Mahtumkulu Eserleri Örneğinde) 203
2025 Türk İşaret Dili Dersi Öğretim Programının Türkçe Dil Becerileri ve Okuryazarlık Açısından İncelenmesi 204
Metnin Dünyasına Önceden Girmek: 360° Sanal Gerçeklik Deneyiminin Zihinsel İmgeleme ve Okur Tepkilerine Yansımaları 205
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarından Hareketle A1-A2 Düzeyi Temel Söz Varlığı Belirleme Çalışması 206
Çocuk Edebiyatına Yönelik Çocuk Kitapları Üzerinde Türkçe Anlatım 207
DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR / SUPPORTING INSTITUTIONS 208

Sempozyum Onursal Başkanı Ön Sözü

Foreword by the Honorary Chair of the Symposium

Prof. Dr. Şakir Taşdemir

Dil, bir milletin kimliği ve sesi olmasının yanı sıra geçmişinden geleceğine uzanan bir köprüdür. Köklü geçmişi, zengin söz varlığı ve geniş coğrafi yayılımıyla Türkçe, yüzyıllardır farklı toplumlar arasında iletişimin ve kültürel etkileşimin anahtarı olmuştur. Bu yönüyle milletimizin en müstesna mirası konumundaki Türkçenin bilimsel yöntemlerle araştırılması, geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması, yükseköğretim kurumlarımızın öncelikli sorumlulukları arasındadır. Türkçenin bilim, eğitim ve kültür alanlarındaki etkinliğinin güçlendirilmesi de bu sorumluluğun ayrılmaz bir parçasıdır. Sinop Üniversitesi olarak bilimsel bilginin üretilmesini, paylaşılmasını ve toplumsal faydaya dönüştürülmesini önceliklerimiz arasında görüyor; ulusal ve uluslararası bilimsel etkinlikleri, yeni düşüncelerin tartışıldığı, araştırmacılar arasında kalıcı iş birliklerinin kurulduğu ve akademik birikimin zenginleştiği önemli buluşmalar olarak kabul ediyoruz. Bu yaklaşımla 2008 yılından bu yana sürdürülen köklü bir akademik geleneğin temsilcisi olan XVIII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumuna Üniversitemizde ev sahipliği yapmaktan büyük memnuniyet duyuyoruz. 200'ün üzerinde bildiri ile yedi farklı ülkeden araştırmacıları bir araya getiren Sempozyumumuzun dil ve dil eğitimi araştırmalarına katkı sunacağına inanıyorum. Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü iş birliği ile düzenlenen bu etkinliğin Üniversitemizin uluslararası görünürlüğünün yanı sıra Sinop'un bilimsel ve kültürel yaşamını da güçlendirmesini diliyor; sempozyum sürecinde sunulan araştırmaların kalıcı bir akademik kaynağa dönüşerek Türkçe eğitimine, Türk diline ve Türk edebiyatına ışık tutmasını temenni ediyorum. Organizasyonun gerçekleşmesine emek veren düzenleme ve bilim kurullarına, çalışma arkadaşlarımıza ve destekleyen kurumlara teşekkür ediyor, değerli katkıları için bütün bilim insanlarına ve katılımcılara şükranlarımı sunuyorum. Sempozyumumuzun Türkçe eğitimi, Türk dili ve Türk edebiyatı alanlarındaki bilimsel birikimi zenginleştirmesi, farklı ülkelerden gelen araştırmacılar arasında kalıcı iş birliklerine zemin hazırlaması ve genç araştırmacıların yetişmesine destek olması dileğiyle Türkçeye ve bilim dünyasına hayırlı olmasını diliyorum.

Language reflects a nation's identity, gives it a voice, and connects its past with its future. With its long history, rich vocabulary, and wide geographical reach, Turkish language has fostered communication and cultural exchange among different communities for centuries. In this regard, the systematic study and development of the Turkish language, one of our nation's most treasured legacies, and its transmission to future generations are among the foremost responsibilities of our higher education institutions. Strengthening its role in science, education, and culture is an essential part of that work. At Sinop University, we place great importance on producing and sharing knowledge through research and putting it to use for the benefit of society. We regard national and international academic events as important platforms for the exchange of ideas, the establishment of lasting collaborations among researchers, and the enrichment of academic knowledge. We are therefore delighted to host the 18th International Symposium on Turkish as a World Language, which continues an academic tradition dating back to 2008. I am confident that our Symposium, which brings together researchers from seven countries and features more than 200 paper presentations, will make a valuable contribution to research in linguistics and language education. Organized jointly by the Department of Turkish Language Education in the Faculty of Education and the Department of Turkish Language and Literature in the Faculty of Arts and Sciences, this event also offers an opportunity to strengthen our university's international profile and enrich Sinop's academic and cultural life. I hope the papers presented will provide a lasting resource for research on Turkish language education, the Turkish language, and Turkish literature. I would like to express my sincere gratitude to the Organizing and Scientific Committees, our colleagues, and the supporting institutions for their efforts in making this event possible. I am also grateful to all the scholars and participants for their valuable contributions. I hope that our Symposium will enrich the body of scholarly knowledge in the fields of Turkish language education, the Turkish language, and Turkish literature; foster lasting collaborations among researchers from different countries; and support the development of young scholars. May it be a valuable contribution to the Turkish language studies and the wider academic community.

Türkçede Dinlenebilirliğin Ölçülmesi

Measuring Listenability in Turkish

M. Rahman Kalyoncu[1] *& Mehmet Kurudayıoğlu*[2]

1. Özet

Tarama deseniyle yapılandırılmış bu çalışmada Türkçe sözlü metinlerin zorluk düzeyinin saptanmasında kullanılabilecek bir yöntem olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkçe için geliştirilmiş 1 dinlenebilirlik ve 7 okunabilirlik formülünün sözlü metinlerin zorluğunu belirlemedeki işlevselliği ele alınmıştır. Bu süreçte aykırı örnekleme yöntemiyle belirlenen dokuz metne yönelik yedi uzmandan görüş alınmış, 8 farklı formülün verdiği sonuçlar ile uzman görüşlerinin tutarlılığı değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde ilk olarak uzman görüşlerinin tutarlılığı ele alınmış, ardından uzman görüşleri ile formüllerin sonuçları korelasyon analizi ve betimsel analiz ile irdelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda uzman görüşleri ile yüksek tutarlılık gösteren bir formül olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu süreçte yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında geliştirilen dinlenebilirlik formülünün uzman görüşleriyle en yüksek ilişkiyi gösteren formül olduğu, ancak bu ilişkinin bazı okunabilirlik formüllerinde olduğu gibi orta düzeyde kaldığı saptanmıştır. Sayısal değerlendirmelerin ötesinde metinleri hedef kitlelere yönlendirme ve zorluğunu kategorize etme konusunda ise hiçbir formülün başarılı olmadığı görülmüştür. Bu bulguların yanı sıra seslendirme hızı, prozodi gibi sunuşsal özellikler açısından farklılaşan metinler dışarıda bırakıldığında okunabilirlik formüllerinin uzmanlarla benzer sonuçlar verdiği, ancak prozodi ve seslendirme hızı farklılaştığında okunabilirlik formüllerinin dinlenebilirliğin ölçülmesinde kullanılamadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle Türkçede dinlenebilirliğin ölçülmesi için kapsamlı bir dinlenebilirlik formülüne duyulan ihtiyaç vurgulanmış ve dinlenebilirlik formülü geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Dinlenebilirlik, okunabilirlik, dinlediğini anlama, formül, ölçme.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study, designed using a survey model, aimed to determine whether a method could be employed to assess the difficulty level of spoken texts in Turkish. To this end, the functionality of one listenability formula and seven readability formulas developed for Turkish in determining the difficulty of spoken texts was examined. In this process, expert judgments were obtained from seven specialists regarding nine texts selected through extreme case sampling, and the consistency between the results produced by eight different formulas and expert evaluations was analyzed. During the analysis phase, the inter-rater consistency of expert judgments was first examined. Subsequently, the relationship between expert evaluations and formula outputs was investigated through correlation and descriptive analyses. The findings revealed that none of the formulas demonstrated a high level of consistency with expert judgments. Among the formulas, the listenability formula developed within the context of teaching Turkish as a foreign/second language showed the highest association with expert evaluations; however, this relationship remained at a moderate level, similar to that observed for some readability formulas. Beyond numerical evaluations, it was observed that none of the formulas were successful in categorizing text difficulty or appropriately matching texts to target audiences. Furthermore, when texts differing in presentational features such as speech rate and prosody were excluded, readability formulas yielded results more consistent with expert judgments. However, when variations in prosody and speech rate were present, readability formulas proved inadequate for measuring listenability. Based on these findings, the study highlights the need for a comprehensive listenability formula for Turkish and offers recommendations for the development of such a measure.

2. Keywords: Listenability, readability, listening comprehension, formula, measurement.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Sinop Üniversitesi, mrkalyoncu@sinop.edu.tr, ORCID: 0009-0000-4644-1088
[2] Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, mkurudayioglu@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0447-5236

Yapay Zekâ Destekli Yazma Eğitiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Başarısına ve Öz Yeterlik Algısına Etkisi: Bir Karma Yöntem Araştırması

The Effect of Artificial Intelligence-Supported Writing Training on the Writing Achievement and Self-Efficacy Perception of 7th Grade Students: A Mixed Methods Research Study

Murat KAYA[1] *& Sedat MADEN*[2]

1. Özet

Araştırmada, yapay zekâ destekli yazma eğitiminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazma başarılarına ve öz yeterliklerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde ön test son test eşleştirilmiş kontrol gruplu yarı deneysel desen; nitel bölümünde ise olgubilim yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Giresun'daki bir ortaokulda 7. sınıfta öğrenim göre 34 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın uygulama süreci toplam 20 hafta ve 48 saat yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri "Kişisel bilgi formu, elektronik yazma alışkanlıkları ölçeği, bilgilendirici metin yazma başarısını değerlendirme ölçeği, öyküleyici metin yazma düzeylerini belirlemek için kullanılan dereceli puanlama anahtarı, ortaokul öğrencilerine yönelik yazma öz yeterlik ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu" kullanılarak elde edilmiştir. Nicel veriler SPSS 26, nitel veriler ise Maxquda 22 programı ile analiz edilmiştir. Nicel verilerden elde edilen bulgulara göre yapay zekâ destekli yazma eğitiminin deney grubu öğrencilerin bilgilendirici ve öyküleyici metin yazma başarılarını artırdığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin yazma öz yeterliklerinin de uygulama sonrasında arttığı ortaya çıkmıştır. Nitel verilerden elde edilen bulgulara göre Chat-GPT yapay zekâ aracının öğrencilerin yazma deneyimlerine olumlu yansıdığı, yazmayı kolaylaştırdığı, yazım hatalarını azalttığı, yazmaya karşı motive ettiği ve yazma endişelerini azalttığı öne çıkan öğrenci görüşleri arasındadır. Sonuç olarak yapay zekâ destekli yazma eğitiminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazma başarılarına ve öz yeterliklerine katkı sunduğu ortaya çıkmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, yazma eğitimi, başarı, öz yeterlik.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The study aimed to examine the effect of artificial intelligence-supported writing education on the writing achievements and self-efficacy of 7th grade middle school students. A mixed research method using an explanatory sequential design was employed in the study. The quantitative part of the study used a pretest-posttest matched control group quasi-experimental design, while the qualitative part used the phenomenological method. The study group consisted of 34 students in the 7th grade at a middle school in Giresun. The research was conducted during the 2023-2024 academic year. Purposeful sampling, one of the non-random sampling methods, was used to determine the study group. The implementation process of the study was conducted face-to-face for a total of 20 weeks and 48 hours. The data for the research were obtained using a "personal information form, electronic writing habits scale, informative text writing success assessment scale, graded scoring key used to determine narrative text writing levels, writing self-efficacy scale for middle school students, and semi-structured interview form." Quantitative data were analyzed using SPSS 26, while qualitative data were analyzed using Maxquda 22 software. Findings from quantitative data indicate that AI-supported writing instruction improved the informative and narrative text writing success of students in the experimental group. Furthermore, students' writing self-efficacy was also found to have increased after the application. Findings from the qualitative data indicate that the Chat-GPT artificial intelligence tool positively impacted students' writing experiences, facilitated writing, reduced spelling errors, motivated writing, and reduced writing anxiety, according to prominent student opinions. In conclusion, AI-supported writing instruction was found to contribute to the writing success and self-efficacy of 7th-grade middle school students.

2. Keywords: Artificial intelligence, writing education, success, self-efficacy.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Murat KAYA, Millî Eğitim Bakanlığı/Giresun 125. Yıl MTAL, dekadan28@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2232-2081
[2] Prof. Dr. Sedat MADEN, Bayburt Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, sedatmaden@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8024-8182

Yûnus Emre ve Sinoplu Safâyî'nin Dolap-nâmelerinin Mukayeseli Analizi

A Comparative Analysis of the Dolab-namas of Yunus Emre and Safayi of Sinop

Sümeyye Kızılok[1]

1. Özet

Türk edebiyatında Allah aşkını terennüm eden sorulu-cevaplı manzumeler olarak tanımlanan dolap-nâmeler, ruhun vatan-ı aslîden (bezm-i elest) ayrılarak ten kafesine düşüşünü su dolabı imgesi etrafında işleyen bir türdür. 13. yüzyılda Yûnus Emre'nin duru Türkçesiyle müstakil bir hüviyet kazanan bu gelenek; Kaygusuz Abdal, La'lî, Şeyh Ahmed Hayâlî-i Gülşenî ve Kırım Hanı Gazi Giray gibi şairlerin metinleriyle zenginleşerek hem tekke hem de divan şiirinde önemli bir yer edinmiştir. 16. yüzyıl mutasavvıf şairlerinden Galata Mevlevîhanesi şeyhi Sinoplu Safâyî'nin *Divan*'ında murabba nazım şekliyle yazılmış özgün bir dolap-nâme bulunduğu tespit edilmiştir. Gelibolulu Mustafâ Âlî, *Künhü'l-Ahbâr*'ın tezkire kısmında, Safâyî'nin divanının halk nezdindeki rağbetini sorması üzerine çağdaşı Likâyî'nin verdiği "Sizüñ dīvânuñuz destān olupdur / Şehirli köyli oḳır şöhreti var" cevabını nakletmektedir. Bunun yanı sıra Latîfî ve Kınalızâde Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde şairin manzumelerinin dönemin aradığı klasik estetik zevkten ve letafetten uzak olduğuna dair tespitleri; Safâyî'nin şiirlerinin farklı toplumsal kesimler arasında karşılık bulduğuna işaret etmektedir. Bu veriler, şairin manzumelerinde yalın ve anlaşılır bir Türkçe söyleyişin ağırlık kazandığını düşündürmektedir.

Bu çalışmada, Yûnus Emre ile Sinoplu Safâyî'nin Dolap-nâmeleri metinlerarası ve mukayeseli bir yöntemle ele alınmıştır. Yûnus'un şiirinde yer alan "dağ" (asıl vatan), "su çekme" (seyr-i sülûk) ve "yalap yalap" akma gibi Türkçe söz varlığı ile imge kadrosunu muhafaza eden Safâyî, Yûnus'un "inilerim" ifadesine "Neden inlersün ey tolâb?" sorusuyla diyalog zemininde karşılık vermiştir. Bu bildiri; Yûnus'un hece vezni ve ilahî formuyla başlattığı tasavvufi söylemin 16. yüzyıl divan şiirinde aruz vezni ve murabba formuyla yeniden üretimini inceleyerek Türkçenin ifade imkânlarını ve edebî gelenekteki sürekliliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türk Tasavvuf Edebiyatı, Dolap-nâme, Murabba, Yûnus Emre, Sinoplu Safâyî.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Defined in Turkish literature as question-and-answer poems expressing divine love, dolap-nâmes (waterwheel poems) represent a distinct genre depicting the soul's separation from its primordial homeland (bezm-i elest) and descent into the bodily cage through the imagery of a waterwheel. Gaining an independent identity in the 13th century through Yûnus Emre's lucid Turkish, this tradition flourished through poets such as Kaygusuz Abdal, La'lî, Sheikh Ahmed Hayâlî-i Gülşenî, and Crimean Khan Gazi Giray, establishing a notable presence in both mystical and classical poetry. An examination of the Divan of Safâyî of Sinop—a 16th-century Sufi poet and sheikh of the Galata Mevlevihane—reveals an original dolap-nâme composed in the murabba form. In the biographical section of Künhü'l-Ahbâr, Gelibolulu Mustafa Âlî records that when Safâyî inquired about his work's public reception, his contemporary Likâyî remarked: "Your divan has become legendary / Read by city-dwellers and villagers alike, it is renowned." Furthermore, biographical accounts by Latîfî and Kınalızâde Hasan Çelebi, which note that Safâyî's verses lacked the classical aesthetic refinement of the era, indicate that his poetry resonated across diverse social strata. These testimonies suggest that a plain and accessible Turkish idiom gained prominence in the poet's verses.

This study examines the dolap-nâmes of Yûnus Emre and Safâyî through an intertextual and comparative method. Retaining Yûnus's Turkish vocabulary and imagery—such as the "mountain" (primordial homeland), "drawing water" (seyr-i sülûk), and flowing "yalap yalap"—Safâyî responds to Yûnus's cry of "I groan" with the question: "Why do you groan, O waterwheel?" This paper aims to demonstrate the reproduction of Yûnus's mystical discourse within 16th-century divan poetry through quantitative meter (aruz) and the murabba form, illustrating the expressive capacities of Turkish and its literary continuity through textual evidence.

2. Keywords: Turkish Sufi Literature, Dolab-nama, Murabba, Yunus Emre, Safayi of Sinop.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, sumeyye.kizilok@erdogan.edu.tr, ORCID: 0009-0005-9578-7778

Odysseia Destanı ile Dede Korkut Hikâyelerinden Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Boyun Metinlerarasılık Bakımından Değerlendirmesi

An Evaluation of the Odyssey and the Tale of Basat Killing Tepegöz from the Book of Dede Korkut in Terms of Intertextuality

Dilek Ergönenç[1]

1. Özet

Metinlerarasılık, bir metnin kendinden önceki veya çağdaşı olan başka metinlerle kurduğu açık veya örtülü bağları, dönüştürme ve yeniden anlamlandırma süreçlerini ifade eden bir edebiyat ve sinema teorisidir.

Temmuz 2026'da gösterime giren, yönetmenliğini Christopher Nolan'ın yaptığı Odysseia filmi, MÖ 8. yüzyılda Anadolu'nun İyonya bölgesinde yaşayan ve Batı Edebiyatının ilk büyük şairi olan Homeros'un destanlarının yeniden gündeme gelmesine ve geniş halk kitleleri tarafından merak edilmesine sebep oldu. Homeros, İlyada ve Odysseia adlı destanları derleyen Antik Yunan şairidir.

Odysseia (Polyphemus bölümü) ile Türk halk edebiyatının temel taşlarından Dede Korkut Hikâyeleri (Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Boy) arasındaki bağ, edebiyat tarihinin en açık ve net metinlerarasılık (intertextuality) örneklerinden biridir. Bu iki metin arasındaki ilişki; ortak motifler, olay örgüleri ve karakter dinamikleri üzerinden metinlerarası dönüşümün ve kültürel uyarlamanın izlerini taşır.

Her iki metinde de insan etiyle beslenen, alnının ortasında tek bir gözü olan, insanüstü güce sahip vahşi bir yaratığın yer alması (Polyphemus / Tepegöz), Odysseus'nin Polyphemus'u sarhoş edip kızgın sivri bir ahşap kazıkla tek gözünü kör etmesi, Basat'ın ise kızgın bir şiş ile uyumakta olan Tepegöz'ün gözünü dağlaması, Odysseus ve adamlarının mağaradan çıkabilmek için kendilerini koyunların karınlarının altına bağlamaları, Basat'ın ise Tepegöz'ün mağarasından bir koçun derisini yüzüp üzerine geçirerek kaçması, her iki anlatıda kahramanların, canavarın kontrolündeki kapalı ve kaçılması imkânsız bir mağarada hapsolması, kaçışın, kaba kuvvetle değil hile ile gerçekleşmesi doğrudan benzerlik gösteren metinlerarası motiflerdir.

2. Anahtar Kelimeler: Odysseia, Homeros, Dede Korkut, destan, metinlerarasılık.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Intertextuality is a theory of literature and cinema that describes the explicit or implicit connections a text establishes with other texts—whether preceding or contemporary—as well as the processes of transformation and re-signification involved.

The film Odyssey, directed by Christopher Nolan and released in July 2026, sparked renewed interest and widespread public curiosity regarding the epics of Homer—the first great poet of Western literature, who lived in the Ionian region of Anatolia during the 8th century BCE. Homer is the Ancient Greek poet who compiled the epics known as the Iliad and the Odyssey.

The connection between the Odyssey (specifically the Polyphemus episode) and the Book of Dede Korkut (specifically the tale "Basat Kills Tepegöz")—a cornerstone of Turkish folk literature—stands as one of the clearest and most distinct examples of intertextuality in literary history. The relationship between these two texts bears the marks of intertextual transformation and cultural adaptation through shared motifs, plot structures, and character dynamics. Directly similar intertextual motifs found in both texts include: the presence of a savage, superhumanly strong creature that feeds on human flesh and has a single eye in the middle of its forehead (Polyphemus / Tepegöz); the blinding of the creature—Odysseus by getting Polyphemus drunk and using a heated, pointed wooden stake, and Basat by searing the sleeping Tepegöz's eye with a red-hot spit; the method of escape from the cave—Odysseus and his men strapping themselves beneath the bellies of sheep, and Basat escaping by skinning a ram and wearing its hide; the heroes being trapped in an enclosed, inescapable cave controlled by the monster; and the fact that the escape is achieved through cunning rather than brute force.

2. Keywords: Odyssey, Homer, Dede Korkut, epic, intertextuality.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr. Gazi Üniversitesi, dileker@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4749-7021

Bir Bitki Adının Tarihsel Serüveni: Günebakan'dan Ayçiçeği'ne

The Historical Journey of a Plant Name: From Günebakan to Ayçiçeği

Vildan ÖNCÜL[1] *& Seyfullah ÖZTÜRK*[2]

1. Özet

Nesnelerin sözcüklerle ifade edilebilmesi için öncelikle adlandırılmaları gerekmektedir. Nesneleri adlandırmada farklı yöntemler kullanılabilir. Sözgelimi bir nesne, işlevi ve kullanım amacı doğrultusunda adlandırılabileceği gibi, onu bulan kişinin veya toplumun adıyla ya da ortaya çıktığı veya üretildiği coğrafyanın adıyla da adlandırılabilmektedir. Sese sahip nesnelerin adlandırılmasında ise çıkardığı sesin özelliğine dayanarak yansıma yoluyla adlandırma yönteminden yararlanılabilmektedir. Bunun yanı sıra nesnelerin başka nesnelere benzerliklerinden hareketle görünüş yoluyla adlandırılmaları da olasıdır. Türkçede kullanılmakta olan *ayçiçeği* sözcüğü, görünüşünden hareketle başka bir nesneye benzetme yoluyla oluşturulmuş bir adlandırma örneğidir. Birçok dilde güneşe benzerliği esas alınarak adlandırılan bu bitkinin Türkiye Türkçesindeki adlandırılmasında aya benzerliğinin temel alınmasının nedenleri konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bu çalışmada söz konusu adlandırmanın kaynağının tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmış; sözcük üzerinde tarihsel ve etimolojik incelemeler gerçekleştirilmiştir. Türk lehçelerinde bitkinin nasıl adlandırıldığı incelenmiş, adlandırmanın dayandığı mantık araştırılmış ve elde edilen bulgular, anlam ve biçim bakımından dünya dillerindeki bazı örneklerle karşılaştırılmıştır. Genel olarak Avrupa dillerinde "güneş çiçeği" anlamına gelecek biçimde adlandırılan bu bitki, Türkçede de uzun yıllar boyunca güneşle ilişkisi temel alınarak *günebakan, gündöndü, künbagış, künkarama, kungaboqar* gibi adlarla anılmıştır. Türkiye Türkçesinde ise *ayçiçeği* sözcüğüne ilk kez Türk Dil Kurumu tarafından 1944 yılında yayımlanan *Türkçe Sözlük*'te yer verilmiştir. Bu sözcüğün tercih edilme nedenlerinin temelinde mitolojik unsurlara ve arkaik Kıpçakça özelliklere ilişkin bulgular tespit edilmiştir. Bu çalışma, *ayçiçeği* sözcüğünün oluşum biçimi ve etimolojik kökeni araştırılarak adlandırılma sürecinin aydınlatılmasına katkı sağlanması bakımından önem taşımaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Ayçiçeği, Adbilim, Anlambilim, Etimoloji, Türk Mitolojisi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In order to express objects in words, they must first be named. There are different ways to name objects. For example, an object can be named according to its function, inventor, place of origin, or place of production. Objects that produce sounds can be named according to the sounds they make. Objects can also be named according to their appearance or similarity to other objects. The Turkish word ayçiçeği is an example of naming based on appearance. There are different ideas about why this plant is associated with the moon in Turkish, although it is associated with the sun in many languages. This study aims to find the origin of this name. Document analysis, a qualitative research method, was used in the study. Historical and etymological research was also carried out on the word. The names of the plant in Turkish languages were examined, and the logic was investigated. The findings were then compared with similar examples from other languages in terms of meaning and form. In European languages, the plant is generally called "sunflower" in Turkish languages, it has long been known by names such as *günebakan, gündöndü, künbagış, künkarama, kungaboqar,* which are related to the sun. In Turkey Turkish, the word sunflower first appeared in the Turkish Dictionary published by the Turkish Language Institution in 1944. The study found that this word was chosen because of the mythical elements and the old Kipchak dialect. This study helps explain the formation, origin, and naming process of the word ayçiçeği.

2. Keywords: Sunflower, Onomastics, Semantics, Etymology, Turkish Mythology

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, vilice1@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2265-4836
[2] Öğr. Gör. Dr,, Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Rektörlüğe Bağlı Birimler-Türk Dili Bölümü, ases52@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9009-2572

Azerbaycan Matbuatında İlk Çocuk Dergileri: Debistan, Rehber ve Mektep

The First Children's Magazines in the Azerbaijani Press: Debistan, Rehber and Mektep

Yaşar Sözen[1]

1. Özet

Azerbaycan çocuk edebiyatı, tüm dünyada olduğu gibi modern anlamda 19. yüzyılın sonları ila 20. yüzyılın başlarında teşekkül etmiş, varlığını sürdürerek günümüze kadar gelmiştir. Azerbaycan çocuk edebiyatı, sahip olduğu temsilci, tür ve eserleriyle günümüzde Dünya çocuk edebiyatları içerisinde saygın bir konuma sahiptir. Azerbaycan çocuk edebiyatının teşekkülü ve tarihî gelişiminde özellikle sözlü ürünlerden oluşan çocuk folklorunun, klasik edebiyat içerisinde çocuklara göre olan edebî eserlerin ve maarifçilik hareketlerinin büyük bir etkisi vardır. Kırım'da *"usûl-i cedit"* adıyla başlayan fikir hareketi, Azerbaycan sahasında maarifçilik adıyla karşılık bulmuştur. Maarifçilik hareketleri bağlamında modern okulların açılması, okul ders kitaplarının hazırlanması, ders kitaplarının dışında çocuklar için okuma materyali olarak edebî eserlerin kaleme alınması, çocuk matbuat organlarının kurulması gibi faaliyetler büyük bir ivme kazanmıştır. Özellikle bu dönemde çocuklara yönelik yayın yapmak için ilk çocuk dergileri neşredilmeye başlanmıştır. Böylelikle 20. yüzyılın başlarında çocuk dergileri yayın hayatına girmiş ve çocuk matbuatı teşekkül etmiştir. Azerbaycan çocuk edebiyatı tarihinde ilk çocuk dergileri kabul edilen *Debistan* (1906-1908), *Rehber* (1906-1907) ve *Mektep* (1911-1920) çocuk dergilerinin neşredilmeye başlanması, Azerbaycan millî matbuat tarihinde büyük bir atılım, toplumsal ve çağdaş bir gelişme özelliği taşımaktadır. Çalışmada, Azerbaycan çocuk edebiyatı alanındaki matbuat faaliyetleri hakkında bilgi verildikten sonra Azerbaycan çocuk edebiyatının ilk yayın organları olan *Debistan*, *Rehber* ve *Mektep* çocuk dergilerinin Azerbaycan çocuk edebiyatının teşekkül ve modern anlamda gelişimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. İnceleme sonucunda ilk çocuk dergilerinin Azerbaycan çocuk edebiyatının teşekkül ve modern anlamda gelişiminde büyük bir etkiye sahip olduğu ve bugünkü çocuk edebiyatı alanındaki matbuat faaliyetlerinin temelini oluşturduğu tespit edilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Azerbaycan matbuatı, çocuk dergileri, Debistan, Rehber, Mektep.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

As in the case worldwide, Azerbaijani children's literature emerged in the modern sense between the late 19th and early 20th centuries and has survived to the present. Azerbaijani children's literature holds a respected position among the children's literatures of the world today, thanks to its representatives, genres and works. The formation and historical development of Azerbaijani children's literature have been greatly influenced by children's folklore, particularly oral traditions, as well as literary works for children within classical literature and educational movements. The intellectual movement that started under the name of *"usul-i jadid" (new method)* in Crimea found its counterpart as the educational movement in the Azerbaijani. Within the context of educational movements, initiatives-such as the establishment of modern schools, the development of school textbooks, the writing of literary works as reading material for children in addition to textbooks, and the establishment of children's publications-gained significant momentum. Particularly during this period, the first children's magazines began to be published to serve a juvenile readership. Thus, at the beginning of the 20th century, children's magazines entered the publishing world, and the children's press was formed. The publication of *Debistan* (1906-1908), *Rehber* (1906-1907), and *Mektep* (1911-1920), which are considered the first children's magazines in the history of Azerbaijani children's literature, represents a major breakthrough as well as a social and modern development in the history of the Azerbaijani national press. After providing information about press activities in Azerbaijani children's literature, this study examines the effects of *Debistan*, *Rehber*, and *Mektep*-the field's first publications-on its formation and modern development. The findings reveal that the first children's magazines played a significant role in the formation and modern development of Azerbaijani children's literature, forming the basis of contemporary press initiatives in this field.

2. Keywords: Azerbaijani press, children's magazines, Debistan, Rehber, Mektep

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Millî Eğitim Akademisi Kayseri Eğitim ve Uygulama Merkezi, yasarsozen09@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6801-6442

Kumuk Türkçesinin Sağlıkla İlgili Söz Varlığı Üzerine[1]

On the Health-Related Vocabulary of Kumyk Turkish

Hülya ARSLAN EROL[2] & Osman KILIÇ[3]

1. Özet

Söz varlığı; tarihî süreç içerisinde toplumların edindikleri bilgi birikimini, dünyayı algılayış biçimlerini, kültürünü ve ortak hafızalarını yansıtır. Toplumun bilgi birikimini ve kültürünü yansıtmanın dışında söz varlığındaki değişimlerden ve dillerin söz varlığına kattığı yeni ögelerden hareketle o toplumda ne tür değişim ve dönüşümler yaşandığı, o toplumun hangi toplumlarla ne düzeyde bir iletişim ve etkileşimde bulunduğu da görülebilir. Bu bakımdan söz varlığı, yalnızca sözlük çalışması olmayıp ele alınan toplumun edindiği bütün birikim ve değişimin yansıtıcısı da kabul edilebilir.

Sağlıklı olmak, insanın yaşamını sürdürmesinin temel koşuludur. Yaşamlarını devam ettirme isteğiyle tarihin en eski dönemlerinden beri insanlar, insan sağlığına yönelik türlü çalışma ve uygulamalar yapmış; beden uzuvlarından hastalık adlarına, tedavi uygulamalarından ilaçlara, hastalık belirtilerinden sağlık mesleklerine değin türlü adlandırmalar yapmış ve bu adlandırmalar söz varlığında yer edinmiştir. İnsanlar sağlıklı olma ve yaşamlarını sürdürme isteğiyle yalnızca kendi toplumlarında ortaya çıkan sağlık bilgilerine değil, diğer toplumların edindiği sağlık bilgi birikiminden de yararlanmak istemiş ve bu durum sağlık söz varlığı alanında etkileşimi mümkün kılmıştır.

Bu çalışmada Kumuk Türkçesinin sağlıkla ilgili söz varlığı ele alınmıştır. Çalışma kapsamında Kumuk Türkçesi sözlükleri ve Kumuk Türkçesinde yayın yapan süreli yayınlar taranmıştır. Sağlıkla ilgili olduğu değerlendirilen sözcükler anatomi, fizyoloji; hastalık adları, hastalık durumu, belirtileri ve hastalık sebepleri; tedaviler ve tedavi uygulamaları, meslekler, sağlık birimleri ve bilim dalları ile fiiller olmak üzere yedi başlıkta incelenmiştir. Çalışmada yalnızca tematik söz varlığı ögeleri verilmemiş; sözcüklerin kökenine, dil özelliklerine de yer verilerek Kumuk Türkçesinin sağlıkla ilgili söz varlığındaki mevcut durum üzerine toplum dil bilimi temelinde değerlendirmeler yapılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Kumuk Türkçesi, söz varlığı, sağlık, toplum dil bilimi, etkileşim.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Lexical repertoire reflects the knowledge accumulated by societies throughout history, their ways of perceiving the world, their culture, and their collective memory. Beyond reflecting a society's knowledge and culture, changes in its lexical repertoire and the new elements incorporated into the vocabulary of a language can also reveal the kinds of changes and transformations that have taken place within that society, as well as the nature and degree of its communication and interaction with other societies. In this respect, lexical repertoire should not be regarded merely as the subject of lexicographical studies; rather, it can also be considered a reflection of the entire body of knowledge, experience, and transformation accumulated by the society in question.

Being healthy is a fundamental condition for human survival. Since the earliest periods of history, people have engaged in various practices and activities related to human health out of their desire to sustain their lives. They have developed various terms and names for body parts, diseases, treatment practices, medicines, symptoms, and health-related professions, and these terms have become part of their lexical repertoire. In their pursuit of health and survival, people have sought to benefit not only from the medical knowledge developed within their own societies but also from the accumulated health-related knowledge of other societies. This has made interaction and exchange in the field of health-related vocabulary possible. This study examines the health-related vocabulary of Kumyk Turkish. Within the scope of the study, dictionaries of Kumyk Turkish and periodicals published in Kumyk Turkish were reviewed. The words considered to be related to health were analyzed under seven categories: anatomy and physiology; disease names, disease conditions, symptoms, and causes of diseases; treatments and therapeutic practices; professions; healthcare units and scientific disciplines; and verbs. The study does not merely present thematic vocabulary items; it also addresses the etymology and linguistic features of the words and provides sociolinguistic evaluations of the current state of health-related vocabulary in Kumyk Turkish.

2. Keywords: Kumyk Turkish, vocabulary, health, sociolinguistics, ınteraction.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yürütülmekte olan "Kumuk Türkçesi Söz Varlığı" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

[2] Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi, herol@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4291-732X

[3] Doktora Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, kilicosmantr@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0480-2935

Yeni Derleme Sözlüğü: Türkçenin Yaşayan Hafızasını Dijitalleştirmek

The New Compilation Dictionary: Digitizing the Living Memory of Turkish

Özgür Ay[1]

1. Özet

Bu bildiri, Türk Dil Kurumu Ağız Araştırmaları Bilim ve Uygulama Kolu tarafından 2021 yılı Ekim ayında başlatılan Yeni Derleme Sözlüğü projesini tanıtmakta ve sözlüğün hazırlanış sürecini, kapsamını ve Türk dili araştırmalarına sağlayacağı katkıları ele almaktadır. Projenin temel amacı, Türkiye Türkçesi ağızları üzerine bugüne kadar gerçekleştirilen derleme ve inceleme çalışmalarını değerlendirerek ağızların söz varlığını güncel veriler ışığında yeniden tespit etmek ve bilim dünyasına kapsamlı bir başvuru kaynağı sunmaktır.

Yeni Derleme Sözlüğü, standart Türkiye Türkçesinden farklılık gösteren ağız unsurlarını, bölgesel kullanımları, argo ifadeleri ve meslek terminolojisini bir araya getirerek Türkçenin söz varlığını bütüncül bir yaklaşımla kayıt altına almayı hedeflemektedir. Bu yönüyle çalışma, yalnızca ağız araştırmaları açısından değil, Türk dilinin tarihî gelişimi, söz varlığındaki değişimler ve kültürel mirasın korunması bakımından da önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Bildiride, sözlüğün hazırlanmasında izlenen yöntemler, veri toplama ve değerlendirme süreçleri ile karşılaşılan yöntemsel sorunlar ele alınmaktadır. Ayrıca dijital veri tabanları, büyük veri analizi ve yapay zekâ destekli uygulamaların sözlük hazırlama sürecine sağladığı katkılar üzerinde durulmaktadır. Bu teknolojiler sayesinde sözcüklerin anlamları, kullanım sıklıkları ve coğrafi dağılımları daha sistematik biçimde değerlendirilebilmektedir.

Sonuç olarak Yeni Derleme Sözlüğü, Türkçenin yaşayan söz varlığını güncel verilerle belgeleyen, dilin değişim ve gelişim sürecini izlemeye imkân veren önemli bir bilimsel çalışma niteliğindedir. Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin dil üzerindeki etkileri dikkate alındığında, bu sözlüğün Türkçenin zenginliğinin korunmasına, gelecek kuşaklara aktarılmasına ve Türk dili araştırmalarına önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yeni Derleme Sözlüğü, Türkiye Türkçesi ağızları, söz varlığı, dijital sözlükbilim, ağız araştırmaları.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This paper introduces the New Compilation Dictionary (Yeni Derleme Sözlüğü) project, launched in October 2021 by the Turkish Language Association's Department of Dialect Research, Science and Practice, and examines the dictionary's preparation process, scope, and expected contributions to Turkish linguistic studies. The primary objective of the project is to reassess the lexical inventory of Turkish dialects in light of contemporary data by evaluating the compilation and dialect studies conducted to date, thereby providing the academic community with a comprehensive reference resource.

The New Compilation Dictionary aims to document the lexical richness of Turkish by bringing together dialectal vocabulary that differs from Standard Turkish, including regional expressions, slang, and occupational terminology within a comprehensive framework. In this respect, the project constitutes an important reference source not only for dialect studies but also for research on the historical development of the Turkish language, lexical change, and the preservation of cultural heritage.

The paper discusses the methods adopted during the preparation of the dictionary, the processes of data collection and evaluation, and the methodological challenges encountered throughout the project. Furthermore, it highlights the contributions of digital databases, big data analysis, and artificial intelligence-based applications to modern lexicographic practices. These technologies enable a more systematic analysis of word meanings, frequency of use, and geographical distribution.

In conclusion, the New Compilation Dictionary represents a significant scholarly endeavor that documents the living vocabulary of Turkish using up-to-date data and provides valuable opportunities for monitoring the language's ongoing development and transformation. Considering the effects of globalization and technological advances on language, the dictionary is expected to make substantial contributions to preserving the richness of Turkish, transmitting it to future generations, and advancing research in Turkish linguistics.

2. Keywords: New Compilation Dictionary, Turkey Turkish dialects, vocabulary, digital lexicography, dialect studies.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Uşak Üniversitesi / İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, ozgur.ay@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5630-4033

Masaldan Yaşantıya: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yas Algısındaki Dönüşümün Yaratıcı Drama Yoluyla İncelenmesi[1]

From Fairy Tale to Lived Experience: Examining the Transformation in Prospective Turkish Teachers' Perception of Grief Through Creative Drama

Muammer Kartal[2]

1. Özet

Ana dili eğitimi, bireylerin dil becerilerini geliştirmenin yanı sıra duygu dünyalarını zenginleştirmeyi ve yaşamın kaçınılmaz olgularını edebî metinler vasıtasıyla anlamlandırmalarını amaçlamaktadır. Nitekim Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin de doğrudan yer almasıyla birlikte duygulara ayrıca yer verildiği görülmektedir. Öte yandan ölüm ve yas gibi hassas konular, ortaokul Türkçe derslerinde işlenmesi güç temalar arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda çalışmada, Judith Malika Liberman'ın "Hardal Tohumu" masalı ve Kübler-Ross'un yas modeli temelinde bir yaratıcı drama atölyesi kurgulanmıştır. Araştırmanın amacı, bu atölye sürecinin Türkçe öğretmeni adaylarının yas algısına ve mesleki bakış açılarına yansımalarını incelemektir.

Nitel durum çalışması deseniyle yürütülen araştırmanın katılımcı grubunu Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı 3. sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veriler; atölye öncesinde ve sonrasında uygulanan metafor ve öz değerlendirme formları, süreç içi katılımcı ürünleri ve yarı yapılandırılmış odak grup görüşmeleri yoluyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde MAXQDA programı desteğiyle metafor analizi, tematik analiz ve içerik dökümlerinden yararlanılmıştır. Araştırma bulguları; öğretmen adaylarının süreç öncesinde "karanlık, çaresizlik ve bireysel yıkım" ekseninde tanımladıkları yas olgusunu, yaratıcı drama atölyesi sonrasında "ortak bir insanlık deneyimi, kabullenme ve olgunlaşma süreci" olarak anlamlandırdıklarını göstermektedir. Ayrıca katılımcılar, yapılandırılan süreci hem hassas temalara ilişkin kişisel kabullerini hem de bu konuların ortaokul düzeyinde işlenmesine yönelik mesleki bakış açılarını zenginleştirici bulmuşlardır. Araştırma, Türkçe eğitiminde zorlayıcı duyguların metin temelli yaratıcı drama yoluyla ele alınmasına yönelik yol haritası sunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, masal, yaratıcı drama, yas, Kübler-Ross yas modeli.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Mother tongue education aims to enhance individuals' language skills while enriching their emotional worlds and enabling them to make sense of inevitable life phenomena through literary texts. Indeed, the direct inclusion of social-emotional learning skills in the Türkiye Century Education Model Middle School Turkish Curriculum highlights this emphasis on emotions. Conversely, sensitive topics such as death and grief remain challenging themes to address in middle school Turkish classes. Accordingly, this study designed a creative drama workshop grounded in Judith Malika Liberman's tale "The Mustard Seed" and Kübler-Ross's grief model. The study aims to examine the reflections of this workshop process on pre-service Turkish teachers' perceptions of grief and professional perspectives.

Conducted using a qualitative case study design, the participant group comprised third-year pre-service teachers enrolled in the Turkish Language Teaching Program at Gazi University. Data were collected via pre- and post-workshop metaphor and self-assessment forms, in-process participant artifacts, and semi-structured focus group interviews. Data analysis was conducted using MAXQDA software, employing metaphor analysis, thematic analysis, and frequency distributions. The findings reveal that pre-service teachers, who initially characterized grief around notions of "darkness, helplessness, and individual destruction," conceptualized it following the workshop as a "shared human experience, acceptance, and maturation process." Furthermore, participants described the process as enriching both in terms of their personal acceptance of sensitive themes and their pedagogical perspectives on addressing such topics in middle schools. The study offers recommendations for addressing sensitive themes in Turkish language education through text-based creative drama.

2. Keywords: Turkish language education, fairy tale, creative drama, grief, Kübler-Ross grief model.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu bildiri, Prof. Dr. Başak UYSAL danışmanlığında Muammer KARTAL tarafından yazılan "Duygu Okuryazarlığını Geliştirmeye Yönelik Yaratıcı Drama Temelli Bir Model Önerisi" başlıklı doktora tezinden hareketle üretilmiştir.

[2] Dr., Millî Eğitim Akademisi, Ankara Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi, muammer.kartal@meb.gov.tr, ORCID: 0000-0001-6446-5016

Türkçede +sI Birleşik Ekiyle Kurulmuş Birleşik Sözcüklerin Sıfat Olarak Kullanılması

The Adjectival Use of Compounds Formed with the Compound Suffix +sI in Turkish

Gülşah KADEM[1]

1. Özet

Bu çalışma, Türkçede +sI birleşik eki ile kurulmuş birleşik adların sıfat olarak kullanımını incelemeyi amaçlamaktadır. Birleşik ad, Türkçede iki ya da daha fazla sözcüğün belirli kurallar çerçevesinde bir araya gelerek tek bir kavramı karşılayan yeni bir ad oluşturmasıyla ortaya çıkan sözlüksel yapılardır. Bu yapılar, anlamca kaynaşma derecelerine göre kimi zaman bileşenlerinin anlamını korurken kimi zaman da bütünüyle yeni ve özgül bir anlam kazanabilir. Birleşik adlar, genellikle kalıcılaşmış ve sözlük birimi hâline gelmiş yapılardır. Türkçede +sI birleşik ekiyle kurulmuş birleşik adlar, bağlama bağlı olarak sıfat işlevi üstlenerek bir adı niteleyebilmektedir: *Arkadaş canlısı insan, güzeller güzeli kız* vb. Birleşik sözcüklerde yer alan +(s)I ekinin, klasik anlamda bir sahiplik (iyelik) ilişkisi kurmaktan ziyade, iki ismi biçimsel olarak kaynaştıran ve onları tek bir sözlüksel birim hâline getiren işlevsel bir unsur olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu ek, anlamca gerçek bir aitlik bildirmekten çok, birleşik yapının kurulmasını sağlayan ve yapıyı bütünleştiren bir türetim biçimbirimi gibi işlem görmektedir. Bu çalışmada +sI ekli birleşik adların hangi koşullarda ve hangi bağlamlarda sıfat işlevi üstlenebildiği, dilbilgisel ve anlamsal ölçütler çerçevesinde değerlendirilecektir. Çalışmada yer alan örnekler, Türkçenin farklı kullanım alanlarından seçilen sözlü ve yazılı metinlerin geniş ve dengeli bir veri tabanını sunan Türkçe Ulusal Derlem 3.0 (TUD 3.0)'den taranarak elde edilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: birleşik eki +sI, sıfat, birleşik ad

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to examine the adjectival use of compound nouns formed with the compound suffix +sI in Turkish. Compound nouns are lexical structures that arise when two or more words combine according to certain structural principles to form a new noun denoting a single concept. Depending on the degree of semantic fusion, such compounds may either preserve the meanings of their constituent elements or develop a new and specialized meaning. They are generally lexicalized and established as dictionary units. In Turkish, compound nouns formed with the suffix +sI may, depending on the context, function adjectivally and modify another noun. As illustrated by expressions such as *arkadaş canlısı insan* 'friendly person' and *güzeller güzeli kız* 'exceptionally beautiful girl', these structures may occur in attributive position and serve a modifying function. The suffix +(s)I in such compounds appears to function not primarily as a marker of possession in the traditional sense, but rather as a formal element that integrates two nominal constituents into a single lexical unit. In this respect, it operates more like a derivational morpheme that establishes and unifies the compound structure than as an exponent of genuine possessive meaning. This study evaluates the grammatical and semantic conditions under which +sI-marked compound nouns acquire adjectival functions. The data were collected from the Turkish National Corpus 3.0 (TNC 3.0), which provides a large and balanced database of spoken and written Turkish from diverse domains of use.

2. Keywords: compound suffix +sI, adjective, compound noun

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, E-posta: gulsahbulut22@gmail.com ORCID: 0000-0002-5648-2104

Ebu Müslim Destanı'nın Söz Varlığı

The Vocabulary of the Epic of Abu Muslim

Yusuf Can TIRAŞ[1]

1. Özet

Ebu Müslim, İslam tarihinde ve özellikle Abbâsî ihtilalinde önemli bir şahsiyet olarak öne çıkan bir şahsiyettir. 718-719 yıllarında İstafan veya Merv'de dünyaya geldiği kabul edilen Ebu Müslim, gençlik yıllarından itibaren Emevî yönetimine karşı yürütülen mücadelede etkin rol üstlenmiş ve Abbâsîlerin iktidara gelmesinde önemli katkılar sağlamıştır. 755 yılında Halife Ebû Ca'fer el-Mansûr'un emriyle öldürülmesinin ardından etrafında oluşan anlatı geleneği, Türk edebiyatında Ebu Müslim'i konu alan destanların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Türk edebiyatında geniş bir yayılım alanı bulan Ebu Müslim Destanı'nın kütüphanelerde yüzü aşkın nüshasının bulunması, eserin edebî ve kültürel önemini göstermektedir. Bu nüshalar manzum, mensur ya da manzum-mensur karışık bir şekilde kaleme alınmışlardır. Farklı dönemlerde istinsah edilen bu nüshalar, aynı zamanda Türkçenin tarihî söz varlığını yansıtan önemli dil malzemeleri içermektedir. Çalışmanın amacı, nüshada yer alan arkaik sözcükler, deyimler, atasözleri, ikilemeler gibi söz varlığı unsurlarını tespit etmektir. Bu doğrultuda belirlenen unsurlar anlam, kullanım ve bağlam özellikleri bakımından değerlendirilecek; elde edilen verilerin Türkçenin tarihî sözlüğüne sağlayabileceği katkı ortaya konulacaktır. Özellikle mensur nüshalarda deyim, atasözü, kalıplaşmış ifade ve arkaik kelimeler dikkat çekmektedir. Bu çalışmada, Ebu Müslim Destanı'nın İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda B14 numarasıyla kayıtlı nüshasının söz varlığı incelenecektir. Böylece Ebu Müslim Destanı'nın, edebî ve kültürel değerinin yanı sıra Türkçenin tarihî söz varlığını belgeleyen önemli bir kaynak olduğu gösterilmeye çalışılacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Söz varlığı, deyim, atasözü, kalıp ifadeler, destan

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Abu Muslim was an important figure in Islamic history, particularly in the Abbasid Revolution. Believed to have been born in Istafan or Merv in 718–719, he actively participated in the struggle against Umayyad rule from his youth and played a significant role in the Abbasids' rise to power. Following his execution on the orders of Caliph Abu Ja'far al-Mansur in 755, the narrative tradition surrounding him contributed to the emergence of epics about Abu Muslim in Turkish literature. The Epic of Abu Muslim circulated widely in Turkish literature, with more than one hundred manuscript copies preserved in libraries, demonstrating its literary and cultural significance. These manuscripts were written in verse, prose, or a combination of both. Copied in different periods, they also contain valuable linguistic material reflecting the historical vocabulary of Turkish. This study aims to identify lexical elements such as archaic words, idioms, proverbs, reduplications, and formulaic expressions found in the manuscript. These elements will be examined in terms of their meaning, usage, and context, and their potential contribution to the historical lexicon of Turkish will be evaluated. In particular, prose manuscripts contain numerous idioms, proverbs, formulaic expressions, and archaic words. Accordingly, this study examines the vocabulary of the manuscript of the Epic of Abu Muslim registered as B14 in the Atatürk Library of Istanbul Metropolitan Municipality. The study aims to demonstrate that the Epic of Abu Muslim is not only a significant literary and cultural work but also an important source documenting the historical vocabulary of Turkish.

2. Keywords: Vocabulary, idioms, proverbs, fixed expressions, epics

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Millî Eğitim Akademisi Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi Eğitim Personeli, yusufcan.tiras@meb.gov.tr , ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7800-3007

Ali Şîr Nevâî'nın Edebî Yaratıcılığı ve Osmanlı Edebiyatı

Alisher Navoi's Literary Works and Ottoman Turkish Literature

Rohila Ruzmanova[1]

1. Özet

İnsanlığın estetik düşüncesinin gelişimini belirleyen genel ilkelerin ve geleneklerin, bunların Türk edebiyatındaki yansımalarının ve aynı zamanda atalarımızın edebî mirasının söz konusu ilkelerin gelişimine yaptığı büyük katkının ortaya konulması, Türk edebiyatı araştırmalarının temel amaçlarından biridir. Özbek edebiyatı ve onun klasik temsilcilerinin eserleri yalnızca Orta Asya'da değil, Doğu ve Batı ülkelerinde de büyük ilgi görmüştür. Özellikle Nizameddin Mir Alî Şîr Nevâî'nin eserleri, şairin yaşadığı dönemde dahi Doğu ve Avrupa ülkelerine ulaşmıştır. Anadolu'da Türkçe eserler kaleme alan şairler de büyük şairin eserlerinin derin fikrî ve estetik etkisinden yararlanmışlardır. Özellikle Fuzûlî, Ahmed Paşa, Ulvî, Cafer Çelebi, Mihrî Hatun ve Şem'î Dede gibi şair ve şairelerin yanı sıra hükümdar-şairler de dâhil olmak üzere yaklaşık 70 Osmanlı şairi, Alî Şîr Nevâî'nin gazellerinden ilham alarak nazireler kaleme almıştır. Bu edebî uygulama sayesinde klasik Türk şiirinin gelişiminde yeni bir aşamanın başlamasına katkıda bulunmuşlardır. Böylece Nevâî'nin etkisiyle Türk şiirinin gelişim tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. Bu durum, Nevâî'nin edebî mirasının evrensel önemini gösteren bir başka önemli hususdur. Bu makalede, Alî Şîr Nevâî'nin edebî eserlerinin Osmanlı Türk edebî hayatındaki rolü, XV. yüzyılın sonları ile XVI. yüzyılın başlarında onun edebî mirasına ait örneklerin Osmanlı sahasına intikal etme süreci ve mevcut kaynaklar çerçevesinde Osmanlı Türk şairlerinin Nevâî'nin eserlerinden ilham almalarının sonuçları ele alınmaktadır. Ayrıca Osmanlı Türk şiirinin özellikleri, XV. yüzyılın sonları ile XVI. yüzyılın başlarında faaliyet gösteren Osmanlı Türk lirik şiirinin önde gelen temsilcileri ve dönemin başlıca nazım türleri üzerinde durulmaktadır. Türk edebiyatı tarihinde kendine özgü bir yere sahip olan yetenekli şairlerden Ahmed Paşa, Alî Şîr Nevâî'nin eserlerinden ilham alarak nazireler yazan ilk Osmanlı Türk şairi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle makalede, Alî Şîr Nevâî'nin edebî mirasının Osmanlı Türk şiiri üzerindeki etkisi, Ahmed Paşa'nın eserleri üzerinden karşılaştırmalı bir incelemeyle ele alınmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Gazel, nazire, Osmanlı Türk Edebiyatı, Ali Şîr Nevâî, Ahmed Paşa, edebî etki.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The elucidation of the general principles and traditions governing the development of humanity's artistic thought, their manifestation in Turkic literature, and, in turn, the immense contribution of our ancestors' artistic heritage to the advancement of these principles constitutes one of the primary objectives of Turkic literary studies. Uzbek literature and the works of its classical representatives have attracted considerable attention not only in Central Asia but also in the countries of the East and the West. In particular, the works of Nizamiddin Amir Alisher Navoi had already spread to the countries of the East and Europe during the poet's lifetime. Authors writing in Turkish in Asia Minor were also influenced by the profound ideological and artistic impact of the great poet's works. In particular, nearly 70 Ottoman Turkish poets, poetesses, and ruler-poets – including Fuzuli, Ahmet Pasha, Ulvi, Cafer Çelebi, Mihrî Hatun, and Şem'î Dede – composed naziras inspired by Alisher Navoi's ghazals. Through this literary practice, they contributed to initiating a new stage in the development of classical Turkish poetry. Thus, thanks to Navoi, a new era began in the history of the development of Turkish poetry. This represents yet another indication of the global significance of Navoi's literary legacy. This article examines the role of Alisher Navoi's literary works in Ottoman Turkish literary life, the history of the introduction of examples of his literary heritage into Turkey in the late fifteenth and early sixteenth centuries, and, within the scope of available evidence, the outcomes of Ottoman Turkish poets' inspiration from Navoi's works. It also discusses the characteristics of Ottoman Turkish lyrical poetry, prominent representatives of Ottoman Turkish lyric poetry who were active in the late fifteenth and early sixteenth centuries, and the major poetic genres of the period. Ahmet Pasha, one of the talented poets who occupies a distinctive position in the history of Turkish literature, is regarded as the first Ottoman Turkish poet to compose naziras inspired by Alisher Navoi's works. Therefore, this article explores the influence of Alisher Navoi's literary legacy on Ottoman Turkish poetry through a comparative analysis of Ahmet Pasha's works.

2. Keywords: Ghazal, nazira, Ottoman Turkish Literature, Alisher Navai, Ahmed Pasha, literary influence.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Semerkant Devlet Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Enstitüsü, E-mail: rohilaruzmanova@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6539-0511

Özbek Kültüründe Ad Koyma Pratikleri

Naming Practices in Uzbek Culture

Emrah Yılmaz[1]

1. Özet

Adlandırma geleneği; Özbek toplumunun sosyokültürel müktesebatını, tarihsel hafızasını ve değer yargılarını somutlaştıran en önemli dilsel tezahürler arasındadır. Toplumsal kimliğin inşasında belirleyici bir rol üstlenen bu adlandırma pratikleri; ailevi hiyerarşi, peygamber ve sahabi isimlerinin (Muhammad, Abdulla) yaşatılması, nazardan korunma arzusu (Tosh, Temur), erkek çocuk beklentisi (O‘g‘ilshod) ve özel günlere dayalı belirlemeler (Ramazon, Navro‘z) gibi zengin parametrelerle şekillenmektedir. Bunun yanı sıra kişi adları, toplumsal hafızada koruyucu birer simge ve kültürel temenni işlevi görerek kuşaklararası kimlik aktarımını temin etmektedir. Bu çalışmada yazılı kaynaklar ve saha araştırmasından elde edilen sözlü kültür verileri birlikte değerlendirilmiştir. Çalışmanın yazılı zeminini Özbek ad bilimi sahasında öncü kabul edilen Ernest Begmatov’un *O‘zbek İsmlari Ma’nosi* ve *O‘zbek Tili Antroponimikasi* başlıklı yapıtları ile B. Kilichev ve A. Madvaliyev’in *Onomastika* incelemesi oluşturmaktadır. Sözlü kültür verileri ise Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının (YTB) “Sözlü Tarih” projesi kapsamında bulunduğumuz Semerkant, Buhara ve Fergana sahalarında aile büyükleri ve kaynak kişilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış mülakatlar ve derinlemesine görüşmeler yoluyla derlenmiştir. Elde edilen Özbekistan verileri; Anadolu sahasındaki kişi adları, ad koyma gelenekleri ve inanç kalıplarını kapsayan Saim Sakaoğlu’nun *Türk Ad Bilimi İncelemeleri* ile Tuncer Gülensoy’un *Eski Türk-Moğol Kişi Adları Sözlüğü* adlı antroponimik çalışmaları temel alınarak mukayeseli olarak karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda, Özbek ad koyma pratiklerinin ortak Türk kültür mirasıyla taşıdığı tipolojik paralellikler, farklılıklar ile yerel tarih, coğrafi çevre ve ailevi yapının etkisiyle kazandığı özgün nüanslar tespit edilmiştir. Adlandırma pratiklerinin arkasındaki sosyodilbilimsel dinamiğin kavranması; Türk dünyası arasındaki ortak zihniyet kalıplarını, dilsel etkileşimleri ve sahaya özgü kültürel kodları görünür kılması bakımından büyük önem arz etmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Özbek kültüründe kişi adları, ad koyma gelenekleri, onomastik, kültürel bellek, değer yargıları.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The tradition of naming is among the most significant linguistic manifestations that embody the sociocultural heritage, historical memory, and value judgments of Uzbek society. Playing a decisive role in the construction of social identity, these naming practices are shaped by rich parameters such as familial hierarchy, keeping alive the names of the Prophet and his companions (Muhammad, Abdulla), the desire for protection against the evil eye (Tosh, Temur), expectations of male offspring (O‘g‘ilshod), and designations based on special occasions (Ramazon, Navro‘z). Furthermore, personal names function as protective symbols and cultural wishes within collective memory, ensuring intergenerational identity transmission. In this study, written sources and oral culture data obtained from field research are evaluated together. The written framework of the study relies on pioneering works in Uzbek onomastics: Ernest Begmatov’s *O‘zbek İsmlari Ma’nosi* and *O‘zbek Tili Antroponimikasi*, alongside B. Kilichev and A. Madvaliyev’s *Onomastika*. The oral culture data were gathered through semi-structured interviews and in-depth discussions with family elders and key informants in Samarkand, Bukhara, and the Fergana region, conducted as part of the "Oral History" project supported by the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB). The compiled Uzbek data were comparatively analyzed against Anatolian anthroponymic data based on Saim Sakaoğlu’s *Türk Ad Bilimi İncelemeleri* (Studies on Onomastics Turkish) alongside Tuncer Gülensoy’s *Eski Türk-Moğol Kişi Adları Sözlüğü* (Dictionary of Old Turkic-Mongol Personal Names), which encompass personal names, naming traditions, and belief patterns. As a result of the research, typological parallels and differences shared with the common Turkic cultural heritage, as well as unique nuances gained through the influence of local history, geographical environment, and family structure, were identified. Comprehending the sociolinguistic dynamics behind these naming practices is of great importance in terms of revealing shared mindset patterns, linguistic interactions, and region-specific cultural codes across the Turkic world.

2. Keywords: Personal names, naming traditions, onomastics, cultural memory, and value systems in Uzbek culture.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Semerkant Devlet Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Enstitüsü, E-mail: emraylmz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8062-116X

İnsan mı, Yapay Zekâ mı? Metin Kaynağı, Güvenirlik ve Yanlış Bilginin Okur Gözünden Değerlendirilmesi

Human or Artificial Intelligence? Readers' Evaluation of Text Source, Reliability, and Misinformation

Edanur Şalcıoğlu[1] *& Kerim Gedik*[2]

1. Özet

Üretken yapay zekâ araçlarının giderek daha fazla metin üretiminde kullanılması, okurların karşılaştıkları metinlerin kaynağını ve içerdiği bilgilerin güvenilirliğini değerlendirebilmesini önemli hâle getirmiştir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin insan ve yapay zekâ tarafından oluşturulan metinleri ayırt etme biçimlerini, bu metinlere yönelik güvenilirlik değerlendirmelerini ve metinlerde yer alan yanlış veya yanıltıcı bilgileri fark etme süreçlerini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden iç içe geçmiş çoklu durum deseniyle yürütülmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Katılımcılar iki gruba ayrılacak ve her gruba aynı konuya ilişkin biri insan, diğeri üretken yapay zekâ tarafından oluşturulmuş iki metin sunulacaktır. Birinci durumda insan tarafından oluşturulan metin doğru bilgiler, yapay zekâ tarafından oluşturulan metin ise yanlış veya yanıltıcı bilgiler içerecektir. İkinci durumda bu yapı tersine çevrilerek insan tarafından oluşturulan metinde yanlış veya yanıltıcı bilgilere, yapay zekâ tarafından oluşturulan metinde ise doğru bilgilere yer verilecektir. Metinlerin gerçek kaynağı katılımcılara açıklanmayacak ve her metin bir yazar adıyla sunulacaktır. Veriler, açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmaktadır. Katılımcılardan hangi metnin yapay zekâ tarafından oluşturulduğunu düşündüklerini, hangi metni daha güvenilir bulduklarını, metinlerde hangi bilgilerden şüphelendiklerini ve güvenilirlik değerlendirmelerinde hangi göstergelerden yararlandıklarını gerekçelendirmeleri istenecektir. Veriler önce her durum kendi içinde, ardından durumlar arasında karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir. Araştırma devam etmekte olup elde edilecek bulgular doğrultusunda okurların metnin kaynağı, doğruluğu ve güvenilirliği arasında kurdukları ilişkileri ortaya koyarak yapay zekâ çağında eleştirel okuma ve yapay zekâ okuryazarlığının geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zekâ, eleştirel okuma, metin güvenilirliği, yapay zekâ okuryazarlığı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study, which is structured with a survey research design, primarily aimed to determine whether an effective and reliable method can be utilized to identify the difficulty level of Turkish spoken texts. In line with this fundamental purpose, the overall functionality of one listenability formula and seven distinct readability formulas specifically developed for Turkish was thoroughly addressed. In this research process, detailed expert opinions were systematically obtained from seven field experts regarding nine different texts determined through outlier sampling methods, and the consistency of the results provided by eight formulas with these expert opinions was carefully evaluated. First, the internal consistency of expert opinions was addressed, and then expert opinions alongside the formula results were examined through correlation and descriptive analyses. As a result of these detailed analyses, it was concluded that no single formula showed high consistency with expert opinions. The listenability formula developed for teaching Turkish as a foreign or second language showed the highest correlation, yet it still remained at a moderate level. Beyond numerical evaluations, no formula was successful in directing texts to target audiences and categorizing difficulty. When texts differing in delivery speed and prosody were excluded, readability formulas gave similar results to experts, but failed when prosody and speed differed. The urgent need for a comprehensive listenability formula for Turkish was emphasized, and suggestions were made.

2. Keywords: Generative artificial intelligence, critical reading, text reliability, artificial intelligence literacy.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Türkçe Eğitimi Uzmanı, Bağımsız Araştırmacı, salciogluedda@gmail.com, ORCID: 0009-0001-6639-9814
[2] Arş. Gör., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, kgedik@fsm.edu.tr, ORCID: 0009-0004-2739-2558

Türkçenin Kültürel Bellek Taşıyıcısı Olarak Cezayir: Osmanlı Mirasından Yunus Emre Enstitüsüne Dil ve Kültür Aktarımı

Algeria as a Carrier of Turkish Cultural Memory: The Transmission of Language and Culture from the Ottoman Heritage to the Yunus Emre Institute

Dr. Seval KOCAER[1]

1. Özet

Diller, yalnızca iletişimi sağlayan sistemler değil, toplumların tarihsel deneyimlerini, kültürel karşılaşmalarını ve gündelik yaşam pratiklerini kuşaktan kuşağa aktaran önemli bellek alanlarıdır. Bu bağlamda bir dilin başka bir dil üzerindeki izleri, dilsel etkileşimin yanı sıra toplumlar arasındaki tarihsel ilişkilerin kültürel yansımaları olarak değerlendirilebilir. Osmanlı Devleti ile Cezayir arasındaki uzun süreli tarihsel ilişki, Türkçenin Cezayir'de bıraktığı dilsel ve kültürel izleri incelemek açısından özgün bir örnek sunmaktadır. Osmanlı döneminde Türkçe; askerî ve idarî hayatın yanı sıra ticaret, meslekler, mutfak, giyim-kuşam ve gündelik yaşam gibi alanlarda etkili olmuş; bu temas sonucunda Cezayir Arapçasına çok sayıda Türkçe ve Osmanlı Türkçesi kökenli kelime aktarılmıştır. Bu kelimelerin günümüzdeki kullanım biçimleri, bilinirlik düzeyleri, anlam değişmeleri ve kuşaklar arası aktarımı, tarihsel karşılaşmanın toplumsal bellekteki izlerini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın amacı, Cezayir Arapçasında yaşayan Türkçe kökenli kelimeleri Osmanlı-Cezayir ilişkilerinin dilsel ve kültürel belleği bağlamında değerlendirmek ve bu mirasın günümüzdeki Türkçe öğrenimiyle ilişkisini incelemektir. Araştırmada yazılı kaynakların yanı sıra saha gözlemleri ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden yararlanılacaktır. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsünün Türkçe öğretimi ve kültür-sanat faaliyetleri, tarihsel dil mirasının çağdaş kültürel aktarım alanındaki görünümü açısından ele alınacaktır. Böylece Osmanlı döneminden günümüz Türkçe öğrenimine uzanan süreç, "dilsel ve kültürel bellek sürekliliği" çerçevesinde değerlendirilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, Cezayir Arapçası, kültürel bellek, kültürel aktarım, Türkçe öğretimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Languages are not merely systems of communication; they are also important sites of memory through which societies transmit their historical experiences, cultural encounters, and everyday practices from one generation to another. From this perspective, traces of one language in another can be understood not only as indicators of linguistic interaction but also as cultural reflections of historical relations between societies. The long-standing historical relationship between the Ottoman Empire and Algeria provides a distinctive context for examining the linguistic and cultural traces left by Turkish in Algeria. During the Ottoman period, Turkish was used in various spheres, including military and administrative affairs, trade, occupations, cuisine, clothing, and everyday life. As a result of this interaction, numerous words of Turkish and Ottoman Turkish origin were incorporated into Algerian Arabic. Their contemporary usage, degree of recognition, semantic changes, and intergenerational transmission reveal traces of this historical encounter within social memory. This study aims to examine Turkish-origin words that have survived in Algerian Arabic within the framework of the linguistic and cultural memory of Ottoman-Algerian relations and to explore their relationship with contemporary Turkish language learning. In addition to written sources, the study will draw on field observations and semi-structured interviews. The Turkish language teaching and cultural and artistic activities carried out by the Yunus Emre Institute will also be examined as a contemporary sphere of cultural transmission through which this historical linguistic heritage gains renewed visibility. Thus, the process extending from the Ottoman period to contemporary Turkish language learning will be evaluated within the framework of **"**linguistic and cultural memory continuity."

2. Keywords: Turkish, Algerian Arabic, cultural memory, cultural transmission, Turkish language teaching.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr, Yunus Emre Enstitüsü, sevalkocaer@hotmail.com, ORCID: 0009-0005-9871-5315

Mukaddimetü'l-Edeb'in Satır Altı Türkçe Çevrili Meşhed Âstân-ı Kuds-i Razavî Kütüphanesi 3750 Numaralı Nüshası Hakkında

On the Mashhad Āstān-i Quds-i Razavī Library MS No. 3750, an Interlinear Turkish Translation Manuscript of *Muqaddimah Al-Adab*

Gülser Ersoy[1]

1. Özet

Tarama Tarihî Türk dilinin sözlük yazımı geleneğinde müstesna bir yere sahip olan Zemahşerî'nin Mukaddimetü'l-Edeb'i, kaleme alındığı dönemden itibaren Türkistan'dan Anadolu'ya kadar geniş bir coğrafyada büyük bir rağbet görmüş; Arapça öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla hazırlanan bu eser, farklı Türk lehçelerine ait pek çok satır altı tercümesiyle günümüze ulaşmıştır. Türk dili tarihi, söz varlığı ve lehçe bilimi açısından önemli veriler barındıran bu nüshaların her biri; metnin coğrafi yayılımını ve geçirdiği dilsel dönüşümleri izlemek adına önemli birer tanıktır.

Bu bildiride, Mukaddimetü'l-Edeb üzerine sürdürdüğümüz sistematik nüsha tespit, tasnif ve tanıtım çalışmalarının bir devamı olarak İran'ın Meşhed şehrindeki Âstân-ı Kuds-i Razavî Kütüphanesi 3750 numarada muhafaza edilen yazma nüsha ele alınacaktır. Çalışmamızda öncelikle söz konusu yazmanın yaprak sayısı, mürekkep rengi, yazı çeşidi, istinsah özellikleri ve fiziksel durumu gibi kodikolojik vasıfları tavsif edilecektir.

Kodikolojik incelemenin ardından, metnin satır altı çevirisinde yer alan Türkçe unsurlar fonetik, morfolojik ve leksik akımdan taranacaktır. Bu tarama neticesinde elde edilen veriler ışığında nüshanın gösterdiği Batı Türkçesi ve özellikle Azerbaycan Türkçesi diyalektolojik vasıfları somut örneklerle değerlendirilecek, eserin hangi coğrafi ve dilsel havzanın izlerini taşıdığı ortaya konulacaktır.

Sonuç bölümünde ise Meşhed Âstân-ı Kuds-i Razavî Kütüphanesindeki bu nüshanın bilim alemine tanıtılması suretiyle Mukaddimetü'l-Edeb'in Türk dünyasındaki yayılım alanlarından ve istinsah merkezlerinden birinin daha gün yüzüne çıkarılması hususunun altı çizilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Türk Lehçeleri, Azerbaycan Türkçesi, sözlük, Mukaddimetü'l-Edeb.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Holding an exceptional place in the lexicography tradition of the historical Turkic language, Zamakhshari's Muqaddimah Al-Adab has seen widespread popularity across a vast geography from Turkistan to Anatolia since the period it was written. Prepared to facilitate the learning of Arabic, this work has survived to the present day with numerous interlinear translations belonging to various Turkic dialects. Each of these manuscripts, containing crucial data for the history of the Turkic language, vocabulary, and dialectology, serves as an important witness to track the geographical distribution of the text and the linguistic transformations it underwent.

As a continuation of our ongoing systematic manuscript identification, classification, and introduction studies on Muqaddimah Al-Adab this paper will examine the manuscript preserved under shelf number 3750 at the Astan Quds Razavi Library in Mashhad, Iran. In our study, the codicological features of the manuscript—such as leaf count, ink color, script type, copyist characteristics, and physical condition—will first be described.

Following the codicological examination, the Turkic elements in the interlinear translation of the text will be analyzed in terms of phonetics, morphology, and lexicon. In light of the data obtained from this analysis, the dialectological traits of the manuscript pointing to Western Turkic, and particularly Azerbaijani Turkic, will be evaluated with concrete examples, revealing which geographical and linguistic basin the work bears traces of.

In the conclusion section, the importance of bringing to light one more of the dissemination areas and copyist centers of Muqaddimah Al-Adab in the Turkic world through the introduction of this manuscript in the Astan Quds Razavi Library in Mashhad to the academic world will be emphasized.

2. Keywords: Turkic Dialects, Azerbaijani Turkic, Dictionary, Muqaddimah Al-Adab.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, gulserersoy@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1002-1967

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Sürecinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Yönelik SWOT Analizi

A SWOT Analysis of Generative Artificial Intelligence Use in the Academic Writing Process in Teaching Turkish as a Foreign/Second Language

Emre Bayrakdar[1]

1. Özet

Üretken yapay zekâ (ÜYZ) araçlarının eğitim alanında kullanımının artması, akademik yazma sürecindeki olanak ve sınırlılıklarının belirlenmesine yönelik gereksinimi artırmıştır. Bu bağlamda araştırmada, Türkçe akademik yazma sürecinde ÜYZ kullanımına ilişkin uluslararası öğrencilerin görüşleri ile akademisyenlerin uluslararası öğrencilerin ÜYZ kullanımına yönelik görüşlerinin SWOT analizi (güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler) kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni temel alınarak yürütülmüştür. Çalışma grubu, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde lisansüstü öğrenim gören 15 uluslararası öğrenci ile bölümlerinde uluslararası öğrencileri olan 15 akademisyenden oluşmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formlarının ilk bölümünde katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorular, ikinci bölümünde ise SWOT analizi çerçevesinde hazırlanmış açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Veriler, Academetrica Quali yazılımı kullanılarak içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, uluslararası öğrencilerin Türkçe akademik yazma sürecinde ÜYZ kullanımına ilişkin değerlendirmelerinde; güçlü yönler kapsamında en fazla dil ve anlatım desteği sağlamanın, zayıf yönler kapsamında doğru ve güvenilir olmayan bilgi üretmenin, fırsatlar kapsamında alan yazını tarama becerilerini geliştirmenin, tehditler kapsamında akademik dürüstlük ihlalinin öne çıktığı belirlenmiştir. Akademisyenlerin değerlendirmelerinde ise güçlü yönler kapsamında en fazla geri bildirim sağlamaya, zayıf yönler kapsamında öğrenmeyi engellemeye, fırsatlar kapsamında etkileşimli ve bireysel öğrenme olanağına, tehditler kapsamında ise bilgi ve kaynak güvenilirliği sorununa yer verildiği görülmüştür. Araştırmanın, ÜYZ'nin Türkçe akademik yazma bağlamındaki işlevine ilişkin tartışmalara bütüncül ve derinlemesine bir bakış açısı sunarak alan yazınındaki kuramsal ve uygulamalı çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Akademik yazma, uluslararası öğrenciler, üretken yapay zekâ, SWOT analizi, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The growing use of generative artificial intelligence (GenAI) tools in education has heightened the need to identify their opportunities and limitations in the academic writing process. In this context, the study aimed to examine international students' views on the use of GenAI in the Turkish academic writing process and academics' views on international students' use of GenAI through a SWOT analysis (strengths, weaknesses, opportunities, and threats). The study used a case study design within a qualitative research methodology. The study group consisted of 15 international students pursuing graduate studies at various universities in Türkiye and 15 academics from departments that included international students. Criterion sampling, a purposive sampling method, was used to select participants. Two semi-structured interview forms developed by the researcher served as data-collection instruments. The first section of the interview forms included questions about participants' demographic information, while the second section included open-ended questions framed within the SWOT analysis. The data were analyzed using content analysis with Academetrica Quali software. The findings revealed that, in international students' evaluations of GenAI use in the Turkish academic writing process, language and expression support was the most prominent strength, generating inaccurate and unreliable information was the most prominent weakness, improving literature review skills was the most prominent opportunity, and academic integrity violations were the most prominent threat. In the academics' evaluations, providing feedback was the most prominent strength; hindering learning was the most prominent weakness; opportunities for interactive and individualized learning were the most prominent opportunities; and concerns regarding information and source reliability were the most prominent threat. The study is expected to contribute to theoretical and applied research in the field by providing a holistic, in-depth perspective on the role of GenAI in Turkish academic writing.

2. Keywords: Academic writing, generative artificial intelligence, international students, SWOT analysis, teaching Turkish as a foreign/second language.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, emre.bayrakdar@iuc.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2849-1767

Eğitim - Öğretimde Konuşma Kültürü: Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Speech Culture in Education: Current Problems and Proposed Solutions

Canan Nimet MERT DURAN[1]

1. Özet

Konuşma kültürü; bireyin konuşurken dil bilgisi kurallarına uymasının yanı sıra estetik, mantıksal, duyuşsal ve ahlaki gelişimini sağlayan temel bir yetkinlik alanıdır. Eğitim süreçlerinde ise konuşma kültürü, öğrencinin sadece akademik başarısını değil; kişisel gelişimini, dünya görüşünü ve toplumdaki yerini belirlemesi açısından önemli bir konuma sahiptir. Konuşma kültürüne gereken önemin verilmemesi, dil bilincinin giderek zayıflamasına hatta azalmasına yol açabilmektedir. Bu kültürün geliştirilmesinde çeşitli engellerle karşılaşılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, eğitim ve öğretim süreçlerinde öğrencilerin konuşma kültürünü etkileyen güncel sorunları incelemek ve bu kültürün geliştirilmesine yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Nitel araştırmanın esas alındığı bu çalışmada mevcut literatür ve eğitim uygulamaları doküman incelemesi tekniği ile analiz edilmiş ve sınav odaklı yapı, müfredat içerikleri, aile içi iletişim kalitesi, sosyal medya kullanımı ve öğretmenlerin dil kullanımı gibi çok boyutlu etkenler değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda; uygulamalı sözel etkinliklere yeterince yer verilmediği, bu durumun da öğrencilerin topluluk önünde etkili konuşma becerilerini kısıtladığı tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte internet argosunun, yabancı kelimelerin ve kaba dilin artış gösterdiği, aile içi yüz yüze iletişimin azalmasının da öğrencilerin kelime dağarcığını ve kendilerini ifade etme becerisini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Bu sorunların aşılması adına; derslerde drama, münazara ve proje tabanlı öğrenme gibi etkileşimli yöntemlerin uygulanması, öğretmenlerin dil kullanımı konusunda etik birer rol model olmaları, çoklu ortam araçlarının pedagojik süreçlerle bütünleştirilmesi, dijital nezaket kurallarının öğretilmesi ve okul-aile-medya iş birliği çerçevesinde bütüncül politikaların geliştirilmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Konuşma kültürü, konuşma becerisi, diyolojik iletişim, dijitalleşme ve dil, dil etiği

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Speech culture is a fundamental competency area that not only enables individuals to adhere to grammar rules while speaking, but also fosters their aesthetic, logical, affective, and moral development. Within educational processes, speech culture holds a crucial position in shaping not only a student's academic success, but also their personal development, worldview, and standing in society. Neglecting speech culture can lead to a gradual weakening or even diminution of language awareness. Various obstacles are encountered in the development of this culture. The purpose of this study is to examine current issues affecting students' speech culture in educational and instructional processes and to propose solutions for developing this culture. Adopting a qualitative research approach, this study analyzed current literature and educational practices through the document analysis technique, evaluating multidimensional factors such as exam-oriented structures, curriculum content, family communication quality, social media usage, and teachers' language use. As a result of the evaluations, it was determined that practical verbal activities are not given sufficient space, which restricts students' effective public speaking skills. Furthermore, it was observed that the widespread use of social media has led to an increase in internet slang, foreign words, and vulgar language, while the decline in face-to-face family communication negatively impacts students' vocabulary and self-expression skills. To overcome these problems, it is recommended to implement interactive methods such as drama, debate, and project-based learning in classes; for teachers to serve as ethical role models regarding language use; to integrate multimedia tools into pedagogical processes; to teach digital etiquette rules; and to develop holistic policies within the framework of school-family-media cooperation.

2. Keywords: Speech culture, speaking skills, dialogic communication, digitalization and language, language ethics.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, cduran@adiyaman.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8450-143X

Tarama Sözlüğü'nde İsimden Fiil Yapan +lA- Eki ve İşlevleri[1]

On the Health-Related Vocabulary of Kumyk Turkish

Hülya ARSLAN EROL[2] & Ümit AKKUŞ[3]

1. Özet

Dillerin söz varlığındaki sözcüklerin yapıları bakımından incelenmesi, o dillerin söz türetme özelliklerini ve niteliklerini ortaya koyar. Türkçenin söz varlığı bu bakış açısıyla incelendiğinde söz varlığının büyük bir bölümünün ad veya fiil köklerine getirilen son eklerle yapılmış eklemelerden oluştuğu görülür. Bu söz yapma yolunun yanı sıra birleştirme, baş harflileştirme, yerlileştirme, örnekseme, tür değiştirme, ikileme, uydurma ve yeni öge, titremleme, genelleşme, eksiltme, derleme ve tarama, geri oluşum ile Türkçenin söz varlığına az veya çok sözcük katılmıştır.

İsimden fiil yapım ekleri genellikle eklendikleri ad kök ve gövdelerini yapma ve olma işlevinde birer fiile dönüştürürler. İsimden fiil yapım eklerinden biri olan +lA- eki genel Türk dili alanında dağılımı ve işlevleri açısından kullanımı en yaygın eklerden biridir. Tarihî ve çağdaş lehçelerde en işlek ek olma özelliğiyle diğer eklerden farklı bir yere sahiptir.

Tarama Sözlüğü, XIII. yüzyıldan günümüze kadar Türkiye Türkçesi ile yazılmış 227 eserden taranan ve bugün kullanılmayan ya da anlamı, şekli değişik olarak kullanılan Türkçe sözlerin sözlüğüdür. Sözlük bu haliyle bir tür tarihi sözlüktür.

Eldeki çalışmada Tarama Sözlüğü'nde +lA- ekiyle türetilmiş bütün fiiller taranarak belirlenmiş ve bu fiiller, işlevlerine göre tasnif edilmiştir. Tarama Sözlüğü'nde +lA- ekiyle ve bu ekin genişlemiş şekilleriyle türetilmiş 450'den fazla fiil tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda ise ortaya çıkan sonuçlar tartışılacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: +lA- eki, Tarama Sözlüğü, Yapım Eki, İşlev, Söz Yapımı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Examining the words within a language's lexicon in terms of their structure reveals the characteristics and qualities of that language's word-formation processes. When the Turkish lexicon is analyzed from this perspective, it becomes evident that a significant portion of it consists of words formed by attaching suffixes to noun or verb roots.

Denominal verb-forming suffixes generally transform the noun roots and stems to which they are attached into verbs expressing the functions of making and becoming. The +lA- suffix, one of the denominal verb-forming suffixes, is one of the most widely used suffixes in terms of its distribution and functions throughout the Turkic language area. It occupies a distinct position from other suffixes due to being the most productive suffix in historical and contemporary dialects.

Tarama Sözlüğü is a dictionary of Turkish words that were scanned from 227 works written in Turkey Turkish from the thirteenth century to the present day and that are no longer used today or are used with different meanings or forms. In this form, the dictionary is a kind of historical dictionary.

In the present study, all verbs derived with the +lA- suffix in Tarama Sözlüğü were identified through scanning and these verbs were classified according to their functions. More than 450 verbs derived with the +lA- suffix and its extended forms were identified in Tarama Sözlüğü. At the end of the study, the results obtained will be discussed.

2. Keywords: +lA- Suffix, Tarama Sözlüğü, Derivational Suffix, Function, Word Formation.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yürütülmekte olan "Tarama Sözlüğü'nde Söz Yapımı" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

[2] Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi, herol@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4291-732X

[3] Doktora Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, umit.92@outlook.com, ORCID: 0009-0000-8340-3646

Türkçe Kutuplu Sorularda Olumsuzlama, Etki Alanı ve Yanıtlar

Negation, Scope, and Answers to Polar Questions in Turkish

Engin Evrim Önem[1]

1. Özet

Türkçede Diller, olumsuz kutupsal (evet/hayır) soruları nasıl yanıtladıkları konusunda sistematik olarak birbirinden ayrılır. Doğruluk temelli sistemlerde yanıt eki, sorunun kutbuna değil, durumun gerçekte ne olduğunu dikkate alır. Kutup temelli sistemlerde ise yanıt eki, sorunun kendisinde ifade edilen kutupla aynı fikirde olup olmamayı gösterir. İngilizcede, olumsuz sorular genellikle kutup temelli kabul edilir. Örneğin, "Didn't you see it?" (Görmedin mi?) sorusuna "No, I didn't" (Hayır, görmedim) denir. Buna karşılık Mandarin gibi bazı diller, sorunun nasıl sorulduğuna bakmaksızın, altta yatan önermenin doğruluğuna göre yanıt verir. Bazı diller ise bu iki stratejiyi, bağımsız sözdizimsel etkenlere bağlı olarak bir arada kullanır. Türkçe, bu tipolojide şimdiye kadar pek incelenmemiştir ve gözlemlendiği kadarıyla karma bir yaklaşım sergiler. Soru eki *mI* ile kurulan olumsuz sorular çoğu zaman her iki stratejiyle de yanıtlanabilir. Örneğin, "Görmedin mi?" sorusuna hem "Evet, görmedim" hem de "Hayır, görmedim" şeklinde yanıt verilebilir. Bu çalışma, bu iki stratejinin serbestçe değiştirilemeyeceğini ve bunun nedeninin *mI* ekinin konumuna ve kapsamı ile ilişkili olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bir diğer deyişle, yanıt stratejisinin seçimi olumsuzlukla değil, odak sözdizimiyle ilgilidir. Örneğin, *mI*'nın olumsuzlanmış önermenin tamamını kapsadığı durumlarda, her iki strateji de mümkünken, olumsuzluk altındaki odaklanmış bir öğeyi dar olarak kapsadığı durumlarda yalnızca doğruluk temelli strateji geçerli olur. Sonuç olarak bu çalışma, Türkçeyi karışık yanıtlama sistemleri tipolojisinde konumlandırıp dilin bu çift yönlü davranışının, soru eki *mI*'nın odakla ilişkili sözdizimsel ilişkisine kanıt oluşturduğunu savunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Kutuplu sorular, Olumsuzlama, Odak belirtme, Soru parçacığı *mI*, Türkçe.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Languages differ systematically in how they answer negative polar questions. Truth-based systems align the response particle with the actual state of affairs, regardless of the question's polarity, while polarity-based systems align the particle with agreement or disagreement about the polarity the question expressed. English is usually classed as polarity-based for negative questions, answering ″Didn't you see it?″ with ″No, I didn't″ while other languages, such as Mandarin, answer according to the truth of the underlying proposition instead. A number of languages mix the two strategies depending on independent syntactic factors. Turkish has received little attention within this typology, and it presents a genuinely mixed case, though for a different reason than the languages usually discussed. Negative polar questions formed with the question particle *mI* can often be answered with either strategy interchangeably, as in "Görmedin mi?" (didn't you see?), answerable as "Evet, görmedim" (yes, I didn't) or "Hayır, görmedim" (no, I didn't). This paper argues that the availability of both strategies is not free variation. It follows from where *mI* attaches and what it takes scope over, tying the choice of answering strategy to the syntax of focus rather than to negation itself. When *mI* takes scope over the whole negated proposition, both strategies remain available. However, when it attaches narrowly to a focused constituent under negation, only the truth-based strategy survives. In the end, this paper situates Turkish within the cross-linguistic typology of answering systems and proposes its dual behavior as evidence for the focus-related syntax of the question particle *mI*.

2. Keywords: Polar questions, Negation, Focus licensing, Question particle *mI*, Turkish.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Erciyes Üniversitesi, eonem@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2711-7511

Türkçe Etki Eylemlerinde Durum, Bitimlilik ve Değişmeli Bürün

Case, Telicity, and Figurative Prosody in Turkish Impact Verbs

Engin Evrim Önem[1]

1. Özet

Türkçede bazı tümceler olumlu bir yapıya sahip, içlerinde olumsuzluk, değerlendirme bildiren bir sıfat ya da pekiştirme öğesi olmasına rağmen dinleyicide olumsuz bir etki bırakabilir. Örneğin "Savcıya araba çarptı" tümcesi sıradan bir kaza haberi gibi algılanmasına rağmen, "Savcıyı kamyon biçti" tümcesi benzer bir olayı anlatsa da çok daha rahatsız edici gelir. Bu durum, ikinci tümcedeki "biçmek" eylemi ile ilişkilidir. Bu çalışma, bu farkın tek bir nedeni olmadığını, iki ayrı sebepten kaynaklandığını öne sürmektedir. Buna göre ilk sebep dilbilgiseldir. Türkçede durum eki ve eylemin bitmişlik özelliği nesnenin ne kadar etkilendiğini birlikte belirlemektedir. Bu yüzden belirtme hâli alan ve bitmiş bir eylem bildiren eylemlerin nesnesi, yönelme hâli alan ve süregelen bir eylem bildiren eylemlerin nesnesine göre daha ağır etkilenmiş gibi anlaşılır. İkinci sebep ise değişme/eğretileme temellidir. Bazı eylemler gerçek anlamlarından gelen çağrışımları insan üzerine kullanıldıklarında da taşırlar. Bu halde, tek başına durum veya görünüşten türetilemeyen bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma, yaralanma, hastalık ve maddi kayıp bildiren örnekler üzerinden bu iki sebebin birbirinden ayrılabilir olduğunu göstermeyi ve bu iki sebebi birbirine karıştırmanın, aslında sıradan bir dilbilgisi kuralından kaynaklanan bir etkinin yanlış yorumlanmasına yol açabileceğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmanın sonunda, bu mecazi etkiyi somut verilerle test edecek bir derlem çalışmasının nasıl tasarlanabileceğine de yer verilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Anlambilimsel bürün, Ayırıcı nesne belirtme, Kavramsal eğretileme, Türkçe sözdizimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Turkish sentences can be fully affirmative, containing no negation, evaluative adjective, or intensifier, and still strike native speakers as strongly negative. For example, "Savcıya araba çarptı" ("a car hit the prosecutor") reads as a routine accident report, while "savcıyı kamyon biçti", built on the verb "biçmek" ("to mow, reap"), describes a referentially similar event yet feels considerably more disturbing. This paper argues that the effect results from two distinct, separable mechanisms rather than a single, undifferentiated one. The first is compositional: Turkish case marking and verbal telicity jointly determine how the affected object argument is construed, so that an accusative object of a telic verb is understood as more thoroughly and irreversibly affected than a dative goal of an atelic contact verb. The second is figurative: certain verbs carry residual connotations from a literal, non-human source domain into their extended, human-patient uses, producing an evaluative coloring not derivable from case or aspect alone. Working through additional Turkish examples drawn from injury, illness, and financial-loss verbs, the paper shows that these two sources of negativity can be teased apart and that conflating them risks overstating what is, in part, an ordinary grammatical effect. The paper closes by outlining a corpus study that would use collocational and register data to test the figurative component's claims empirically and situate the proposal within existing debates over how narrowly evaluative meaning should be defined.

2. Keywords: Semantic prosody, Differential object marking, Conceptual metaphor, Turkish syntax.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Erciyes Üniversitesi, eonem@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2711-7511

Özbekçede Örtülü Anlam Oluşturan Sorulu Yapılardaki Kalıp İfadeler; *Nima Balo* Örneği

Fixed Expressions in Question-Based Structures That Convey Implied Meaning in Uzbek: The Case Of 'Nima Balo'

Tuğba Bilveren[1]

1. Özet

Örtük anlam, doğrudan ifade edilmeyen fakat bağlamsal faktörler, kültürel kodlar veya belirli yapılar yardımıyla cümlenin derin katmanlarında meydana gelerek muhataba sezdirilen anlam bilimsel bir olgudur. Özbekçede doğrudan söz dizimiyle aktarılmayan ancak dil bilgisel ipuçlarıyla sezdirilen örtülü anlam olgusu kalıplaşmış soru yapıları bağlamında incelenmektedir. Soru kalıpları, konuşucunun niyetini nasıl ifade ettiğini, soru yoluyla sağlanan sezdirimlerin rastgele olmayıp; süreklilik, sınırlama, bağdaşıklık ve kıyaslama gibi birbirine koşut morfo-sentaktik kalıplarla yapılandırıldığını göstermektedir. Özbekçede *ekspressivlik* olarak bilinen bu konu, sözcüklerin sahip olduğu örtülü anlam kabiliyetini izah eder. *Yashirin ma'no* ve *qo'chirma ma'no* terimleriyle karşılanan örtülü anlam, mantıksal çıkarım vasıtasıyla cümlede derin yapıyı temsil eden önemli araçlardır. Doğrudan ifade edilmesi nezaketen ya da stratejik olarak uygun görülmeyen her şey örtük anlam vasıtasıyla sezdirilir. Özbekçeye özgü bir kalıp ifade olan ve muhataba yönelik şüphe, hayret, ironi ya da sitem sezdirimleri üreten *"Nima balo...?"* yapısının, Türkiye Türkçesindeki *"... mısın nesin?"* ve *"ne oldu da"* kalıplarıyla edim bilimsel açıdan eş değer işlevler üstlendiği saptanmıştır. Bir ifadenin yüzey yapısında doğrudan söylenmeyen ancak bağlam ya da dil dışı unsurlar yardımıyla derin yapıdaki anlamı ifade eden yapılar ve Özbekçede bu yapıların tespiti yalnızca dil bilgisel unsurların çözümlenmesiyle değil, konuşucu niyetinin de yorumlanmasıyla mümkündür. Söz dizimsel benzerlik yaratan bu araçlar çağdaş edebi metinlerden seçilen örneklerle işlevsel bir tasnife tabi tutulmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Örtük anlam, Özbekçe, sezdirim, nima balo, soru.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Implicit meaning is a semantic phenomenon that is not directly expressed but occurs in the deep layers of a sentence, perceived by the addressee through contextual factors, cultural codes, or specific structures. In Uzbek, the phenomenon of implicit meaning, which is not conveyed via direct syntax but suggested through grammatical clues, is examined within the context of formulaic question structures. These question patterns demonstrate how the speaker expresses their intention and reveal that implicatures provided through questions are not random; instead, they are structured by parallel morpho-syntactic patterns such as continuity, limitation, coherence, and comparison.This subject, known as expressiveness in Uzbek, explains the implicit meaning capability of words. Covered by the terms "yashirin ma'no" and "qo'chirma ma'no", implicit meaning represents the deep structure in a sentence through logical deduction. Everything deemed inappropriate to express directly due to politeness or strategy is implied through implicit meaning.The structure "Nima balo...?", a unique formulaic expression in Uzbek that generates implications of doubt, astonishment, irony, or reproach toward the addressee, has been determined to possess pragmatically equivalent functions to the patterns "... mısın nesin?" and "ne oldu da" in Turkish. Identifying structures that express deep meaning via context or extra-linguistic elements rather than surface structure requires analyzing both grammatical elements and speaker intention. These tools creating syntactic similarities have been functionally classified using examples chosen from contemporary literary texts.

2. Keywords: Implict meaning, Uzbek, implication, nima balo, interrogative.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğretim Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, tyumrutas@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3149-9364

Yabancılara Türkçe Öğreticilerinin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kavramlarına İlişkin Farkındalıkları

Awareness of Common European Framework of Reference for Languages Concepts Among Teachers of Turkish as a Foreign Language

Zeynep Şule Zengin[1]

1. Özet

Yabancı dil öğretimi, dil becerilerinin kazandırılmasının ötesinde eğitim politikaları, öğretim ilkeleri, öğrenici ve öğretici ihtiyaçları doğrultusunda planlanan bütüncül bir yapıdır. Bu yapının uluslararası ölçekte temel başvuru kaynaklarından biri Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'dir (D-AOBM). D-AOBM'deki kavramların öğreticiler tarafından doğru bilinmesi, tanımlanması ve öğretim süreçlerine aktarılması öğretici yeterliğinin önemli göstergelerindendir. Bu araştırmanın amacı, yabancılara Türkçe öğreticilerinin D-AOBM Terimler Sözlüğü'nde yer alan kavramlara ilişkin kavramsal farkındalıklarını ortaya koymaktır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında olgubilim deseninde yürütülmüştür. Çalışma grubunu, yabancılara Türkçe öğretimi alanında farklı kurumlarda görev yapan, mesleki deneyime sahip 40 öğretici oluşturmaktadır. Kendilerine Terimler Sözlüğü sunularak mesleki uygulamalarında en sık karşılaştıkları on kavramı belirlemeleri ve bunları kendi ifadeleriyle tanımlamaları istenmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ön görüşme formuyla toplanmış; içerik ve betimsel analiz teknikleriyle çözümlenmiştir. Terimlerin tercih sıklıkları frekans ve yüzde değerleriyle belirlenmiş, tanımlar kod ve kategoriler altında D-AOBM'nin kavramsal çerçevesi doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bulgular, öğreticilerin D-AOBM'nin bazı temel kavramlarıyla daha sık karşılaştıklarını ve kavramların tercih edilme sıklıklarının farklılaştığını göstermektedir. Katılımcı tanımları, aynı kavramın farklı anlam boyutlarıyla açıklanabildiğini ortaya koymuştur. Bu durum, karşılaşma sıklığının tek başına kavramsal hâkimiyeti açıklamak için yeterli olmadığını göstermektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğreticilerin kavramsal farkındalıklarının, terimleri bilmenin yanı sıra kuramsal içeriği anlama ve öğretime aktarma boyutlarında desteklenmesi; öğretici yetiştirme ve mesleki gelişim programlarında D-AOBM'nin kavramsal yapısına yönelik uygulamalı çalışmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, yabancılara Türkçe öğretimi, kavramsal farkındalık, öğretici yeterliği, terimler sözlüğü

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Foreign language teaching is a holistic framework that goes beyond the mere acquisition of language skills; it is planned in line with educational policies, teaching principles, and the needs of learners and teachers. One of the key reference sources for this framework at an international level is the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). Teachers' accurate understanding, definition and application of the concepts in the CEFR within their teaching processes are key indicators of teacher competence. The aim of this study is to reveal the conceptual awareness of teachers of Turkish as a foreign language regarding the concepts included in the CEFR Glossary. The research was conducted within the framework of a qualitative research approach, using a phenomenological design. The study group comprised 40 teachers with professional experience working in various institutions in the field of teaching Turkish to foreign learners. They were provided with the Glossary and asked to identify the ten concepts they encountered most frequently in their professional practice and to define them in their own words. Data were collected using a preliminary interview form developed by the researcher and analyzed using content and descriptive analysis techniques. The frequency of term usage was determined using frequency and percentage values, whilst the definitions were evaluated under codes and categories in line with the conceptual framework of the CEFR. The findings indicate that the teachers encountered certain core concepts of the CEFR more frequently and that the frequency of term usage varied. The participants' definitions revealed that the same concept could be explained through different dimensions of meaning. This suggests that frequency of encounter alone is insufficient to explain conceptual mastery. In light of these findings, it is recommended that teachers' conceptual awareness be supported not only through knowledge of the terms but also through understanding the theoretical content and its application in teaching; furthermore, it is recommended that teacher training and professional development programmes give greater emphasis to practical activities focused on the conceptual structure of CEFR.

2. Keywords: Common European Framework of Reference for Languages,Teaching Turkish to Foreigners, conceptual awareness, teacher competence, glossary of terms

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör., Başkent Üniversitesi, zskaya@baskent.edu.tr, ORCID:/0009-0009-2700-3942

Kültürel Bellekten Dünya Diline Türkçe: Romanın Temsil İşlevi

From Cultural Memory to a World Language: The Representational Function of the Novel in Turkish

Zinnet GÜNDÜZ[1]

1. Özet

Dil, bir toplumun tarihsel tecrübesini, yaşam biçimini, değerlerini ve estetik birikimini taşıyan temel kültürel bellek alanıdır. Roman ise bu birikimi yalnızca yansıtan değil, dil aracılığıyla yeniden kuran, görünür kılan ve kuşaklar ile kültürler arasında aktarılabilir hâle getiren güçlü bir anlatı türüdür. Bu çalışmada romanın kültürel temsil işlevi, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur romanı üzerinden incelenmektedir. Eser, Türk toplumunun tarihsel ve kültürel birikimini; geleneksel yaşam biçimleri, toplumsal ilişkiler, değerler, inançlar, sanat ve estetik anlayışı ile modernleşme deneyimini bir arada temsil etmesi ölçütüyle seçilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayanan çalışmada, romanda kültürel belleği taşıyan söz varlığı; temsil ettiği yaşam biçimleri, değerler, gelenekler, inançlar, sanat anlayışları ve tarihsel deneyimler bağlamında değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda romanın, kültürel birikimi Türkçe aracılığıyla koruma, yeniden üretme ve farklı kuşaklara aktarılabilir kılma kapasitesi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca edebî eserin çeviri yoluyla farklı kültürel bağlamlara taşınması, Türkçenin taşıdığı kültürel birikimin uluslararası dolaşımı açısından değerlendirilmektedir. Böylece çalışma, dil ile kültür arasındaki sürekliliğin edebî temsil üzerinden nasıl kurulduğunu ve Türkçenin kültürel anlam dünyasını taşıma kapasitesinin farklı kültürlerle iletişiminde ne ölçüde önem taşıdığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, romanın kültürel temsil ve aktarım gücünün Türkçenin kültür taşıyıcı niteliğini ve dünya dili olma potansiyelinin kültürel boyutunu desteklediğini savunmaktadır. Ayrıca bu aktarımın, Türkçenin farklı kültürlerle etkileşim alanını genişlettiği ileri sürülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, roman, dil, kültürel bellek, işlev

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language is a fundamental field of cultural memory that carries a society's historical experience, way of life, values, and aesthetic heritage. The novel, however, is not merely a reflection of this accumulation; it is also a powerful narrative genre that reconstructs it through language, makes it visible, and renders it transferable across generations and cultures. This study examines the cultural representation function of the novel through Ahmet Hamdi Tanpınar's Huzur. The novel was selected because it represents Turkish society's historical and cultural heritage through traditional ways of life, social relations, values, beliefs, conceptions of art and aesthetics, and the experience of modernization. Based on document analysis, one of the qualitative research methods, the study evaluates the vocabulary carrying cultural memory in the novel in terms of the ways of life, values, traditions, beliefs, artistic conceptions, and historical experiences it represents. It also considers the transmission of the literary work into different cultural contexts through translation in terms of the international circulation of the cultural heritage carried by Turkish. Thus, the study demonstrates how continuity between language and culture is established through literary representation and examines the novel's capacity to preserve, reproduce, and transmit cultural heritage through Turkish. The study argues that the novel's power of cultural representation and transmission supports Turkish as a carrier of culture and contributes to the cultural dimension of its potential to become a world language.

2. Keywords: Turkish, novel, language, cultural memory, function

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, zinetkaya.55@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8595-7845

Türkmence Yalancı Eş Değerlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi: Yeni İstanbul Örneği

The Impact of False Cognates in Turkmen on Teaching Turkish as a Foreign Language: The Case of the Yeni İstanbul Turkish Teaching Set

Akif Taş[1]

1. Özet

Yalancı eş değerler, akraba ya da akraba olmayan iki dilde ses, yazılış veya biçim bakımından aynı ya da büyük ölçüde benzer olmalarına rağmen anlam alanları bakımından tamamen ya da kısmen farklılaşmış söz varlıklarıdır. Bu tür sözcükler, biçimsel benzerlikleri nedeniyle dil öğrenicilerinde anlam aktarmasına yol açarak anlama, konuşma, yazma ve çeviri süreçlerinde çeşitli hataların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Türkmen Türkçesi, Türkçenin Oğuz grubuna dahil olup çoğunlukla Türkmenistan'da, yaklaşık yedi milyon kişi tarafından konuşulan bir dildir. Türkiye Türkçesi ile Türkmen Türkçesi aynı dil grubuna mensup olması nedeniyle ses, yapı ve söz varlığı bakımından büyük benzerlik göstermektedir. Bahsedilen yalancı eş değerler Türkiye Türkçesi ile Türkmen Türkçesi arasında da bulunmaktadır. Bu yalancı eş değerler, iki lehçede ses ve biçim bakımından aynı veya büyük ölçüde benzerlik göstermekte olup zaman içerisinde meydana gelen anlamsal değişmeler sonucunda farklı anlamlar kazanmış ya da anlam alanları kısmen ayrışmış sözcüklerdir. Bu çalışmada Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti, Türkmence-Türkçe yalancı eş değerler bakımından taranmış ve bu özelliğe sahip sözcükler tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sözcükler listelenmiş ve örneklerle desteklenmiştir. Bu sözcüklerin, Türkmen öğrenciler için Türkçe öğrenim süreçlerinde olumsuz dil aktarımına sebebiyet verdiği gözlenmiştir. Bulgular, yalancı eş değerlerin özellikle sözcük öğretimi, okuduğunu anlama, dinleme ve yazılı anlatım becerileri üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğunu göstermektedir. Öğrencilerin ana dillerindeki anlamı Türkiye Türkçesine aktarmaları sonucunda iletişim sorunları ve anlam karışıklıkları yaşadıkları tespit edilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Yalancı eş değer, Türkmen Türkçesi, Türkiye Türkçesi, Türkçe öğretimi, Yeni İstanbul

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

False cognates are lexical items in two related or unrelated languages that are identical or highly similar in terms of pronunciation, orthography, or morphological structure, yet differ completely or partially in their semantic domains. Owing to their formal similarity, such lexical items often lead language learners to transfer meanings from their native language, resulting in various errors in comprehension, speaking, writing, and translation processes. Turkmen, a member of the Oghuz branch of the Turkic language family, is spoken primarily in Turkmenistan by approximately seven million people. Since Turkish and Turkmen belong to the same linguistic subgroup, they exhibit considerable similarities in terms of phonology, morphology, and vocabulary. Nevertheless, false cognates also occur between Turkish and Turkmen. These lexical items are identical or highly similar in form and pronunciation in both varieties but have acquired different meanings or partially divergent semantic fields over time as a result of semantic change. In this study, the Yeni İstanbul Turkish Teaching Set was examined with respect to Turkish–Turkmen false cognates, and the lexical items displaying this characteristic were identified. The identified items were compiled into a list and supported with illustrative examples. The findings indicate that these false cognates give rise to negative language transfer among Turkmen learners during the process of learning Turkish as a foreign language. Furthermore, the results demonstrate that false cognates adversely affect vocabulary acquisition, reading comprehension, listening comprehension, and written expression. It was also found that learners frequently transfer the meanings of words from their native language into Turkish, leading to semantic confusion and communication difficulties.

2. Keywords: False cognate, Turkmen, Turkish, Teaching Turkish, Yeni İstanbul

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr, Eğitmen, İstanbul Beykent Üniversitesi, akifftass@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5333-8668

Türkçe Öğretim Programlarında Sürdürülebilirlik

Sustainability in Turkish Language Curriculums

Mustafa Emek[1]

1. Özet

Sürdürülebilirlik, başta iklim krizi olmak üzere birçok olumsuz gelişme sonucu dünyadaki doğal kaynakların hızla tükenişi nedeniyle ortaya çıkan bir kavramdır. Bu kavram, her ne kadar doğa ve doğal kaynakların tükenişiyle daha sık ilişkilendirilse de özellikle dil ve kültürel miras da sürdürülebilirliğin kapsamı içerisindedir. Ülkeler ortaya koydukları eğitim politikaları ve öğretim programları aracılığıyla dilsel ve kültürel miraslarını sürdürülebilir bir yapıya ulaştırmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan '2026 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı' ve '2026 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı' ile Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan '2025 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı' sürdürülebilirlik açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırma söz konusu öğretim programlarının belirlenen kavram çerçevesinde incelenmesini kapsadığından nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın yöntemi ve veri toplama tekniği doküman incelemesidir. Verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. 'Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları' dikkate alınarak bahsedilen Türkçe öğretim programlarından elde edilen bulgular çevresel sürdürülebilirlik, dilsel sürdürülebilirlik ve kültürel sürdürülebilirlik başlıkları altında üç temada kodlanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda Türkçe öğretim programlarının ekolojik ve çevresel sürdürülebilirliği okuryazarlık becerisi ve erdem değer eylem modeliyle bütünleştirdiği görülmüştür. Ayrıca sosyo-kültürel boyutta sürdürülebilirlikle birlikte yerel değerler ve ulusal kimliğin evrensel boyuta taşındığı tespit edilmiştir. Sürdürülebilirlikle ilgili bir söz varlığının oluşturulmasına yönelik ayrıntılar Türkçe öğretim programlarının bu kavramla ilgili dilsel boyutunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak incelenen Türkçe öğretim programları sürdürülebilirlikle ilgili birbirini tamamlayan, çok boyutlu ve bütüncül bir yapı ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Dilsel Sürdürülebilirlik, kültürel miras, küresel vatandaşlık, Türkçe öğretimi, yeni okuryazarlıklar.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Sustainability is a concept that has emerged due to the rapid depletion of natural resources worldwide as a result of many negative developments, primarily the climate crisis. Although this concept is more frequently associated with the depletion of nature and natural resources, language and cultural heritage are also within the scope of sustainability. Countries aim to achieve a sustainable structure for their linguistic and cultural heritage through the education policies and curricula they develop. In this study, the '2026 Middle School Turkish Language Curriculum' and the '2026 Turkish Language and Culture Curriculum' prepared by the Ministry of National Education of the Republic of Turkey, and the '2025 Teaching Turkish as a Foreign Language Program' prepared by the Turkish Maarif Foundation, are examined comparatively from the perspective of sustainability. Since the research encompasses the examination of these curricula within the framework of the defined concept, it is designed using a qualitative research design. The method and data collection technique of the research is document analysis. Content analysis technique was used in the analysis of the data. The analysis revealed that Turkish language teaching programs integrate ecological and environmental sustainability with literacy skills and a model of virtuous value action. The details regarding the creation of a vocabulary related to sustainability highlight the linguistic dimension of Turkish language teaching programs concerning this concept. In conclusion, the examined Turkish language teaching programs present a complementary, multi-dimensional, and holistic structure related to sustainability.

2. Keywords: Cultural heritage, global citizenship, linguistic sustainability, new literacies, Turkish language teaching.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, mustafaemek5@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7959-6235

Alaş Aydını Xalel Dosmuxamedulı'nın Eserlerinde Kullanılan Terimlerin Yapısı

Structural Characteristics of the Terms Used in the Works of the Alash Intellectual Xalel Dosmuxamedulı

Ercan Petek[1]

1. Özet

XX. yüzyılın başlarında Alaş aydınları, modern bilimlerin Kazak Türkçesi aracılığıyla ifade edilebilmesi amacıyla millî bilim dilinin oluşturulmasına yönelik önemli çalışmalar yürütmüşlerdir. Bu sürecin önde gelen isimlerinden biri olan Xalel Dosmuxamedulı, özellikle biyoloji, zooloji, anatomi, fizyoloji ve doğa bilimleri alanlarında kaleme aldığı eserlerde kullandığı terimlerle Kazak bilim dilinin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Bu bildiride Xalel Dosmuxamedulı'nın *Hayvanlar, İnsanın Vücut Yapısı, Doğa Bilimi* ile biyoloji ve tabiat bilimlerine ilişkin diğer eserlerinde yer alan terimler yapısal özellikleri bakımından incelenmektedir. Araştırmanın inceleme malzemesini söz konusu eserlerde tespit edilen bilimsel terimler oluşturmaktadır. Bu terimler; basit (kök) terimler, yapım ekleriyle türetilen terimler ve birden fazla sözlüksel unsurun birleşmesiyle oluşturulan birleşik terimler şeklinde sınıflandırılmış; her gruptan seçilen örnekler biçimbilimsel, anlamsal ve etimolojik bakımdan değerlendirilmiştir. Ayrıca terimlerin oluşturulmasında Kazak Türkçesinin söz varlığından yararlanma düzeyi, yapım eklerinin işlevi, birleşik yapıların kavramlaştırmadaki rolü, yabancı kökenli terimlerin dile uyarlanış biçimleri ve farklı eserlerde aynı kavram için kullanılan terim varyantları üzerinde durulmuştur. Elde edilen bulgular, Xalel Dosmuxamedulı'nın bilimsel kavramları karşılamada büyük ölçüde Kazak Türkçesinin iç kaynaklarından yararlandığını, üretken yapım eklerini etkin biçimde kullandığını, açıklayıcı birleşik terimlere ağırlık verdiğini ve yabancı kökenli terimleri Kazak Türkçesinin ses ve yapı özelliklerine uyarladığını göstermektedir. Sonuç olarak Dosmuxamedulı'nın terim üretiminde benimsediği yaklaşımın Alaş döneminin millî bilim dili oluşturma anlayışıyla örtüştüğü ve Kazak terminolojisinin tarihî gelişiminde önemli bir yere sahip olduğu değerlendirilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Alaş, Xalel Dosmuxamedulı, Kazak Türkçesi, terminoloji, bilim dili.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

At the beginning of the twentieth century, Alash intellectuals made significant efforts to establish a national scientific language capable of expressing modern sciences through the Kazakh language. One of the leading figures of this movement, Xalel Dosmuxamedulı, made important contributions to the development of Kazakh scientific language through the terminology used in his works on biology, zoology, anatomy, physiology, and natural sciences. This paper examines the structural characteristics of the terms found in Dosmuxamedulı's *Animals, The Structure of the Human Body, Natural Science*, and other works related to biology and natural sciences. The corpus consists of the scientific terms identified in these works. The terms are classified as simple (root), derived, and compound terms, and representative examples are analysed from morphological, semantic, and etymological perspectives. The study also discusses the use of the lexical resources of Kazakh in term formation, the functions of derivational suffixes, the role of compound structures in conceptualization, the adaptation of borrowed terms, and the terminological variants used for the same concept in different works. The findings show that Dosmuxamedulı relied primarily on the internal resources of the Kazakh language, made effective use of productive derivational processes, preferred descriptive compound terms, and adapted borrowed terms to the phonological and morphological structure of Kazakh. Consequently, his approach to terminology reflects the Alash vision of establishing a national scientific language and demonstrates his significant contribution to the development of Kazakh terminology.

2. Keywords: Alash, Xalel Dosmuxamedulı, Kazakh Turkish, terminology, scientific language.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erbaa/Tokat, ercan.petek@gop.edu.tr, ORCID: 0009-0001-6024-3472

Klasik Türk Şiirinde "Bahçe" Heterotopyasının Kültür Dilbilimsel İncelemesi

Cultural Linguistics Analysis of the "Garden" Heterotopia in Classical Turkish Poetry

Nagehan UÇAN EKE[1]

1. Özet

Tarihi, antik çağa kadar geri giden dilbilim çalışmaları XIX. yüzyılda hız kazanır. Başlangıçta dilbilim, dillerin yapılarının değişimi, gelişimi ve akraba dillerin karşılaştırılmaları gibi çalışmalara dayanırken günümüzde dilbilim alanında farklı bakış açılarıyla zenginleşen detaylı bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Bilindiği gibi kültürün içerisinde gelişen dil aynı zamanda kültürün gerçekleştiği bir olgudur. Dil, kültürün oluşum şartlarından biri ve onun en önemli parçasıdır. Dolayısıyla bu iki kavram arasında yoğun bir etkileşim vardır. Kültürdilbilimin araştırma alanı, kültür bilgilerinin taşıyıcısı olarak tanımlanan dil ile halkın hafızası olarak değerlendirilen kültür arasındaki etkileşimdir. Kültürdilbilimsel çözümlemeyle de kültür göstergelerinin dile nasıl yansıdığı sorusunun yanıtı aranır. Tarihsel süreçte insan; çevresini, yaşamını, ilişkilerini ve geleceğini yaşadığı çağın ve toplumun kültürel çerçevesinde örgütler. Bu bağlamda mekân, kültürel etkileşimler sonucu oluşan bir örgütlenmedir. Mekâna farklı bir bakış açısı getiren Fransız filozof Michel Foucault'ya göre heterotopyalar, verili bir toplumda, içinde yaşadığımız mekâna eşzamanlı olarak hem mitik hem de gerçek bir itiraz olarak okunmalıdır. Buna göre heterotopya üretmemiş hiçbir kültür olmadığı gibi, heterotopyalar her toplumda farklı biçimlerde karşımıza çıkar. Başka bir deyişle kesinlikle evrensel bir heterotopyadan söz etmek mümkün değildir. Çalışmanın örneklemini oluşturan bir heterotopya olarak "bahçe", geçiş heterotopyalarının en eski örneklerindendir ve çelişik mekânların formunu edinme özelliğine sahiptir. Özellikle Doğu kültürlerinde bahçe, birbirinin üzerine binen çok derin anlamlara sahiptir. Burada bahçe, hem dünyanın en küçük parçası mikrokozmosu hem de evrenin tamamı olarak makrokozmosu temsil eder. Bu çalışmada, İslam medeniyet dairesinde üretilmiş Klasik Türk şiirinde metaforik okumaya açık bir heterotopya mekânı olan bahçenin kültürdilbilimsel incelemesi gerçekleştirilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Klasik Türk şiiri, heterotopya, bahçe, kültür dilbilim, mekân metaforu.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Linguistics studies, dating back to antiquity, gained momentum in the 19th century. Initially focused on language evolution and comparative analysis, contemporary linguistics encompasses detailed scientific inquiries enriched by diverse perspectives. Language, developing within culture, serves as both a condition and an essential component of it, fostering a deep interaction between the two. Cultural linguistics investigates this dynamic between language—the carrier of cultural knowledge—and culture, regarded as collective memory, examining how cultural signs are reflected in language. Throughout history, human environment, relationships, and societal organization have been shaped by cultural frameworks, rendering space an organization born of cultural interaction. According to French philosopher Michel Foucault, heterotopias function as simultaneously mythical and real contestations of our living space. Universal heterotopias do not exist, as every culture manifests them differently. The garden, serving as the sample of this study, is one of the oldest examples of transitional heterotopias and embodies contradictory spaces. Especially in Eastern cultures, the garden carries deeply layered meanings, representing both the microcosm—the smallest part of the world—and the macrocosm of the entire universe. This study conducts a cultural-linguistic analysis of the garden as a heterotopic space open to metaphorical reading within Classical Turkish Poetry produced in Islamic civilization.

2. Keywords: Classical Turkish poetry, heterotopia, garden, cultural linguistics, spatial metaphor.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı; ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1699-9395 ; nue@mu.edu.tr ; nucaneke@gmail.com

Türkçe Sözlükçülükte Kalıplaşmış Yapıların Sözlük Bilimsel Statüsü ve Sözlük Maddesi Değeri

The Lexicographical Status and Lexical Value of Fixed Phrases in Turkish Lexicography

Merve Ergüt[1]

1. Özet

Sözlükler, bir dilin yalnızca tekil sözcüklerinin değil, bağımsız kavram veya işlev karşılayan tüm söz varlığı birimlerinin dökümünü sunmakla yükümlüdür. Türkçede biçimsel olarak ayrı yazılan çok sözcüklü kalıplaşmış yapılar "sözcük grubu" olarak değerlendirilerek sözlüklerde sıklıkla göz ardı edilmektedir. Bu durum, dilin anlam evreninin eksik temsil edilmesine ve doğal dil işleme çalışmalarında aksaklıklara neden olmaktadır. Bu nedenle çok sözcüklü yapıların sözlük bilimsel statüsünün tespiti, Türkçe sözlükçülük açısından kritik önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkçenin söz varlığında yer alan ancak çoğunlukla "sözcük grubu" olarak değerlendirilen kalıplaşmış yapıların sözlükçülük değerini ortaya koymaktır. Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda inceleme materyali olarak belirlenen 30 kadar söz varlığı birimi; TDK Türkçe Sözlük ilkeleri çerçevesinde ele alınmıştır. TDK Türkçe Sözlük'te yer almadığı tespit edilen söz konusu birimler; kavramsal bütünlük kazanan tamlamalar, soyut durumları somutlaştıran mecazi yapılar, edat/bağlaç öbekleri, miktar/belirsizlik bildiren birimler ve anlamı pekiştiren birleşik kullanımlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Çalışma, incelenen söz varlığı birimlerinin tekil anlam taşıyıcılığı, kavramsal bütünlüğü ve dil içi işlevselliği nedeniyle genel Türkçe sözlüklerde "sözlük maddesi" olarak yer alması gerektiğini savunmaktadır. Anlam ve işlev bakımından bölünemez nitelikteki bu yapıların genel Türkçe sözlüklerde sözlük maddesi olarak tescil edilmesi, Türkçenin söz varlığı sınırlarının doğru belirlenmesi ve sözlük bilimsel niteliğin artırılması açısından zorunludur.

2. Anahtar Kelimeler: Kalıplaşmış yapılar, sözlükçülük, sözlük maddesi, söz varlığı, çok sözcüklü yapılar.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Dictionaries are expected to provide an inventory not only of a language's individual words but of all lexical units that represent independent concepts or functions. In Turkish, multi-word fixed expressions that are written as separate words are often overlooked in dictionaries because they are categorized merely as "word groups." This situation leads to an incomplete representation of the language's semantic universe and causes issues in natural language processing. Therefore, determining the lexicographical status of multi-word structures is of critical importance for Turkish lexicography. The aim of this study is to highlight the lexicographical value of fixed expressions found in the Turkish lexicon—structures that are frequently dismissed as mere "word groups." The study employs the document analysis method, a qualitative research design. Approximately 30 lexical units selected for analysis were examined within the framework of the principles of the Turkish Language Association (TDK) *Turkish Dictionary*. The units identified as absent from the TDK *Turkish Dictionary* were classified into the following categories: phrases possessing conceptual unity, figurative structures that concretize abstract states, prepositional or conjunctional phrases, units expressing quantity or indefiniteness, and compound usages that reinforce meaning. The study argues that the examined lexical units should be included as distinct dictionary entries in general Turkish dictionaries due to their capacity to convey a singular meaning, their conceptual unity, and their functional role within the language. Recognizing these semantically and functionally indivisible structures as dictionary entries is essential for accurately defining the boundaries of the Turkish lexicon and enhancing the quality of lexicographical practice.

2. Keywords: Fixed expressions, lexicography, dictionary entry, lexical inventory, multi-word expressions.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, merve.ergut@izu.edu.tr, 0000-0002-5183-9848

Dilin Kültür Aktarma İşlevini Masallar Üzerinden Okumak: Karşılaştırmalı Olarak Sinop ve Hatay Masalları Bağlamında Yerelleşme

Examining the Cultural Transmission Function of Language Through Fairy Tales: A Comparative Study of Localization in the Context of Sinop and Hatay Fairy Tales

Okan Atahan[1]

1. Özet

Dil, kültür taşıyıcısıdır. Nitekim insanlar arasında iletişim ve anlaşmayı sağlayan bir araç olmanın yanında dil, kültür hazinesinin aktarıcısı olarak işlevsel bir boyuta sahiptir. Dolayısıyla halkın maddi ve manevi değerlerinin yansımaları edebî türler üzerinden de izlenebilmektedir. Sözlü gelenekte yaşayan, halk arasında olağanüstü unsurlarla oluşan ve kuşaktan kuşağa yayılan masallar söz konusu yansıma alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Masalın geleneksel olarak kalıplaşan bir yapısı olsa da sözlü icraya dayalı bir tür olması anlatıyı dinamik bir sürece sürüklemekte nihayetinde masalın son şekli ise anlatıcının dilinde belirmektedir. Bu yönüyle masal, bağlamsal koşulların tesiri altında şekillenirken içinde üretildiği halkın kültürüne ilişkin kodları içerisinde barındırmaktadır. Bu bağlamda masallar üzerinden yöreye özgü kültürel niteliklerin irdelendiği bu çalışma, coğrafi olarak birbirine uzak iller olan Sinop ve Hatay masalları örneklemiyle sınırlandırılmıştır. Nitel bir araştırma olan çalışma doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amaçları doğrultusunda incelenen masallar ve masalın bağlamıyla bağıntı içeren veriler "Yaşayan Sözlü Edebiyat Ürünleri: Sinop Örneği" ve "Anlatıcı Ekseninde Hatay Masalları Üzerine Bir İnceleme" adlı eserlerden elde edilerek masallardaki yerelleşme olgusu kuramsal çerçevede irdelenmiştir. Çalışma sonucunda ağız özelliklerinden söz varlığına, gündelik yaşamdan geleneklere, coğrafi niteliklerden yeme-içme kültürüne masalların yerelleşme eğilimi gösterdiği tespit edilmiştir. Söz gelimi masallardaki ölçünlü dilden farklılaşan ses ve şekil bilgisi özellikleri, düğün gelenekleri, av kültürü, yöresel nitelikteki iklime dayalı bitkiler, özel yer adları gibi unsurlar yerelleşmeyi belirgin bir biçimde göstermektedir. Son olarak bu çalışmaya benzer şekilde, araştırma sahasının genişletilerek bağlam merkezli çalışmaların yapılması ve hem Anadolu hem de Türk Dünyası'nın diğer yörelerindeki masalların karşılaştırmalı olarak incelenmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türk masalları, kültür ve dil, yerelleşme, Sinop, Hatay.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language is a carrier of culture. Indeed, beyond serving as a tool that facilitates communication and mutual understanding among people, language possesses a functional dimension as a transmitter of the cultural treasury. Therefore, reflections of the people's material and spiritual values can also be traced through literary genres. Fairy tales which live on in oral tradition, emerge among the people featuring extraordinary elements, and are passed down from generation to generation stand out as one of the areas where this reflection occurs. Although fairy tales have a traditionally stereotyped structure, being a genre based on oral performance drags the narrative into a dynamic process; ultimately, the final form of the fairy tales emerges in the narrator's language. In this respect, while the fairy tales is shaped by the influence of contextual conditions, it embodies the cultural codes of the people among whom it is produced. In this context, this study, which examines region-specific cultural characteristics through fairy tales, is limited to the sample of tales from Sinop and Hatay, which are geographically distant provinces. This study, which is a qualitative research project, was conducted using the document analysis method. For the purposes of this study, the texts of the fairy tale examined and the data relating to their contexts were obtained from the works designated as "Yaşayan Sözlü Edebiyat Ürünleri: Sinop Örneği" and "Anlatıcı Ekseninde Hatay Masalları Üzerine Bir İnceleme", the phenomenon of localization within the fairy tales was analyzed within a theoretical framework. As a result of the study, it was determined that fairy tales tend to localize, ranging from dialectal features to vocabulary, daily life to traditions, and geographical characteristics to eating and drinking culture. For instance, elements in fairy tales such as phonological and morphological features that deviate from the standard language, wedding traditions, hunting culture, local climate-based plants, and specific place names clearly demonstrate localization. Finally, similar to this study, it is recommended to expand the research area to conduct context-centered studies, and to comparatively analyze the fairy tales of both other regions of Anatolia and other regions of the Turkic World.

2. Keywords: Turkish fairy tales, culture and language, localization, Sinop, Hatay.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Bağımsız Araştırmacı, ok.atahan@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5307-1326.

Özel Amaçlı Türkçe Öğretiminde Rol Oynama (Role-Play) Tekniği: Yabancı Hekim Adayları İçin Literatür Destekli Bir "Hekim-Hasta İletişimi" Ders Tasarımı Örneği

The Role-Play Technique in Teaching Turkish for Specific Purposes: A Literature-Informed "Doctor-Patient Communication" Course Unit Design for Pre-Service Foreign Doctors

Hilal Toker[1]

1. Özet

Türkiye, sunduğu nitelikli tıp eğitimi ve uluslararası akademik imkânlarıyla yabancı uyruklu öğrenci hareketliliğinin önemli merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Bu durum tıp fakültelerinde öğrenim gören yabancı hekim adayı sayısını hızla artırmıştır. Klinik staj ve hasta bakımı süreçlerinde hekim-hasta iletişimi, doğru teşhis ve tedavi yönetimini belirleyen hayati bir unsurdur. Literatürde yabancı tıp öğrencileri ve sağlık çalışanlarının mesleki Türkçe ihtiyaçlarını inceleyen çalışmalar, bu hedef kitlenin genel dil bilgisi kurallarına hâkim olmalarına karşın halk arasındaki sağlık diline, edimbilimsel ve sosyokültürel iletişim süreçlerine dair ciddi güçlükler yaşadığını ortaya koymaktadır. Söz konusu güçlüklerin başında; hastaların şikâyetlerini aktarırken kullandıkları kültürel ve deyimsel semptom dilini ("içim kıyılıyor", "sırtıma yel girdi" vb.) anlamlandıramamak, hasta kaygısını yönetememek ve muayene esnasında dilsel nezaket kalıplarını doğru bağlamda kullanamamak gelmektedir. Bu çalışma, literatürde saptanan söz konusu klinik iletişim engellerini aşmaya yönelik, hekim adaylarının staj öncesi klinik iletişim becerilerini geliştirecek, doğrudan sınıf ortamında uygulanabilir bir "Hekim-Hasta İletişimi" ders ünitesi tasarımı sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma, literatürde tespit edilen gerçek problemlere uygulamalı bir çözüm önerisi getiren betimsel-tasarım odaklı bir araştırmadır. Eylem odaklı yaklaşım çerçevesinde hazırlanan beş derslik ünite tasarımı; yapılandırılmış ders akış şemasını, hekim ve hasta rollerine ait senaryo kartlarını, kültürel semptom eşleştirme alıştırmalarını ve otantik materyal kullanım önerilerini kapsamaktadır. Çalışmanın, özel amaçlı Türkçe öğreticilerine metodolojik rehberlik etmesi ve tıp fakülteleri ile TÖMER bünyelerindeki sağlık Türkçesi programlarına B1-B2 düzeyinde, uygulamaya hazır materyal desteği sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Özel amaçlı Türkçe, sağlık Türkçesi, yabancı hekim adayları, rol oynama (role-play), ders tasarımı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Turkey has become a major destination for international student mobility, owing to its high-quality medical education and academic opportunities, resulting in a rapid increase in the number of foreign pre-service doctors enrolled in medical faculties. In clinical internships and patient care settings, doctor-patient communication is a critical determinant of accurate diagnosis and treatment management. Studies examining the professional Turkish language needs of foreign medical students and healthcare workers reveal that, despite adequate command of general grammar, this population encounters significant difficulties in colloquial health language, pragmatic communication, and sociocultural interaction. Key challenges include interpreting patients' culturally and idiomatically embedded symptom expressions, managing patient anxiety, and employing appropriate linguistic politeness strategies during examinations. This study aims to present a classroom-ready "Doctor-Patient Communication" course unit designed to address these clinically relevant barriers and develop pre-service doctors' clinical communication skills prior to internship. The study adopts a descriptive-design-oriented approach, offering a practical solution to problems identified in the literature. Developed within an action-oriented framework, the five-unit design encompasses a structured lesson plan, scenario cards for doctor and patient roles, cultural symptom-matching exercises, and authentic material recommendations. The study is expected to provide methodological guidance for Turkish for specific purposes instructors and deliver B1-B2 level, practice-ready material support for health Turkish programmes in medical faculties and TOMER institutions.

2. Keywords: English for specific purposes, medical Turkish, pre-service foreign doctors, role-play, course unit design.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Atatürk Ortaokulu, crescent058@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2420-8194

Türkiye'de Dil Eğitiminde Sözcük Çağrışım Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi: 2000–2026

A Bibliometric Analysis of Word Association Studies in Language Education in Turkey: 2000–2026

Öykü MERCAN ÇETİN[1]

1. Özet

Çağrışım, dil öğrenme ve öğretme süreçlerinde sözcükler arasındaki anlamsal, biçimsel ve kavramsal ilişkilerin ortaya çıkarılmasını sağlayan önemli bir araçtır. Türkiye'de çağrışım; sözcük öğretimi, yazma eğitimi, kavram öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve yabancı dil öğretimi gibi farklı bağlamlarda ele alınmış; bunun yanı sıra Sözcük İlişkilendirme Testi (KİT) aracılığıyla öğrenicilerin bilişsel yapılarının ve sözcük ilişkilerinin belirlenmesine yönelik araştırmalarda da kullanılmıştır. Bununla birlikte, Türkiye'de dil eğitimi bağlamında çağrışım üzerine gerçekleştirilen çalışmaların genel eğilimlerini, konu ve yöntem yönelimlerini ve zaman içerisindeki dönüşümünü bütüncül biçimde ortaya koyan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de 2000–2026 yılları arasında dil eğitimi bağlamında çağrışım, sözcük çağrışımı, çağrışım tekniği, sözcük ilişkilendirme, Sözcük İlişkilendirme Testi (KİT) ve bunlarla ilişkili kavramlar çerçevesinde gerçekleştirilen akademik çalışmaların bibliyometrik özelliklerini ortaya koymaktır. Araştırmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılacak; Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, DergiPark ve ilgili kurumsal akademik arşivlerde yer alan tez, makale ve bildiriler belirlenen dâhil edilme ve dışlanma ölçütleri doğrultusunda taranacaktır. Elde edilen çalışmalar yayın yılı, yayın türü, araştırmacılar, kurumlar, araştırma alanları, yöntem ve desenler, örneklem özellikleri ve anahtar sözcükler bakımından incelenecek; ayrıca yazar iş birliği, anahtar sözcük eş oluşumu ve tematik eğilimler üzerinden alanın gelişim seyri değerlendirilecektir. Araştırma süreci devam etmekte olup veri tabanlarının taranması ve kayıtların doğrulanması sürdürüldüğünden, çalışmaya dâhil edilen toplam çalışma sayısı kesinleştirilmemiştir. Araştırmanın ayrıntılı bibliyometrik bulguları, tematik dağılımları ve alanın zaman içerisindeki dönüşümüne ilişkin sonuçlar tam metinde sunulacaktır. Çalışmanın Türkiye'de dil eğitimi bağlamında çağrışım araştırmalarının gelişimini bütüncül biçimde ortaya koyarak alandaki araştırma eğilimlerinin ve mevcut boşlukların belirlenmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Çağrışım, sözcük çağrışımı, Sözcük İlişkilendirme Testi, dil eğitimi, bibliyometrik analiz

1. Abstract

Association is an important tool for identifying semantic, formal, and conceptual relationships between words in language learning and teaching. In Turkey, association has been studied in various contexts, including vocabulary instruction, writing instruction, concept teaching, teaching Turkish as a foreign language, and foreign language education. It has also been used through the Word Association Test (WAT) to examine learners' cognitive structures and word relationships. However, no study has comprehensively mapped the general trends, thematic and methodological orientations, and evolution of association research within language education in Turkey. This study aims to reveal the bibliometric characteristics of academic studies conducted in Turkey between 2000 and 2026 focusing on association, word association, association technique, word linking, the Word Association Test (WAT), and related concepts. A bibliometric analysis is conducted based on theses, journal articles, and conference papers identified through the Higher Education Council's National Thesis Center, TR Index, DergiPark, and relevant institutional academic archives, using predefined inclusion and exclusion criteria. The studies are analyzed in terms of publication year and type, authors, institutions, research fields, methods, sample characteristics, and keywords. Author collaboration, keyword co-occurrence, and thematic trends are also examined to trace the development of the field. As the screening and verification process is ongoing, the final number of studies has not yet been determined. Detailed findings and the evolution of research trends will be presented in the full text. The study is expected to identify major research trends and gaps in the field.

2. Keywords: Association, word association, Word Association Test, language education, bibliometric analysis

[1] Öğr. Gör. Dr., Bartın Üniversitesi, oyku.mercan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3418-7953

Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Edebî Ürünlerin Yirmi Yıllık Dönüşümü (2005-2024)

The Twenty-Year Evolution of Literary Works in Social Studies Curricula (2005–2024)

Kibar AKTIN[1], Hülya KARAÇALI TAZE[2] & Hürü SAĞLAM TEKİR[3]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, 2005, 2018 (2023 baskısı) ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında sözlü ve yazılı edebî ürünlerin yerini; program metninde konumlandıkları düzeyi, öğrenme alanlarına dağılımlarını ve kendilerine yüklenen işlevi karşılaştırmalı olarak incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek karşılaştırmalı doküman analizi deseninde yürütülen araştırmanın veri kaynaklarını, ölçüt örnekleme ile belirlenen üç öğretim programı ile bunların resmî ekleri oluşturmuştur. Program metinleri otuz dört terimden oluşan bir edebî tür listesiyle taranmış; elde edilen kayıtlar düzey (genel hüküm, kazanım/öğrenme çıktısı metni, kazanım açıklaması, öğrenme-öğretme uygulaması, ek belge) ve tür ölçütlerine göre kodlanmış, veriler betimsel analiz ve içerik analizi birlikte kullanılarak çözümlenmiştir. Bulgular, üç program arasında hem repertuvar hem de işlev bakımından belirgin bir dönüşüm yaşandığını göstermektedir. Kazanım düzeyinde farklı edebî tür sayısı 2005 programında yirmi beş, 2018 programında sekiz, 2024 programında on sekizdir; ancak 2024 programındaki artışı geleneksel türler değil, çizgi roman, senaryo, dijital öykü ve ağ günlüğü gibi çağdaş ve dijital anlatım biçimleri sağlamaktadır. Görünür sözlü kültür ürünü sayısı 2005'te dokuz iken 2018'de bire düşmüş, 2024'te beşe çıkmış; efsane, masal, türkü, mâni, fıkra ve menkıbe 2005 sonrasında program metninden bütünüyle çekilmiştir. Edebî ürünün işlevi, üzerinde çalışılan bir inceleme nesnesi olmaktan çıkarak öğrencinin ürettiği bir çıktıya dönüşmüş; buna koşut olarak program metninde adı geçen somut eser sayısı on birden bire inmiştir. Araştırma, ders kitabı ve öğretmen uygulaması düzeyinde saptanan eksikliklerin önemli ölçüde programdan kaynaklandığına işaret etmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretimi, öğretim programı, edebî ürünler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The purpose of this study is to comparatively examine the place of oral and written literary products in the 2005, 2018 (2023 edition) and 2024 Social Studies Curricula of Türkiye, focusing on the textual level at which they are positioned, their distribution across learning areas, and the functions attributed to them. The study was designed as a comparative document analysis within a qualitative research approach. The data sources, determined through criterion sampling, consist of three curricula issued by the Ministry of National Education together with their official annexes. The curriculum texts were scanned using a list of thirty-four literary and oral genre terms; each record was coded according to a level criterion (general provision, learning outcome statement, outcome explanation, teaching-learning practice, annex) and a genre criterion, and the data were analysed through descriptive analysis and content analysis. The findings reveal a marked transformation in both repertoire and function. The number of distinct literary genres at the outcome level is twenty-five in 2005, eight in 2018 and eighteen in 2024; however, the increase observed in 2024 stems not from traditional genres but from contemporary and digital narrative forms such as graphic novels, scripts, digital stories and blogs. The number of visible oral culture products moved from nine to one and then to five, while legend, folk tale, folk song, mani, anecdote and menkibe disappeared from the curriculum text after 2005. The function of the literary product shifted from an object of study to a product generated by the student, and the number of specific literary works named in the curriculum text fell from eleven to one. The findings suggest that the deficiencies identified at the textbook and classroom levels originate to a considerable extent from the curriculum itself.

2. Keywords: Social studies education, curriculum, literary works, the Türkiye Century Education Model.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, kibaraktin@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6238-3500
[2] Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, hkaracali@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6592-0807
[3] Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, hsaglam@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5351-0384

Sırpçada Yeme-İçme ile İlgili Türkizmlerde Fonetik Uyarlamalar

(Phonetic Adaptations in Turkish Loanwords Related to Food and Drink in Serbian)

Elifnur Yıldız Yalçındağ[1]

1. Özet

Balkan coğrafyasında yaşayan Slav topluluklarından biri olan Sırplar, yaklaşık beş asır Osmanlı hâkimiyeti altında yaşamış ve bu süreçte Türk diliyle yoğun bir etkileşim kurmuştur. Güney Slav dilleri grubuna mensup olan Sırpça, tarihî gelişimi boyunca başta Türkçe olmak üzere çeşitli dillerden çok sayıda ödünç sözcük almıştır. Osmanlı dönemindeki kültürel, sosyal ve ekonomik ilişkiler sonucunda Türkçe kökenli kelimeler, Sırpçanın söz varlığında önemli bir yer edinmiş; özellikle mutfak kültürüne ait adlandırmalarda kalıcı hâle gelmiştir. Bu sözcükler, yalnızca söz varlığını zenginleştirmekle kalmamış, aynı zamanda Sırpçanın ses yapısına uyarlanırken çeşitli fonetik değişmelere uğramıştır. Burek (börek), đuveč (güveç), jufka (yufka), ćevap (kebap), čorba (çorba) ve čufte (köfte) gibi örnekler, Türkçe kökenli yemek adlarının Sırpçadaki fonetik uyarlanışını göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu çalışmada, Sırpçadaki yemek ve mutfak kültürü alanına ait Türkizmler, Abdulah Škaljić'in *Turcizmi u Srpskohrvatskom Jeziku* adlı sözlüğü ile Marija Đinđić'in *Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük* adlı eseri esas alınarak fonetik açıdan incelenmiştir. Türkizmler; yemek adları, içecekler, mutfak gereçleri ve diğer mutfak kültürü unsurları şeklinde tasnif edilmiş; Türkçe ve Sırpça biçimler arasındaki fonetik farklılıklar ünlü ve ünsüz değişmeleri, ses düşmeleri, ses türemeleri ve diğer ses olayları bakımından değerlendirilmiştir. İncelemede yalnızca ölçünlü Türkiye Türkçesi esas alınmamış; Türkizmlerin önemli bir bölümünün Osmanlı Türkçesi ile Batı Rumeli Türk ağızları aracılığıyla Sırpçaya geçmiş olabileceği dikkate alınarak tarihî ve ara biçimler de değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Böylece Sırpçadaki yemek ve mutfak kültürüne ilişkin Türkizmlerin ses bilgisel uyarlama süreçlerinin ortaya konulması ve Türkçe-Sırpça dil ilişkilerinin alıntı dilbilimi perspektifinden değerlendirilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Sırpça, Türkizmler, mutfak kültürü, fonetik uyarlama, Osmanlı Türkçesi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The Serbs, one of the Slavic communities living in the Balkans, lived under Ottoman rule for approximately five centuries and, during this period, came into close contact with the Turkish language. Serbian, which belongs to the South Slavic language group, has borrowed a large number of words from various languages primarily Turkish throughout its historical development. As a result of cultural, social and economic ties during the Ottoman period, words of Turkish origin have come to occupy a significant place in the Serbian lexicon; in particular, they have become firmly established in terms relating to culinary culture. These words have not only enriched the lexicon, but have also undergone various phonetic changes as they have been adapted to the phonological structure of Serbian. Examples such as burek (börek), đuveč (güveç), jufka (yufka), ćevap (kebap), čorba (çorba) and čufte (köfte) are noteworthy in that they demonstrate the phonetic adaptation of Turkish-origin dish names in Serbian. In this study, Turkisms relating to the field of food and culinary culture in Serbian have been examined from a phonetic perspective, drawing primarily on Abdulah Škaljić's dictionary *Turcizmi u Srpskohrvatskom Jeziku* and Marija Đinđić's work *New Turkish Serbian Dictionary*. Turkic loanwords have been categorised as food names, beverages, kitchen utensils and other elements of culinary culture; the phonetic differences between the Turkish and Serbian forms have been analysed in terms of vowel and consonant changes, elisions, sound additions and other phonological phenomena. The study did not rely solely on standard Turkish; taking into account the possibility that a significant proportion of Turkisms may have entered Serbian via Ottoman Turkish and the Turkish dialects of Western Rumelia, historical and intermediate forms were also included in the analysis. The aim is thus to elucidate the phonological adaptation processes of Turkisms relating to food and culinary culture in Serbian and to contribute to the assessment of Turkish–Serbian language relations from the perspective of loanword linguistics.

2. Keywords: Serbian, Turkisms, Culinary Culture, Phonetic Adaptation, Ottoman Turkish

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Kırklareli Üniversitesi, elifnuryldz023@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3463-2500

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yapay Zekâ Sohbet Botlarına Bağımlılık Düzeyleri ile Öz-Düzenlemeli Öğrenme İnançları Arasındaki İlişki

The Relationship Between Prospective Turkish Language Teachers' Levels of Dependence on Artificial Intelligence Chatbots and Their Beliefs in Self-Regulated Learning

Hatice GÜNEŞ[1] *& Ela DAĞ*[2]

1. Özet

Günümüz ileri teknolojilerinden yapay zekâ, eğitim süreçlerinde dikkate alınmakta ve eğitimin her kademesinde etkin bir şekilde kullanılmak istenmektedir. Bu çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının yapay zekâ sohbet botlarına bağımlılık düzeyi ile öz-düzenlemeli öğrenme inançları arasındaki ilişki incelenmiştir. Nicel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda bir devlet üniversitesinin Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 118 öğretmen adayı yer almıştır. Araştırmanın verileri, Yapay Zekâ Sohbet Botlarına Bağımlılık Ölçeği ile Öz-Düzenlemeli Öğrenme Öğretmen İnanç Ölçeği kullanılarak elde edilmiş, SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veri temizleme sürecinde eksik veri ve uç değer incelemeleri gerçekleştirilmiş; veri setinde herhangi bir kayıp verinin bulunmadığı belirlenmiştir. Normallik varsayımı çarpıklık ve basıklık katsayıları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda verilerin parametrik test varsayımlarını karşıladığı kabul edilmiş ve analizlerde parametrik yöntemler tercih edilmiştir. Tanımlayıcı analizlerde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum–maksimum, çarpıklık ve basıklık değerleri raporlanmıştır. Ölçeklerin güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ve madde-toplam korelasyonları ile değerlendirilmiştir. Araştırma neticesinde Türkçe öğretmeni adaylarının yapay zekâ sohbet botlarına bağımlılık düzeyleri ile öz-düzenlemeli öğrenme inançları arasında doğrusal, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, yapay zekâ sohbet botlarına yönelik bağımlılık eğilimi arttıkça öz-düzenlemeli öğrenme inancının da sınırlı düzeyde arttığını göstermektedir. Ayrıca araştırmada öğretmen adaylarının yapay zekâ sohbet botu bağımlılığı ve öz-düzenlemeli öğrenme inançlarında cinsiyete ve yaş gruplarına göre anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda, yapay zekâ sohbet botlarının öğretmen adaylarının öğrenme süreçlerini desteklemek ve öz-düzenlemeli öğrenmeye yönelik inançlarını güçlendirmek amacıyla ders içi öğretim uygulamalarına planlı, pedagojik bir yaklaşımla dâhil edilmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ sohbet botu bağımlılık düzeyi, öz-düzenlemeli öğrenme, Türkçe öğretmeni adayı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Artificial intelligence, one of today's advanced technologies, is being incorporated into educational processes and is intended to be used effectively at every level of education. This study examined the relationship between Turkish language teacher candidates' level of dependence on AI chatbots and their beliefs about self-regulated learning. The study employed a quantitative research method and utilized a correlational survey model. The study group consisted of 118 teacher candidates enrolled in the Turkish Language Education Department at a state university. Data were collected using the Dependency on Artificial Intelligence Chatbots Scale and the Teacher Beliefs in Self-Regulated Learning Scale, and analyzed using SPSS 22.0. During the data cleaning process, missing data and outliers were examined; it was determined that there were no missing values in the dataset. The normality assumption was evaluated by considering the skewness and kurtosis coefficients. Accordingly, it was accepted that the data met the assumptions of parametric tests, and parametric methods were preferred in the analyses. In the descriptive analyses, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum–maximum, skewness, and kurtosis values were reported. The reliability of the scales was assessed using Cronbach's alpha internal consistency coefficient and item-total correlations. The results of the study revealed a linear, low-level significant relationship between Turkish teacher candidates' levels of dependence on AI chatbots and their beliefs in self-regulated learning. This finding indicates that as the tendency toward dependence on AI chatbots increases, beliefs in self-regulated learning also increase to a limited extent. Furthermore, the study found no significant differences in teacher candidates' dependence on AI chatbots or their beliefs in self-regulated learning based on gender or age groups. Based on the research findings, it is

2. Keywords: Level of dependence on AI chatbots, self-regulated learning, prospective Turkish language teacher.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, hatice.altunkaya@adu.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4498-194X

[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, eladaag9@gmail.com ORCID: https://orcid.org/0009-0000-6533-6283

Yapay Zekâ Destekli Öz- Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Adaptation of the Artificial Intelligence-Supported Self-Regulated Learning Scale into Turkish Abstract Title

Hatice GÜNEŞ[1] *& Nihal TOY*[2]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, Ayaz, Karataş ve Yüce (2025) tarafından geliştirilen "Yapay Zekâ Destekli Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği"nin (AI-SRL) Türkçeye uyarlamasını gerçekleştirmek ve ölçeğin Türk öğretmen adayları örneklemindeki psikometrik özelliklerini belirlemektir. Araştırma, aşamalı karma desende yürütülmüştür. Nitel aşamada çeviri-geri çeviri ve uzman değerlendirme süreçleri, nicel aşamada ise doğrulayıcı faktör analizleri ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 383 öğretmen adayından oluşmaktadır. Ölçeğin özgün formu 22 madde ve beş boyuttan (yapay zekâ yeterliliği, öğrenme farkındalığı, öğrenme stratejileri, katılım ve verimlilik, etik iş birliği) oluşmaktadır. Dil geçerliğini sağlamak amacıyla çeviri-geri çeviri protokolü (Beaton vd., 2000) ve Uluslararası Test Komisyonu (ITC) kılavuzları esas alınmıştır. WLSMV kestirim yöntemiyle yürütülen Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi (CFA) sonucunda, tüm maddelerin standartlaştırılmış faktör yüklerinin .803 ile .906 arasında değişen yüksek değerlere sahip olduğu ve özgün beş faktörlü yapının doğrulandığı görülmüştür. Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları .877 ile .929 arasında yer almakta olup tüm alt boyutlar için yüksek düzeyde güvenirlik sağlanmıştır. Bununla birlikte, alt boyutlar arasındaki yüksek korelasyonlar (r = .88-.94) ve Fornell-Larcker ile HTMT analizlerinden elde edilen ayırt edici geçerlik sorunları, ölçeğin yapısının daha ileri düzey modellerle incelenmesini zorunlu kılmıştır. Bifaktör analiz sonuçları, ölçeğin güçlü bir genel faktör yapısına (Üretken Yapay Zekâ Destekli Öz-Düzenlemeli Öğrenme) sahip olduğunu ve bununla birlikte Omega Hierarchical = .850, ECV = .847, PUC = .831 ve IECV değerlerinin .958-.998 arasında değiştiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular doğrultusunda ölçeğin hem toplam puan hem de alt boyut düzeyinde kullanılabilir, psikometrik açıdan güçlü ve geçerli bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmış bununla birlikte toplam puanın birincil gösterge olarak kullanılması önerilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Üretken Yapay Zekâ, Öz-Düzenlemeli Öğrenme, Ölçek Uyarlama, Bifaktör Analiz, Öğretmen Adayları.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The purpose of this study is to adapt the "Artificial Intelligence-Supported Self-Regulated Learning Scale" (AI-SRL), developed by Ayaz, Karataş, and Yüce (2025), into Turkish and to determine the psychometric properties of the scale in a sample of Turkish teacher candidates. The study was conducted using a phased mixed-methods design. In the qualitative phase, translation-back-translation and expert review processes were carried out, while in the quantitative phase, confirmatory factor analyses and reliability analyses were conducted. The study group consists of 383 teacher candidates enrolled in the College of Education at a public university. The original version of the scale consists of 22 items and five dimensions (artificial intelligence competence, learning awareness, learning strategies, participation and efficiency, and ethical collaboration). To ensure linguistic validity, the translation-back-translation protocol (Beaton et al., 2000) and the International Test Commission (ITC) guidelines were followed. The results of the First-Order Confirmatory Factor Analysis (CFA) conducted using the WLSMV estimation method showed that the standardized factor loadings of all items ranged from .803 to .906, and that the original five-factor structure was confirmed. Cronbach's alpha internal consistency coefficients ranged from .877 to .929, indicating a high level of reliability for all subscales. However, the high correlations between subscales (r = .88–.94) and the discriminant validity issues identified in the Fornell-Larcker and HTMT analyses necessitated an examination of the scale's structure using more advanced models. The results of the bifactor analysis revealed that the scale has a strong general factor structure (Productive AI-Supported Self-Regulated Learning) and that the Omega Hierarchical = .850, ECV = .847, PUC = .831, and IECV values ranged from .958 to .998... Based on these findings, it was concluded that the scale is a psychometrically robust and valid measurement tool that can be used at both the total score and subdimensional levels; however, it is recommended that the total score be used as the primary indicator.

2. Keywords: Generative Artificial Intelligence, Self-Regulated Learning, Scale Adjustment, Bifactor Analysis, Teacher Candidates.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, hatice.altunkaya@adu.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4498-194X

[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, nihalltoy12@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0009-0003-2132-3773

Kırıkkale Halk Efsanelerinin Motif Yapısı: Çeşnigir Köprüsü ve Gelincik Kayası Örneği

Motif Structures in the Folk Legends of Kırıkkale: A Study of The Çeşnigir Bridge and Gelincik Rock Legends

Gülşah Azer EFE[1]

1. Özet

Toplumların hafızasında yer eden ve sözlü kültür aracılığıyla nesiller boyu aktarılan anlatı türlerinden biri olan "efsane", tarih boyunca farklı şekillerde tanımlanmış ve kullanılmıştır. Her toplumda farklı biçimlerde ortaya çıkan bu anlatılar, halkın dünyayı algılayış biçimini, değerlerini ve kolektif korkularını yansıtır. Efsaneler sadece geçmişi anlatmakla kalmaz, aynı zamanda toplumların mevcut gerçekliğini de şekillendirir. Bu nedenle efsane kavramı, hem edebiyat bilimi hem de halk bilimi (folklor) açısından önemli bir inceleme alanıdır.

Birçok halk bilimcimiz tarafından çeşitli efsane tanımları yapılmış ve yapılan bu tanımlar üzerinden efsane türü sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Bu sınıflandırmalara göre efsanenin bir türü coğrafi şekillerin oluşumu ile ilgili efsaneler diğer bir türü ise bir şehirdeki önemli yapıların oluşumu ile ilgili halk arasında anlatılan efsanelerdir.

Tarih boyunca insanoğlu anlamlandıramadığı bazı coğrafi şekillere ya da olaylara inanç temelleri çerçevesinde yaklaşıp anlamlandıramadığı bu şeyleri ilahi güç vasıtası ile anlamlandırmaya çalışmıştır. Daha sonra bu anlamlandırmalar mantıksal bir çerçeveye oturtulmuş olsa da efsane türü gibi anlatı türleri toplumun sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap veren inanç temelli anlatılar olduğundan halk tarafından söylenmeye ve nesilden nesile aktarılmaya devam edilmiştir.

Bu çalışmada Kırıkkale iline ait iki önemli efsane olan Çeşnigir Köprüsü Efsanesi ve Gelincik Kayası Efsanesi ele alınacak bu efsanelerde yer alan motifler tespit edilerek halk edebiyatı unsurları açısından değerlendirilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Efsane, Sözlü Gelenek, Halk, Kırıkkale, Motif İncelenmesi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

One of the narrative genres that has occupied a place in the collective memory of societies and has been transmitted from generation to generation through oral tradition is the "legend." Throughout history, legends have been defined and used in various ways. These narratives, which appear in different forms across different societies, reflect the way people perceive the world, their values, and their collective fears. Legends not only recount the past but also shape the existing reality of societies. For this reason, the concept of legend constitutes an important field of study in both literary studies and folklore.

Many folklorists have proposed different definitions of legends and have attempted to classify this narrative genre based on these definitions. According to these classifications, one category of legends concerns the formation of geographical features, while another includes the folk narratives told about the origins of significant structures within a city.

Throughout history, human beings have sought to explain certain geographical formations or events that they could not fully comprehend by approaching them within a framework of belief and attributing them to divine power. Although such interpretations were later placed within a more rational framework, narrative genres such as legends have continued to be told and passed down from generation to generation because they are belief-based narratives that respond to the social and psychological needs of society.

This study examines two important legends belonging to the province of Kırıkkale: the Legend of the Çeşnigir Bridge and the Legend of Gelincik Rock. By identifying the motifs found in these legends, the study evaluates them from the perspective of folk literature.

2. Keywords: Legend, Oral Tradition, Folk, Kırıkkale, Motif Analysis.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğretim Görevlisi, Polis Akademisi Başkanlığı Kırıkkale Polis Meslek Yüksek Okulu, efe5772@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-1290-1178

Söz Edimlerinin Yapay Zekâ Aracılığıyla Öğretimi

Teaching Speech Acts Through Artificial Intelligence

H. Dilek Çağ.[1]

1. Özet

Edimsel yeterliğin önemli bileşenlerinden biri olan söz edimlerinin uygun biçimde gerçekleştirilebilmesi, dilsel bilginin yanı sıra sosyal mesafe ve güç ilişkisi gibi bağlamsal değişkenlerin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu nedenle söz edimlerinin öğretiminde öğrenicilerin farklı iletişim bağlamlarında uygun dilsel seçimler yapmalarını sağlayan bağlam temelli ve etkileşimsel öğrenme ortamları önem taşımaktadır. Üretici yapay zekâdaki gelişmeler, önceden yapılandırılmış senaryolara dayanan bağlam temelli uygulamaların dinamik ve karşılıklı etkileşimlere dönüştürülmesi için söz edimlerinin öğretiminde yeni olanaklar sunmaktadır. Bu yönüyle yapay zekâ, sınıf ortamında kullanılan mevcut materyallerin ötesine geçerek bağlamın dinamik biçimde yapılandırılmasına olanak sağlayabilir. Bu potansiyelin söz edimi öğretimi açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yapay zekânın söz edimlerinin öğretiminde sunduğu olanakları güncel uluslararası alan yazını doğrultusunda incelemek ve bu olanakların Türkçe öğretimine yansımalarını değerlendirmektir. Bu amaçla 2023-2026 yılları arasında ikinci/yabancı dil edim bilimi alanında yapay zekânın söz edimi öğretiminde ve edimsel yeterliğin geliştirilmesinde kullanımına odaklanan çalışmalar incelenmiştir. İnceleme sonucunda yapay zekânın bağlamsal çeşitliliği artırma, öğrenicilere farklı koşullarda dinamik ve etkileşimsel iletişim olanağı sağlama ve söz edimlerinin değişen bağlamlarda yeniden üretilmesini destekleme noktasında önemli bir potansiyel taşıdığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte yapay zekâ tarafından üretilen söz edimlerinin duruma, sosyokültürel bağlama ve muhataplar arasındaki ilişkiye uygunluğunun eleştirel olarak değerlendirilmesi gerektiği görülmüştür. Bu doğrultuda yapay zekânın söz edimi öğretiminde nasıl konumlandırılabileceğine ilişkin pedagojik çıkarımlar sunulmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: İletişimsel yeterlik, edimsel yeterlik, söz edimleri, söz edimlerin öğretimi, üretici yapay zekâ.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The appropriate performance of speech acts, which is an important component of pragmatic competence, requires the consideration of contextual variables such as social distance and power relations in addition to linguistic knowledge. Therefore, context-based and interactive learning environments that enable learners to make appropriate linguistic choices in different communicative contexts are important in speech act instruction. Developments in generative artificial intelligence offer new opportunities in speech act instruction by transforming context-based practices based on pre-structured scenarios into dynamic and reciprocal interactions. In this respect, artificial intelligence may go beyond the existing materials used in classroom settings by enabling the dynamic construction of context. Evaluating this potential in terms of speech act instruction is therefore important.

The aim of this study is to examine the opportunities offered by artificial intelligence in speech act instruction in light of the current international literature and to evaluate the implications of these opportunities for teaching Turkish. For this purpose, studies published between 2023 and 2026 in the field of second/foreign language pragmatics that focus on the use of artificial intelligence in speech act instruction, and the development of pragmatic competence were reviewed. The review showed that artificial intelligence has significant potential to increase contextual diversity, provide learners with opportunities for dynamic and interactive communication under different conditions, and support the reproduction of speech acts in changing contexts. However, the appropriateness of AI-generated speech acts to the situation, sociocultural context, and the relationship between interlocutors needs to be critically evaluated. Accordingly, pedagogical implications regarding how artificial intelligence can be positioned in speech act instruction are presented.

2. Keywords: Communicative competence, pragmatic competence, speech acts, speech act instruction, generative artificial intelligence.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, dilekcag@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0009-0000-4644-1088

2024 Türkçe Dersi Öğretim Programında Üretim Atölyelerinin Uygulanabilirliği: Türkçe Öğretmenlerinin Deneyimleri

The Applicability of Production Workshops in the 2024 Turkish Language Curriculum: Turkish Teachers' Experiences

Gülşah Gençer[1]

1. Özet

2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin dil becerilerini günlük yaşamla ilişkilendirerek kullanmalarını, öğrenme sürecinde aktif rol almalarını ve özgün ürünler ortaya koymalarını önemseyen bir anlayışla yapılandırılmıştır. Bu araştırmanın amacı, programda yer alan üretim atölyelerinin uygulanabilirliğini Türkçe öğretmenlerinin görüşleri ve uygulama deneyimleri doğrultusunda incelemektir. Durum çalışması olarak tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 15 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan açık uçlu soru formuyla toplanmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin üretim atölyelerini öğrencilerin aktif katılımını, üretkenliğini, kendini ifade etmesini ve özgüvenini destekleyen uygulamalar olarak değerlendirdiklerini göstermektedir. Öğretmenlerin atölyelerde farklı türlerde yazılı ürünlere, sunumlara ve aktif katılım gerektiren etkinliklere yer verdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte ders süresinin yetersizliği, program yoğunluğu, kalabalık sınıflar, öğrenci farklılıkları ve materyal gereksinimi uygulamayı güçleştiren başlıca etmenlerdir. Öğretmenlerin bu güçlükler karşısında etkinlikleri sadeleştirdikleri ve sınıf koşullarına göre uyarladıkları görülmüştür. Ölçme-değerlendirme sürecinde öğretmen değerlendirmesinin yanı sıra öz ve akran değerlendirmeden yararlanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca merkezi sınavlara yönelik beklentilerin atölyelere ayrılan zamanı ve uygulama tercihlerini sınırlandırabildiği görülmüştür. Öğretmenler program yoğunluğunun azaltılmasını, etkinliklerin sınıf koşullarına uyarlanmasını ve uygulama süresinin artırılmasını önermiştir. Sonuç olarak üretim atölyelerinin önemli bir potansiyel taşıdığı, ancak bu potansiyelin sınıfa yansıtılabilmesi için program ile mevcut eğitim-öğretim koşulları arasında uyum sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı, üretim atölyeleri, Türkçe öğretmenleri, uygulanabilirlik, öğretmen deneyimleri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The 2024 Turkish Language Curriculum was designed with an approach that emphasizes students' use of language skills in connection with daily life, their active participation in the learning process, and the production of original works. This study aims to examine the applicability of the production workshops included in the curriculum based on Turkish teachers' views and implementation experiences. Designed as a case study, the study involved 15 Turkish teachers selected through criterion sampling. Data were collected using an open-ended questionnaire developed based on expert opinions and analyzed through content analysis. The findings indicate that teachers perceive production workshops as practices that support students' active participation, productivity, self-expression, and self-confidence. Teachers incorporated various types of written products, presentations, and activities requiring active participation into the workshops. However, insufficient instructional time, curriculum intensity, overcrowded classrooms, individual differences among students, and material requirements emerged as the main factors hindering implementation. Teachers addressed these challenges by simplifying activities and adapting them to classroom conditions. In the assessment and evaluation process, self- and peer assessment were used alongside teacher assessment. Expectations related to centralized examinations were also found to limit the time allocated to workshops and influence implementation preferences. Teachers recommended reducing curriculum intensity, adapting activities to classroom conditions, and increasing the time allocated to implementation. In conclusion, production workshops have considerable potential; however, realizing this potential in the classroom requires greater alignment between the curriculum and existing teaching and learning conditions.

2. Keywords: (2024 Turkish Language Curriculum, production workshops, Turkish teachers, applicability, teacher experiences.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., İnönü Üniversitesi, gulsah.gencer@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8887-8832

Behiç Ak'ın Çocuk Edebiyatına İlişkin Görüşlerinde Okuma Kültürü ve Kültürel Bellek: Bir Söyleşinin Tematik Analizi

Reading Culture and Cultural Memory in Behiç Ak's Views on Children's Literature: A Thematic Analysis of an Interview

Ezgi ALKAN TUZCU[1]

1. Özet

Çocuk edebiyatı, Türkçe öğretiminde okuma kültürünün gelişmesi, metinle yaşam arasında bağ kurulması ve kültürel belleğin aktarılması bakımından önemli bir kaynak alanıdır. Bu çalışmada, Behiç Ak'ın çocuk edebiyatı, okuma kültürü ve kültürel belleğe ilişkin görüşlerinin Türkçe öğretimi açısından nasıl değerlendirilebileceği araştırılmıştır. Çalışma, araştırmacının farklı çocuk edebiyatı yazarlarıyla gerçekleştirdiği söyleşi dizisinden Behiç Ak ile yapılan görüşmeyle sınırlandırılmıştır. Araştırmanın temel veri kaynağını, Ezgi Alkan Tuzcu'nun Haziran 2020'de Behiç Ak ile yüz yüze gerçekleştirdiği ve daha sonra Netyazı'da yayımlanan söyleşi oluşturmaktadır. Görüşme öncesinde yazarın çocuk edebiyatı eserleri incelenerek soru çerçevesi hazırlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada söyleşinin yayımlanmış metni veri kaynağı olarak ele alınmış ve tematik analizle incelenmiştir. Bulgular, Behiç Ak'ın kendi anlatımında çocukluk deneyimleri ile eserlerinde kurduğu mekânlar arasında ilişki kurduğunu; mahalle, sokak ve ortak yaşam alanlarını kültürel belleği ve toplumsal ilişkileri besleyen ortamlar olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Yazarın nitelikli çocuk edebiyatını okuma kültürünün gelişmesinde önemli gördüğü, çocuğu merak eden, soru soran ve çevresini anlamlandıran etkin bir özne olarak konumlandırdığı belirlenmiştir. Söyleşide modern kent yaşamı, teknoloji, tüketim kültürü ve toplumsal değişim karşısında edebiyatın eleştirel işlevine de vurgu yapıldığı görülmüştür. Çalışma, yazarın kendi ifadelerini birincil kaynak olarak merkeze alması bakımından Behiç Ak üzerine yapılan eser odaklı incelemeleri tamamlayıcı bir bakış sunmakta; yazar söyleşilerinin Türkçe öğretiminde okuma kültürü, kültürel bellek ve yazar-metin-okur ilişkisini tartışmak için kullanılabilecek özgün kaynaklar olduğunu düşündürmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Behiç Ak, Çocuk Edebiyatı, Türkçe Öğretimi, Okuma Kültürü, Kültürel Bellek.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Children's literature is an important resource in Turkish language education for developing reading culture, connecting texts with life, and transmitting cultural memory. This study examines how Behiç Ak's views on children's literature, reading culture, and cultural memory can be interpreted within Turkish language education. The study is limited to the interview with Behiç Ak within a broader series conducted by the researcher with authors of children's literature. The primary data source is the face-to-face interview conducted by Ezgi Alkan Tuzcu with Behiç Ak in June 2020 and later published on Netyazı. Before the interview, Ak's works for children were reviewed to shape the question framework. Using a qualitative approach, the published interview text was analyzed thematically. The findings show that, in his own account, Ak relates his childhood experiences to the spaces he constructs in his works and regards neighborhoods, streets, and shared living spaces as settings that sustain cultural memory and social relations. He considers high-quality children's literature important for the development of reading culture and positions the child as an active subject who is curious, asks questions, and interprets the surrounding world. The interview also highlights the critical function of literature in relation to modern urban life, technology, consumer culture, and social change. By centering the author's own statements as a primary source, the study complements research centered on Behiç Ak's works and suggests that author interviews can provide original source material for discussing reading culture, cultural memory, and author-text-reader relations in Turkish language education.

2. Keywords: Behiç Ak, Children's Literature, Turkish Language Education, Reading Culture, Cultural Memory

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Başöğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı / Samsun İlkadım Tepecik 100. Yıl Millî Mücadele Ortaokulu, ezgialkantuzcu@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8582-6377

Onomastik Sözlüklerde Sözlük Maddesinin Yapısı (Mikroyapı): Kuramsal Sorunlar ve Bir Model Önerisi

The Structure of Dictionary Entries in Onomastic Dictionaries (Microstructure): Theoretical Problems and a Proposed Model

Reyhan Habibli[1]

1. Özet

Onomastik sözlükler, özel ad türlerini belirli ilkeler doğrultusunda bir araya getiren sözlüklerdir. Bu sözlükler yalnızca adların anlamını ve kökenini açıklayan bilgi kaynakları değil, aynı zamanda toplumun dilsel, tarihsel ve kültürel belleğini koruyan önemli kaynaklardır. Araştırmanın amacı, onomastik sözlüklerin temel özelliklerini ele almak, sözlük maddelerinin yapısında karşılaşılan başlıca sorunları belirlemek ve özel adların sözlükbilimsel betimlenmesinde uygulanabilecek bir model önermektir. Bu modele göre onomastik sözlük maddesi; madde başı, standart biçim, telaffuz, onomastik tür, kısa tanımlayıcı bilgi, köken ve adlandırma nedeni, tarihî biçimler, yazım ve telaffuz varyantları, kullanım alanı, ilişkili adlara göndermeler ve kaynak bilgisi gibi temel bileşenlerden oluşabilir. Ancak bu bileşenlerin içeriği ve kapsamı, sözlüğün türüne, amacına ve hedef kullanıcı grubuna göre belirlenmelidir. Örneğin kişi adları sözlüklerinde adın kadın veya erkek adı olarak kullanımı, kullanım sıklığı ve türevleri; yer adları sözlüklerinde ise coğrafi konum, adın tarihî biçimleri, geçirdiği değişiklikler ve yerel telaffuz varyantları ön plana çıkarılmalıdır. Dolayısıyla bütün onomastik sözlükler için değişmez bir sözlük maddesi yapısı yerine, ortak ilkelere dayanan esnek bir model önerilmektedir. Sonuç olarak onomastik sözlükçülük, hem sözlükbilimin hem de onomastiğin kuramsal ve yöntemsel ilkelerini bir araya getiren disiplinler arası bir araştırma alanıdır. Onomastik sözlüklerin bilimsel güvenilirliği yalnızca kapsadıkları adların sayısıyla değil; adların seçilme ölçütlerinin açıklığı, sunulan bilgilerin doğrulanabilirliği, yararlanılan kaynakların belirtilmesi ve sözlük maddelerinin yapısındaki tutarlılıkla belirlenir. Önerilen modelin, basılı ve dijital onomastik sözlüklerin hazırlanmasında kullanılabilecek genel bir yöntemsel çerçeve oluşturabileceği düşünülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Sözlükbilim, onomastik sözlük, özel ad, sözlük maddesi, madde başı

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Onomastic dictionaries are reference works that bring together different types of proper names according to specific principles. These dictionaries are not merely sources that explain the meanings and origins of names; they are also important resources that preserve a society's linguistic, historical, and cultural memory. This study aims to examine the main characteristics of onomastic dictionaries, identify the principal problems encountered in the structure of dictionary entries, and propose a model applicable to the lexicographic description of proper names. According to the proposed model, an onomastic dictionary entry may comprise such core components as the headword, standardized form, pronunciation, onomastic category, brief identifying information, origin and naming motivation, historical forms, spelling and pronunciation variants, domain of use, cross-references to related names, and source information. However, the content and scope of these components should be determined according to the type and purpose of the dictionary and its intended user group. For example, dictionaries of personal names should foreground whether a name is used as a female or male name, its frequency of use, and its derivatives. Toponymic dictionaries, by contrast, should emphasize geographical location, the historical forms of the name, changes or renamings it has undergone, and local pronunciation variants. Thus, rather than prescribing a fixed dictionary-entry structure for all onomastic dictionaries, the study proposes a flexible model based on general principles. In conclusion, onomastic lexicography is an interdisciplinary field of research that combines the theoretical and methodological principles of both lexicography and onomastics. The scholarly reliability of onomastic dictionaries is determined not only by the number of names they include, but also by the transparency of their name-selection criteria, the verifiability of the information presented, the identification of the sources used, and the consistency of their entry structure. The proposed model is expected to provide a general methodological framework for the compilation of both print and digital onomastic dictionaries.

2. Keywords: Lexicography, onomastic dictionary, proper name, dictionary entry, headword.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Bakü Devlet Üniversitesi, rhabibli@bsu.edu.az, venerahr@rambler.ru, ORCID: 0000-0003-3236-0644
Prof. Dr., Baku State University, rhabibli@bsu.edu.az, venerahr@rambler.ru, ORCID: 0000-0003-3236-0644

Musahipzade Celal'in Tiyatrolarında Dilde Sadeleşme Tavrı

Musahipzade Celal's Ideas of Language Simplification: Language Use in His Plays

İlknur Kaplan[1]

1. Özet

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde dil, toplumsal ve siyasal dönüşümlerin önemli unsurlarından biri olmuştur, Tanzimat'tan itibaren sadeleşme ve Arapça-Farsça unsurların kullanımına ilişkin tartışmalar edebi metinlere de yansımıştır. Bu bildiride, söz konusu tartışmalar Musahipzade Celal'in tiyatro eserlerinde dilin mizah ve eleştiri unsuru olarak kullanımı üzerinden ele alınmaktadır. Musahipzade Celal, 1928 Harf İnkılabı öncesi ve sonrasında, 1930'lu yıllarda yoğunlaşan dilde sadeleşme ve özleştirme tartışmalarından daha erken kaleme aldığı oyunlarda, gündelik Türkçeden uzak, ağır ve anlaşılması güç dili özellikle bürokrat ve kadı karakterleriyle ilişkilendirir. Murat Tuncay'ın (2004: 201) belirttiği üzere yazar, anlaşılmaz dili kişisel çıkar ve tutkularını örtmek için kullanan bürokratik kesimleri eleştirir. *Aynaroz Kadısı*'ndaki Divrikli Yakup Efendi, *İstanbul Efendisi*'ndeki Kadı Savleti Efendi ve *Lale Devri*'ndeki Kadı Zülali Hasan Efendi bu karakter tipinin örneklerini oluşturur. Çalışmada *İstanbul Efendisi, Aynaroz Kadısı* ve *Bir Kavuk Devrildi* oyunlarındaki bürokrat ve kadı karakterlerinin dil kullanımları incelenmektedir. Gündelik konuşmalarda daha anlaşılır bir dil kullanan bu karakterlerin resmi ve hiyerarşik bağlamlarda yoğun Arapça-Farsça kelime ve tamlamalara yönelmeleri, dil ile toplumsal iktidar arasındaki ilişkiyi mizah yoluyla görünür kılar. Bu bildiride, Musahipzade Celal'in dilde yaşanan dönüşüm sürecinde dil kullanımını nasıl kurguladığı, bu dil ile karakterlerin toplumsal ve ahlaki özellikleri arasındaki ilişki ve dilde sadeleşme düşüncesinin tiyatro diline ve karakterizasyonuna yansıması ele alınacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Musahipzade Celal, dil devrimi, dilde sadeleşme, tiyatro, oyun.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

During the transition from the Ottoman State to the Republic of Turkey, language was an important dimension of social and political transformations. From the Tanzimat period onward, debates over linguistic simplification and the use of Arabic and Persian elements were also reflected in literary texts. This study analyzes these debates through the use of language as humor and criticism in Musahipzade Celal's plays. In his plays written before and after the 1928 Alphabet Reform, and prior to the intensification of language reform debates in the 1930s, Musahipzade Celal associates language that is not everyday Turkish, elaborate, and difficult to understand particularly with bureaucratic and *kadı* characters. As Murat Tuncay (2004: 201) notes, the playwright criticizes bureaucratic groups using incomprehensible language to conceal personal interests and desires. Divrikli Yakup Efendi in *Aynaroz Kadısı*, Kadı Savleti Efendi in *İstanbul Efendisi*, and Kadı Zülali Hasan Efendi in *Lale Devri* exemplify this character type. The study examines the language used by bureaucratic and kadı characters in *İstanbul Efendisi, Aynaroz Kadısı,* and *Bir Kavuk Devrildi*. The contrast between their accessible everyday speech and their extensive use of Arabic and Persian elements in formal contexts makes visible, through humor, the link between language and social power. Accordingly, the study examines how Musahipzade Celal uses language during this period of linguistic change. It also explores the relationship between his language and the characters' social and moral attributes, and considers how linguistic simplification is reflected in theatrical language and characterization.

2. Keywords: Musahipzade Celal, alphabet reform, simplification, theatre, play.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, kpln.ilknur@gmail.com, ORCID: 0009-0009-3977-7590

2020-2025 Yılları Arasında Türkiye'de En Çok Dinlenen Şarkıların Söz Varlığı

The Vocabulary of the Most Listened-To Songs in Turkey Between 2020 and 2025

Selçuk Dağdelen[1]

1. Özet

Bir dilin söz varlığı o dilin kültürünü yansıtmaktadır. Bu bakımdan söz varlığı tespiti çalışmaları hem anadili öğrenicileri hem de yabancı dil olarak o dili öğrenenler için önem arz etmektedir. Söz varlığının tespiti de o dilin varlığını sürdürdüğü yazılı, görsel veya işitsel her alanda yapılabilmektedir. Popüler müzik ürünleri de işitsel alanlardan biri olup televizyon, radyo ve telefon gibi teknolojik ürünlerle, özellikle telefon ve bilgisayarlardaki farklı müzik platformları üzerinden milyonlarca insana ulaşabilmektedir.

Bu araştırma; 2020-2025 yılları arasında altı yıllık bir dönemde Spotify müzik platformu verilerine göre Türkiye'de her yıl en çok dinlenen 10 şarkının sözleri üzerinde yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma olup veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Toplamda 60 şarkı tepit edilmiş olup bu şarkılardan ikisi araştırmaya dahil edilmemiştir. 58 şarkının sözlerinden gerekli temizleme ve düzletme işlemlerinden sonra elde edilen 11.701 sözcük, söz varlığı unsurlarına göre kodlanmış ve akabinde sözcüler üzerinde TurkSozDiz yazılımı aracılığıyla sıklık analizi yapılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre, 1.868 farklılıkta toplamda 10.931 söz varlığı unsuru tespit edilmiştir. Bulgular; Temel Söz Varlığı, Deyimler, Atasözleri, Kalıp Sözler, İkilemeler, İsimler, Yabancı Dillere Ait Sözcükler, Argo ve Küfürlü Sözler şeklinde tablolaştırılarak sayısal olarak verilmiştir. Ayrıca içerisinde argo, küfür ve yabancı dillere ait sözcük bulunan şarkılar ve sanatçıları da tablo hâlinde sunulmuştur. Sonuç bölümünde, elde edilen bulgular ışığında değerlendirme ve önerilerde bulunulmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Söz Varlığı, Söz Varlığı Unsurları, Popüler Müzik, Türkçe Rap, Spotify

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

A language's vocabulary reflects its culture. In this regard, studies identifying vocabulary are significant for both native speakers and those learning the language as a foreign language. Such identification can be conducted across any medium—written, visual, or auditory—where the language is used. Popular music is one such auditory medium; it reaches millions of people through technological devices like televisions, radios, and phones, as well as via various music platforms on smartphones and computers.

This study analyzed the lyrics of the ten most-streamed songs in Turkey annually over a six-year period (2020–2025), based on data from the Spotify music platform. Employing a basic qualitative research design, the study gathered data through document analysis and subjected it to content analysis. A total of 60 songs were identified, two of which were excluded from the study. Following necessary data cleaning and correction, the 11,701 words extracted from the lyrics of the remaining 58 songs were coded according to vocabulary categories; subsequently, a frequency analysis was performed on these words using the TurkSozDiz software.

The findings revealed a total of 10,931 vocabulary items, comprising 1,868 unique words. These findings are presented numerically in tables categorized by Basic Vocabulary, Idioms, Proverbs, Set Phrases, Reduplications, Nouns, Foreign Words, Slang, and Profanity. Additionally, songs containing slang, profanity, or words from foreign languages, along with their artists, are presented in a table. In the conclusion section, evaluations and recommendations are offered in light of the findings obtained.

2. Keywords: Vocabulary, Vocabulary Elements, Popular Music, Turkish Rap, Spotify

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Aksaray Üniversitesi, selcukdagdelen72@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6898-5596

Uluslararası Sağlık Öğrencilerine Yönelik Özel Amaçlı Sağlık Türkçesi Eğitimi Programı Tasarımı

Design of a Turkish for Healthcare Program for International Health Sciences Students

Ahmet Gürkan Karataş[1]

1. Özet

Türkiye'nin yükseköğretimde uluslararasılaşma vizyonu ve sağlık hizmetlerinin küreselleşmesi, sağlık bilimleri alanında öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısını her geçen yıl artırmaktadır. Türkçe/dil öğretim merkezlerinde ya da özel kurslarda Türkçe öğrenip genel Türkçe yeterlilik düzeyine sahip olan uluslararası sağlık öğrencilerinin özel amaçlı sağlık Türkçesinde yetkin olmadıklarından lisans ve lisansüstü derslerde, staj ve klinik uygulamalarda ve Türk sağlık mevzuatı gibi alanlarda ciddi mesleki dil engelleriyle karşılaştıkları bilinmektedir. Bu nedenle öğrencilerin öğretim elemanlarıyla, meslektaşlarıyla ve hastalarla iletişimde kopukluk yaşadıkları görülmektedir. Dahası acil durumlarda karar verme ve müdahale süreçlerinde tıbbi ve iletişimsel riskler ortaya çıkabilmektedir. Bu araştırmada sağlık bilimleri (tıp, diş hekimliği, eczacılık, hemşirelik vb.) alanında öğrenim gören ya da uzmanlık eğitimi alan uluslararası öğrencilerin mesleki ve klinik dil yeterliliklerini geliştirmek için tasarlanan 120 ders saatlik eğitim programının müfredat geliştirme aşamaları, teorik çerçevesi ve öğrenme sürecini sunmak amaçlanmaktadır. Program geliştirme sürecinde, uluslararası öğrenciler ve sağlık alanında görev yapan öğretim elemanlarıyla gerçekleştirilen ön görüşmeler doğrultusunda klinik iletişim ihtiyaçları belirlenmiştir. Bu çerçevede özel amaçlı dil öğretimi ilkeleri doğrultusunda programın amaç ve öğrenme çıktıları oluşturularak içerik dört ana modül altında yapılandırılmıştır. Program içeriğinde rol oynama, klinik vaka simülasyonları, doğal epikriz/rapor incelemeleri ile sosyokültürel kalıp ifadelere yer verilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen bu modelle uluslararası sağlık öğrencilerinin klinik uyum süreçlerinin kolaylaştırılmasına, sağlık eğitiminde ve uygulamalarında sağlık Türkçesi yetkinliğinin sınırlı olmasından kaynaklanan iletişim kazalarının en aza indirilmesine katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca Türkçenin özel amaçlı öğretimi alan yazınına standart, uygulanabilir ve sürdürülebilir bir özel amaçlı sağlık Türkçesi programı kazandırılması hedeflenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Sağlık Türkçesi, özel amaçlı Türkçe öğretimi, iş Türkçesi, klinik iletişim, sağlık eğitimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Türkiye's internationalization vision in higher education and the globalization of healthcare services increase the number of international students studying in the health sciences each year. International students who acquire general Turkish proficiency at language centers or private courses face serious professional language barriers in undergraduate and graduate courses, internships, clinical practices, and Turkish healthcare legislation due to their limited proficiency in Turkish for healthcare. Consequently, students experience communication breakdowns with instructors, colleagues, and patients. Moreover, medical and communicative risks may arise during decision-making and interventions in emergency situations. This study aims to present the curriculum development process, theoretical framework, and pedagogical architecture of a 120-hour training program designed to improve the professional and clinical Turkish language proficiency of international students studying or specializing in health sciences, including medicine, dentistry, pharmacy, nursing, and allied health sciences. During the curriculum development process, clinical communication needs were identified through preliminary interviews with international students and health sciences instructors. Based on these needs and the principles of language teaching for specific purposes, the program aims and learning outcomes were developed, and the content was structured into four main modules. The program incorporates role-playing, clinical case simulations, analyses of authentic discharge summaries and medical reports, and sociocultural formulaic expressions. This model is expected to facilitate students' clinical adaptation and minimize communication errors arising from limited proficiency in Turkish for healthcare. Furthermore, it aims to contribute a standardized, applicable, and sustainable Turkish for Healthcare program to the literature on teaching Turkish for specific purposes.

2. Keywords: Turkish for Healthcare, teaching Turkish for specific purposes, business Turkish, clinical communication, health education.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ahmetgurkankaratas@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4730-2992

Gagauz Türklerince Söylenen Mânilerde Giyim-Kuşam ve Süslenme Kültürüne Ait Söz Varlığı

Lexical Elements Related to Clothing and Adornment Culture in the Mâni Texts Sung by the Gagauz Turks

Oğuzhan Yetişti[1]

1. Özet

Mâni, Türk soylu halkların sözlü edebiyatında yaşayan en eski edebî türlerin başında gelmektedir. Sözlü kültür ortamı içerisinde yaratılan ve zamanla ilk yaratıcısı unutularak anonimleşen mâniler, bir toplumun maddî ve manevî kültür dünyasına ilişkin pek çok detayı içerisinde barındırmaktadır. Kadın ve erkeğin kültürel belleğinde taşınarak yazıya aktarılan mânilerde özellikle giyim-kuşam, süslenme, yeme-içme, mutfak, kap-kacak, el sanatları ve mimari gibi maddî kültüre ait verilerin izlerini sürmek mümkündür. Bu çalışmanın odağını, mâniler aracılığıyla günümüze aktarılan giyim-kuşam ve süslenme kültürüne ilişkin söz varlığı unsurları oluşturmaktadır. Çalışmada, Balkan coğrafyasında çok dilli ve çok kültürlü bir ortamda yaşam süren Gagauz Türkleri'nin kültürel etkileşim sonucunda dillerine giren giyim-kuşam ve süslenme kültürüne ilişkin sözcükler ele alınacaktır. Bu bağlamda Türkolog ve Folklorcu Gavril Gaydarcı'nın 1958-1988 yılları arasında Moldova ve Ukrayna'ya bağlı Gagauz köylerinde derlediği mâniler içeren *Gagauzların Halk Yaratmaları* adlı eseri temel veri kaynağını oluşturmuştur. Eserde yer alan toplam 700 mâni metni doküman analiz yöntemi çerçevesinde taranmış ve tespit edilen sözcükler "üst giyimi", "alt giyimi", "baş giyimi", "ayak giyimi" ve "aksesuarlar" şeklinde 5 ana başlıkta tasnif edilip incelenmiştir. İnceleme sonucunda Gagauz Türkçesi söz varlığının eski Türk kültürüne ait birçok giyim-kuşam unsurunu koruduğu; bunun yanında komşu Rumen (Moldovan), Bulgar ve Rus halklarıyla gerçekleşen kültürel etkileşim sonucunda söz varlığının ödünçlemeler yoluyla zenginleştiği tespit edilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Gagauz Türkçesi, Mani, Giyim-Kuşam, Süslenme, Söz Varlığı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Mâni is one of the oldest literary genres preserved in the oral literatures of Turkic peoples. Created within the oral cultural tradition and gradually becoming anonymous as their original creators were forgotten, mânis contain numerous details concerning the material and spiritual cultural world of a society. In mânis transmitted through the cultural memory of women and men and subsequently recorded in written form, it is possible to trace various elements of material culture, particularly those related to clothing, adornment, food and drink, cuisine, household utensils, handicrafts, and architecture. The focus of this study is the vocabulary related to clothing and adornment culture transmitted to the present day through mânis. The study examines words related to clothing and adornment that entered the language of the Gagauz Turks as a result of cultural interaction in the multilingual and multicultural environment of the Balkans. In this context, the primary source of data is *Gagauzların Halk Yaratmaları* [Folk Creations of the Gagauz], a collection containing mânis compiled by the Turkologist and folklorist Gavril Gaydarcı in Gagauz villages in Moldova and Ukraine between 1958 and 1988. A total of 700 mâni texts in the collection were examined using the document analysis method. The identified lexical items were classified and analyzed under five main categories: "upper-body clothing," "lower-body clothing," "headwear," "footwear," and "accessories." The analysis demonstrates that Gagauz Turkish preserves numerous clothing and adornment terms rooted in ancient Turkic culture. At the same time, it reveals that the vocabulary has been enriched through borrowings resulting from cultural interaction with neighboring Romanian (Moldovan), Bulgarian, and Russian communities.

2. Keywords: Gagauz Turkish, Folk Quatrains (Mâni), Clothing, Adornment, Vocabulary.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Balkan Çalışmaları Bilim Uzmanı, Trakya Üniversitesi, oguzhanyetis@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2667-8285

Eski Uygurcadaki Budist Hibrit Sanskritçe (BHS) Sözlük Birimlerinin Ortografik ve Semantik Analizi

Orthographic and Semantic Analysis of Buddhist Hybrid Sanskrit (BHS) Lexemes in Old Uyghur

Betül ÖZCAN[1]

1. Türkçe Özet

Kuzey Hindistan Budist geleneğindeki dinî metinlerin dili olan Budist Hibrit Sanskritçesi (BHS), mevcut yazmalar ve baskı metinler temelinde incelendiğinde yoğun bir Sanskritleşme sürecinden geçmiş bir Orta Hint-Aryan (Prakrit) lehçesidir. Bu tebliğde, çeşitli ara diller vasıtasıyla Budist Hibrit Sanskritçesinden Eski Uygurcaya geçen ve söz konusu dönemin çeviri temelli dinî yazınında tanıklanan ödünç sözcükler üzerinde durulacak ve ilgili sözlük birimler ortografik ve semantik yönden tahlil edilecektir. Tebliğ; *Giriş*, *Eski Uygurcada Tanıklanan Budist Hibrit Sanskritçe Sözcükler* ve *Sonuç* olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Budist Hibrit Sanskritçe geleneğinden genel hatlarıyla bahsedilecektir. İkinci bölümde, Eski Uygurca metinlerde tespit edilen Budist Hibrit Sanskritçe sözcükler belirlenecek ve incelenecektir. Bu bağlamda, incelenecek sözcükler şunlardır: *Adiçit* "ilk karar", *amalaprabe* "gelecekte bir Buddha ülkesinin adı", *ampar* "mango, mango ağacı", *çakuk* "tarım havzasında bir şehir adı (bugünkü Yarkent ya da Kargalik), *gayanadvip* "efsanevi bir kıta", *kalavink ~ kalav(i)nk* "bir kuş adı (bir ötücü kuş)", *kapyari ~ kapiyari* "hizmetçi, işçi", *lançuk* "mükemmel, harika, fevkalade", *mantalavadi* "(mabedin yakınındaki) yuvarlak salon", *mora* "bir Buddha adı", *nigrante* "Jainizm rahibi, çıplak münzevi", *patik* "sancak, tapınak sancağı, tapınak bayrağı", *patumavadi* "kuzeydeki sekiz tanrı kızından birinin adı", *praşnike* "yönetici, başkan" ve *praştinke* "yönetici, başkan". Çalışmanın bu bölümünde sözcüklerin Eski Uygurca metinlerde tanıklandığı bütün yazım şekillerine, yazı çevirimi ve harf çevirisine, hangi diller vasıtasıyla Eski Uygurcaya geçtiğine ve bağlamları temelinde sözcüğün anlamına yer verilecektir. Çalışmanın son bölümünde ise ele alınan söz konusu sözlük birimler bütüncül bir bakış açısısıyla incelenerek Budist Hibrit Sanskritçe kökenli bir sözcüğün Eski Uygurcaya geçerken Türkçesinin söz dizilim kurallarına nasıl uyarlandığı tespit edilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Uygurca, hibrit, Sanskritçe, ortografik, semantik.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Buddhist Hybrid Sanskrit (BHS), the language of religious texts in the North Indian Buddhist tradition, is a Middle Indo-Aryan dialect that underwent extensive Sanskritization, as evidenced in extant manuscripts and printed texts. This paper focuses on Buddhist Hybrid Sanskrit loanwords transmitted into Old Uyghur through various intermediary languages, as evidenced in the translated religious literature of the period, and analyzes these lexical items from both orthographic and semantic perspectives. The paper is structured into three main sections: *the Introduction*, *Buddhist Hybrid Sanskrit Words Attested in Old Uyghur*, and *the Conclusion*. The first section outlines the Buddhist Hybrid Sanskrit tradition in general terms. The second section identifies and analyzes the Buddhist Hybrid Sanskrit words attested in Old Uyghur texts. Accordingly, the lexical items examined in this study are as follows: *Adiçit* "first decision", *amalaprabe* "name of a future Buddha-land", *ampar* "mango tree", *çakuk* "a city in the Tarim Basin", *gayanadvip* "legendary continent", *kalavink* "mythological songbird", *kapyari* "laborer", *lançuk* "magnificent", *mantalavadi* "circular hall", *mora* "name of a Buddha", *nigrante* "Jain monk, naked ascetic", *patik* "temple banner", *patumavadi* "name of one of the eight northern goddesses", *praşnike* "head", *praştinke* "head". This section examines the lexical items in terms of their attested spellings in Old Uyghur texts, their transliteration and transcription, their intermediary languages of transmission, and their contextual semantics. In the final section, these lexical items are analyzed holistically to show how words of Buddhist Hybrid Sanskrit origin adapted to Old Uyghur syntax and morphology.

2. Keywords: Old Uyghur, hybrid, Sanskrit, orthographic, semantic.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Erzurum Teknik Üniversitesi, betul.yasarbas@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7463-8769

Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye'den Kazak ve Kırgız Türkçesine Anlam Değişmeleri[1]

Semantic Changes from al-Tuḥfat al-Zakiyya fī al-Lughat al-Turkiyya to Kazakh and Kyrgyz

Osman Avcı[2]

1. Özet

Bu çalışmada, Memluk Kıpçak Türkçesinin önemli sözlük kaynaklarından biri olan *et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye*'de tanıklanan söz varlığının, çağdaş Kıpçak grubu Türk dillerinden Kazak ve Kırgız Türkçelerindeki görünümleri ile tarihî süreç içerisinde geçirdiği *anlam değişmeleri* incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, eserde yer alan ve çağdaş Kazak ve Kırgız Türkçelerinde ortak olarak kullanılan söz varlığı unsurlarının art zamanlı süreçte gösterdiği *anlam değişmelerini* ortaya koymak ve bu değişmelerin yönünü belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile karşılaştırmalı dil bilimi yönteminden yararlanılan araştırmada, eserde yer alan 3500'ü aşkın sözcük arasından *anlam değişmesine* uğradığı belirlenen 173 ortak söz varlığı unsuru inceleme kapsamına alınmıştır. Söz konusu unsurlar; anlam genişlemesi, anlam daralması, anlam başkalaşması, anlam iyileşmesi ve anlam kötüleşmesi olmak üzere beş başlık altında değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda, tarihî metinde belirli ve somut anlamlarla tanıklanan birçok sözcüğün çağdaş Kazak ve Kırgız Türkçelerinde anlam kapsamını genişleterek soyut, mecazi ve kültürel kavram alanlarını karşılar hâle geldiği; bazı sözcüklerin ise daha geniş anlam alanlarından belirli varlık, nesne veya kavramları karşılayacak biçimde anlamca daraldığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, kimi sözcüklerin tarihî dönemdeki anlamlarından farklı kavram alanlarına yönelerek anlam başkalaşmasına uğradığı; bazı sözcüklerde ise toplumsal ve kültürel değer yargılarının etkisiyle anlam iyileşmesi veya anlam kötüleşmesi yönünde değişmelerin meydana geldiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, *et-Tuhfetü'z-Zekiyye*'deki söz varlığı ile çağdaş Kıpçak grubu Türk dilleri arasındaki tarihî ve anlamsal sürekliliğin yanı sıra söz varlığının zaman içerisinde geçirdiği kavramsal değişim ve çeşitlenmeyi de ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, tarihî Türk dili araştırmalarında söz varlığının art zamanlı gelişiminin ve *anlam değişmelerinin* belirlenmesine katkı sunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Memluk Kıpçak Türkçesi, et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, anlam değişmeleri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines the *semantic changes* undergone over time by the vocabulary attested in *al-Tuḥfat al-Zakiyya fī al-Lughat al-Turkiyya*, an important lexicographical source of Mamluk Kipchak Turkish, and its meanings in modern Kazakh and Kyrgyz, two Kipchak-group Turkic languages. The primary aim is to identify the diachronic *semantic changes* exhibited by lexical items shared by the historical work and modern Kazakh and Kyrgyz and to determine the direction of these changes. The study employs document analysis, one of the qualitative research methods, together with comparative linguistic analysis. Of the more than 3,500 lexical items attested in the work, 173 shared lexical items identified as having undergone *semantic change* were included in the analysis. These items were examined under five categories: semantic expansion, semantic restriction, semantic shift, amelioration, and pejoration. The findings show that many lexical items attested with concrete meanings in the historical text have expanded their semantic range in modern Kazakh and Kyrgyz to encompass abstract, figurative, and cultural domains, whereas some have undergone semantic restriction, coming to denote more specific entities, objects, or concepts. Certain lexical items have undergone semantic shift by developing meanings in different conceptual domains. In addition, some items have undergone amelioration or pejoration under the influence of social and cultural values. Overall, the findings reveal both the historical and semantic continuity between the vocabulary of *al-Tuḥfat al-Zakiyya* and modern Kipchak-group Turkic languages and the conceptual change and diversification of the vocabulary over time. Thus, the study contributes to research on historical Turkic languages by highlighting the diachronic development of vocabulary and *semantic change*.

2. Keywords: Mamluk Kipchak Turkish, al-Tuḥfat al-Zakiyya fī al-Lughat al-Turkiyya, Kazakh, Kyrgyz, semantic changes.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu bildiri, "Et-Tuḥfetü'z-Zekiyye fi'l-Lüġâti't-Türkiyye'deki Söz Varlığının Kazak ve Kırgız Lehçelerindeki Durumu" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

This paper is derived from the master's thesis entitled "The Status of the Lexical Items in Et-Tuḥfetü'z-Zekiyye fi'l-Lüġâti't-Türkiyye [al-Tuḥfat al-Zakiyya fī al-Lughat al-Turkiyya] in Kazakh and Kyrgyz".

[2] Doktora Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, k.osmanavci@gmail.com, ORCID: 0009-0009-5135-1015

Nehcü'l-Ferâdîs'te Şaşırma Bildirimi (Miratif) İşaretleyicileri

Mirative Markers in Nehcü'l-Ferâdîs

Muhammet Yasin Çakır[1]

1. Özet

Miratif, konuşurun bir olay veya durum karşısındaki şaşkınlığını, karşıt beklentisini, ani fark edişini ve yeni bilgiyle karşılaşmasını kodlayan işlevsel-anlamsal bir kategoridir. Bu çalışma, Harezm Türkçesinin temel eserlerinden Nehcü'l-Ferâdîs'te şaşırma bildiriminin hangi dil bilgisel, sözlüksel ve söylemsel araçlarla işaretlendiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmanın veri tabanını eserin transkripsiyonlu metni oluşturacak; tespit edilen yapılar yalnızca biçimlerinden hareketle değil, içinde yer aldıkları geniş bağlamla birlikte değerlendirilecektir. İncelemede şaşırma bildirimi; sürpriz, hazırlıksız zihin, karşıt beklenti, ani keşif ve yeni bilgi olmak üzere beş anlam alanı çerçevesinde sınıflandırılacaktır, çalışma esnasında bu kategorilere uymayan başlıklar olursa tasnife yeni başlık eklenecektir. Her örnekte şaşırmayı deneyimleyen kişi, bilginin kaynağı, konuşurun önceki beklentisi, beklentiyi bozan gelişme, verilen tepki ve şaşırmaya eşlik eden korku, sevinç, endişe, onaylamama veya küçümseme gibi edim bilimsel değerler belirlenecektir. Nehcü'l-Feradis'te şaşırma bildirimi tek bir ekle değil, farklı düzeylerdeki yapıların birlikteliğiyle ifade edilmektedir. "Bu ne nūrlar turur?", "ne uluġ cādū turur" ve "neme uluġ melik boldı" örneklerinde ne ve neme ögeleri yüksek derece ve sürpriz bildirmektedir. Müteḥayyir bol- ve taʿaccüb ḳıl- birleşik fiilleri hazırlıksız zihni doğrudan adlandırırken neteg ve nişe ile kurulan sorular karşıt beklenti ve onaylamama ifade etmektedir. "hīç munuŋ teg… körmişleri yoḳ erdi" kalıbı deneyimsel yeniliği işaretlemektedir. Çalışmanın, tarihî Türk dillerinde şaşırma kategorisinin görünümünü belirlemeye katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Nehcü'l-Ferâdîs, Harezm Türkçesi, miratif, şaşırma bildirimi, kiplik.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Mirative is a functional-semantic category that encodes a speaker's surprise in response to an event or situation, including counter-expectation, sudden realization, and the unexpected acquisition of new information. This study aims to identify the grammatical, lexical, and discourse-level means by which mirative is marked in Nehcü'l-Ferâdîs, one of the major works of Khwarezm Turkish. The corpus of the study will consist of the transcribed text of the work. The constructions identified will be evaluated not on the basis of their formal properties alone, but together with the broader contexts in which they occur. In the analysis, instances of mirative will be classified into five semantic domains: surprise, unprepared mind, counter-expectation, sudden discovery, and new information. If any instances fall outside these categories during the analysis, additional categories will be introduced into the classification as necessary. For each example, the experiencer of surprise, the source of information, the speaker's prior expectation, the event that violates this expectation, the resulting response, and the pragmatic values accompanying the expression of mirativity—such as fear, joy, anxiety, disapproval, or contempt—will be identified. In Nehcü'l-Ferâdîs, mirative is expressed not by a single suffix but through the interaction of constructions operating at different linguistic levels. In the examples "Bu ne nūrlar turur?", "ne uluġ cādū turur," and "neme uluġ melik boldı," the elements ne and neme mark an intensified degree together with surprise. While the complex predicates müteḥayyir bol- and taʿaccüb ḳıl- directly encode an unprepared state of mind, interrogative constructions formed with neteg and nişe express counter-expectation and disapproval. The construction "hīç munuŋ teg … körmişleri yoḳ erdi" marks experiential novelty. The study is expected to contribute to our understanding of how mirativity is manifested in historical Turkic languages.

2. Keywords: Nehcü'l-Ferâdîs, Kahwarezm Turkish, miratif, mirative, modality.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, yasincakir@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4875-9780

Lisansüstü Öğrencilerinin Akademik Yazma Kaygılarının İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması

Investigating Graduate Students' Academic Writing Anxiety: A Mixed Methods Study

Selvanur Kayhan[1] *& Nurbanu Kansızoğlu*[2]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerin akademik yazma kaygısı düzeylerini incelemektir. Araştırmada açıklayıcı sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Nicel veriler 131 lisansüstü öğrenciden "Akademik Yazma Kaygısı Ölçeği" aracılığıyla toplanmış, nitel veriler ise beş gönüllü katılımcıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Nicel veriler betimsel istatistikler ve bağımsız örneklemler t testi ile analiz edilmiş, nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcıların akademik yazma kaygısı puanları incelendiğinde akademik yazma kaygısı ortalamasının 3,13 olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu lisansüstü öğrencilerinin akademik yazma kaygılarının orta düzeyin üzerinde olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyine göre yapılan bağımsız örneklemler t testi sonucunda yüksek lisans öğrencilerinin akademik yazma kaygısı puanlarının (Ort. = 3,20; SS = 0,74) doktora öğrencilerinin puanlarından (Ort. = 2,80; SS = 0,79) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($t(129) = 2,37$, $p = .019$). Nitel bulgular; lisansüstü öğrencilerinin akademik yazma kaygısının temelinde bilgi ve yöntem eksikliği, bilimsel dil kullanımı, zaman yönetimi, kaynak bulma güçlüğü ve hakem/danışman geri bildirimlerine ilişkin endişelerin yer aldığını göstermektedir. Katılımcılar özellikle konu belirleme, yazmaya başlama, ilk paragrafı oluşturma ve uygun kaynaklara ulaşma süreçlerini en zorlayıcı aşamalar olarak ifade etmişlerdir. Bununla birlikte deneyim kazandıkça kaygının azaldığı, danışman desteği, akran geri bildirimi, yapay zekâ araçlarından yararlanma ve planlı çalışma gibi stratejilerin kaygının azaltılmasına katkı sağladığı belirlenmiştir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda akademik yazma kaygısı farklı disiplinlerde ve daha geniş örneklemlerde incelenebilir. Bunun yanında lisansüstü öğrencilerin akademik yazma kaygısını azaltmaya yönelik uygulamaların etkililiği araştırılabilir.

2. Anahtar Kelimeler: Akademik yazma, akademik yazma kaygısı, yazma becerisi, lisansüstü öğrenim, kaygı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The aim of this study was to examine the academic writing anxiety levels of graduate students. An explanatory sequential mixed-methods design was employed. Quantitative data were collected from 131 graduate students using the Academic Writing Anxiety Scale**,** while qualitative data were obtained through semi-structured interviews with five volunteer participants. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics and an independent samples *t*-test, whereas qualitative data were analyzed through content analysis. The findings revealed that the participants' mean academic writing anxiety score was 3.13**,** indicating that graduate students experienced academic writing anxiety at a level above the midpoint. The independent samples *t*-test based on educational level showed that master's students ($M = 3.20$, $SD = 0.74$) had significantly higher academic writing anxiety scores than doctoral students ($M = 2.80$, $SD = 0.79$), $t(129) = 2.37$, $p = .019$. The qualitative findings indicated that graduate students' academic writing anxiety primarily stemmed from insufficient knowledge of academic writing and research methods, difficulties in using scientific language, time management challenges, problems in locating appropriate sources, and concerns about feedback from reviewers and supervisors. Participants identified topic selection, initiating the writing process, composing the first paragraph, and accessing relevant literature as the most challenging stages of academic writing. Furthermore, the findings suggested that academic writing anxiety decreased with increasing experience and that strategies such as supervisor support, peer feedback, the use of artificial intelligence tools, and systematic planning contributed to reducing anxiety. Future studies may examine academic writing anxiety across different disciplines and with larger samples. In addition, the effectiveness of interventions aimed at reducing academic writing anxiety among graduate students may be investigated.

2. Keywords: Academic writing, academic writing anxiety, writing skills, graduate education, anxiety.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Trabzon Üniversitesi, selvanurkayhan@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6710-9815
[2] Arş. Gör., Trabzon Üniversitesi, nurbanukansizoglu@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6908-2644

Dijital Araçların Temel Dil Becerilerine Etkisi:Fırsatlar ve Riskler Bağlamında Türkçe Öğretmenlerinin Görüşleri

The Effect of Digital Tools on Fundamental Language Skills: Turkish Language Teachers' Perspectives within the Framework of Opportunities and Risks

Sinem SATILMIŞ [1] & *Melek KILIÇ*[2]

1. Özet

Bu araştırma, dijital araç ve uygulamaların öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma temel dil becerileri üzerindeki etkilerini Türkçe öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme formu için alanında uzman üç öğretim üyesinden görüş alınmış ve alınan görüşler doğrultusunda form oluşturulmuştur. Geçerlik ve güvenirliği sağlamak adına oluşturulan form aracılığıyla üç öğretmenle pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna nihai hali verilmiştir. Çalışma grubu on Türkçe öğretmeninden oluşan araştırmanın verileri içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bulgular; öğretmenlerin EBA, MEBİ, akıllı tahta, Wordwall, Kahoot, YouTube ve Canva gibi araçları dikkat çekme, konuyu pekiştirme ve dersi eğlenceli kılma amacıyla yaygın biçimde kullandığını göstermektedir. Öğretmenlerin ortak görüşüne göre dijital araçlar, işitsel ve görsel zenginlik sunduğundan dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca öğrencinin ilgisini, katılımını ve öğrenmenin kalıcılığını da desteklemektedir. Buna karşın okuma ve yazma becerilerinde daha fazla güçlük yaşandığı; sosyal medya kaynaklı özensiz dil, imla ve noktalama duyarsızlığı, dikkat sürelerinin kısalması ve okuma alışkanlığının zayıflaması gibi olumsuz yansımaların öne çıktığı belirlenmiştir. Öğretmenler, dijital ve geleneksel yöntemlerin dengeli biçimde harmanlanmasını, Türkçeye özgü eğitsel oyunların geliştirilmesini, öğrencilerin dijital okuryazarlığının desteklenmesini ve öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılmasını önermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: dijital araçlar, temel dil becerileri, Türkçe öğretimi, öğretmen görüşleri

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to examine the effects of digital tools and applications on students' fundamental language skills-listening, speaking, reading, and writing-based on the perspectives of Turkish language teachers. Conducted using a qualitative research design, the study collected data via a semi-structured interview form developed by the researchers; this form was created after consulting three subject-matter experts. To ensure validity and reliability, a pilot study was conducted with three teachers using the drafted form, leading to the finalization of the semi-structured interview instrument. The data, gathered from a study group of ten Turkish language teachers, were analyzed using content analysis. The findings indicate that teachers widely use tools such as EBA, MEBİ, smartboards, Wordwall, Kahoot, YouTube, and Canva to capture attention, reinforce topics, and make lessons engaging. According to the teachers' consensus, digital tools facilitate the development of listening and speaking skills by offering auditory and visual richness; they also support student interest, participation, and the retention of learning. Conversely, the study identified greater challenges regarding reading and writing skills, highlighting negative impacts such as careless language use stemming from social media, a lack of attention to spelling and punctuation, shortened attention spans, and a decline in reading habits. Teachers recommend a balanced blend of digital and traditional methods, the development of educational games specific to the Turkish language, support for students' digital literacy, and an increase in in-service training for teachers.

2. Keywords: digital tools, basic language skills, Turkish language teaching, teacher views

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Aksaray University, sinemstlm.8@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8054-2069
[2]Doktora Öğrencisi, Hacettepe University, melekkilic26@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8350-5797

Bilme ile Uygulama Arasındaki Sınırı Aşmak: Öğretmen Eğitiminde Retorik Çöküş Anları

Crossing the Border Between Knowing and Performing: Rhetorical Breakdown Moments in Teacher Education

Sinem SATILMIŞ[1] *&Hatice VARGELEN AKCİN*[2]

1. Özet

Çağdaş öğretmen yetiştirme programları pedagojik bilgiyi ve alan uzmanlığını etkili bir biçimde geliştirse de öğretmen adaylarını gerçek sınıf uygulamalarının gerektirdiği iletişimsel ve etkileşimsel taleplere hazırlama konusunda sıklıkla yetersiz kalmaktadır. Bu boşluk, öğretmen eğitimindeki kritik bir sınıra, yani bilme ve uygulama arasındaki ayrıma işaret etmektedir. Bu sorunu ele alan mevcut çalışma, öğretmeyi retorik ve performatif bir uygulama olarak kavramsallaştırmakta ve öğretmenlerin iletişimsel yeterliliklerinin sınandığı kritik sınıf içi olaylar olan "Retorik Kesinti Anları"na (RBM'ler) odaklanmaktadır. RBM'ler; öğretmenin otoriteyi (ethos), etkileşimi (pathos) veya anlam oluşturma sürecini (logos) sürdürme becerisinin sekteye uğradığı ve uyarlanabilir, stratejik tepkiler gerektirdiği anlar olarak tanımlanır. Bu anlar, öğretmen adaylarının belirsizlik koşulları altında teorik bilgiden duruma özgü performansa geçiş yaptıkları, sınırları aşma alanları olarak ele alınır. Odaklanmış bir pilot çalışma deseni benimseyen bu araştırma, dördüncü sınıf Türkçe öğretmeni adaylarının ve uygulama okullarındaki mentorlarının, senaryo temelli kesitler (vinyetler) aracılığıyla RBM'lere nasıl tepki verdiklerini incelemektedir. Katılımcılara (n=11; 4 mentor, 7 öğretmen adayı); epistemik zorluklar, öğrencilerin dersten kopması, anlamın sekteye uğraması ve kimlik tehditleri içeren sınıf içi durumlar sunulmuştur. Veriler, yazılı yanıtlar ve grup tartışmaları yoluyla toplanmıştır. Veri analizi; tepki türlerini (savunmacı, kaçıngan, akademik, dönüştürücü), retorik stratejileri (ethos, pathos, logos) ve etkileşimsel sonuçları (kesinti, toparlanma, dönüşüm) inceleyen yapılandırılmış bir kodlama çerçevesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ön bulgular, katılımcıların çoğunun içerik odaklı veya savunmacı tepkilere başvurduğunu, buna karşın sınıf içi etkileşimi başarıyla yeniden tesis eden uyarlanabilir retorik stratejiler sergileyenlerin daha az sayıda olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin belirsizlik sınırlarında nasıl hareket ettiklerini ön plana çıkaran bu çalışma, retorik yeterliliği öğretmen uzmanlığının temel ancak yeterince geliştirilmemiş bir boyutu olarak vurgulamakta ve öğretmen eğitimine senaryo temelli retorik eğitiminin entegre edilmesi çağrısında bulunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Retoriksel Kesinti Anları; öğretmen eğitimi, retoriksel yetkinlik; öğretmen adayları, sınıf içi etkileşim; sınır geçişi, öğretmen kimliği

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Contemporary teacher education programs effectively develop pedagogical knowledge and subject-matter expertise; however, they often fail to prepare pre-service teachers for the communicative and interactional demands of real classroom practice. This gap reflects a critical boundary in teacher education, namely the divide between knowing and performing. Addressing this issue, the present study conceptualizes teaching as a rhetorical and performative practice and focuses on Rhetorical Breakdown Moments (RBMs), that is critical classroom incidents in which teachers' communicative competence is challenged.

RBMs are defined as moments when the teacher's ability to maintain authority (ethos), engagement (pathos), or meaning-making (logos) is disrupted, requiring adaptive and strategic responses. These moments are approached as boundary-crossing sites where pre-service teachers move from theoretical knowledge to situated performance under conditions of uncertainty. Adopting a focused pilot design, the study investigates how fourth-year Turkish language teacher candidates and their practicum school mentors respond to RBMs through scenario-based vignettes. Participants (n=11- 4 mentors, 7 student-teachers) are presented with classroom situations involving epistemic challenges, student disengagement, meaning breakdowns, and identity threats. Data were collected through written responses and group discussions. Data analysis was done employed a structured coding framework examining response types (defensive, avoidant, academic, transformative), rhetorical strategies (ethos, pathos, logos), and interactional outcomes (breakdown, recovery, transformation).

Preliminary findings indicate that while many participants rely on content-based or defensive responses, fewer demonstrate adaptive rhetorical strategies that successfully re-establish classroom interaction. By foregrounding how teachers act at the borders of uncertainty, this study highlights rhetorical competence as an essential yet underdeveloped dimension of teacher expertise and calls for integrating scenario-based rhetorical training into teacher education.

2. Keywords: Rhetorical Breakdown Moments; teacher education; rhetorical competence; pre-service teachers; classroom interaction; boundary crossing; teacher identity

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Aksaray University, sinemstlm.8@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8054-2069
[2] Dr., Aksaray University,haticevargelen@gmail.com, ORCID: 0009-0009-1585-2904

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Kültürü: Bir Karma Yöntem Araştırması

Reading Culture of Prospective Turkish Teachers: A Mixed Methods Study

Zeynep Cin Şeker[1] *&* *Derya Yücel Çetin*[2]

1. Özet

Okuma kültürü, bir bireyin toplumsal grubun ya da bir toplumun okuma eylemi ile ilişkilerinin düzeyi ve niteliği anlamına gelir. Bir başka deyişle okuma kültürü, sözü edilen birey, grup ya da topluma ait yaşam biçiminin 'okuma' alanına yansıyan bölümüdür. Okuma kültürünün oluşturulmasında büyük bir yeri olan Türkçe öğretmenlerinin, öğretmenliğe adım atmadan oluşturdukları okuma kültürlerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi de önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının okuma kültürlerinin belirlenmesidir. Araştırmada karma araştırma yöntemlerinden yakınsayan paralel desen tercih edilecektir. Çalışma grubunu 2026-2027 eğitim öğretim yılında Atatürk Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde eğitim gören ve her sınıf düzeyinde araştırmaya gönüllü katılmak isteyen Türkçe öğretmeni adayları oluşturacaktır. Nicel verilerin elde edilmesinde Türkel, Özdemir ve Akbulut (2017) tarafından geliştirilen 'Okuma Kültürü Ölçeği' kullanılacaktır. Nicel ölçme aracı, 25 olumlu, 8 olumsuz maddeden oluşan beşli likert tipi derecelendirme ölçeğidir. Ölçek; bireysel gelişim okuma ilişkisi, temel okuma becerisi, görsel okuma ve kitap seçimi olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Nitel verilerin toplanmasında ise araştırmacılar tarafından geliştirilecek 'Okuma Kültürü Görüşme Formu' kullanılacaktır. Araştırmanın nicel veriler istatistik testleri ile analiz edilecektir. Türkçe öğretmeni adaylarının okuma kültürü düzeyleri cinsiyet, sınıf, anne eğitimi, baba eğitimi, evde kitaplık bulunma durumu, bir yılda okunan kitap sayısı değişkenlerine göre incelenecektir. Nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenecektir. Çalışmanın bulgu ve sonuçlarına bildiri metninde yer verilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Okuma kültürü, Okuma, Türkçe öğretmeni adayları, Türkçe eğitimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Reading culture refers to the level and quality of an individual's, a social group's, or a society's relationship with the act of reading. In other words, reading culture is the part of the lifestyle of the individual, group, or society that is reflected in the realm of 'reading'. It is also important to determine the level of reading culture that Turkish language teachers, who play a significant role in the formation of reading culture, possess before entering the teaching profession. In this context, the aim of this study is to determine the reading culture of prospective Turkish language teachers. A convergent parallel design, a mixed-methods research approach, will be used in the study. The study group will consist of prospective Turkish language teachers studying at Atatürk University and Ondokuz Mayıs University in the 2026-2027 academic year who voluntarily wish to participate in the research at each grade level. The 'Reading Culture Scale' developed by Türkel, Özdemir, and Akbulut (2017) will be used to obtain quantitative data. The quantitative measurement tool is a five-point Likert-type rating scale consisting of 25 positive and 8 negative items. The scale comprises four dimensions: the relationship between individual development and reading, basic reading skills, visual reading, and book selection. For the collection of qualitative data, a 'Reading Culture Interview Form' developed by the researchers will be used. Quantitative data of the research will be analyzed with statistical tests. The reading culture levels of prospective Turkish teachers will be examined according to gender, class, mother's education, father's education, presence of a library at home, and number of books read in a year. Qualitative data will be analyzed with content analysis. The findings and conclusions of the study will be included in the conference paper.

2. Keywords: Reading culture, Reading, Prospective Turkish teachers, Turkish language education.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr, Atatürk Üniversitesi, zeynep.seker@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0294-2961
[2] Arş. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, deryayucelcetin@ouylook.com, ORCID: 0000-0001-7608-5926

Türkiye'de 1960'lı Yıllarda Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanan Ders Kitaplarının İncelenmesi

A Review of Textbooks Prepared for Teaching Turkish to Foreigners in Türkiye During the 1960s

Sabriye Özdeniz Böcek[1]

1. Özet

2000'li yıllarda ivme kazanan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin yeni ve gelişmekte olan bir alan olduğu pek çok araştırmada özellikle vurgulanmaktadır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin genç bir cumhuriyet olduğu dönemde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin kullandığı kitapların var olduğu görülmüş ve bu ders kitaplarının incelenip akademik olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmüştür. Bu kapsamda öncelikle yabancılara Türkçe öğretimi ders kaynaklarının belirlenmesi için ilgili konuda hazırlanan kaynakçalar taranmıştır. Yapılan alanyazın taraması, 1970 yılına kadar Türkiye'deki üniversitelerde akademisyenler tarafından yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış ve kullanılmış ders kitapları ve dil bilgisi kitapları ile sınırlandırılmıştır. Bu kaynakçaların taranmasından sonra üniversitelerde yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılmış dört ders kitabına ulaşılmıştır. Bu çalışmada ele alınan kitaplar şu şekildedir:

- Olcay, Selahattin (1963). Yabancılar İçin Türkçe Dersleri: Gramer. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Gencan, Tahir Nejat (1964). Türkçe Öğreniyorum. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Basımevi.
- Zülfikar, Hamza (1969). Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi (2. Basım). Ankara Üniversitesi Türkçe Kursu Yayınları.
- Sebüktekin, Hikmet (1969). Yabancılar İçin Dilbilimi Metoduyla Türkçe (Yayınevi belirtilmemiş).

Bu kitaplar doküman analizi yöntemiyle yaklaşım-yöntem, hedef kitle, düzey, bölümler, dil, sözlükler ve ek listeler başlıklarına göre incelenmiştir. İnceleme sonucunda 1960'lı yıllarda kullanılan bu kitapların bir ders kaynağı olarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmanın amacı, 1960'lı yıllarda Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarını inceleyerek bu kitapların akademik ve uygulama boyutlarını ortaya koymak; ayrıca bu kitaplardan elde edilen bilgi birikimini günümüze aktarmak, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının tarihsel derinliklerine inmek ve öğreticilere geçmişten gelen yöntem ve içeriklerden faydalanma imkânı sunmaktır. Bu doğrultuda, alanyazının yakın geçmişteki kaynaklarla da zenginleştirilmesinin önemi üzerinde durulmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: inlenebilirlik, Yabancılara Türkçe öğretimi, kitap incelemesi, 1960'lı yıllar, ders kitabı, Türkçe öğretimi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

It is widely emphasized in the literature that teaching Turkish as a foreign language is a new and developing field. However, textbooks used by international students in Turkey's early republican years were found to exist, and it was decided that these textbooks should be examined and academically evaluated. To this end, existing bibliographies on the subject were reviewed to identify relevant course materials, limited to textbooks and grammar books written and used by academics at Turkish universities up to 1970. This review identified four textbooks used for teaching Turkish to foreigners:

- Olcay, Selahattin (1963). *Yabancılar İçin Türkçe Dersleri: Gramer* [Turkish Lessons for Foreigners: Grammar]. Ankara University Press.
- Gencan, Tahir Nejat (1964). *Türkçe Öğreniyorum* [I Am Learning Turkish]. Istanbul University Faculty of Science Press.
- Zülfikar, Hamza (1969). *Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi* [Turkish Grammar for Foreigners] (2nd Edition). Ankara University Turkish Course Publications.
- Sebüktekin, Hikmet (1969). *Yabancılar İçin Dilbilimi Metoduyla Türkçe* [Turkish for Foreigners Through the Linguistic Method].

These books were analyzed through document analysis under the headings of approach-method, target audience, level, sections, language, dictionaries, and appendices, and evaluated as course materials from the 1960s. The study aims to reveal the academic and practical dimensions of these textbooks, transmit their accumulated knowledge to the present, explore the historical background of the field, and help instructors benefit from past methods and content. It also highlights the importance of enriching the field's literature with more recent sources.

2. Keywords: Teaching Turkish to foreigners, book review, 1960s, textbook, Turkish language teaching

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör., Bartın Üniversitesi, sozdeniz@bartin.edu.tr, ORCID: 0009-0000-2041-8269

Eski Türkçede Tövbe Şeması: Kültür Dil Bilimi Çerçevesinde Eşdizim İncelemesi

The Repentance Schema in Old Turkic: A Collocational Analysis within the Framework of Cultural Linguistics

Kerime Çalış Besli[1]

1. Özet

Kültür dil bilimi araştırmaları, toplumsal zihniyeti yansıtan kültürel şemaları genellikle eş zamanlı olarak incelerken bu bilişsel yapıların tarihsel süreçteki evrimi ve eşdizimsel yansımaları literatürde yeterince tartışılmamıştır. Bildirimiz, Türk evren tasavvurunda itiraf ve arınma olgularının kültürel bir kavramsallaştırma olarak inanç sistemleri arasındaki yolculuğunu, Runik metinlerden Karahanlı dönemine uzanan art zamanlı düzlemde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın merkezinde, zihinsel sahnelerin dilde nasıl kalıplaştığını bağlamda gösteren leksikal yapılar ve eşdizimler (muŋıg aç-, emgekig aç- "sıkıntıyı, acıyı vb.ni açığa vurmak"; keçmiş tirigligke aç- "geçmiş hayata pişman olmak"; tevbeka ograma- "tövbeye yönelmek" vb.) yer almaktadır. Bireyin iç dünyasını bir otoriteye sunması temelinde şekillenen tövbe şemasının kökenleri, ilk olarak Runik metinlerde tahlil edilmektedir. Ardından, Eski Uygur Türkçesi döneminin Budizm ve Maniheizm çevrelerindeki tövbe ritüelleri ele alınmaktadır. İçte saklanan karanlık günahın veya kusurun kutsal makam karşısında bir örtü gibi kaldırılarak dışarı atılmasını gösteren bu süreç, dönemin tarihî metinlerinde yer alan eşdizimler üzerinden haritalandırılmaktadır. Günahın somut bir nesne, bedenin ise sınırları olan bir muhafaza alanı şeklinde kavramsallaştırıldığı arkaik tövbe şeması, Karahanlı metinleriyle başlayan İslami dönemde inanç odaklı köklü bir dönüşüm geçirmiştir. İnanç değişiminin yaşandığı geçiş evresinde eski döneme ait tövbe şeması, ilahi teslimiyete dönüşerek farklı kültürel kodlar üretmiş; eylemlerin yer aldığı eşdizim yapıları, yaşanan değişime paralel olarak yeniden şekillenmiştir. Sonuç olarak araştırmamız, bir toplumun zihinsel haritasında kutsal otoriteye içini açma durumunun dinî eksen kaymalarına rağmen ortadan kalkmadığını; dönemin evren tasavvuruna uygun yeni eylemler ve eşdizimler yaratarak Eski Türkçe dönemi bütününde güçlü bir kültürel süreklilik sergilediğini ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Türkçe, Eşdizim, Kültür Dil Bilimi, Bilişsel Dil Bilim, Tövbe Şeması.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

While cultural linguistics research typically examines cultural schemas synchronously, the historical evolution and collocational reflections of these cognitive structures remain insufficiently discussed. This paper aims to examine the journey of confession and purification as cultural conceptualizations within the Turkish cosmos, spanning a diachronic plane from Runic texts to the Karakhanid period. At the center of the study are lexical structures and collocations demonstrating how mental scenes are conventionalized in language (e.g., *muŋıg aç-, emgekig aç-* "to reveal suffering"; *keçmiş tirigligke aç-* "to repent for past life"; *tevbeka ograma-* "to turn toward repentance"). The roots of the repentance schema, shaped around presenting one's inner world to an authority, are first analyzed in Runic texts. Subsequently, repentance rituals within Buddhist and Manichaean circles of the Old Uyghur period are addressed. This process where internal sins are lifted like a veil before a sacred authority and cast outward is mapped through period-specific collocations. The archaic schema, where sin is a tangible object and the body a bounded container, underwent a faith-oriented transformation during the Islamic period starting with Karakhanid texts. During this transitional phase, the ancient schema evolved into divine submission, producing new cultural codes, and the associated collocations were reshaped accordingly. Ultimately, our study demonstrates that the practice of opening one's inner self to a sacred authority persisted despite religious shifts, displaying a strong cultural continuity across the Old Turkic period by generating new actions and collocations appropriate to each era's cosmos.

2. Keywords: Old Turkic, Collocation, Cultural Linguistics, Cognitive Linguistics, Repentance Schema.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. kerimecaliss@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9116-6409

Harf İnkılabının Eşiğinde: Cumhuriyet Gazetesinde Yeni Yazıya Geçiş (23 Ağustos-31 Ekim 1928)

On the Eve of the Alphabet Reform: The Transition to the New Script in Cumhuriyet Newspaper (23 August–31 October 1928)

Esra Topçu Çeliktaş[1]

1. Özet

1928 yılında gerçekleştirilen Harf İnkılabı, Türkçenin yazılı kültüründe önemli bir dönüm noktasıdır. Ancak yeni Türk harflerinin 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilmesinden önce, toplumun yeni yazı sistemine hazırlanmasına yönelik çeşitli faaliyetler yürütülmüştür. Bu çalışmada, söz konusu sürecin Cumhuriyet gazetesi üzerinden nasıl şekillendiği ve yeni yazının okuyucuya hangi yayın pratikleri aracılığıyla sunulduğu incelenmektedir. Araştırmanın kapsamı, yeni harflerin gazetede sistematik biçimde ele alınmaya başlandığı 23 Ağustos-31 Ekim 1928 tarihleri arasındaki Cumhuriyet gazetesi sayılarıyla sınırlandırılmıştır.

Çalışmada doküman incelemesi yöntemiyle, belirtilen dönemde yayımlanan yeni harflerle ilgili öğretici metinler, haberler, uygulama örnekleri ve okuyucuya yönelik yayınlar ele alınmaktadır. Özellikle "Altı Derste Yeni Harflerimiz" başlıklı yazı dizisinde eski ve yeni harflerin karşılaştırmalı olarak sunulması; yeni harflerin imza, dilekçe, tabela, levha ve etiket gibi gündelik kullanım alanlarında örneklenmesi; "Benim Kıraatim" sütununda okuma pratiğine yer verilmesi incelenmektedir. Bunun yanı sıra "Müşküllere Cevap" sütununda okuyuculardan gelen soruların yanıtlanması ve yeni harflerle hızlı ve kolay okuma-yazmaya ilişkin yöntemlerin gündeme getirilmesi, gazetenin yeni yazıyı farklı kullanım alanları ve uygulamalar üzerinden okuyucuyla buluşturduğunu göstermektedir.

Araştırmanın temel amacı, Cumhuriyet gazetesinin Harf İnkılabı öncesindeki kısa fakat yoğun dönemde yeni yazıya geçiş sürecindeki rolünü ortaya koymaktır. İnceleme sonucunda, gazetenin yeni harfleri yalnızca haber konusu olarak sunmadığı; karşılaştırmalı örnekler, okuma alıştırmaları, gündelik kullanım örnekleri ve okuyucuyla etkileşime dayalı yayınlarla yeni yazıya ilişkin bir kullanım pratiği oluşturduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Cumhuriyet gazetesinin, Harf İnkılabı'na giden süreçte yeni yazının öğrenilmesi ve kullanılmasına yönelik hazırlığın önemli araçlarından biri olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Harf İnkılabı, yeni yazı, Latin harfleri, Cumhuriyet gazetesi, Türkçe, basın.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The 1928 Alphabet Reform represents a major turning point in the history of written Turkish culture. Prior to the adoption of the new Turkish alphabet on 1 November 1928, however, various initiatives were undertaken to prepare society for the transition to the new writing system. This study examines how this preparatory process was represented in the Cumhuriyet newspaper and identifies the publishing practices through which the new script was introduced to readers. The study focuses on issues of Cumhuriyet published between 23 August and 31 October 1928, the period during which the new alphabet began to be addressed systematically in the newspaper.

Employing document analysis, the study examines instructional texts, news reports, practical examples, and reader-oriented materials concerning the new alphabet published during this period. Particular attention is paid to the series "Altı Derste Yeni Harflerimiz" (Our New Alphabet in Six Lessons), in which the old and new alphabets were presented comparatively; to examples demonstrating the use of the new letters in everyday contexts, such as signatures, petitions, signs, placards, and labels; and to the reading exercises featured in the "Benim Kıraatim" (My Reading) column. The study also examines the "Müşküllere Cevap" (Answers to Difficulties) column, in which readers' questions were addressed, as well as discussions of methods intended to facilitate rapid and effective reading and writing in the new alphabet. These practices demonstrate that the newspaper introduced the new script to its readers through diverse practical contexts and forms of engagement.

The primary aim of the study is to elucidate the role of Cumhuriyet in the transition to the new script during the brief yet intensive period preceding the Alphabet Reform. The findings indicate that the newspaper did not merely present the new alphabet as a subject of news coverage. Rather, through comparative examples, reading exercises, demonstrations of everyday use, and reader-oriented forms of engagement, it contributed to the development of practical familiarity with the new script. The study therefore concludes that Cumhuriyet constituted an important instrument in the broader process of preparing society for the learning and use of the new alphabet in the period leading up to the 1928 Alphabet Reform

2. Keywords: Alphabet Revolution, new alphabett, Latin alphabet, Cumhuriyet Newspaper, Turkish, press.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Başkent Üniversitesi, etopcu@baskent.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2418-1294

Geç Osmanlı Dönemi Dil Tarihçiliği: Tarihçe-i Lisan-ı Osmanî

Language Historiography in the Late Ottoman Period: Tarihçe-i Lisan-ı Osmanî

Gıyasettin Aytaş[1]

1. Özet

Bu bildiri, Maliye Mümeyyizlerinden Mehmed Fuad tarafından H. 1310 (M. 1892/1893) yılında kaleme alınan Tarihçe-i Lisan-ı Osmânî başlıklı eserin filolojik, sosyolengüistik ve eğitim tarihi açısından kapsamlı bir çözümlemesini ele almaktadır. Çalışma, Lizbon'da toplanan 9. Müsteşrikin Kongresi'ne sunulmak ve Osmanlı Türkçesinin tarihsel gelişimini tanıtmak amacıyla hazırlanan risalenin dilbilimsel ve tarihsel bağlamını değerlendirmektedir.

Mehmed Fuad, Türk dilinin kökenlerini kadim dönemlere dayandırmakta; Eski Türkçe ile Osmanlı Türkçesi arasındaki yapısal ve tarihsel farklarını ele almaktadır. Osmanlı Türkçesinin Arapça ve Farsça ögelerle zenginleşmiş yapısını bir yozlaşma değil, siyasi, ticari ve kültürel ihtiyaçların doğurduğu doğal bir gelişme mekanizması olarak değerlendiren Mehmed Fuad, 19. yüzyıl Osmanlı coğrafyasındaki ağız çeşitliliğine yönelik sosyolengüistik tespitlerde bulunur. İstanbul merkezli standart yazı dili ile diğer vilayetlerindeki (Kastamonu, Diyarbakır, Halep, İzmir) yerel konuşma dili arasındaki fonetik ve gramer farkları somut örneklerle ele alınırken, taşrada yetişen ediplerin ortak yazı dilini muhafaza etmedeki rolüne dikkat çekilmektedir.

Selçuklu bürokratik yazışmalarından başlayarak Tanzimat sonrası yenileşme hareketlerine uzanan tarihsel süreç; Orhan Gazi, Fatih Sultan Mehmed, Kanuni Sultan Süleyman devirleri ve klasik dönem edebiyatı üzerinden izlenmektedir. Ayrıca, II. Abdülhamid dönemi reformları çerçevesinde Osmanlıcanın tıp ve askerî eğitimde Fransızcanın yerini alarak müstakil bir bilim diline dönüşmesi, Cevdet Paşa'nın Kavâid-i Osmâniyye çalışmasıyla sağladığı gramer meşruiyeti ve Batı edebiyatından yapılan tercümeler bağlamında dilin ulaştığı teknik yeterlilik değerlendirilmektedir. Yapılan çözümleme, geç Osmanlı dönemi dil politikalarını, diyalektoloji çalışmalarını ve Doğu-Batı eksenindeki oryantalist filoloji yaklaşımlarını anlamak adına özgün değeri anlaşılmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Mehmed Fuad, Tarihçe-i Lisan-ı Osmânî, Osmanlı Türkçesi, Diyalektoloji, Dil Tarihi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This paper examines *Tarihçe-i Lisan-ı Osmânî*, written by Mehmed Fuad, a *mümeyyiz* at the Ministry of Finance, in AH 1310 (1892/1893), from the perspectives of philology, sociolinguistics, and the history of education. Prepared for presentation at the Ninth International Congress of Orientalists held in Lisbon, the treatise aimed to introduce the historical development of Ottoman Turkish and to situate the language within its broader historical and cultural context.

Mehmed Fuad traces the origins of Turkish to ancient times and discusses the structural and historical differences between Old Turkish and Ottoman Turkish. He interprets the Arabic and Persian elements in Ottoman Turkish not as signs of linguistic degeneration, but as a natural outcome of political, commercial, and cultural needs. He also offers noteworthy sociolinguistic observations on dialectal diversity across the nineteenth-century Ottoman territories. Examples from Kastamonu, Diyarbakır, Aleppo, and İzmir illustrate phonetic and grammatical differences between the Istanbul-based standard written language and local speech, while the works of provincial writers are presented as evidence of the continuity and preservation of a common written language.

The work further traces the historical development of Ottoman Turkish from Seljuk bureaucratic correspondence through the Ottoman classical period to the post-Tanzimat modernization process. Particular attention is given to reforms during the reign of Abdülhamid II, the increasing use of Ottoman Turkish in medical and military education in place of French, Cevdet Pasha's *Kavâid-i Osmâniyye* and its contribution to the grammatical codification of the language, and translations from Western literature as indicators of its expanding technical capacity. The analysis demonstrates the significance of the work for understanding late Ottoman language policies, early dialectological observations, the development of Turkish as a language of education and science, and Orientalist philological approaches within the broader East–West context.

2. Keywords: Mehmed Fuad, Tarihçe-i Lisan-ı Osmân, Ottoman Turkish, Dialectology, History of Language

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, giyaytas@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1381-1094

Akademik Konuşma Türü Olarak Lisansüstü Tez Savunmaları

Graduate-Level Thesis Defenses as an Academic Spoken Genre

Efecan Karagöl[1]

1. Özet

Bu araştırmanın temel amacı, eğitim bilimleri alanında öğrenim gören lisansüstü öğrencilerin tez savunma süreçlerine yönelik deneyimlerini, karşılaştıkları güçlükleri, bu süreci özgün bir akademik konuşma türü olarak nasıl anlamlandırdıklarını ve tez danışmanlarının bu sürece dair değerlendirmelerini bütüncül bir perspektifle ortaya koymaktır. Tez savunmaları, yalnızca bir araştırmanın bilimsel geçerliğini ve metodolojik yeterliliğini ölçen standart bir değerlendirme aracı değildir. Aksine bu süreç, araştırmacının ürettiği özgün bilgiyi savunduğu, jüriyle bilimsel etkileşime girdiği ve alanına özgü bir söylem inşa ettiği üst düzey bir sözlü iletişim ve sunum pratiğidir. Buna karşın öğrencilerin savunma öncesinde, sırasında ve sonrasında deneyimledikleri psikolojik kaygılar, yapısal hazırlık eksiklikleri ve sözlü ifade becerilerine dair yaşadıkları zorluklar, bu akademik eylemin asıl pedagojik işlevselliğini sınırlandırabilmektedir. Nitel araştırma paradigması temelinde kurgulanan bu çalışmada, fenomenoloji deseni benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniğiyle belirlenecektir. Bu kapsamda, eğitim bilimlerinin farklı anabilim dallarında lisansüstü tez savunmasını tamamlamış öğrenciler ile bu süreci yöneten tez danışmanları araştırmaya dâhil edilecektir. Araştırmanın veri seti, katılımcılarla dijital ortamlarda gerçekleştirilecek yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler yoluyla toplanacaktır. Toplanan nitel veriler, yazıya aktarılarak kapsamlı bir içerik analizine tabi tutulacaktır. Çalışmadan elde edilecek bulguların, tez savunmalarının literatürde genellikle arka planda kalan "akademik konuşma" ve "sözlü söylem" boyutunu görünür kılması hedeflenmektedir. Araştırma sonuçlarının lisansüstü öğrencilerin sözlü iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik pedagojik stratejiler sunması ve tez değerlendirme süreçlerinin niteliksel gelişimine doğrudan katkı sağlaması öngörülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: tez, tez savunması, akademik konuşma, topluluk önünde konuşma

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The primary aim of this research is to present a holistic perspective on the experiences of graduate students in the field of educational sciences regarding their thesis defense processes, the challenges they encounter, how they conceptualize this process as a distinct academic spoken genre, and the evaluations of thesis advisors concerning this process. Thesis defenses are not merely standard assessment tools that measure the scientific validity and methodological adequacy of a research study. On the contrary, this process is an advanced practice of oral communication and presentation in which the researcher defends their original knowledge, engages in scientific interaction with the jury, and constructs a field-specific discourse. However, the psychological anxiety, structural preparation deficiencies, and difficulties related to oral expression skills experienced by students before, during, and after the defense can limit the actual pedagogical functionality of this academic practice. Designed within the framework of the qualitative research paradigm, this study adopts a phenomenological design. The study group of the research will be determined using criterion sampling, a purposive sampling method. In this context, graduate students who have completed their thesis defenses in various departments of educational sciences, along with the thesis advisors managing this process, will be included in the study. The data set of the research will be collected through semi-structured, in-depth interviews conducted with the participants in digital environments. The collected qualitative data will be transcribed and subjected to a comprehensive content analysis. The findings to be obtained from the study aim to make visible the "academic speaking" and "spoken discourse" dimensions of thesis defenses, which generally remain in the background in the literature. It is anticipated that the research results will offer pedagogical strategies for improving the oral communication skills of graduate students and directly contribute to the qualitative development of thesis evaluation processes.

2. Keywords: thesis, thesis defense, academic speaking, public speaking

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, efecankaragol@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0331-8009

Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Yaratıcı Düşünme ve Yaratıcı Yazma Becerileri Üzerindeki Etkisi

The Effect of Virtual Reality Applications on Creative Thinking and Creative Writing Skills

Hicran Fettahoğlu[1] & Osman Turhan[2]

1. Özet

21. yüzyıl becerileri, öğrencilerin yaratıcı düşünebilen ve düşüncelerini özgün biçimde ifade edebilen bireyler olarak yetişmesini gerektirmektedir. Bu doğrultuda yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazmanın desteklenmesi önem taşımaktadır. Sanal gerçeklik (SG), sürükleyici ve etkileşimli yapısıyla bu becerilerin geliştirilmesinde alternatif bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Bu araştırmada SG uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma becerileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma gömülü karma yöntem deseniyle yürütülmüştür. Nicel boyutta ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen, nitel boyutta durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu deney grubunda 10, kontrol grubunda 10 olmak üzere 20 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Deney grubundaki öğrenciler SG içeriklerini Meta Quest 3 aracılığıyla doğrudan deneyimlemiş, kontrol grubundaki öğrenciler aynı içeriklere ait ekran kaydı videolarını izlemiştir. Ön test ve son testler dışında uygulama 11 hafta sürmüştür. Nicel veriler yaratıcı yazma için değerlendirme ölçeği formu ve çocuklar için yaratıcı düşünme görevi ile, nitel veriler yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu, yansıtıcı günlükler ve öğretmen gözlemleriyle toplanmıştır. Nicel veriler karışık desen ANOVA, nitel veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Nicel bulgulara göre yaratıcı yazma puanları ön testten son teste anlamlı biçimde artmış, ancak bu artış gruplar arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Yaratıcı düşünme puanları her iki grupta da anlamlı biçimde artmış ve deney grubundaki artış kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Nitel bulgular, SG uygulamalarının yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma sürecine olumlu katkı sağladığını göstermiştir. Genel olarak SG'nin yaratıcı düşünmenin geliştirilmesinde etkili olduğu ve yaratıcı yazma için elverişli bir öğrenme ortamı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, yaratıcı düşünme, yaratıcı yazma, karma yöntem, ortaokul öğrencileri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

21st-century skills require students to think creatively and express their ideas in original ways. Supporting creative thinking and creative writing is important. With its immersive and interactive features, virtual reality (VR) offers a learning environment for developing these skills. This study examined the effect of VR applications on middle school students' creative thinking and creative writing skills. An embedded mixed-methods design was used. A pretest-posttest control group experimental design was used in the quantitative strand and a case study design in the qualitative strand. Participants were 20 fifth-grade students, 10 per group. The experimental group experienced VR content using Meta Quest 3, whereas the control group watched screen-recorded videos of the same content. The intervention lasted 11 weeks, excluding the pretest and posttest. Quantitative data were collected using a creative writing assessment scale and a creative thinking task for children. Qualitative data were collected through semi-structured student interviews, reflective journals, and teacher observations. Quantitative data were analyzed using mixed-design ANOVA, while qualitative data were analyzed using content analysis. The quantitative findings showed that creative writing scores increased significantly from pretest to posttest, but this increase did not differ significantly between the groups. Creative thinking scores increased significantly in both groups, with the increase being significantly greater in the experimental group than in the control group. Qualitative findings indicated that VR applications contributed positively to creative thinking and the creative writing process. Overall, VR applications were effective in developing creative thinking and provided a learning environment that facilitated creative writing.

2. Keywords: Virtual reality, creative thinking, creative writing, mixed methods, middle school students.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, hicran.fettahoglu@std.yildiz.edu.tr, ORCID: 0009-0000-7974-6232
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, osmant@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4800-5786

Eşyanın Diliyle Konuşmak: Modern Türk Romanında Nesne ve Benzetme

Speaking Through the Language of Things: Objects and Simile in the Modern Turkish Novel

Yunus Alıcı[1]

1. Özet

Dil, somut olanla soyut olan arasında kurulan ilişkiyi görünür kılan temel araçlardan biridir. Bu ilişkinin edebî metindeki önemli görünümlerinden biri benzetmedir. Yazar; duygu durumunu, hareketi, fiziksel görünüşü veya kişiliğe ilişkin bir özelliği anlatırken gündelik hayatın nesnelerinden yararlanarak ifadeyi somutlaştırır ve güçlendirir. Böylece nesne, anlatı dünyasının maddi bir unsuru olmanın ötesine geçerek dil ve üslup içerisinde anlam kurucu bir işleve kavuşur.

Bu çalışmada modern Türk romanından seçilmiş örnekler üzerinden nesnelerin benzetme unsuru olarak kullanım biçimleri incelenmektedir. Çalışmanın örnekleminde Ahmet Hamdi Tanpınar, Oğuz Atay, Peyami Safa ve Orhan Pamuk'un romanları yer almaktadır. Metinlerden derlenen nesne merkezli benzetmeler; hareket, beden, ruh hâli ve durum, tabiat ve çevre ile nesneler arası benzetmeler olmak üzere işlevleri bakımından sınıflandırılmaktadır. İncelemede nesnenin kendisinden ziyade nesneye ait fiziksel, işlevsel, hareket veya çağrışımsal niteliklerin insanı ve insan deneyimini ifade etmek üzere nasıl aktarıldığı üzerinde durulmaktadır. Bu aktarımın anlatımı somutlaştırmanın yanı sıra anlamı yoğunlaştırdığı görülmektedir. Bu kullanım, nesnenin gündelik deneyimden edebî söyleme taşınması bakımından da önem taşımaktadır.

Çalışma, nesne merkezli benzetmelerin yalnızca birer söz sanatı olmadığını; yazarın dünyayı algılama ve ifade etme biçimini yansıtan üslûp tercihleri olarak da değerlendirilebileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle bildiri, modern Türk romanında dil ile edebiyat arasındaki ilişkiyi nesnenin benzetme içerisindeki işlevi üzerinden ele almakta ve Türkçenin edebî ifade imkânlarına dikkat çekmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Modern Türk romanı, nesne, benzetme, üslûp, dil ve edebiyat ilişkisi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language is one of the fundamental means through which the relationship between the concrete and the abstract is made visible. One of the significant manifestations of this relationship in literary texts is simile. When describing an emotion, a movement, a physical appearance, or a characteristic of personality, the author often draws on objects from everyday life, making the expression more concrete and enhancing its expressive power. Thus, the object goes beyond being merely a material element of the narrative world and assumes a meaning-making function within language and style.

This study examines the ways in which objects are employed as elements of simile through selected examples from modern Turkish novels. The corpus consists of novels by Ahmet Hamdi Tanpınar, Oğuz Atay, Peyami Safa, and Orhan Pamuk. The object-centred similes are classified according to their functions: objects used in descriptions of movement and the body, objects used to convey emotional states and situations, objects used in descriptions of nature and surroundings, and similes involving objects being compared to other objects. The study focuses on how the physical, functional, kinetic, and associative qualities of objects are transferred to the expression of human beings and human experience.

The study argues that object-centred similes are not merely figures of speech that make expression more concrete, but also stylistic choices reflecting the author's way of perceiving and expressing the world. In this respect, the paper examines the relationship between language and literature in the modern Turkish novel through the function of objects in simile.

2. Keywords: Modern Turkish novel, object, simile, style, language and literature.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi, yunus.alici@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3353-1185.

Yazma Becerisi Açısından 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın İncelenmesi

An Analysis of the 2024 Middle School Turkish Language Curriculum in Terms of Writing Skills

Tuğba Emirhan[1]

1. Özet

Yazma; bireyin duygu, düşünce ve bilgilerini belirli bir amaç doğrultusunda düzenleyerek yazılı bir ürüne dönüştürmesini sağlayan çok yönlü bir beceridir. Bu süreç; düşüncelerin oluşturulması, içerik ve yapının belirlenmesi, uygun dil ve anlatım olanaklarının seçilmesi, yazının gözden geçirilmesi ve yazma sürecinin değerlendirilmesi gibi birbirini tamamlayan birçok aşamayı içermektedir. Dolayısıyla öğretim programlarında yazma becerisinin hangi yönlerinin öne çıkarıldığı, yazma öğretimine ilişkin benimsenen yaklaşımın ortaya konulması bakımından önem taşımaktadır. Bu araştırmada 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma becerisi öğrenme çıktılarının, yazma becerisinin farklı boyutları açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını, programda yer alan 22 yazma becerisi öğrenme çıktısı oluşturmuştur. Öğrenme çıktıları içerik analizi yoluyla incelenmiş; elde edilen veriler yazma sürecini yönetme, içerik ve düşünce oluşturma, metinsel yapı ve anlam oluşturma, dil ve anlatım, yazılı etkileşim, yaratıcı ve çoklu ortam temelli yazma, eleştirel ve değerlendirici yazma ile öz düzenleme ve yansıtma olmak üzere sekiz boyutta ele alınmıştır. Bulgular, öğrenme çıktılarının içerik ve düşünce oluşturma, eleştirel ve değerlendirici yazma ile yazma sürecini yönetme boyutlarında yoğunlaştığını göstermiştir. Programda; öğrencilerin ön bilgilerinden ve tahminlerinden yararlanma, karşılaştırma, sınıflandırma, yorumlama, değerlendirme, eleştirme ve problem çözme gibi bilişsel süreçleri yazılı üretimlerine yansıtmalarına yönelik çıktılara yer verildiği görülmüştür. Sonuç olarak, 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yazma becerisinin bilişsel, süreçsel, dilsel, etkileşimsel ve üst bilişsel yönleriyle ele alındığı belirlenmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi öğretim programı, Türkçe öğretimi, öğrenme çıktısı, yazma becerisi, yazma öğretimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Writing is a multifaceted skill that enables an individual to organize their feelings, thoughts, and knowledge toward a specific purpose and transform them into a written product. This process involves many complementary stages, such as the formation of ideas, determining content and structure, selecting appropriate language and stylistic choices, revising the text, and evaluating the writing process. Therefore, identifying which aspects of writing skills are emphasized in curriculum documents is important for determining the approach adopted toward teaching writing. This study aims to examine the learning outcomes for writing skills included in the 2024 Middle School Turkish Language Curriculum in terms of the different dimensions of writing skills. The study was conducted using document analysis in line with a qualitative research approach. The data source for the study consisted of the 22 writing skills learning outcomes included in the program. The findings indicate that learning outcomes are concentrated in the areas of content and idea generation, critical and evaluative writing, and managing the writing process. It was observed that the program includes learning outcomes designed to help students reflect cognitive processes in their written work. In conclusion, it was determined that the 2024 Middle School Turkish Language Curriculum addresses the cognitive, process-oriented, linguistic, interactive, and metacognitive aspects of writing skills. It was concluded that the learning outcomes are structured to encompass these aspects.

2. Keywords: Turkish language curriculum, Turkish language instruction, learning outcome, writing skills, writing instruction.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Dr., Tuğba Emirhan, Millî Eğitim Bakanlığı, tubaemirhan@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1663-8450

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Program Okuryazarlığı Yeterlik Algıları ile Öğretmenliğe Hazır Olma Durumları Arasındaki İlişki

The Relationship Between Turkish Language Pre-Service Teachers' Perceived Curriculum Literacy Competencies and Their Preparedness to Teach

Büşra KİRAZ AYVERDİ[1]

1. Özet

Öğretmenlerin öğretim programını etkili biçimde uygulayabilmeleri için öncelikle programın temel ögelerini doğru anlama, yorumlama ve öğretim bağlamına yansıtma yeterliklerine sahip olmaları gerekir. Bu bağlamda program okuryazarlığı, öğretmen adaylarının eğitimleri süresince kazanmaları beklenen temel yeterliklerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretim programına ve program okuryazarlığı becerilerine hâkim olmaları, özellikle meslek hayatlarının başlangıcında öğretim sürecini planlama ve yürütmelerine katkı sağlayabilir. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının program okuryazarlığı yeterlik algılarının, kendilerini öğretmenlik mesleğini icra etmeye ne ölçüde hazır hissettikleriyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının program okuryazarlığı yeterlik algıları ile öğretmenliğe hazır olma durumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma, nicel araştırma yaklaşımı kapsamında korelasyonel desenle yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubunu farklı üniversitelerin Türkçe Öğretmenliği lisans programlarında öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmen adayları oluşturacaktır. Araştırmanın verileri, Akyıldız (2020) tarafından geliştirilen "Program Okuryazarlık Ölçeği" ile Yıldırım ve Kalman (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan "Öğretmenliğe Hazır Olma Ölçeği" aracılığıyla toplanacaktır. Verilerin analizinde öncelikle katılımcıların program okuryazarlığı yeterlik algıları ve öğretmenliğe hazır olma durumları betimsel istatistiklerle incelenecek, ardından iki değişken arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyi korelasyon analiziyle belirlenecektir. Araştırmadan elde edilen sonuçların, Türkçe öğretmeni adaylarının program okuryazarlığı ile mesleğe hazır oluşları arasındaki ilişkinin anlaşılmasına ve öğretmen yetiştirme süreçlerinin değerlendirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretmen adayları, program okuryazarlığı, öğretmenliğe hazır olma

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

For teachers to implement the curriculum effectively, they first need to possess the competencies required to accurately understand and interpret its fundamental components and translate them into instructional practice. In this regard, curriculum literacy is considered one of the key competencies that pre-service teachers are expected to develop throughout their teacher education. Pre-service teachers' knowledge of the curriculum and curriculum literacy skills may contribute to their ability to plan and implement the instructional process, particularly during the early years of their professional careers. Accordingly, pre-service teachers' perceived curriculum literacy competencies may be associated with the extent to which they feel prepared to enter the teaching profession. This study aims to examine the relationship between Turkish language pre-service teachers' perceived curriculum literacy competencies and their preparedness to teach. The study will be conducted using a correlational design within a quantitative research approach. The study group will consist of pre-service teachers who are enrolled in undergraduate Turkish Language Teaching programs at different universities and voluntarily participate in the study. Data will be collected using the "Curriculum Literacy Scale" developed by Akyıldız (2020) and the "Preparedness to Teach Scale," adapted into Turkish by Yıldırım and Kalman (2017). In the data analysis, participants' perceived curriculum literacy competencies and preparedness to teach will first be examined using descriptive statistics. Subsequently, correlational analysis will be conducted to determine the direction and strength of the relationship between the two variables. The findings are expected to contribute to a better understanding of the relationship between Turkish language pre-service teachers' curriculum literacy and preparedness for the teaching profession and to inform the evaluation of teacher education processes.

2. Keywords: Turkish language pre-service teachers, curriculum literacy, preparedness to teach

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, busra.kiraz@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6855-0752

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Eğitimcilerin Bağımsız Konuşma Öğretimine İlişkin Görüşleri

The Views of Educators Teaching Turkish as a Foreign Language on the Teaching of Independent Speaking

Hüseyin KARABUĞA[1]

1. Özet

Bağımsız konuşma; bireyin belirli bir iletişim amacı doğrultusunda bilgi aktarmak, deneyimlerini anlatmak, açıklama yapmak veya görüşlerini savunmak için konuşma akışını bizzat yönettiği kesintisiz bir sözlü üretim sürecidir. Bununla birlikte, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bağımsız konuşma becerisinin nasıl kavramsallaştırıldığına ve öğretildiğine ilişkin eğitimci görüşlerini ele alan çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten eğitimcilerin bağımsız konuşma becerisine ilişkin mesleki görüş ve sınıf içi deneyimlerini derinlemesine incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda yürütülen çalışmada, üniversitelerin TÖMER'lerinde görev yapmış olan 20 öğretim görevlisinden yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla veri toplanmış ve veriler refleksif tematik analiz yaklaşımıyla çözümlenmiştir. Bulgular, eğitimcilerin bağımsız konuşmayı sürdürülebilir sözlü üretim, söylem örgütleme, iletişimsel süreklilik ve kademeli bağımsızlaşma bileşenleriyle kavramsallaştırdıklarını göstermektedir. Mevcut materyal ve programlardaki kısa, kontrollü üretimlerin yoğunluğu ve konuşma öncesi/sonrası iskele desteğinin sınırlılığı önemli sorunlar olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin özellikle konuşma öncesinde fikirleri örgütleme, hedef dilde doğrudan üretim ve zihinsel çeviri; konuşma sırasında ise tıkanma, kaygı ve iletişimden çekilme güçlükleri yaşadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulguları, eğitimcilerin yaşanan bu güçlükleri aşmak amacıyla; öğretimi kademelendirme, strateji kullanımını destekleme, güvenli öğrenme iklimi oluşturma, akran etkileşimini ve dijital araçları sürece dâhil etme gibi eylem odaklı pedagojik müdahalelere başvurduklarını göstermektedir. Diğer yandan, ölçme ve değerlendirme sürecinde eğitimcilerin iletişimsel başarı ile dilsel doğruluk arasında bir denge gözettiği; konuşma sonrasında ise öğrencilerin öz değerlendirme ve yansıtma süreçlerini yeterince gerçekleştiremedikleri saptanmıştır. Bütün bu bulgular doğrultusunda; materyallerin süreç ve tür temelli olarak tasarlanması, iletişim stratejilerinin açık ve sistematik biçimde öğretilmesi ve yapılandırılmış öz değerlendirme uygulamalarının öğretim sürecine dâhil edilmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, bağımsız konuşma becerisi, bağımsız sözlü üretim, öğretim görevlileri, eğitimci görüşleri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Independent speaking is a sustained oral production process in which an individual largely manages the flow of speech independently in order to achieve a specific communicative purpose, such as conveying information, recounting experiences, providing explanations, or expressing and defending opinions. However, research examining educators' views on how independent speaking is conceptualized and taught in Turkish as a foreign language remains limited. This study aims to explore in depth the professional views and classroom experiences of educators teaching Turkish as a foreign language with regard to independent speaking. Following a qualitative research approach, data were collected through semi-structured interviews with 20 lecturers who have worked at university-affiliated Turkish Language Teaching, Application and Research Centers (TÖMERs), and analyzed using reflexive thematic analysis. The findings indicate that educators conceptualize independent speaking in terms of sustained oral production, discourse organization, communicative continuity, and gradual development of learner independence. The predominance of short, controlled production in existing instructional materials and curricula, together with limited pre-task and post-task scaffolding, was identified as a major concern. Students were found to experience difficulties particularly with organizing ideas, producing directly in the target language, and engaging in mental translation during pre-speaking planning, as well as with speech breakdowns, anxiety, and withdrawal from communication during performance. The findings further demonstrate that educators employ action-oriented pedagogical interventions to address these difficulties, including scaffolding instruction, supporting strategic language use, creating a safe learning environment, and incorporating peer interaction and digital tools into the instructional process. In assessment and evaluation, educators were found to balance communicative success and linguistic accuracy; however, students were found to engage insufficiently in post-speaking self-assessment and reflection. In light of these findings, it is recommended that instructional materials be designed from process- and genre-based perspectives, communication strategies be taught explicitly and systematically, and structured self-assessment practices be integrated into the instructional process.

2. Keywords: Listenability, readability, listening comprehension, formula, measurement.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, huseyin.karabuga@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9284-0204

Dijital Medya Kültürünün Ortaokul Öğrencilerinin Söz Varlığına Etkisi

The Impact of Digital Media Culture on Middle School Students' Vocabulary

Nurşen Yıldırım[1]

1. Özet

Bu çalışmanın amacı, dijital medya kültürünün ortaokul öğrencilerinin söz varlığına, yazılı ve sözlü ifade becerilerine, okuma ve dinleme alışkanlıklarına etkisini Türkçe öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda ortaya koymaktır. Nitel araştırma modelinde tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenen ve Bolu il merkezindeki ortaokullarda görev yapan 30 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, katılımcı öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu dijital medya kullanımının öğrencilerin aktif söz varlığını olumsuz etkilediğini, kelime haznelerinin kısıtlı bir havuza sıkıştığını ve duygu düşüncelerini aktarırken "aynen", "şey", "yani" gibi işlevsel sığınak kelimeler ile dijital argo ifadeleri sıklıkla tercih ettiklerini belirtmiştir. Yazılı ve sözlü anlatımlarda noktalama/imla kurallarının ihmali, büyük/küçük harf duyarsızlığı, resmî metinlere dijital kısaltmaların taşınması ve derinlikli cümle kuramama sorunları öne çıkmaktadır. Öğrencilerin adeta yeni bir dil gibi çeşitli İngilizce-Türkçe karması kelimeler (cringe olmak, ghostlamak, NPC gibi davranmak, shiplemek vb.) kullandıkları belirlenmiştir. Okuma ve dinleme süreçlerinde ise hızlı içerik tüketimi sebebiyle sürdürülebilir odaklanma ve derinlemesine anlama kaybı yaşandığı tespit edilmiştir. Buna karşın, dijital kültürün öğrencilere teknolojik terminoloji kazandırdığı, görsel-işitsel materyalleri kavrama ile popüler kültür ögelerini kullanarak ikna edici sunumlar yapma becerisini olumlu etkilediği görülmüştür. Araştırma sonuçları, dijital medyanın sunduğu imkânların dile katkısını artıracak ve olumsuz etkilerini en aza indirecek Türkçe öğretimi ve medya okuryazarlığı uygulamalarına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Dijital kültür, sosyal medya dili, söz varlığı, ortaokul öğrencileri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The aim of this study is to examine the impact of digital media culture on middle school students' vocabulary, written and oral expression skills, and reading and listening habits based on Turkish language teachers' perspectives. The study employed a qualitative research design and included 30 Turkish language teachers working in middle schools in Bolu city center. Participants were selected through purposive sampling. Data were collected using a researcher-developed semi-structured interview form and analyzed through content analysis.The findings indicate that most participating teachers believe digital media use negatively affects students' active vocabulary. Students were reported to have a limited vocabulary and frequently rely on functional filler words such as "exactly," "thing," and "that is," as well as digital slang, when expressing their thoughts and feelings. Major problems included neglect of punctuation and spelling rules, disregard for capitalization, the use of digital abbreviations in formal writing, and difficulty constructing in-depth sentences. Students were also observed to use English-Turkish hybrid expressions such as "cringe," "ghost," "act like an NPC," and "ship" as part of an emerging digital language. In reading and listening, rapid content consumption was found to reduce sustained attention and in-depth comprehension. However, digital culture also contributed positively by introducing technological terminology, improving audiovisual comprehension, and supporting persuasive presentations through popular culture. The findings highlight the need for Turkish language instruction and media literacy programs that maximize the benefits of digital media while minimizing its negative effects on language development.

2. Keywords: Digital culture, social media language, vocabulary, middle school students.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, nursen.yildirim@ozal.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1977-9419

Ortaokul Düzeyi Türkçe Ana Dili Konuşucusu Çocuklarda Al- Eyleminin Prototip Kullanımları: Derlem Temelli Bir Karşılaştırma[1]

Prototypical Uses of the Turkish Verb Al- by Native Turkish Speaker Middle School Students: A Corpus-Based Comparison

İzel IŞIK[2] & Kamil İŞERİ[3]

1. Özet

Türkçede çok anlamlı eylemlerin sözlüksel ve katkısız olmak üzere iki farklı kullanımı vardır. Çok anlamlı eylemlerin hangi kullanımının prototip olduğunu veya prototip özellik sergileyen sözlüksel ve katkısız kullanımlarını belirlemek dil öğretimini, söz varlığı gelişimini olumlu etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul düzeyi Türkçe ana dili konuşucusu çocukların *almak* çok anlamlı eyleminde katkısız ve sözlüksel olarak kullandığı prototipleri belirlemek ve söz konusu prototipleri Türkçe Ulusal Derlem'de (TUDv3) yer alan *almak* eyleminin katkısız ve sözlüksel prototipleri ile karşılaştırmaktır. Çalışmada üç farklı ortaokuldan katılım sağlayan 308 öğrencinin *almak* eylemi ile ürettiği 772 tümce ve TUDv3'ten elde edilen *almak* ile üretilmiş 2394 bağımlı dizin inceleme nesnesi olarak belirlenmiştir. Çalışma nitel araştırma deseni ile yürütülürken veriler nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla incelenmiştir. İlk basamakta çocuklar Prototip Kuramı çerçevesinde *almak* eylemini kullanarak üç tümce yazmışlardır. Böylece katkısız ve sözlüksel prototipler incelenmiştir. İkinci basamakta ise TUDv3'ten elde edilen *almak* eyleminin katkısız ve sözlüksel prototipleri derlem temelli olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, çocukların ürettiği tümcelerde en sık görülen prototip katkısız eylemler *söz almak* ve *ödünç almak*; derlemde ise *yer almak*, *nefes almak* ve *zevk almak*tır. Çocukların ürettiği tümcelerde en sık görülen prototip sözlüksel kullanım *satın almak*; derlemde ise *bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak*tır. Çocukların ürettiği tümceler ve TUDv3 incelendiğinde *almak* eyleminin sözlüksel olarak kullanılan prototiplerinin katkısız olarak kullanılan prototiplerinden daha sık olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca çocuklardan ve derlemden elde edilen bulguların farklılık göstermesi, Türkçe öğretimine yönelik çalışmalarda her iki veri tabanının birlikte değerlendirilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Çok anlamlı eylemler, prototip, sözlüksel, katkısız, derlem.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In Turkish polysemous verbs have two different uses: lexical and light verb (LV). Identifying which use is prototypical, as well as determining the lexical and LV that exhibit prototypical characteristics, can facilitate language teaching and support vocabulary development. This study aims to identify the prototypical lexical and LV uses of the Turkish polysemous verb *almak* produced by native Turkish-speaking middle school students and compare them with the lexical and LV prototypes identified in the Turkish National Corpus (TNC). The dataset comprises 772 *almak* sentences produced by 308 students from three middle schools and 2394 concordance lines from TNC. The study employed a qualitative research design and the data were analyzed through document analysis within the framework of Prototype Theory. Students were asked to produce three sentences using *almak* while corpus data were analyzed to identify the most frequent lexical and LV uses. The findings revealed that the most frequent prototypical LV in the children's data were *to take the floor* and *to borrow* whereas the corpus data yielded *to take a place*, *to breathe* and *to take pleasure*. The most frequent lexical prototype in the children's data was *to buy* whereas the corpus data identified *to remove or lift something from its place by holding it with the hand or another tool* as the dominant lexical prototype. Generally, lexical prototypes occurred more frequently than LV prototypes in both datasets. Furthermore, the differences between the children's and corpus findings highlight the importance of integrating both datasets in Turkish language teaching research.

2. Keywords: Polysemous verbs, prototype, lexical, light verb, corpus.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu çalışma, ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen ve birinci yazar tarafından hazırlanmakta olan doktora tezinden üretilmiştir. Ayrıca Türk Dil Kurumu bursu desteği ile hazırlanmıştır.
[2] Doktora Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, izelisikk00@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2259-4394
[3] Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, kamil.iseri@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8539-582X

D-AOBM 2020 Kapsamında Dil İhtiyaç Profilleri Oluşturma ve Bireyselleştirilmiş Öğrenme Planlarının Geliştirilmesi

Creating Language Needs Profiles and Developing Individualized Learning Plans Within the Framework of CEFR 2020

Rabia Demirkol[1]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, D-AOBM 2020 temelinde farklı eğitim hedeflerine sahip yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil ihtiyaç profillerini belirlemek ve bu profillere dayalı bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturmaktır. Araştırma, aynı başlangıç düzeyinde bulunan ancak farklı eğitim-öğretim hedeflerine sahip üç öğrenenle yürütülmüştür. Tasarım tabanlı araştırma, çalışmanın araştırma modeli olarak benimsenmiştir. Çalışmaya katılan öğrenenler, Marmara bölgesinde bir vakıf üniversitesinin TÖMER biriminde Türkçe öğrenmektedir. Öğrenenlerin tamamı araştırma başlangıcında A2 düzeyindedir. Öğrenenlerden Ö1 Türkçe hazırlık sonrası moda tasarımı alanında yüksek lisans eğitimine, Ö2 havacılık alanında lisans eğitimine, Ö3 ise hemşirelik alanında lisans eğitimine devam edecektir. Öğrenenlerin eğitim hedefleri doğrultusunda nihai dil yeterlik hedefleri sırasıyla C1, B1 ve B2 olarak belirlenmiştir. Dil ihtiyaçları D-AOBM 2020 kapsamında alımlama, üretim, etkileşim ve aracılık etkinlikleri temelinde değerlendirilmiştir. Elde edilen ihtiyaç profilleri doğrultusunda öğrenenlerin hedef yeterlik düzeyleri, gerçekleştirmeleri beklenen dilsel görevler ve eğitim bağlamları dikkate alınarak bireyselleştirilmiş öğrenme planları geliştirilmiştir. Bulgular, aynı A2 başlangıç düzeyindeki öğrenenlerin eğitim amaçları ve gelecekte gerçekleştirecekleri akademik görevler bakımından farklı dil gereksinimlerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda, yüksek lisans öğrencisi için akademik okuma, yazma, araştırma, raporlama ve bilgi aracılığına; lisans öğrencileri için ise eğitim bağlamında gerekli alımlama, üretim, etkileşim ve aracılık becerilerine yönelik farklılaştırılmış görevler oluşturulmuştur. Sonuçlar, dil ihtiyaçlarının yalnızca mevcut yeterlik düzeyine göre değil, öğrenenlerin gelecekteki eğitim hedefleri ve gerçekleştirecekleri dilsel görevler doğrultusunda ele alınması gerektiğini ortaya koymuş; gelecekte farklı öğrenen grupları ve eğitim bağlamlarıyla yapılacak çalışmaların bu yaklaşımın uygulanabilirliğini daha geniş örneklemlerde sınaması önerilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: D-AOBM 2020, yabancı dil olarak Türkçe, dil ihtiyaç profili, bireyselleştirilmiş öğrenme, tasarım tabanlı araştırma.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to determine the language needs profiles of learners of Turkish as a foreign language with different educational goals based on the CEFR 2020 framework and to develop individualized learning plans accordingly. The study was conducted with three learners who had the same initial proficiency level but different educational goals. Design-based research was adopted as the research model. The participants were learning Turkish at the TÖMER unit of a foundation university in the Marmara region. All learners were at A2 level at the beginning of the study. Following Turkish language preparation, Learner 1 (L1) will pursue a master's degree in fashion design, Learner 2 (L2) a bachelor's degree in aviation, and Learner 3 (L3) a bachelor's degree in nursing. Their target proficiency levels were set at C1, B1, and B2, respectively. Language needs were assessed based on the CEFR 2020 activity domains of reception, production, interaction, and mediation. Individualized learning plans were then developed by considering learners' target proficiency levels, anticipated linguistic tasks, and educational contexts. The findings showed that learners with the same A2 starting level had different language needs in relation to their educational goals and anticipated academic tasks. Accordingly, differentiated tasks were developed, emphasizing academic reading, writing, research, reporting, and mediation for L1, and reception, production, interaction, and mediation for L2 and L3. The results indicate that language needs should be addressed not only based on current proficiency levels but also in light of learners' future educational goals and the language tasks they will undertake; it is recommended that future studies involving different groups of learners and educational contexts test the feasibility of this approach with larger samples.

2. Keywords: CEFR 2020, Turkish as a foreign language, language needs profile, individualized learning, design-based research.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, demirkolrabiaa@gmail.com ORCID: 0000-0003-0998-7393

Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinden Töreye Doğru: Köktürk Yazıtları ve İlk İslamî Dönem Türk Edebiyatı Eserlerinde Töre Kavramı

From Virtue-Value-Action Framework to Töre: The Concept of Töre in the Göktürk Inscriptions and Early Islamic Turkish Literature

Duygu Yüceer[1]

1. Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) ile birlikte öğretim programlarında değerler temelli bir anlayış benimsenmiştir. Ortak metinde bu anlayışın "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi" modeliyle kazandırılacağı ve bireyin değerler aracılığıyla bireysel tekamülüne erişebileceği vurgulanmaktadır. Olgunlaşan erdemli birey de sosyal ve fiziksel çevresi ile sağlıklı ve nitelikli ilişkiler kurarak bütünleşebilecektir. Modelde adalet, saygı ve sorumluluk gibi çatı değerler başta olmak üzere sıralanan erdemlerin köklerini millî ve manevi kültürde aramak; dil ve kültür aktarımının temel taşıyıcısı olan edebî metinlerin pedagojik işlevini ortaya koymak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda çalışma, Türk kültür ve düşünce dünyasının temelini oluşturan "töre" kavramının anlam alanını tarihsel metinler üzerinden bağlamsal olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı ve doküman incelemesi deseniyle yürütülen çalışmanın veri kaynağını; Tonyukuk, Kül Tigin ve Bilge Kağan Yazıtları ile 11-12. yüzyıl Karahanlı dönemi eserlerinden Kutadgu Bilig, Dîvânü Lugâti't-Türk, Atabetü'l-Hakâyık ve Dîvân-ı Hikmet oluşturmaktadır. Verilerin analizinde çalışmanın özgünlüğünü ve tarihî metinlerin kendi bağlamsal zenginliğini ortaya çıkarmak adına tümevarımsal içerik analizi kullanılmıştır. İlgili metinlerde töre kavramının geçtiği bağlamlar birim olarak alınmış; veriler önceden belirlenmiş bir kuramsal şablona bağlı kalmaksızın açık kodlama yoluyla analiz edilerek kavramın anlamsal örüntülerinden hareketle kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarının, TYMM değerler eğitimini metin odaklı ana dili öğretim süreçleriyle bütünleştirmek isteyen eğitimcilere ve araştırmacılara kaynaklık etmesi beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, töre, Erdem-Değer-Eylem, Köktürk Yazıtları, İlk İslamî Dönem Türk Edebiyatı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

With the Century of Türkiye Education Model (CTEM), a values-based approach has been adopted in curricula. The common text of the curriculum emphasizes that this approach is to be instilled through the "Virtue-Value-Action Framework" model, enabling individuals to attain personal maturity through values. The matured, virtuous individual is also expected to integrate with their social and physical environment by establishing healthy and quality relationships. Seeking the roots of these virtues -particularly overarching values such as justice, respect, and responsibility- within national and spiritual culture is of great significance in terms of revealing the pedagogical function of literary texts, which serve as primary carriers of language and culture transmission. Accordingly, this study aims to examine the semantic domain of the concept of töre (custom/tradition), which constitutes the foundation of the Turkish cultural and intellectual world, through historical texts within its contextual framework. Conducted through a qualitative research approach and document analysis design, the data source of the study comprises the Tonyukuk, Kül Tigin, and Bilge Kagan Inscriptions, along with 11th–12th century Karakhanid period works: Kutadgu Bilig, Dīwān Lughāt al-Turk, Atabat al-Haqayiq, and Divan-i Hikmet. In the data analysis, inductive content analysis was employed to reveal the originality of the study and the inherent contextual richness of historical texts. The contexts in which the concept of töre appears in the relevant texts were taken as units of analysis; the data were analyzed through open coding without relying on a predetermined theoretical template, yielding codes, categories, and themes derived from the semantic patterns of the concept. The findings of this research are expected to serve as a resource for educators and researchers aiming to integrate CTEM values education into text-centered native language teaching processes.

2. Keywords: Century of Türkiye Education Model, töre, Virtue-Value-Action, Göktürk Inscriptions, Early Islamic Turkish Literature.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, dyuceer@adiyaman.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3963-2756

Türkçe Eğitiminde Özel Gereksinimli Öğrencilere Yönelik Araştırmaların İncelenmesi: Betimsel İçerik Analizi

Studies on Students with Special Educational Needs in Turkish Language Education: A Descriptive Content Analysis

Tuğçe Çelik[1] *& Nahide İrem Azizoğlu*[2]

1. Özet

Eğitim ortamlarında öğrencilerin bireysel farklılıklarının ve özel gereksinimlerinin dikkate alınması öğretim süreçlerinin etkililiği açısından önem taşımaktadır. Türkçe eğitimi kapsamında özel gereksinimli öğrencilerin ana dili öğrenimlerine yönelik çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bununla birlikte Türkçe eğitimi alanında özel gereksinimli öğrencilere yönelik araştırmaların bütüncül biçimde ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe eğitimi alanında özel gereksinimli öğrencilere yönelik araştırmaları çeşitli değişkenler açısından incelemek ve alandaki araştırma eğilimlerini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel araştırma deseni benimsenmiş olup veriler doküman analiziyle çözümlenmiştir. Veriler Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, Sobiad, TR Dizin, DergiPark ve Google Scholar üzerinden yapılan taramalarla elde edilmiştir. Araştırma kapsamında makale ve lisansüstü tezler incelenmiştir. Tarama sürecinde "Türkçe eğitimi", "Türkçe öğretimi", "dinleme/konuşma/okuma/yazma becerisi", "Türkçe dersi" gibi Türkçe eğitimine ilişkin terimler ile "özel gereksinimli öğrenci", "özel eğitim", "DEHB", "özgül öğrenme güçlüğü", "disleksi", "otizm", "işitme yetersizliği", "görme yetersizliği", "zihinsel yetersizlik" ve "dil ve konuşma bozukluğu" gibi anahtar sözcüklerin kesişiminden yararlanılmıştır. Elde edilen çalışmalar belirlenen dahil etme ve dışlanma ölçütleri doğrultusunda değerlendirilmiş ve betimsel içerik analiziyle değerlendirilmiştir. İncelenen çalışmalar özel gereksinim türü, yayın yılı, yayın türü, eğitim kademesi, çalışma grubu, ele alınan dil becerisi, araştırma konusu, araştırma yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açısından sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak Türkçe eğitimi alanında özel gereksinimli öğrencilere yönelik farklı özel gereksinim alanları özelinde farklı yöntem, çalışma grupları ve analizler kullanılarak çeşitli araştırmalar yapıldığı görülmüştür.

2. Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, Türkçe eğitimi, betimsel analiz, betimsel içerik analizi, özel gereksinimli öğrenciler.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Consideration of students' individual differences and special needs in educational settings is important for effective teaching processes. Various studies have addressed Turkish language learning among students with special needs. However, research in this area has not been comprehensively examined. This study aims to examine research on students with special needs in the field of Turkish language education in terms of various variables and to identify current research trends.The study adopted a qualitative research design and employed document analysis. Data were obtained through searches conducted via the Higher Education Council's National Thesis Center, Sobiad, TR Dizin, DergiPark, and Google Scholar. Articles and master's and doctoral theses were included in the review. The search employed terms related to Turkish language education, including "Turkish language education," "Turkish language instruction," "Turkish language course," and "listening, speaking, reading, and writing skills," together with terms related to special needs, such as "students with special needs," "special education," "ADHD," "specific learning disability," "dyslexia," "autism," "hearing impairment," "visual impairment," "intellectual disability," and "language and speech disorder. Studies that met the inclusion and exclusion criteria were examined using descriptive content analysis. The studies were examined according to special need type, publication year and type, educational level, study group, language skill, research topic, research method, data collection tools, and data analysis methods. The findings indicate that research on students with special needs in Turkish language education addresses various special need areas and employs different research methods, study groups, and data analysis techniques.

2. Keywords: Special education, Turkish language education, descriptive analysis, descriptive content analysis, students with special needs.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, tugce.celik13@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6864-7060
[2] Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, azizoglu@sakarya.edu.tr, ORCID: 000-0003-2738-9856

Türkçe Karşıolgusal Anlatım Fiili San-

Counterfactual Reportive Verb San- in Turkish

Yu Chung Leung[1]

1. Özet

Türkçedeki düşünce aktarım fiilleri arasında san- fiili, taşıdığı karşıolgusal anlamıyla özel bir konuma sahiptir. Bu çalışmada, san- fiili bir anlatım fiili olarak ele alınmıştır ve onun anlamsal özellikleri incelenmiştir. San-'ın, diğer inanç fiillerinden farklı olarak, yan tümcesindeki önermenin gerçeklikle uyuşmadığını varsaydığı, bu varsayımın işlevsel bir ima olmadığı gösterilmiştir. Ayrıca, san-'ın olumsuzlanması durumunda bu karşıolgusallık varsayımının ortadan kalktığı tespit edilerek, bunun sebebi biçimsel anlambilim çerçevesinde açıklanmaya çalışılmıştır. San- ile zannet- anlamı itibariyle birbirine benzemesine rağmen, san- zannet- fiilinden farklı olarak, belirli bir muhakeme sürecini değil, yalnızca düşünce sahibinin gerçeklikle uyuşmayan bir düşünceye sahip olma durumunu kodladığı gösterilmiştir. Bununla birlikte, san-'ın tümleyici yan cümlesinde indeks kayması gözlemlenmiştir; bu durum, san-'ın de- anlatım fiili ile edilgenleşme, tarz belirteci alamama ve anlam yükünün aktarımda kodlanması konusunda sergilediği paralellikler ile birlikte san- fiilinin de anlatım fiili olarak geliştiğini göstermiştir. Çalışmamızda san- fiilinin artzamansal ve eşzamansal gelişimi incelenmiştir, onun Harezm Türkçesi döneminde karşıolgusallık ve bitimli tümce yan cümlesini alma imkaniyetini kazandığı, ancak gösterim sunma işlevinin daha sonra ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bunun dışında, Kazak ve Özbek Türkçelerindeki kökendeşi sana- fiili ise bu gelişimi göstermediği de tespit edilmiştir. Bu incelemeler sayesinde, san- fiilinin nasıl anlatım fiili olarak geliştiği açıklanmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, san-, Türkçede de- dışında anlatım fiili olarak kullanılan ender fiillerden biri olup, onun anlatım fiiline gelişmesinde, karşıolgusallık kazanılmasının önemli rol oynadığı gösterilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: San-, Zannet-, Karşıolgusallık, Türkçe

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Among Turkish verbs, san- occupies a special position due to its counterfactual meaning. In this study, san- was investigated semantically. It is demonstrated that, san- presupposes that the proposition in its complement clause is incompatible with reality, this presupposition is not a pragmatic implicature. İt is observed that when san- is negated, this counterfactual presupposition disappears, the reason of this was explained within the framework of formal semantics. Although san- and zannet- are semantically similar, it is shown that san-, unlike zannet-, does not encode a specific reasoning process. In addition, indexical shift is observed in the complement clause of san-; this, together with the parallelism that san- displays with the reportive verb de- in terms of passivization, inability to take manner adverbials, indicates that san- has developed into a reportive verb. Our study also examines the diachronic and synchronic development of san-; it is found that it acquired counterfactuality and the ability to take finite complement clauses in the Khwarezmian Turkish period. Additionally, it is observed that its cognate sana- in Kazakh and Uzbek did not undergo this development. Through these investigations, the process by which san- evolved into a reportive verb is explained. In conclusion, san- is one of the few verbs in Turkish, apart from de-, that functions as a reportive verb, and it is shown that the acquisition of counterfactuality played a crucial role in its development into a reportive verb.

2. Keywords: San-, Zannet-, Counterfactual, Turkish

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Mezunu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, halitolmaz@gmail.com, ORCID: 0000 0001 5787 4663

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğreniciler Açısından Dilsel Özgüveni Yordayan Değişkenler

Variables Predicting Linguistic Self-Confidence Among Learners of Turkish as a Foreign Language

Hakan ÜLPER[1] *&Dursun KÖSE*[2]

1. Özet

Dilsel özgüven, yabancı dil öğreniminde bireyin dil kullanımına ilişkin yeterlik algısı ve duyuşsal özelliklerini bir arada yansıtan çok boyutlu bir yapıdır. Bu araştırmada dilsel özgüven; *dilsel yetersizlik kaygısı, iletişim özgüveni, dilsel özgüven ve hata toleransı* olmak üzere dört boyutlu bir yapı olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenicilerin dilsel özgüvenlerinin ve bu boyutları yordayan değişkenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.
Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen 443 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Dilsel Özgüven Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Genel dilsel özgüven ve dört alt boyut için ayrı regresyon modelleri kurulmuş; Türkçe düzeyi, yaş, cinsiyet, Türkçe öğrenme süresi, Türkçe kullanım süresi, Türkiye'de yaşama süresi, kaygı ve tutum değişkenleri yordayıcı değişkenler olarak modele alınmıştır.

Bulgular, genel dilsel özgüven modelinin genel dilsel özgüvendeki varyansın %25,2'sini açıkladığını göstermiştir. En yüksek açıklayıcılığa sahip model İletişim Özgüveni modelidir (R^2=.307). Bu boyutun en güçlü yordayıcısı tutumdur (β=.334); bunu kaygı (β=-.193) ve Türkçe kullanım süresi (β=.168) izlemektedir. Dilsel Özgüven boyutunda tutum (β=.243) ve Türkçe kullanım süresi (β=.176), Dilsel Yetersizlik Kaygısı boyutunda kaygı (β=-.326) ve Türkçe öğrenme süresi (β=.127) anlamlı yordayıcılar olarak belirlenmiştir. Hata Toleransı modelinde ise cinsiyet (β=.124) ve tutum (β=.108) anlamlı yordayıcılardır. Sonuçlar, dilsel özgüvenin çok boyutlu bir yapı olduğunu ve özellikle tutum, kaygı ve Türkçe kullanım süresinin bu yapının çeşitli boyutlarını anlamlı biçimde yordadığını göstermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Dilsel özgüven, iletişim özgüveni, özgüven yordayıcıları

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Linguistic self-confidence is a multidimensional construct that reflects learners' perceptions of their competence in using a foreign language together with their affective characteristics. In this study, linguistic self-confidence was conceptualized as a four-dimensional construct comprising *linguistic inadequacy anxiety, communication self-confidence, linguistic self-confidence,* and *error tolerance*. Accordingly, the study aimed to identify the variables predicting learners' linguistic self-confidence and its dimensions among learners of Turkish as a foreign language.
The study employed a quantitative research approach using a correlational survey design. The participants were 443 learners of Turkish as a foreign language. Data were collected using the Linguistic Self-Confidence Scale developed by the researcher. Multiple linear regression analyses were conducted. Separate regression models were established for overall linguistic self-confidence and its four dimensions, with Turkish proficiency level, age, gender, duration of Turkish learning, duration of Turkish use, duration of residence in Türkiye, anxiety, and attitude entered as predictor variables.

The findings showed that the overall linguistic self-confidence model explained 25.2% of the variance in overall linguistic self-confidence. The Communication Self-Confidence model had the highest explanatory power (R^2 = .307). Attitude was the strongest predictor of this dimension (β = .334), followed by anxiety (β = −.193) and duration of Turkish use (β = .168). For the Linguistic Self-Confidence dimension, attitude (β = .243) and duration of Turkish use (β = .176) were significant predictors, whereas anxiety (β = −.326) and duration of Turkish learning (β = .127) were significant predictors of Linguistic Inadequacy Anxiety. In the Error Tolerance model, gender (β = .124) and attitude (β = .108) were significant predictors. Overall, the findings indicate that linguistic self-confidence is a multidimensional construct and that attitude, anxiety, and duration of Turkish use significantly predict various dimensions of this construct.

2. Keywords: Linguistic self-confidence, communicative self-confidence, predictors of self-confidence

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., MAKÜ, hakanulper@gmail.com, 0000-0002-7067-599X
[2] Prof. Dr., MAKÜ, mehmetakif.edu.tr, 0000-0001-9344-9090

Ortaokul Öğrencilerinin Sıklık Katmanlarına Göre Alıcı Sözcük Bilgisine İlişkin Kümesel Görünümleri

Cluster Profiles of Middle School Students' Receptive Vocabulary Knowledge Across Frequency Bands

Hakan ÜLPER,[1] *& Samet DEMİRKAYA*[2]*/Ömer ACAR*[3]

1. Özet

Sözcük bilgisi, dil becerilerinin gelişiminde temel belirleyicilerden biridir. Özellikle alıcı sözcük bilgisi, bireyin okuduğu ve dinlediği metinleri anlamlandırabilmesinde yaşamsal bir işleve iyedir. Nation'a (2001) göre sözcük bilgisinin niceliği ve niteliği, dil kullanım başarısının en güçlü yordayıcıları arasında yer almaktadır. Benzer biçimde Ülper (2023), sözcük dağarcığının gelişiminin okuduğunu anlama ve akademik başarıyla yakından ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yalnızca toplam sözcük bilgisi büyüklüklerinin değil, ayrı sıklık katmanlarındaki sözcük bilgisi örüntülerinin de belirlenmesi önem taşımaktadır. Kümeleme analizi, benzer özellikler gösteren bireyleri aynı kümelerde toplayarak veri kümesindeki doğal örüntülerin ortaya çıkarılmasını sağlayan çok değişkenli bir istatistiksel yöntemdir (Hair vd., 2014). Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin alıcı sözcük bilgisi görünümlerini sıklık katmanları temelinde belirlemek ve öğrencileri benzer sözcük bilgisi örüntülerine göre kümelendirmektir.

Araştırma verileri, 5–8. sınıflarda öğrenim gören 549 öğrenciden, geliştirilen Sıklık Odaklı Alıcı Sözcük Testi (SOAST) aracılığıyla toplanmıştır. Test, Aksan vd. (2017) sıklık sözlüğü temel alınarak oluşturulmuş; ilk 5000 sözcüğü örnekseyen beş binlik dilimin her birinden seçilmiş 39 sözcükten oluşmaktadır. Böylece ölçme aracında toplam 195 sözcük yer almıştır. Testin kapsam geçerliği uzman görüşleriyle sağlanmış, yapı geçerliği ve güvenirliği için madde tepki kuramına dayalı çözümlemeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada her öğrenci için beş sıklık diliminde bilinen sözcük sayıları hesaplanmış ve bu puanlar kullanılarak kümeleme analizi yapılmıştır. Böylece öğrencilerin alıcı sözcük bilgisi örüntülerine göre anlamlı kümeler oluşturup oluşturmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulguların sözcük öğretimi, öğretim programlarının geliştirilmesi ve düzeye uygun öğretim araç gereçlerinin tasarlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: kümeleme analizi, sözcük sıklığı, alıcı sözcük bilgisi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Vocabulary knowledge is one of the key determinants in the development of language skills. Receptive vocabulary knowledge, in particular, plays a vital role in individuals' ability to comprehend written and spoken texts. According to Nation (2001), the size and quality of vocabulary knowledge are among the strongest predictors of successful language use. Similarly, Ülper (2023) states that vocabulary development is closely associated with reading comprehension and academic achievement. Therefore, it is important to identify not only students' overall vocabulary size but also their patterns of vocabulary knowledge across different frequency bands. Cluster analysis is a multivariate statistical method that reveals natural patterns within a dataset by grouping individuals with similar characteristics into the same clusters (Hair et al., 2014). The aim of this study is to identify middle school students' receptive vocabulary knowledge profiles across frequency bands and to cluster students according to similar patterns of vocabulary knowledge.

Data were collected from 549 students enrolled in Grades 5–8 using the Frequency-Based Receptive Vocabulary Test (FBRVT), developed for this study. The test was constructed based on the frequency dictionary by Aksan et al. (2017) and consists of 39 words selected from each of five 1,000-word frequency bands representing the first 5,000 words. Thus, the instrument includes a total of 195 words. Content validity was established through expert judgment, while analyses based on item response theory were conducted to examine construct validity and reliability. For each student, the number of known words was calculated for each of the five frequency bands, and cluster analysis was performed using these scores. The analysis sought to determine whether students formed meaningful clusters based on their receptive vocabulary knowledge patterns. The findings are expected to contribute to vocabulary instruction, curriculum development, and the design of instructional materials appropriate to students' proficiency levels.

2. Keywords: Cluster analysis, word frequency, receptive vocabulary knowledge.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., MAKÜ, hakanulper@gmail.com, 0000-0002-7067-599X
[2] Dr. Öğ. Üyesi. MAKÜ, sdemirkaya@mehmetakif.edu.tr, 0000-0001-6704-3898
[3] Ar.Gör., MAKÜ, omeracar@mehmetakif.edu.tr, 0000-0002-5426-180X

Türkçede Sosyal Psikoloji Terminolojisinin Doğuşu

The Emergence of Social Psychology Terminology in Turkish

Ahmet Şefik Şenlik[1] *& Damla Eyüpoğlu*[2]

1. Özet

Sosyal psikolojik düşüncenin kökleri, insan-toplum ilişkilerinden bahseden Platon ve Aristoteles'e kadar uzanmaktadır. 17 ve 18. yüzyıllarda Thomas Hobbes ve Jean-Jacques Rousseau, toplum sözleşmesi kuramıyla bireysel farklılıklara rağmen ortak toplumsal davranışların nasıl biçimlendiğine dair görüşler ileri sürmüşlerdir. Sosyal psikoloji disiplininin bağımsız bir bilim dalı olarak yükselişi ise Gustave Le Bon'un 1895 tarihli *Psychologie des Foules* (Kitleler Psikolojisi) adlı eseriyle gerçekleşmiştir. Türkiye'de sosyal psikoloji 1940'lardan itibaren Muzaffer Şerif ve Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu gibi isimlerin çalışmalarıyla akademide görünürlük kazanmıştır. Ancak alanın Türkçe terminolojik temelleri, Le Bon'un mezkûr eserinin 20. yüzyılın ilk çeyreğinde yapılan iki farklı çevirisi ile atılmıştır. Bu çalışmada, Gustave Le Bon'un eserini Türkçeye aktaran Fuad Köprülü (*Rûhu'l-Cemâ'at* -1909) ile Abdullah Cevdet'in (*İlm-i Rûh-ı İctimâ'î* - 1924) tercih ettiği terimler karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Köprülü'nün "târîh-i cemâ'at, efkâr ve tasvîrât, ilm-i rûh, vahdet-i 'akliyye" gibi Arapça ve Farsça tamlama yapısına dayalı geleneksel terminolojiyi benimsediği görülmektedir. Buna karşın Abdullah Cevdet'in "psikolocyâ, politika, anarşi" örneklerinde Fransızca terimleri tercih ettiği, "cumhûrlar Devri, vahdet-i zihniyye" gibi yapılarda ise bu ifadeleri Türkçeleştirerek aktardığı tespit edilmiştir. İki mütercimin tercih ettiği "tahvîlât-ı 'azîme / büyük tahavvül" veya "gayr-ı irâde / gayr-ı şu'ûrî" gibi tercüme farklılıkları, Türkçede sosyal psikoloji terimlerinin oluşum sürecindeki kavrayış ve üslup farklılıklarını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak bu bildiri, Batı merkezli bir bilim dalının Türkçeye aktarılırken geçirdiği terimselleşme evrelerine ve bu süreçte ortaya çıkan terminolojik çeşitliliğe temas edecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Sosyal Psikoloji, Terminoloji, Fuad Köprülü, Abdullah Cevdet, Gustave Le Bon.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The roots of social psychological thought trace back to Plato and Aristotle, who addressed the dynamics between humans and society. In the 17th and 18th centuries, Thomas Hobbes and Jean-Jacques Rousseau discussed how shared social behaviors take shape despite individual differences through social contract theory. Social psychology emerged as an independent scientific discipline with Gustave Le Bon's 1895 work Psychologie des Foules. In Turkey, the field gained academic visibility from the 1940s onward through scholars such as Muzaffer Şerif and Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu. However, the Turkish terminological foundations of social psychology were established through two distinct translations of Le Bon's work during the first quarter of the 20th century. This study comparatively analyzes the terminology preferred by Fuad Köprülü (Rûhu'l-Cemâ'at, 1909) and Abdullah Cevdet (İlm-i Rûh-ı İctimâ'î, 1924) in their Turkish translations of Le Bon's work. Köprülü adopts traditional terminology based on Arabic and Persian noun adjunct constructions, as exemplified by terms such as *târîh-i cemâ'at, efkâr ve tasvîrât, ilm-i rûh, and vahdet-i 'akliyye*. In contrast, Abdullah Cevdet incorporates French terms such as *psikolocyâ*, *politika*, and *anarşi*, while also using Turkish structures such as *cumhûrlar devri* and *vahdet-i zihniyye.* Differences such as *tahvîlât-ı 'azîme* versus *büyük tahavvül* and *gayr-ı irâde* versus *gayr-ı şu'ûrî* reveal divergent conceptual and stylistic approaches. Consequently, this paper examines the development of Turkish social psychology terminology and the lexical diversity that emerged in translating a Western scientific discipline into Turkish.

2. Keywords: Social Psychology, Terminology, Fuad Köprülü, Abdullah Cevdet, Gustave Le Bon.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr. Ahmet Şefik Şenlik, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, ahmetsefik.senlik@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8037-7657
[2] Arş. Gör. Damla Eyüpoğlu, Yıldız Teknik Üniversitesi, damla.eyupoglu@yildiz.edu.tr, ORCID: 0009-0007-0543-8596

Erzurum Ağzında Morfofonetik Yer Ödünçlemesi

Morphophonetic Place Borrowing in the Erzurum Dialect

Ali Parlak[1]

1. Özet

Türk dilinde cümlenin yapısını kuran temel ögelerden biri olan yer ödünçlemesi; morfolojik yer ödünçlemesi ve morfofonetik yer ödünçlemesi olmak üzere iki unsurdan oluşmaktadır. Bunlardan morfolojik yer ödünçlemesi, anlamlı söz unsurlarının yardımcı unsur → asıl unsur görev sırasıyla oluşan söz dizisi ve bu sıraya eşlik eden vurgu dizisinin karşıtlığında kurulan düzen ile cümlenin muhatabına aktarılma şartları arasında bir bildirme karşıtlığı tesis eder. Temelinde açıklık uyumu, hızlı konuşma ve telaffuz aralığı süresinin kısaltılması bulunan morfofonetik yer ödünçlemesi ise açıklık uyumu neticesinde eklerin yer değiştirmesi veya ödünçlenmesi olarak tanımlanabilir. Ağız ise "her türlü konuşma farkı" olarak tanımlanmaktadır. Bu bildiride, morfofonetik yer ödünçlemesi Türkçenin ağızlarından Erzurum ağzı temsil alınarak ilgili örnekler aracılığıyla gösterilecektir. Türkçenin ağızları ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmış olup hâlen kapsamlı araştırmalar yapılmaktadır. Ses bilgisi, şekil bilgisi, cümle bilgisi ve söz varlığı şeklinde sıralayabileceğimiz bu çalışmalara katkı olması adına ağızlardaki morfofonetik yer ödünçlemelerine dikkat çekilecektir. Bu dikkati, Erzurum ağzında sıklıkla gördüğümüz "*toplardılar, görmüşdürem, örterdiler, diyordular, durirmişlar, söylerseler*" gibi örnekler karşılamaktadır. Bunlardan hareketle, morfofonetik yer ödünçlemesinin Erzurum ağzının karakteristik bir özelliği olup olmadığı tartışılacaktır. Ayrıca, örneklerdeki kullanımlar kendi içinde bir tasnife tabi tutulacak ve bu kullanımların sebepleri ortaya konulacaktır. Bu çalışmadaki veriler, Efrasiyap Gemalmaz'ın *Erzurum İli Ağızları* isimli çalışmasından alınmıştır. Çalışma güncel olmamasına rağmen, örneklerin çeşitliliği açısından hâlen güncelliğini korumaktadır. Bu güncelliği, hâlihazırda devam eden TTAAP (Türkiye Türkçesi Ağızları Atlası Projesi) verilerinden teyit edebilmekteyiz. Ağız araştırmalarındaki konu çeşitliliği ve Türk dilinin kullanım alanlarındaki zenginliği görmek adına morfofonetik yer ödünçlemesinin Erzurum ağzındaki varlığı büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışma vesilesiyle, bu öneme dikkat çekilecek ve morfofonetik yer ödünçlemesinin kapsamı Erzurum ağzındaki veriler ile detaylandırılacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Erzurum ağzı, morfofonetik yer ödünçlemesi, açıklık uyumu, yapı, ek.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Place borrowing, which is one of the fundamental elements establishing sentence structure in the Turkish language, consists of two components: morphological place borrowing and morphophonetic place borrowing. Among these, morphological place borrowing establishes a declarative opposition between the order of the sentence formed by the contrast between the word order of meaningful lexical elements in the functional sequence of auxiliary element → principal element and the accentual pattern accompanying this sequence and the conditions under which the sentence is conveyed to the addressee. On the other hand, morphophonetic place borrowing, which is fundamentally based on vowel height harmony, rapid speech, and the shortening of the articulation interval, can be defined as the displacement or borrowing of suffixes as a result of vowel height harmony. Dialects, on the other hand, are defined as "any kind of speech variation." In this paper, morphophonetic place borrowing will be demonstrated through relevant examples, taking the Erzurum dialect as a representative sample of Turkish dialects. Although numerous studies have been conducted on Turkish dialects and comprehensive research continues, this paper aims to contribute to these studies, categorized into phonology, morphology, syntax, and vocabulary, by drawing attention to morphophonetic locational borrowings in dialects. This phenomenon is illustrated by examples frequently observed in the Erzurum dialect, such as "*toplardılar*, *görmüşdürem*, *örterdiler*, *diyordular*, *durirmişlar*, *söylerseler*". Building upon these examples, whether morphophonetic locational borrowing constitutes a characteristic feature of the Erzurum dialect will be discussed. Furthermore, the usages in the examples will be classified, and the underlying reasons for these usages will be identified. The data for this study were compiled from Efrasiyap Gemalmaz's work titled *Erzurum İli Ağızları* (Dialects of Erzurum Province). Although the study is not recent, it maintains its relevance due to the diversity of the examples provided. This relevance can also be confirmed through data from the ongoing Atlas of Turkey Turkish Dialects Project (TTAAP). The presence of morphophonetic place borrowing in the Erzurum dialect holds great importance in demonstrating the diversity of topics in dialect research and the richness of the Turkish language in its areas of usage. On this occasion, attention will be drawn to this significance, and the scope of morphophonetic place borrowing will be elaborated using data from the Erzurum dialect.

2. Keywords: Erzurum dialect, morphophonetic place borrowing, vowel height harmony, structure, affix.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Erzurum Teknik Üniversitesi, ali.parlak@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9811-2462

Harezm Türkçesi Dönemi Eserlerinin Kurucu Metin İşlevi

The Foundational Text Function of Works from the Khwarezm Turkic Period

Musa AYTEKİN[1]

1. Özet

Kurucu metin, sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde temel, öncü veya kök metin niteliğindeki eserleri tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Bu kavram, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile birlikte eğitim öğretimin dil ve kültür boyutu için de odak noktası haline gelmiştir. Yeni programla ortaya konulan vizyon, *Göktürk Yazıtları*, *Kutadgu Bilig* ve *Dîvânu Lugâti't-Türk* gibi örnekler ekseninde yapılandırılmıştır. Öğrenci ve öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde genel olarak *Göktürk*, *Uygur*, *Karahanlı*, *Eski Anadolu Türkçesi, Çağatay Türkçesi* dönemlerinde kaleme alınmış metinlerin öne çıktığı görülmektedir. Buna karşılık Türkçenin tarihî gelişimi sürecinde önemli bir konuma sahip Harezm Türkçesi metinlerinin söz konusu alan yazınında yeterince ele alınmadığı dikkat çekmektedir. Harezm Türkçesi, Türk kültür ve medeniyetinde gerek dilsel gerekse kültürel özellikleri bakımından bir geçiş döneminin yazı dilini ifade eder. Pek çoğu kendi alanında kurucu metin niteliğine sahip eser bu dönemin yazı diliyle telif edilmiştir. Çalışma, Türk dili tarihinin diğer dönemlerine ait metinlerde olduğu gibi Harezm Türkçesi metinlerinin de kurucu niteliklere sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlar. Bu amaç doğrultusunda *Harezm Türkçesi metinleri, Türk dili ve kültür tarihinin kurucu metinleri içerisinde hangi kurucu nitelikleri barındırır?* sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmada literatür taraması yöntemiyle Harezm Türkçesi metinleri irdelenmiştir. Bulgular, kurucu metin olarak değerlendirilen diğer eserler gibi bu dönem eserlerinin de ilk örnek olma ve sonraki dönemlerde yapılan tasniflere temel oluşturma özellikleriyle öne çıktığını göstermiştir. Bu dönem eserlerinde görülen kurucu niteliklerin belirgin hâle getirilmesi, özellikle Türkçe konuşan fakat dil alanında uzman olmayan bireylerin tarihî ve çağdaş Türk lehçelerinin tekamülünü anlamlandırmalarına katkı sağlayacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Harezm Türkçesi, kurucu metin, kök metin, Orta Türkçe, Türk dili tarihi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Foundational text, is a concept used to define works that serve as fundamental, pioneering, or seminal texts across various disciplines of the social sciences. With the introduction of the "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" this concept has also become a focal point for the linguistic and cultural dimensions of education. The vision presented by the new curriculum is structured around key examples such as the Göktürk Inscriptions, *Kutadgu Bilig*, and *Dîvânu Lugâti't-Türk*. An examination of student and teacher training programs reveals that texts written during the Göktürk, Uyghur, Karakhanid, Old Anatolian Turkic, and Chagatai Turkic periods generally predominate. Conversely, it is notable that texts in Khwarezmian Turkic which holds a significant place in the historical development of the Turkish language have not been sufficiently addressed in the relevant literature. Khwarezmian Turkic represents the written language of a transitional period in Turkish culture and civilization, characterized by both linguistic and cultural shifts. Many works that qualify as foundational texts in their respective fields were authored in the written language of this era. This study aims to demonstrate that Khwarezmian Turkic texts, like those from other periods of Turkish language history, possess foundational qualities. To this end, the study seeks to answer the question: What foundational characteristics do Khwarezmian Turkic texts embody within the corpus of foundational texts of Turkish language and cultural history? The study analyzes Khwarezmian Turkic texts through a literature review. The findings indicate that, much like other works regarded as foundational texts, the works of this period stand out for their roles as pioneering examples and for forming the basis of classifications made in subsequent eras. Highlighting the foundational characteristics evident in the works of this period will help individuals who speak Turkish but are not linguistic experts make sense of the evolution of historical and contemporary Turkic dialects.

2. Keywords: Khwarezmian Turkic, foundational text, root text, Middle Turkic, history of the Turkic language

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Millî Eğitim Akademisi, Aksaray Eğitim ve Uygulama Merkezi, musa.aytekin.51@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0838-3360

“Karışık Dilli Eserler” Terimi Üzerine Yeniden Bir Değerlendirme: Tabakalaşma Yaklaşımı

A Reassessment of the Term “Mixed-Language Texts”: The Stratification Approach

Emel TEK BULUT[1]

1. Özet

Karışık dilli eserler, karışık dillilik, dil karışması terimleri, Türk dili incelemelerinde sıklıkla karşılaşılan ifadelerdir. Karışık dilli eserler terimi, Türkoloji’de, ilgili eserlerin “geçiş dönemi eserleri”, Doğu ve Batı Türkçesi gibi farklı diyalektlerin bir arada kullanımıyla oluşan eserler ve farklı etnik unsurların bir araya gelmesiyle oluşan eserler olmak üzere üç farklı görüş etrafında ele alınarak sunulmuştur. Bu görüş farklılıkları, “karışık dilli eserler” ve bu ifade çevresinde gelişen karışık dillilik, dil karışması gibi terimlerin her araştırmacı için aynı içeriği ifade etmediğini gösterir. Diğer yandan, bu terimin Karahanlı Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi arasında “geçiş devri” denilen bir dönemi kapsadığı görüşü, Türkoloji’de bilimsel açıklamalar sunularak reddedilen ve rağbet edilmeyen bir bakış açısı statüsü taşır. Terime dair diğer görüşler ise farklı etnik köken, coğrafya, ağız, şive, lehçe gibi unsurların bir araya gelmesiyle oluşan bir yapı etrafında şekillendirilir.

Karışık dilli eserler kavramı, içeriği ve terimlendirme yolu açısından birbirine uymayan bir görünüm arz eder. Farklı diyalektlerin aynı yazı dilinde karşımıza çıkması, dillerin değil diyalektlerin etkileşimiyledir. Bununla birlikte, farklı yabancı dil(ler)in çeşitli nedenlerle bir diyalekte etkisi mümkündür. Ancak, “karışık dilli eserler” teriminde bir araya gelen veya “karışan” unsurlar, diller değildir. Bir diyalekte etki eden veya etki oranı görece birbirine yakın olan diyalektler ile söz konusu diyalekte etki eden dil(ler) konunun özünü oluşturur. Terimin içeriğinde, birbirine “karışan diller” mevzu bahis değildir. Ayrıca, diyalektlerin ve dillerin etkileşim sürecinde, bir karışma veya karışıklık söz konusu değildir. Her unsurun bir arada olma ve kendini inşâ süreci nedenseldir, rastlantısal bir şekilde gerçekleşmez. Etki oranı ne olursa olsun, bir diyalektteki yoğun başka diyalekt etkileri veya etkileşim süreci diyalekt tabakalaşmasıdır. Çalışmamızda, “karışık dilli eserler” terimi yerine hâlihazırda, Türkolojide mevcut olan “tabakalaşma” terimi teklifi ve ilgili eserlerin yer aldığı bir seçkiyle tabakalaşma diyagramının gösterimi gerçekleşecektir.

2. Anahtar Kelimeler: karışık dilli eser, karışık dillilik, tabakalaşma, fonetik, morfoloji.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The terms “mixed-language texts,” “language mixing,” and “language mixture” are frequently encountered in studies of the Turkic languages. In Turkology, the term “mixed-language texts” has been discussed from three different perspectives: works considered to belong to the “transitional period”; works formed through the coexistence of different dialects, such as Eastern and Western Turkic; and works that emerged through the convergence of different ethnic elements. These differing views show that terms such as “mixed-language texts,” “language mixing,” and related expressions do not necessarily refer to the same content for all researchers. On the other hand, the view that this term refers to a period called the “transitional period” between Karakhanid Turkic and Old Anatolian Turkish has been rejected in Turkology through scholarly arguments and is no longer widely accepted. Other interpretations of the term are based on structures formed through the convergence of factors such as different ethnic origins, geographical settings, dialects, and linguistic varieties.

The concept of “mixed-language texts” presents an inconsistent picture in terms of both its content and its terminology. The occurrence of features from different dialects within the same written language results from the interaction of dialects rather than languages. At the same time, one or more foreign languages may influence a dialect for various reasons. However, the elements that come together or are considered to be “mixed” in the term “mixed-language texts” are not languages. Rather, the issue concerns the influence of other dialects on a given dialect, as well as the influence of one or more languages, particularly when the degrees of influence between dialects are relatively close. Therefore, the concept does not concern “mixed languages” in the literal sense. Regardless of the degree of influence, intensive influence from other dialects within a given dialect, or the interaction between them, can be described as “dialectal stratification”. Accordingly, this study proposes the use of the established Turkological term “stratification” instead of “mixed-language texts” and presents a stratification diagram based on a selection of relevant works.

2. Keywords: mixed-language texts, mixed-language phenomena, stratification, phonetics, morphology.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, emel.tek@batman.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8091-1370

Akademisyenler Nasıl Okur? Akademik Okuma Stratejileri Üzerine Nitel Bir Araştırma

How Academics Read: A Qualitative Investigation of Academic Reading Strategies

Dilek Yıldırım Bilgen[1] *& Efecan Karagöl*[2]

1. Özet

Akademik metinler; araştırmacıların mesleki gelişimlerini sürdürmeleri, alan yazındaki güncel eğilimleri izlemeleri ve nitelikli bilimsel eserler ortaya koymaları noktasında vazgeçilmez bir işleve sahiptir. Buna karşın özellikle lisansüstü eğitim gören öğrencilerin ve araştırmacıların akademik yazma eyleminde karşılaştıkları yapısal zorlukların arka planında, etkili okuma becerilerindeki eksikliklerin yattığı bilinmektedir. Bu gereksinimden hareketle kurgulanan araştırmanın temel gayesi, eğitim bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin makale okuma süreçlerini derinlemesine incelemek ve bu süreçte işe koştukları okuma stratejilerini okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası olmak üzere üç temel aşamada yapılandırarak açığa çıkarmaktır.

Nitel araştırma paradigmasıyla şekillendirilen bu çalışmada fenomenoloji deseni temel alınacaktır. Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği işe koşulacaktır. Katılımcıların seçim sürecinde ulusal ve uluslararası alan indekslerinde taranan dergilerde yayın deneyimine sahip olma ve belirli bir mesleki kıdemi taşıma durumları öncelikli kriterler olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri; yarı yapılandırılmış görüşmeler ile elde edilecektir. Yüz yüze ortamlarda gerçekleştirilecek görüşmelerin ses kayıtları titizlikle metne aktarılarak analize hazır hâle getirilecektir.

Bu araştırmadan elde edilecek bulgular aracılığıyla, akademisyenlerin okuma süreçlerinde başvurdukları örtük zihinsel ve pratik eylemlerin somutlaştırılarak görünür kılınması hedeflenmektedir. Ortaya konulan bu sonuçların, mevcut alan yazındaki teorik tartışmalarla bütünleştirilerek sunulması planlanmaktadır. Nihai olarak araştırmanın başta lisansüstü öğrenciler olmak üzere tüm araştırmacıların akademik okuma-yazma yeterliklerini doğrudan desteklemesi ve eğitim bilimleri lisansüstü öğretim uygulamalarına pedagojik açıdan değerli bir katkı sağlaması öngörülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: akademik okuma, okuma stratejileri, akademik metin

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Academic texts play an indispensable role in enabling researchers to sustain their professional development, keep abreast of current trends in the literature, and produce high-quality scientific work. However, it is widely recognized that the underlying cause of the structural difficulties graduate students and researchers encounter in academic writing often stems from deficiencies in effective reading skills. Motivated by this need, the primary aim of this study is to investigate the article-reading processes of academics in the field of educational sciences in depth and to uncover the reading strategies they employ by categorizing them into three fundamental phases: pre-reading, while-reading, and post-reading.

Designed within a qualitative research paradigm, this study will utilize a phenomenological research design. The study group will be established using criterion sampling, a purposive sampling technique. The primary criteria for participant selection include having published in journals indexed in national and international databases and possessing a specific level of professional seniority. Data will be collected through semi-structured interviews. Audio recordings of these face-to-face interviews will be meticulously transcribed and prepared for analysis.

Through the findings of this study, it is aimed to concretize and make visible the implicit mental and practical actions academics resort to during their reading processes. The resulting outcomes will be presented by integrating them with current theoretical debates in the literature. Ultimately, this research is anticipated to directly support the academic reading and writing competencies of all researchers, particularly graduate students, and to make a valuable pedagogical contribution to graduate instruction practices in educational sciences.

2. Keywords: academic reading, reading strategies, academic text

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, esradilekyildirim@hotmail.com, 0000-0002-8108-0422
[2] Prof. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, efecankaragol@gmail.com, 0000-0003-0331-8009

Dilde Özleştirme Sürecinde Sözcük Oluşturma Sorunları: *Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu* Örneği

Word Formation Problems in the Process of Language Purification: The Case of The Pocket Guide from Ottoman to Turkish

Muhammet Raşit ÖZTÜRK[1]

1. Özet

1935 yılında yayımlanan *Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu*, Arapça ve Farsçadan Türkçeye geçmiş olan kelime ve kelime gruplarının Türkçe karşılıklarla değiştirilmesi yönündeki erken dönem girişimlerin önemli belgelerinden biridir. Kılavuz, hem Türkçenin tarihî dönemlerinde telif veya tercüme edilmiş eserler taranarak elde edilmiş Türkçe sözleri hem de karşılığı bulunmamış kavramlar için "söz yaratma" yoluyla önerilen kelimeleri ihtiva etmektedir. Bu yönüyle dilde sadeleşme ve özleştirme hareketinin bir mahsulü görünümünde olan *Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu*, Türk dilinin "Türkçe" söz varlığı açısından kat ettiği mesafenin önemli temel taşlarından biridir. Cumhuriyet dönemindeki dilde özleşme çabalarının somut bir göstergesi olan bu eser, Türkçe söz varlığına yapmış olduğu katkının yanı sıra dilbilimsel tartışmaları beraberinde getiren yapısıyla da öne çıkmaktadır. Eserde büyük bir kısmı Türkçe konuşurları tarafından kabul gören isabetli karşılıkların yanında, Türkçenin sözcük oluşturma yolları ve yapısal özellikleriyle uyuşmayan bazı karşılıklar da bulunmaktadır. Bu bildiride, söz konusu kelime ve kelime grupları tespit edilerek hangi yönlerden Türkçenin yapısına uymadıkları ve hangi sözcük oluşturma yollarıyla meydana getirildikleri incelenecektir. Ayrıca bu kelimelerin sonraki dönemlerdeki kullanım durumları ele alınarak hangilerinin Türkçede tutunduğu, hangilerinin ise zamanla kullanımdan düştüğü değerlendirilecektir. Böylece Kılavuz'daki örneklerden hareketle, Türkçede sözcük oluşturmanın yalnızca biçimsel imkânlarla sınırlı olmadığı; anlam, kullanım ve dil topluluğunun benimsemesi gibi etkenlerin de yeni sözcüklerin kalıcılığında belirleyici olduğu ortaya konulacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: *Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu*, Türkçe, dilde özleştirme, sözcük oluşturma, dilbilim.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Published in 1935, *The Pocket Guide from Ottoman to Turkish* stands as an important document reflecting the early Republican efforts to replace words and phrases of Arabic and Persian origin with Turkish equivalents. As a direct product of the language simplification and purification movement, the Guide incorporates both historical Turkish terms retrieved from earlier texts and newly coined words intended to provide equivalents for concepts lacking established Turkish counterparts. Consequently, it occupies an important place in the historical development of the Turkish lexicon. Beyond its contribution to the Turkish lexicon, the work is also significant for the linguistic debates it generated. While many of the proposed equivalents were semantically appropriate and widely accepted by Turkish speakers, certain terms were incompatible with the structural and word-formation patterns of Turkish. This paper identifies these words and phrases and analyzes the ways in which they diverge from the structural and word-formation patterns of Turkish, as well as the methods employed in their formation. Furthermore, by tracing their subsequent use, the study examines which terms became established in the language and which gradually fell out of use. Ultimately, the examples presented in the Guide demonstrate that the formation and establishment of new words in Turkish depend not only on formal word-formation possibilities but also on semantic suitability, actual usage, and acceptance by the speech community.

2. Keywords: *The Pocket Guide from Ottoman to Turkish*, Turkish, language purification, word formation, linguistic.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi, muhammet.ozturk@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0644-1336

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Uluslararası Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine Yönelik Yapay Zekâ Kullanım Durumları

The Use of Artificial Intelligence by International Students Learning Turkish as a Foreign Language to Develop 21st Century Skills

Meltem BAŞARAN[1]

1. Özet

21. yüzyılı tanımlayan en iyi kavramlardan biri teknolojidir. Bu yüzyılın gerektirdiği becerilerin kazanılması ve geliştirilmesi ise giderek önemini artırmaktadır. 21. Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi, bu yüzyılın öğrenme çıktılarının gerçekleşmesi, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusundaki bilgi ve becerileri kazanması ve iş ve yaşamda başarılı olabilmeleri için eğitimciler ve iş dünyası liderleri tarafından geliştirilen bir çerçevedir (P21's Framework for 21st Century Learning). 21. yüzyıl becerilerinden olan öğrenme ve yenilik becerilerinden iletişim, insan hayatında kritik önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinden olan iletişim becerisini geliştirmeye yönelik yapay zekâ kullanma durumlarını ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenecektir. Çalışma grubunu, bir vakıf üniversitesinin eğitim dili İngilizce olan programlarında öğrenim gören yaklaşık 30 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden insanların deneyimlerini açığa çıkaran ve grup içerisindeki bireylerin olgulara verdikleri anlamları paylaşmaya odaklanan fenomenografi ile desenlenmiştir. Bu doğrultuda veriler, katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yüz yüze elde edilecektir. Araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcının uyruğu, bölümü, program dili ve etkin olarak yapay zekâ aracı kullanma durumları gibi katılımcı grubu ölçütlerini belirleyen kişisel bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise yabancı dil olarak Türkçe öğrenim sürecinde yapay zekâ araçlarını kullanma amaçları, sıklıkları, iletişim becerilerine yönelik yapay zekâ aracı kullanma durumlarını açığa çıkaran sorular bulunmaktadır. Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizi yoluyla kodlanarak temalar halinde yorumlanacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, yapay zekâ, 21. yüzyıl becerileri, iletişim becerileri, uluslararası öğrenciler.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Technology is one of the key concepts defining the 21st century, making the acquisition and development of 21st century skills increasingly important. The 21st Century Learning Framework, developed by educators and business leaders, aims to equip students with the knowledge and skills necessary for success in both work and life. Among these skills, communication, a key component of learning and innovation, plays a critical role in human life. This study aims to examine how international students learning Turkish as a foreign language utilize artificial intelligence (AI) to develop their communication skills. The study group will consist of approximately 30 international students enrolled in English-language programs at a private university and will be determined through criterion sampling. The study adopts phenomenography, a qualitative research method that explores individuals' experiences and the meanings they attribute to a phenomenon. Data will be collected face-to-face through a researcher-developed semi-structured interview form consisting of two sections. The first section will collect participants' demographic and educational information, including nationality, department, program language, and current use of AI tools. The second section will explore the purposes and frequency of AI use in Turkish language learning, particularly its use for developing communication skills. The collected data will be coded through content analysis and interpreted thematically to identify participants' experiences and perceptions regarding the use of AI for improving communication skills in Turkish as a foreign language.

2. Keywords: Turkish as a foreign language, artificial intelligence, 21st century skills, communication skills, international students.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör., İstanbul Gelişim Üniversitesi, mbasaran@gelisim.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5585-077X

Klasik Türk Şiirinde Yas Dili: Mersiyelerde Deyimler

The Language of Mourning in Classical Turkish Poetry: Idioms in Elegies

Derya KARACA[1]

1. Özet

Duygu ağırlıklı bir şiir geleneği olan klasik Türk şiirinin muhtevasında insana ve hayata dair birçok unsur yer alır. Bunlardan biri de ölümdür. Klasik Türk şiirinin önemli edebî türlerinden biri olan mersiyelerde, ölen birinin ardından duyulan üzüntü dile getirilir. Sevilen birini kaybetmenin ardından duyulan acı, üzüntü ve yas edebî bir dille estetik bir şekilde ifade edilir. Klasik Türk şairleri şiirlerinde, duygu ve düşüncelerini daha etkili bir şekilde ifade etmek, güçlü bir söyleyiş ve şiirlerini süslemek için sık sık deyimlere yer vermişlerdir. Mersiyelerde de şairler, ölümü, ölümün verdiği derin üzüntüyü ve acıyı ifade ederken hem duygu yoğunluğunu sağlamak hem de anlatımı daha etkileyici hâle getirmek için "bağrına taş basmak, hâk ile yeksân olmak, kan ağlamak, karalar giymek" gibi çeşitli deyimlerden yararlanmışlardır. Bu çalışmada, XV. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar klasik Türk şiirinde yazılmış olan mersiyelerde, deyimler taranarak tasnif edilecektir. Klasik Türk şairlerinin, ölümün yarattığı derin üzüntüyü, dünyanın geçiciliğini ve sevilen birinin kaybının ardından ortaya çıkan yas hâlini tasvir ederken hangi deyimlere daha sık başvurdukları ve bu deyimlerin mersiyelerin anlam dünyasına olan etkisi ortaya koyulacaktır. Böylece mersiye metinleri bağlamında ölüm, acı, keder, üzüntü ve özlem gibi duyguların dışa vurumunda deyimlerin işlevi belirlenecek ve deyimlerin yas dilinin oluşumuna nasıl katkı sağladığı incelenecektir. Ayrıca, klasik Türk şiirinin ölüm ve yasa dair deyim varlığı ile deyimlerin şiire kattığı anlam ve çağrışım zenginliği ortaya koyulacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Mersiye, klasik Türk şiiri, yas, deyim

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Classical Turkish poetry, a tradition heavily focused on emotion, encompasses many elements related to humanity and life. One of these is death. In elegies, a significant literary genre in classical Turkish poetry, the sorrow felt after the death of a loved one is expressed. The pain, sadness, and mourning experienced after losing a loved one are expressed aesthetically in a literary language. Classical Turkish poets frequently used idioms in their poems to express their feelings and thoughts more effectively, to create a powerful expression and to embellish their poetry. In elegies, poets while expressing death and the profound sorrow and pain it causes, have utilized various idioms such as "to bear a heavy burden, to be utterly destroyed, to weep tears of blood, to wear black" to both enhance emotional intensity and make the expression more impactful. This study will examine and classify idioms found in elegies written in classical Turkish poetry from the 15th to the 19th centuries. This study will explore which idioms classical Turkish poets most frequently used to depict the profound sorrow caused by death, the transience of the world and the mourning that follows the loss of a loved one and will examine the impact of these idioms on the semantic world of elegies. Thus, the function of idioms in expressing emotions such as death, pain, grief, sorrow and longing within the context of elegy texts will be determined and how idioms contribute to the formation of the language of mourning will be investigated. Furthermore, the presence of idioms related to death and mourning in classical Turkish poetry and the richness of meaning and connotations that these idioms add to the poetry, will be revealed.

2. Keywords: Elegy, classical Turkish poetry, mourning, idiom

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, drykaraca86@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3124-5978

Türk Dilinde Kur'an Çevirilerinin Kronolojik Bibliyografyası

A Chronological Bibliography of Qur'an Translations in the Turkic Language

Mehmet Akif Ayvaz[1]

1. Özet

Türklerin İslamiyet'le münasebeti Emeviler döneminde ticari ve askerî faaliyetlerle başlamıştır. Daha sonra Abbasilerle tesis edilen ılımlı ve müspet ilişkiler, İslamiyet'in Türklerce tanınmasına bir ivme katmıştır. Sâmânîlerle kurulan ilişkilerle de İslam'ın Türkler arasında yayılışı artmıştır. X. yüzyılın başlarında (920-930) başta İdil Bulgar Hanlığı ve Karahanlılar olmak üzere Türk boyları, İslam'ı resmî devlet dini olarak benimsemiştir. Türklerin Müslüman olma süreci, Kur'an-ı Kerim'in Türklerce anlaşılmasını ve Türk diline çevirisini gerekli kılmıştır.

İlk Türkçe Kur'an çevirisinin kesin tarihi tam olarak tespit edilememiş olsa da bu ilk çevirinin Tarihî Doğu Türkçesinden günümüze tevarüs ettiği bilinmektedir.

Kur'an'ın Türk diline çevirileri bir metin aktarımından daha fazlasıdır. Bu çeviriler; Türklerin inanç dünyası ile zihniyet yapısını doğrudan etkileyen, hukuk normlarını güncelleyen bir sürecin ürünleridir. Yine bu çeviriler; Türk yazı dilinin söz varlığını, morfolojik yapısını, kelime türetme imkânlarını, dinî terminolojisinin dönüşümünü ve yeniden teşekkülünü, metin kurma kabiliyetini takip etme açısından temel kaynaklar arasında yer alır. Türk'ün Kur'an-ı Kerim'e erişimini sağlayan çeviriler, dilin tarihî gelişimine dair filolojik yönden tanıklıklar sunar.

Bu çalışma, Türk dilinin X-XX. yüzyıllar arasındaki tarihî gelişim safhasını; diğer bir ifadeyle Karahanlı, Harezm, Çağatay, Eski Anadolu ve Osmanlı Türkçesi sahalarını kapsamaktadır. Bildirinin amacı, bu bildiriden daha önce yayımlanmış Türkçe Kur'an çevirileri konusundaki bibliyografyaları güncellemek ve ilk çevirinin başlangıcından XX. yüzyıla değin meydana getirilen literatürü kronolojik olarak bir döküm hâlinde dikkatlere sunmaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Türk dili tarihi, tarihî Türk lehçeleri, Kur'an-ı Kerim, Türk dilinde Kur'an çevirileri, kaynakça.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The relationship of the Turks with Islam began through commercial and military activities during the Umayyad period. Subsequently, the moderate and positive relations established with the Abbasids lent momentum to the recognition of Islam among the Turks. The interactions established with the Samanids further accelerated the spread of Islam among Turkic groups. In the early 10th century (920-930), Turkic tribes, most notably the Volga Bulgarian Khanate and the Karakhanids, adopted Islam as the official state religion. The conversion process of the Turks necessitated the comprehension of the Holy Qur'an by the Turks and its translation into the Turkic language.

Although the exact date of the first Turkic translation of the Qur'an has not been definitively determined, it is known that this initial translation has been inherited from Historical Eastern Turkic down to the present day.

Translations of the Qur'an into the Turkic language are more than a mere textual transfer. These translations are the products of a process that directly influenced the belief systems and mindsets of the Turks and updated their juridical norms. Furthermore, these translations stand as primary sources for tracing the lexicon, morphological structure, word-formation mechanisms, the transformation and reconstitution of religious terminology, and the text-building proficiency of the Turkic written language. Providing the Turkic people with direct access to the Holy Qur'an, these translations offer philological evidence regarding the historical evolution of the language.

This study encompasses the historical developmental stages of the Turkic language between the 10th and 20th centuries; in other words, the Karakhanid, Khwarazmian, Chagatai, Old Anatolian, and Ottoman Turkish spheres. The aim of this paper is to update the previously published bibliographies on Turkic Qur'an translations and to present a chronological inventory of the literature produced from the earliest translation up to the 20th century.

2. Keywords: History of the Turkic language, historical Turkic dialects, The Holy Qur'an, Qur'an translations in the Turkic language, bibliography.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, mayvaz@erzincan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7948-7100

Dil Kurumlarının Dijital Görünümlerinin Karşılaştırmalı İncelemesi

A Comparative Analysis of the Digital Presence of Language Institutes

Dila CAN[1] *& Derya YILDIZ*[2]

1. Özet

Dünyada en çok konuşulan diller İngilizce, Çince, Hintçe, İspanyolca ve Arapçadır. Dijital çağda bu dillerin resmî kurumlarının internet siteleri ve sosyal medya hesapları uluslararası anlamda pek çok kişiye ulaşmaktadır. Dil kurumu siteleri; ait olduğu dil, kültür, ülkenin dil politikası ve dil kullanıcıları bakımından çeşitli mesajlar taşır. Bu bakımdan, dünyada en çok konuşulan dillerden olan İngilizce, Çince, Hintçe, İspanyolca, Arapça ve Türkçenin dil kurumlarının dijital görünümlerinin ve içeriklerinin yer aldığı internet siteleri ve sosyal medya hesaplarının karşılaştırılarak incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. İngilizce için resmi dil kurumu bulunmadığı için küresel dil diplomasisini yürüten yarı resmî dil kurumu İngilizce British Council ve American English (US Dept of State), Çince (Mandarin) için Devlet Dil Komisyonu / CLEC Center for Language Education and Cooperation (Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmî Kurum), Hintçe için Merkezî Hintçe Direktörlüğü / CHD Central Hindi Directorate (Hindistan Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmî Kurum), İspanyolca için Real Academia Española ve Instituto Cervantes Uluslararası Dil Kültür Enstitüsü, Arapça için Qasid Arapça Enstitüsü ve Kahire Arap Dili Akademisi, Türkçe için de Türk Dil Kurumunun (TDK) internet siteleri incelenecektir. İnceleme sırasında görseller, basılan kitaplar, duyuru ve haberler; nitelik, alt metindeki anlamlar, linkler, iş birlikleri, dil kullanımları ve üslupları bakımından analiz edilecektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı durum çalışması deseniyle gerçekleştirilecektir. İnceleme nesneleri olan dil kurumlarının resmî/yarı resmî internet adresleri ve sosyal medya hesapları merkezli dokümanlardan toplanan veriler betimsel ve içerik analizi yapılarak karşılaştırılacaktır. İnceleme sonuçlarının dil politikaları bağlamında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Dil kurumu, dijital görünüm, internet sitesi, sosyal medya hesapları, dil kullanımı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The most widely spoken languages in the world are English, Chinese, Hindi, Spanish, and Arabic. In the digital age, the websites and social media accounts of the official institutions of these languages reach a vast international audience. Language institution websites convey various messages regarding the language itself, its culture, the country's language policy, and language users. In this regard, the purpose of this study is to conduct a comparative analysis of the websites and social media accounts which feature the digital presence and content of the language institutions for the world's most widely spoken languages. Since there is no official language institution for English, the semi-official language institutions conducting global language diplomacy are the British Council for British English and the U.S. Department of State for American English; for Chinese, the State Language Commission /Center for Language Education and Cooperation; for Hindi, the Central Hindi Directorate, Spanish, the Real Academia Española and the Instituto Cervantes International Language and Culture Institute, for Arabic, the Qasid Arabic Institute and the Cairo Academy of the Arabic Language, and for Turkish, the Turkish Language Association will be examined. During the study, visuals, announcements, and news articles will be analyzed in terms of quality, underlying meanings, links, language use, and style. The research will be conducted using the comparative case study design, one of the qualitative research methods. Data collected from documents primarily sourced from the official and semi-official websites and social media accounts of language institutions will be compared through descriptive and content analysis.

2. Keywords: Language institution, digital presence, website, social media accounts, language use.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi, dila.can@izu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7121-1962
[2] Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, dcyildiz@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1981-072X

Türkçede LGS Türkçe Sorularında Öğrencilerden Çözümlemeleri Beklenen Metinsel İlişkiler: Bağlaşıklık ve Tutarlılık Açısından Bir İnceleme

Textual Relations Students Are Expected to Resolve in LGS Turkish Questions: An Examination in Terms of Cohesion and Coherence

Seher Çiçek[1]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, 2018–2026 yılları arasındaki LGS Türkçe sorularını, soruların çözümünde öğrencilerden beklenen bağlaşıklık ve tutarlılık bilgisi açısından incelemek ve bu unsurların yıllara göre dağılımını ortaya koymaktır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmış, veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Araştırmanın inceleme dokümanları olan dokuz yıllık dönemde yer alan toplam 180 Türkçe sorusu incelenmiş; görsel, yazım, noktalama ve dil bilgisi soruları kapsam dışında bırakılarak kalan 109 soru analiz edilmiştir. Bulgulara göre soruların 54'ü (%49,5) bağlaşıklık, 55'i (%50,5) tutarlılık kapsamında değerlendirilmiştir. Bağlaşıklık sorularında en fazla değiştirim (28), ardından sözcüksel bağlaşıklık (14), gönderim (9) ve bağlama ögelerine (3) yer verilmiştir. Tutarlılık sorularında ise metin içeriği (36) belirgin biçimde öne çıkmış; bunu ana fikir (8), yardımcı fikir (7) ve konu (4) izlemiştir. Genel dağılımda bağlaşıklık ve tutarlılık sorularının birbirine oldukça yakın olduğu görülmekle birlikte, yıllara göre belirgin bir değişim saptanmıştır. 2018–2023 yılları arasında bağlaşıklık soruları daha fazlayken, 2024–2026 yıllarında tutarlılık soruları ağırlık kazanmıştır. Tutarlılığın metindeki bilgilerin bütünleştirilmesi, çıkarım yapılması ve anlam bütünlüğünün oluşturulması gibi daha üst düzey bilişsel işlemler gerektirdiği dikkate alındığında, bu değişim LGS Türkçe sorularının bilişsel açıdan daha zorlayıcı bir yapıya yöneldiği şeklinde yorumlanabilir.

2. Anahtar Kelimeler: Liselere Geçiş Sistemi, Türkçe dersi, bağlaşıklık, tutarlılık, ortaokul öğrencileri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The aim of this study is to examine the Turkish questions in the High School Entrance System (LGS) administered between 2018 and 2026 in terms of the cohesion and coherence knowledge expected from students in solving the questions, and to reveal the distribution of these elements across years. The study employed document analysis, and the data were analyzed through content analysis. A total of 180 Turkish questions administered over the nine-year period constituted the documents examined in the study. Questions related to visual literacy, spelling, punctuation, and grammar were excluded, and the remaining 109 questions were analyzed. According to the findings, 54 questions (49.5%) were categorized under cohesion and 55 questions (50.5%) under coherence. Among the cohesion questions, substitution was the most frequent category (28), followed by lexical cohesion (14), reference (9), and conjunctions (3). Among the coherence questions, text content was the most prominent category (36), followed by main idea (8), supporting idea (7), and topic (4). Although the overall distribution of cohesion and coherence questions was quite balanced, a clear change was observed across years. While cohesion questions were more frequent between 2018 and 2023, coherence questions became more prominent between 2024 and 2026. Considering that establishing coherence requires higher-level cognitive processes such as integrating information in the text, making inferences, and constructing overall meaning, this shift may indicate that LGS Turkish questions have moved toward a more cognitively demanding structure.

2. Keywords: High School Entrance System, Turkish Language Course, cohesion, coherence, middle school students

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Sinop Üniversitesi, scicek@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1501-2675

Bir Dil Öğretim Kaynağı Olarak Pavlakis Melitopoulos'un *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî*'si

Pavlakis Melitopoulos' *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî* as a Language Teaching Resource

Aylin Koç Giannopoulos[1]

1. Özet

Pavlakis Melitopoulos tarafından kaleme alınan *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî* (İstanbul, 1914) dil öğretimi açısından incelenmeyi bekleyen özgün bir kaynaktır. Eser, Zografyon, Ethnikon ve Vatelot okullarında Türkçe öğretmenliği yapan müellifin tecrübelerini yansıtan, öğretmensiz öğrenme ilkesine dayalı modern bir metot kitabıdır. 20. yüzyıl başı İstanbul'unun entelektüel ve çok kültürlü atmosferinde şekillenen bu kitap, Türkçe öğretiminin tarihsel süreçteki farklı evrelerini anlamak adına önemli bilgiler içermektedir. Yunanca ve Yunan harfli Türkçe hazırlanan bu iki dilli eser, hem sistematik Türkçe dil bilgisini hem de günlük hayatta ihtiyaç duyulan pratik diyalogları sunmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Melitopoulos'un eserini dönemin çok dilli eğitim ortamı ve pedagojik arayışları bağlamında bir öğretim materyali olarak analiz etmektir. Araştırma, eserdeki örnek cümlelerin dönemin sosyal hayatı ile günlük dilini ve kalıp sözlerin bu süreçteki rolünü incelemektedir. Ayrıca, farklı alfabelerle Türkçe öğretimi geleneğinin modern dil öğretim tarihindeki yerini tespit etmeyi hedeflemektedir.

Çalışmanın metodolojisi; dil ve kültür arasındaki etkileşime odaklanan, disiplinler arası ve betimsel bir yaklaşıma dayanmaktadır. Bu doğrultuda, eserin yazım yöntemi, derslerin sonundaki "Lugatçe" başlıklı sözlük bölümleri ve metinde yer alan "Οὐδὲν ἡ μάθησις, ἂν μὴ νοῦς παρῇ" (Akıl olmadıkça öğrenme bir hiçtir) gibi felsefi özdeyişler analiz edilmektedir. Bu çalışma ile; Yunan harfli Türkçe metinlerin eğitim tarihindeki yerini belirlemek, hocasız öğretim metodunun pedagojik değerini saptamak, bu tür tarihî kaynakların kültürler arası eğitime ve dönemin dilsel mirasına sağladığı katkıyı ortaya koymak amaçlanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Pavlakis Melitopoulos, *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî*, Türkçe, Yunanca, dil öğretimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Written by Pavlakis Melitopoulos, *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî* (Istanbul, 1914) is an original source for language teaching, awaiting examination. Reflecting the experience of the author, who taught Turkish at the Zografeion, Ethnikon and Vatelot schools, the work is a modern method book based on the principle of learning without teacher. Shaped within the intellectual and multicultural atmosphere of early 20th-century Istanbul, the book sheds some light on the historical stages of Turkish language teaching. Prepared in Greek and Greek-script Turkish, this bilingual work presents systematic Turkish grammar and practical everyday dialogues.

This study analyses Melitopoulos' work as a teaching resource within the period's multilingual educational setting and paedagogical explorations. The research examines the daily language and social life of the period reflected in the sample sentences, as well as the role of set phrases in this process. It also seeks to locate the tradition of teaching Turkish through different scripts within the history of modern language teaching.

The methodology relies on an interdisciplinary, descriptive approach focusing on the interaction between language and culture. Therefore, the work's method of composition, the "Lugatçe" glossaries at the end of the lessons, and philosophical maxims such as "Οὐδὲν ἡ μάθησις, ἂν μὴ νοῦς παρῇ" (Learning is nothing without intellect) are analysed. The study intends to determine the position of Greek-script Turkish texts in the history of education, to ascertain the paedagogical value of the teacherless method, and to reveal the contribution of such historical sources to intercultural education and the linguistic heritage of the period.

2. Keywords: Pavlakis Melitopoulos, *Miftâh-ı Lisân-ı Türkî*, Turkish, Greek, language teaching.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, kocayl@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0699-6932

Dede Korkut Hikâyelerinde Fiil Dizi Tipleri

Verb Sequence Types in the Book of Dede Korkut

Fadime Öztürk[1]

1. Özet

Bu çalışma, dilin her katmanındaki kurallılığı ifade eden dizim (tactics) kavramından hareketle, Türk dillerindeki çift fiil (double-verb) yapılarının işlevlerini ve dizimsel özelliklerini kapsamlı biçimde ele almaktadır. Çift fiiller, anlamlı bir fiil ile işlevsel bir fiilin birleşerek tek bir karmaşık anlam veya dil bilgisel işlev oluşturduğu, söz dizimsel değişimin ve dilsel gelişim süreçlerinin merkezinde yer alan son derece kritik yapılardır. Bu yapılar, gerçekleşen eylemin yalnızca "ne" olduğunu bildirmekle kalmaz; kılınış (actionality), bakış açısı (viewpoint) ve konuşucu tutumu (modality) gibi temel kategoriler aracılığıyla eylemin "nasıl" gerçekleştiğini ve konuşucunun bu eyleme karşı olan duygusal ya da kipsel yaklaşımını açık bir şekilde şematize eder. Ayrıca çift fiil yapılarının dizimsel mantığı, art-fiil (postverb) ve ön-fiil (pre-verb) baskınlığı üzerinden detaylıca açıklanırken; bu birleşimlerin parataktik (yan yana gelme) ve hipotaktik (bağımlı yapı) biçimindeki görünümleri karşılaştırmalı örneklerle sunulmaktadır. Teorik altyapısı bu şekilde kurulan dil bilimsel mekanizma, çalışmanın uygulama bölümünde Türk kültürünün ve dilinin temel taşı niteliğindeki Dede Korkut Hikâyeleri üzerinden incelenmektedir. Bu bağlamda ilgili eser; yan yana gelerek oluşan sıralı fiiller ya da yüklemliler ile seri fiiller şeklinde ve birleşik fiiller (öncelik fiilleri, alışkanlık fiilleri, niyet fiilleri) kapsamında yer alan tasvirî fiiller (yeterlik fiilleri, tezlik fiilleri, uzaklaşma fiilleri, süreklilik fiilleri, yaklaşma fiilleri) biçiminde gelişen fiil dizi tipleri açısından detaylıca analiz edilerek Türkçenin eylem bildirimindeki semantik ve söz dizimsel derinliği bütüncül bir yaklaşımla ortaya konmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Dizim, çift fiil, art-fiil, ön-fiil, Dede Korkut Hikâyeleri.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines the functions and syntactical properties of double-verb structures in Turkic languages, moving from the concept of tactics, which expresses regularity at every layer of language. Double verbs are critical structures located at the center of syntactic change and language development processes, where a lexical verb and a functional verb merge to form a single complex meaning or grammatical function. These structures do not merely indicate "what" the action is; through categories such as actionality, viewpoint, and speaker modality, they schematize "how" the action occurs and the speaker's emotional or modal stance toward it. Furthermore, while the syntactic logic of double-verb structures is explained through postverb and pre-verb dominance, the paratactic (juxtaposition) and hypotactic (dependent structure) manifestations of these combinations are presented with comparative examples. This linguistic mechanism, whose theoretical framework is thus established, is analyzed in the application section of the study through the Book of Dede Korkut, a cornerstone of Turkish culture and language. In this context, the work is analyzed in terms of verb sequence types—formed as sequential verbs or predicates arising side by side, serial verbs, and descriptive verbs (ability, speed, departure, continuity, and approach verbs) within the scope of compound verbs (precedence, habit, and intention verbs)—thereby comprehensively revealing the semantic and syntactic depth of Turkic languages in expressing action.

2. Keywords: Tactics, double verb, post-verb, pre-verb, Book of Dede Korkut.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 25280596@stu.omu.edu.tr, ORCID: 0009-0009-2479-3942

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Orta ve İleri Düzey Öğrencilerinin Duygusal Bürün Algı Becerilerinin Karşılaştırılması

A Comparison of Emotional Prosody Perception Skills of Intermediate and Advanced Learners of Turkish as a Foreign Language

Dr. Öğr. Üyesi Gökçen TEKİN[1] & Elif Kübra ŞİMŞEK[2]

1. Özet

Konuşmanın anlamsal bütünlüğünü tamamlayan bürünü doğru üretme, algılama ve kullanma becerisi; her dilde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de öğrencilerin sık karşılaştığı bir sorundur. Bu araştırmada 2025-2026 eğitim-öğretim yılında bir üniversiteye bağlı TÖMER'de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 ve C1 öğrencilerinin duygusal bürün algılama becerileri incelenmiştir. Durum çalışması olarak desenlenen araştırmanın örneklemi amaçlı örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan duygusal bürüne yönelik 24 cümle kullanılmıştır. Bu cümlelerin doğru duyguları yansıtıp yansıtmadığı ana dili Türkçe olan ve uzmanlık alanı Türkçe eğitimi olan iki alan uzmanı tarafından ve ayrıca Praat programı aracılığıyla teyit edilmiştir. Öğrencilerden kendilerine ses kayıtları şeklinde üçer kez dinletilen duygusal bürün cümlelerinin içerdiği duyguları belirlemeleri istenmiştir. Veriler SPSS 20 programı ile uygun testler belirlenerek analiz edilmiştir. Analiz sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen orta ve ileri düzey öğrencilerinin duygusal bürün algı farklılık durumları ortaya konulmuştur. Bulgular, B1 ve C1 düzeyindeki katılımcıların duygusal bürün başarı puanlarının anlamlı biçimde farklılaşmadığını göstermiştir. C1 grubunun ortalama puanı B1 grubundan bir miktar yüksek olmakla birlikte bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmaması ve etki büyüklüğünün düşük olması, incelenen örneklemde dil düzeyine göre belirgin bir başarı farklılığının ortaya çıkmadığını göstermiştir. Bu durum, kişilerin dil düzeyi ilerlese de duygusal bürün algısının kendiliğinden gelişmediğini ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bürüne yönelik öğretim etkinliklerine yer verilmesi gerektiğini göstermiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, bürün, duygusal bürün, bürün algısı

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The ability to accurately produce, perceive, and use prosody, which contributes to the semantic coherence of speech, is a common challenge for learners in teaching Turkish as a foreign language, as in the learning of any language. This study examines the emotional prosody perception skills of B1 and C1 students learning Turkish as a foreign language at a university-affiliated TÖMER during the 2025–2026 academic year. Designed as a case study, the participants were selected through purposive sampling. As the data collection instrument, 24 sentences focusing on emotional prosody were prepared by the researchers. The extent to which these sentences accurately conveyed the intended emotions was verified by two field experts whose native language is Turkish and whose area of expertise is Turkish language education, as well as through acoustic analysis using the Praat software. The students were asked to identify the emotions conveyed by the emotional prosody sentences, which were presented to them as audio recordings and played three times each. The data were analyzed using SPSS 20, with appropriate statistical tests selected based on the characteristics of the data. The analysis revealed differences in emotional prosody perception between intermediate- and advanced-level learners of Turkish as a foreign language. Findings show no significant difference in B1 and C1 participants' emotional prosody scores. Although C1 scores were slightly higher, the lack of significance and low effect size indicate language proficiency does not yield clear performance differences. Thus, emotional prosody perception does not develop automatically, necessitating targeted instruction.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, prosody, emotional prosody, prosody perception

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, gokcentekinbrs@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6956-1207
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, elifkubrasimsek1@gmail.com, ORCID: 0009-0000-8610-0237

Eski Uygur Türkçesi Metinlerinde İkilemelerden Oluşan Zarf Yapıları

Adverbial Structures Formed by Reduplications in Old Uyghur Turkic Texts

Sevil AYDIN[1]

1. Özet

Türk dilinin tarihî dönemlerinden biri olan Eski Uygur Türkçesi, zengin söz varlığı ile Türk dili araştırmaları açısından önemli bir yere sahiptir. Bu döneme ait metinlerde görülen ikilemeler, anlatım gücünü artıran ve çeşitli dil bilgisel işlevler üstlenen yapılar olarak dikkat çekmektedir. İkilemeler üzerine çok sayıda çalışma bulunmakla birlikte, bu yapıların metinlerdeki işlevleri üzerine yapılan incelemeler sınırlı sayıdadır. Bu çalışmanın amacı, Eski Uygur Türkçesine ait metinlerde (*Irk Bitig*, *Huastuanift*, *Üç İtigsizler*, *Kuanşi İm Pusar*, *Prens Kalyāṇaṃkara ve Pāpaṃkara Hikâyesi*, *Eski Uygurca Dil Bilgisi Terimleri*, *Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri*) ikileme yoluyla oluşturulan ve zarf görevi üstlenen yapıları tespit etmek; bu yapıların kuruluş biçimlerini ve anlam özelliklerini ortaya koymaktır.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayanmaktadır. Eski Uygur Türkçesine ait metinler taranmış ve zarf işlevli ikilemeler tespit edilmiş, ardından tanıklandığı örnek cümleler ile birlikte tasnif edilen bu yapılar betimsel yöntemle analiz edilmiştir.

Bu çalışma, Eski Uygur Türkçesi metinlerinde sıklıkla karşımıza çıkan ikilemelerin cümle yapısı içerisindeki sentaktik ögelerle kurduğu ilişkileri ve zarflaşma süreçlerini ayrıntılı biçimde ele almaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın, Türk dilinin tarihsel evreleri arasındaki süreklilik ve değişimleri görünür kılan art-eş zamanlı dil çalışmaları için hem yönteme hem de malzemeye dayalı önemli bir katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

İnceleme sonucunda, ikilemelerin anlatımda pekiştirme ve vurgu işlevini üstlenmesinin yanı sıra eylemi muhtelif yönlerden niteleyerek anlam yükünü genişleten temel zarf unsurları olarak görev yaptığı belirlenmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Uygur Türkçesi, İkilemeler, Zarf Yapıları, Söz Dizimi, Sözdizimsel İşlevler.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Old Uyghur Turkic, one of the historical periods of the Turkic language, holds an important place in Turkic language studies due to its rich vocabulary. Reduplications found in the texts of this period attract attention as linguistic structures that enhance the expressive power of the language and perform various grammatical functions. Although numerous studies have been conducted on reduplications, research focusing on the functions of these structures within texts remains limited. The aim of this study is to identify the structures formed by reduplication that function as adverbs in selected Old Uyghur Turkic texts (*Irk Bitig*, *Huastuanift*, *Üç İtigsizler*, *Kuanşi İm Pusar*, *Prens Kalyāṇaṃkara ve Pāpaṃkara Hikâyesi*, *Eski Uygurca Dil Bilgisi Terimleri*, *Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri*) and to examine their structural patterns and semantic characteristics.

The study is based on document analysis, one of the qualitative research methods. The Old Uyghur Turkic texts were examined to identify reduplications functioning as adverbs. These structures were then classified and analyzed descriptively together with the example sentences in which they occur.

This study provides a detailed examination of the relationships between reduplications frequently encountered in Old Uyghur Turkic texts and syntactic constituents within sentence structures, with particular emphasis on their adverbialization processes. Accordingly, this study is expected to make a significant contribution to diachronic and panchronic linguistic studies that reveal the continuity and changes across the historical periods of the Turkic language by providing both methodological perspectives and textual data.

The analysis revealed that reduplications not only serve reinforcing and emphatic functions in expression but also function as adverbial elements that modify verbs in various respects and broaden their semantic scope.

2. Keywords: Old Uyghur Turkic, reduplications, adverbials, syntax, syntactic functions.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora Öğrencisi, Ordu Üniversitesi, sevil.hicyilmaz@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6232-8552.

Berberliğin Dünü ve Bugünü: Estetikle Harmanlanan Tarihsel Bir Miras

Barbering Through the Ages: A Historical Legacy Shaped by Aesthetics

Halit ÜNEŞ[1]

1. Özet

Berberlik, insanlık tarihinin en köklü ve en eski zanaatlarından biri olarak, medeniyetin gelişim sürecinde kendine çok kritik bir yer edinmiştir. Antik çağlardan Orta Çağ'ın sonlarına kadar berberler, günümüzdeki imajlarından çok daha farklı ve hayati rollere sahipti. O dönemlerde berber dükkânları yalnızca birer tıraş merkezi değil, aynı zamanda mahalle ölçekli sağlık merkezleriydi. "Berber-cerrah" olarak anılan bu ustalar; saç ve sakal kesiminin yanı sıra diş çekimi yapar, hacamat uygular, yaraları diker ve hatta küçük cerrahi operasyonları gerçekleştirirlerdi. Bu çok yönlü yapı, berberi toplumun en saygın ve vazgeçilmez figürlerinden biri haline getirmiştir.

Zamanla tıp ilminin uzmanlaşması ve modern cerrahinin gelişmesiyle birlikte berberlik, sağlık alanından çekilerek daha çok temizlik, hijyen ve estetik odaklı bir forma evirilmiştir. Günümüzde berberlik, sanatsal bir boyuta taşınmış durumdadır. Modern berberler; saç tasarımı, sakal formları, profesyonel cilt bakımı ve stil danışmanlığı gibi geniş bir yelpazede hizmet sunarak kişisel bakımın mimarları konumuna gelmiştir. Teknolojik ekipmanların kullanımı ve kozmetik ürünlerdeki çeşitlilik, mesleğin kalitesini ve icra ediliş biçimini kökten değiştirmiştir.

Bugün berber dükkânları, sadece bir hizmet noktası değil, aynı zamanda erkeklerin günlük hayatın stresinden uzaklaştığı ve muhabbetin koyulaştığı, sosyal bağlarını güçlendirdiği önemli sosyalleşme mekânlarıdır. Çalışmadan çıkan sonuca göre berberlik; dün cerrahi bir şifa kapısıyken, bugün modern bir yaşam tarzı ve estetik disiplini olarak toplumdaki değerini korumaya devam etmektedir. Geçmişin mirası olan o meşhur kırmızı-beyaz silindir veya kare tabela, bugün hâlâ bu kadim geleneğin canlılığını simgeler.

2. Anahtar Kelimeler: Berber-cerrah, hijyen, gelenek, halk sağlığı tarihi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Barbering, as one of the oldest and most deeply rooted crafts in human history, has occupied a highly significant place in the development of civilization. From ancient times until the late Middle Ages, barbers held roles that were far more vital and diverse than their modern image suggests. During those periods, barber shops were not merely places for shaving and grooming, but also functioned as small-scale community health centers. Known as "barber-surgeons," these craftsmen not only cut hair and trimmed beards, but also extracted teeth, performed cupping therapy, stitched wounds, and even carried out minor surgical operations. This multifunctional role made barbers some of the most respected and indispensable figures within society.

Over time, with the specialization of medical science and the advancement of modern surgery, barbering gradually withdrew from the field of healthcare and evolved into a profession centered on cleanliness, hygiene, and aesthetics. Today, barbering has gained an artistic dimension. Modern barbers offer a wide range of services such as hair design, beard styling, professional skincare, and style consultancy, positioning themselves as architects of personal grooming. The use of technological equipment and the increasing variety of cosmetic products have fundamentally transformed both the quality and the practice of the profession.

Today, barber shops are not only service locations but also important social spaces where men can escape the stress of daily life, engage in conversation, and strengthen their social bonds. As a result, it can be understood that barbering, which once served as a gateway to surgical healing, continues today to preserve its value as a modern lifestyle and aesthetic discipline. The famous red-and-white barber pole or square sign, inherited from the past, still symbolizes the vitality of this ancient tradition.

2. Keywords: Barber-surgeon, hygiene, tradition, history of public health

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-7057-243X

Kültürel Diplomasi Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarının Rolü: Türk Kültürü ve Medeniyeti Ders Kitabı Örneği

The Role of Textbooks in Teaching Turkish as a Foreign Language within the Framework of Cultural Diplomacy: An Examination of the Turkish Culture and Civilization Textbook

Güler Özyürek[1] *& Pınar Kanık Uysal*[2]

1. Özet

Kültürel diplomasi, devletlerin uluslararası alanda etki ve görünürlüğünü artırmak amacıyla başvurduğu önemli yumuşak güç araçlarından biridir. Yabancı dil öğretimi, kültürün, toplumsal değerlerin ve ulusal imajın tanıtılmasında stratejik öneme sahip kültürel diplomasi faaliyetlerinden biridir. Türkiye'de kültürel diplomasi faaliyetleri kapsamında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı olmak üzere çeşitli kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu kurumlar tarafından hazırlanan öğretim materyalleri farklı coğrafyalarda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kitlelere ulaşmaktadır.

Bu araştırmada Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Ortaöğretim Türk Kültür ve Medeniyeti ders kitabını Joseph Nye'nin yumuşak güç kuramı ve kültürel diplomasi yaklaşımı çerçevesinde incelemek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Verilerin analizinde Nye'nin (2004) yumuşak güç kuramı temel alınarak geliştirilen kültürel çekicilik, değerler, ulusal imaj, kültürel diplomasi araçları, evrensel değerler ve kültürlerarası iletişim temaları doğrultusunda betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Bulgular, kitaptaki Türk tarihi, mutfağı, geleneklerine ilişkin içeriklerin Nye'nin kuramında vurgulanan kültürel çekicilik unsurunu desteklediğini göstermektedir. Misafirperverlik, paylaşma, dayanışma ve hoşgörü gibi değerler ile yumuşak gücün önemli bileşenlerinden değer temelli etki oluşturma işlevi yerine getirilmiştir. Türkiye'nin kültürel çeşitliliği, stratejik coğrafi konumu, genç nüfusu, eğitim olanaklarını yansıtan içeriklerin Nye'nin kuramında öne çıkan meşru ve olumlu bir ulusal imaj algısına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak Ortaöğretim Türk Kültür ve Medeniyeti ders kitabının Nye'nin yumuşak güç kuramındaki kültürel çekicilik, değer temelli etki ve meşruiyet unsurlarını bütüncül bir biçimde yansıttığı, bu yönüyle Türkiye'nin kültürel diplomasi hedeflerine katkı sağlayan önemli bir öğretim materyali olduğu söylenebilir.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, kültürel diplomasi, yumuşak güç

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Cultural diplomacy is one of the key soft power instruments employed by states to enhance their influence and visibility in the international arena. Foreign language teaching is a strategically important cultural diplomacy activity that contributes to the promotion of culture, social values, and national image. In Türkiye, the teaching of Turkish as a foreign language within the scope of cultural diplomacy activities is carried out by various institutions, particularly the Yunus Emre Institute and the Turkish Maarif Foundation. The instructional materials developed by these institutions reach learners of Turkish as a foreign language across different geographical regions.

This study aims to examine the *Turkish Culture and Civilization Textbook for Secondary Education*, developed by the Turkish Maarif Foundation, within the framework of Joseph Nye's soft power theory and the cultural diplomacy approach. The study was conducted within a qualitative research approach using document analysis. The data were analyzed through descriptive analysis in accordance with the themes of cultural attractiveness, values, national image, cultural diplomacy instruments, universal values, and intercultural communication, developed on the basis of Nye's (2004) soft power theory.

The findings indicate that the textbook's content related to Turkish history, cuisine, and traditions supports the element of cultural attractiveness emphasized in Nye's theory. Values such as hospitality, sharing, solidarity, and tolerance contribute to the creation of value-based influence, which is an important component of soft power. The content reflecting Türkiye's cultural diversity, strategic geographical location, young population, and educational opportunities was found to contribute to the construction of a legitimate and positive national image, a prominent element in Nye's theory. In conclusion, the *Turkish Culture and Civilization Textbook for Secondary Education* can be said to reflect the elements of cultural attractiveness, value-based influence, and legitimacy in Nye's soft power theory in an integrated manner. In this respect, the textbook constitutes an important instructional material that contributes to Türkiye's cultural diplomacy objectives.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, cultural diplomacy, soft power

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora öğrencisi, Ordu Üniversitesi, gulerozyurek.1@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3337-5397
[2] Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, pinarkanikuysal@odu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1208-9535

Kokand Hanlarının Ali Şîr Nevâî Eserlerini İstinsah Ettirme Çalışmaları

The Kokand Khans' Efforts to Commission Copies of Ali-Shir Nava'i's Works

Ravshanjon Abdullayev [1]

1. Özet

Alisher Navoiy'nin eserlerinin istinsah tarihinin incelenmesinde, XVIII–XIX. yüzyıllarda varlığını sürdüren Hokand Hanlığı dönemi özel bir önem taşımaktadır. Günümüze kadar ulaşan Navoiy eserlerinin el yazması nüshalarının tahlili, bunların önemli bir kısmının Hokand Hanlığı döneminde ve hanlık topraklarında istinsah edildiğini göstermektedir. Navoiy eserlerinin hanlıkta geniş ölçekte istinsah edilmesinde, Hokand'ı yöneten Ming Hanedanı hükümdarlarının himaye faaliyetleri önemli bir rol oynamıştır. Nitekim Ömer Han'ın hükümdarlığının (1810–1822) ilk yıllarından itibaren, onun fermanı doğrultusunda hattatlar tarafından Navoiy eserlerinin istinsah edilmesine başlanmıştır. Ayrıca Ömer Han döneminde Osmanlı hükümdarı II. Mahmud'a özel bir hediye olarak hazırlanan "Muhabbetnâme" mecmuasında Alisher Navoiy'nin Divanı da yer almıştır.

Ömer Han'ın oğlu Muhammed Ali Han'ın hükümdarlığı (1822–1842) döneminde ise Navoiy eserlerinin istinsah edilmesine yönelik en kapsamlı faaliyetlerden biri gerçekleştirilmiştir. Onun fermanıyla altı ay içerisinde Navoiy eserlerinden 300 nüsha hazırlanmıştır. Hokand hükümdarları yalnızca Navoiy eserlerinin yeni nüshalarını hazırlatmakla kalmamış, önceki dönemlerde istinsah edilmiş yazmalara da sahip olmuşlardır. Nitekim Ömer Han ve Muhammed Ali Han'ın mühürlerini taşıyan el yazmaları arasında, Navoiy eserlerinin daha önceki dönemlerde istinsah edilmiş nüshalarına da rastlanmaktadır. Bu durum, Hokand sarayında Navoiy'nin edebî mirasına duyulan ilginin yalnızca yeni yazma nüshaların hazırlanmasıyla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda mevcut eski nüshaların toplanması ve muhafaza edilmesine de özel önem verildiğini göstermektedir. Bu araştırma, Hokand hanlarının Navoiy mirasını istinsah ettirme, toplama ve koruma faaliyetlerini ortaya koymayı ve bu sürecin Navoiy'nin edebî mirasının gelecek nesillere aktarılmasındaki rolünü açıklamayı amaçlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Ali Şir Nevai, Hokand Hanlığı, el yazmaları, hat sanatı, Ming Hanedanı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The period of the Kokand Khanate, which existed during the eighteenth and nineteenth centuries, holds particular significance in the study of the history of copying the works of Ali-Shir Nava'i. An analysis of the surviving manuscript copies of Nava'i's works demonstrates that a considerable number of them were copied during the period of the Kokand Khanate and within its territories. The patronage of the rulers of the Ming dynasty, who governed Kokand, played an important role in the extensive copying of Nava'i's works in the khanate. In particular from the early years of Umar Khan's reign (1810–1822), calligraphers began copying Nava'i's works by his order. During Umar Khan's reign, a collection entitled Muhabbatnama, which included a divan of Ali-Shir Nava'i, was also specially prepared as a gift for the Ottoman Sultan Mahmud II. During the reign of Umar Khan's son, Muhammad Ali Khan (1822–1842), one of the largest projects devoted to copying Nava'i's works was undertaken. By his order, 300 copies of Nava'i's works were produced within six months. The Kokand rulers not only commissioned new copies of Nava'i's works but also possessed manuscripts copied in earlier periods. Among the manuscripts bearing the seals of Umar Khan and Muhammad Ali Khan are considerably older copies of Nava'i's works. This demonstrates that interest in Nava'i's literary heritage at the Kokand court was not limited to commissioning new manuscripts but also included collecting and preserving earlier copies. This study aims to examine the activities of the Kokand khans in commissioning, collecting, and preserving Nava'i's works and to reveal their role in transmitting his literary heritage to subsequent generations.

2. Keywords: Alisher Nava'i, Kokand Khanate, manuscripts, calligraphy, Ming dynasty.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Kokand University, Özbekistan, kokand1709@gmail.com, ORCID: 0009-0005-9934-2717

Yunus Emre Enstitüsünün Uluslararası İmajı: Çevrimiçi Yorumların Derlem Destekli Analizi

The International Image of the Yunus Emre Institute: A Corpus-Assisted Analysis of Online Reviews

Kübra ŞENGÜL[1] *& Nurcan GÜNEŞ*[2]

1. Özet

Kültürel diplomasi kurumları, ülkelerin dil ve kültürlerini uluslararası alanda tanıtmalarının yanı sıra ülke imajının şekillenmesinde de önemli bir rol üstlenmektedir. Bu kurumların uluslararası imajlarının, kurumsal faaliyetlerin yanı sıra bu faaliyetleri doğrudan deneyimleyen bireylerin değerlendirmeleri üzerinden incelenmesi, kültürel diplomasinin anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Bu araştırmanın amacı, Yunus Emre Enstitüsünün (YEE) uluslararası imajını kullanıcıların çevrimiçi değerlendirmeleri üzerinden incelemektir. Araştırmanın verilerini, YEE'nin farklı ülkelerdeki merkezlerine ilişkin Google Maps kullanıcı yorumları oluşturmaktadır. Veri temizleme sürecinin ardından 59 ülke/bölgedeki 65 YEE merkezine ve bir bağlı hizmet noktasına ilişkin 1.466 metin yorum analiz kapsamına alınmıştır. Araştırmada derlem destekli nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Yaklaşık 29 bin sözcükten oluşan derlem, AntConc 4.3.1 yazılımı kullanılarak sözcük sıklıkları, eşdizimlilikler, KWIC (bağlam içinde anahtar sözcük) görünümleri ve N-gram örüntüleri açısından incelenmiştir. Derlem analizinden elde edilen örüntüler, yorumların bağlamsal anlamlarını ve öne çıkan imaj boyutlarını belirlemek amacıyla nitel içerik analiziyle birlikte değerlendirilmektedir. Ön bulgular, YEE'nin uluslararası çevrimiçi imajının dil öğretimi ve öğrenme deneyimi, kültürel temsil ve etkileşim, insan ilişkileri ve sosyal atmosfer, mekân ve fiziksel çevre, kurumsal hizmet ve profesyonellik ile Türkiye imajı ve ülke temsili etrafında şekillendiğini göstermektedir. Kullanıcı değerlendirmelerinde Türkçe öğrenme ve öğretim niteliği, Türk kültürünün tanıtımı, personelin yakın ve misafirperver yaklaşımı, sosyal etkileşim ve ilişki kurma olanakları ile olumlu mekân ve atmosfer deneyimleri öne çıkmaktadır. Bununla birlikte iletişim ve bilgiye erişim, hizmet süreçleri, kurumsal yanıt verebilirlik ve ücret/değer algısına ilişkin olumsuz değerlendirmeler de belirlenmiştir. Bulgular, YEE'nin kullanıcılar tarafından yalnızca bir dil öğretim kurumu olarak değil, aynı zamanda Türk kültürünün temsil edildiği, sosyal ilişkilerin geliştirildiği ve Türkiye ile kültürel etkileşimin kurulduğu bir temas alanı olarak algılandığına işaret etmektedir. Araştırmanın, YEE'nin uluslararası kamular tarafından nasıl algılandığını kullanıcı deneyimleri üzerinden ortaya koyarak kültürel diplomasi, kurumsal imaj ve ülke imajı literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yunus Emre Enstitüsü, uluslararası imaj, kültürel diplomasi, çevrimiçi yorumlar, derlem destekli analiz

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Cultural diplomacy institutions play a significant role in shaping a country's image, in addition to promoting its language and culture internationally. Examining the international image of these institutions—not only through their organizational activities but also through the evaluations of individuals who directly experience them—can contribute to a better understanding of cultural diplomacy. The aim of this study is to examine the international image of the Yunus Emre Institute (YEE) based on online user evaluations. The study's data consist of Google Maps user reviews regarding YEE centers in various countries. Following a data cleaning process, 1,466 text-based reviews concerning 65 YEE centers and one affiliated service point across 59 countries/regions were included in the analysis. A corpus-assisted qualitative research approach was adopted for the study. The corpus, comprising approximately 29,000 words, was analyzed using AntConc 4.3.1 software to examine word frequencies, collocations, KWIC (Key Word in Context) views, and N-gram patterns. Patterns derived from the corpus analysis are evaluated alongside qualitative content analysis to determine the contextual meanings of the reviews and the prominent dimensions of the institute's image. Preliminary findings indicate that YEE's international online image is shaped by themes such as language teaching and learning experiences, cultural representation and interaction, interpersonal relations and social atmosphere, the physical space and environment, institutional service and professionalism, and the image of Turkey and national representation. User reviews highlight the quality of Turkish language learning and instruction, the promotion of Turkish culture, the warm and hospitable approach of the staff, opportunities for social interaction and relationship-building, and positive experiences regarding the venue and atmosphere. Conversely, negative feedback was identified concerning communication and access to information, service processes, institutional responsiveness, and perceptions of value for money. The findings indicate that users perceive the YEE not merely as a language teaching institution, but as a point of contact where Turkish culture is represented, social relationships are fostered, and cultural engagement with Turkey is established. By revealing how the YEE is perceived by international audiences through user experiences, the study is expected to contribute to the

2. Keywords: Yunus Emre Institute, international image, cultural diplomacy, online reviews, corpus-based analysis

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, kubraturkersengul@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0307-9805

[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, nurcan.gunes.5423@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5492-3005

Balkanlarda Kiril Harfli Protestan İlahilerinde Çeviri Stratejileri ve Kavram Aktarımı

Translation Strategies and Concept Transfer in Cyrillic-Script Protestant Hymns in the Balkans

Dr. Mehmet BULUT[1]

1. Özet

Bu çalışma, 1866'da İstanbul'da basılan Правила за пение и свещени песни с напевите им adlı Bulgarca eserde yer alan Kiril harfli Türkçe Protestan ilahilerini, misyoner çeviri stratejileri ve kavram aktarımı bağlamında incelemektedir. Kappler (2011) ve Saldzhiev (2010) gibi araştırmacıların işaret ettiği "allografik Türkçe" literatürünün önemli bir parçasını oluşturan bu tür metinler, Protestan dogmalarının İslami kavramsal altyapıya sahip Türkçeye nasıl uyarlandığını göstermesi bakımından değerlidir. Çalışmanın amacı, Zwartjes ve Altman'ın (2005) çerçevesini çizdiği "misyoner dilbilimi" ilkeleri doğrultusunda, Hristiyan teolojisinin hedef kitleye aktarımında kullanılan dil bilimsel stratejileri ortaya koymaktır. Nitel desende kurgulanan çalışmada, doküman incelemesi yöntemiyle eserdeki Kiril harfli Türkçe ilahiler veri kaynağı olarak ele alınmış; söz varlığı verileri betimsel ve karşılaştırmalı olarak çözümlenmiştir. Bulgular, misyonerlerin ağır bir Osmanlıca veya yalnızca yöresel Gagauz/Balkan ağzı yerine, her iki geleneği kesiştiren pedagojik bir ara dil inşa ettiğini göstermektedir. "Agnus Dei" kavramının "kuzu" sözcüğüyle karşılanması, "Ruhullah" tabirinin Kutsal Ruh anlamında kullanılması ve Teslis inancını ifade eden "Uknûm" teriminin "Ükiüm" biçiminde metne dâhil edilmesi, dilin kültürlerarası iletişimde araçsallaştırıldığını göstermektedir. Ayrıca Irakleous'un (2020) Karamanlıca metinler için belirlediği dinî bilginin avama indirilmesi stratejisi, bu metinde "yaykanmak" (arınmak) gibi arkaik fiillerin Protestan aklanma anlayışına uyarlanmasıyla da görünür olmuştur. Sonuç olarak ilahiler, Osmanlı dinî terminolojisinin Protestan doktrinleriyle yeniden doldurulduğu dinamik bir çeviri ve anlam müzakeresi sürecini yansıtmaktadır. Bu bulgular, allografik Türkçe metinlerin incelenmesine ve kültürlerarası dil aktarımı ile dinî çeviri çalışmalarına katkı sunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Kiril harfli Türkçe, Kavram aktarımı, Misyoner çevirileri, Kültürlerarası iletişim, Allografik Türkçe

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines the Cyrillic-script Turkish Protestant hymns in the Bulgarian work *Правила за пение и свещени песни с напевите им*, printed in Istanbul in 1866, in the context of missionary translation strategies and concept transfer. Texts of this kind constitute an important part of the "allographic Turkish" literature identified by scholars such as Kappler (2011) and Saldzhiev (2010), and are valuable in showing how Protestant dogmas were adapted into a Turkish shaped by an Islamic conceptual framework. The aim of the study is to reveal the linguistic strategies used to convey Christian theology to the target audience, in line with the principles of "missionary linguistics" outlined by Zwartjes and Altman (2005). Designed as a qualitative study, it treats the Cyrillic-script Turkish hymns in the work as its data source through document analysis, and analyzes the lexical data descriptively and comparatively. The findings show that the missionaries constructed a pedagogical intermediate language that draws on both traditions, rather than relying on heavy Ottoman Turkish or solely on the local Gagauz/Balkan dialect. The rendering of "Agnus Dei" with the word "kuzu" (lamb), the use of the expression "Ruhullah" in the sense of the Holy Spirit, and the inclusion of the term "Uknûm," which expresses the belief in the Trinity, in the form "Ükiüm" show that language was instrumentalized in intercultural communication. Furthermore, the strategy of simplifying religious knowledge for the general public, which Irakleous (2020) identified for Karamanlidika texts, is also visible in this text through the adaptation of archaic verbs such as "yaykanmak" (to be cleansed) to the Protestant understanding of justification. In conclusion, the hymns reflect a dynamic process of translation and negotiation of meaning in which Ottoman religious terminology was refilled with Protestant doctrines. These findings contribute to the study of allographic Turkish texts and to research on intercultural language transfer and religious translation.

2. Keywords: Cyrillic-script Turkish, Concept transfer, Missionary translations, Intercultural communication, Allographic Turkish

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, mbulut2071@gmail.com, https://orcid.org/0000-0001-6137-096X

Atebetü'l-Hakâyık'ta Yönlendirici Söz Edimleri

Directive Speech Acts in *Atebetü'l-Hakâyık*

Gizem KORKUT[1]

1. Özet

Bu çalışmada, Edib Ahmed b. Mahmud Yükneki'nin Karahanlı Türkçesiyle yazdığı didaktik bir eser olan *Atebetü'l-Hakâyık*'taki yönlendirici söz edimleri, Searle'ün söz edimleri sınıflandırması çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmanın amacı, eserde edim alıcısının belirli davranışlara yöneltilmesinde ya da belirli davranışlardan alıkonulmasında hangi işlevlerin, dilsel biçimlerin ve ikna stratejilerinin kullanıldığını ortaya koymaktır. Nitel içerik çözümlemesine dayanan çalışmada eser baştan sona taranmış, belirlenen 78 yönlendirici sözce işlev, dilsel biçim, destekleyici strateji ve konu bakımından bağlam içinde değerlendirilmiştir. Bulgulara göre eserde en sık görülen işlev öğüttür. Bunu yasaklama ve sakındırma, dikkat ve idrak çağrısı, uyarı izlemekte; rica ve öz-yönlendirme ise sınırlı kalmaktadır. Yönlendirmelerde ağırlıklı olarak ikinci kişi emir kipi kullanılmakla birlikte bildirme cümlesi, retorik soru, üçüncü kişi emri ve gereklilik yapısına da başvurulduğu; dolayısıyla biçim ve işlevin her zaman birbiriyle örtüşmediği görülmüştür. Yönlendirmelerin yaklaşık yarısı gerekçeyle desteklenmekte, olumsuz sonuç bildirimleri ödül vaatlerinden daha sık kullanılmaktadır. Benzetme ve istiareler, hitaplar, koşul yapıları ve dinî otoriteye yapılan göndermeler de yönlendirmeyi destekleyen unsurlar arasında yer almaktadır. Eserin giriş kısmında dikkat çağrıları, ana bölümlerinde ise öğüt ve yasaklamalar ağırlık kazanmakta; öğüt bölümleri iki dua talebiyle çerçevelenmektedir. Çalışma, Edib Ahmed'in yönlendirici söyleminin yalnızca emirlerden oluşmadığını, yönlendirmenin gerekçe, imge ve otorite gibi unsurlarla desteklendiğini göstermiştir. Bulgular, söz edimleri kuramının tarihî Türk dili metinlerinin öğretici yönünü açıklamada işlevsel bir yaklaşım sunduğuna işaret etmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Edimbilim, yönlendirici söz edimleri, didaktik söylem, Karahanlı Türkçesi, *Atebetü'l-Hakâyık*

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines directive speech acts in *Atebetü'l-Hakâyık*, a didactic work written in Karakhanid Turkic by Edib Ahmed b. Mahmud Yükneki, within the framework of Searle's classification of speech acts. It aims to identify the functions, linguistic forms, and persuasive strategies used to direct the addressee toward certain actions or discourage them from performing certain actions. Based on qualitative content analysis, the study examines the entire work and evaluates 78 directive utterances in context in terms of their functions, linguistic forms, supporting strategies, and topics. The findings show that advice is the most frequent function in the work. It is followed by prohibition and dissuasion, calls for attention and understanding, and warning, while requests and self-directives are relatively limited. Although directives are predominantly expressed through the second-person imperative, declarative sentences, rhetorical questions, third-person imperatives, and necessity constructions are also used, indicating that form and function do not always correspond directly. Nearly half of the directives are supported by reasons, and references to negative consequences occur more frequently than promises of reward. Similes and metaphors, forms of address, conditional constructions, and references to religious authority also serve to support the directives. Calls for attention are more prominent in the introductory section, whereas advice and prohibitions predominate in the main sections; the sections devoted to advice are framed by two requests for prayer. The study shows that Edib Ahmed's directive discourse does not consist solely of commands; rather, directives are supported by elements such as reasoning, imagery, and authority. The findings suggest that speech act theory provides a useful approach to explaining the didactic dimension of historical Turkic texts.

2. Keywords: Pragmatics, directive speech acts, didactic discourse, Karakhanid Turkic, *Atebetü'l-Hakâyık*

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör. Dr., Munzur Üniversitesi, gizemkorkut@munzur.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3408-2545

Mektubun Son Sözü: 1923-1960 Dönemi Mektuplarda Kapanış Cümleleri

The Final Word of the Letter: Closing Sentences in Letters of the 1923–1960 Period

İ. Gülsel Sev[1] *& Tuba Betül Acar*[2]

1. Özet

Türk Edebiyatında Mektupların Dili –İsim-" adlı doktora tezinden üretilen bu bildiride 1923-1960 yılları arasında yazılan ve 34 şair ve yazara ait 90 mektubun kapanış cümleleri incelenmiştir. Tespit edilen kapanış cümleleri; iletişimsel işlevleri, anlamsal özellikleri, biçimsel kuruluşları ve kullanım sıklıkları bakımından değerlendirilmiştir. Bulgular, mektupların kapanış cümlelerinde iletişimsel işlev bakımından vedalaşmanın belirgin biçimde baskın olduğunu göstermektedir: "*Bâki Huda'ya emanet ol, oğlum*." (AEB1). Anlamsal açıdan ise sevgi ve özlem bildiren ifadeler öne çıkmaktadır: "*Ahmet Bey: Çok çok yanaklarından öperim oğlusu*." (MŞE1). Kapanış cümlelerinde tespit edilen kalıp sözlerin 69'unda "öpmek" fiiliyle oluşturulan yapıların kullanılması, fiziksel uzaklığın dil aracılığıyla aşılmaya çalışıldığını ve kişiler arası yakınlığın güçlü biçimde ifade edildiğini göstermektedir: "*Binlerce defa bütün yüzünden, dudaklarından öperim Aliye'm.*" (SA5). Bunun yanı sıra 60 mektupta hitap unsurunun yer alması, kapanış cümlelerinin yalnızca iletişimi sonlandıran yapılar olmadığını, gönderici ile alıcı arasındaki ilişkinin niteliğini de yansıttığını ortaya koymaktadır: "*İştiyakla ve sevgi ile gözlerinizden öperim değerli muhibbim.*" (HST1). Zarfların kapanış cümlelerinde önemli bir işlev üstlendiği görülmektedir: *muhabbetle, saygılarımla, hasretle* vd. Biçimsel açıdan geniş zaman kipi ile birinci tekil şahıs kullanımının belirginliği, kapanış cümlelerinin kişisel ve doğrudan bir anlatım niteliği taşıdığını göstermektedir: *öperim, sıkarım, kucaklarım* vd. Kapanış formüllerinin kuruluşunda ise en yaygın yapı "zarf + kalıp söz + hitap" biçimindedir. "*Muhabbetle gözlerinizden öperim azizim*." (AŞH1). Bu yapı, mektup kapanışlarında duygu aktarımı, yakınlık ve muhataba yönelimin birlikte gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak kapanış cümleleri, mektuplarda kişiler arası ilişkilerin, duygusal yakınlığın ve dönemin nezaket anlayışının belirgin dilsel yansımalarını ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Mektup dili, kapanış cümleleri, kalıp sözler, hitaplar, dilbilimsel inceleme.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This paper, produced from the doctoral dissertation entitled "Türk Edebiyatında Mektupların Dili –İsim-," examines the closing sentences of 90 letters written between 1923 and 1960 by 34 poets and writers. The identified closing sentences were evaluated in terms of their communicative functions, semantic characteristics, formal structures, and frequency of use. The findings demonstrate that farewell is the predominant communicative function: "*Bâki Huda'ya emanet ol, oğlum*." (AEB1). Semantically, expressions conveying affection and longing are particularly prominent. The use of structures formed with the verb "*öpmek*" in 69 formulaic expressions indicates that physical distance was sought to be overcome through language and interpersonal intimacy was strongly expressed: "*Binlerce defa bütün yüzünden, dudaklarından öperim Aliye'm*." (SA5). Furthermore, the presence of an address term in 60 letters reveals that closing sentences not only terminate communication but also reflect the relationship between sender and recipient: "*İştiyakla ve sevgi ile gözlerinizden öperim değerli muhibbim*." (HST1). Adverbs such as muhabbetle, saygılarımla, and hasretle also serve an important function. Formally, the prominence of the simple present tense and first-person singular forms, such as *öperim*, *sıkarım*, and *kucaklarım*, indicates a personal and direct mode of expression. The most common structural pattern is "adverb + formulaic expression + address term," simultaneously conveying emotion, intimacy, and orientation toward the addressee. In conclusion, closing sentences constitute salient linguistic reflections of interpersonal relationships, emotional intimacy, and the contemporary understanding of politeness in letters.

2. Keywords: Letter language, closing sentence, formulaic expressions, terms of address, linguistic analysis.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, sev_g@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7123-4849
[2] Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, tubabetulacar@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0034-8483

Dil Becerileri Temelli Okul Dışı Öğrenme Ortamı Etkinlikleri Tasarlamak: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Tasarım Deneyimlerine İlişkin Görüşleri

Designed Language Skills-Based Out-of-School Learning Environment Activities: Turkish Teacher Candidate Opinions on Their Design Experiences

Tuğba Barutcu [1]

1. Özet

Öğrenme ve öğretme süreçlerinin köklü değişimine şahit olunan bu teknolojik çağda, meslekî becerilerini geliştirme ihtiyacı, bir öğretmen adayı için her şartta varlığını hissettiren önemli bir yapı arz eder. Öğretimin fizikî koşulları, uygulanan eğitim politikaları ya da öğrenme modelleri yaşanılan dönemin gereklerine uygun olarak dönüşür. Lakin, öğretmenin belirli öğrenme çıktılarını hedefleyen etkinlik tasarım becerisine olan ihtiyacı çoğunlukla aynı kalır. Dönüşen tüm parçalar, bu beceri içinde öğrenmenin gerçekleşmesi amacıyla bütünleştirilir. Öğrencilerin nitelikli öğrenme deneyimi elde edebilmeleri de öğretmenin etkinlik tasarım becerisinin kalitesiyle yakından ilişkilidir. Bu bağlamda mevcut çalışma, 2.sınıf Türkçe öğretmeni adaylarının (33 katılımcı) okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri üzerine *Okul Dışı Öğrenme ortamı (ODÖO)* etkinlikleri tasarım deneyimlerine odaklanır. Temel Nitel Araştırma deseniyle şekillendiren çalışma beş aşama halinde uygulanmıştır. Dil becerileri temelli ODÖO etkinliğine katılmak, etkinlik planını analiz etmek, farklı etkinlik raporlarını değerlendirmek, ekip arkadaşlarıyla etkinlik tasarımları yapmak, bu tasarımları olumlu ve geliştirilebilir yönleri açısından incelemek ilgili aşamaların genel içeriğidir. Çalışma sonunda katılımcılar, bu tasarım süreciyle ilgili öz değerlendirme raporları oluşturmuşlardır. Bu raporlar, doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmiş; elde edilen bulgular tema, kategori ve alt kategoriler halinde sınıflandırılarak raporlanmıştır. Çalışmanın genel sonuçlarına göre öğretmen adayları, beceri temelli etkinlik tasarım sürecinin en kolay yönünün hayal güçlerine dayalı üretim yapmak olduğunu ifade ettiler. Bununla beraber etkinlikleri mekân ve becerilerle bağdaştırmak sürecin en zorlayıcı yönünü oluşturmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Okul dışı öğrenme ortamı etkinlikleri, okuma, yazma, konuşma, dinleme

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In this technological age, which has witnessed a fundamental transformation in the processes of learning and teaching, the need to develop professional skills constitutes a crucial element that is ever-present for a trainee teacher, whatever the circumstances. The physical conditions of teaching, the educational policies implemented, or the learning models employed evolve in line with the requirements of the current era. However, the need for a teacher's ability to design activities aimed at specific learning outcomes largely remains the same. All these evolving elements are integrated within this skill to facilitate learning. Students' ability to gain a high-quality learning experience is also closely linked to the quality of the teacher's activity design skills. In this context, the present study focuses on the experiences of second-year Turkish teacher trainees (33 participants) in designing *Out-of-School Learning Environment (OSLE)* activities centred on reading, writing, speaking and listening skills. Structured around a Basic Qualitative Research design, the study was implemented in five stages. The general content of these stages included participating in a language skills-based OSLE activity, analysing the activity plan, evaluating different activity reports, designing activities with team members, and examining these designs in terms of their positive and areas for improvement. At the end of the study, participants produced self-evaluation reports on this design process. These reports were analysed using the document analysis method; the findings were classified into themes, categories and sub-categories and reported accordingly. Overall, the findings of the study indicate that trainee teachers stated that the easiest aspect of the skills-based activity design process was creating activities based on their imagination. However, linking activities to the learning environment and specific skills was found to be the most challenging aspect of the process.

2. Keywords:Activities in out-of-school learning environments: reading, writing, speaking, listening

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, tugbabarutcu3@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0618-0773

Türk Dillerinde Nostratik Söz Varlığı

Nostratic Lexicon in Turkic Languages

Baba Muharremli[1] */ Baba Maharramly*[2]

1. Özet

Amacımız çağdaş Türkçelerde muhafaza edilen nostratik söz varlığını tespit etmektir. Bu araştırmada betimleyici ve karşılaştırmalı yöntemler kullanılmıştır Nostratik dil hipotezi değişik sistemli dillerin aynı bir kaynaktan oluşması görüşüne dayanmaktadır. Dünyanın değişik dillerinde, akrabalıktan asılı olmadan, ilk ulu dilin kök kelimelerinin izleri gözlemleniyor. Akraba olmayan dillerdeki sesbilgisel, sözlüksel uygunluklar, koşutluk bir sıra bilim adamlarının iddia ettikleri gibi, hiç de rastlantı özelliği taşımıyor. Farklı dillerdeki kıyaslanabilen dil olguları dünya dillerinin kalıtımsal akrabalığını sübut etmektedir. Zamanında Türk dillerinin gelişim süreci ana dilden ayrıldıktan sonra Ural-Altay, Altay, Türk aşamalarından geçmiştir. Dünya dillerinin bir kökten oluşumunu ispatlayan nostratik dil biliminin yaşı yüz yıldan fazladır. Yüzyıldan çoktur kesin olgulara dayanılarak dünya dillerinde ortak, homojen kök biçimbirimlerin bulunduğu ispat edilmektedir. Nostratik dil teorisine göre, değişik dillerdeki uygunluklar sesbilgisel ve sözlüksel benzerliklere dayanılmak suretiyle belirleniyor. Nostratik dil teorisi iki temel prensipe dayanıyor: benzer ses geçitleri ve sözlüksel uygunluklara. İlk ulu dilden oluşan eski diller bin yıllar zarfında parçalanarak şimdiki dil ailelerinin biçimlenmesine neden olmuştur. Araştırmada şu sonuclara varıyoruz ki Nostratik dil aşaması eski dillerin parçalanmadığı, ayrılmadığı aşamadır. Çağdaş Türk dillerinde basit yapılı birçok tek heceli isim, fiil ve zamir köklerinin Nostratik açıdan incelenmesi, Türk dilinin tarihi açısından yeni olguların ortaya çıkmasına neden olur. Türk dilleri nostratik kelime köklerini çok sıkı muhafaza etmiştir. Bunun temel nedeni Türk dillerinin iltisaki (eklemeli) yapısıdır.

2.Anahtar Kelimeler: nostratik, Türkçe, söz varlığı, karşılaştırma, ortak

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The objective of this study is to identify and analyze the Nostratic lexical heritage preserved in the contemporary Turkic languages. Descriptive and comparative methods were employed in this study. The Nostratic language hypothesis is based on the assumption that languages belonging to different structural systems ultimately derive from a single common ancestral language. Traces of the root words of this primordial proto-language can be identified in many of the world's languages, irrespective of their accepted genetic affiliation. The phonological and lexical correspondences observed among unrelated languages are not merely coincidental, as some scholars have suggested. Rather, comparable linguistic phenomena across different languages constitute evidence for the hypothesis of a common genetic origin of the world's languages. Following their separation from the common proto-language, the Turkic languages are traditionally assumed to have passed through the Ural-Altaic, Altaic, and Turkic stages of development. Nostratic linguistics, which seeks to demonstrate the common origin of the world's language families, has developed over more than a century. During this period, scholars have argued, on the basis of empirical evidence, for the existence of common and homogeneous root morphemes across the world's languages. According to the Nostratic theory, linguistic correspondences among different languages are established through systematic phonological and lexical similarities. The theory is founded on two principal criteria: regular sound correspondences and lexical correspondences. Over the course of millennia, the ancient languages that descended from the original proto-language gradually diverged, resulting in the formation of the modern language families. We arrive at the conclusion that the Nostratic stage represents the prehistoric period during which these ancient languages had not yet undergone differentiation. A Nostratic analysis of the numerous monosyllabic nominal, verbal, and pronominal roots retained in the contemporary Turkic languages has the potential to reveal new evidence concerning the historical development of the Turkic language. The Turkic languages have preserved Nostratic lexical roots to a remarkable degree, primarily because of their agglutinative morphological structure.

2.Keywords: nostratic, Turkic languages, lexicon, comparison, commonality

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Prof.Dr., Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Nesimi adına Dilcilik Enstitüsü, baba_magerramli@mail.ru, ORCID: 0009-0003-7515-6261

[2] Prof.Dr., Azerbaijan National Academy of Sciences, Nesimi Institute of Linguistics, baba_magerramli@mail.ru, ORCID: 0009-0003-7515-6261

Öğretmen Adaylarının Çocuk Edebiyatına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

An Examination of Preservice Teachers Attitudes Toward Children's Literature in Terms of Various Variables

Hamza Kelebek[1], *İrem Kutlu*[2] *& Arzu Çevik*[3]

1. Özet

Eğitim ve öğretim sürecinde çocuk edebiyatı, öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesi, okuma alışkanlığı kazanmaları ve estetik duyarlılıklarının desteklenmesi bakımından önemli bir yere sahiptir. Bu eserlerin öğrencilerle nitelikli biçimde buluşturulmasında öğretmenlerin çocuk edebiyatına yönelik bilgi, farkındalık ve tutumları belirleyici olmaktadır. Çocuk edebiyatına yönelik olumlu tutum geliştiren öğretmen adaylarının, meslek yaşamlarında öğrencilerinin gelişim özelliklerine uygun ve nitelikli eserleri seçme, bu eserlerden eğitim ve öğretim süreçlerinde etkili biçimde yararlanma ve öğrencilere okuma kültürü kazandırma konularında daha bilinçli davranacakları düşünülmektedir. Bu araştırmada öğretmen adaylarının çocuk edebiyatına yönelik tutumlarının belirlenmesi ve söz konusu tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre yürütülecektir. Araştırmanın örneklemini, 2026–2027 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Türkçe öğretmenliği, sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği programlarında öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğretmen adayları oluşturacaktır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile Karagül (2020) tarafından geliştirilen "Çocuk Edebiyatına Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılacaktır. Elde edilen veriler, araştırmanın amacı ve değişkenlerin özellikleri doğrultusunda uygun istatistiksel analiz yöntemleriyle çözümlenecektir. Analizler sonucunda öğretmen adaylarının çocuk edebiyatına yönelik tutum düzeyleri ortaya konulacak ve bu düzeylerin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenecektir. Araştırmadan elde edilecek bulguların, çocuk edebiyatı eğitiminin geliştirilmesine, öğretmen yetiştirme programlarının daha nitelikli hâle getirilmesine ve öğretmen adaylarının mesleki farkındalıklarının artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, tutum, farkındalık, öğretmen adayı, öğretmen yetiştirme

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In the education and teaching process, children's literature plays a significant role in developing students' language skills, helping them acquire reading habits, and fostering their aesthetic sensitivity. Teachers' knowledge, awareness, and attitudes toward children's literature are decisive factors in ensuring that students engage with these works in a meaningful way. It is believed that teacher candidates who develop positive attitudes toward children's literature will act more consciously in their professional lives regarding selecting high-quality works appropriate to their students' developmental characteristics, effectively utilizing these works in the education and teaching processes, and instilling a culture of reading in their students. This study aims to determine pre-service teachers' attitudes toward children's literature and to examine these attitudes in terms of various variables. The research will be conducted using the survey model, one of the quantitative research methods. The study sample will consist of teacher candidates enrolled in the Turkish Language Teaching, Elementary Education, and Early Childhood Education programs at the Faculty of Education, Bartın University, during the fall semester of the 2026–2027 academic year, who have voluntarily agreed to participate in the study. Data will be collected using a Personal Information Form prepared by the researchers and the "Attitude Scale Toward Children's Literature" developed by Karagül (2020). The data collected will be analyzed using appropriate statistical methods in line with the research objective and the characteristics of the variables. The analyses will reveal the levels of pre-service teachers' attitudes toward children's literature and examine whether these levels differ according to various variables. It is anticipated that the findings of this study will contribute to the development of children's literature education, the enhancement of teacher training programs, and the improvement of pre-service teachers' professional awareness.

2. Keywords: Children's literature, attitude, awareness, pre-service teacher, teacher education

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, kelebekhamza3@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0009-0003-3087-0293
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, irmgkee@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0009-0005-7598-0925
[3] Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, acevik@bartin.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9673-847X

Harezm Vahası Atasözlerinde Lingvokültürel Kodlar: Türkiye Türkçesi Paremiolojisiyle Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Linguocultural Codes in the Proverbs of the Khorezm Oasis: A Comparative Study with Turkish Paremiology

Muhabbat Husinovna Jumanyazova [1]

1. Özet

Bu çalışma, Harezm Vahası folklorunda yer alan atasözlerinin lingvokültürel özelliklerini Türkiye Türkçesi paremiolojisi ve Kazakça, Kırgızca, Türkmence ve Azerbaycan Türkçesi gibi Türk dillerine ait malzemelerle karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Atasözleri, bir toplumun tarihî hafızasını, millî zihniyetini, toplumsal deneyimini, ahlaki anlayışını ve kültürel değerlerini kısa, kalıplaşmış ve imgeli dil birlikleri aracılığıyla yansıtan önemli folklorik unsurlardır. Bu bakımdan tarihî ve kültürel açıdan farklı medeniyetlerin ve Türk etnokültürel topluluklarının kesişme alanında şekillenen Harezm Vahası atasözleri, Türk halklarının ortak kültürel hafızasını ve bölgesel özgünlüklerini ortaya koymak açısından değerli bir kaynaktır.

Araştırmanın temel tarihî kaynaklarından biri, XIX. yüzyılda Hermann Vámbéry tarafından derlenen Özbek atasözleridir. Vámbéry'nin *Çağatay Dili Dersleri* adlı eserinde yer alan bu atasözleri, Harezm ve Orta Asya Türk halklarının sosyokültürel deneyimi, yaşam tarzı, ahlaki değerleri ve dünya görüşü hakkında önemli veriler sunmaktadır. Çalışmada *Otali o'g'ul – xo'jali qul*, *Cho'pon ko'p bo'lsa, qo'y harom o'lur*, *Hayit o'tgandan keyin xinani ko'tingga yop*, *Boshqa yerda sulton bo'lg'annan o'zingni yeringda ulton bo'l* ve *Saxiy bo'lib bir g'aribni yo'ndirsang, hulla bo'lar oxiratda, to'n bersang* gibi atasözleri semantik, lingvokültürel, kavramsal ve karşılaştırmalı yöntemlerle incelenmektedir.

Karşılaştırmalı analiz, söz konusu atasözlerinin Türkiye Türkçesindeki anlamsal ve imgesel paralelleri ile diğer Türk dillerindeki benzer ve karşılık gelen varyantları üzerine kurulmuştur. Bulgular, Harezm atasözlerinde aile ve nesil, toplumsal koruma, zaman ve ölçü, yönetim ve sorumluluk, vatan ve kimlik, cömertlik ve dinî-ahlaki değerler gibi lingvokültürel kodların öne çıktığını göstermektedir. Bu kodların önemli bir bölümü ortak Türk kültürel mirasına dayanmakla birlikte, somut imgeleri ve ifade biçimleri tarihî-kültürel çevreye göre farklılaşmaktadır. Çalışma, Harezm ve Türkiye Türkçesi paremiolojisindeki ortaklık ve farklılıkları ortaya koyarak Türk halklarının ortak kültürel hafızasının ve Türk dilleri arasındaki paremiolojik ilişkilerin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Harezm Vahası, atasözü, paremioloji, lingvokültürel kod, Türkiye Türkçesi.

3. Etik Beyan Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to comparatively examine the linguocultural features of proverbs found in the folklore of the Khorezm Oasis through materials from Turkish paremiology as well as Kazakh, Kyrgyz, Turkmen, and Azerbaijani. Proverbs are important folkloric units that reflect a community's historical memory, national mentality, social experience, moral values, and cultural worldview through concise, conventionalized, and figurative linguistic expressions. In this respect, the proverbs of the Khorezm Oasis, shaped at the intersection of different civilizations and Turkic ethnocultural communities, constitute a valuable source for identifying both the shared cultural memory and regional specificity of Turkic peoples.

One of the main historical sources of the study is the collection of Uzbek proverbs recorded by Hermann Vámbéry in the nineteenth century. The proverbs included in Vámbéry's *Chagatai Language Lessons* provide significant linguistic and cultural data concerning the sociocultural experience, lifestyle, moral values, and worldview of the peoples of Khorezm and Central Asia. The study analyzes such proverbs as *Otali o'g'ul – xo'jali qul*, *Cho'pon ko'p bo'lsa, qo'y harom o'lur*, *Hayit o'tgandan keyin xinani ko'tingga yop*, *Boshqa yerda sulton bo'lg'annan o'zingni yeringda ulton bo'l*, and *Saxiy bo'lib bir g'aribni yo'ndirsang, hulla bo'lar oxiratda, to'n bersang* through semantic, linguocultural, conceptual, and comparative approaches.

The comparative analysis focuses on their semantic and figurative parallels in Turkish and corresponding or similar variants in other Turkic languages. The findings reveal prominent linguocultural codes related to family and generation, social protection, time and propriety, governance and responsibility, homeland and identity, generosity, and religious-moral values. While many of these codes reflect a shared Turkic cultural heritage, their concrete imagery and modes of expression vary according to historical and cultural contexts. The study contributes to revealing commonalities and differences between Khorezm and Turkish paremiology and to understanding the shared cultural memory and paremiological relations of Turkic peoples.

2. Keywords: Khorezm Oasis, proverb, paremiology, linguocultural code, Turkish.

3. Ethical Declaration I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Mamun Üniversitesi, khiva1970@mail.ru, ORCID: 0000-0002-2471-5823

Kültürlerarası İletişim Bağlamında Türkçe Öğretiminin Pedagojik Yönleri

Pedagogical Aspects of Teaching Turkish in the Context of Intercultural Communication

Dinara Atajonova Ulugbekovna[1]

1. Özet

Günümüzde küreselleşmenin ve uluslararası kültürel-eğitsel ilişkilerin hızla gelişmesi, yabancı dil öğretiminin içeriğinin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Günümüz dil eğitiminde yalnızca dilbilgisi ve söz varlığına ilişkin bilgilerin kazandırılmasına değil, aynı zamanda öğrenenlerin farklı kültürlerin temsilcileriyle etkili iletişim kurabilmelerine, kültürel farklılıkları anlayabilmelerine ve iletişim durumuna uygun söylem stratejileri seçebilmelerine önem verilmektedir. Bu açıdan Türkçenin kültürlerarası iletişim bağlamında öğretilmesi, günümüzün önemli pedagojik sorunlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Türkçe öğretiminde kültürlerarası iletişimsel yeterliğin geliştirilmesi, bireyin farklı kültürlerin temsilcileriyle etkili ve uygun biçimde iletişim kurabilme becerisinin geliştirilmesini gerektirmektedir. Söz konusu yeterlik; kültürel bilgi, kültürel farkındalık, iletişim becerisi ve kültürel empati gibi bileşenlerin birbirleriyle uyumlu biçimde geliştirilmesine dayanmaktadır. Bu süreçte öğrenenler Türk halkının örf ve adetlerini, geleneklerini, tarihî ve kültürel değerlerini ve iletişim normlarını öğrenmenin yanı sıra, bunları kendi kültürel deneyimleriyle karşılaştırmakta, kültürel farklılıkları fark etmekte ve gerçek iletişim durumlarında uygun söylem stratejilerini seçebilmektedir.

Özbek öğrenenlere Türkçe öğretiminde Özbek ve Türk dilleri ile kültürleri arasındaki tarihî ve dil-kültür temelli yakınlık önemli bir didaktik imkân sunmaktadır. Bununla birlikte, akraba diller arasındaki benzerliklerin yanı sıra iletişimsel ve kültürel farklılıkların da dikkate alınması, dilsel aktarım ve girişimin önlenmesi ve karşılaştırmalı-kültürel düşünme becerisinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda özgün dil-kültür materyallerinden yararlanılması, iletişim durumlarının modellenmesi, rol oynama etkinlikleri, problem temelli öğrenme ve proje tabanlı öğretim teknolojilerinin kullanılması etkili sonuçlar vermektedir.

Sonuç olarak dil, kültür ve iletişimin bütünlüğüne dayalı eğitim yaklaşımı, Türkçe öğrenenlerin iletişimsel etkinliklerini, kültürel farkındalık düzeylerini ve gerçek kültürlerarası iletişime hazırlıklarını geliştirmeye katkı sağlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, kültürlerarası iletişim, iletişimsel yeterlik, karşılaştırmalı-kültürel yaklaşım, yabancı dil eğitimi.

3. Etik Beyan Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Today, the rapid development of globalization and international cultural and educational relations necessitates the improvement of the content of foreign language teaching. Contemporary language education focuses not only on acquiring grammatical and lexical knowledge but also on enabling learners to communicate effectively with representatives of different cultures, understand cultural differences, and select appropriate discourse strategies according to communicative situations. From this perspective, teaching Turkish in the context of intercultural communication has become one of the important pedagogical issues of contemporary language education.

Developing intercultural communicative competence in Turkish language teaching involves fostering an individual's ability to communicate effectively and appropriately with representatives of other cultures. This competence is developed through the integration of such components as cultural knowledge, cultural awareness, communicative skills, and cultural empathy. In this process, learners acquire knowledge about the customs, traditions, historical and cultural values, and communicative norms of the Turkish people. At the same time, they compare these aspects with their own cultural experiences, recognize cultural differences, and learn to select appropriate discourse strategies in real communicative situations.

Teaching Turkish to Uzbek learners offers important didactic opportunities due to the historical and linguistic-cultural affinity between Uzbek and Turkish languages and cultures. However, alongside the similarities between these related languages, it is necessary to take communicative and cultural differences into account, prevent linguistic interference, and develop comparative-cultural thinking. For this purpose, the use of authentic linguistic and cultural materials, modeling of communicative situations, role-playing activities, problem-based learning, and project-based learning technologies can produce effective results.

Consequently, an educational approach based on the integration of language, culture, and communication contributes to enhancing Turkish learners' communicative activity, cultural awareness, and readiness for real intercultural communication.

2. Keywords: Turkish language, intercultural communication, communicative competence, comparative-cultural approach, foreign language education.

3. Ethical Declaration I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doçent, Pedagoji bilimleri alanında Felsefe Doktoru (PhD), Urgenç Devlet Pedagoji Enstitüsü, dinoraatajanova90@gmail.com, ORCID: 0009-0007-4395-5906

Türkçenin Kültürlerarası İletişim Aracı Olarak Öğretiminin Psikodilbilimsel ve Lingvokültürel Temelleri

Psycholinguistic and Linguocultural Foundations of Teaching Turkish as a Means of Intercultural Communication

Şahista Odilbek kızı Öktamova [1]

1. Özet

Günümüzde küreselleşme ve uluslararası iletişimin giderek yoğunlaştığı bir ortamda, yabancı dil öğrenimi yalnızca o dilin fonetik, sözlüksel ve dilbilgisel sisteminin edinilmesiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda o dili konuşan toplumun dünya görüşünün, millî değerlerinin, iletişim normlarının ve kültürel özelliklerinin anlaşılmasını da gerektirmektedir. Bu bağlamda, Türkçe öğretiminde kültürlerarası iletişimsel yeterliğin geliştirilmesi önemli ve güncel bilimsel-metodik sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır.

Konunun güncelliği, özellikle Özbekçe ile Türkiye Türkçesi arasındaki tarihî, genetik ve kültürel yakınlıkla ilişkilidir. Bu yakınlık Türkçenin öğrenilmesini belirli ölçüde kolaylaştırsa da bazı dilbilimsel ve pragmatik benzerlik ve farklılıklar; ana dil aktarımı ve girişimi, yanlış analoji, stereotipik algılar ve iletişimsel yanlış anlamalar gibi sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle Türkçe öğretiminde dil ile kültür arasındaki ilişkinin psikolojik ve psikodilbilimsel etkenlerle birlikte ele alınması önem taşımaktadır.

Araştırmada Türkçedeki hitap biçimleri, konuşma adabı ve nezaket ifadeleri, atasözleri ve deyimler, millî-kültürel kavramlar ile gerçek iletişim durumları Özbek dili ve kültürüyle karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Ayrıca yabancı dil edinim sürecinde **dilbilimsel girişim (interferans), iletişim kaygısı, motivasyon, empati, kültürlerarası duyarlılık ve öz-yansıtma** gibi psikodilbilimsel etkenlerin rolü ele alınmaktadır.

Araştırma sonucunda Türkçe öğretiminde lingvokültürel materyallerin, karşılaştırmalı analizlerin, rol oynama etkinliklerinin, durumsal görevlerin, diyalog temelli alıştırmaların ve yansıtıcı yöntemlerin sistematik biçimde kullanılmasının öğrencilerin iletişimsel ve kültürlerarası yeterliklerini geliştirdiği ortaya konulmaktadır. Bu yaklaşım, Türkçeyi yalnızca dilbilgisel açıdan doğru kullanan değil, aynı zamanda **iletişim durumuna uygun, empatik ve kültürel açıdan kabul edilebilir biçimde iletişim kurabilen bir dil kişiliğinin geliştirilmesine** katkı sağlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, kültürlerarası iletişim, psikodilbilim, lingvokültür, iletişimsel yeterlik.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In today's context of globalization and increasingly intensive international communication, foreign language learning is no longer limited to mastering the phonetic, lexical, and grammatical systems of a language. It also requires understanding the worldview, national values, communicative norms, and cultural characteristics of the people who speak that language. From this perspective, developing intercultural communicative competence in Turkish language teaching has become an important and relevant scientific and methodological issue.

The relevance of this issue is particularly determined by the historical, genealogical, and cultural proximity between Uzbek and Turkish. Although this proximity may facilitate the acquisition of Turkish to some extent, certain linguistic and pragmatic similarities and differences can also lead to native-language interference, false analogy, stereotypical perceptions, and communicative misunderstandings. Therefore, it is important to examine the relationship between language and culture in Turkish language teaching in conjunction with psychological and psycholinguistic factors.

The study comparatively examines forms of address, speech etiquette and politeness expressions, proverbs and phraseological units, national-cultural concepts, and authentic communicative situations in Turkish and Uzbek language and culture. Particular attention is also paid to the role of such psycholinguistic factors as **linguistic interference, communication anxiety, motivation, empathy, intercultural sensitivity, and reflection** in the process of foreign language acquisition.

The study demonstrates that the systematic use of linguocultural materials, comparative analysis, role-play activities, situational tasks, dialogue-based exercises, and reflective methods in Turkish language teaching can contribute to the development of learners' communicative and intercultural competence. Such an approach facilitates the formation of a **language personality capable of communicating not only grammatically accurately in Turkish, but also appropriately, empathetically, and culturally acceptably according to the communicative context**.

2. Keywords: Turkish language, intercultural communication, psycholinguistics, linguoculture, communicative competence.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Psikoloji Bilimleri Doktoru (PhD), Mamun Üniversitesi shoxistauktamova234@gmail.com, ORCID: 0009-0008-8231-6530

Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Okunabilirlik Düzeyleri

Readability Levels of Reading Texts in Turkish and Turkish Culture Coursebooks

Metin BOZKURT[1]

1. Özet

Türkçe ve Türk kültürü öğretiminde ders kitapları ile bu kitapların omurgasını oluşturan metinler; dil edinimini, öğrenme motivasyonunu ve kültür aktarımını yönlendiren temel araçlardır. Bu metinlerin niteliği ve başarısı; dilin doğal kullanımını yansıtarak hedef kültürle temas kurmayı sağlayan "okunabilirlik" düzeyinin doğru ayarlanmasına bağlıdır. Dolayısıyla okunabilirlik ölçütlerine uygun hazırlanan metinler hem akademik başarıya hem de kültürlerarası iletişim becerisinin gelişmesine katkı sağlar. Bu doğrultuda araştırmada, Türkçe öğretiminde faydalanılan ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Türkçe ve Türk Kültürü Kitaplarında yer alan okuma metinlerinin okunabilirlik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verilerine betimsel analiz yöntemiyle ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında, birinci seviyeden sekizinci seviyeye kadar hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü kitaplarının temel, orta ve ileri seviyelerindeki okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri Ateşman Okunabilirlik Formülü kullanılarak tespit edilmiştir. Ders kitaplarındaki okuma metinlerinin hece, kelime ve cümle sayıları ile ortalama kelime ve cümle uzunlukları tespit edilerek okuma metinlerinin okunabilirlik puanları hesaplanmıştır. Ulaşılan veriler tablolar ve grafikler şeklinde aktarılmıştır. Araştırma sonucunda birinci seviyeden sekizinci seviyeye kadar ders kitaplarındaki okuma metinlerinin çok kolaydan çok zora doğru okunabilirlik düzeyinde oldukları belirlenmiştir. Bu araştırma sonuçları, Türkçe ve Türk Kültürü öğretimi alan yazınına katkıda bulunabilir. Türkçe ve Türk Kültürü öğretimi konusunda hazırlanacak ders kitaplarının geliştirilmesinde bu sonuçlardan yararlanılabilir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları, Türkçe öğretimi, okuma metinleri, Ateşman Okunabilirlik Formülü, okunabilirlik.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Coursebooks and the instructional texts forming their core are essential educational materials that structure language acquisition, maintain student motivation, and facilitate cultural transmission in teaching Turkish and Turkish culture. The overall pedagogical effectiveness of these materials depends significantly on their readability level, which reflects authentic language structures and enables meaningful engagement with the target culture. Well-adjusted readability levels minimize cognitive overload, thereby supporting both academic success and the acquisition of intercultural communicative competence. In this context, this study examined the readability levels of reading texts in the 'Turkish and Turkish Culture' coursebooks published by the Ministry of National Education. Utilizing document analysis—a qualitative research design—the collected data were analyzed through descriptive analysis techniques. Within the scope of the study, the readability levels of texts spanning basic, intermediate, and advanced levels from grades 1 to 8 were systematically evaluated using the Ateşman Readability Formula. Readability scores were derived by measuring total syllables, words, and sentences alongside average word and sentence lengths. The results indicated that the analyzed reading texts varied considerably in difficulty, spanning a wide spectrum from very easy to very difficult across grade levels. Consequently, these findings enrich the existing literature on Turkish language instruction and provide actionable insights for the future development of culturally responsive coursebooks.

2. Keywords: Turkish and Turkish Culture Textbooks, Turkish Language Teaching, Reading Texts, Ateşman Readability Formula, Readability.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., MEB Zonguldak Ereğli Erdemir İlkokulu, metinefebozkurt@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7988-1685

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Okuma Alışkanlığı ve Okur Kimliği Kazanımının İncelenmesi

An Investigation of Developing Reading Habits and Reader Identity in the Primary School Turkish Language Curriculum of the Türkiye Century Maarif Model

Metin BOZKURT[1]

1. Özet

Okuma alışkanlığı ve okur kimliğinin gelişimi, ilkokul kademesinde temel dil becerilerinin edinilmesiyle başlayan ve bireyin yaşam boyu öğrenme süreçlerini doğrudan etkileyen önemli bir güçtür. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2026 yılında yürürlüğe konan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlkokul Türkçe Dersi (1-4. Sınıflar) Öğretim Programı, öğrencilerin okuryazarlık becerilerinin yanında; kavramsal, sosyal-duygusal öğrenme ve değerlerle bütünleşik becerilerini geliştirmeyi de hedeflemektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlkokul Türkçe Dersi (1-4. Sınıflar) Öğretim Programının1, 2, 3 ve 4. sınıf düzeylerinde okuma alışkanlığını, okuma sevgisini ve okur kimliğini destekleme potansiyelini nitel bir yaklaşımla analiz etmektir. İncelenen öğretim programı kapsamında; 1. sınıfta 99, 2. sınıfta 108, 3. sınıfta 111 ve 4. sınıfta 114 olmak üzere 1-4. sınıflar genelinde toplam 432 öğrenme çıktısı yer almaktadır. Öğretim programında Dinleme/İzleme (TAB1), Okuma (TAB2), Konuşma (TAB3) ve Yazma (TAB4) alanlarına ait öğrenme çıktıları ile bunlara bağlı süreç bileşenleri aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Program yapısında özellikle her sınıf düzeyinde yer alan 4. Temada "Yol Arkadaşımız Kitaplar", "Okuma Serüvenimiz", "Bilgi Hazinemiz", "Kütüphanemiz" doğrudan okuma kültürü, kitap sevgisi, sözlük kullanımı, süreli yayınlar ve kütüphane bilincini geliştirmeye odaklanmaktadır. Araştırmada, programın "Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi" sürecinden başlanarak 2-4. sınıflardaki metin türleri (öyküleyici, bilgilendirici ve şiir), okuma stratejileri (tahmin ederek, özetleyerek, eşli, koro vb.), programlar arası bileşenler (Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri) ve zenginleştirme/destekleme gibi farklılaştırma uygulamalarının okuma motivasyonuna katkısı değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, programın akıcı okuma ve anlamlandırma becerilerinin yanı sıra okumayı bir yaşam kültürü haline getirmeyi hedefleyen yapısını ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ilkokul Türkçe öğretim programı, okuma alışkanlığı, öğrenme çıktıları, okur kimliği.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The development of reading habits and reader identity is a significant driving force that begins with acquiring foundational language skills at the primary school level and directly influences an individual's lifelong learning processes. Introduced by the Ministry of National Education in 2026, the Türkiye Century Maarif Model Primary School Turkish Language Curriculum (Grades 1–4) aims to foster students' conceptual, social-emotional learning, and value-integrated skills alongside literacy skills. The purpose of this research is to analyze, through a qualitative approach, the potential of the Türkiye Century Maarif Model Primary School Turkish Language Curriculum (Grades 1–4) to support reading habits, the love of reading, and reader identity across the 1st, 2nd, 3rd, and 4th grade levels. Within the scope of the examined curriculum, there are a total of 432 learning outcomes across Grades 1–4, with 99 in the 1st grade, 108 in the 2nd grade, 111 in the 3rd grade, and 114 in the 4th grade. In the curriculum, learning outcomes and their associated process components belonging to Listening/Viewing (TAB1), Reading (TAB2), Speaking (TAB3), and Writing (TAB4) domains are structured progressively. Particularly, Theme 4 at each grade level ("Our Companion Books," "Our Reading Journey," "Our Treasure of Knowledge," and "Our Library") directly focuses on enhancing reading culture, love of books, dictionary usage, periodicals, and library awareness. In the study, the contribution of various components to reading motivation was evaluated, starting from the "Phonics-Based Initial Reading and Writing Instruction" process, including text types (narrative, informative, and poetry) in Grades 2–4, reading strategies (predicting, summarizing, paired reading, choral reading, etc.), inter-programmatic components (Virtue-Value-Action Framework, Social-Emotional Learning Skills, Literacy Skills), and differentiation practices such as enrichment/remediation. The findings reveal the curriculum's structure aimed at transforming reading into a life culture in addition to fluent reading and comprehension skills.

2. Keywords: Century of Türkiye Education Model, primary school Turkish language curriculum, reading habit, learning outcomes, reader identity.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., MEB Zonguldak Ereğli Erdemir İlkokulu, metinefebozkurt@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7988-1685

Geç Dönem Doğu Türkçesi İle Yazılmış Bir İskendernāme'de Alıntı Sözcüklerin Yapım Ekleriyle Türkçeleştirilmesi

Turkification of Loan Words With Derivational Suffixes in an Iskendernāme Written in Late Eastern Turkish

Burcu Kaya[1]

1. Özet

Dil, toplumsal ve kültürel dinamiklerle sürekli değişim gösteren organik bir sistemdir. Bu özellikleriyle diller, tarih boyunca birbirlerinden tamamen ayrı biçimlerde varlık sürdürmemiş; konuşurları arasındaki ticaret, göç, savaş, din gibi etkileşim alanları aracılığıyla sözcük alışverişlerinde bulunmuşlardır. Özellikle yeni inanç sistemleri, teknolojiler insan hayatında yeni kavram alanlarını yaratmış, bu da alıcı dilin söz varlığında karşılığı bulunmayan unsurların ödünçlenmesini gerekli kılmıştır. Bu durum Türkçe özelinde değerlendirilecek olursa, ödünçlenen sözcükler Türkçeye çoğunlukla orijinal biçimleriyle aktarılmamıştır; Türkçenin fonetik ve morfolojik sistemine uygun şekilde yapılandırılmıştır. Bu yapılandırmalar, hem Türkçenin yapısal bütünlüğünü koruma eğiliminden hem de konuşurların, okurların kavrayış ve söyleyiş kolaylığına yönelik gereksinimlerinden kaynaklanmaktadır.

Bu çalışmada Molla Kâsım Bėgim tarafından geç dönem Doğu Türkçesi ile 1861'de yazılmış İskendernāme'de yer alan alıntı sözcüklerin yapım ekleriyle Türkçeleştirilmesi ele alınmıştır. Çalışmanın "Giriş" bölümünde, İskendernāme tanıtılmış, alıntı sözcüklerin yapım ekleri ile Türkçeleştirilmesi konusundaki temel görüşler ve çalışmalara yer verilmiştir. "İnceleme" bölümünde, eserdeki alıntı sözcüklere gelen yapım ekleri "Alıntı sözcüklere gelen isimden isim yapım ekleri" ve "Alıntı sözcüklere gelen isimden fiil yapım ekleri" alt başlıklarında incelenmiştir. Tespit edilen yapım ekleri alfabetik olarak sıralanmış, her bir ek Doğu Türkçesi özelinde açıklanmıştır. Bu eklerle işletime giren sözcüklerin morfolojik açıklamaları yapılmış, metinde geçtiği cümleler ve cümlelerin Türkiye Türkçesine aktarımı verilmiştir. "Sonuç" bölümünde elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Çalışmada İskendernāme'de yapım ekleri ile Türkçeleştirilen 122 sözcük tespit edilmiştir. Bunlardan 40'ı Arapça+Türkçe, 62'si Farsça+Türkçe, 2'si Moğolca+Türkçe, 6'sı Farsça+Arapça+Türkçe, 7'si Arapça+Farsça+Türkçe, 1'i Türkçe+Farsça+Türkçe yapısındadır. Bu sözcükleri Türkçeleştirmede kullanılan ekler +çI, +çIIIk +lX(g), +lXk, +rAk, +sXz, +lA-,+lAn-, +lAş-,+lAt-'dır. En çok kullanılanlar ise sırasıyla +lXk ve +lX(g) ve +sXz olmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: İskendername, Türkçeleştirme, Geç Dönem Çağatay Türkçesi, Yapım Ekleri

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language is an organic system that undergoes continuous change in response to social and cultural dynamics. Accordingly, languages have never existed throughout history in forms that are entirely isolated from one another; rather, they have engaged in lexical exchange through various forms of interaction among their speakers, including trade, migration, warfare, and religion. In particular, the emergence of new belief systems and technologies has generated new conceptual domains in human life, thereby necessitating the borrowing of linguistic elements for which the recipient language has no corresponding lexical items. When this phenomenon is considered specifically in the context of Turkish, borrowed words have generally not been transferred into Turkish in their original forms; instead, they have been adapted in accordance with the phonological and morphological system of Turkish. Such adaptations result both from the tendency of Turkish to preserve its structural integrity and from speakers' and readers' need for greater ease of comprehension and pronunciation.

This study examines the adaptation of loanwords found in İskendernāme, written in Late Eastern Turkic by Molla Kâsım Bėgim in 1861, through the use of derivational suffixes. In the "Introduction" section, İskendernāme is introduced, and the principal views and studies concerning the adaptation of loanwords through derivational suffixes are presented. In the "Analysis" section, the derivational suffixes attached to loanwords in the work are examined under two subsections: "Noun-to-Noun Derivational Suffixes Attached to Loanwords" and "Noun-to-Verb Derivational Suffixes Attached to Loanwords." The derivational suffixes identified are presented in alphabetical order, and each suffix is discussed specifically within the context of Eastern Turkic. Morphological analyses are provided for the words formed through the use of these suffixes, together with the sentences in which they occur in the text and their translations into Turkish. The "Conclusion" section evaluates the findings obtained from the analysis.

The study identifies 122 words in İskendernāme that were adapted into Turkish through the use of derivational suffixes. Of these, 40 are of the structure Arabic + Turkish, 62 Persian + Turkish, 2 Mongolian + Turkish, 6 Persian + Arabic + Turkish, 7 Arabic + Persian + Turkish, and 1 Turkish + Persian + Turkish. The suffixes employed in the adaptation of these words are +çI, +çIIIk, +lX(g), +lXk, +rAk, +sXz, +lA-, +lAn-, +lAş-, and +lAt-. The most frequently used suffixes are, in descending order, +lXk, +lX(g), and +sXz.

2. Keywords: Iskendername, Turkification, Late Chagatai Turkish, Derivational Suffixes

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğretim Üyesi, Yeditepe Üniversitesi/Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü, burcu.kaya@yeditepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4170-1677

Sait Faik Abasıyanık'ın Bireysel Anlatı Üslubunun *Lüzumsuz Adam* Adlı Öykü Kitabındaki Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiillerle Kurulan İlişkiler Ağı Üzerinden İncelenmesi

The Examination of Sait Faik Abasıyanık's Individual Narrative Wording Via The Network of Relationships Established by idiomatic compound verbs in the Short Story Book Titled *Lüzumsuz Adam*

Ebru GÜVENEN[1]

1. Özet

Edebî eserler içerisinde, sözcük sayısının sınırlı olduğu şiir ve kısa öykü vb. türlerde olay, durum veya duygu kadar onun nasıl anlatıldığı da önem arz etmektedir. Türkçenin söz varlığında önemli bir yere sahip olan anlamca kaynaşmış birleşik fiiller, sanatçılarının etkisinde kaldıkları akımlarla dil kullanma becerileri ve yaratıcılıkları hakkında görüş belirtme olanağı sunan dil ögelerindendir. Türk edebiyatında gerek kaleme aldığı eserlerle gerekse kendisinden sonra gelen öykücüler üzerindeki etkisiyle önemli bir yere sahip olan Sait Faik Abasıyanık, öykülerini gündelik hayatta karşılaşılaşılabilecek unsurlarla kurgulamıştır. Gözlem ve izlenimlerini, hayal gücüyle birleştirerek aktaran Sait Faik Abasıyanık, sanat hayatının *Lüzumsuz Adam* adlı öykü kitabıyla başlatılan ikinci döneminde; bireyin yalnızlığını, iletişimsizliğini, içine kapanıklığını ve varoluşsal sancılarını öne çıkarmıştır.

Bu çalışmada, *Lüzümsuz Adam* adlı öykü kitabından hareketle Sait Faik Abasıyanık'ın ikinci dönem öykülerindeki insan ilişkilerini, dildeki kalıplaşma ve mecazlaşma süreçlerinin somut göstergelerinden olan anlamca kaynaşmış birleşik fiillerin temsilinde göstermek amaçlanmıştır. Öykü kitabından doküman analizi ile tespit edilen fiiller, metin madenciliği tekniği ile sosyal işlevleri, kullanım sıklıkları ve duygu değerlerine göre tasnif edilmiştir. Tablo ve grafikler aracılığıyla dikkatlere sunulan veriler ve yapılan değerlendirmeler, Sait Faik Abasıyanık'ın *Lüzumsuz Adam* öykü kitabı özelinde modern bireyin toplumla arasındaki ilişkiyi ve mesafeyi, aidiyet duygusunun gücünü ve kayıtsızlığını okuyucuya aktarmada anlamca kaynaşmış birleşik fiillerin üstlendiği görevi belirlemek amaçlanmıştır. Elde edilen bulguların, edebî eserlerdeki söz varlığıyla insan ilişkileri, sanatçıların benimsedikleri/yakınlıkları olan edebî/felsefi akımlar ve üslupları arasındaki bağ hakkında fikir belirtmede bir ölçüt olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller, Lüzumsuz Adam, sosyal işlev, duygu değeri, sıklık.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In literary genres with limited vocabulary, such as poetry, short stories etc., the depiction is just as important as the content. Idiomatic compound verbs, are linguistic elements that offer opportunity to express opinions about the language skills, creativity's wordsmiths, as well as the movements that influenced them. Sait Faik Abasıyanık, who holds important place in Turkish literature both with the works, his influence on subsequent short story writers, constructed his stories with elements that can be encountered in everyday. He, who connected his observations by combining them with his/her imagination, highlighted the loneliness, estrangement, introversion, existential angst's the individual in the second period's his artistic life, which began with *Lüzumsuz Adam*.

This study aims to demonstrate the human relationships in wordsmith's second semester stories with based on his work *Lüzumsuz Adam* through idiomatic compound verbs that are indicators' the processes's stereotyping, metaphorization in language. The verbs identified from the work through document analysis were classified according to their social functions, frequencies, valences using text mining technique. The datas, evaluations presented through tables, graphs, the aim to determine the role played by idiomatic compound verbs in conveying to the reader the nature's the modern individual's relationship with society within the context of the worsmith's with focus on the wordsmith's *Lüzumsuz Adam*. The findings suggest that vocabulary elements can be used as criterion for understanding the relationship between human relations in literary works, the literary/philosophical movements that worsmiths embrace or are close to, as well as their wording.

2. Keywords: Idiomatic compound verbs, Lüzumsuz Adam, social function, emotional value, frequency.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr. Yozgat Bozok Üniversitesi, ebru.guvenen@bozok.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9346-9160

Türk Dillerinde Tek Ünlü Yapısındaki Eski Söz Kökleri

Old Word Roots with a Single Vowel Structure in Turkic Languages

Baba Muharremli[1] */ Baba Maharramly*[2]

1. Özet

Bu çalışmada Eski Türkçede ve çağdaş Türk dillerinde kullanılan tek ünlü yapısındaki söz köklerinin tespit edilmesi ve bu köklerin fonetik ve leksik-semantik özelliklerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada betimleyici ve karşılaştırmalı yöntemlerden yararlanılmış; tarihî yazılı kaynaklarda ve çağdaş Türk lehçelerinde tespit edilen tek ünlülü kökler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Türk dillerinin en eski kök tiplerinden birini oluşturan tek ünlülü söz köklerinin Proto-Türkçe döneminde bağımsız söz varlığı unsurları olarak kullanıldığı, zaman içerisinde ise büyük ölçüde arkaikleşerek fonetik ve semantik değişmelere uğradığı ve bağımsız kullanımlarını önemli ölçüde yitirdiği görülmektedir. Günümüzde bu köklerin önemli bir kısmı türemiş yapılarda kalıntı hâlinde izlenebilmektedir. Eski Uygurcadaki e- "olmak", Yakutçadaki i-, Şorcadaki ı- "ağlamak" ve Altaycadaki e- "ulaşmak, erişmek" gibi örnekler, söz konusu kök tipinin tarihî ve çağdaş Türk lehçelerindeki varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Yazılı belgeler ve karşılaştırmalı dil verileri, tek ünlü yapısındaki köklerin Proto-Türkçe döneminde günümüze oranla daha yaygın bir kullanıma sahip olduğuna işaret etmektedir. Orhun-Yenisey Yazıtlarında tespit edilen u "uyku", ı "ağaç, bitki", ö- "duymak, düşünmek, anlamak", u- "yapabilmek, muktedir olmak", i- "yapmak" ve ü- "toplamak, birleştirmek" gibi kökler de bu yapının tarihî Türkçedeki kullanımını ortaya koymaktadır. İncelenen veriler, tek ünlülü söz köklerinin Türkçenin en eski fonetik ve morfolojik özelliklerini yansıtan önemli dil unsurları olduğunu göstermektedir. Günümüzde sayıları oldukça sınırlı olmakla birlikte tarihî metinlerde ve çağdaş Türk lehçelerinde korunan veriler, bu kök tipinin Proto-Türkçe döneminde daha yaygın olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle tek ünlü yapısındaki köklerin incelenmesi, Türk dilinin tarihî söz varlığının, köken bilgisinin ve kök yapısının aydınlatılması açısından önem taşımaktadır.

2.Anahtar Kelimeler: nostratik, Türkçe, söz varlığı, karşılaştırma, ortak

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to identify word roots consisting of a single vowel in Old Turkic and contemporary Turkic languages and to reveal their phonetic and lexical-semantic characteristics. Descriptive and comparative methods were employed, and single-vowel roots identified in historical written sources and contemporary Turkic varieties were evaluated comparatively. Single-vowel word roots constitute one of the oldest root types in the Turkic languages. The findings indicate that these roots functioned as independent lexical units during the Proto-Turkic period but gradually became archaic, underwent phonetic and semantic changes, and largely lost their independent usage over time. Today, a considerable number of these roots can be traced only as remnants in derived forms. Examples such as Old Uyghur e- "to be", Yakut i-, Shor ı- "to cry", and Altai e- "to reach" demonstrate the continued presence of this root type in historical and contemporary Turkic varieties. Written sources and comparative linguistic data indicate that roots with a single-vowel structure were more widespread during the Proto-Turkic period than they are today. Roots attested in the Orkhon-Yenisey inscriptions, including u "sleep", ı "tree, plant", ö- "to hear, think, understand", u- "to be able to", i- "to do", and ü- "to collect, unite", further demonstrate the historical use of this structure in Turkic. The examined data show that single-vowel word roots are significant linguistic elements reflecting some of the earliest phonetic and morphological characteristics of Turkic. Although their number is quite limited today, evidence preserved in historical texts and contemporary Turkic varieties suggests that this root type was more widespread during the Proto-Turkic period. Therefore, the study of single-vowel roots is important for elucidating the historical vocabulary, etymology, and root structure of the Turkic language.

2.Keywords: nostratic, Turkic languages, lexicon, comparison, commonality

3.Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof.Dr., Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Nesimi adına Dilcilik Enstitüsü, baba_magerramli@mail.ru, ORCID: 0009-0003-7515-6261

[2] Prof.Dr., Azerbaijan National Academy of Sciences, Nesimi Institute of Linguistics, baba_magerramli@mail.ru, ORCID: 0009-0003-7515-6261

Kırgız Atasözlerinde Organ Adları: Morfolojik-Semantik ve Sentaktik Bir İnceleme

Organ Names in Kyrgyz Proverbs: A Morphological, Semantic, And Syntactic Analysis

Melek Çubukcu[1]

1. Özet

Atasözleri, bir toplumun tarihsel süreçte damıttığı hayat felsefesini ve kültürel kodlarını bünyesinde barındıran en önemli somut olmayan kültürel miras unsurlarından biridir. İnsanoğlunun dış dünyayı algılama sürecinde kendi bedenini referans noktası alması, atasözlerinde somatik (organ) terimlerinin yoğun şekilde yer bulmasını beraberinde getirmiştir. Bu çalışmanın amacı, Kırgız atasözlerinde yer alan organ adlarını yapısal (morfolojik), anlambilimsel (semantik) ve sözdizimsel (sentaktik) açıdan kapsamlı bir incelemeye tabi tutmak ve elde edilen verileri istatistiksel tablolarla ortaya koymaktır. Araştırmada nitel ve nicel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Yapısal analiz kapsamında organ adlarının atasözlerindeki morfolojik görünümleri ve eklerle girdikleri ilişkiler; anlambilimsel incelemede bu terimlerin kazandığı metaforik ve metonimik dönüşümler bilişsel dilbilim ilkeleriyle çözümlenmiştir. Sözdizimsel boyutta ise organ adlarının cümle içerisindeki öge işlevleri ve oluşturdukları kelime grupları belirlenmiştir. Araştırmanın son aşamasında tüm somatik unsurlar sıklık ve işlevsellik düzeylerine göre istatistiksel tablolarla tasnif edilmiştir. Kırgız Türkçesinin söz varlığındaki beden merkezli dünya modelini netleştirmeyi hedefleyen bu çalışma, dil-kültür ilişkisini somut verilerle desteklemektedir. Araştırma, elde ettiği sistematik bulgularla gelecekte yapılacak olan karşılaştırmalı Türk lehçeleri çalışmaları, bilişsel dilbilim araştırmaları, kültürel antropoloji analizleri ve somatik sözlükbilim çalışmalarına öncülük etme potansiyeline sahiptir. Sonuç olarak bu çalışma, Kırgız atasözlerindeki organ adlarının sadece anatomik terimler değil, Kırgız halkının kolektif hafızasını ve kavramlaştırma yeteneğini yansıtan derin dilbilimsel ve kültürel göstergeler olduğunu kanıtlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, Atasözleri, Organ Adları (Somatizmler), Dilbilimsel Analiz, İstatistiksel Tasnif

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Proverbs are among the most significant intangible cultural heritage elements that embody a society's life philosophy and cultural codes distilled throughout history. The fact that human beings take their own bodies as a reference point in the process of perceiving the external world has brought about an intense presence of somatic terms in proverbs. The primary objective of this study is to comprehensively examine the organ names in Kyrgyz proverbs from structural, semantic, and syntactic perspectives and to present the obtained data through statistical tables. Qualitative and quantitative methods were used complementarily in the research process. Within the scope of structural analysis, the morphological appearances of organ names and their relationships with affixes were examined. In the semantic analysis, the metaphorical and metonymic transformations gained by these terms were analyzed in line with the principles of cognitive linguistics. Syntactically, the constituent functions of organ names within sentences and the word groups they form were determined. In the final stage of the study, all somatic elements were classified through statistical tables based on their frequency and functionality levels. Aiming to clarify the somatocentric world model in the vocabulary of Kyrgyz Turkish, this study successfully supports the language-culture relationship with concrete data. With its systematic findings, the research has the potential to pioneer future comparative Turkic dialects studies, cognitive linguistics research, cultural anthropology analyses, and somatic lexicography studies. In conclusion, this article proves that organ names in Kyrgyz proverbs are profound linguistic and cultural indicators reflecting the collective memory and conceptualization ability.

2. Keywords: Kyrgyz Turkish, Proverbs, Organ Names (Somatisms), Linguistic Analysis, Statistical Classification.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi, melek0134@gmail.com, ORCİD: 0000-0001-6821-2681

Alişer Navoiy Şe’rlarida Qöllanilgan Lahja Kalimalarining Badiiy-estetik Qimmati

The Artistic-Aesthetic Value of Dialect-specific Words Used in Alisher Navoi’s Poems

Salomat Matkarimova[1]

1. Özet

Alişer Navoiy butun hayotini, ijodiy kuchini turkiy til mavqeini tiklaş va xalq jonli tili hisobiga boyitişga bağişlagan va butun turkiy dunyoni bir tilda birlaştirgan uluğ mutafakkir ijodkordir. Uning ijodida qator lahja kalimalari qöllanilgan bölib, ular şu kungacha tadqiqot doirasiga olib kirilmagan. Maqolada Alişer Navoiyning “Xazoyin ul-maoniy” kulliyotiga kirgan tört devonidagi şe’rlar materiali asosida şoir tilida qöllanilgan lahjaga xos sözlarning badiiy-estetik qimmati tadqiq etiladi. Shoir she’rlarida qorluq-öğuz lahjalariga xos “yovuq”, “emgak”, “ataş”, “yolin”, “adaş”, “talqin”, “alam”, “kadu”, “yiğoch” singari otlar, “lanj” kabi sifat, “burna” kabi raviş hamda yalbarmoq, öpkalamoq, irğamoq kabi fe’llar uchrashi aniqlangan. Tahlilga tortilgan misollar tört devondagi şe’rlardan tanlab olingan bölib, har bir birlikning ma’no kölami luğaviy manbalar asosida aniqlangan. Tadqiqotda bunday birliklar tasviriy, qiyosiy-tarixiy va kontekstual-uslubiy tahlil usullari yordamida örganilgan. Şevaga xos sözlarning şe’riy san’atlar va qofiya hosil qilişdagi örni, misradagi ohangdorlik hamda vazn talabi bilan boğliqligi ochib beriladi. Xususan, arab-fors qatlamiga mansub kitobiy sözlar bilan yonma-yon kelgan turkiy şeva birliklari uslubiy zidlik yaratib, şe’rga samimiylik, xalqona ruh va milliy böyoq baxş etişi asoslanadi. Maqolada şoir şe’rlaridagi lahja kalimalari til soddalaşuvi emas, balki ongli poetik tanlov mahsuli deb baholangan va ular “Muhokamat ul-luğatayn”da ilgari surilgan turkiy til imkoniyatlari haqidagi qaraş bilan boğlangan. Kuzatişlar Navoiy şe’riyati tilining hozirgi özbek lahjalari, ayniqsa, Xorazm şevasi bilan tarixiy aloqadorligini körsatishi alohida ta’kidlangan.

2. Anahtar Kelimeler: lahja kalimalari, badiiy-estetik qimmat, vazn, qofiya, şe’riy san’at.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Alisher Navoi is a great thinker and creative figure who dedicated his entire life and creative energy to restoring the status of the Turkic language—enriching it through the living language of the people—and uniting the entire Turkic world through a single language. His works contain a number of dialect-specific words that have not yet been the subject of research.The article studies the artistic-aesthetic value of dialect-specific words used in the poet’s language based on the material of poems included in the Alisher Navoi’s collection “Khazoyin ul-maoniy”. It has been established that the poet’s verses contain nouns such as “yovuq”, “emgak”, “atash”, “yolin”, “adash”, “talqin”, “alam”, “kadu”, “yigoch”, adjectives such as “lanj” and adverbs such as “burna” and verbs such as “yalbarmoq”, “o‘pkalamoq”, “irg‘amoq” which are typical of the Karluq-Oguz dialects. The analyzed examples were selected from poems, and the meaning of each unit was determined based on lexical sources. The study studies such units using descriptive, comparative-historical and contextual-stylistic analysis methods. The role of dialect-specific words in creating poetic arts and rhymes, their relationship with melodiousness and meter in verse are revealed. In particular, it is based on the fact that Turkic dialect units, create a stylistic contrast and give the poem sincerity, folk spirit and national color. The article posits that dialectisms are not the result of linguistic simplification but rather a deliberate poetic choice. It particularly highlights observations demonstrating the historical connection between the language of Navoi’s poetry and contemporary Uzbek dialects, especially the Khorezm dialect.

2. Keywords: dialect-specific words, artistic-aesthetic value, meter, rhyme, poetic art.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Ebu Reyhan Birûni adına Ürganç Devlet Üniversitesi, smq777999@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9159-2288

Eski Türkçe Sözlükçülüğüne Yeni Bir Yaklaşım: Bütünleşik İstem Modeli (BİM)

A New Approach in Old Turkic Lexicography: Integrated Valency Model (IVM)

Ertan Besli[1]

1. Özet

Eski Türkçe üzerine hazırlanan sözlükler genellikle maddeleri kelime düzeyinde ele alıp yüzey yapıdaki anlamlarını listelemekle yetinir. Geleneksel yöntem; anlamı var eden ontolojik yapıları, zihinsel sahneleri, kavramsal sınırları ve kültürel kökenleri yansıtmakta eksik kalır. Çalışmamız, tarihî metinlerde biçim ve anlamın ayrılmaz bütün oluşturduğu yapıları merkeze alan, tarihsel sözlükçülük ve söz dizimi incelemeleri için yeni bir analitik model sunan Bütünleşik İstem Modeli'ni (BİM) bilim dünyasına sunmayı amaçlamaktadır. BİM; İstem Kuramı, Yapı Bilgisi ve Bilişsel Dil Bilimi ilkelerini tek çatı altında birleştirir. Model, yapıların zihinsel kurgusunu "Bütünleşik İstem Çerçevesi" (BİÇ) formülleriyle aktarır. Formüllerdeki katılımcıların ontolojik sınırları, çerçevesi belirlenmiş kategori havuzundan seçilir. Eylemin ve yapının uzlaşmasıyla oluşan kavramsal sahneye uygun biçimde; ögelere Eden, Etkilenen, Konu, Deneyimci gibi anlamsal roller atanır. Geleneksel gramerin yetersiz kaldığı çok anlamlılık sorunları, özel yapısal olaylar testiyle aşılır. Yapının fiile kendi anlamını dayatması, profil kayması ve yapısal donma gibi bilişsel mekanizmalar, sözlük maddesinin doğal parçası hâline gelir. Bütünleşik İstem Modeli, Kültür Dil Bilimi kuramını tarihsel sözlükçülüğe doğrudan entegre eder. Yapıların kökeninde yatan inançlar, töreler ve toplumsal yasalar "kültürel kod", bedensel haritalamalara dayalı algı süreçleriyse "kültürel metafor" olarak metinde yer bulur. Bu şekilde, yapının felsefi arka planının anlamın oluşmasındaki rolü açığa çıkarılır. Bildirimizde, Eski Türkçe metinlerde geçen çeşitli yapılar üzerinden bütünleşik analizler sunulmaktadır. Bütünleşik modelimizin Türk dilinin tarihsel sözlükçülüğü için felsefi, bilişsel, yapısal ve kültürel derinlik taşıdığının ortaya konması amaçlanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Türkçe söz dizimi, Bütünleşik İstem Modeli, Yapı Bilgisi, Kültür Dil Bilimi, Bilişsel Dil Bilim.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Current Old Turkic dictionaries primarily analyze entries at the lexical level, recording only surface meanings. This conventional method fails to capture the ontological structures, mental scenes, conceptual boundaries, and cultural origins that generate meaning. To address this, the present study introduces the Integrated Valency Model (IVM), focusing on linguistic constructions where form and meaning operate as an inseparable unit in historical texts, thereby proposing a novel analytical model for both historical lexicography and syntax. The IVM synthesizes Valency Theory, Construction Grammar, and Cognitive Linguistics. It maps the mental configuration of constructions using "Integrated Valency Frame" (IVF) formulas. The ontological limits of participants in these formulas are drawn from a predefined category pool. Semantic roles—such as Agent, Patient, Theme, and Experiencer—are assigned according to the conceptual scene formed by the verb-construction interaction. The model resolves polysemy issues, which challenge traditional grammar by testing specific constructional phenomena. Consequently, cognitive mechanisms like constructional coercion, profile shift, and structural freezing become standard components of a dictionary entry. Furthermore, the model incorporates Cultural Linguistics into historical lexicography. The beliefs, traditions, and social rules underlying constructions are documented as "cultural codes," while perception processes based on embodied mappings are classified as "cultural metaphors." This systematically reveals the philosophical background of meaning formation. Through integrated analyses of various Old Turkic constructions, this paper demonstrates that the IVM provides the essential philosophical, cognitive, structural, and cultural depth required for historical Turkic lexicography.

2. Keywords: Old Turkic sentax, Intigrated Valency Model, Construction Grammar, Cultural Linguistics, Cognitive Linguistics.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, ertanbesli@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7429-5601

Özbek Atasözlerinin Tematik Olarak İncelenmesi

A Thematic Analysis of Uzbek Proverbs

Ezgi Güzeliş[1]

1. Özet

Türk dilinin anlam dünyasını zenginleştiren dil ögelerinden biri de atasözleridir. Atasözleri; dünyanın her dilinde var olup atalarımızın çeşitli hayat tecrübelerinden elde ettiği düşünce ve inanışlarını, değer yargılarını, dünyaya bakışını nasihat verir, yol gösterir biçimde çoğu zaman metaforik olarak anlatarak kuşaktan kuşağa ulaştıran ve var olduğu toplumun ortak malı olan sözlerdir. Atasözleri içerdiği kültürel özellikler açısından Türk dünyasında önemli bir çalışma konusudur. Türkiye Türkçesinde kullanılan atasözleri bugüne kadar pek çok çalışmada ele alınmış ve değişik açılardan değerlendirilmiştir. Türk dilinin ilk yazılı belgeleri olan Orhun Yazıtları'ndan günümüze kadar atasözleri sıklıkla kullanılmıştır. Söz varlığı ögeleri arasında bu söz öbeklerinden Özbek Türkçesinde de sık sık yararlanılmıştır. Çalışmada, İbrahim Yoldaşev ve Muhittin Gümüş'ün "Türkçe Açıklamalı Özbek Atasözleri" kitabının içerisinden 113 atasözü veri olarak seçilmiştir. Atasözleri; tema olarak 5 açgözlülük, 5 birlik beraberlik, 2 kaçınılmazlık, 5 eleştiri, 6 iletişim, 12 çıkar ve menfaat, 4 ilahi adalet, 4 tasarruf, 2 doğruluk- dürüstlük, 11 değer ve nitelik, 4 benzerlik ve uyum, 5 cesaret, 4 kararlılık, 7 temkin ve tedbir, 3 güven, 6 emek, 9 güç, 3 sorumluluk, 6 zaman, 3 saygı, 4 birikim, 1 eğitim, 2 mükafat vb. başlıklara ayrılarak sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan atasözlerinden çıkar ve menfaatin diğer temalara göre daha fazla ön plana çıktığı görülmüştür. Yöntem olarak, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Atasözleri, tarama metoduyla tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen veriler analiz yöntemiyle tema ve anlam yönleri bakımından değerlendirilerek Özbek atasözleri içindeki durum ortaya konulmuştur. Çalışmadaki amaç, kitapta tespit edilen atasözlerini anlamsal boyutta değerlendirmek ve Türk dilinin anlam dünyasına katkıda bulunmaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Özbek atasözleri, atasözü, söz öbeği, tema, sözlü kültür.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Proverbs are linguistic elements that enrich the semantic realm of the Turkish language. Existing across all cultures, they convey thoughts, beliefs, values, and worldviews derived from experiences, frequently through metaphorical expressions, serving as generational guidance and a shared cultural heritage. Given their cultural value, proverbs hold a significant position in academic research across the Turkic world. Anatolian Turkish proverbs have been extensively analyzed from different viewpoints. From one of the first written subjects of the Turkish language, the Orkhon inscriptions, proverbs have been used regularly. These phraseological units have also been frequently utilized in Uzbek Turkic. This study analyzes the selected 113 proverbs from the book "Türkçe Açıklamalı Özbek Atasözleri" by İbrahim Yoldaşev and Muhittin Gümüş as a data and categorizes them by their themes such as: 5 greed, 5 unity, 2 inevitability, 5 criticism, 6 communication, 12 self-interest, 4 poetic justice, 4 saving, 2 righteousness-honesty, 11 values and attributes, 4 similarity and harmony, 5 courage, 4 determination, 7 caution, 3 trust, 6 effort, 9 strength, 3 responsibility, 6 time, 3 respect, 4 accumulation, 1 education, 2 reward. It is found out that the theme self interest is more prominent than other themes. Methodologically, document analysis—a qualitative research framework—was utilized alongside the scanning method to identify relevant proverbs. The data were evaluated on their themes and meaning through analysis, revealing their context within Uzbek proverbs. Ultimately, this study's aim is to assess these proverbs at a semantic level, contributing to the broader semantic world of the Turkish language

2. Keywords: Uzbek proverbs, proverbs, phrases, thema, oral culture.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, ezgi_edebiyat94@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0434-7437.

Salâh Birsel'de Deyimleşme

Idiomatic Formations in Salâh Birsel

Şerif Ali Bozkaplan[1] *& İrem Nur Taşkın*[2]

1. Özet

Salâh Birsel, kendine özgü ve aykırı bir üslup ile söz hazinesini yazıya döken bir kalem üstadıdır. Söz varlığını Türkçenin ifade vasıtalarını kullanarak inşa etmiştir. Bu hazinenin büyük bir kısmını da onun deyimleri oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Türk edebiyatının aykırı üslupçularından Salâh Birsel'in deneme türündeki eserlerinde yer alan kalıplaşmış söz varlığından ayrılan, deyimleşen ifadeleri incelenmiştir. Çalışmanın amacı yazarın eserlerinde sıklıkla başvurduğu sıra dışı bağdaştırmaları, deyimleşme (kalıplaşma, mecazlaşma, anlam özerkliği) ölçütleri çerçevesinde değerlendirmek ve Türkçenin söz varlığına sunduğu katkılarını tespit etmektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle yürütülen çalışmada Salâh Birsel'in *İstanbul-Paris, Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu, Boğaziçi Şıngır Mıngır, Paf ve Puf, Sergüzeşt-i Nono Bey* ve *Elmas Boğaziçi* adlı eserleri incelenmiştir. Taranan eserlerden toplam 52 deyimleşme örneği tespit edilmiştir. Elde edilen söz grupları (*Boynunu ipe kaptırmak* "öldürülmek, idam edilmek", *cam gibi kırılmak* "çok beğenmek, etkilenmek", *canına gök bakla* "memnun olmak", *cezvesini karmakarışık etmek* "bir kimsenin zihnini altüst etmek", *çalçene köprüsü döşemek* "sohbete başlamak", *ömür dersini bütünlemek* "dünya hayatı son bulmak, ölmek" vb.) tanık cümleleriyle sunulmuştur. Tespit edilen söz gruplarının deyimleşme ölçütleri esas alınarak *TDK Türkçe Sözlük, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Derleme Sözlüğü* ve *Misalli Büyük Türkçe Sözlük* kapsamında taranması sonucunda standart sözlüklerde bu ifadelere rastlanmadığı saptanmıştır. Nitel içerik analizi sonucunda Salâh Birsel'in eserlerinde, mevcut deyim kalıpları dışında kullandığı kendine özgü deyim ifadelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Yazarın mevcut deyimleri de dönüştürerek dili yeniden inşa ettiği görülmüştür. Çalışma, yazarın şahsi sözlüğünün Türkçenin ifade gücüne ve söz varlığına sunduğu katkıyı bilimsel verilerle ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Salâh Birsel, Türkçe, Deyimler, Söz Varlığı, Üslûp.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Salâh Birsel is a prominent writer in Turkish literature who created a unique vocabulary through an unconventional style. This study examines the idiomatized expressions in Birsel's essays that deviate from the conventional lexicon. The objective is to evaluate his non-standard collocations within the framework of idiomatization criteria (fossilization, metaphorization, semantic autonomy) and to determine his contributions to the Turkish vocabulary.Employing document analysis, a qualitative research method, the study analyzes Birsel's works: *İstanbul-Paris*, *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*, *Boğaziçi Şıngır Mıngır*, *Paf ve Puf*, *Sergüzeşt-i Nono Bey*, and *Elmas Boğaziçi*. A total of 52 idiomatized expressions were identified and presented with contextual sample sentences (e.g., *boynunu ipe kaptırmak* "to be executed", *cam gibi kırılmak* "to be greatly impressed", *canına gök bakla* "to be pleased", *çalçene köprüsü döşemek* "to start chatting"). A comparative analysis against major lexicographical references—including *TDK Türkçe Sözlük*, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, *Derleme Sözlüğü*, and *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*—revealed that these specific expressions are absent from standard dictionaries.Qualitative content analysis demonstrates that Birsel incorporated idiosyncratic idiomatic expressions while also reshaping existing idioms to reconstruct the language. In conclusion, this study empirically highlights the contribution of Birsel's personal lexicon to the expressive power and rich vocabulary of the Turkish language.

2. Keywords: Salâh Birsel, Turkish, Idioms, Vocabulary, Style.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, ali.bozkaplan@edu.deu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3375-4293
[2] Uzm., Dokuz Eylül Üniversitesi, iremnur.taskin@ogr.edu.deu.tr, ORCID: https://orcid.org/0009-0003-1761-4922

Öğretmen Adaylarının Gözünden Yapay Zekâ ve MEB Metinleri: Okur Dostu Metin Nitelikleri Açısından Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme

Pre-Service Teachers' Perspectives on AI-Generated and MEB Textbook Texts: A Comparative Evaluation in Terms of Reader-Friendly Text Qualities

Sibel Ekşi[1]

1. Özet

Bu çalışmada Gemini, Claude ve DeepSeek yapay zekâ dil modelleri tarafından üretilen 8. sınıf seviyesindeki Türkçe okuma metinlerinin, MEB 8. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlerle beraber okur dostu metin nitelikleri açısından karşılaştırılmasını ve Türkçe öğretmeni adaylarının bu sürece dair görüş ve algılarının belirlenmesini amaçlamaktadır. Karma yöntem deseniyle yürütülen araştırmanın çalışma grubunu Recep Tayyip Erdoğan Üniveristesinde Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 18 öğretmen adayı oluşturmaktadır. "Sanat" ile "bilim ve teknoloji" temalarında iki farklı prompt aracılığıyla üç yapay zekâ aracına metin ürettirilmiştir. Çalışmada yapay zekâ modellerine 6 metin ürettirilmiştir; MEB 8. Sınıf Türkçe ders kitabından da 2 metin seçilmiştir. 8 metin, Çelik, Demirgüneş ve Baştuğ (2014) tarafından geliştirilen Okur Dostu Metin Değerlendirme Rubriği (ODMDR) ile kör değerlendirme ilkesi esas alınarak puanlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının metinlerin ders kitabına uygunluğuna ilişkin görüşleri ve yapay zekâ araçlarına yönelik algıları araştırmacı tarafından geliştirilen yansıtıcı form aracılığıyla toplanmıştır. Bulgular; DeepSeek tarafından üretilen metinlerin en yüksek ODMDR puanlarını aldığını, Gemini metinlerinin ikinci sırada yer aldığını, MEB ders kitabı metinlerinin ise yapay zekâ metinlerinin büyük çoğunluğunun gerisinde kaldığını ortaya koymaktadır. Yapay zekâ araçlarına yönelik algı bakıından ise öğretmen adaylarının bu araçları materyal geliştirmede kullanmayı yüksek düzeyde değerlendirdiği (Ort. = 4.39/5), ancak DeepSeek (Ort. = 4.28) ve Gemini'yi (Ort. = 4.22); Claude'a (Ort. = 3.50) kıyasla daha uygun bulduğu saptamıştır.

2. Anahtar Kelimeler: yapay zekâ modelleri, Türkçe eğitimi, okur dostu metin, öğretmen adayları, okuma metni

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to compare Turkish reading texts produced by Gemini, Claude, and DeepSeek large language models at the 8th grade level with texts from the MEB 8th Grade Turkish textbook in terms of reader-friendly text qualities, and to determine the views and perceptions of pre-service Turkish language teachers regarding this process. The study was conducted using a mixed-methods design, and the study group consisted of 18 pre-service teachers enrolled in the Turkish Language Teaching department at Recep Tayyip Erdoğan University. Texts were generated by three artificial intelligence tools through two different prompts on the themes of "art" and "science and technology." A total of six texts were produced by the AI models, and two texts were selected from the MEB 8th Grade Turkish textbook. All eight texts were scored using the Reader-Friendly Text Evaluation Rubric (ODMDR) developed by Çelik, Demirgüneş, and Baştuğ (2014), based on the blind evaluation principle. Additionally, pre-service teachers' views on the suitability of the texts for the textbook and their perceptions of AI tools were collected through a reflective form developed by the researcher. Findings reveal that texts produced by DeepSeek received the highest ODMDR scores, Gemini texts ranked second, and MEB textbook texts fell behind the majority of AI-generated texts. Regarding perceptions of AI tools, pre-service teachers highly considered using these tools in material development (M = 4.39/5); however, they found DeepSeek (M = 4.28) and Gemini (M = 4.22) more suitable compared to Claude (M = 3.50).

2. Keywords: artificial intelligence models, Turkish language teaching, reader-friendly text, trainee teachers, reading text.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, sibel.eksi@erdogan.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-9052-4945.

Sözün Oyunu, Oyunun Sözü: Uşak Köy Seyirlik Oyunlarında Kültürel Mirasın Aktarımı ve Türkçe

The Play of Words, the Word of Play: Transmission of Cultural Heritage and Turkish in Uşak Village Folk Plays

Havva Tutku Sağlam[1] *& Erhan Solmaz*[2]

1. Özet

Sözlü kültür ortamında yaratılan ögeler, dilin canlı bir şekilde kullanıldığı alanlardır. Bu ortam içerisinde dil kültürel belleğin kuşaklar arası aktarımında başat rol üstlenir. Bu bildiri, Uşak ilindeki köy seyirlik oyunları ile oda kültürüne odaklanarak, bu oyunların Türkçenin kültürel miras aktarımındaki merkezi rolünü tartışmaktadır. Çalışmanın veri kaynağını, bizzat bu oyunların icracısı olan kaynak kişilerle yapılan görüşmelerin deşifre metinleri oluşturmaktadır. Derleme yöntemiyle elde edilen bu metinler, oyunların icra zamanı, mekânı, kuralları, tiyatral özelliklerini ve ceza ritüellerine ilişkin ayrıntılar sunmaktadır.

Bulgular, söz konusu oyunlarda Türkçenin yalnızca bir iletişim aracı olmadığını; aksine oyunun kurucu unsuru, eğlencenin itici gücü ve toplumsal dayanışmanın sigortası olduğunu göstermektedir. Yarenbaşı tarafından söylenen deyişler ve maniler, oyunların başlatılması, gelin alma, kına gecesi gibi ritüellerde sözlü performansın ayrılmaz bir parçasıdır. “Kim Vurdu”, “Yüzük”, “Kadı”, “Doktor”, “Sınır Taşı” gibi oyunlarda geçen diyaloglar, kalıp sözler ve hazırcevaplık, toplumsal eleştiri ve mizahı dile taşırken; ceza oyunlarında (örneğin “Bey Candırma”, “Tütün Kıyma”) kullanılan tekerlemeler, saymacalar ve yönergeler, oyun kurallarının öğrenilmesini sağlar. Ayrıca, atışmalar Türkçenin yaşayan ve dönüşen doğasını gözler önüne serebilir.

Sonuç olarak, bu oyunlar, yalnızca birer eğlence etkinliği değil; aynı zamanda Türkçenin söz varlığını, deyimlerini, argo ve mizah unsurlarını muhafaza eden ve yeni nesillere aktaran sözlü birer arşiv niteliğindedir. Ancak kaynak kişilerin ifadeleri, köy nüfusunun azalması, dijital kültürün yaygınlaşması ve düğünlerin dönüşümü nedeniyle bu geleneğin hızla şekil değiştirerek yoluna devam ettiği söylenebilir. Bu bağlamda bildiri, geleneksel oyunların belgelenmesi ve yaşatılmasının kültürel mirasın aktarımındaki önemine de dikkat çekmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, kültürel miras, aktarımı, Uşak köy seyirlik oyunları, sözlü kültür.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Elements created in the oral culture environment represent areas where language is used vividly. In this environment, language assumes a primary role in the intergenerational transmission of cultural memory. This paper focuses on village theatrical plays and chamber culture in Uşak province, discussing the central role of the Turkish language in the transmission of cultural heritage. The data source for the study consists of transcripts of interviews conducted with source persons who are themselves performers of these plays. These texts, obtained through field compilation methods, offer rich details regarding performance time, venue, rules, theatrical mise-en-scène, and punishment rituals.

The findings reveal that in these plays, Turkish is not merely a communication tool; on the contrary, it serves as the constitutive element of the play, the driving force behind the entertainment, and the guarantee of social solidarity. The deyiş and mani recited by the Yarenbaşı are an inseparable part of the oral performance in rituals such as initiating the games, bride-taking, and henna nights. Dialogues, formulaic expressions, and wit found in plays such as "Who Hit?", "The Ring", "The Judge", "The Doctor", and "The Boundary Stone" convey social critique and humor into language, while the rhymes, counting-out rhymes, and instructions used in punishment games (e.g., "Bey Candırma", "Tütün Kıyma") encode the rules of the games. Furthermore, the linguistic creativity and witticisms displayed in inter-village verbal duels reveal the living and transformative nature of Turkish.

In conclusion, these plays are not merely entertainment activities; they are also oral archives that preserve Turkish vocabulary, idioms, slang, and humor elements and transmit them to new generations. However, statements from the source persons indicate that this tradition is rapidly transforming due to the decline in village populations, the spread of digital culture, and the transformation of wedding ceremonies. In this context, the paper also draws attention to the importance of documenting and preserving traditional plays for the transmission of cultural heritage.

2. Keywords: Turkish, cultural heritage, transmission, Uşak village folk plays, oral culture.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Okt., Yunus Emre Enstitüsü / Tiflis Kültür Merkezi, havvatutku@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5060-9297
[2] Doç. Dr., Uşak Üniversitesi / İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, erhan.solmaz@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4842-4614

Kavramsal Metafor Teorisi Işığında Bâkî Dîvânı'nda "Mülk" Kaynak Alanı

The Source Domain of "Property" in Bâkî's Dîvân in the Light of Conceptual Metaphor Theory

Pelin Doğan[1]

1. Özet

Eski Yunancadaki méta ve phrein kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşan metafor, bir şeyin birtakım yönlerinin başka bir şeye aktarıldığı zihinsel/dil bilimsel süreçleri ifade eder. Kavramsal metaforlar ise metaforik düşünmenin temel unsurlarıdır. Edebî eserin esas manası, içerisinde barındırdığı metaforlarda gizlidir. Şairlerin metaforik düşünme ve metaforik ifadedeki kudretinin önemli olduğu görülür. Bu şairlerden biri de XVI. yüzyılın sultanü'ş-şu-arâ'sı Bâkî'dir. Klasik Türk şiirinin bütün inceliklerini ve nazım tekniğini iyi bilen, metaforik üslûba sahip, Türkçeyi kullanmada usta bir sanatkâr olan Bâkî'nin bakış açısından klasik Türk şiirinin "mülk" anlayışı bu çalışmanın konusunu teşkil eder. Kavramsal metaforlar, insanların temel tecrübelerinin zihinde biçimlenmiş hâli olduğuna göre "kaynak kavram alanı" ile "hedef kavram alanı" arasında sistematik bir ilişki mevcuttur. Bu çalışmada G. Lakoff, M. Johnson'ın kavramsal metafor teorisinden hareketle; "aşk mülktür" veya "söz mülktür" gibi alt kavramsal metaforların metinde şiirsel dışavurumlar şeklinde somutlaşması örneğinde olduğu gibi, Bâkî Dîvânı'nda kaynak alanı "mülk" olan metaforik kurgular ve bunların alt alanları değerlendirilecektir. Örneklemi oluşturan cümlelerde kaynak alanı "mülk"tür, hedef alanları ise alfa betik olarak şu şekilde sıralanabilir: *adalet, aşk, cihan, delilik, fânî, gam, gönül, işret, mânâ, ölüm ölümsüzlük, saadet, sabır, saltanat, selamet, sonsuzluk, söz ve yokluk.* Bâkî'nin "mülk"e yüklediği anlam ise bu hedef alanların bilgisinde gizlidir. Sonuç olarak bu çalışmada Bâkî'nin *Dîvânı*'nda "mülk" göstergesi ile ilgili tespit edilen metaforlar ve bunlarla ilgili verilmek istenen mesajlar tespit edilip değerlendirildikten sonra Bâkî'nin *mülk* algısı ortaya konacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Şiiri, Bâkî, gazel, kavramsal metafor, mülk.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Originating from the Ancient Greek words *méta* and *phrein*, metaphor refers to mental and linguistic processes where aspects of one thing are transferred to another. Conceptual metaphors serve as the core elements of metaphorical thinking. The true meaning of a literary work is hidden within its metaphors, making a poet's capacity for metaphorical thought and expression essential. One such poet is Bâkî, the 16th-century *sultanü'ş-şu'arâ* (sultan of poets). A master of Turkish and poetic technique with a distinct metaphorical style, Bâkî's perspective on the concept of "property" (*mülk*) in classical Turkish poetry forms the subject of this study. Since conceptual metaphors reflect basic human experiences shaped in the mind, a systematic relationship exists between the "source domain" and the "target domain." Based on G. Lakoff and M. Johnson's Conceptual Metaphor Theory, this study evaluates metaphorical constructs in the *Bâkî Dîvânı* where the source domain is "property," alongside their sub-domains—as seen in poetic expressions such as "love is property" or "word is property." In the sample sentences, the source domain is "property," while the target domains are listed alphabetically as follows: justice, love, world/cosmos, madness, transience, grief, heart/soul, feasting, meaning, death/immortality, happiness, patience, sovereignty, salvation, eternity, word, and nonexistence. The meaning Bâkî assigns to "property" lies within these target domains. Consequently, by analyzing the metaphors associated with the signifier "property" and their intended messages through Conceptual Metaphor Theory, this study reveals Bâkî's perception of "property."

2. Keywords: Classical Turkish Poetry, Bâkî, Ghazal, conceptual metaphor, property.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, doganpelin48@gmail.com, ORCID: 0009-0002-8793-4430

Çağdaş Metafor Teorisi Bağlamında Hayâlî Bey'in "gibi" Redifli Gazelinde Yönelim Metaforları

Orientation Metaphors in Hayâlî Bey's Ghazal with the "-gibi" Redif in the Context of Contemporary Metaphor Theory

Sılay Değişmiş[1]

1. Özet

Metaforlar, yerleşik kelime ve anlam ilişkilerine özgün çağrışımlar yükleyerek dilin ifade imkânlarını genişleten ve anlatımı zenginleştiren zihinsel yapılardır. Zihinde tasarlanan bu semantik mekanizmanın çözümlenmesi, kuramsal bir yaklaşımı gerekli kılar. George Lakoff ve Mark Johnson'ın öncülüğünü yaptığı Çağdaş Metafor Teorisi; soyut kavramların doğrudan fiziksel, bedensel ve mekânsal tecrübeler vasıtasıyla algılandığı tezine dayanır. Kuram bünyesinde değerlendirilen "yönelim metaforları (orientational metaphors)" ise kavramları tekil olarak yapılandırmaktan ziyade bütünlüklü bir kavram sistemini uzamsal ilişkiler temelinde düzenler. Klasik Türk şiirinde şairler, dönemin estetik kabulleri çerçevesinde zihinde tecrübe edilen soyut gerçekliği, insana ve mekâna dair duygu durumlarını yönelim metaforları aracılığıyla somut bir zemine taşır.

XVI. yüzyıl Klasik Türk şiiri temsilcilerinden "melikü'ş-şu'arâ" ünvanına sahip Hayâlî Bey; metaforik derinliği yüksek, coşkulu ve akıcı üslûbunu özgün benzetmeler, uzamsal kurgular ve zengin tasvirler vasıtasıyla şekillendirir. Şairin, rindane yaşam felsefesini ve soyut bir düzlemde yaşanan derin aşk duygusunu yönelimler üzerinden metne aktarma biçimi, bilişsel ve anlambilimsel bir incelemeyi zorunlu kılar.

Bu çalışmanın amacı, Çağdaş Metafor Teorisi bağlamında Klasik Türk şiirinde uzamsal kurgunun işlevini değerlendirmek; özelde ise Hayâlî Bey'in "gibi" redifli gazelinde yer alan yönelim metaforlarını tespit ederek bu yapıların metinde anlamı nasıl somutlaştırdığını çözümlemektir. Geleneksel metin şerhinin yöntem olarak kullanılacağı bu çalışmada; gazeldeki uzamsal yönelimlerin şairin zihin dünyası ve dönemin estetik anlayışıyla olan bağlamı ortaya konulacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Çağdaş Metafor Teorisi, yönelim metaforu, Klasik Türk şiiri, Hayâlî Bey, "gibi" Redifli gazel.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Metaphors are mental constructs that expand the expressive possibilities of language and enrich discourse by imbuing established word-meaning relationships with unique connotations. Unraveling this semantic mechanism, which is constructed in the mind, requires a theoretical approach. Contemporary Metaphor Theory, pioneered by George Lakoff and Mark Johnson, is based on the thesis that abstract concepts are perceived through direct physical, bodily, and spatial experiences. The "orientation metaphors" examined within this theory, rather than structuring concepts individually, organize a coherent conceptual system based on spatial relationships. In classical Turkish poetry, poets—within the framework of the aesthetic conventions of the era—translate the abstract reality experienced in the mind, along with emotional states related to people and places, onto a concrete plane through metaphors of orientation.

Hayâlî Bey, one of the leading figures of 16th-century Classical Turkish poetry and holder of the title "melikü'ş-şu'arâ," shapes his passionate and fluid style—which is characterized by great metaphorical depth—through original similes, spatial constructs, and rich descriptions. The poet's approach to conveying his carefree philosophy of life and the profound emotion of love experienced on an abstract plane through various motifs necessitates a cognitive and semantic analysis.

The aim of this study is to evaluate the function of spatial construction in Classical Turkish poetry within the framework of Contemporary Metaphor Theory; specifically, to identify the orientational metaphors in Hayâlî Bey's ghazal featuring the redif "gibi" and to analyze how these structures concretize meaning in the text. In this study, where traditional textual commentary will be utilized as a methodology, the context of the spatial orientations in the ghazal with the poet's mental world and the aesthetic understanding of the period will be revealed.

2. Keywords: Contemporary Metaphor Theory, orientation metaphors, Classical Turkish poetry, Hayâlî Bey, Ghazal with the redif "gibi".

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrenicisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, silaydegismis52@gmail.com, ORCID: 0009-0002-5585-5885

Süryani Harfli Mezar Yazıtlarına Göre Semireç ve Öngüt Türklerinin Dili

The Language of Semirechye and Öngüt Turks Based on Syriac-Script Tomb Inscriptions

İbrahim KAYAKIRAN[1]

1. Özet

Türkistan coğrafyasında, literatürde Nestûrî adıyla anılan Doğu Süryani Kilisesine mensup Hristiyan Türk topluluklarının diline ilişkin elimizdeki sınırlı malzeme, büyük ölçüde XIII-XIV. yüzyıllara tarihlenen mezar yazıtlarından meydana gelmektedir. Bu yazıtlar, hem Semireç bölgesinde hem de İç Moğolistan'da yaşayan Öngüt Türklerine ait olup Süryani alfabesiyle kaleme alınmıştır. Mezar taşları ilk kez 1890 yılında Chwolson tarafından fotoğraflanıp incelenmiş; Türkiye'de dilbilimsel açıdan ilk dikkati çeken 1959 yılında Mecdut Mansuroğlu olmuştur. Ne var ki o tarihten bu yana mezar taşlarının dil özellikleri üzerine ayrıntılı bir çalışma neredeyse yapılmamış; 2023 yılında Ayşe Arslan mezar taşları hakkında tarih yüksek lisans tezi yazmıştır. Bu bakımdan, yazıtların dilbilgisinin bütüncül biçimde incelenmesi hâlâ bir boşluk olarak durmaktadır.

Bu çalışmada, yayımlanmış yazı çevirimlerinden hareketle Semireç ve Öngüt yazıtlarındaki Türkçe ile Süryanice unsurların kullanım alanları karşılaştırmalı olarak ortaya konulacaktır. İnceleme; söz varlığı, cümle yapısı, isim tamlamaları, durum ekleri, iyelik ekleri, bildirme biçimleri, yapım ekleri ve söz dizimi düzeylerinde gerçekleştirilecektir.

Yazıtlarda Süryani alfabesi kullanılmakla birlikte Türkçe unsurların yalnızca kişi adlarıyla sınırlı kalmadığı görülmektedir. Türkçe; akrabalık, yaş, unvan, meslek, ölüm ve tarihlendirme ifadelerinde, on iki hayvanlı takvim adlarında ve cümlenin dil bilgisel kuruluşunda belirleyici durumdadır. Süryanice ise daha çok dinî unvanlarda, Hristiyan kişi adlarında, dua sözlerinde ve kasa "rahip", kuwra "mezar" gibi unsurlarda kullanılmaktadır. Metinlerde ilgi, yönelme, bulunma, ayrılma hâli ekleri ile iyelik ekleri ve çokluk eki tanıklanmaktadır. Çoğu mezar taşında Türkçe tamlamalar "Bu kuwra …-nıŋ turur/ol" biçimindeki kalıp cümleler biçiminde yer almaktadır. Süryanice yazımdaki düzensizlikler ise bu dilin gündelik iletişimden çok kilise ve ibadet çevresinde kullanılan bir dil olduğunu düşündürmektedir

2. Anahtar Kelimeler: (Semireç, Öngütler, Süryani harfli Türkçe, mezar yazıtları, dil özellikleri.)

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In Turkestan, the limited linguistic material of Christian Turkic communities belonging to the East Syriac Church (Nestorians) consists largely of 13th- and 14th-century tomb inscriptions. Written in the Syriac script, these belong to the Turks of the Semirechye region and Öngüt Turks in Inner Mongolia. First examined by Chwolson in 1890, they were introduced to Turkish linguistics by Mecdut Mansuroğlu in 1959. However, comprehensive linguistic studies have been rare since; Ayşe Arslan recently authored a master's thesis in history (2023) on the subject. Thus, a holistic grammatical analysis of these inscriptions remains a gap in the literature.

Based on published transcriptions, this study comparatively analyzes Turkic and Syriac elements in the Semirechye and Öngüt inscriptions. The examination covers vocabulary, sentence structure, noun phrases, case, possessive and derivational suffixes, copular forms, and syntax.

Despite the Syriac script, Turkic elements extend beyond personal names, dominating kinship, age, titles, professions, dating expressions, the twelve-year animal calendar, and the grammatical construction of sentences. Conversely, Syriac is primarily used in religious titles, Christian names, prayers, and terms like kasa (priest) and kuwra (tomb). The texts attest genitive, dative, locative, and ablative cases, alongside possessive and plural suffixes. Many gravestones feature formulaic Turkic sentences such as "Bu kuwra …-nıŋ turur/ol". Furthermore, irregularities in Syriac orthography suggest it served as a liturgical language rather than one for daily communication.

2. Keywords: (Semirechye, Öngüts, Turkic in the Syriac script, funerary inscriptions, linguistic features.)

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, ibrahimkayakiran@kku.edu.tr, ORCID: 0009-0005-8373-3748

İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü Küçük Eller Güçlü Kalemler Projesi Kapsamında Öğrenciler Tarafından Üretilen Metinlerin Dilsel Yaratıcı Düşünme Göstergeleri Bakımından İncelenmesi

Analysis of Texts Produced by Students within the Scope of the "Little Hands, Powerful Pens" Project of the İzmir Provincial Directorate of National Education in Terms of Linguistic Creative Thinking Indicators

Esra USLU[1] & Arife ATEŞ[2], Cemile Ezgi AKTAŞ[3]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından 2024 yılında başlatılan ve uygulanmasına devam edilen Küçük Eller Güçlü Kalemler Projesi kapsamında öğrenciler tarafından üretilen metinleri, dilsel yaratıcı düşünme göstergeleri bakımından incelemektir. Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesini hedefleyen proje, öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal dünyalarını edebî ürünlere dönüştürmelerine olanak sağlayan özgün bir uygulama niteliği taşımaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmanın veri kaynağını; proje kapsamında öğrenciler tarafından üretilen ve çevrim içi ortamda dijital olarak yayımlanan metinler oluşturmaktadır. Veriler, alanyazında yer alan dilsel düşünme göstergeleri temel alınarak geliştirilen bir kodlama çerçevesi doğrultusunda içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu doğrultuda "dilsel yaratıcı düşünme" ana kategorisi; "akıcılık", "esneklik", "özgünlük", "ayrıntılandırma", "sorunlara duyarlılık", "belirsizlik", "dinamik bütünleştirme" ve "fikirlerin incelikle işlenmesi" olmak üzere 8 alt kategoride incelenmiştir. Bu araştırmanın, Türkçe öğretmenlerine yaratıcı yazma uygulamalarında yol göstermesi ve çocuk edebiyatında dilsel yaratıcılık alanındaki uygulamalı araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yaratıcı yazma, çocuk edebiyatı, yaratıcı düşünme göstergeleri, Küçük Eller Güçlü Kalemler Projesi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The purpose of this study is to examine the texts produced by students as part of the "Little Hands, Strong Pens" Project—launched in 2024 by the Izmir Provincial Directorate of National Education and still ongoing—in terms of indicators of linguistic creative thinking. Aimed at developing creative writing skills in Turkish language instruction, the project is a unique initiative that enables students to transform their emotions, thoughts, and imaginations into literary works. The study was conducted using the document analysis method within the framework of a qualitative research approach. The data source for the study consists of texts produced by students as part of the project and published online. The data were analyzed using content analysis in accordance with a coding framework developed from indicators of linguistic thinking identified in the literature. Accordingly, the main category of "linguistic creative thinking" was examined under eight subcategories: "fluency," "flexibility," "originality," "elaboration," "sensitivity to problems," "uncertainty," "dynamic integration," and "subtle elaboration of ideas." This study is expected to guide Turkish language teachers in creative writing practices and contribute to applied research on linguistic creativity in children's literature.

2. Keywords: Turkish language teaching, creative writing, children's literature, creative thinking indicators, Small Hands Strong Pens Project

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr.Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, esra.uslu@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5752-7191
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, arife.ates@ogr.deu.edu.tr, ORCID: 0009-0008-4567-3205
[3] Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, cemileezgi.aktas@ogr.deu.edu.tr, ORCID: 0009-0000-2956-7770

Cengiz Aytmatov'un "Gün Olur Asra Bedel" Romanında Kımızın Sembolik Anlamları

The Symbolic Meanings of Kumis in Chingiz Aitmatov's Novel "The Day Lasts More Than a Hundred Years"

İlknur BAYRAK İŞCANOĞLU[1] *& Sevim KOCAEFE*[2]

1. Özet

Kırgız edebiyatına uluslararası alanda görünürlük kazandıran ve çağdaş Kırgız edebiyatının gelişimine önemli katkılar sunan Cengiz Aytmatov; eserlerinde efsane, mit, masal, ağıt, türkü, gelenek, inanç ve gündelik hayata dair pek çok folklorik unsura sıklıkla yer vermiştir. Aytmatov'un eserlerinde bu unsurların sadece folklorik nitelikleriyle yer almadığı, anlatıya güç veren ve anlatının anlam katmanını zenginleştiren birer sembole dönüştüğü görülür. Önemli somut halk kültürü unsurlarından biri olan ve bu çalışmanın konusunu oluşturan kımız da Aytmatov'un eserlerinde yer verdiği kültürel unsurlardan biridir. Aytmatov, hayvancılığa ve göçebe yaşama dayanan eski Türk kültürünün geleneksel ve tarihî içeceklerinden biri olan kımızı romanına taşımış, kımıza Kırgız millî kimliği etrafında yeni ve derin sembolik anlamlar kazandırmıştır. Bu çalışmada Gün Olur Asra Bedel romanında yer alan kımızın kazandığı sembolik anlamları üzerinde durulmuştur. Çalışmada roman metni esas alınarak metin merkezli bir inceleme ve değerlendirme yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda kımızın romanda sadece geleneksel bir içecek olarak yer almadığı; bozkır kültürünü, kültürel belleği, misafirperverliği, insan-doğa ilişkisini, toplumdaki birlik ve beraberliği simgeleyen derin anlam katmanlarına sahip, önemli bir kültürel göstergeye dönüştüğü tespit edilmiştir. Ayrıca kımızın, romanın temel izleklerinden biri olan kültürel kimliğe yabancılaşma ve mankurtlaşma olgusunun karşısında konumlanan; geçmişle bağı, aidiyeti ve millî kimliği temsil eden sembolik bir yapıya dönüştüğü de belirlenmiştir. Sonuç olarak Aytmatov'un Gün Olur Asra Bedel romanında kımızın bozkır kültürünü ve Kırgız millî kimliğini görünür kılan önemli bir sembol olduğu romandan seçilen örnek olay ve durumlar üzerinden ortaya konulmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Cengiz Aytmatov, *Gün Olur Asra Bedel,* kımız, kültür, sembolik anlam

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Chingiz Aitmatov, who brought international visibility to Kyrgyz literature and made significant contributions to the development of contemporary Kyrgyz literature, frequently incorporated many folkloric elements from legends, myths, fairy tales, laments, folk songs, traditions, beliefs, and daily life into his works. In Aitmatov's works, these elements are not merely folkloric; they transform into symbols that strengthen the narrative and enrich its layers of meaning. Kumis, a significant element of tangible folk culture holds an important place in Aitmatov's works. Aitmatov incorporates kumis into his novels, giving it new and profound symbolic meanings around Kyrgyz national identity. This study focuses on the symbolic meanings of kumis in the novel "The Day Lasts More Than a Hundred Years". The study is based on the novel text and provides a text-centered analysis and evaluation. The analysis revealed that kumis is not merely a traditional drink in the novel; it has transformed into a significant cultural sign with profound layers of meaning, symbolizing steppe culture, cultural memory, hospitality, the relationship between humans and nature, and unity and solidarity within society. Furthermore, it was determined that kumis becomes a symbolic structure representing the connection to the past, belonging, and national identity, contrasting with the alienation and "mankurtization" that forms the basis of the novel. In conclusion, the novel "The Day Lasts More Than a Hundred Years" demonstrates, through illustrative events and situations, that kumis is a crucial symbol in making steppe culture and Kyrgyz national identity visible.

2. Keywords: Chingiz Aitmatov, A Day Lasts More Than a Hundred Years, kumis, culture, symbolic meaning

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, ilknuriscanoglu@gazi.edu.tr, ORCID: **https://orcid.org/0000-0002-2849-4992**

[2] Lisans Öğrencisi, , Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, gulsensevim320@gmail.com

Türkçe Kişi Adlarında Gök Kültünün İzleri Üzerine Onomastik Bir İnceleme

An Onomastic Study on the Traces of the Sky Cult in Turkish Personal Names

Ayşe Nur Sır Dündar[1] & *Senem Varol Öcal*[2]

1. Özet

Kişi adları, toplumların tarihî birikimini, inanç sistemlerini ve kültürel hafızasını yansıtan önemli onomastik unsurlardır. Türk ad verme geleneğinde Gök Tanrı inancı doğrultusunda şekillenen Gök Kültü, kişi adlarının oluşumunu etkileyen temel unsurlardan biridir. Eski Türk düşüncesinde gökyüzü kutsallığın, kozmik düzenin ve ilahi otoritenin merkezi olarak kabul edilmiştir. Gök, ay, güneş ve yıldız gibi göksel unsurlar çeşitli sembolik anlamlarla ilişkilendirilmiştir. Bu anlayış kişi adlarına da yansımıştır. Ad verme geleneği bireye belirli nitelikler kazandırma, onu kutsal düzenle ilişkilendirme ve kültürel değerleri sonraki kuşaklara aktarma aracı olarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Türkçe kökenli kişi adlarında Gök Kültünün izlerini onomastik açıdan incelemek ve bu adların Eski Türk kozmolojisi ile olan ilişkisini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Veri kaynağını *Orhun Yazıtları*, *Divânu Lugâti't-Türk*, *Uygur metinleri*, *Oğuz Kağan Destanı* ile konuya ilişkin onomastik, etimoloji ve Türk mitolojisi alanındaki temel çalışmalar oluşturmaktadır. İnceleme kapsamında gök, ay, güneş ve yıldız unsurlarını içeren Türkçe kökenli kişi adları etimolojik, anlamsal ve kültürel özellikleri bakımından değerlendirilmektedir. Çalışmada bu adların Gök Tanrı inancı, kut anlayışı, hükümdarlık düşüncesi ve kozmik düzenle kurduğu ilişki ele alınmaktadır. Araştırma sonucunda, göksel unsurların kişi adlarına aktarılmasının Türklerin dünya görüşünü, inanç sistemini ve kültürel hafızasını yansıtan önemli bir gelenek olduğu değerlendirilmektedir. Çalışmanın, Türk onomastiğine katkı sunması ve Türk ad verme geleneğinin mitolojik arka planına ilişkin değerlendirmelere kaynaklık etmesi amaçlanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Gök Kültü, Kişi Adları, Onomastik, Türk Ad Bilimi, Türk Kozmolojisi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Personal names are significant onomastic elements that reflect the historical heritage, belief systems, and cultural memory of societies. In the Turkish naming tradition, the Sky Cult, shaped by the belief in the Sky God, is one of the fundamental elements influencing the formation of personal names. In ancient Turkic thought, the sky was regarded as the center of sacredness, cosmic order, and divine authority. Celestial elements such as the sky, moon, sun, and stars were associated with various symbolic meanings. This understanding was also reflected in personal names. The naming tradition was regarded as a means of attributing certain qualities to individuals, associating them with the sacred order, and transmitting cultural values to subsequent generations.

The aim of this study is to examine the traces of the Sky Cult in personal names of Turkic origin from an onomastic perspective and to reveal the relationship between these names and ancient Turkic cosmology. A qualitative research approach was adopted, and document analysis was employed. The data sources consist of the Orkhon Inscriptions, Dīwān Lughāt al-Turk, Uyghur texts, the Epic of Oghuz Khagan, and major studies in the fields of onomastics, etymology, and Turkic mythology related to the subject. Within the scope of the study, personal names of Turkic origin containing elements associated with the sky, moon, sun, and stars are evaluated in terms of their etymological, semantic, and cultural characteristics. The study examines the relationship of these names with the belief in the Sky God, the concept of qut, the idea of sovereignty, and cosmic order. The findings indicate that the incorporation of celestial elements into personal names constitutes an important tradition reflecting the worldview, belief system, and cultural memory of the Turks. The study aims to contribute to Turkic onomastics and to provide a basis for further evaluations of the mythological background of the Turkish naming tradition.

2. Keywords: Sky Cult, Personal Names, Onomastics, Turkic Anthroponymy, Turkic Cosmology.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, aysenur.sir@dpu.edu.tr, ORCID 0000-0002-3240-3539.
[2] Doktora Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, (Öğr. Elemanı., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi TÖMER), senemvaroll@icloud.com, ORCID 000-0003-1221-9598.

Ana Türkçedeki Uzun Ünlülü Sözcük Tabanlarının Orhon Yazıtlarındaki İmlası

The Orthographic Representation of Proto-Turkic Word Stems with Long Vowels in the Orkhon Inscriptions

Gizem Uluscu[1]

1. Özet

Ana Türkçede uzun ünlülü olduğu kabul edilen sözcüklerin Orhon Yazıtları'ndaki yazım biçimleri, uzun ünlülerin yazı sisteminde nasıl karşılandığına ilişkin önemli veriler sunmaktadır. Bu sözcüklerin farklı tanıklarındaki yazım biçimlerinin karşılaştırılması, uzun ünlülerin gösteriminde belirli bir imla düzeninin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesine imkân vermektedir. Bu çalışmada, Ana Türkçede uzun ünlülü olduğu kabul edilen sözcük tabanlarının Orhon Yazıtlarındaki yazım biçimlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın veri tabanını Orhon Yazıtları'nda tanıklanan ve Ana Türkçede uzun ünlü içerdiği kabul edilen sözcük tabanları oluşturmaktadır. Bu kapsamda uzun ā, ī, ō, ū, ē, ē̄, ī, ō̄ ve ū̄ ünlülerini içeren sözcükler belirlenmiş ve bunların yazıtlardaki tanıkları tek tek değerlendirmeye alınmıştır. İncelemede, Ana Türkçedeki uzun ünlünün Orhon yazısındaki karşılığının yanı sıra, aynı sözcük tabanının farklı tanıklarında ortaya çıkan yazım biçimleri de dikkate alınmaktadır. Ayrıca uzun ünlünün söz başında ve söz içinde bulunması, yazım biçimlerinin konuma bağlı olarak değişip değişmediği bakımından ayrı bir inceleme ölçütü olarak ele alınmaktadır.

Bu doğrultuda çalışma, Orhon Yazıtları'nda uzun ünlülü sözcük tabanlarının yazımında gözlenen imla özelliklerini sistematik biçimde ortaya koymayı ve uzun ünlülerin gösterimi bakımından yazım tercihlerinin belirli bir düzenlilik gösterip göstermediğini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Böylece Ana Türkçedeki uzun ünlülü sözcük tabanlarının Orhon yazı sistemindeki görünümlerinin ortaya konulması ve uzun ünlülerin yazıdaki yansımalarının değerlendirilmesiyle alana katkı sağlanması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Ana Türkçe, uzun ünlü, Orhon Yazıtları, Orhon Türkçesi, imla.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The orthographic forms of word stems considered to contain long vowels in Proto-Turkic in the Orkhon Inscriptions provide important data on how long vowels were represented in the writing system. Comparing the spellings of these word stems across different attestations makes it possible to evaluate whether a certain orthographic pattern can be identified in the representation of long vowels. This study aims to examine the orthographic forms of word stems considered to contain long vowels in Proto-Turkic in the Orkhon Inscriptions.

The dataset consists of word stems attested in the Orkhon Inscriptions and considered to contain long vowels in Proto-Turkic. Within this framework, word stems containing the long vowels ā, ī, ō, ū, ē, ē̄, ī, ō̄, and ū̄ are identified, and their attestations in the inscriptions are examined individually. The analysis considers both the representation of Proto-Turkic long vowels in the Orkhon script and the different spellings of the same word stem across different attestations. In addition, whether the long vowel occurs in word-initial or word-medial position is examined as a separate criterion to determine whether orthographic forms vary according to position.

Accordingly, the study aims to systematically identify the orthographic features observed in the spelling of word stems with long vowels in the Orkhon Inscriptions and to evaluate whether spelling preferences in the representation of long vowels exhibit a certain regularity. The study is expected to contribute to the field by evaluating the representation of Proto-Turkic long vowels in the Orkhon writing system.

2. Keywords: Proto-Turkic, long vowels, Orkhon Inscriptions, Orkhon Turkic, orthography.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, gizem.uluscu@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5528-0159

Eski Anadolu Türkçesi Dönemi Tercüme Metinlerinde Tanımlama ve Açıklama Unsuru Olarak *Yaʿnī*

Yaʿnī as a Marker of Definition and Explanation in Translations into Old Anatolian Turkish

Öznur Dişci[1]

1. Özet

Bu bildiride, Türkçenin tarihî devrelerinde tanımlama ve açıklama işleviyle kullanılan *yaʿnī* (günümüz Türkçesinde *yani*) sözcüğü, Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait tercüme metinler üzerinden dilbilimsel açıdan incelenecektir. Arapça *ʿanā* (عَنَى) 'kastetmek, demek istemek vb.' fiilinin üçüncü tekil şahıs muzâri biçimi olan *yaʿnī* (يَعْنِي), 'anlamına gelir, demektir vb.' sözlük anlamlarına sahiptir. Türklerin, İslamiyet'in kültür havzasına dâhil olmasıyla birlikte Türkçede, özellikle tercüme ve şerh türü metinlerde yaygınlık kazanan *yaʿnī*, bir sözcüğü veya söz öbeğini tanımlamak ya da bir hükmü açıklamak, şerh etmek için ilgili birimlerden sonra gelerek 'anlatılmak istenen şu ki, demek oluyor ki vb.' anlamlarda kullanılan bir açıklama edatıdır.

Bildiride öncelikle, *yaʿnī*'nin Arapçadaki temel kullanım ve işlevlerine değinilecek; ardından Türkçenin tanımlama ve açıklama işlevinde kendisine mahsus gramer birimlerinin bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla, erken tercüme tarihinde önemli bir yere sahip olan Eski Uygurca metinlere müracaat edilecektir. Daha sonra Eski Anadolu Türkçesi dönemi tercüme metinlerinde *yaʿnī*'nin işlevleri incelenecek; *yaʿnī dėmek olur ki/kim*, *yaʿnī nite kim*, *maʿnīsi budur (ki/kim)… dėmek olur* gibi Türkçe, Arapça ve Farsça unsurların bir arada bulunduğu tanım ve açıklama cümleleri sentaktik açıdan değerlendirilecektir. Bu bağlamda, tercüme metinlerde mütercimi görünür kılan *yaʿnī*'nin, Türkçenin tarihî söz varlığına ilişkin önemli veriler sunduğu, kaynak dilin sentaks yapısının hedef dilde yeniden kurgulanmasına, böylece metnin okuyucu için daha anlaşılır hâle gelmesine aracılık eden bir işaretleyici olduğu örneklerle ortaya konulacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, *yaʿnī*, dil ilişkileri, tercüme metinler, alıntılama.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1.Abstract

This paper examines the word *yaʿnī* (modern Turkish *yani*), which functions as a marker of definition and explanation in the historical stages of Turkish, through a linguistic analysis of translations into Old Anatolian Turkish. In Arabic, *yaʿnī* (يَعْنِي) is the third-person singular imperfect form of the verb *ʿanā* (عَنَى) 'to intend, to mean etc.', and has lexical meanings such as 'to mean, to signify etc.' As the Turks became part of the Islamic cultural sphere, *yaʿnī* came to be widely used in Turkish, particularly in translated and commentarial texts. It functions as an explanatory particle that follows the relevant linguistic unit in order to define a word or phrase, or to explain or comment on a statement, conveying meanings such as 'what is meant is that, that is to say etc.'

The paper will first discuss the uses and main functions of *yaʿnī* in Arabic. It will then examine Old Uyghur texts, which occupies an important place in the early history of translation into Turkish, to determine whether Turkish has its own grammatical units serving functions of definition and explanation. Finally, the appearances of *yaʿnī* in translated texts in Old Anatolian Turkish will be examined, paying particular attention to syntactic constructions in which Turkish, Arabic, and Persian elements occur together, such as *yaʿnī dėmek olur ki/kim*, *yaʿnī nite kim*, *maʿnīsi budur (ki/kim)… dėmek olur* etc. The paper will demonstrate that *yaʿnī*, which makes the translator's intervention visible in translated texts, provides significant evidence for the historical lexicon of Turkish and functions as a marker that facilitates the reconfiguration of the syntactic structure of the source language in the target language, thereby contributing to the comprehensibility of the text for its readers.

2. Keywords: Old Anatolian Turkish, *yaʿnī*, language contacts, translations, borrowing.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, oznur.disci@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5574-0987

18. Yüzyıl Batı Kaynaklarında Türkçenin Eklemeli Dil Yapısının Öğretimi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Teaching the Agglutinative Structure of Turkish in Eighteenth-Century Western Sources: A Comparative Study

Bahtiyar Bahşi[1] *& Niymet Bahşi*[2]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, 18. yüzyılda Batılılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmış gramer kitaplarında Türkçenin eklemeli yapısının nasıl ele alındığını ve öğretildiğini karşılaştırmalı olarak incelemektir. Nitel, tarihsel ve karşılaştırmalı doküman incelemesi olarak tasarlanan araştırmanın veri kaynağını, 1703-1794 yılları arasında farklı dillerde yayımlanmış on Türkçe öğretim grameri oluşturmaktadır. Ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen eserlerin özgün baskılarına ait dijital nüshalar incelenmiş; elde edilen veriler betimsel ve karşılaştırmalı içerik analizi ile çözümlenmiştir. Eserler; ek kavramının nasıl açıklandığı, çekim ve yapım eklerinin nasıl öğretildiği, eklerin hangi sırayla bir araya geldiği ve eklendikleri kelimenin ses özelliklerine göre nasıl biçim değiştirdiği bakımından incelenmiştir. Elde edilen bulgular, incelenen eserlerde Türkçenin doğrudan "eklemeli dil" olarak adlandırılmadığını; buna karşılık dilin eklemeli işleyişinin kurallar, örnekler ve çekim tabloları aracılığıyla sistemli biçimde öğretildiğini göstermiştir. İncelenen eserlerde kelime köklerinin büyük ölçüde korunduğu, dil bilgisel işlevlerin ve anlam değişikliklerinin kelime sonuna getirilen eklerle sağlandığı, bir kelimeye belirli bir sırayla birden fazla ek getirilebildiği ve eklerin eklendikleri kelimenin ses özelliklerine göre farklı biçimler alabildiği tespit edilmiştir. İncelenen eserlerin terminoloji, sınıflandırma, örneklerin sunuluşu ve öğretim yöntemleri bakımından farklılaştığı; bununla birlikte Türkçenin ek sisteminin çoğunlukla kurallar, örnekler, çekim tabloları ve karşılaştırmalı açıklamalar aracılığıyla öğretildiği belirlenmiştir. Sonuç olarak incelenen eserlerde eklerin işlevleri, sıralanışı ve ses özelliklerine bağlı biçim değişikliklerinin birbiriyle ilişkili olarak açıklandığı tespit edilmiştir. Bu durum, Türkçenin eklemeli yapısının yalnızca tek tek eklerin tanıtılması şeklinde değil, kelime türetme ve çekim süreçlerinin işleyişi üzerinden öğretildiğini ortaya koymuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, eklemeli dil yapısı, 18. yüzyıl Türkçe gramerleri, doküman incelemesi..

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study comparatively examines how Turkish agglutinative structure was described and taught in grammar books prepared to teach Turkish to Western learners in the eighteenth century. Designed as a qualitative, historical, and comparative document analysis, the study draws on ten Turkish grammars published in different languages between 1703 and 1794. Digitized copies of original editions selected through criterion sampling were examined using descriptive and comparative content analysis. The analysis focused on explanations of suffixes, the teaching of inflectional and derivational suffixes, suffix ordering, and suffix variation according to the phonological properties of the bases to which they attach. The findings showed that, although Turkish was not explicitly designated an "agglutinative language," its agglutinative patterns were systematically taught through rules, examples, and conjugation and declension tables. Word roots were shown to remain largely unchanged, while grammatical functions and changes in meaning were expressed through suffixes. Multiple suffixes could attach to a word in a specific order, and their forms could vary according to the word's phonological properties. The works differed in terminology, classification, presentation of examples, and teaching methods, but generally explained the suffix system through rules, examples, paradigms, and comparative explanations. In conclusion, suffix functions, ordering, and phonologically conditioned variation were explained as interrelated features. This indicates that Turkish agglutinative structure was taught through the processes of word formation and inflection, rather than solely through the presentation of individual suffixes. These findings highlight the importance of examining suffixes in context when interpreting historical approaches to teaching Turkish grammar.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, agglutinative language structure, eighteenth-century Turkish grammars, document analysis.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi, bahtiyar.bahsi@inonu.edu.tr, ORCID:0000-0003-4450-8351
[2] Doç. Dr., MEB, niymetbahsi@gmail.com,ORCID: 0000-0002-9115-5432

Türkiye Türkçesinde Fiilimsilerle Kurulan Yan Yargılar Üzerine

On Subordinate Clauses Formed with Verbals in Turkey Turkish

Mahir Kalfa[1] *&Yusuf Çadırcı*[2]

1. Özet

Türkiye Türkçesi hakkında yapılmış dil bilgisi çalışmalarında, yapısına göre cümle türlerine ilişkin çeşitli sınıflamalar bulunmaktadır. Bu sınıflamalarda henüz bir fikir birliğine varılmış değildir. Kimi çalışmalarda "basit" ve "birleşik" şeklinde bir ayrıma gidilirken kimi çalışmalarda bunlara "sıralı" ve "bağlı" cümlelerin de eklendiği görülmektedir. Bu durumun temelinde çeşitli kabul farklılıkları yatmaktadır ve bu farklılıkların en açık şekilde görüldüğü husus "girişik birleşik cümle"dir. Bu konudaki ihtilaflar, temel olarak fiilimsilerin özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Şekil bilgisi çalışmalarında genel olarak ayrı bir başlıkta değerlendirilen fiilimsi ekleri, kimi çalışmalarda yapım eki olarak ele alınmaktadır. Ancak fiilimsi ekleri, kalıplaşmış örneklerin dışında yeni sözlükbirimler ortaya çıkarmaktan uzak, söz dizimsel özellikleriyle öne çıkan eklerdir. İsim-fiil eklerine bakıldığında, üzerine geldiği her fiili neredeyse sözlükte madde başı olarak görmek mümkündür ve bu özellikleriyle isim-fiiller sözlükbirimsel ekler olarak düşünülebilir. Ancak bu durumun asıl amacı, iş ve eylem adlarını birbirinden ayırarak dil kullanıcısını uyarmaktır. Girişik birleşik cümleye dair kabul farklılıklarının bir diğer nedeni ise fiilimsilerle kurulan yan yargıların oluşma sınırının çizilememesidir. Bu belirsizlikten dolayı kimi araştırmacılar girişik birleşik cümlenin varlığını reddederken kimileri kabul etmektedir. Ancak zarf-fiillerin çekim donanımsızlığına rağmen yüklemle doğrudan kurduğu anlamsal ilişkiler, sıfat-fiillerin zamana göre sıfatlaşmaları ve sıfat-fiillerle birlikte isim-fiillerin gerek tamlama gerek iyelik eki aracılığıyla bir yargı alanı oluşturmaları ile konuyla ilgili yapılan güncel çalışmalar göz önüne alındığında; fiilimsilerin yan yargı ortaya çıkararak birleşik cümle kurdukları söylenebilir.

2. Anahtar Kelimeler: Girişik birleşik cümle, yan yargı, isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In studies on the syntax of Turkey Turkish, a consensus has not yet been reached regarding the classification of sentence types according to their structure. While sentences are categorized only as 'simple' and 'complex' in some studies, 'compound' and 'linked' sentences are also added to this classification in others. The most prominent difference of acceptance in this classification problem centers on the 'embedded complex sentence' (girişik birleşik cümle). The fundamental reason for this dispute is the inability to precisely draw the boundaries of the structural and functional properties of verbals/non-finite verbs (fiilimsiler). Verbal suffixes, which are mostly considered derivational suffixes in morphological studies, are actually syntax-building elements that stand out with their syntactic features rather than deriving new lexemes, except for lexicalized examples. Although verbal nouns (isim-fiiller) appear as headwords in dictionaries, the main purpose of this is to warn the user by distinguishing action and state names. Another reason for the divergence in the literature is the ambiguity of the boundaries of the 'secondary predication' (yan yargı) established by verbals. In this paper, the predication capacities of verbals within the syntax are evaluated in the context of deep structure and surface structure. Consequently; considering the semantic relations converbs (zarf-fiiller) establish with the main clause despite their lack of inflection, the time-referenced qualification features of participles (sıfat-fiiller), and the predication domain created by verbal nouns through possession/noun phrases, it is concluded that verbals form secondary predications, thereby constructing embedded complex sentences.

2. Keywords: Embeded complex sentences, subordinate clauses, verbal noun, verbal adjective, verbal adverb.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, mkalfa@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5986-1206
[2] Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, yusufcadirci@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0009-0005-2490-5474

Hilmi Yavuz Şiirinde Estetik Bir Değer Olarak 'Güzel' Kavramını Karşılayan Söz Varlığı

The Lexical Repertoire Corresponding to the Concept of "the Beautiful" as an Aesthetic Value in Hilmi Yavuz's Poetry

Suveyda Yıldız[1]

1. Özet

Hilmi Yavuz (d. 1936) Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin, kuşağıyla kurduğu mesafeli ilişki üzerinden okunması gereken isimlerinden biridir. Şiiri bilgiden yola çıkılarak gerçekleştirilen bir "yapım" olarak gören şair, gelenekten temellük ettiği unsurlar ve felsefeye yaslanarak kurduğu zihin dünyasıyla kendine ait bir "şiir dili" inşa eder. Gerçeği ve yaşantıyı bu dilde yeniden üreten şair anlamın geriye itildiği, dilin "kapandığı" ve ahenkle seyrettiği saf şiire (*poésie pure*) yaslanır. Dilin gündelik konuşmada verili olmayan imkânlarını kullanarak sesi ve imgeyi ön plana çıkaran şair, geniş bir yelpazeye uzanan insana ve insanlığa dair temaları yine sade ve bir o kadar da zengin bir Türkçeyle ortaya koymuştur.

Modern Türk şiirinde estetik kavramların dil düzeyinde nasıl karşılık bulduğu sorusu, özellikle geleneği modern'de yeniden üreten şairler için ayrı bir önem taşır. Bu bildiri Hilmi Yavuz şiirinde, estetik bir değer olarak "güzel" kavramını karşılayan söz/kelime varlığını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın kapsamını, şairin *Büyü'sün, Yaz!* (1969-2019) başlıklı toplu şiirler baskısında yer alan on beşe yakın kitap oluşturmaktadır. Yöntem olarak, "güzel" sözcüğünün doğrudan kullanımlarının yanı sıra, bu kavramla bağlam ilişkisi kuran sözcük öbekleri - gül, erguvan, ayna, ipek, billur, yeşil gibi doğa ve nesne imgeleri- taranarak bir sözlüksel alan haritası çıkarılması önerilmektedir. Ayrıca kavramın hüzün, ölüm, zaman, kayboluş gibi acıyla bütünleşen ifadelerle birlikte gerilimli bir bağlamda kurulduğu da işaret edilir. Bu yönüyle çalışma, şairin poetikasındaki dil-söz ayrımı ve anlamın kasıtlı olarak geri plana itilmesi ilkesiyle örtüşen ve geleneği kuşatan imgesel dilinde güzel'in Türkçeyle nasıl ifade imkânı bulduğunu ortaya koymayı amaçlar.

2. Anahtar Kelimeler: Hilmi Yavuz, güzel, söz varlığı, poetika, estetik.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Hilmi Yavuz (b. 1936) is a poet of Republican-era Turkish poetry best read through his distanced relationship with his own generation. Conceiving poetry as a "construction" built on knowledge, he forges a poetic language of his own from elements appropriated from tradition and grounded in philosophy. Reproducing reality and lived experience within this language, he draws on a *poésie pure* in which meaning recedes, language "closes in on itself," and the poem proceeds through harmony. By exploiting possibilities of language absent from everyday speech and foregrounding sound and image, he articulates a wide range of themes concerning human existence in a Turkish at once plain and remarkably rich.

The question of how aesthetic concepts find linguistic expression in modern Turkish poetry is especially significant for poets who reproduce tradition within modernity. This paper examines the lexical repertoire corresponding to "the beautiful" as an aesthetic value in Hilmi Yavuz's poetry, drawing on the nearly fifteen volumes gathered in his collected edition *Büyü'sün, Yaz!* (1969-2019). Beyond direct occurrences of the word "güzel," the method traces word clusters entering into contextual relation with this concept — images such as the rose, the Judas-tree blossom (*erguvan*), the mirror, silk, crystal, and green — to map a lexical field. The concept, it is argued, is constructed within a tense context, bound up with expressions of sorrow, death, time, and loss. The study thus aims to reveal how "the beautiful" finds expression in Turkish within the poet's imagistic language.

2. Keywords: Hilmi Yavuz, beauty, lexicon, poetics, aesthetics.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, suveyda.yldz@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4636-6385

Yapay Zekâ Destekli "Sanal Dil Arkadaşı Uygulaması" ile Etkileşimli Türkçe Öğretimi ve Kültürel Uyum

AI-Powered "Virtual Language Companion Application" for Interactive Turkish Language Teaching and Cultural Adaptation

Ali Tahtalı [1] *& Habibe Kızmaz* [2]

1. Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin dili sınıf ortamının ötesinde doğal iletişim bağlamlarında kullanabilmeleri, dilsel yeterliğin yanı sıra sosyal ve kültürel uyum açısından da önem taşımaktadır. Bu çalışmada, öğrencilerin A1-C1 düzeylerinde Türkçe konuşma ve etkileşim becerilerini geliştirmelerini, günlük yaşamda karşılaşabilecekleri durumlara hazırlanmalarını ve Türkiye'deki sosyal-kültürel çevreye uyumlarını desteklemeyi amaçlayan yapay zekâ destekli "Sanal Dil Arkadaşı" mobil uygulaması sunulmaktadır. Uygulama, sabit yanıtlar üreten geleneksel sohbet botlarından farklı olarak öğrencinin dil düzeyini, seçilen karakterin sosyal rolünü, kişiliğini ve duygu durumunu dikkate alarak dinamik ve bağlama duyarlı iletişim kuran bir öğrenme ortamı olarak tasarlanmıştır. Öğrenciler; komşu, sınıf arkadaşı, oda arkadaşı, market görevlisi, garson, akademisyen veya kurum çalışanı gibi farklı rollerde tasarlanan gelişmiş 3D yapay zekâ karakterlerle senaryo ve rol yapma temelli etkileşime girmektedir. Sistem, öğrencinin dil kullanımını analiz ederek dil bilgisi, kelime seçimi ve iletişimsel uygunluk açısından geri bildirim sunmaktadır. Belirli karakterler, sohbetin doğal akışı içerisinde sosyal, kültürel ve gerektiğinde hukuki konularda doğru ve uygun yönlendirmeler sağlayarak dil öğretimini yaşam becerileri ve kültürel uyumla bütünleştirmektedir. Öğrenme süreci; görev, puan, rozet ve ilerleme mekanizmalarıyla oyunlaştırılmakta, kontrollü paylaşım ve ortak görevlerle öğrenciler arası sosyal etkileşim ve sosyal öğrenme desteklenmektedir. Böylece "Sanal Dil Arkadaşı", yapay zekâ etkileşimi, etkileşimli Türkçe öğretimi, oyunlaştırma, sosyal öğrenme ve kültürel uyumu bütünleştiren yenilikçi bir mobil öğrenme ortamı olarak yapılandırılmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, etkileşimli dil öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dijital oryantasyon, kültürel uyum

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The ability of international students learning Turkish as a foreign language to use the language in natural communicative contexts beyond the classroom is important not only for linguistic proficiency but also for social and cultural adaptation. This study presents the AI-powered "Virtual Language Companion" mobile application, designed to improve students' Turkish speaking and interaction skills at A1-C1 levels, prepare them for situations they may encounter in daily life, and support their adaptation to the social and cultural environment in Türkiye. Unlike conventional chatbots that provide fixed responses, the application is designed as an AI-based learning environment that engages in dynamic and context-sensitive communication by considering the learner's language level as well as the selected character's social role, personality, and emotional state. Students interact through scenario-based role-play with advanced 3D AI characters designed in various social roles, such as a neighbor, classmate, roommate, market employee, waiter, academic, or institutional staff member. The system analyzes learners' language use and provides feedback on grammar, word choice, and communicative appropriateness. Certain characters provide accurate and appropriate social, cultural, and, where necessary, legally grounded guidance within the natural flow of conversation, integrating language teaching with life skills and cultural adaptation. The learning process is gamified through tasks, points, badges, and progress mechanisms, while controlled sharing and collaborative tasks support peer interaction and social learning. Thus, the "Virtual Language Companion" is designed as an innovative mobile learning environment integrating AI interaction, interactive Turkish language teaching, gamification, social learning, and cultural adaptation.

2. Keywords: Artificial intelligence, interactive language teaching, teaching Turkish as a foreign language, digital orientation, cultural adaptation

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör., Karabük Üniversitesi, alitahtali@karabuk.edu.tr ORCID:0000-0009-3597-0318
[2] Öğr. Gör., Karabük Üniversitesi, kzmzhabibe@gmail.com. ORCID: 0009-0002-3409-0836

Geleneksel Türk Okçuluğu Metinlerinde Türkçe Kelime Kullanımı: Kavâidü'r-Remy Örneği

The Use of Turkish Vocabulary in Traditional Turkish Archery Texts: The Example of Kavâidü'r-Remy

İlhan Uçar[1]

1. Özet

Türk milletinin okçulukla tanışması çok eski dönemlere dayanmaktadır. Başlangıçta avlanma ve savaş aracı olan ok ve yay, Osmanlı döneminde bir spor ve hüner alanına dönüşmüş; ok atma usulleri, yay ve ok yapımı, menzil âdâbı üzerine çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerden biri de XVII. yüzyılda Abdullah el-Kâtib tarafından yazılan Kavâidü'r-Remy'dir. Bu çalışmada eserin gramatikal dizininde yer alan Türkçe söz varlığı okçuluk terimleri bakımından incelenmiştir. Dizindeki 2609 madde başı taranmış; köken kaydı bulunmayan 880 madde ile köken etiketinde Türkçe unsur (T.) bulunan 55 karma yapı Türkçe söz varlığı olarak değerlendirilmiş, böylece 935 maddelik bir Türkçe yapı elde edilmiştir. Bu yapı içinde bağlaç, edat, zamir, genel anlatım fiili ve özel ad niteliğindeki maddeler ayrılmış; ok, yay, kiriş, yapım, atış, kusur, atıcı, ölçü, menzil, donanım ve atlı okçuluk olmak üzere on bir kavram alanında teknik bir kavramı adlandıran 343 madde okçuluk söz varlığı olarak belirlenmiştir. Bunların 142'si doğrudan okçuluğa özgü çekirdek terim, 201'i ise ok ve yayla kurduğu eşdizim içinde teknik değer kazanan alan sözüdür. Bulgular, Türkçenin ok, yay, gez, demren, kiriş, tonç, kasan, sal, bağır, baldır, boğaz, göğüs, dudak gibi çekirdek adlarla yalnız nesneleri değil; gezlemek, çilelemek, kurmak, doldurmak, çağlamak, boşandırmak, yürütmek, kamçı, yumruk bekletmek gibi fiil, fiilimsi ve eylem adlarıyla atışın bütün evrelerini adlandırdığını göstermektedir. Organ adlarının yay ve okun bölümlerine aktarılması, -cı, -lık, -lı, -sız, -ca ekleriyle kurulan türevler ve alıntı köklere Türkçe ek getirilerek oluşturulan karma yapılar, Türkçenin okçuluk alanında kendi terim düzenini kurduğunu ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: : Geleneksel Türk okçuluğu, Kavâidü'r-Remy, Abdullah el-Kâtib, okçuluk terimleri, Osmanlı Türkçesi söz varlığı, terim yapımı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The Turkish nation's acquaintance with archery dates back to very early periods. Initially a hunting and war implement, the bow and arrow became a field of sport and skill in the Ottoman era, and numerous works were written on shooting methods, bow and arrow making and the etiquette of the range. One of these works is Kavâidü'r-Remy, written by Abdullah al-Kâtib in the seventeenth century. This study examines the Turkish vocabulary recorded in the grammatical index of the work with regard to archery terminology. All 2609 headwords of the index were surveyed; 880 entries without an origin label and 55 hybrid formations whose origin label contains a Turkish element (T.) were treated as Turkish vocabulary, yielding a Turkish inventory of 935 entries. Conjunctions, particles, pronouns, general narrative verbs and proper names were then separated, and 343 entries naming a technical concept in eleven conceptual fields (arrow, bow, string, manufacture, shooting, faults, archers and craftsmen, measures, range, equipment, mounted archery) were identified as archery vocabulary. Of these, 142 are core terms specific to archery, while 201 are field words that acquire technical value in collocation with the bow and arrow. The findings show that Turkish named not only the objects, with core nouns such as ok, yay, gez, demren, kiriş, tonç, kasan, sal, bağır, baldır, boğaz, göğüs, dudak, but also every phase of the shot, with verbs, verbal nouns and action nouns such as gezlemek, çilelemek, kurmak, doldurmak, çağlamak, boşandırmak, yürütmek, kamçı, yumruk bekletmek. The transfer of body-part names to the parts of the bow and arrow, derivatives built with the suffixes -cı, -lık, -lı, -sız, -ca, and hybrid formations produced by adding Turkish suffixes to loan stems demonstrate that Turkish established its own terminological system in the field of archery.

2. Keywords: Traditional Turkish archery, Kavāʿidü'r-Remy, Abdullah al-Kātib, archery terminology, Ottoman Turkish vocabulary, term formation.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, iucar@sakarya.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8930-5756

Bilge Kağan'ın Söyleminde Sözün Eyleme Dönük Kuruluşu

The Action-Oriented Construction of Speech in Bilge Kağan's Discourse

Meryem Erdoğan Çiller[1]

1. Özet

Bu çalışmada Köl Tigin ve Bilge Kağan yazıtlarında Bilge Kağan'a ait söylem, Türk milleti ve beylerinden beklenen tutum ve davranışlar ile bu beklentilerin dayandırıldığı unsurlar bakımından incelenmiştir. Çalışmanın amacı, Bilge Kağan'ın sözlerinde muhatabın belirli tutum ve davranışlara nasıl yöneltildiğini ve bu yönelimin hangi dayanaklarla gerekçelendirildiğini ortaya koymaktır. Bu amaçla Bilge Kağan'a ait söylem taranmış; Türk milletini ve beylerini doğrudan veya dolaylı olarak belirli bir tutum veya davranışa yönelten ifadeler tespit edilmiştir. Belirlenen örnekler temel mesaj, mesajın dayanağı ve beklenen davranış bakımından değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda davranış beklentilerini destekleyen unsurlar; Teŋri ve kut, kağan kimliği ile bu kimliği destekleyen tecrübe ve başarılar, ortak tarihî tecrübe, şart ve sebep-sonuç ilişkileri olmak üzere dört başlık altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, Teŋri ve kutun kağanın konumunu ve yönetme yetkisini temellendirdiğini; kağan kimliği, tecrübe ve başarıların sözlerin dikkate alınmasını desteklediğini göstermektedir. Ortak tarihî tecrübenin, geçmişte yaşananların sonuçlarını gelecekte beklenen tutum ve davranışlara gerekçe oluşturacak biçimde söyleme taşıdığı belirlenmiştir. Şart ve sebep-sonuç ilişkilerinin ise davranışlarla bunların gerçekleşmiş veya muhtemel sonuçları arasında bağ kurarak davranış beklentilerini desteklediği görülmüştür. İncelenen örneklerde bu dayanakların bir arada işleyebildiği de tespit edilmiştir. Sonuç olarak Bilge Kağan'ın söyleminde sözün eyleme dönük kuruluşu, gerçekleşmiş davranışların tespitinden çok, davranış beklentilerinin oluşturulması ve bu beklentilerin farklı dayanaklarla gerekçelendirilmesi üzerinden belirginleşmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Bilge Kağan, Orhun Yazıtları, söz edimi, davranışa yöneliş, söylem.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines Bilge Kağan's discourse in the Köl Tigin and Bilge Kağan inscriptions in terms of the attitudes and behaviours expected of the Turkic people and their beys and the grounds on which these expectations are based. It aims to determine how Bilge Kağan directs his addressees towards particular attitudes and behaviours and how such direction is justified. For this purpose, expressions that directly or indirectly direct the Turkic people and their beys towards particular attitudes or behaviours were identified. The selected examples were analysed in terms of the main message, its grounds, and the expected behaviour. The analysis classified the elements supporting behavioural expectations into four categories: Teŋri and kut; the kağan's identity together with the experience and achievements supporting this identity; shared historical experience; and conditional and cause-and-effect relations. The findings show that Teŋri and kut provide grounds for the kağan's position and authority to rule, while his identity, experience, and achievements support the force of his words. Shared historical experience provides grounds for future attitudes and behaviours through the consequences of past events. Conditional and cause-and-effect relations support behavioural expectations by linking behaviours with their actual or possible consequences. These grounds may also operate together within the same passage. In conclusion, the action-oriented construction of Bilge Kağan's discourse is manifested in the construction of behavioural expectations and their justification through different grounds rather than in the identification of behaviours that actually occurred.

2. Keywords: Bilge Kağan, Orkhon Inscriptions, speech acts, behavioural orientation, discourse.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Bağımsız araştırmacı, meryemerdogan0604@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1521-3570.

Oğuz Türkçesinin Fonolojik Evrimi: Art Zamanlı Bir Lenisyon İncelemesi

The Phonological Evolution of Oghuz Turkic: A Diachronic Investigation of Lenition

Eren Tekin[1]

1. Özet

Oğuz Türkçesi, Eski Türkçe döneminden zamanla farklılaşarak art zamanlı fonolojik evrimin sonucunda XIII. yüzyılda ilk yazılı eserlerini vermeye başlamıştır. Çalışmada Eski Türkçeden Oğuz Türkçesine uzanan fonolojik değişimler üç temele dayandırılmaktadır. Bu kapsamda, Rudolf Thurneysen'in "en az çaba yasası" ekseninde açıkladığı lenisyon yaklaşımı esas alınarak ses değişimleri ünlüler arası ve ünsüz öncesi konumlarda incelenmektedir. Süreç, Juliette Blevins'in "Evrimsel Fonoloji" yaklaşımıyla kuramsal bir çerçeveye oturtulmakta; kullanım sıklığını ve sözcüksel yayılımı ses değişiminin açıklanmasına dâhil eden "Sözcüksel Yayılma Kuramı" ile tamamlanmaktadır. Tarihî-karşılaştırmalı dil bilimin sunduğu örnekler, Evrimsel Fonolojinin ortaya koyduğu fonetik ve algısal temellere dayandırılarak bütünleşik bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Dolayısıyla amaç, ses değişimlerini biçimsel düzeyin ötesine taşıyarak oluşum süreçlerini açıklamaktır. Söz başı konumunun artikülasyon ve enerji bakımından güçlü olmasına rağmen algısal olarak zayıflamaya açık olduğu *unak(ı)ya käçmädin* > *...geçmeden* örneğinde açık bir şekilde gözlemlenmektedir. Ünlüler arası konumun enerji yoğunluğu ve ses akışının elverişli olması sebebiyle bölgedeki ünsüzü algısal olarak zayıflattığı *adak* > *ayak* örneğinde görülmektedir. Ünsüz öncesi *edgü* > *iyi* ve söz sonundaki *-g* ~ *-ġ* > *-w* > *Ø* dönüşümleri, algısal çözülmenin görüldüğü; ünsüzlerin konumsal ve algısal olarak gerileme eğilimi gösterdiği, kullanım sıklığı yüksek kelimelerde gözlemlenmektedir. Araştırmada Eski Türkçeden itibaren takip edilebilen kelime örnekleri seçilerek analiz edilmektedir. Elde edilen model, dilin dinamik yapısında fonetik, konumsal ve sosyal etkenlerin yanında algısal yanılgıların ve seçilim süreçlerinin ses değişimlerinde belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Sonuç olarak bu araştırma, Oğuz Türkçesinin tarihî ses değişimlerini bütünleşik bir kuramsal çerçeveye oturtarak çağdaş dil biliminin sunduğu açıklamalarla bu değişimlerin art zamanlı gelişimini ortaya koymayı hedeflemektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Oğuz Türkçesi, Lenisyon, Evrimsel Fonoloji, Sözcüksel Yayılma Kuramı, Ses Gelişimi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Oghuz Turkish diverged from the Old Turkish period over time as a result of a diachronic phonological evolution, producing its first written texts in the 13th century. The phonological changes from Old Turkish to Oghuz Turkish are examined on three main bases. Sound changes are examined in intervocalic and pre-consonantal positions, based on Rudolf Thurneysen's lenition approach via the Principle of Least Effort. This approach is situated within Juliette Blevins's Evolutionary Phonology framework, and is completed with the Lexical Diffusion Theory, incorporating frequency of use and lexical diffusion into sound change. Examples from historical linguistics are discussed based on phonetic and perceptual foundations of Evolutionary Phonology. By addressing sound changes beyond the formal level, the study aims to explain their emergence. As noted, initial position in terms of articulation and energy is strong, yet open to perceptual weakening, as in *unak(ı)ya käçmädin* > *...geçmeden*. The perceptual weakening of the intervocalic consonant due to favorable energy density and speech flow is seen in *adak* > *ayak*. Pre-consonantal *edgü* > *iyi* and word-final *-g* ~ *-ġ* > *-w* > *Ø* changes are observed in frequently used words, where consonants tend to undergo positional and perceptual weakening. Word examples traceable from Old Turkish are examined. The analysis suggests that phonetic, positional, and social factors, together with perceptual misperceptions and selection processes, have a determining role in these sound changes. The study thus seeks to place the historical sound changes of Oghuz Turkish within a theoretical framework and to account for their diachronic development.

2. Keywords: Oghuz Turkic, Lenition, Evolutionary Phonology, Lexical Diffusion Theory, Sound Change

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Sinop Üniversitesi, 250141027@ogrenci.sinop.edu.tr, ORCID: 0009-0007-2612-2195

Türkçe Eğitiminde Hacivat Karagöz Oyunları İle Terim Deyim ve Atasözleri Öğretimi

Teaching Terms Idioms and Proverbs through Hacivat-Karagöz Plays in Turkish Language Education

Mahmut Babacan[1]

1. Özet

Dil öğretimi çerçevesinde, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik daha etkili bir yöntem olan dramatizasyon, değişik etkinlikler içeren bir yöntemdir. Bu bakımdan, öğrencilerle birlikte seviyelerine uygun olarak Hacivat-Karagöz oyun metni oluşturularak ve sonra da dramatizasyon yöntemiyle değişik etkinlikler üretilebilir. Ancak bulunacak ve oluşturulacak Hacivat Karagöz diyalog metinlerinde günlük hayatta sıkça kullanılan sözcüklerin yanında farklı deyimler, alkış ve kargışlar, mecaza dayalı sanatlı ifadeler de var yer almasına dikkat etmek gereklidir. Bu metinler, örtük bir dil içermesi nedeniyle B2-C1 seviyelerine uygun olacaktır. Hacivat-Karagöz metinleri günlük hayatta sıkça kullanılan sözcüklerin yanında yer alması doğaldır. Dil öğretiminde başlangıç düzeyinde kolaylıkla kullanılabileceği gibi orta düzeydeki öğrencilere hitap edecektir. Hacivat, geleneksel Hacivat-Karagöz metinlerinde okumuş ve aydın bir tipi temsil ettiği için yeni terim, deyim ve atasözlerini o kullanacak, Karagöz de o sözleri anlamayan ya da ters anlayan bir tip olacaktır. Oyun ve dramatizasyon içinde cahil ve kaba bir tip olan Karagöz'e bazı kelime, terim, deyim ve kavramları kullanan Hacivat, Karagöz'le aynı zamanda izleyen öğrencilere de Türkçe dersi verecektir. Kimi öğrenciler de bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını duruma göre de tahmin edecektir. Türkçe derslerinde bu yöntemin uygulama adımları şöyle olacaktır: a) Metin Seçimi veya Yazımı: Öğrencilerin seviyesine uygun kısa ve mizahi Karagöz-Hacivat metinleri seçilir ya da öğrenciler kendi diyaloglarını yazar**.** b) Rol Dağılımı: Hacivat (daha bilgili, süslü konuşan) ve Karagöz (halk dilini kullanan, yanlış anlayan) rolleri paylaşılır. C) Doğaçlama Çalışmaları: Metne sadık kalmakla birlikte, doğaçlamaya alan bırakılarak dil becerisi esnetilir. D) Sahneleme: Sınıf içinde küçük bir perde arkasında veya boyama tasvirlerle canlandırma yapılır. Ders sırasında böylece öğrenciler, rollerine girerken Türkçeyi doğal ve akıcı bir şekilde konuşur. Karşılıklı diyaloglar, tonlama, vurgu ve diksiyon becerilerini güçlendirir. Geleneksel değerler ve deyimler, atasözleri yaşayarak öğrenilir. Drama ortamı, çekingen öğrencilerin topluluk önünde rahatça ifade yeteneği kazanmasını sağlar. Bu bildirimizde uygulama aşamaları ile birlikte kullanılacak çeşitli Hacivat-Karagöz metinlerinden örnekler gösterilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Hacivat-Karagöz Oyunları, terim, deyim, atasözü

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Dramatization, a highly effective method for developing speaking and writing skills within the context of language instruction, encompasses a variety of activities. In this regard, one can create "Hacivat-Karagöz" scripts tailored to the students' proficiency levels and subsequently devise various activities based on the dramatization method. However, when selecting or composing these "Hacivat-Karagöz" dialogues, it is essential to ensure the inclusion of not only frequently used everyday vocabulary but also diverse idioms, expressions of blessing and cursing, and figurative, stylized language. Due to the presence of implicit language, such texts are suitable for the B2–C1 proficiency levels. It is natural for Hacivat-Karagöz scripts to feature vocabulary frequently used in daily life. They are suitable for use at the beginner level in language instruction while also appealing to intermediate students. Since Hacivat represents an educated, intellectual figure in traditional Hacivat-Karagöz scripts, he is the one who employs new terms, idioms, and proverbs, whereas Karagöz is the character who fails to understand them or misinterprets their meaning. Through the play and dramatization, Hacivat -by using specific words, terms, idioms, and concepts with Karagöz, who portrays an uneducated and crude character- effectively provides a Turkish lesson to the student audience as well. Furthermore, students can use the context to infer the meanings of unfamiliar words and phrases based on the situation. The implementation steps for this method in Turkish lessons will be as follows: a) Text Selection or Writing: Short, humorous Karagöz-Hacivat scripts appropriate for the students' proficiency level are selected, or students write their own dialogues. b) Role Assignment: Roles are assigned for Hacivat (who is more knowledgeable and uses flowery language) and Karagöz (who uses colloquial language and tends to misunderstand things). c) Improvisation Activities: While remaining faithful to the script, language skills are exercised by allowing room for improvisation. d) Staging: The performance is enacted within the classroom behind a small screen or using painted figures.
In this way, students speak Turkish naturally and fluently as they assume their roles during the lesson. Interactive dialogues strengthen skills in intonation, emphasis, and diction. Traditional values, idioms, and proverbs are learned through experiential practice. The drama setting enables even shy students to gain the ability to express themselves comfortably in front of an audience. This presentation will outline the implementation stages and provide examples of various Hacivat-Karagöz scripts to be used.

2. Keywords: Teaching Terms, Idioms and Proverbs through Hacivat-Karagöz Plays in Turkish Language Education

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, mahmut.babacan@marmara.edu.tr ORCID: 0000-0001-5566-5077

Tarihî Metinlerde Metinsel Tutarlılık: Metin Dilbilimi Çerçevesinde Değer Aktarımı İncelemesi

Textual Coherence in Historical Texts: An Analysis of Value Transmission within the Framework of Text Linguistics

Yusuf Gökkaplan[1]

1. Özet

Bu çalışma, Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait Yunus Emre Divanı, Garibnâme, Dede Korkut Kitabı ve Süheyl ü Nevbahâr'da metinsel tutarlılığın değer aktarımındaki işlevini belirlemeyi ve bu metinlerin tutarlılık yapılarının incelenmesine yönelik bir çerçeve önermeyi amaçlamaktadır. Kuramsal çerçevede bağlaşıklık ve tutarlılık ayrımı ile metnin anlamsal bütünlüğünü açıklayan yaklaşımlar esas alınmıştır (Halliday ve Hasan, 1976; de Beaugrande ve Dressler, 1981; van Dijk, 1980). Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada, farklı türleri temsil eden seçili şiir, bölüm, hikâye ve pasajlar yakın okuma ve karşılaştırmalı çözümleme yoluyla incelenmiştir. Çözümleme ölçütleri tematik süreklilik, anahtar sözcük ağları, karşıtlık şemaları, nedensellik, olay ve düşünce dizilimi, söyleyici konumu, kalıp yapılar ve kapanış biçimleridir. Bulgular, değer aktarımının türlere özgü tutarlılık stratejileriyle gerçekleştirildiğini göstermektedir. Yunus Emre'de ilâhî aşk, fanilik, gönül ve nefsin aşılması tematik tekrarlar, hitaplar ve tasavvufî karşıtlıklarla aktarılmaktadır. Garibnâme'de ilim, hakikat ve nefsin terbiyesi ilke, açıklama, örnek ve öğüt dizisine dayanan didaktik üst yapıyla bütünleştirilmektedir. Dede Korkut'ta yiğitlik, sözünde durma, topluluk bilinci ve düzenin korunması olay örgüsü, kalıp ifadeler ve dua veya toyla tamamlanan kapanışlarla pekiştirilmektedir. Süheyl ü Nevbahâr'da aşk, sadakat, sabır ve ümit merkezî arzu, epizotlar ve karşıtlıklar üzerinden sürdürülmektedir. Sonuç olarak metinsel tutarlılık, anlam bütünlüğünün yanında değerlerin seçilmesini, belirginleştirilmesini, yorumlanmasını ve kuşaklar arasında aktarılmasını sağlamaktadır. Çalışma, tarihî metinleri kültürel belleği kuran söylemsel yapılar olarak değerlendirerek metin dilbiliminin değerler dünyasını çözümlemedeki işlevini ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, metinsel tutarlılık, değer aktarımı, metin dilbilimi, kültürel bellek.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines textual coherence in value transmission in the Divan of Yunus Emre, Garibnâme, The Book of Dede Korkut, and Süheyl ü Nevbahâr, proposing a framework for analyzing coherence in Old Anatolian Turkish texts. The theoretical framework draws on the distinction between cohesion and coherence and approaches to semantic unity (Halliday and Hasan, 1976; de Beaugrande and Dressler, 1981; van Dijk, 1980). Using a qualitative design, selected poems, sections, tales, and passages representing different genres were examined through close reading and comparative analysis. Analytical criteria included thematic continuity, keyword networks, oppositions, causality, event and thought sequencing, speaking voice, formulaic structures, and closure patterns. Findings reveal genre-specific strategies of value transmission. In Yunus Emre, divine love, transience, the heart, and overcoming the ego are conveyed through repetition, direct address, and mystical oppositions. In Garibnâme, knowledge, truth, and self-discipline follow a didactic sequence of principle, explanation, example, and advice. In Dede Korkut, heroism, keeping one's word, communal consciousness, and social order are reinforced through plot, formulaic expressions, and closures involving prayer or feasting. In Süheyl ü Nevbahâr, love, loyalty, patience, and hope are sustained through central desire, episodes, and oppositions. Textual coherence thus ensures semantic unity while selecting, foregrounding, interpreting, and transmitting values across generations. The study treats historical texts as discursive structures constructing cultural memory and demonstrates how text linguistics can reveal their worlds of value.

2. Keywords: Old Anatolian Turkish, textual coherence, value transmission, text linguistics, cultural memory.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Kapadokya Üniversitesi, yusuf.gokkaplan@kapadokya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6515-4762

Yabancı Dil Olarak Türkçe Akademik Yazmaya İlişkin Bir Eylem Araştırması: Tür Farkındalığının Artırılması ve Yapay Zekâ ile İlgili Yazım Sorunlarının Giderilmesi[1]

An Action Research on Academic Writing in Turkish as a Foreign Language: Increasing Genre Awareness and Addressing Writing Problems Related to Artificial Intelligence

Osman ÖZDEMİR[2]

1. Özet

Bu çalışma, uluslararası lisansüstü öğrencilerin Türkçe akademik yazma becerilerini geliştirmeyi, yapay zekâ (YZ) araçlarının uygunsuz kullanımından kaynaklanan sorunları ele almayı ve öğrencilerin akademik metin türleri ile metinsel yapılara ilişkin farkındalıklarını artırmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, tür temelli yazma yaklaşımına dayalı bir eğitim modülünün etkililiği eylem araştırması deseni aracılığıyla incelenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Türkiye'de bir vakıf üniversitesinde sosyal bilimlerin farklı bölümlerinde öğrenim gören ve ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen dokuz uluslararası lisansüstü öğrenci oluşturmuştur. Veriler; demografik bilgi formu, yarı yapılandırılmış görüşmeler, yansıtıcı günlükler, öğrenci yazılı ürünleri ve Akademik Yazmaya Yönelik Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı aracılığıyla toplanmıştır. Nicel veriler SPSS 31 kullanılarak analiz edilmiş ve katılımcıların uygulama öncesi ve uygulama sonrası akademik yazma puanları arasındaki farklılıklar ilişkili örneklemler t-testi ile incelenmiştir. Nitel veriler ise içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Bulgular, uygulanan modülün öğrencilerin akademik yazma performansını anlamlı ve yüksek düzeyde geliştirdiğini göstermiştir. Katılımcılar özellikle metin çözümleme etkinliklerinden, uygulamaya dayalı yazma çalışmalarından ve bireyselleştirilmiş geri bildirim süreçlerinden yararlanmıştır. Ayrıca bulgular, öğrencilerin yapay zekâyı temel bir metin üretme aracı olarak kullanmaktan uzaklaştıklarını ve YZ kullanımına ilişkin daha bilinçli, eleştirel ve etik bir anlayış geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Genel olarak çalışma, tür temelli yazma yaklaşımının uluslararası öğrencilerin akademik yazma gereksinimlerini karşılamada etkili bir yöntem olduğunu göstermekte ve akademik yazma öğretiminin yapay zekâ okuryazarlığı ve uygulama odaklı öğrenme süreçleriyle bütünleştirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Akademik yazma, eylem araştırması, yapay zeka, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, tür temelli yazma modeli.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to improve the Turkish academic writing skills of international graduate students, address the challenges arising from the inappropriate use of artificial intelligence (AI) tools, and enhance students' awareness of academic text genres and textual structures. To this end, the effectiveness of a training module based on the genre-based writing approach was examined through an action research design. The participants consisted of nine international graduate students enrolled in different departments within the social sciences at a private university in Türkiye, selected through criterion sampling. Data were collected through a demographic information form, semi-structured interviews, reflective journals, student writing samples, and the Analytical Rubric for Academic Writing. Quantitative data were analyzed using SPSS 31, and differences between participants' pre-intervention and post-intervention academic writing scores were examined through a paired-samples t-test. Qualitative data were analyzed using content analysis. The findings demonstrated that the implemented module significantly and substantially improved students' academic writing performance. Participants particularly benefited from text analysis activities, practice-based writing tasks, and individualized feedback processes. Furthermore, the findings revealed that students moved away from using artificial intelligence as a primary text-generation tool and developed a more conscious, critical, and ethical understanding of AI use. Overall, the study indicates that the genre-based writing approach is an effective method for addressing the academic writing needs of international students and highlights the importance of integrating academic writing instruction with AI literacy and practice-oriented learning processes.

2. Keywords: Academic writing, action research, artificial intelligence, teaching Turkish as a foreign language, genre-based writing model.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından finanse edilen "Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Akademik Yazım Modülü Aracılığıyla Adım Adım Yazma Eğitimi" başlıklı projeden (Proje No. 224K784) elde edilen veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

[2] Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi A.B.D., osman.ozdemir@izu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0627-076

Görme Engelli Ortaokul Öğrencilerinin Dinleme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri Üzerine İnceleme[1]

An Investigation of the Listening Strategy Use Levels of Visually Impaired Middle School Students

Sevgi KESKİN[2] *& Ömer Tuğrul KARA*[3]

1. Özet

Dinleme, bireyin doğumundan itibaren geliştirdiği ve diğer dil becerilerinin ediniminde temel rol oynayan önemli bir iletişim becerisidir. Görme engelli bireyler çevrelerini büyük ölçüde işitsel uyaranlar aracılığıyla anlamlandırdıkları için dinleme, onların akademik ve sosyal yaşamlarında daha belirleyici bir konuma sahiptir. Bu araştırmanın amacı, görme engelli ortaokul öğrencilerinin dinleme sürecinde başvurdukları stratejilerin kullanım düzeylerini belirlemek ve strateji kullanımının dinleme sürecinin farklı aşamalarına göre nasıl değiştiğini ortaya koymaktır. Araştırma, nicel araştırma yaklaşımı temelinde yürütülmüş ve veri toplama aracı olarak Demir Atalay ve Melanlıoğlu (2016) tarafından geliştirilen Ortaokul Öğrencileri İçin Dinleme Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, görme engelli bir ortaokulun 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören toplam 22 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, betimsel istatistiklerden yararlanılarak dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası stratejiler kapsamında değerlendirilmiştir. Bulgular, öğrencilerin özellikle dinleme öncesindeki hazırlık aşamasında ve dinleme sonrasında stratejilere daha sık başvurduklarını; dinleme sırasında ise strateji kullanımının daha sınırlı düzeyde kaldığını ortaya koymuştur. Öğrencilerin bazı bilişsel ve üstbilişsel stratejileri etkili biçimde kullandıkları, buna karşılık dinleme türünü belirleme, empati kurma ve dinleme sürecini planlama gibi alanlarda desteğe ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Ayrıca strateji kullanımının dinleme sürecinin aşamalarına göre farklılaştığı görülmüştür. Bu sonuçlar, görme engelli öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde farklı dinleme aşamalarını kapsayan, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını dikkate alan ve strateji kullanımını destekleyen öğretim uygulamalarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın, görme engelli öğrencilerin dinleme becerilerine yönelik eğitim uygulamalarının geliştirilmesine ve Türkçe eğitimi alanındaki çalışmalara katkı sunacağı düşünülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Dinleme stratejileri, görme engelliler, Türkçe eğitimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Listening is an important communication skill that develops from birth and plays a fundamental role in the acquisition of other language skills. For individuals with visual impairments, listening is particularly important in academic and social life because they rely largely on auditory stimuli to understand their surroundings. This study aims to determine the extent to which middle school students with visual impairments use listening strategies and how strategy use varies across different stages of the listening process. A quantitative research approach was adopted, and the Listening Strategies Scale for Middle School Students, developed by Demir Atalay and Melanlıoğlu (2016), was used as the data collection instrument. The study group consisted of 22 students in grades 5 through 8 at a school for students with visual impairments. The data were evaluated using descriptive statistics according to strategies used before, during, and after listening. The findings revealed that students used listening strategies more frequently during the preparation stage before listening and after listening, whereas strategy use during listening was relatively limited. Students effectively employed certain cognitive and metacognitive strategies but required support in identifying the type of listening, developing empathy, and planning the listening process. Strategy use also varied across different stages of listening. These findings highlight the importance of instructional practices that address different stages of listening, consider students' individual needs, and support strategic listening. The study is expected to contribute to educational practices aimed at improving listening skills among students with visual impairments and to research in Turkish language education.

2. Keywords: Listening strategies, visually impaired individuals, Turkish language education.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Bu bildiri birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında yaptığı "Yüksek Lisans Seminer Çalışması"ndan üretilmiştir.

[2] Bilim Uzmanı, Millî Eğitim Bakanlığı, sevgikeskin001@gmail.com, ORCID: 0009-0008-4155-3177

[3] Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, tkara@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5418-7718

Cəlil Məmmədquluzadə'nin *Ölülər* Adlı Eserinde Şeyh Nəsrullah ve İsgəndər'in Söylemlerinin Karşılaştırılması

A Comparison of the Discourses of Sheikh Nasrullah and Iskandar in Cəlil Məmmədquluzadə's Ölülər

Eda Eken[1]

1. Özet

Bu çalışmada, Cəlil Məmmədquluzadə'nin *Ölülər* adlı eserinde yer alan Şeyh Nəsrullah ve İsgəndər karakterlerinin söylemleri, dilbilimsel söylem çözümlemesi çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Çalışmanın temel amacı, aynı toplumsal gerçekliğin iki karakter tarafından farklı dilsel stratejiler aracılığıyla nasıl anlamlandırıldığını ve bu stratejilerin karakterlerin toplumsal konumlarını nasıl yansıttığını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda karakterlerin söylemleri; kelime seçimi, soru ve emir cümleleri, kiplik, dinî göndermeler, ikna ve sorgulama stratejileri, tekrarlar, hitap biçimleri ile güç ve otorite ilişkileri bakımından ele alınacaktır. Bulgular, Şeyh Nəsrullah'ın söyleminde dinî ve metafizik anlam alanına ait kelimelerin, kesinlik ve gereklilik bildiren yapıların, emir cümlelerinin ve statü belirten hitap biçimlerinin öne çıktığını gösterir. Bu dilsel unsurlar, Şeyh'in kendisini bilgi ve otorite kaynağı olarak konumlandırmasına ve çevresindekilerin davranışlarını yönlendirmesine katkı sağlar. Buna karşılık İsgəndər'in söyleminde soru cümleleri, kuşku, ironi, alay, gündelik dil ve karşı çıkış öne çıkar. İsgəndər, özellikle "elm" ve ölünün dirilmesi gibi söylemin temel kavramlarını sorgulayarak Şeyh'in iddialarının dayanağını tartışmaya açmıştır. Ayrıca iki karakterin kullandığı farklı ifadeler, eserdeki toplumsal ve düşünsel çatışmanın karakterlerin konuşmalarına nasıl yansıdığını gösterir. Sonuç olarak iki karakter arasındaki söylemsel karşıtlık, yalnızca dinî inanç ile karşıt düşüncenin çatışmasını değil, otoritenin dil aracılığıyla nasıl kurulduğunu ve nasıl sorgulandığını da ortaya koyar. Bu karşıtlık, eserin toplumsal eleştiri boyutunu güçlendiren temel unsurlardan biri olarak değerlendirilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Cəlil Məmmədquluzadə, *Ölülər*, Şeyh Nəsrullah, İsgəndər, söylem çözümlemesi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study comparatively examines the discourses of Sheikh Nasrullah and Iskandar, two characters in Cəlil Məmmədquluzadə's *Ölülər*, within the framework of linguistic discourse analysis. The main aim of the study is to reveal how the same social reality is interpreted by the two characters through different linguistic strategies and how these strategies reflect their social positions. Accordingly, the characters' discourses are analyzed in terms of word choice, interrogative and imperative sentences, modality, religious references, persuasion and questioning strategies, repetitions, forms of address, and power and authority relations. The findings show that words associated with religious and metaphysical fields of meaning, structures expressing certainty and necessity, imperative sentences, and forms of address indicating status are prominent in Sheikh Nasrullah's discourse. These linguistic elements contribute to positioning the Sheikh as a source of knowledge and authority and to directing the behavior of those around him. In contrast, interrogative sentences, doubt, irony, mockery, everyday language, and opposition are prominent in Iskandar's discourse. By questioning key concepts such as "elm" and the resurrection of the dead, Iskandar challenges the basis of the Sheikh's claims. In addition, the different expressions used by the two characters show how the social and intellectual conflict in the work is reflected in their speech. In conclusion, the discursive opposition between the two characters reveals not only the conflict between religious belief and opposing thought but also how authority is established and questioned through language. This opposition can be considered one of the fundamental elements that strengthens the social criticism in the work.

2. Keywords: Cəlil Məmmədquluzadə, Ölülər, Sheikh Nəsrullah, İsgəndər, discourse analysis.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Dr, eda15550@hotmail.com , ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2294-565X

XIV-XV. Yüzyıl Türk Hagiyografik Eserlerinde Keramet Motifi ("Kısas-ı Rabguzî" ve "Nehcü'l-Ferâdis" Örneğinde)

The Motif of Karamat in Turkic Hagiographic Works of the 14th–15th Centuries (Based on the examples of "Qisasi Rabghuzi" and "Nahj ul-Farodis")

Sulaymanov Zahiridddin Ural öğli [1]

1. Özet

Bu makalede Müslüman hiyografisinin oluşumu ve hiyografik türlerin ortaya çıkışında tasavvuf edebiyatı türü olan menakıbın rolü ile ana karakter olan evliyalar ele alınmaktadır. Kerametin mucizenin bir türü olduğu ve esas olarak sufilerle bağlantılı olduğu açıklanmıştır. Ayrıca edebiyat biliminde "motif" teriminin kullanımı keramet motifi üzerinden aydınlatılmış ve örneklerle kanıtlanmıştır. Bununla birlikte, 14. ve 15. yüzyıl Türk hiyografik nesrinin iki büyük örneği olan Burhaneddin Rabguzi'nin "Kısas-ı Rabguzi" ve Mahmud bin Ali es-Sarayî'nin "Nehcü'l-Feradis" adlı eserlerindeki keramet motifi karşılaştırmalı-tipolojik açıdan analiz edilmektedir. İki eserde aynı konudaki hikâyelerin yer alması, motifin ortaya çıkmasında dikkate alınmıştır. Araştırmada keramet motifinin tür içindeki işlevi, türleri ve benzer olay örgülerinin genetik-tipolojik ilişkileri konularına özel bir önem verilmektedir. Ayrıca edebiyat bilimi açısından keramet ve mucizenin birbirinden farklı ve benzer yönleri örnekler üzerinden incelenmektedir. Sonuç olarak, mucize ve kerametin sözlükte aynı şey olduğu ve olağanüstü bir olay olduğu üzerinde durulmuştur. Ancak öznelerinin birbirinden farklı olduğu belirtilmiştir. "Kısas-ı Rabguzi" eserinde "Doğa unsurlarını boyunduruk altına alma" veya "Duaların kabul olması ve kuraklıkta yağmur yağması", "Azıcık yemeğin bereketlenip çoğalması", "Gaybi yardım ve tehlikelerden kurtulma, doğa unsurlarını boyunduruk altına alma", "Tayy-i mekân ve gayb sırlarından haberdar olma" gibi keramet motifleri ve bunlar aracılığıyla ifade edilen anlamlar açıklanmaktadır.

"Nehcü'l-Feradis" eserindeki "Ayın ikiye bölünmesi" hakkındaki hikâye ile "Kısas-ı Rabguzi" eserindeki "Rasul işareti birle oy yarılğan sözleri" adını taşıyan hikâyelerin metinleri birebir verilerek aynı motifin farklı olay örgülerinde yer alışı ve farklı yönleri incelenmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: *hagiografi, peygamber, veli, motif, keramet.*

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This article discusses the formation of Islamic hagiography, the role of *manaqib* (hagiographic literature) as a genre of Sufi literature in the origin of hagiographic genres, and the main figures—the saints (*awliya*). It explains that *karamat* (charism/wonder) is a form of miracle (*mu'jiza*), primarily associated with Sufis. Additionally, the application of the term "motif" in literary studies is elucidated through the motif of *karamat* and substantiated with examples. Furthermore, the motif of *karamat* in two major examples of 14th–15th century Turkic hagiographic prose—Burhan al-Din Rabghuzi's *Qisas al-Rabghuzi* and Mahmud ibn Ali al-Sarayi's *Nahj al-Faradis*—is analyzed from a comparative-typological perspective. The inclusion of stories with identical plots in both works is taken into account as a factor bringing the motif to light. The research pays special attention to the function of the *karamat* motif within the genre, its types, and the genetic-typological connections between similar plotlines. Moreover, from a literary perspective, the similarities and differences between *karamat* and *mu'jiza* are studied based on concrete examples. Consequently, it is highlighted that in lexicography, *mu'jiza* and *karamat* share the same literal meaning—an extraordinary occurrence—though their subjects (agents) differ. In *Qisas al-Rabghuzi*, motifs of *karamat* such as "subduing the elements of nature," "answering of prayers and rainmaking during drought," "multiplication of food through blessing," "unseen aid and escape from danger," and "teleportation (*tayy al-makan*) and awareness of unseen secrets," along with the meanings expressed through them, are revealed.

By presenting the actual texts of the story regarding the "splitting of the moon" in *Nahj al-Faradis* and the narrative titled "Words on the splitting of the moon by the Apostle's gesture" in *Qisas al-Rabghuzi*, the study examines how the same motif is expressed across different plotlines as well as its distinctive aspects.

2. Keywords: *hagiografi, peygamber, veli, motif, keramet.*

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Mirzo Uluğbek Özbekistan Millî Üniversitesi, sulaymonovzaxiriddin@gmail.com, ORCID: 0009-0007-5460-9822

"İyilik Timi" Kitabının Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

An Analysis of the Book "The Goodness Squad" in Terms of Vocabulary and Values Education

Derya Akın[1] *& Doç. Dr. Mediha Mangır*[2]

1. Özet

Bir dilin söz varlığı, o dilin yalnızca sözcüklerinin değil deyimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerinin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütündür. Bu bütünün öğrenciler tarafından yaşlarına uygun olarak dengeli ve doğru şekilde kullanılması ana dili kazanımı açısından önemlidir. Ders kitapları ile birlikte çocuk kitapları da öğrencilerin alıcı söz varlıklarının üretici söz varlığına dönüşmesinde çok önemli bir yere sahiptir. 2023 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Türkçe Eğitim Programı'nda öğrencilerin yetkin ve erdemli insan olması hedeflenirken aynı zamanda öğrencilerin Türkçeyi doğru kullanması, millî ve manevi değerlere sahip olması üzerinde durulur. Önerilen çocuk kitaplarının tarihle ve toplumsal değerlerle kurgulanmış olması, çocukların toplumsal dayanışma, nezaket, empati, paylaşım, yardımseverlik, sevgi, merhamet, şefkat, iyilik gibi değerleri kavramasını ve bunları davranışa dönüştürmesini sağlayacaktır. Bu çalışmada, Metin Özdamarlar'ın *İyilik Timi* adlı çocuk kitabının söz varlığı ve iyilik değeri bakımından incelenmesi; elde edilen bulguların 2023 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan "yetkin ve erdemli insan" yetiştirme hedefi doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı ve doküman incelemesi yöntemi kullanılacaktır. Eser; söz varlığı unsurları, değer aktarımı ve iyilik kavramının ele alınış biçimi bakımından incelenecektir. Eserde öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun, günlük yaşamla ilişkilendirilebilir zengin bir söz varlığının kullanıldığı; bunun yanı sıra iyilik kavramının tek boyutlu bir anlayışla sınırlandırılmayarak farklı durum, ilişki ve davranışlar üzerinden çeşitlendirildiği öngörülmektedir. Bu yönüyle *İyilik Timi* kitabı ile 2023 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin öğrencilerin bilgi, beceri, değer ve tutumlarını bütüncül biçimde geliştirmelerini hedefleyen "yetkin ve erdemli insan" anlayışı eşgüdümlülük açısından değerlendirilecektir. Ayrıca eserdeki söz varlığı unsurlarının değer aktarımıyla birlikte ele alınacak olması, Türkçe derslerinde kelime öğretimi, okuma-anlama ve değerler eğitiminin bütünleştirilmesine yönelik etkinlikler açısından alana katkı sağlayacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, söz varlığı, değerler eğitimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The lexicon of a language is the whole composed not only of that language's words but also of idioms, set phrases, proverbs, technical terms, and various figurative expressions. It is important for students to use this lexicon in a balanced and correct manner, appropriate for their age, in order to acquire their native language. Along with textbooks, children's books also play a vital role in transforming students' receptive vocabulary into productive vocabulary. The 2023 Turkey Century Education Model Turkish Language Curriculum aims to develop students into competent and virtuous individuals, while also emphasizing the importance of students using Turkish correctly and upholding national and spiritual values. The fact that the recommended children's books are structured around history and social values will enable children to grasp values such as social solidarity, courtesy, empathy, sharing, generosity, love, compassion, kindness, and goodness, and to translate these into behavior. This study aims to examine Metin Özdamarlar's children's book "The Team of Goodness" in terms of its lexical content and the concept of goodness, and to evaluate the findings in light of the goal of raising "competent and virtuous individuals" as outlined in the 2023 Turkey Century Education Model. The study will employ a qualitative research approach and the document analysis method. The work will be examined in terms of its lexical elements, value transmission, and the manner in which the concept of goodness is addressed. It is anticipated that the book will utilize a rich vocabulary appropriate for students' ages and developmental levels and relatable to daily life; furthermore, the concept of kindness will not be limited to a one-dimensional understanding but will be explored through a variety of situations, relationships, and behaviors. In this regard, the book "The Kindness Team" will be evaluated in terms of its alignment with the "competent and virtuous individual" concept of the 2023 Turkey Century Education Model, which aims to holistically develop students' knowledge, skills, values, and attitudes. Furthermore, the fact that the lexical elements in the work will be addressed in conjunction with the transmission of values will contribute to the field by facilitating activities that integrate vocabulary instruction, reading comprehension, and values education in Turkish language classes.

2. Keywords: Turkish language education, vocabulary, values education

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans öğrencisi Derya Akın, Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı/ Türkçe Eğitimi, 24282049@stu.omu.edu.tr, ORCID: 0009-0009-4393-4413

[2] Doç.Dr.Mediha Mangır, University/Ondokuz Mayıs üniversitesi/Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı/ Türkçe Eğitimi, mediha.mangir@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9455-7042

Kamuya Dönük Metinlerde Türkçenin Söz Varlığı ve Söylem Yapısı: Cuma Hutbelerinde Şiddet Olgusu

Vocabulary and Discursive Structure of Turkish in Institutional Religious Texts: The Phenomenon of Violence in Friday Sermons (2021–2026)

Ersin Gülay [1]

1. Özet

Dil, toplumsal değerlerin, normların ve iktidar ilişkilerinin aktarılmasında ve meşrulaştırılmasında stratejik bir role sahiptir. Zengin ifade kabiliyeti ve köklü kavramsal derinliğiyle Türkçe, tarih boyunca dini, hukuki ve toplumsal metinlerin kurgulanmasında merkezî bir işlev üstlenmiştir. Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan ve her hafta kitlesel düzeyde kamuoyuna sunulan cuma hutbeleri, Türkçenin kurumsal ve kamusal alandaki en yaygın kullanım mecralarından birini oluşturmaktadır. Bu çalışma, 2021–2026 yılları arasında yayımlanan ve içeriğinde şiddet, zulüm, merhamet, hak ve adalet gibi kavramları barındıran cuma hutbelerinde Türkçenin nasıl bir söylemsel araç olarak kullanıldığını Eleştirel Söylem Analizi (ESA) yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmanın teorik ve metodolojik çerçevesini Norman Fairclough'un Üç Boyutlu Söylem Modeli ile Teun A. van Dijk'ın Sosyokognitif Yaklaşımı oluşturacaktır. Araştırma kapsamında, belirtilen yıllar arasında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan tüm Cuma hutbeleri taranacak ve belirlenen anahtar kelimeleri içeren metinlerden bir veri seti oluşturulacaktır. Elde edilen metinler; dilbilgisel ve sözcüksel tercihler (metin düzeyi), metnin üretimi ve aktarımı (söylemsel uygulama) ile metinlerin yazıldığı dönemin sosyo-politik bağlamı (toplumsal uygulama) boyutlarıyla incelenecektir.

Analiz sürecinde özellikle metinlerde tercih edilen Türkçe fiil çatıları (etken/edilgen kullanımı üzerinden failin görünürlüğü), söz varlığı, metaforlar ve ikna stratejileri detaylandırılacaktır. Şiddet olgusunun dilde nasıl adlandırıldığı, kaynağının dilsel olarak nereye bağlandığı ve şiddetle mücadeleye dair sunulan Türkçe söylem kalıpları metodolojik olarak sorgulanacaktır. Bu araştırma ile Türk dilinin kurumsal dini söylemdeki gücü, anlam sınırları ve toplumsal sorunlarla mücadeledeki dilsel potansiyeli Eleştirel Söylem Analizi merceğinden ortaya konmaya çalışılacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Eleştirel Söylem Analizi, Cuma Hutbeleri, Kurumsal Dil, Şiddet Söylemi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language plays a strategic role in the transmission and legitimation of social values, norms, and power relations. With its rich expressive capacity and deep-rooted conceptual depth, Turkish has historically served a central function in the formulation of religious, legal, and social texts. The Friday sermons prepared by the Presidency of Religious Affairs in Türkiye and delivered weekly to the public at a mass level constitute one of the most widespread domains of Turkish usage in the institutional and public spheres. This study aims to examine, through the Critical Discourse Analysis (CDA) method, how Turkish is utilized as a discursive tool in Friday sermons published between 2021 and 2026 that incorporate concepts such as violence, oppression, mercy, rights, and justice.

The theoretical and methodological framework of the study will be based on Norman Fairclough's Three-Dimensional Discourse Model and Teun A. van Dijk's Socio-Cognitive Approach. Within the scope of the research, all Friday sermons published by the Presidency of Religious Affairs between the specified years will be screened, and a dataset will be formed from texts containing the designated keywords. The compiled texts will be analyzed through the dimensions of grammatical and lexical choices (text level), the production and dissemination of the text (discursive practice), and the socio-political context of the period in which the texts were written (social practice).

During the analysis process, particular emphasis will be placed on the Turkish verb voices preferred in the texts (the visibility of the agent through active/passive usage), vocabulary, metaphors, and persuasive strategies. How the phenomenon of violence is named in language, where its origin is linguistically linked, and the Turkish discursive patterns offered to combat violence will be methodologically questioned. Through this research, the power, semantic boundaries, and linguistic potential of the Turkish language in institutional religious discourse to address social issues will be demonstrated through the lens of Critical Discourse Analysis.

2. Keywords: Critical Discourse Analysis, Friday Sermons, Institutional Language, Discourse of Violence.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, ersin.gulay@erdogan.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-6476-1624

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinde Çok Kültürlü Öz Yeterlik ile Öğretme Motivasyonu İlişkisinde Dijital Yeterliğin Aracı Rolü

The Mediating Role of Digital Competence in the Relationship Between Multicultural Self-Efficacy and Teaching Motivation Among Teachers of Turkish as a Foreign Language

Emrah Boylu[1], *Umut Can Kılıç*[2] *& Mehmet Arif Bozan*[3]

1. Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, farklı kültürel geçmişlere sahip öğrenenlerin bir arada bulunduğu sınıflarda yürütülen çok boyutlu bir süreçtir. Bu ortamlarda öğreticilerin kültürel duyarlılığa dayalı bir öğretim tasarlayabilmesi, giderek artan biçimde, dijital araçları etkin kullanabilme becerisine bağlı hâle gelmiştir. Bu çerçevede öğreticilerin çok kültürlü öz yeterlik, dijital yeterlik ve öğretme motivasyonu arasındaki ilişkilerin bütüncül bir modelle ele alınması önemlidir. Buradan hareketle mevcut çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğreticilerde çok kültürlü öz yeterliğin öğretme motivasyonu üzerindeki etkisinde dijital yeterliğin aracı rolünü incelemektir. İlişkisel tarama modelindeki araştırmanın çalışma grubunu yurt içi ve yurt dışında görev yapan 318 öğretici oluşturmaktadır. Veriler Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği, Eğitimciler için Dijital Yeterlilikler Ölçeği ve Öğretme Motivasyonu Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın temel bulgusu, çok kültürlü öz yeterliğin içsel motivasyon üzerindeki etkisinde dijital yeterliğin tam aracı rol oynamasıdır. Toplam etki anlamlıyken (β = .16), dijital yeterlik modele dâhil edildiğinde doğrudan etki anlamsızlaşmış (β = .06), dolaylı etki ise anlamlılığını korumuştur (β = .10, %95 GA [.04, .16]). Sonuçlara göre çok kültürlülük bağlamında kendini daha yetkin gören öğreticiler, dijital yeterlikler açısından da daha yetkindir ve araştırmanın bulgularına göre yabancılara Türkçe öğretiminde içsel motivasyonu yükselten bu ikinci yetkinliktir. Kültürel farklılıklara duyarlı bir öğretim anlayışının derse yansıyabilmesi, öğreticinin uygun materyali bulabilmesine, uyarlayabilmesine ve çevrim içi ortamda kullanabilmesine bağlı olduğu düşünülebilir. Araştırma sonuçları doğrultusunda, öğreticilere yönelik hizmet içi eğitimlerde dijital yeterliğe öncelik verilmesi; öğretme-öğrenme süreçleri ile öğrenenlerin dijital yetkinliğinin desteklenmesi alanlarına odaklanılması önerilmektedir. Ayrıca çok kültürlülük ve dijital yeterlik eğitimlerinin ayrı programlar olarak değil, birbirini tamamlayan bir bütün içinde tasarlanması önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Çok kültürlü öz yeterlik, Dijital yeterlik, Öğretme Motivasyonu, Aracılık etkisi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Teaching Turkish as a foreign language is a multidimensional process carried out in classrooms, bringing together learners from diverse cultural backgrounds. In such settings, teachers' capacity to design culturally responsive instruction increasingly depends on their effective use of digital tools, so the relationships among multicultural self-efficacy, digital competence, and teaching motivation need to be addressed within an integrated model. This study examines the mediating role of digital competence in the effect of multicultural self-efficacy on teaching motivation among teachers of Turkish as a foreign language. A correlational survey design was employed with 318 teachers working in Türkiye and abroad. Data were collected through the Multicultural Competence Scale, Digital Competence Scale for Educators, and Teaching Motivation Scale. The main finding is that digital competence fully mediates the effect of multicultural self-efficacy on intrinsic motivation. The total effect was significant (β = .16), whereas the direct effect became non-significant once digital competence entered the model (β = .06); the indirect effect remained significant (β = .10, 95% CI [.04, .16]). Teachers who see themselves as competent in multicultural contexts also feel more competent digitally, and it is this second competence that raises intrinsic motivation. Whether a culturally responsive approach reaches the classroom may thus depend on the teacher's ability to find, adapt, and use suitable materials online. Accordingly, in-service training should prioritize digital competence, particularly teaching and learning processes and support for learners' digital competence, and multicultural and digital training should be designed as a complementary whole rather than as separate programs.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, Multicultural self-efficacy, Digital competence, Teaching motivation, Mediating Effect

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Bartın Üniversitesi, eboylu@bartin.edu.tr E-mail, ORCID: 0000-0001-9529-7369
[2] Arş. Gör., İstanbul Aydın Üniversitesi, umutcankilic@aydin.edu.tr, ORCID: 0009-0008-1742-2169
[3] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, mehmetbozan@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3554-4828

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda İkna Tekniklerinin Sarmal Analizi

A Spiral Analysis of Persuasion Techniques in the Turkey Century Education Model Middle School Turkish Curriculum

İsmail Yavuz Öztürk[1] *& Mehmet Kavas*[2]

1. Özet

İçinde bulunulan çağda bireylerin maruz kaldığı bilgi ve medya mesajları, salt bilgilendirme amacının ötesine geçerek kitleleri yönlendirme gücüne sahip ikna edici stratejilerle örülmektedir. Bu dönüşüm, modern dil eğitiminin yalnızca okuma ve yazma gibi geleneksel becerilerden ibaret olamayacağını; bireylerin karşılaştıkları mesajlardaki örtük ve yönlendirici unsurları eleştirel bir süzgeçten geçirmesi ve kendilerini mantıklı gerekçelerle ifade edebilmelerinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Çağdaş gelişmeler ışığında ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde hazırlanarak uygulanmaya başlayan Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, Türkçe alan becerilerinin yanı sıra eğilimler, değerler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2026 Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan "ikna teknikleri"ni ve bunların dört temel dil becerisiyle bütünleşme durumunu incelemektir. Nitel araştırma modeli kapsamında doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı bu çalışmanın veri kaynağı, 2026 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'dır. Çalışmada; "ikna", "ikna teknikleri", "ikna edici konuşma", "ikna edici yazma" ve "medya sorgulama" anahtar kelimeleri taranarak Program'ın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, ikna tekniklerinin Program'da sarmal bir yapıda kurgulandığı saptanmıştır. Dinleme/izleme ve okuma becerilerinde ikna tekniklerini (karşılıkta bulunma, sevgi, kıtlık, tutarlılık, toplumsal kanıt, otorite, uzlaşma) belirleme ve çözümleme düzeyinde başlayan sürecin, 7 ve 8. sınıf seviyelerinde ikna edici konuşma ve yazma becerileriyle etkin bir üretime dönüştürüldüğü saptanmıştır. Ayrıca bu tekniklerin örnek ifadeler, görsel, grafik ve tablo gibi çoklu ortam ögeleri üzerinden somutlaştırıldığı belirlenmiştir. Sonuç olarak Program'ın, öğrencileri hem medyadaki örtük mesajları sorgulayan eleştirel alımlayıcılar hem de düşüncelerini rasyonel gerekçelerle savunabilen çok yönlü bireyler olarak yetiştirmeyi hedeflediği belirlenmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Türkçe Öğretim Programı, İkna Teknikleri, Eleştirel Düşünme, Medya Okuryazarlığı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In the contemporary era, the information and media messages to which individuals are exposed extend beyond mere informative purposes and are increasingly woven with persuasive strategies capable of steering masses. This transformation underscores that modern language education cannot be confined solely to conventional skills such as reading and writing; rather, it necessitates that individuals critically evaluate implicit and manipulative elements within messages and articulate themselves through rational justifications. Developed and implemented within the framework of contemporary developments and the Century of Türkiye Education Model (Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli), the Middle School Turkish Curriculum adopts a holistic approach that integrates domain-specific language skills with dispositions, values, social-emotional learning skills, and literacy competencies. The aim of this study is to examine the "persuasion techniques" incorporated into the 2026 Education Model Middle School Turkish Curriculum and their integration across the four foundational language skills. Employing document analysis within a qualitative research design, the data source of this study consists of the 2026 Middle School Turkish Curriculum. Within this context, learning outcomes and process components of the curriculum were analyzed by screening the keywords "persuasion," "persuasion techniques," "persuasive speaking," "persuasive writing," and "media interrogation." The findings revealed that persuasion techniques are structured in a spiral progression across the curriculum. The process—initiating at the identification and analysis levels of persuasion techniques (reciprocity, liking, scarcity, consistency, social proof, authority, and consensus) within listening/viewing and reading skills—evolves into active production through persuasive speaking and writing skills at the 7th and 8th-grade levels. Furthermore, it was determined that these techniques are concretized through sample expressions and multimedia elements such as visuals, graphics, and tables. In conclusion, the curriculum aims to cultivate students as both critical recipients who interrogate implicit messages in the media and versatile individuals capable of advocating their perspectives with rational arguments.

2. Keywords: Century of Türkiye Education Model (Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli), Turkish Curriculum, Persuasion Techniques, Critical Thinking, Media Literacy.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, iyavuzozturk@mersin.edu.tr ORCID: 0000-0001-6256-4387
[2] Arş. Gör., Mersin Üniversitesi, mehmetkavas@mersin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6041-0704

Erken Çocukluk Eğitimi Süresi ile Okuma Başarısı Arasındaki İlişki: PISA 2022 Türkiye Verilerinde Sosyoekonomik Farklılaşma

The Association Between Early Childhood Education Duration and Reading Achievement: Socio-economic Variation in PISA 2022 Türkiye

Beyza AYAZ KILIÇ [1], Umut Can KILIÇ[2] & Yiğit OMAY [3]

1. Özet

Okul öncesi eğitime katılımın çocukların sonraki akademik gelişimleriyle ilişkili olduğu bilinmekle birlikte, Türkiye bağlamında erken çocukluk eğitimi (EÇE) süresi ile ergenlik dönemindeki okuma başarısı arasındaki ilişkinin sosyoekonomik farklılıklar dikkate alınarak incelendiği çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırmanın amacı, PISA 2022 Türkiye örnekleminde EÇE süresi ile öğrencilerin okuma başarısı arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin sosyoekonomik düzeye göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırma, nicel, ilişkisel ve ikincil veri analizine dayalı olarak yürütülmüş; PISA 2022 Türkiye uygulamasına katılan 7.250 öğrencinin verileri kullanılmıştır. EÇE süresi; hiç katılım, bir yıldan az, 1-<2 yıl, 2-<3 yıl ve 3 yıl veya üzeri olmak üzere beş kategoride ele alınmıştır. Verilerin analizinde PISA'nın karmaşık örnekleme ve ölçme yapısı dikkate alınarak doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiş; 10 okuma olası değeri ayrı ayrı analiz edilmiş, örnekleme varyansı nihai öğrenci ağırlığı ve 80 Fay-BRR tekrar ağırlığı kullanılarak hesaplanmış, eksik yordayıcı veriler ise çoklu veri atama ile ele alınmıştır. EÇE kategorilerinin genel anlamlılığı ortak Wald testiyle, EÇE-okuma ilişkisinin ekonomik, sosyal ve kültürel statü (ESKS) düzeylerine göre farklılaşması ise EÇE × ESKS etkileşimiyle sınanmıştır. Bulgular, EÇE süresi ile okuma başarısı arasında anlamlı ancak doğrusal olmayan bir ilişki olduğunu göstermiştir. Kontrol değişkenleri dikkate alındığında 1-<2 yıl EÇE deneyimi daha yüksek; bir yıldan az ve 3 yıl veya üzeri EÇE deneyimi daha düşük okuma başarısıyla ilişkiliyken, 2-<3 yıl grubunda anlamlı fark bulunmamıştır. Ayrıca EÇE-okuma ilişkisinin sosyoekonomik düzeye göre anlamlı biçimde değiştiği belirlenmiştir. Sonuçlar, EÇE süresi ile okuma başarısı arasındaki ilişkinin sosyoekonomik koşullar ve eğitim niteliğiyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: PISA 2022, okul öncesi eğitim, okuma başarısı, okuma becerileri, Türkiye

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Although participation in preschool education is associated with children's academic development, studies examining the relationship between early childhood education and care (ECEC) duration and adolescent reading achievement with socioeconomic differences remain limited in Türkiye. This study examined the association between ECEC duration and reading achievement in the PISA 2022 Türkiye sample and whether this association varied by socioeconomic level. The study used a quantitative, correlational, secondary-data analysis design and data from 7,250 students. ECEC duration was classified into five categories: no participation, less than one year, 1-<2 years, 2-<3 years, and 3 years or more. Linear regression analyses accounted for PISA's complex sampling and measurement structure. All 10 reading plausible values were analysed separately; sampling variance was estimated using the final student weight and 80 Fay-BRR replicate weights; and missing predictor data were handled through multiple imputation. The overall significance of ECEC categories was tested with a joint Wald test, while variation in the ECEC-reading association across econimic, social and cultural status (ESCS) levels was examined using an ECEC × ESCS interaction. Results showed a significant but non-linear association between ECEC duration and reading achievement. After adjustment for covariates, 1-<2 years of ECEC was associated with higher reading achievement, whereas less than one year and 3 years or more were associated with lower achievement; no significant difference was found for the 2-<3-year group. The ECEC-reading association varied significantly across socioeconomic levels. Findings indicate that ECEC duration should be interpreted together with socioeconomic conditions and educational quality rather than as an isolated indicator of later achievement.

2. Keywords: PISA 2022, preschool education, reading achievement, reading performance, socioeconomic status, Türkiye

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Boğaziçi Üniversitesi, beyza.ayaz@bogazici.edu.tr, ORCID: 0009-0006-0207-6457
[2] Arş. Gör., İstanbul Aydın Üniversitesi, umutcankilic@aydin.edu.tr, ORCID: 0009-0008-1742-2169
[3] Arş. Gör., İstanbul Aydın Üniversitesi, yigitomay@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9111-3961

Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Yapay Zekâ Araçlarının Etkisi Üzerine Yapılan Çalışmaların Meta-Sentezi: 2020-2026 Yılları

A Meta-Synthesis of Studies on the Impact of Artificial Intelligence Tools on the Development of Writing Skills: 2020–2026

Sema Boy[1] *& Mediha Mangır*[2]

1. Özet

Bilgi teknolojileri, bireylerin yaşamın çeşitli alanlarında faydalandığı ve birçok kolaylaştırıcı etkisi bulunan bir disiplin olarak değerlendirilmektedir. Bu alandan yaşamın farklı boyutlarında olduğu gibi eğitim ve öğretim süreçlerinde de yararlanıldığı görülmektedir. Eğitimin tüm kademelerinde başvurulan bilgi teknolojilerinin önemli bir parçası da yapay zekâ araçlarıdır. Yapay zekâ araçları, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmesini destekleyen, süreçte bireyi aktif hâle getiren, verdiği geri bildirimlerle etkili öğrenmeyi sağlayan teknolojik ürünler bütünüdür. Bu araçların Türkçe eğitiminde özellikle dil becerilerinin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde kullanımı da oldukça değerlidir. Ayrıca yazma becerisi gibi bireylerin geri bildirime ihtiyaç duyduğu bir konuda yapay zekâ araçlarının katkısının olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda mevcut alan yazınında konuya ilişkin gerçekleştirilen çalışmaların incelenmesi ve elde edilen bulgulardan hareketle eğitim ve öğretim süreçlerine rehberlik edilmesi önemlidir. Bu araştırmanın amacı, 2020-2026 yılları arasında Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gelişimine ilişkin yapay zekâ araçlarının kullanımının etkisini ele alan akademik çalışmaların genel eğilimlerini incelemektir. İlgili çalışmalar Google Akademik, Dergi Park, YÖKTEZ, TR Dizin veri tabanları üzerinden taranacak ve çalışmaların yayın yılı, yazar sayısı, konusu, deseni/yöntemi, örneklemi, veri toplama araçları, verilerin analizi başlıkları altında içerik analizi yapılarak değerlendirilecektir. Araştırmaların yıllara göre dağılımı, yapılan çalışmaların hangi yıllarda yoğunlaştığı, kullanılan yapay zekâ araçları, bu araçların yazma becerisinde kullanıldığı aşamalar, yazma becerisinin gelişimine olan katkıları, yazma becerisinin gelişimindeki sınırlılıkları ve risklerine ilişkin verilerin elde edilmesi öngörülmektedir. Böylece Türkiye'de Türkçe öğretiminde yapay zekâ araçlarının kullanımının yazma becerisi üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaların genel yönelimi tespit edilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yapay zekâ araçları, yazma becerisi, meta-sentez.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Information technology is regarded as a discipline that benefits individuals in various areas of life and has numerous facilitative effects. It is evident that this field is utilized not only in various dimensions of life but also in education and teaching processes. Artificial intelligence tools constitute a significant component of information technologies employed at all levels of education. Artificial intelligence tools are a set of technological products that facilitate effective learning through the feedback they provide, thereby engaging students and supporting them in achieving lasting learning outcomes in educational activities. The use of these tools in Turkish language education is particularly valuable, especially in the acquisition and development of language skills. Furthermore, it is believed that artificial intelligence tools can contribute to areas where individuals require feedback, such as writing skills. In this regard, it is important to examine the studies conducted on this topic in the existing literature and to use the findings to guide educational and instructional processes.

The purpose of this study is to examine the general trends in academic studies that address the impact of AI tools on the development of writing skills in Turkish language instruction between 2020 and 2026. Studies conducted in this context will be analyzed through document analysis. Relevant studies will be searched for in the Google Scholar, Dergi Park, YÖKTEZ, and TR Dizin databases, and studies published in Turkish will be prioritized in this research. The studies to be examined will be evaluated through content analysis under the following headings: year of publication, number of authors, topic, design/methodology, sample, data collection tools, and data analysis. It is anticipated that data will be obtained regarding the distribution of studies by year, the years in which research was most concentrated, the artificial intelligence tools used, the stages at which these tools were applied to writing skills, their contributions to the development of writing skills, as well as the limitations and risks associated with the development of writing skills. Thus, the general direction of studies examining the impact of AI tools on writing skills in Turkish language education in Turkey will be identified.

2. Keywords: Turkish language education, AI tools, writing skills, meta-synthesis

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi Sema Boy, Ondokuz Mayıs Üniversitesi,24282649@stu.omu.edu.tr, ORCID:0009-0000-5113-5712
[2] Doç. Dr. Mediha Mangır, Ondokuz Mayıs Üniversitesi,mediha.mangir@omu.edu.tr, ORCID:0000-0001-9455-7042

Arayüzde Dil ve Edebiyat İlişkisi

The Interface Between Language and Literature

Dr.Mine Hoşcan Bilge [1]

1. Özet

Okuma eylemi, bir bireyin kendini yapılandırdığı ve gerçekleştirdiği, birçok farklı disiplinle ilişkilendirerek, o disiplinlerin olanaklarından yararlandığı, etkin, değişen ve gelişen dinamiklerin etkili olduğu bir anlamlandırma sürecidir.

Metinlerin anlamsal katmanlarını sistematik olarak inceleme ve çözümlemeyi amaçlayan yapısal bir metot olan 'Metinlerin Arayüzü Kuramı' doğrultusunda geliştirilen 'Arayüz Yöntemi' ile bir metni arayüzleri üzerinden okumak mümkündür.

Edebi bir metni, dilbilimsel ve anlatıbilimsel katmanlarını çözümleme sürecine dahil eden 'Arayüz Yöntemi' ile okumak, metnin arayüzlerinde saklı olan örtük unsurların ortaya çıkarılmasını ve o katmanların birbiriyle olan ilişkilerinin çözümlenmesini sağlamaktadır.

'Yakın Okuma Yöntemi' ile temellendirilmiş olmasına karşın 'Arayüz Yöntemi', metne odaklanma biçimleri, metnin yapısında varolan anlamsal tema karşılıklarını tespit edebilmesi ve interdisipliner oluşu ile ayrılık gösterir.

Ayrıca 'Arayüz Yöntemi' çerçevesinde uygulanacak bir inceleme ve değerlendirilmeyle, okurun, edebiyat eserleri ile kurduğu bağ sonucu, metindeki tespit ettiği imgelerin işaretlediği yeni anlamları ifade etme edebilmesi, edebiyat ve dil ile ilişkisinin güçlenmesi açısından önemlidir.

Bu çalışmada, 'Arayüz Yöntemi' ile ilgili ayrıntılı bilgiler verilmekte olup, bu yöntem uygulanarak çözümlenmiş, katmanlı öykü ve roman örnekleri sunulacaktır.

İnceleme kapsamında ilgili arayüzler, metindeki anlamsal katmanlar, bu katmanlarda var olan tema ve imgeler, sözdizimsel sapmalar ve anlatıcının içsel odağı ölçütleri çerçevesinde tespitler yapılarak analiz edilmiştir. Yapılan somut bir çözümleme sonucunda da edebi bir metnin bir arayüz düzleminde, metnin görünen dilsel kodları vasıtasıyla, görünmeyen derin anlamlarının analiz edildiği bulgusuna ulaşılır.

Arayüz Yöntemi' ile edebi metin analizlerinde, nesnel ve ölçülebilir kriterler aracılığıyla dil ve edebiyat ilişkisinin çözümlenmesine metodolojik bir katkı sağladığı görülmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Arayüz Kuramı, Arayüz Yöntemi,

Dil, Edebiyat, Dil ve Edebiyat İlişkisi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Reading is an act through which individuals construct and realize the self, engaging with multiple disciplines and drawing upon their resources in a meaning-making process shaped by dynamic forces. Within the framework of the Theory of Textual Interfaces, a structural method designed to systematically examine the semantic layers of texts, the Interface Method enables reading through textual interfaces.

By incorporating linguistic and narratological dimensions into analysis, the Interface Method uncovers implicit elements embedded in a text's interfaces and explores the interrelations among these layers. Although grounded in Close Reading, it diverges in its modes of textual focus, its ability to identify thematic correspondences, and its interdisciplinary orientation.

Through analysis conducted within this scope, readers articulate new meanings signaled by images they identify in literary works, thereby strengthening the relationship between language and literature. This study provides detailed information on the Interface Method and presents examples of layered short stories and novels analyzed through this approach. The examination identifies relevant interfaces, semantic layers, themes and images, syntactic deviations, and the narrator's internal focalization as criteria for analysis.

Findings demonstrate that a literary text can be examined on an interface plane where visible linguistic codes mediate the interpretation of invisible deep meanings. Ultimately, the Interface Method contributes methodologically to the study of language–literature relations by employing objective and measurable criteria in teual analysis.

2. Keywords: Interface Theory, Interface Method, Language, Literature, Language and Literature Relationship

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Dr. minehbilge@hotmail.com. ORCID 0000-0003-4706-5939

Türkçe Ders Kitabında Soru Üretme Becerisinin Görünümü

The Presence of Question-Formulation Skills in Turkish Textbooks

Yusuf Taşkın[1]

1. Özet

Soru sorma, yalnızca bilgi edinmenin değil; merak etme, anlamlandırma, çıkarım yapma, sorgulama, araştırma ve iletişim kurmanın temel dilsel ve bilişsel araçlarından biridir. Eğitim ortamlarında öğrencilerin çoğunlukla öğretmen veya ders kitabı tarafından yöneltilen sorulara cevap vermeleri beklenirken öğrencinin kendi sorusunu üretmesi, öğrenme sürecinde daha etkin bir özne hâline gelmesine imkân sağlamaktadır. Türkçe dersi; okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin etkileşimine dayalı yapısı nedeniyle öğrencilerin nitelikli soru oluşturma becerisini geliştirebilecek önemli öğrenme alanlarından biridir. Bu araştırmanın amacı, 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı doğrultusunda hazırlanan 7. sınıf Türkçe ders kitaplarında öğrencilerin soru üretmelerini gerektiren etkinliklerin niceliğini ve niteliğini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve doküman incelemesi yapılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 7. sınıf Türkçe ders kitabının birinci ve ikinci kitapları oluşturmaktadır. Kitaplardaki bütün yönerge ve etkinlikler taranarak öğrenciden doğrudan veya dolaylı biçimde soru üretmesini isteyen görevler belirlenmiştir. Belirlenen görevler; üretilmesi beklenen sorunun bilişsel niteliği, muhatabı, ilişkili olduğu dil becerisi ve öğrenciye sağladığı soru oluşturma özerkliği bakımından analiz edilmiştir. Soru türlerinin çözümlenmesinde bilgi, açıklama, çıkarım, yorumlama, gerekçelendirme, eleştirel/sorgulayıcı ve araştırma sorusu olmak üzere yedi kategoriden oluşan bir kodlama çerçevesinden yararlanılmıştır. Ayrıca ders kitabının öğrenciye yönelttiği sorular ile öğrenciden üretmesini beklediği sorular arasındaki nicel görünüm karşılaştırılarak öğrencinin öğrenme sürecindeki konumu değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarının, Türkçe ders kitaplarının öğrenciyi yalnızca cevap veren değil, merak eden, sorgulayan ve kendi öğrenme sorularını oluşturabilen bir dil kullanıcısı hâline getirme potansiyelinin değerlendirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Türkçe ders kitabı, soru sorma, soru üretme, öğrenci özekliği.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Asking questions is not merely a means of acquiring information; it is one of the fundamental linguistic and cognitive tools for curiosity, making sense of the world, drawing conclusions, questioning, researching, and communicating. While students in educational settings are typically expected to answer questions posed by the teacher or the textbook, the ability to formulate their own questions enables them to become more active participants in the learning process. Due to its structure, which is based on the interaction of reading, listening, speaking, and writing skills, the Turkish language course is one of the key learning areas where students can develop the ability to formulate high-quality questions. The purpose of this study is to determine the quantity and quality of activities requiring students to generate questions in 7th-grade Turkish textbooks prepared in accordance with the 2024 Turkish Language Curriculum. A qualitative research approach was adopted in this study, and a document analysis was conducted. The data sources for the study consist of the first and second volumes of the 7th-grade Turkish language textbook published by the Ministry of National Education. All instructions and activities in the textbooks were reviewed to identify tasks that require students to generate questions, either directly or indirectly. The identified tasks were analyzed in terms of the cognitive nature of the expected question, its intended audience, the language skill it relates to, and the degree of autonomy it provides to students in question-generation. In analyzing question types, a coding framework consisting of seven categories—information, explanation, inference, interpretation, justification, critical/inquisitive, and research questions—was utilized. Additionally, the student's position in the learning process was assessed by comparing the quantitative aspects of the questions posed to the student by the textbook with those the textbook expects the student to generate. The research findings are expected to contribute to the evaluation of the potential of Turkish language textbooks to transform students into language users who are not merely answerers but also curious, inquisitive, and capable of formulating their own learning questions.

2. Keywords: Turkish language education, Turkish textbook, asking questions, generating questions, student autonomy.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Millî Eğitim Akademisi, y_taskin43@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1026-9997

Türkçenin Yabancı/İkinci Dil Olarak Öğretiminde Teknoloji Kullanımı: Lisansüstü Tezlerin Sistematik İncelemesi (2015-2026)

Technology Use in Teaching Turkish as a Foreign/Second Language: A Systematic Review of Graduate Theses (2015-2026)

Enes Çinpolat[1] *& Keziban Tekşan*[2]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçenin yabancı veya ikinci dil olarak öğretiminde teknoloji kullanımını konu alan 2015-2026 yılları arasındaki lisansüstü tezlerin eğilimlerini, yöntemsel özelliklerini, teknoloji türlerini ve raporlama durumunu sistematik olarak incelemektir. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde 15 Ağustos 2026'ya kadar "yabancı" ve "Türkçe" ifadeleriyle "yapay zekâ", "uzaktan", "dijital", "web", "teknoloji", "online", "çevrim içi" ve "mobil" terimleri eşleştirilerek sekiz arama yapılmıştır. Yinelenen veya Türkçe öğretimiyle ilgisiz üç kayıt çıkarılmış ve 94 kaydın 91'i tam metin olarak incelenmiştir. Tezlerin %60,4'ü 2023-2026 arasında yayımlanmış ve çalışmalar 31 üniversiteye dağılmıştır. Teknolojik uygulamaların etkisini belirleme en yaygın amaç (n=52), yarı deneysel desen ise en sık kullanılan desendir. Web tabanlı uygulamalar ve Web 2.0 araçları öne çıkmıştır. Yapay zekâya odaklanan 13 tezin tamamı 2023-2026 döneminde yayımlanmıştır. Mobil öğrenme, artırılmış/sanal gerçeklik ve ters yüz öğrenme dörder tezde incelenmiştir. Beceri odağı olmayan 27 tez dışında sözcük/söz varlığı (n=16) ve yazma (n=10) en sık incelenen alanlardır. Bulgular, teknoloji kullanımına ilişkin genellikle olumlu ancak koşullara bağlı bir eğilime işaret etmektedir. Etkiyi inceleyen çalışmalarda başarı, dil becerileri ve duyuşsal değişkenler bakımından olumlu veya kısmen olumlu sonuçlar baskındır. Görüş ve deneyim odaklı çalışmalarda teknolojilerin yararlı, ilgi çekici ve öğretimi destekleyici yönlerinin yanı sıra altyapı, erişim, dijital yeterlik, içerik ve etik güçlükler de vurgulanmıştır. Ölçme araçlarının güvenirlik katsayıları, etki büyüklükleri, müdahalenin planlandığı gibi yürütülmesine ilişkin bilgiler ve kalıcılık ölçümlerinin raporlanma düzeyi çalışmalar arasında değişmiştir. Alan hızla büyümektedir ancak yöntemsel ve raporlama uygulamaları geliştirilebilir. Uluslararası literatür doğrultusunda, uzun dönemli, çok merkezli ve aktif karşılaştırmalı tasarımların üretici beceriler, edimbilim, yapay zekâ okuryazarlığı, etik ve Türkçeye özgü dilsel özelliklere yönelmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi, teknoloji destekli dil öğretimi, eğitim teknolojileri, lisansüstü tezler, sistematik inceleme

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyoruz.

1. Abstract

This study systematically examines trends, methodological characteristics, technology types, and reporting practices in postgraduate theses published between 2015 and 2026 on technology use in teaching Turkish as a foreign or second language. Eight searches of Turkey's National Thesis Center through 15 August 2026 paired "foreign" and "Turkish" with artificial intelligence, distance, digital, web, technology, online, çevrim içi, and mobile. Three duplicate or irrelevant records were removed, leaving 91 full-text theses from 94 records. Of these, 60.4% appeared in 2023–2026 across 31 universities. Effect evaluation was the most common purpose (n=52), and quasi-experimental designs predominated. Web-based applications and Web 2.0 tools were prominent. All 13 theses focusing on artificial intelligence were published between 2023 and 2026. Mobile learning, augmented/virtual reality, and flipped learning were each examined in four theses. Among theses with a specific skill focus, vocabulary (n=16) and writing (n=10) were examined most frequently. Overall, the findings indicated a favorable but context-dependent tendency toward technology use. Studies examining effects predominantly reported positive or partially positive outcomes for achievement, language skills, or affective variables. Studies focusing on views and experiences highlighted technologies as useful, engaging, and supportive of instruction, while also identifying challenges related to infrastructure, access, digital competence, content, and ethics. Reporting of instrument reliability coefficients, effect sizes, implementation fidelity, and retention measures varied across studies. The field is expanding rapidly, although methodological and reporting practices require further development. In line with international literature, future research should prioritize longer-term, multicenter designs with active comparison groups and focus on productive skills, pragmatics, AI literacy and ethics, and Turkish-specific linguistic features.

2. Keywords: teaching Turkish as a foreign/second language, technology-assisted language teaching, educational technologies, postgraduate theses, systematic review

3. Ethical Declaration

We confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, enescinpolat@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3411-4300
[2] Prof. Dr., Ordu Üniversitesi, kezibanteksan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5768-0022

Türk Dünyasında Ortak Alfabe Çalışmalarının Dil Birliğine Olası Etkileri

The Potential Effects of Common Alphabet Initiatives in the Turkic World on Linguistic Unity

Meral DOĞRU[1]

1. Özet

Türk dünyasında farklı yazı sistemlerinin kullanılması, Türk toplulukları arasındaki yazılı iletişim ve kültürel etkileşim bakımından uzun süredir tartışılan konulardan biridir. Ortak bir alfabe oluşturma düşüncesi, özellikle 20. yüzyılın başlarından itibaren Türk dünyasının kültürel ve dilsel bütünlüğünü güçlendirmeye yönelik önemli girişimlerden biridir. Günümüzde ise Türk dünyasında ortak alfabe çalışmalarının yeniden gündeme gelmesi, konunun güncel ve çok boyutlu bir araştırma alanı hâline gelmesini sağlamıştır. 2024 yılında gerçekleştirilen Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu toplantısında 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesi üzerinde uzlaşmaya varılması, bu çalışmaların günümüzde ulaştığı önemli aşamalardan biridir.

Bu çalışmada, Türk dünyasında ortak alfabe oluşturma girişimlerinin tarihsel gelişimi ele alınarak ortak alfabe çalışmalarının Türk dilleri arasındaki iletişim, kültürel etkileşim ve dilsel yakınlaşma üzerindeki etkileri değerlendirilecektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek konuya ilişkin akademik çalışmalar, resmî kurumların açıklamaları ve ortak alfabe çalışmalarına ilişkin güncel belgeler incelenecektir. Ayrıca farklı Türk topluluklarında kullanılan alfabelerin Türk dillerinin yazılı aktarımı ve karşılıklı iletişimindeki rolü üzerinde durulacaktır.

Araştırmada ortak bir alfabenin Türk dünyasında doğrudan bir dil birliği oluşturmasının beklenemeyeceği; ancak ortak yazılı iletişimi kolaylaştırma, kültürel ve bilimsel etkileşimi artırma, ortak yayınların yaygınlaşmasını destekleme ve Türk dilleri arasındaki yapısal benzerliklerin görünür hâle gelmesine katkı sağlama potansiyeline sahip olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca her Türk dilinin kendine özgü ses ve yapı özellikleri, mevcut alfabelere yönelik toplumsal alışkanlıklar, eğitim politikaları ve alfabe değişikliğinin uygulama süreci gibi unsurların ortak alfabenin yaygınlaşması açısından çeşitli güçlükler oluşturabileceği öngörülmektedir. Çalışmanın, ortak alfabe ile dil birliği arasındaki ilişkinin sınırlarını ortaya koyması ve Türk dünyasında yürütülen güncel alfabe çalışmalarının dilsel ve kültürel bütünlük açısından değerlendirilmesine katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türk dünyası, ortak alfabe, Türk dilleri, dil birliği, yazı sistemleri

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The use of different writing systems across the Turkic world has long been a subject of discussion regarding written communication and cultural interaction among Turkic communities. The idea of developing a common alphabet has been a significant initiative aimed at strengthening the cultural and linguistic cohesion of the Turkic world, particularly since the beginning of the 20th century. Today, the renewed discussion of common alphabet initiatives in the Turkic world has made this issue a current and multidimensional field of research. The agreement reached in 2024 on the 34-letter Common Turkic Alphabet during a meeting of the Commission on the Common Alphabet of the Turkic World represents one of the significant stages these efforts have reached to date.

This study will examine the historical development of initiatives to establish a common alphabet in the Turkic world and evaluate their potential effects on communication, cultural interaction, and linguistic convergence among Turkic languages. A qualitative research approach will be adopted, and academic studies, statements issued by official institutions, and current documents related to common alphabet initiatives will be examined. In addition, the role of the alphabet used by different Turkic communities in the written transmission of Turkic languages and in mutual communication will be discussed.

The study argues that a common alphabet cannot be expected to directly create linguistic unity throughout the Turkic world. However, it has the potential to facilitate common written communication, increase cultural and scientific interaction, support the dissemination of joint publications, and make the structural similarities among Turkic languages more visible. Nevertheless, factors such as the distinctive phonetic and structural characteristics of each Turkic language, established social practices surrounding existing alphabets, educational policies, and the implementation process of an alphabet reform may pose various challenges to the widespread adoption of a common alphabet. This study aims to identify the limits of the relationship between a common alphabet and linguistic unity and to contribute to the evaluation of current alphabet initiatives in the Turkic world from the perspective of linguistic and cultural cohesion.

2. Keywords: Turkic World, common alphabet, Turkic Languages, linguistic unity, writing systems

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, doğru.meral@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7379-2147

Mehmed Fuad'ın Noktalama İşaretlerine Ait Görüş ve Tespitleri

Mehmed Fuad's Views and Determinations on Punctuation Marks

Fatma Ünal[1]

1. Özet

Bu bildiri, Mehmed Fuad tarafından H.1328 (M.1912) yılında kaleme alınan "Rehber-i Kitâbet-i Osmaniyye yâhud Mükemmel Münşeât" adlı eserin "Usûl-i Tenkit" bölümünde izah edilen noktalama işaretlerini, bunların işlevlerini yazarın tespit ve görüşleri ile birlikte ele almaktadır. Eserde Mehmed Fuad, noktalama işaretlerinin kullanım alanlarını tespit etmektedir. Çalışmada başlıca noktalama işaretleri olan "virgül, nokta, noktalı virgül, iki nokta, soru işareti, ünlem işareti, parantez, köşeli parantez, üç nokta, tırnak, kısa çizgi, uzun çizgi, yıldız işareti, paragraf işareti" ele alınmıştır. Yazar bu işaretlerin Batı'daki isimlerini ve Osmanlı Türkçesindeki karşılıklarını belirterek her bir noktalama işaretinin göreviyle ilgili açıklamalar yapmıştır. Noktalama işaretlerinin kullanım alanlarını maddeler hâlinde sıralayarak bunların günlük hayattaki kullanımlarından veya edebî eserlerden örnekler sunmuştur. Yazar, kendi görüşlerinin yanı sıra bu alanda daha önce önemli eserler ortaya koymuş olan bazı dil bilimcilerin fikirlerini de belirtmiştir. Mehmed Fuad'a göre dilde anlatımın sade, açık ve anlaşılır olması mühimdir. Anlatımda açıklık ve akıcılık sağlanmasının yolu da cümle içinde noktalama işaretlerinin belirli kurallar dahilinde kullanılması ile mümkündür. Kelimelerin noktalama işaretleriyle ayrılması ifadeyi kolaylaştırmaktadır. Ayrıca duygu ve düşüncelerin doğru aktarılması, anlam karmaşasının önlenmesi gibi yönleriyle okuma ve anlamanın gerçekleşmesinde de bu işaretlerin önemli bir rolü vardır. Müellifin, noktalama ilminin Batı'nın icadı olmadığı, milattan iki asır evvel İskenderiye uleması tarafından meydana getirildiği, İslâm uleması tarafından yaptığı bazı ilave ve düzeltmelerle bu konudaki eksikliklerin tamamlandığı şeklindeki görüşleri ayrıca önem taşımaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Mehmed Fuad, noktalama işaretleri, Türk dili, Türkçe eğitimi, Osmanlı Türkçesi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines the punctuation marks, their functions, and the author's perspectives on the subject within the framework of the work titled Rehber-i Kitâbet-i Osmaniyye yâhud Mükemmel Münşeât, authored by Mehmed Fuad in 1328 A.H. (1912 A.D.). In this work, Mehmed Fuad delineates the functional usage areas of punctuation marks in language. The author elucidates the role of each punctuation mark by identifying their equivalents in both Western languages and Ottoman Turkish. Furthermore, he categorizes the application fields of these marks systematically and provides illustrative examples from daily communication and literary works. According to Mehmed Fuad, achieving simplicity, clarity, and intelligibility in linguistic expression is of paramount importance, and clear narration is rendered possible through the precise application of punctuation. Additionally, these marks play a critical role in the reading and comprehension processes by ensuring the accurate transmission of emotions and thoughts while preventing semantic ambiguity. Punctuation marks are also utilized to determine pause points in a sentence and to indicate aspects of speech such as emphasis and intonation.
A significant finding of the author is his assertion that the science of punctuation is not of Western origin. Mehmed Fuad contends that this discipline was established by Alexandrian scholars two centuries prior to the Christian era and that subsequent deficiencies were rectified through the contributions and corrections of Islamic scholars.

2. Keywords: Mehmed Fuad, punctuation marks, Turkish language, Turkish education, Ottoman Turkish.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Türkçe Öğretmeni, MEB, fatmaunal2005@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1654-067X

Gunyetü'l-Muhassılîn Fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn'de Türkçe Bitki Adları

Turkish Plant Names in *Gunyetü'l-Muhassılîn Fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn*

Burcu Sıbıç[1]

1. Özet

Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn, Osmanlı dönemi tıp ve eczacılık sahasında yazılmış önemli eserlerden biridir. Osmanlı dönemi tabipleri arasında sayılan Ahmed Sânî, Muhammed Mü'min'in 1669 yılında Farsça olarak yazdığı *Tuhfetü'l-Müʾminîn*'i 1773 yılında *Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn* adıyla Türkçeye tercüme etmiştir. Birçok nüshası bulunan eserin büyük bir kısmını bitkisel, hayvansal, madensel devaların konu edildiği bölüm oluşturmaktadır. Bu bölümde deva adlarının kırmızı mürekkeple, madde başı olarak yazıldığı ve alfabetik sıralandığı görülmektedir. Söz konusu madde başlarında genellikle devaların türü, niteliği, kullanım alanları hakkında açıklamalar yapılıp deva adlarının kökenlerine, farklı dillerdeki karşılıklarına dair bilgiler verilmiştir. *Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn*, tıp ve eczacılık sahasının yanı sıra fennî, kültürel vb. birçok sahayla ilişkilendirilebilecek türde bir eserdir. Çeşitli dillere ait içerdiği terimlerle de söz varlığı açısından zengin bir kaynaktır. Türkçe, Arapça, Farsça, Yunanca vb. farklı dillerde çok sayıda deva adına rastlanan eserde özellikle bitkisel devaların dolayısıyla da bitki adlarının kayda değer bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bu çalışmada *Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn* adlı eserdeki Türkçe bitki adlarını tespit ederek Türkçe söz varlığına katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Eserin tamamı taranarak eserde gerek madde başı gerek farklı dildeki bir bitkinin karşılığı olarak yer alan Türkçe bitki adları tespit edilmiş, bu bitki adlarının eserde yer alan, farklı dillerdeki (Arapça, Farsça vb.) karşılıkları, bitkilerin adlandırmaları hakkında bilgiler verilmiştir. Bitki adlandırmalarına genellikle bitkilerin renginin, yetiştiği yerin ve kullanım alanının etken olduğu görülmüştür. Çalışmada Türkçenin tarihî ve çağdaş sözlüklerinden, bitki adları sözlüklerinden de yararlanılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Ahmed Sânî, Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn, söz varlığı, bitkiler, Türkçe bitki adları.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn is a significant work written in the fields of medicine and pharmacy in the Ottoman period. Ahmed Sânî, known among Ottoman physicians, translated *Tuhfetü'l-Müʾminîn* -written in Persian by Muhammed Mü'min in 1669- into Turkish in 1773 entitled *Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn*. A large portion of the work, which has many copies, deals with herbal, animal, and mineral remedies. In this section, remedy names written with red ink as headword and listed alphabetically. The headwords generally provided explanations about types, characteristics, and uses of remedies and provided information on the origins of remedy names and their equivalents in different languages. *Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn* is a work associated with not only medicine and pharmacy but also science, culture, etc. With terms in various languages, it is rich resource for vocabulary. In the work, which contains many remedy names in various languages -such as Turkish, Arabic, Persian, Greek- it is evident that herbal remedies, particularly plant names, have a significant proportion. The aim of this study is to contribute to Turkish vocabulary by identifying Turkish plant names in *Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn*. Scanning the entire work, Turkish plant names, which appear as either headword or equivalents of plants in different languages, were identified, information was provided on their equivalents in various languages (Arabic, Persian, etc.) and naming of plants. The naming of plants was generally influenced by their color, habitat and uses. In this study, historical and contemporary Turkish dictionaries and dictionaries of plant names were also used.

2. Keywords: Ahmed Sânî, Gunyetü'l-Muhassılîn fî Tercemeti Tuhfetü'l-Müʾminîn, vocabulary, plants, Turkish plant names.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, burcu.sibic@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2530-5962

Türkiye Yüzyılı Maarif Model'ine Uygun Olarak Düzenlenen 5 ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerde Yer Alan Başkahramanların Özelliklerinin İncelenmesi

An Investigation of the Characteristics of Protagonists in Narrative Texts in 5th and 6th Grade Turkish Textbooks Prepared in Accordance with the Century of Türkiye Education Model

Nisanur Boz[1] *&Arzu Çevik*[2]

1. Özet

Ders kitapları, eğitim-öğretim sürecinde belirli bir dersin amaç ve kazanımları doğrultusunda hazırlanan, öğrencilere bilgi, beceri, tutum ve toplumsal değerlerin kazandırılmasını destekleyen en temel öğretim materyallerinden biridir. Öğretmenler tarafından sıklıkla kullanılan ders kitapları, öğrenme-öğretme sürecinin planlı ve etkili biçimde yürütülmesine katkı sağlamaktadır. Türkçe öğretimi sürecinde ders kitaplarında yer alan metinler ise öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra bilişsel, duyuşsal ve sosyal beceriler kazanmalarına olanak sunmaktadır. Öyküleyici metinlerde verilmek istenen mesaj, olay örgüsü içerisinde gelişen olaylar ve bu olaylara yön veren karakterlerin tutum ve davranışları aracılığıyla okura aktarılmaktadır. Bu nedenle karakterler, öğrencilerin metinle etkileşim kurmaları ve karakterlerle özdeşim kurmaları açısından önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Özellikle başkahramanların karşılaştıkları sorunlar karşısındaki tutum ve davranışları, problem çözme süreçleri ve özdeşim açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak hazırlanan 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki öyküleyici metinlerde yer alan başkahramanların özelliklerini ve karşılaştıkları sorunlar karşısında problem çözme sürecinde etkin ya da edilgin olma durumlarını belirlemektir. Araştırmanın çalışma materyali 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarından oluşmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımıyla tasarlanmıştır. Veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmış ve betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda, incelenen öyküleyici metinlerdeki başkahramanların baskın kişilik özelliği olarak en çok sorumluluk sahibi olma özelliği sergiledikleri tespit edilmiştir. Ayrıca başkahramanların karşılaştıkları sorunlar karşısında çoğunlukla etkin bir problem çözme yaklaşımı benimsedikleri belirlenmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Türkçe ders kitapları, öyküleyici metinler, başkahraman, problem çözme

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Textbooks are among the most fundamental instructional materials prepared in line with the objectives and learning outcomes of a specific course in the teaching-learning process, supporting students in acquiring knowledge, skills, attitudes, and social values. Textbooks, frequently utilized by teachers, contribute to the planned and effective execution of the learning-teaching process. The texts included in textbooks during Turkish language instruction not only develop students' basic language skills but also enable them to acquire cognitive, affective, and social skills. In narrative texts, the intended message is conveyed to the reader through the events unfolding within the plot and the attitudes and behaviors of the characters directing these events. For this reason, characters are evaluated as an important element for students to interact and identify with them. In particular, the attitudes, behaviors, and problem-solving processes of protagonists when facing problems are of great importance in terms of identification. The aim of this study is to determine the characteristics of the protagonists in narrative texts within the 5th and 6th-grade Turkish textbooks prepared in accordance with the Century of Türkiye Education Model, as well as their active or passive status in the problem-solving process when encountering issues. The study material consists of 5th and 6th-grade Turkish textbooks. The research was designed using a qualitative research approach. Data were collected through document analysis and analyzed using descriptive analysis. As a result of the data analysis, it was determined that the protagonists in the analyzed narrative texts most frequently exhibited being responsible as a dominant personality trait. Furthermore, it was determined that protagonists mostly adopted an active problem-solving approach when facing problems.

2. Keywords: Century of Türkiye Education Model, Turkish textbooks, narrative texts, protagonist, problem solving

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, nisanurboz1461@gmail.com, ORCID: 0009-0003-5804-9309
[2]Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, acevik@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9673-847X

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler (A1, A2) İçin Hazırlanmış Çevrim içi Türkçe Sözlük: Türkçes

An Online Turkish Dictionary for Learners of Turkish as a Foreign Language (A1, A2): Türkçes

Özgür Öner[1], Zehra Duru Ceylan[2] & Büşra Akbulut[3]

1. Özet

Sözlüksel bilgiyi hedef kitlenin dil yeterliğine ve gereksinimlerine uygun biçimde sunan öğrenici sözlükleri, yabancı dil öğretimi için önemli başvuru kaynaklarındandır. Bu bildiride, TÜBİTAK tarafından desteklenen proje (Proje No: 121G163) kapsamında geliştirilen Türkçes çevrim içi öğrenici sözlüğünün sözlükbilimsel özellikleri ve öğrenicilere sunabileceği yararlar değerlendirilmiştir. Betimsel durum çalışması olarak yürütülen bu araştırmada, kullanıcıya açık arayüz doğrudan gözlemlenerek sözlüğün erişim yapısı, madde düzeni, düzeylendirme sistemi ve tamamlayıcı bileşenleri pedagojik sözlükbilim ve çevrim içi sözlükçülük açısından incelenmiştir. Türkçes, A1 ve A2 düzeyindeki Türkçe öğrenicilerine yönelik, pedagojik derleme dayanan, basılı bir öncülü bulunmayan ve doğrudan çevrim içi kullanım için tasarlanmış bir öğrenici sözlüğüdür. Madde başı sunumunda tanımlar, örnek cümleler, biçim bilgileri, ses kayıtları ve görseller verilmekte; A1 ve A2 düzey etiketleri madde başının bütününe değil ilgili anlamlarına atanmaktadır. Arama çubuğunda Türkçeye özgü karakterler için bir ekran klavyesi, yazılan harf dizisini içeren sözcük ve çok sözcüklü birimleri listeleyen otomatik tamamlama önerileri ile hatalı yazımlar için yakın biçim önerileri bulunmaktadır. Düzey temelli sözcük listeleri, tematik listeler ve söz ailesi bağlantıları sözlüksel bilgiye farklı erişim yolları sağlarken bloglar, oyunlar ve kişisel liste oluşturma özelliği Türkçes'i bütünleşik bir dijital öğrenme ortamına yaklaştırmaktadır. Sözlüğün geliştirilmesi için mevcut derlemin genişletilmesi, diğer yeterlik düzeylerinin kapsama alınması ve madde başı sayısının artırılması gerekmektedir. Öğrenicilerle yürütülecek kullanılabilirlik ve öğrenme etkisi araştırmaları ise Türkçes'in yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki potansiyel yararlarının sınanmasına ve kullanıcı gereksinimleri doğrultusunda geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sözlük, öğrenici sözlüğü, çevrim içi sözlük, dijital sözlük.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Learner's dictionaries, which present lexical information suited to their users' proficiency and needs, are important reference resources in foreign language teaching. This paper evaluates the lexicographic features of Türkçes, an online learner's dictionary developed within a project supported by TÜBİTAK (Project No: 121G163), and the benefits it may offer learners. In this descriptive case study, the publicly accessible interface was directly observed, and the dictionary's access structure, entry organization, level-assignment system and supplementary components were examined in terms of pedagogical and online lexicography. Türkçes is a learner's dictionary for A1–A2 learners of Turkish, based on a pedagogical corpus, with no printed predecessor and designed directly for online use. Its entries present definitions, example sentences, information on inflected forms, audio recordings and images, and A1 and A2 level labels are assigned not to the headword as a whole but to its relevant senses. The search bar offers an on-screen keyboard for Turkish-specific characters, autocomplete suggestions for words and multiword units containing the typed string, and suggestions for misspelled queries. While level-based word lists, thematic lists and word-family links provide alternative access routes to lexical information, blogs, games and a personal list feature bring Türkçes closer to an integrated digital learning environment. Further development requires expanding the existing corpus, extending its coverage to other proficiency levels and increasing the number of headwords. Usability and learning-effect studies with learners may help test the benefits of Türkçes in teaching Turkish as a foreign language and develop it in line with user needs.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, dictionary, learner's dictionary, online dictionary, digital dictionary.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Mersin Üniversitesi, Rektörlük Türk Dili Bölümü, Mersin, ozguroner@mersin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9939-6898
[2] zehraduru3338@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6681-1402
[3] busrakoseoglu96@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6960-844X

Türkçenin Tarihine Yolculuk

Journey into the History of the Turkic Language

Kakacan Canbekov[1]

1. Özet

Günümüz Türkmenistan toprakları, çeşitli medeniyetleri bir araya getiren kadim bir kültürel ve manevi gelişim beşiğidir. Antik Margiana (Marguş), Part İmparatorluğu ile Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular ve Horezm Türkmenleri gibi devletlerin altın çağlarında, atalarımız dünyaya eşsiz bilim, kültür ve sanat örnekleri armağan etmişlerdir. Aynı dönemde burada dil ve edebiyat alanında uzmanlaşmış seçkin âlimler yetişmiştir. Bunların başında, önemli sözlükler derleyen ve dilbilgisi üzerine değerli eserler kaleme alan seçkin bir dilbilimci ve "Harezm'in Gururu" olarak bilinen Ebu'l-Kasım ez-Zemahşerî gelmektedir. O dönemde Türk dili ve bu dilin kendine has özellikleri üzerine de eserler üretilmiştir. Muhammed bin Kays, Harezm hükümdarı Sultan Atsız için "Tibẏanu Lügati't-Türki ala' Lisani'l-Kangli" adlı kitabı kaleme almıştır; ayrıca bu sözlüğün Celâleddin Mengüberdi için yazıldığına dair bilgiler de mevcuttur. Günümüze kadar üzerinde kapsamlı bir çalışma yapılmamış olan bu eser, dilbilgisi kurallarına dair ayrıntılı bilgiler sunan, bunun yanı sıra etimolojik ve tarihî hususları da ele alan bir Türkçe-Farsça sözlüktür. Horezm şairleri ve edebiyatçıları ele alınırken, Zemahşeri'den daha önce yaşamış olan ünlü şair Ebu Bekir Muhammed el-Harezmi (935–1002) göz ardı edilemez. Türkmen bilim insanı Nazar Halimov'un "Antik Gürgenç'e Yolculuk" adlı eserinde, tarihçi İbn Hallikan'ın Ebu Bekir hakkındaki anlatımına yer verilmiştir. N.Halimov'un söz konusu kitabında, Gürgenç'te araştırmalar yapmış edebiyat âlimleri arasında bir edebiyat kuramcısı olan Ebu Yakub es-Sekkaki'nin ismine de rastlanmaktadır; ancak kitapta kendisi hakkında daha fazla bilgi verilmemiştir. Bu âlimin adı, dilbilim, edebiyat ve belagat konularındaki pek çok kaynakta geçmektedir. Yusuf es-Sekkaki, dilbilim, belagat ve edebiyat çalışmaları alanlarına büyük katkılarda bulunmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, alimler, dil, tarihi eserler.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The territory of modern Turkmenistan is an ancient center of cultural and spiritual development where various civilizations interacted. During the periods of Ancient Margiana (Margush), the Parthian Empire, the Karahanids, Ghaznavids, Seljuks, and Khwarazmian Turkmen, important achievements in science, culture, and art emerged. The region also produced distinguished scholars of language and literature. Among them, Abu al-Qasim al-Zamakhshari, known as the "Pride of Khwarazm," compiled major dictionaries and wrote important works on grammar. Works concerning the Turkic language and its distinctive features were also produced in this period. Muhammad bin Qays wrote "Tibyanu Lugati't-Turki ala Lisani'l-Kangli" for the Khwarazm ruler Sultan Atsiz, although some sources state that the dictionary was prepared for Jalal al-Din Mangubardi. The work, which has not yet been comprehensively studied, is a Turkic-Persian dictionary containing grammatical, etymological, and historical information. The study also draws attention to Abu Bakr Muhammad al-Khwarazmi (935–1002), mentioned by historian Ibn Khallikan in Nazar Halimov's "Journey to Ancient Gurganj," and to Abu Yaqub al-Sakkaki, whose name appears in sources on linguistics, literature, and rhetoric. These examples demonstrate the importance of Khwarazm as a center of linguistic and literary scholarship and highlight the contribution of its scholars to the historical development and study of the Turkic language.

2. Keywords: Turkic language, scholars, language, historical works.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1 Doç. Dr., Türkmenistan Bilimler Akademisi Mahtumkulu Dil, Edebiyat ve Millî Elyazmalar Enstitüsü, kakajanjanbekov@gmail.com, ORCID: 0009-0009-1959-4260.

Prens Kalyānamkara ve Pāpamkara Hikāyesinde Bulunan Mental Fiiller Üzerine

On Mental Verbs in the Story of Prince Kalyānamkara and Pāpamkara

Ahmet ADIGÜZEL[1] *& Gül GÜLTEKİN*[2] *& Gurbet YILDIZ*[3]

1. Özet

Prens Kalyāṇamkara ve Pāpaṃkara Hikâyesi adlı Eski Uygurca Budacı metin temelinde hazırlanan bu çalışma, zihinsel (mental) fiillerin anlamsal, sözdizimsel ve edimsel niteliklerini dilbilimsel açıdan incelemektedir.

Zihinsel fiiller; somut eylemler yerine zihinsel süreçleri, algıları, duygusal durumları, inançları ve düşünme eylemlerini kodlayan fiil sınıfını oluşturur. Fiziksel fiillerden farklı olarak özne genellikle bir "Kılan" (Agent) değil, "Deneyimleyen" (Experiencer) rolündedir; nesne ise bir "Uyaran" ya da "İzlek" (Theme) işlevi görür. Çalışmada Prens Kalyāṇamkara ve Pāpaṃkara Hikâyesi'nden aktarılan Eski Uygurca örneklerde mental fiiller italik ve altı çizili olarak gösterilmiştir. Zihinsel fiiller dört temel anlamsal alt sınıfta incelenmiştir:

Duyu (Algı) Fiilleri: Dış dünyadaki uyarıcıların zihinsel tecrübelere dönüşmesini sağlar. Metinde görme (*kör-*, *közün-*), işitme (*eşid-*) ve tatma (*aşa-*) fiilleri öne çıkar.

Biliş (İdrak) Fiilleri: Düşünme, anlama, karar verme ve niyet etme süreçlerini kapsar. Metinde bilme/anlama (*bil-*, *uḳ-*), istek/niyet (*kol-*, *tilä-*), düşünme (*saḳın-*) ve kabul/karar (*tapla-*, *kertgün-*) fiilleri yer almaktadır.

Duygu Fiilleri: Karakterlerin içsel durumlarını ve anlatının dramatik yapısını yansıtır. Budist öğretideki dünyevi acı (*dukkha*) temasından dolayı üzüntü ve keder belirten fiiller (*ıġla-*, *buş-*, *sıḳta-*) baskındır. Bunun yanında sevgi (*sev-*), korku (*korḳ-*), merhamet (*esirkä-*) ve sevinç (*sevin-*) fiilleri de tespit edilmiştir.

Dilsel / İletişim Fiilleri: Zihindeki düşünce ve duyguların dışa vurumunu sağlar. 196 kullanım sıklığıyla metindeki en baskın gruptur. Bildirme (*te-*, *yarlıġḳa-*), soru sorma (*ayıt-*), istek/rica (*ötün-*) ve buyurma fiillerini kapsar.

Sonuç olarak; zihinsel fiiller Eski Uygurca metinlerde soyut kavramlaştırma süreçlerini, Budist doktrininin zihin merkezli öğretisini ve anlatı karakterlerinin içsel dünyalarını dilbilimsel açıdan somutlaştıran önemli yapıtaşlarıdır.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Uygurca, Prens Kalyāṇamkara ve Pāpaṃkara, Zihinsel Fiiller, Bilişsel Dil Bilimi, Anlam Bilim.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Based on the Old Uyghur Buddhist text The Tale of Prince Kalyāṇamkara and Pāpaṃkara, this study linguistically examines the semantic, syntactic, and pragmatic characteristics of mental verbs. Mental verbs constitute a class of verbs that encode cognitive processes, perceptions, emotional states, beliefs, and acts of thinking rather than concrete physical actions. Unlike physical verbs, the subject typically functions in the semantic role of an Experiencer rather than an Agent, while the object serves as a Stimulus or Theme. In this study, the mental verbs in the Old Uyghur examples cited from The Story of Prince Kalyāṇamkara and Pāpaṃkara are presented in italics and underlined. Mental verbs are analyzed under four primary semantic subcategories:

Perception Verbs: These verbs enable external stimuli to transform into mental experiences. Verbs of seeing (kör-, közün-), hearing (eşid-), and tasting (aşa-) stand out in the text.

Cognition Verbs: These encompass processes of thinking, understanding, decision-making, and intending. Verbs of knowing/comprehending (bil-, uḳ-), desiring/intending (kol-, tilä-), thinking (saḳın-), and accepting/deciding (tapla-, kertgün-) are identified in the text.

Emotion Verbs: These reflect the internal states of the characters and the dramatic structure of the narrative. Due to the theme of worldly suffering (dukkha) in Buddhist teachings, verbs expressing sadness and grief (ıġla-, buş-, sıḳta-) predominate. Additionally, verbs of love (sev-), fear (korḳ-), compassion (esirkä-), and joy (sevin-) were also identified.

Linguistic / Communication Verbs: These enable the outward expression of internal thoughts and emotions. As the most dominant group in the text with a frequency of 196 occurrences, this category includes verbs of declaring (te-, yarlıġḳa-), asking (ayıt-), requesting (ötün-), and commanding.

In conclusion, mental verbs serve as crucial linguistic building blocks in Old Uyghur texts that materialize abstract conceptualization processes, the mind-centered teachings of Buddhist doctrine, and the internal worlds of narrative characters.

2. Keywords: Old Uyghur, Prince Kalyāṇamkara and Pāpaṃkara, Mental Verbs, Cognitive Linguistics, Semantics.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr. Iğdır Üniversitesi, ahmet.adiguzel@igdir.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8438-5598
[2] Dr. Öğr. Gör., Iğdır Üniversitesi, gul.gultekin@igdir.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3776-6694
[3] Doktora öğrencisi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, gurbet.yildiz21@hotmail.com, ORCİD: 0009-0008-4701-8335

Türkçede Alıcı Söz Varlığının Ölçülmesi

Measuring Receptive Vocabulary in Turkish

M. Rahman Kalyoncu[1] *& Selahattin Gelbal*[2]

1. Özet

Karma araştırma yöntemlerinden yakınsak paralel desen ile yapılandırılmış bu çalışmada, Türkçede alıcı söz varlığının ölçülmesi için üretilmiş testlerin geçerliğinin, güvenirliğinin ve bireylerin söz varlığını tanılamadaki yeterliğinin incelenmesi ve Türkçede alıcı söz varlığının ölçülmesi için bir model önerisi sunulması amaçlanmıştır. amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle 7. sınıf düzeyi için geliştirilmiş, her biri 20 sorudan oluşan 4 farklı alıcı söz varlığı testi, 7. sınıf öğrencilerinden oluşan 200 kişilik çalışma grubuna 2025-2026 eğitim öğretim yılında yüz yüze uygulanmıştır. Verilerin analizi sürecinde R, TAP ve SPSS programları ve madde analizi, korelasyon analizi ve karma doğrusal model kullanılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda testlerin genel psikometrik özelliklerinin iyi düzeyde olmasına rağmen testlerin ayırt edicilik açısından birçok sorunlu maddeye sahip olduğu, testlerin birbirleriyle yeterince tutarlı sonuç vermediği ve buna ek olarak farklı testlerden alınan puanların anlamlı şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Bunun yanında testlerdeki hedef söz varlığı unsurlarının betimsel açıdan incelenmesiyle hedef söz varlığı yapılarının testlerde oldukça farklılaştığı ve sıklık açısından bir standart barındırmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda testlere yönelik yapılan değerlendirmeler doğrultusunda testlerin geliştirildikleri çalışmalar kapsamında özelleşen amaçlara hizmet ettiği ve genel anlamda bireylerin söz varlığını tanılama noktasında yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle Türkçede genel söz varlığının ölçülmesi için sıklığa dayalı, farklı sıklık dilimlerini sistematik olarak ölçme sürecine dâhil eden, kapsamlı bir söz varlığı testi dizisinin geliştirilmesi önerilmiş ve bu teste duyulan ihtiyaç vurgulanmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Söz varlığı, ölçme, değerlendirme, Türkçe, kelime bilgisi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study, designed using a convergent parallel design within the framework of mixed-methods research, aimed to examine the validity and reliability of tests developed to measure receptive vocabulary in Turkish, as well as their adequacy in assessing individuals' vocabulary knowledge, and to propose a model for measuring receptive vocabulary in Turkish. To this end, four different receptive vocabulary tests developed for seventh-grade students, each consisting of 20 items, were administered face-to-face to a study group of 200 seventh-grade students during the 2025–2026 academic year. The data were analyzed using R, TAP, and SPSS through item analysis, correlation analysis, and a linear mixed-effects model. The findings showed that, although the tests demonstrated generally satisfactory psychometric properties, they contained several problematic items in terms of discrimination, did not yield sufficiently consistent results across tests, and produced scores that differed significantly from one test to another. In addition, a descriptive examination of the target vocabulary items revealed substantial variation in the vocabulary structures represented across the tests and a lack of standardization in terms of word frequency. Based on these findings, it was concluded that the tests primarily served the specific purposes for which they had been developed and were inadequate for assessing individuals' general receptive vocabulary knowledge. Accordingly, the development of a comprehensive, frequency-based vocabulary test battery that systematically incorporates words from different frequency bands into the assessment process is recommended for measuring general receptive vocabulary in Turkish, and the need for such an instrument is emphasized.

2. Keywords: Vocabulary, measurement, assessment, Turkish, word knowledge

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Sinop Üniversitesi, mrkalyoncu@sinop.edu.tr, ORCID: 0009-0000-4644-1088
[2] Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, gelbal@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5181-7262

Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde Hitap Biçimlerinin Semantik ve Söylemsel Açıdan İncelemesi

A Semantic and Discursive Analysis of the Forms of Address in Necip Fazıl Kısakürek's Poems

Osman Türk[1] *& Fatma Koç*[2]

1. Özet

Dil, sadece belirli kurallarla meydana gelen bir sistem değil aynı zamanda insanın kendini anlatmasında ve var oluşunu kanıtlamasında önemli bir göreve sahiptir. Edebî metinlerde işlenen dil, birçok duygunun bir araya gelişini insana aktarmada bir rol üstlenir. Salt ses ve şekil yapısı değil anlam, kalıp ifadeler, hitaplar vb. birçok başlıkla ilintili konular da bu çerçevede ele alınır. İnsanların günlük hayatta da kullandığı hitaplar, dilde anlam ve hitap edilen kişi veyahut nesneyi konumlandırma açısından büyük bir öneme sahiptir. Dolayısıyla edebiyat metinlerinde yazarın ya da şairin okuyucuya ulaşmada ve metnin merkezindeki dinamizmi aktarmada hitap unsurlarını sıkça kullandığı görülür. Hitaplar, kişiye doğrudan yönelmeyi sağlayan iletişim unsurlarıdır. Bu anlamda söz konusu iletişim unsurları; duygusal, sosyal, bireysel, düşünsel, estetik perspektiflerden kişiyi görünür kılar ve bulunduğu konumu belirtir. Dolayısıyla hitapların metin ile okuyucu arasındaki iletişimi sağlaması bu nedenle ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada, fikir adamı ve şair kimliğiyle bilinen Necip Fazıl Kısakürek'in şiirleri taranmış olup şiirler içerisindeki hitap unsurları tespit edilmiştir. Necip Fazıl Kısakürek'in *Bir Kadın, Büyük Doğu Marşı, Cehennem, Çırpınır, Çile, Dayan Kalbim, Sakarya Türküsü, Anneciğim, Zindandan Mehmet'e Mektup, Allah Derim, Ayak Sesleri, Aydınlık, Aynalar, Başıboş, Destan, Dövün, Dua* olmak üzere toplam 17 adet şiiri incelenmiş ve bu şiirlerde tespit edilen hitaplar, bağlama ve şiirin genel temasına uygun şekilde değerlendirilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Necip Fazıl Kısakürek, Dil, Hitap, Anlam, Şiir.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language is not merely a system governed by specific rules; it also plays a vital role in how humans express themselves and affirm their existence. The language used in literary texts serves to convey the interplay of various emotions to the reader. Within this framework, the discussion extends beyond mere sound and structural elements to include topics such as meaning, idiomatic expressions, forms of address, and more. Forms of address, which people also use in daily life, are of great importance in terms of conveying meaning and positioning the person or object being addressed. Forms of address are communicative elements that enable direct engagement with the individual. In this sense, these communicative elements make the individual visible from emotional, social, personal, intellectual, and aesthetic perspectives and indicate their position. Consequently, the role of forms of address in facilitating communication between the text and the reader comes to the forefront. This study examines the poems of Necip Fazıl Kısakürek, known for his intellectual and poetic identity, and identifies the elements of address within these poems. A total of 17 poems by Necip Fazıl Kısakürek namely, Bir Kadın, Büyük Doğu Marşı, Cehennem, Çırpınır, Çile, Dayan Kalbim, Sakarya Türküsü, Anneciğim, Zindandan Mehmet'e Mektup, Allah Derim, Ayak Sesleri, Aydınlık, Aynalar, Başıboş, Destan, Dövün, and Dua were analyzed, and the forms of address identified in these poems were evaluated in accordance with the context and the overall theme of the poem.

2. Keywords: Necip Fazıl Kısakürek, Language, Address, Meaning, Poem.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Harran Üniversitesi, osmanturkgau@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9379-6225.
[2] Doç. Dr., Harran Üniversitesi, fatma_koc_1991@hotmail.com ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2736-5459.

Türkçe Konuşmada Söylem Belirleyici Kümeleri: Derlem Temelli Bir İnceleme

Discourse Marker Clusters in Turkish Speech: A Corpus-Based Study

Doğan BAYDAL[1]

1. Özet

Türkçe söylem belirleyicileri (SB) üzerine yapılan araştırmalar bugüne kadar büyük ölçüde tek tek birimlere (yani, şey, işte, tamam vb.) odaklanmış; bu birimlerin konuşma akışında birbirini izleyerek küme hâlinde kullanıldığı durumlar sistematik olarak ele alınmamıştır. Söylem belirleyicisi kümeleri üzerine geliştirilen kuramsal tipolojiden hareketle bu çalışma, Türkçe Ulusal Derlemi'nin (TNC) sözlü bileşeninden derlenen bir alt derlem (11.609 cümle, 152.557 sözcüksel birim) üzerinden beş yüksek frekanslı söylem belirleyicisinin (yani, şey, işte, falan, zaten) bitişik ikili kümeler hâlinde başka söylem belirleyicileriyle birlikte kullanımını incelemektedir. Üç araştırma sorusuna yanıt aranmıştır: (1) doğal Türkçe konuşmada hangi söylem belirleyicileri art arda kullanılmaktadır; (2) hangi ikili kombinasyonlar rastgele beklenenden istatistiksel olarak anlamlı ölçüde daha sık (ya da daha seyrek) ortaya çıkmaktadır; (3) aynı iki belirleyicinin farklı sıralamaları (örn. şey yani ile yani şey) farklı pragmatik işlevlere mi karşılık gelmektedir. Log-olabilirlik oranı (G^2) yöntemiyle yapılan analiz, falan filan, yok yani ve işte öyle gibi kümelerin beklenenin çok üzerinde, buna karşılık yani yani ve işte işte gibi ikilemelerin beklenenin altında bir sıklıkla kullanıldığını göstermiştir. Derinlemesine bir nitel karşılaştırma ise şey yani ile yani şey gibi çiftlerin sıralamaya göre sistematik olarak farklı işlevler (sırasıyla kapatma/özetleme ile içsel kelime arama) taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, söylem belirleyicisi kümelerinde sıralamanın rastgele olmadığını, işlevsel bir sıra tercihini yansıttığını göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma, Türkçe söylem belirleyicisi araştırmalarına derlem temelli, küme odaklı yeni bir bakış açısı önermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe konuşma dili, söylem belirleyicisi, birliktelik, derlem dilbilimi, söylem analizi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Research on Turkish discourse markers (DMs) has largely focused on individual units (yani, şey, işte, tamam, etc.) in isolation; the systematic co-occurrence of these units in clusters has not been addressed. Building on a theoretical typology developed for discourse marker clusters, this study examines the adjacent bigram clustering of five high-frequency Turkish discourse markers (yani, şey, işte, falan, zaten) with other markers, drawing on a sub-corpus (11,609 sentences, 152,557 tokens) compiled from the spoken component of the Turkish National Corpus (TNC). Three research questions are addressed: (1) which discourse markers co-occur in natural Turkish speech; (2) which pairwise combinations occur significantly more, or less, often than chance would predict; and (3) whether the linear order of a given pair (e.g., şey yani vs. yani şey) corresponds to different pragmatic functions. Analysis using the log-likelihood ratio (G^2) shows that clusters such as falan filan, yok yani, and işte öyle occur far more often than expected, whereas reduplicated pairs such as yani yani and işte işte occur less often than expected. A qualitative in-depth comparison further reveals that pairs such as şey yani and yani şey systematically carry different functions depending on order, namely closing/summarizing versus internal word-search. This finding indicates that ordering within discourse marker clusters is not random and reflects a functional sequencing preference. Overall, the study proposes a corpus-based, cluster-oriented perspective for Turkish discourse marker research.

2. Keywords: Spoken Turkish, discourse marker, collocation, corpus linguistics, discourse analysis.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, doganbaydal@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9392-4779

geç- Fiilinin Yönelme Durumundaki Anlam Alanları: Anlamsal ve Sözdizimsel Bir İnceleme

Semantic Domains of the Turkish Verb geç- in the Dative Case: A Syntactic and Semantic Analysis

Amina Ibrica Demir[1]

1. Özet

Türkçe, kelime ve yapı açısından çok zengin dil olmasının yanı sıra, sözdizimi açısından da son derece esnek ve elverişli bir yapıya sahiptir. Bu doğrultuda Türkçede kullanılan durum eklerinin işlevleri büyük önem taşımaktadır. Nitekim, bir fiil farklı durum ekleriyle birleşerek farklı anlamlar kazanabilmektedir. Bu durum özellikle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için ciddi zorluklar oluşturmaktadır. Bu nedenle, fiil-durum eki ilişkisine yönelik araştırmalara ve öğretim süreçlerine önem ve özen gösterilmesi elzemdir. Bu araştırmada, Türkiye Türkçesinde kullanım sıklığı yüksek olan geç- fiilinin yönelme durumundaki (-A hali) anlam alanları anlamsal ve sözdizimsel boyutta incelenmektedir. *Türkçe Sözlük*'te (2011) geç- fiilinin 38 farklı anlamı bulunmaktadır. Bunlardan sekizi yönelme durumu ekiyle biçimlenmektedir. Bu sekiz anlam, çalışmada temel anlamsal kategoriler altında gruplandırılarak ayrıntılı biçimde analiz edilmektedir. Araştırma kapsamında geç- fiilinin bu anlamları *Türkçe Ulusal Derlemi*'nden (TUD) elde edilen örnekler üzerinden betimsel yöntemle açıklanmaktadır. Çalışmanın amacı geç- fiilinin yönelme durumundaki anlamlarını ortaya koymak ve fiilin "bir yerden başka yere gitmek" şeklindeki temel anlamının ötesinde zengin anlam alanlarına sahip olduğunu göstermektir. Ayrıca, çalışma durum eklerinin fiillerin anlam yapısı üzerindeki doğrudan etkisini kanıtlamayı hedeflemektedir. Araştırma sonuçlarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlere ve öğrencilere katkı sağlaması, ayrıca Türkçeden/Türkçeye çeviri yapan mütercimler için faydalı olması beklenmektedir. Son olarak, bu araştırma hem geç- fiilinin hem de benzer yapıdaki fiillerin bu yaklaşım doğrultusunda incelenebileceğini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: geç- fiili, yönelme durumu, çok anlamlılık, Türkçe sözdizimi, anlamsal alanlar.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Turkish is not only rich in terms of vocabulary and structure, but it also possesses a highly flexible and versatile syntax. In this context, the functions of case markers are of great importance, as a single verb can acquire different meanings when combined with different case suffixes. This variation often poses significant difficulties for students learning Turkish as a foreign language. Therefore, paying close attention to the relationship between verbs and case markers in both research and instruction is essential. In this study, the semantic domains of the verb geç-, which has a high usage frequency in Turkey Turkish, are analyzed in the dative case (-A hali) from both semantic and syntactic perspectives. According to the *Türkçe Sözlük* (2011), the verb geç- has 38 distinct meanings, eight of which are formed with the dative case. These eight meanings are categorized under primary semantic domains and analyzed in detail within the study. The meanings of geç- are explained using a descriptive method based on contextual examples retrieved from the *Turkish National Corpus* (TUD). The main objective of this study is to examine the meanings of geç- in the dative case and to demonstrate that the verb possesses rich semantic domains beyond its primary meaning of "to go from one place to another." Additionally, the study aims to highlight the direct effect of case markers on verbal semantics. The findings are expected to contribute to teachers and learners of Turkish as a foreign language, offer practical support for translators working with Turkish, and show that other verbs can be analyzed through a similar approach.

2. Keywords: Verb geç-, dative case, polysemy, Turkish syntanx, semantic fields.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora öğrencisi, Zenica Üniversitesi, aminaibrica@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1704-9866

Türk Yazı Kültüründe Mezar Taşları: Çameli Kalınkoz Mezarlığında Yazı ve Yazı Dışı Unsurlar Üzerine Bir İnceleme[1]

Gravestones in Turkish Writing Culture: An Examination of Written and Non-Written Elements in the Kalınkoz Cemetery of Çameli

İlknur OLGUN[1]

1. Özet

Türk yazı kültürü, tarih boyunca yalnızca belirli alfabeler aracılığıyla oluşturulan yazılı metinlerle sınırlı kalmamış; yazıyla birlikte çeşitli işaret, sembol, biçim ve görsel unsurların kullanıldığı çok katmanlı bir kültürel aktarım alanı oluşturmuştur. Bu bağlamda mezar taşları, üzerlerinde yer alan kitabeler ile bunlara eşlik eden biçimsel ve görsel unsurları bir arada barındırmaları bakımından Türk yazı kültürünün tarihsel ve kültürel izlerinin takip edilebileceği önemli maddi kültür unsurlarıdır. Bu çalışmanın amacı, Denizli'nin Çameli ilçesine bağlı Kalınkoz Mezarlığı'ndaki mezar taşlarını Türk yazı kültürü bağlamında incelemek ve taşlarda yer alan yazılı unsurlar ile yazıya eşlik eden yazı dışı unsurların kültürel aktarım ve bellek oluşturma süreçlerindeki konumunu değerlendirmektir. Çalışmanın kuramsal çerçevesi Türk yazı kültürü, yazının kültürel işlevi, gösterge ve sembollerin anlamlandırılması, maddi kültür ve kültürel bellek kavramları üzerine kurulacaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek saha gözlemi, doküman incelemesi ve görsel veri analizi yöntemlerinden yararlanılacaktır. Kalınkoz Mezarlığı'nda tespit edilen mezar taşları; kitabe metinleri, yazı özellikleri, taş biçimleri, başlık unsurları, motifler ve diğer görsel özellikler bakımından betimleyici ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. İncelenecek taşlar fotoğrafik kayıt ve betimleme yoluyla belgelenecek; yazılı ve yazı dışı unsurlar arasındaki ilişki karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Yazı dışı unsurlar, anlamları peşinen belirlenmeksizin tarihî, kültürel ve bağlamsal veriler doğrultusunda ele alınacaktır. Böylece çalışma, mezar taşlarını yalnızca yazılı belgeler olarak değil, Türk yazı kültürünün yazılı ve görsel unsurlar aracılığıyla kültürel belleği ve kimlik unsurlarını aktarma biçimlerini yansıtan somut kültür varlıkları olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türk Yazı Kültürü, Mezar Taşları, Yazı Dışı Unsurlar, Çameli, Kalınkoz Mezarlığı

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Turkish written culture has historically not been limited to written texts produced through particular writing systems and alphabets; rather, it has constituted a multilayered field of cultural transmission involving various signs, symbols, forms, and visual elements accompanying writing. In this context, tombstones are important cultural artifacts through which Turkish written culture can be traced, as they bring together inscriptions and the formal and visual elements accompanying them. This study aims to examine the tombstones in Kalınkoz Cemetery, located in Çameli, Denizli, within the framework of Turkish written culture and to reveal the position of written elements and non-written elements accompanying writing within cultural transmission. The theoretical framework of the study is based on Turkish written culture, the cultural function of writing, the interpretation of signs and symbols, and the concept of cultural memory. A qualitative research approach will be adopted, drawing on field observation, document analysis, and visual data analysis. The tombstones identified in Kalınkoz Cemetery will be evaluated descriptively and comparatively in terms of inscription texts, writing features, stone forms, headgear elements, motifs, and other visual characteristics. Non-written elements will be examined within their historical and cultural contexts without assigning them predetermined meanings. Thus, the study aims to evaluate tombstones not merely as written documents, but as tangible cultural artifacts reflecting the ways in which Turkish written culture transmits cultural memory through both written and visual elements.

2. Keywords: Turkish Writing Culture, Gravestones, Non-Written Elements, Çameli, Kalınkoz Cemetery

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, Olgunilknur07@gmail.com, https://orcid.org/0009-0004-1796-6394

Kevser Suresinin Doğu ve Batı Türklük Sahası Bilinen İlk Kur'ân Tercümelerindeki Çevirileri Üzerine

A Comparative Analysis of the First Known Translations of Surah Al-Kawthar into Eastern and Western Turkish Language

Duygu YAVUZ ÖZ[1]

1. Özet

Tarih boyunca farklı inanç sistemlerini küçük ya da büyük topluluklar hâlinde benimseyen Türkler, kaynak dili yabancı olan bu inanç sistemlerine ait metinleri kendi dillerine çevirmişlerdir. Bu çeviri faaliyetleri ilk kez Eski Uygur Türkçesi döneminde Maniheist ve Budist inanç sistemlerinin tercihiyle ortaya çıkmıştır. Benzer çeviri faaliyetleri Karahanlı Türkçesi döneminde İslamiyet'in benimsenmesi ile bu kez Kur'an-ı Kerîm merkezinde görülmüştür. Bu çeviriler söz varlığı araştırmaları açısından ayrı bir öneme sahiptir. Zira mütercimler Tanrı'nın sözlerini aslına en uygun şekilde aktarmayı hedeflemişlerdir. Bu da tercümelerdeki sözcük tercihlerinde çok daha özenli davranılmasını gerekli kılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm, Türk dilinin eş ve art zamanlı lehçelerine çok defa tercüme edilmiştir. Karahanlı Türkçesi'ne ait TİEM 73, Harezm Türkçesi'ne ait Hekimoğlu, Eski Anadolu Türkçesi'ne ait TİEM 40 nüshaları bunlardan bazılarıdır. Bu çalışmada, sözü edilen bu üç nüsha Kevser Suresi bağlamında karşılaştırılmıştır. Çalışmanın amacı Orta Türkçe dönemine ait olan bu üç yazı dilinin, aynı ayetlerin çevirisi sırasındaki sözcük tercihlerini, algılarını ve tasarruflarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda ayetler kelime kelime incelenmiş, asıl biçimlere verilen karşılıklar, bu karşılıkların kökenleri, asılları ile olan anlam ilişkileri, nüshalar arasındaki benzerlik ve farklılıklar ele alınmıştır.

Çalışmanın sonucunda; söz öbeklerinin *-uçmaknung arıg havzı, bayram namazı* gibi- Türkçe tamlama yöntemi ile kurulduğu, ayetlerdeki *ber- ~ bir- ~ ver-, namāz* vb. sözcük tercihlerinde nüshalar arasında ortaklıklar olduğu, %79 oran ile Türkçe söz varlığının en baskın olduğu nüshanın Hekimoğlu nüshası olduğu, TİEM 40 nüshasında, yazıldığı Oğuz ağzına ait *çoḳ*, *bayıḳ, bayram* gibi leksik kullanımların olduğu, satır altı usulle tercüme yönteminin metinlerin söz dizimini de etkilediği, ayetlerde devrik cümlelerin ağır bastığı tespit edilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Kur'ân Tercümeleri, TİEM 73, Hekimoğlu, TİEM 40, Kevser Suresi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Throughout history, the Turks, who adopted different belief systems as small or large communities, translated texts belonging to these belief systems, whose source languages were foreign, into their own languages. Such translation activities first emerged in the Old Uyghur Turkish period with the adoption of Manichaeism and Buddhism. Similar activities appeared in the Karakhanid Turkish period following the adoption of Islam, this time centered on the Qur'an. These translations are particularly significant for vocabulary studies, as translators sought to render the words of God as faithfully as possible to the original.

The Qur'an has been translated into the synchronic and diachronic dialects of Turkish numerous times. The TİEM 73, Hekimoğlu, and TİEM 40 manuscripts, representing Karakhanid, Khwarezm, and Old Anatolian Turkish, respectively, are among these translations. This study compares these three manuscripts in the context of Surah al-Kawthar. It aims to reveal their lexical choices, interpretations, and translation practices in rendering the same verses. The verses are examined word by word, focusing on the equivalents of the original forms, their etymological origins, semantic relations, and similarities and differences among the manuscripts.

The study demonstrates that phrases such as *uçmaknung arıg havzı* and *bayram namāzı* employ Turkish attributive constructions; lexical choices such as *ber- ~ bir- ~ ver-* and *namāz* show similarities; Hekimoğlu has the highest proportion of Turkish vocabulary (79%); TİEM 40 contains Oghuz lexical forms such as *çoḳ*, *bayıḳ*, and *bayram*; and the interlinear translation method influenced syntax, with inverted sentences predominating.

2. Keywords: Quran translations, TİEM 73, Hekimoğlu, TİEM 40, Surah Al-Kawthar

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Yeditepe Üniversitesi, dyavuz@yeditepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5420-6261.

17. Yüzyıl Kırım Toplumunda Kölelik Terminolojisi: Yaş, Cinsiyet ve Anlam

The Terminology of Slavery in 17th-Century Crimean Society: Age, Gender, and Meaning

Sema AKTAŞ [1]

1. Özet

Kırım Hanlığı'nda kölelik, toplumsal ve ekonomik hayatın önemli unsurlarından biri olmakla birlikte, köleleri ifade etmek için kullanılan terminolojinin çeşitliliği ve anlam farklılıkları üzerinde yeterince durulmamıştır. Bu çalışma, 17. yüzyıl Kırım toplumunda kölelik ilişkileri içerisinde kullanılan terminolojiyi yaş, cinsiyet ve anlam bakımından incelemektedir. Araştırmanın temel kaynaklarını Kırım şer'iyye sicilleri oluşturmakta; kölelik kayıtlarında kullanılan terimler, kullanım bağlamları üzerinden değerlendirilmektedir. Sicillerde "köle" kelimesinin oldukça sınırlı, "kul" kelimesinin ise nadir kullanıldığı; bunun yerine abd, memlûk, kazak, tarhan, çora, çoracık, cariye, devke, devkecik, marya, kart/koca cariye ve pîr-i fânî gibi farklı terimlerin kullanıldığı görülmektedir. Bu terimlerin bir bölümü İslamî ve Osmanlı hukuk-dil çevresiyle ilişkilendirilirken, bir bölümü Kırım sahasının yerel ve tarihî dil özelliklerini yansıtmaktadır. Bu çeşitlilik, kölelik terminolojisinin statünün yanı sıra yaş ve cinsiyet bakımından da farklılaştığını göstermektedir. Bazı terimlerin doğrudan erkek veya kadın köleleri ifade ettiği, bazılarının ise yaş ve yaşlılık gibi özellikleri belirttiği anlaşılmaktadır. Çalışmada ayrıca kölelerin şahsî adları ile kölelik statüsünü, yaşını veya cinsiyetini belirten terimler birbirinden ayrılmaktadır. Çingane Kazak Şaban, Devletgeldi, Yolbuldu ve Kutlu Ayak gibi şahsî adlar bu açıdan ayrı bir kategori olarak ele alınmaktadır. Terimlerin anlamları öncelikle sicillerdeki kullanım biçimleri üzerinden değerlendirilirken, tarihî kullanımları ve kökenlerine ilişkin mevcut açıklamalar da gerektiği ölçüde dikkate alınmaktadır. Böylece çalışma, 17. yüzyıl Kırım toplumunda kölelik terminolojisinin yalnızca bir statü göstergesi olmadığını, yaş ve cinsiyet gibi toplumsal farklılıkları da yansıtan bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Kırım, Kölelik, Osmanlı, Kazak, Cariye.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Although slavery was an important element of the social and economic life of the Crimean Khanate, the diversity of the terminology used to refer to enslaved people and the differences in meaning among these terms have received limited attention. This study examines the terminology used in the context of slavery in 17th-century Crimean society in terms of age, gender, and meaning. The primary sources of the study are Crimean sharia court registers, in which the terms used in records concerning enslaved people are evaluated according to their contexts of use. The registers show that the terms "köle" (slave) and "kul" were used only to a limited extent; instead, various terms such as abd, memlûk, kazak, tarhan, çora, çoracık, cariye, devke, devkecik, marya, kart/koca cariye, and pîr-i fânî were employed. Some of these terms are associated with the Islamic and Ottoman legal and linguistic context, while others reflect the local and historical linguistic features of the Crimean region. This diversity indicates that the terminology of slavery was differentiated not only according to status but also according to age and gender. While some terms referred directly to male or female slaves, others indicated characteristics such as youth or old age. The study also distinguishes between the personal names of enslaved people and the terms indicating their status, age, or gender. Personal names such as Çingane Kazak Şaban, Devletgeldi, Yolbuldu, and Kutlu Ayak are therefore treated as a separate category. The meanings of these terms are primarily assessed through their usage in the court registers, while their historical uses and existing interpretations concerning their origins are also taken into consideration where relevant. The study thus demonstrates that the terminology of slavery in 17th-century Crimean society was not merely a marker of status but also reflected social distinctions based on age and gender.

2. Keywords: Crimea, Slavery, Ottoman, Kazak, Cariye.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi/Tarih Bölümü/Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı, saktas@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3572-7149

Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Etkinliklerinde Soru Üretiminin Yapılandırılması: Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 Örneği

Structuring Question Generation in Turkish as a Foreign Language Speaking Activities: The Case of Yedi İklim Turkish A1 and A2

Gülce Doğan[1]

1. Özet

Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi, öğrenicinin yalnızca yanıt vermesini değil, iletişimi başlatıp sürdürebilmesini gerektirir. Bu bakımdan soru üretme, öğrenicinin sözlü etkileşimde iletişimin yönünü belirleyen etkin bir katılımcı olması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 ders kitaplarındaki sözlü üretim ve etkileşim görevlerinin öğreniciyi ne ölçüde soru üretmeye yönelttiğini ortaya koymaktır. Nitel doküman incelemesine dayanan çalışmada açık sözlü üretim ve etkileşim görevleri incelenmiş; saf tekrar, şarkı söyleme, yazılı cevaplama ve konuşma amaçlı olmayan yazma görevleri kapsam dışı tutulmuştur. Görevler; soru üretimi gerektirmeyen, hazır soru kullanımını gerektiren ve özgün soru üretimini gerektirenler şeklinde üç kategoride analiz edilmiştir. İncelemede A1 düzeyinde 51, A2 düzeyinde 44 olmak üzere toplam 95 görev belirlenmiştir. Görevlerin 75'i soru üretimi gerektirmeyen, 16'sı hazır soru kullanımını gerektiren, 4'ü ise özgün soru üretimini gerektiren görevlerdir. A1 düzeyinde 36 görev (%70,6) soru üretimi gerektirmezken 14 görev (%27,5) hazır soru kullanımını, 1 görev (%2,0) özgün soru üretimini gerektirmektedir. A2 düzeyinde ise 39 görev (%88,6) soru üretimi gerektirmezken 2 görev (%4,5) hazır soru kullanımını, 3 görev (%6,8) özgün soru üretimini gerektirmektedir. Bu dağılım, özgün soru üretimine ayrılan alanın A2'de arttığını ancak her iki düzeyde de sınırlı kaldığını göstermektedir. A1'den A2'ye geçişte sayısal ve oransal bir artış görülmekle birlikte, veriler bu durumun sistematik bir düzey ilerlemesini yansıttığını ileri sürmek için yeterli değildir. Bulgular, temel düzey Türkçe öğretim materyallerinde öğrenicinin soru üreten taraf olarak konumlandırıldığı sözlü etkileşim görevlerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini göstermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, konuşma becerisi, soru üretimi, sözlü etkileşim, ders kitapları

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

• Abstract

In language teaching, speaking skills require learners not only to respond to questions but also to initiate and sustain communication. In this regard, question generation is essential for positioning learners as active participants who determine the direction of communication. This study aims to reveal the extent to which oral production and interaction tasks in the *Yedi İklim Turkish* A1 and A2 coursebooks direct learners to generate questions. Based on qualitative document analysis, explicit oral production and interaction tasks were examined; pure repetition, singing, written answers, and writing tasks not intended for speaking were excluded. Tasks were analyzed in three categories: requiring no question generation, requiring ready-made question use, and requiring original question generation. The analysis identified 95 tasks in total: 51 at A1 and 44 at A2. Overall, 75 tasks required no question generation, 16 required ready-made question use, and 4 required original question generation. At A1, 36 tasks (70.6%) required no question generation, 14 (27.5%) required ready-made question use, and 1 (2.0%) required original question generation. At A2, 39 tasks (88.6%) required no question generation, 2 (4.5%) required ready-made question use, and 3 (6.8%) required original question generation. This distribution shows that space allocated for original question generation increased at A2 but remained limited at both levels. Although numerical and proportional increases occurred from A1 to A2, current data are insufficient to claim a systematic level progression. The findings indicate that basic-level Turkish teaching materials should include more oral interaction tasks positioning learners as question generators.

2. Keywords: Structuring Question Generation in Turkish as a Foreign Language Speaking Activities: The Case of Yedi İklim Turkish A1 and A2

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, gulcetosundogan@gmail.com, ORCID: 0009-0006-7658-2061

Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Özyeterliliği ile Sosyal Medya Kullanmaları Arasındaki İlişki

The Relationship Between Secondary School Students' Speaking Self-Efficacy and Their Social Media Use

Emre Sivas[1] *& Ersoy Topuzkanamış*[2]

1. Özet

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin konuşma özyeterlilikleri ile sosyal medya kullanımları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Günümüzde sosyal medya kullanım yaşının düşmesiyle birlikte, öğrencilerin dijital platformlardaki tüketim alışkanlıklarının yüz yüze iletişim, sosyalleşme ve kendilerini sözlü olarak ifade etme becerileri üzerindeki etkisi önemli bir problem hâline gelmiştir. Araştırma, Aydın ili Köşk ilçesinde öğrenim gören 626 ortaokul öğrencisinin katılımıyla nicel araştırma yöntemleri kullanılarak anket tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, sosyal medya kullanımının genel olarak ortaokul öğrencilerinin konuşma özyeterliliği üzerinde belirgin bir etkisi bulunmamaktadır. Öğrencilerin bu platformlarda çoğunlukla pasif içerik tüketicisi olmaları ve sadece izleyici/okuyucu konumunda kalmaları bu durumun temel nedenidir. Ancak, sesli ve görüntülü içerik paylaşımına imkân tanıyan, aynı zamanda kullanıcılara beğeni kazanma fırsatı sunan Instagram ve TikTok gibi platformların konuşma özyeterliliğini kısmen olumlu etkilediği saptanmıştır. Sadece mesajlaşma veya kısıtlı sesli iletişim sunan WhatsApp, Discord gibi uygulamalarda ise benzer bir etkiye rastlanmamıştır. Araştırma sonuçlarından hareketle, konuşma özyeterliliğinin gelişimi için öğrencilerin pasif tüketici konumundan çıkarılıp aktif içerik üreticisi olmalarının desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Sınıf ortamında gerçekleştirilen konuşma etkinliklerinin öğretmen rehberliğinde sosyal medya mecralarına entegre edilmesi, öğrencilerin özgüven kazanmalarına yardımcı olacaktır. Kalabalık ortamlarda söz almaktan çekinen öğrenciler için dijital platformlar bir fırsata dönüştürülmeli; eleştiri ve yargılanma kaygısından uzak, güvenli çevrim içi iletişim alanları tasarlanmalıdır. Aile ve okul iş birliğiyle kontrollü kullanım desteklenmelidir.

2. Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, konuşma becerisi, özyeterlilik, ortaokul öğrencileri, iletişim.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This research was conducted to examine the relationship between middle school students' speaking self-efficacy and their social media usage. With the decreasing age of social media use, the impact of digital consumption habits on face-to-face communication and verbal self-expression skills has become a significant problem. The study was carried out with 626 middle school students in the Köşk district of Aydın, using quantitative survey methods. According to the findings, social media usage generally does not have a significant effect on the speaking self-efficacy of students. The main reason is that students are mostly passive content consumers and remain only as viewers on these platforms. However, platforms like Instagram and TikTok, which allow audio/video content sharing and offer appreciation (likes), partially positively affect speaking self-efficacy. Similar effects were not observed in applications like WhatsApp and Discord, which offer only messaging or limited audio communication. Based on the results, it is emphasized that students should be supported to transition from passive consumers to active content producers for developing speaking self-efficacy. Integrating classroom speaking activities into social media channels under teacher guidance will help students gain self-confidence. Digital platforms should become an opportunity for students hesitant to speak in crowded environments; safe online areas free from criticism and judgment anxiety must be designed. Controlled usage should be supported through family and school cooperation.

2. Keywords: Social media, speaking skill, self-efficacy, middle school students, communication.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Uzm. Öğrt. Emre SİVAS, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, emre.sivas@gmail.com, ORCID: 0009-0000-1063-4654
[2] Prof. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ, Balıkesir Üniversitesi, ersoytopuzkanamis@gmail.com ORCID: 0000-0002-0997-6013

VanPatten'ın İşleme Modeline Dayalı Öğretimin Rusça Konuşan A1 Düzeyi Öğrenicilerde Türkçe Gelecek Zamanın Biçim-Anlam Bağlantısına Etkisi

The Effect of VanPatten's Processing Model-Based Instruction on Form-Meaning Connections for the Turkish Future Tense among Russian-Speaking A1 Learners

Kayhan İnan[1]

1. Özet

Yabancı dil öğrenenler, dilsel girdide aynı bilginin hem sözcüksel hem de dilbilgisel unsurlarla kodlandığı durumlarda sözcüksel ipuçlarına öncelik verebilmektedir. VanPatten'ın İşlemleme Modelinde Sözcüksel Tercih İlkesi ile açıklanan bu eğilim, zaman biçimlerinin öğreniminde önem taşımaktadır. Öğrenicilerin yarın, gelecek hafta, iki yıl sonra gibi zaman belirteçlerinden hareketle eylemin gelecekte gerçekleşeceğini anlamaları, fiil üzerindeki gelecek zaman biçimbiriminin taşıdığı bilgiyi yeterince işlememelerine yol açabilmektedir. Bu araştırmada VanPatten'ın İşlemleme Modeline dayalı öğretimin, Rusça konuşan A1 düzeyi Moldovalı Türkçe öğrenicilerinin -(y)AcAk gelecek zaman biçimini öğrenmeleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desende yürütülmesi; çalışma grubunun deney grubunda 10, kontrol grubunda 10 olmak üzere toplam 20 öğreniciden oluşması planlanmaktadır. Uygulama öncesinde her iki gruba geçmiş, şimdiki ve gelecek zaman biçimlerini bağlam içinde ayırt etmeye yönelik 15 maddelik ön test uygulanacaktır. Deney grubunda öğretim, biçim-anlam bağlantısını destekleyen yapılandırılmış girdi etkinlikleriyle gerçekleştirilecektir. Etkinliklerde olumlu, olumsuz ve soru biçimleri anlamlı bağlamlarda sunulacak; öğrencilerin -DI, -yor ve -(y)AcAk biçimleri arasındaki anlam farklılıklarını ayırt etmelerini gerektiren okuma, dinleme ve anlamlandırma görevlerinden yararlanılacaktır. Bazı etkinliklerde Rusça, hedef biçimin anlamını ayırt etmeyi destekleyen bir araç olarak kullanılacaktır. Kontrol grubunda ise gelecek zaman geleneksel öğretim yoluyla ele alınacaktır. Uygulamadan dört-beş hafta sonra aynı ölçme aracı son test olarak uygulanacak; grupların ön test ve son test başarıları karşılaştırılacaktır. Bulgular doğrultusunda yapılandırılmış girdi etkinliklerinin Türkçe gelecek zaman öğretimindeki etkisi değerlendirilecektir.

2. Anahtar Kelimeler: İşlemleme Modeli, İşlemleme Öğretimi, yapılandırılmış girdi, gelecek zaman, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

When processing second-language input, learners may prioritize lexical cues when the same meaning is encoded by lexical and grammatical elements. In VanPatten's Processing Model, this tendency is explained by the Lexical Preference Principle and is particularly relevant to tense morphology. If learners infer future meaning from expressions such as tomorrow, next week, or two years later, they may not sufficiently process temporal information encoded by the future tense morpheme. This study investigates the effect of instruction based on VanPatten's Processing Model on learning the Turkish future tense marker -(y)AcAk by Russian-speaking Moldovan learners at the A1 level. The study is planned as a quasi-experimental pretest-posttest control group design with 20 learners, 10 in each group. Before the intervention, both groups will complete a 15-item pretest assessing their ability to distinguish past, present, and future tense forms in context. In the experimental group, instruction will be delivered through structured input activities promoting form-meaning connections. Affirmative, negative, and interrogative forms will be presented in meaningful contexts through reading, listening, and interpretation tasks requiring learners to distinguish among -DI, -yor, and -(y)AcAk. In some activities, Russian will be used as a supportive resource for interpreting the target form. The control group will receive traditional instruction. Four to five weeks later, the same instrument will be administered as a posttest, and the groups' pretest and posttest performance will be compared. The findings will be used to evaluate the effectiveness of structured input activities in teaching the Turkish future tense.

2. Keywords: Processing Model, Processing Instruction, structured input, future tense, teaching Turkish as a foreign language.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, kayhan.inan@amasya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7438-0742

Eski Türk Destanlarının Günümüze Aktarılmasında Çok Dilliliğin ve Türkçenin Rolü

The Role of Multilingualism and Turkic Languages in the Transmission of Ancient Turkic Epics to the Present Day

Zekiye Tunç[1]

1. Özet

Eski Türk destanları, Türklerin tarihî tecrübelerini, dünya tasavvurlarını, inançlarını ve kültürel değerlerini yansıtan temel anlatılardır. Sözlü gelenekte teşekkül eden bu anlatılar, ozanlar tarafından Türkçe olarak kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Bununla birlikte Türklerin geniş bir coğrafyaya yayılması ve başka kültürlerle etkileşim kurmasıyla destanlara ilişkin rivayetler Türkçenin yanı sıra Çince, Farsça ve Arapça gibi dillerde de yazıya geçirilmiştir.

Çalışmada eski Türk destanlarının günümüze aktarılmasında çok dilliliğin işlevi ve Türkçenin bu süreçteki rolü incelenmektedir. Araştırma kapsamında Uygur harfli Oğuznâme, Reşîdüddin Oğuznâmesi, Türkmenistan Türkmenleri Oğuznâmesi ve Dede Korkut Oğuznâmeleri başta olmak üzere çeşitli Oğuznâmelerin yanı sıra Yaratılış, Alp Er Tonga, Şu, Ergenekon, Bozkurt, Türeyiş ve Göç destanlarının yazıya geçirildiği diller belirlenmiştir. Bu doğrultuda Oğuznâmelerin Türkçe ve Farsça kaleme alındığı tespit edilmiştir. Yaratılış Destanı'nın iki önemli sözlü varyantı, 19. yüzyılda W. Radloff ve V. İ. Verbitskiy tarafından Altay Türklerinden derlenmiştir. Bunlardan ilki Altay Türkçesi metni ve Almanca çevirisiyle, ikincisi ise Rusça olarak yayımlanmıştır. Alp Er Tonga Destanı'na ilişkin anlatı ve şiir parçaları Farsça ve Türkçe kaynaklarda korunurken Şu Destanı Dîvânu Lugâti't-Türk'te Arapça aktarılmıştır. Bozkurt Destanı'nın erken tarihli kayıtları Çin yıllıklarında, Ergenekon Destanı'nın rivayetleri Farsça ve Türkçe kaynaklarda yer almıştır. Türeyiş Destanı Farsça, Göç Destanı ise Farsça ve Çince olarak kaydedilmiştir.

İnceleme sonucunda eski Türk destanlarının farklı dillerde kaydedilmesinin bu anlatıların varyantlarının günümüze ulaşmasına katkı sağladığı, çeşitli dönem ve kültür çevrelerinde geçirdikleri dönüşümlerin izlenmesine imkân verdiği görülmüştür. Türkçe ise destan geleneğinin başlıca taşıyıcı dili olarak söz varlığının ve kültürel unsurların korunmasında ve kuşaktan kuşağa aktarılmasında merkezî bir rol üstlenmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Türk destanları, Oğuznâmeler, Türkçe, çok dillilik, sözlü ve yazılı aktarım.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Ancient Turkic epics are foundational narratives that reflect the historical experiences, worldviews, beliefs, and cultural values of the Turkic peoples. Formed within the oral tradition, these narratives were transmitted in Turkic languages from generation to generation by bards. However, as the Turkic peoples spread across a vast geographical area and interacted with other cultures, accounts of these epics were committed to writing not only in Turkic languages but also in Chinese, Persian, and Arabic.

This study examines the function of multilingualism in the transmission of ancient Turkic epics to the present day and the role of Turkic languages in this process. It identifies the languages in which various Oghuznames—most notably the Oghuzname in the Uyghur script, Rashid al-Din's Oghuzname, the Oghuzname of the Turkmens of Turkmenistan, and the Dede Korkut Oghuznames—as well as the Creation, Alp Er Tonga, Shu, Ergenekon, Grey Wolf (Bozkurt), Türeyiş, and Migration epics were committed to writing. Accordingly, the Oghuznames were found to have been written in Turkic and Persian. Two major oral variants of the Creation Epic were collected from the Altai Turks in the nineteenth century by W. Radloff and V. I. Verbitskiy. The former was published with the text in Altai Turkic and a German translation, while the latter was published in Russian. Narrative and poetic fragments relating to the Alp Er Tonga Epic were preserved in Persian and Turkic sources. The Shu Epic was transmitted in Arabic in the Diwan Lughat al-Turk. Early records of the Grey Wolf Epic appeared in Chinese annals, while narratives of the Ergenekon Epic were preserved in Persian and Turkic sources. The Türeyiş Epic was recorded in Persian, and the Migration Epic in both Persian and Chinese.

The analysis showed that recording ancient Turkic epics in different languages contributed to the survival of their variants and made it possible to trace the transformations they underwent across various periods and cultural settings. In turn, Turkic languages, as the principal vehicles of the epic tradition, played a central role in preserving vocabulary and cultural elements and transmitting them from generation to generation.

2. Keywords: Ancient Turkic epics, Oghuznames, Turkic languages, multilingualism, oral and written transmission.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, ztunc@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4308-0704

Maniheist Türk Metinlerinde Renk Seçimleri

Colour Choices in Manichaean Turkish Texts

Eraslan Candan[1]

1. Özet

MS 3. yüzyılda Mezopotamya'da ortaya çıkan Maniheizm, asırlar içerisinde Batı Avrupa'dan Uzak Doğu'nun uç sınırlarına kadar kendine yayılma alanı bulmuş bir dini anlayış ve öğretidir. Bu büyük coğrafyada yayılma alanı bulan Maniheizm hakkında, öğretilerinin yayılabilmesi için birçok farklı dilde eser kaleme alınmış, aktarmalar yapılmıştır. 8. yüzyılda Köktürk Devleti'ne son veren Uygurlar döneminde, Ötüken'de hüküm sürerken Tang Hanedanlığı'na yardımları sonrasında, Uygur Hakanı Bögü Kağan etkilendiği bazı Maniheist seçkinleri de yanına alarak ülkesine dönmüştür. Hatta 760 yılında Maniheizm resmi din olarak kabul edilir. Hem Ötüken hem de Koço Uygur Devleti'nde varlığını sürdüren bu dini anlayışa ait metinler Türkçeye de aktarılmış ve 20. yüzyıl başında yapılan arkeolojik kazılar ve araştırma gezileri neticesinde kayıt altına alınır. Edebi metinlerde nesnelerin, kişilerin, karakterlerin, ruhsal durumun, doğa olaylarının, doğal zenginliklerin, doğa unsurlarının, hava durumlarının, dini inanışların ve olayların tasvir edilirken belli bir renkle ifade edilmesi, metnin dahil olduğu kültüre dair birçok veri sunabilmektedir. Maniheizme ait öğreti metinleri de, olay ve durumların genellikle hikaye edilerek anlatıldığı eserler oldukları için edebi metinlerde karşılaşabileceğimiz tasvirlerin yer bulduğu eserlerdir. Bu çalışmada, Maniheist Türk metinlerinde dini öğretiler anlatılırken özellikle belli renklere özel bir yer ayrılıp ayrılmadığı; din adamlarının, inananların, sıradan insanların, kutsal varlıkların, diğer canlı varlıkların, nesnelerin, doğa unsurlarının ve duyguların tarif edilişinde nasıl bir renk tasavvuruna gidildiği, dolayısıyla bu tercihlerin bilinçli bir seçim olup olmadığı, eserler özelinde renk yoğunluğunun nasıl bir görünüm arz ettiği tespit edilmeye çalışılacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Maniheizm, Eski Uygur Türkçesi, Renk, Ötüken Uygur Devleti, Koço Uygur Devleti

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Manichaeism, which emerged in Mesopotamia in the 3rd century AD, is a religious philosophy and doctrine that spread from Western Europe to the farthest reaches of the Far East over the centuries. To facilitate the dissemination of its teachings across this vast geographical area, works were written and translations were made in many different languages. During the 8th century, under the Uighurs who ended the Köktürk Empire, the Uighur Khan Bögü Khan played a vital role. While ruling in Ötüken, he returned home after assisting the Tang Dynasty, bringing with him influential Manichaean elites. Consequently, in 760, Manichaeism was officially adopted as the state religion. Texts related to this religious tradition persisted in the Ötüken and Koço Uyghur states; they were translated into Turkish and documented through early twentieth century archaeological excavations and research expeditions. In literary texts, utilizing specific colors to describe objects, people, emotional states, natural phenomena, weather conditions, and religious beliefs can provide a wealth of information about the text's underlying culture. Because Manichaean doctrinal texts generally narrate events through stories, they naturally contain these vivid descriptions. Accordingly, this study examines whether specific colors are given special prominence when describing religious teachings in Manichaean Turkish texts. We analyze how color schemes are employed to depict clergy, believers, ordinary people, sacred beings, elements of nature, and emotions; whether these choices represent conscious decisions; and what the distribution of color intensity looks like in these specific works.

2. Keywords: Manichaeism, Old Uyghur Turkish, Color, Ötüken Uyghur State, Kingdom of Qocho

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, eraslan.candan@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4646-7568

Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Yaratıcı Yazma: Farklı İstem Türlerinin Karşılaştırılması

AI-Assisted Creative Writing in Turkish Language Education: A Comparison of Different Prompt Types

Nilgün Azeken[1] *& Nurşen Kaya*[2]

1. Özet

Üretken yapay zekâ araçlarından elde edilen çıktıların niteliğinin büyük ölçüde istem (prompt) tasarımına bağlı olduğu bilinmektedir. Türkçe eğitimi alanındaki çalışmalar incelendiğinde, farklı düzeydeki istem türleri kullanılarak oluşturulan yapay zekâ öğretim etkinliklerinin niteliklerini karşılaştıran çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 6. sınıf Türkçe dersi öğretim programının "Farklı Dünyalar" teması kapsamında ChatGPT yapay zekâ aracı tarafından hazırlanan yaratıcı yazma etkinliklerinin niteliğinin, farklı istem türlerine göre nasıl değiştiğini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma türünde karşılaştırmalı doküman incelemesi deseniyle yürütülmüştür. Veri setini, sekiz yaratıcı yazma konusu için basit, yapılandırılmış ve program-ölçüt temelli istemlerle iki bağımsız üretim sonucunda elde edilen 48 yapay zekâ çıktısı oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen 16 ölçütlü analitik değerlendirme formu aracılığıyla, betimsel ve içerik analizi yöntemleriyle çözümlenmiştir. Bulgular, program ve ölçüt temelli istemlerle üretilen etkinliklerin genel nitelik puanında en yüksek ortalamaya (**$\bar{x}$=31,88/32**) ulaşarak; öğrenme çıktılarıyla uyum, amaç-süreç-değerlendirme bütünlüğü, ölçme ve değerlendirme, öz değerlendirme, farklılaştırma ve yaratıcı düşünmeyi destekleme boyutlarında diğer istem türlerinden üstün olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu istem türü, bağımsız üretimler arasında en düşük değişkenlikle daha tutarlı ve yeniden üretilebilir çıktılar sağlamıştır. Basit istemler en yüksek üretim değişkenliğini sergilerken, yapılandırılmış istemler pedagojik düzeni güçlendirmesine rağmen program ve ölçüt temelli istemlerin ulaştığı bütüncül niteliğe erişememiştir. Sonuç olarak araştırma, Türkçe öğretimi yaratıcı yazım materyali geliştirme süreçlerinde istem tasarımının içerik kalitesinin yanı sıra program uyumu, pedagojik bütünlük ve çıktıların tutarlılığını belirleyen kritik bir değişken olduğunu ortaya koymaktadır. Bulgular, eğitim amaçlı yapay zekâ uygulamalarında program ve ölçüt temelli istem tasarımının benimsenmesini ve farklı yapay zekâ modellerinde benzer çalışmaların yürütülmesini önermektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, istem türleri, yaratıcı yazma.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The quality of generative artificial intelligence outputs largely depends on prompt design. However, studies comparing AI-generated instructional activities developed through different prompt types remain limited in Turkish language education. This study examined how prompt type affected the quality of creative writing activities generated by ChatGPT for the "Different Worlds" theme in the sixth-grade Turkish language curriculum of the Türkiye Century Education Model. A comparative document analysis design was employed. The dataset comprised 48 AI-generated outputs produced through two independent generations for eight creative writing topics using simple, structured, and curriculum- and criteria-based prompts. Data were analyzed through descriptive and content analysis using a 16-criterion analytical rubric developed by the researchers. Activities generated with curriculum- and criteria-based prompts achieved the highest overall quality score (**M = 31.88/32**) and outperformed other prompt types in curriculum alignment, objective–process–assessment coherence, measurement and evaluation, self-assessment, differentiation, and support for creative thinking. They also demonstrated the lowest variability across independent generations, producing more consistent and reproducible outputs. Simple prompts yielded the greatest variability, whereas structured prompts improved pedagogical organization but failed to achieve the holistic quality provided by curriculum- and criteria-based prompts. The findings demonstrate that prompt design is a critical factor in determining content quality, curriculum alignment, pedagogical coherence, and output consistency in AI-generated creative writing activities. Accordingly, curriculum- and criteria-based prompts are recommended for educational AI applications, while further research should examine their effectiveness across different AI models.

2. Keywords: Artificial intelligence, prompt types, creative writing.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Türkçe öğretmeni, Kepez İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, nilgunazeken@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1363-7433
[2] İngilizce öğretmeni, Mahmud Celaleddin Ökten Anadolu İmam Hatip Lisesi, idolnursen@gmail.com, ORCID: 0009-0007-3037-0749

Eski Türkçeden Bugüne *Yağ* Sözcüğü ve Birleşik Yapıdaki Kullanımları

The Word *Yağ* From Old Turkish to the Present and Its Compound Usages

Emriye Sonkaya[1]

1. Özet

Yağ sözcüğü, Türkçede basit, türemiş ve birleşik yapıdaki kullanımlarıyla tarihî metinlerden itibaren tanıklanabilen temel ve işlek kök sözcüklerden biridir. Eski Türkçeden günümüze uzanan tarihsel süreçte sözcük, yalnızca "bitkisel, hayvansal ve mineral madde" gibi somut anlamlarla kullanılmamış; hem aynı bağlamda yer aldığı sözcüklerin etkisiyle hem de inanç ve kültür temelli uygulamalar neticesinde "zenginlik, yumuşaklık, tatlılık, övgü, kolaylık ve besili olma" gibi ifadeleri de içeren soyut anlamlar kazanarak anlam alanını genişletmiştir. Böylece sözcük Türk kültürü ve dünya görüşünün önemli taşıyıcılarından biri hâline gelmiştir.

Bu bildiride de *yağ* sözcüğü ve türevleriyle kurulan birleşik sözcükler, art zamanlı yöntem esas alınarak yapı ve anlam bakımından ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışma kapsamında, *yağ* sözcüğünün kullanımları *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Uigurisches Wörterbuch, Kutadgu Bilig, Dîvânu Lugâti't-Türk, Dede Korkut Kitabı, Tarama Sözlüğü, Güncel Türkçe Sözlük* ve *Derleme Sözlüğü* gibi temel metin ve sözlükler aracılığıyla tespit edilmiş; sözcüğün gıda, tıp, halk bilimi ve teknoloji gibi pek çok farklı alanda yaygın olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Yapısal incelemeler ise sözcüğün temel ve mecaz anlamlarıyla birleşik sözcük oluşumunda etkin bir biçimde yer aldığını göstermiştir.

Elde edilen veriler; *yağ* sözcüğünün yalnızca dil bilgisel bir unsur olmadığını, aynı zamanda Türk milletinin doğayı algılayış biçimini, maddi ve manevi değerlerini yansıtan kültürel bir kod olduğunu ortaya koymaktadır. Bildiri sonucunda, sözcük türetme mekanizmalarının milletlerin zihin dünyasıyla olan doğrudan bağını *yağ* örneği üzerinden somutlaştırmak amaçlanmış; bu tür art zamanlı çalışmaların Türk dilinin söz varlığı hazinesini kavramadaki önemine dikkat çekilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: *Yağ*, Eski Türkçe, Türkiye Türkçesi, Birleşik Sözcük, Anlam Bilimi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The word *yağ* is a fundamental and productive root word in Turkish, attested from historical texts to the present in simple, derived, and compound forms. Throughout its historical development, it has denoted not only concrete meanings such as "vegetable, animal and mineral substance", but also abstract concepts including "wealth, softness, sweetness, praise, ease and being well-fed". Contextual associations, beliefs and cultural practices have contributed to this semantic extension. Thus, the word has become one of the important carriers of Turkish culture and worldview.

In this paper, compound words formed with the word *yağ* and its derivatives are examined in detail in terms of their structure and meaning, based on a diachronic approach.

Within the scope of this study, the uses of *yağ* were identified through major texts and dictionaries, including *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish*, *Uigurisches Wörterbuch*, *Kutadgu Bilig*, *Dîvânu Lugâti't-Türk*, *Dede Korkut Kitabı*, *Tarama Sözlüğü*, *Güncel Türkçe Sözlük* and *Derleme Sözlüğü*. The findings reveal its diverse uses in food, medicine, folklore and technology, while structural analyses further reveal that it actively contributes to compound formation through both literal and figurative meanings.

The findings demonstrate that *yağ* is not merely a grammatical element but also a cultural code reflecting the Turkish people's perception of nature and material and spiritual values. The study concretizes the direct relationship between word-formation mechanisms and a society's worldview through *yağ*, emphasizing the significance of diachronic studies in understanding the lexical richness of Turkish.

2. Keywords: *Yağ*, Old Turkish, Turkey Turkish, Compound Word, Semantics

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., sonkayaemriye@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5802-1184

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Etkinlik ve Materyal Geliştirme Dersinde Yapay Zekâ Kullanma Durumlarının İncelenmesi[1]

An Examination of Pre-Service Turkish Language Teachers' Use of Artificial Intelligence in the Activity and Material Development Course

Fetullah Uyumaz[2]/Fetullah Uyumaz[3]

1. Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının Etkinlik ve Materyal Geliştirme dersi kapsamında öğretim materyali tasarlarken yapay zekâ teknolojilerini (LLM'ler, görsel oluşturucular, sunum araçları, video ve ses oluşturucular vb.) kullanma durumlarını, bu araçlara yönelik tutumlarını ve karşılaştıkları olanaklar ile sınırlılıkları incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim (fenomenoloji) deseninde tasarlanmıştır. Burada amaç mevcut bir durumu belirli yönlerden ortaya koymak ve çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören ve ilgili dersi daha önce alan dördüncü sınıf Türkçe öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında toplamda 15 Türkçe Öğretmeni adayıyla yarı yapılandırılmış form aracılığıyla görüşme yapılacaktır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanacaktır. Burada amaç öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilmeleri ve fenomene ait bilgileri derinlemesine ortaya koymaktır. Elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılacaktır. Veriler araştırmacı tarafından elde edildikten sonra tema, kategori ve kodlar şeklinde ayrılacaktır. Bu şekilde öğretmen adaylarına ait görüşler sistematik bir biçimde tablolar aracılığıyla verilecektir. Araştırma, öğretmen adaylarının dijital olanakları alan bilgileriyle birleştirip nasıl uyguladıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmanın ayrıca dil öğretiminde yapay zekâ entegrasyonuna ilişkin alan yazınına katkı sunması beklenmektedir. Çalışmanın sonucunda elde edilen verilerden hareketle çeşitli önerilerde bulunulacak ve yapay zekânın öğretmen eğitiminde üstlendiği rol hakkında da yorumda bulunulacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, materyal geliştirme, etkinlik tasarımı, yapay zekâ, öğretmen adayları

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The aim of this study is to examine Turkish language teacher candidates' use of artificial intelligence technologies (LLMs, image generators, presentation tools, video and audio generators, etc.) while designing instructional materials within the scope of the Instructional Activities and Material Development course, as well as their attitudes toward these tools and the opportunities and limitations they encounter. The study is designed according to the phenomenological design, one of the qualitative research approaches. The purpose is to reveal the current situation from specific perspectives and to offer suggestions for potential solutions. The study group will consist of fourth-year Turkish language teacher candidates who are studying in the Department of Turkish Language Education at Atatürk University during the 2025–2026 academic year and who have previously taken the relevant course. Within the scope of the study, interviews will be conducted with a total of 15 Turkish language teacher candidates using a semi-structured interview form. The data will be collected through a semi-structured interview form developed by the researcher. The purpose of using this method is to enable the participants to express themselves comfortably and to explore their knowledge and experiences related to the phenomenon in depth. Content analysis will be employed to analyze the qualitative data obtained. After the data are collected by the researcher, they will be organized into themes, categories, and codes. In this way, the views of the teacher candidates will be presented systematically in tables. The study aims to reveal how teacher candidates integrate digital opportunities with their subject-matter knowledge and apply them in practice. The study is also expected to contribute to the literature on the integration of artificial intelligence into language teaching. Based on the findings obtained from the study, various recommendations will be proposed, and interpretations will be made regarding the role of artificial intelligence in teacher education.

2. Keywords: Turkish language instruction, materials development, activity design, artificial intelligence, teacher candidates

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[2] Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi, fetullah.uyumaz@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0274-8640
[3] Research Assistant Dr., Ataturk University, fetullah.uyumaz@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0274-8640

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenme Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi [1]

An Investigation of the Views of Students Learning Turkish as a Foreign Language on AI-Supported Language Learning Applications

Fetullah Uyumaz [2] / *Fetullah Uyumaz* [3]

1. Özet

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin yapay zekâ destekli dil öğrenme uygulamalarına (ChatGPT, Gemini, Canva, Kahoot, Claude, Duolingo, Grammarly, yapay zekâ tabanlı konuşma botları vb.) ilişkin görüşlerini, kullanım alışkanlıklarını ve bu araçların Türkçe öğrenme süreçlerine olan etkilerini detaylı biçimde incelemektir. Niteliğe dayalı araştırmalardan olgubilim (fenomenoloji) deseninde kurgulanacaktır. Amaç fenomene ait içeriği çeşitli yönleriyle ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2026-2027 eğitim-öğretim yılında Atatürk Üniversitesi TÖMER bünyesinde A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerinde Türkçe öğrenim gören toplamda 15 uluslararası öğrenci oluşturacaktır. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşü doğrultusunda kapsam geçerliği sağlanan 12 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanacaktır. Görüşmeler katılımcıların tercihine göre yüz yüze veya çevrim içi ortamda kaydedilerek deşifre edilecektir. Elde edilen nitel verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılacaktır. Araştırmada öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmede yapay zekâ uygulamalarından nasıl yararlandıkları, bu araçların sunduğu çeşitli avantajlar ile karşılaşılan dilsel ve kültürel sınırlılıklar bütüncül bir yaklaşımla ortaya konacaktır. Ayrıca, anlık dönüt mekanizmalarının ve kişiselleştirilmiş öğrenme alanlarının dil kaygısı üzerindeki etkileri de değerlendirilecektir. Elde edilen bulguların, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ entegrasyonuna, öğretim materyali tasarımına, müfredat geliştirme çalışmalarına ve dil öğrenenlerin bireysel öğrenme özerkliklerinin desteklenmesine yönelik alan yazınına özgün katkılar sunması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ, dil öğrenme uygulamaları, öğrenci görüşleri

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The aim of this study is to examine in detail the views and usage habits of international students learning Turkish as a foreign language regarding AI-supported language learning applications (ChatGPT, Gemini, Canva, Kahoot, Claude, Duolingo, Grammarly, AI-based conversational bots, etc.), as well as the effects of these tools on their Turkish language learning processes. The study will be designed according to the phenomenological design, one of the qualitative research approaches. The purpose is to explore the phenomenon comprehensively from various perspectives. The study group will consist of a total of 15 international students studying Turkish at A1, A2, B1, B2, and C1 levels at Atatürk University TÖMER during the 2026–2027 academic year. Data will be collected through a 12-question semi-structured interview form developed by the researcher, with its content validity established based on expert opinions. Depending on the participants' preferences, the interviews will be conducted either face-to-face or online, recorded, and transcribed. Content analysis will be employed to analyze the qualitative data obtained. The study will holistically examine how students utilize artificial intelligence applications to develop their listening, speaking, reading, and writing skills, as well as the various advantages offered by these tools and the linguistic and cultural limitations they encounter. In addition, the effects of instant feedback mechanisms and personalized learning environments on language anxiety will be evaluated. The findings are expected to make original contributions to the literature on the integration of artificial intelligence into teaching Turkish as a foreign language, instructional material design, curriculum development, and the promotion of language learners' individual learning autonomy.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, language-learning apps, student opinions

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[2] Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi, fetullah.uyumaz@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0274-8640
[3] Research Assistant Dr., Ataturk University, fetullah.uyumaz@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0274-8640

Diril- Fiilinin Yapısı Üzerine

Morphological Structure of the Verb 'Diril-'

Ahmet Turan DOĞAN[1]

1. Özet

Türkçede kelime köklerinin ve eklerin hem kategorileri hem de işlevleri araştırmacılar tarafından farklı biçimlerde değerlendirilmektedir. Bu farklı değerlendirmelere Türkçenin eklemeli yapısının sebep olduğu söylenebilir. Ancak, Türkçenin eklerinin ve bunların değerlendirilmesiyle ilgili ihtilafların sebebi Türkçenin kendisi değil, onu ele alan araştırmacıların farklı açılardan konuya yaklaşmasıdır. Hâlbuki Türkçe, kelime kökleri, ekleri ve bunların cümle içindeki kullanım ve anlamları bakımından kendi içinde mantıklı bir dildir. Bu sebeple, konuların örnekler çerçevesinde akılcı olarak ele alınması gerekir. Bu açıdan bakıldığında, Türkçede dikkat çeken konulardan biri de diril- fiiliyle ilgili yapılan değerlendirmelerdir. Söz konusu fiil, Türkiye Türkçesinde ve tarihî lehçelerde yapılan çalışmalarda genel olarak tir-i-l- > dir-i-l- biçiminde tahlil edilmektedir. Ancak, bu değerlendirmelerde tir- fiil kökü ve -l- eki için verilen anlamlandırmaların ve değerlendirmelerin birbirini tutmadığı görülür. Yapılan çalışmalara bakıldığında bu değerlendirmelerin, kelime kök anlamının ve -l- ekinin kelimede oluşturduğu anlamın Türkçenin kök-ek düzeni bakımından gözden geçirilmesi gereklidir. Bunun yanında kelimenin dir-i+l- biçiminde tahlil edilebilme ihtimali de ele alınıp bu konuda bir karşılaştırma yapılmalıdır. Bu çalışmada da söz konusu kelimenin hem tarihî metinlerden hem de çağdaş metinlerden tespit edilen örnekleri incelenmiş ve kelime kökü, üzerine gelen eklerin işlevleri, kelimenin tahlili, kelimenin sözlüksel veya dilbilgisel anlam değişimleri ve tarihî metin sözlüklerinde söz konusu kelime ve kökünün nasıl ele alınması gerektiği değerlendirilmiştir. Böylece de Türkçe kelimelerin yapı değerlendirmesiyle ilgili örnek bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, dilbilgisi, biçimbilgisi, diril-, ek.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In Turkish, the categories and functions of word roots and the suffixes are interpreted in various ways by researchers. It can be said that the agglutinative nature of Turkish gives rise to these differing interpretations. However, the root cause of the disagreements regarding Turkish suffixes and their analysis lies not in the language itself, but in the diverse perspectives adopted by the researchers. In reality, Turkish possesses an internally logical structure regarding word roots, suffixes, and their usage and meanings within sentences; therefore, these topics require a rational approach grounded in examples. From this perspective, the analyses concerning the verb diril- are particularly noteworthy. In studies covering both Turkey Turkish and historical dialects, this verb is generally analyzed as tir-i-l- > dir-i-l-. However, inconsistencies are evident in the interpretations and semantic assignments attributed to the verb root tir- and the suffix -l-. A review of existing studies suggests a need to re-examine these interpretations, especially the root meaning and the semantic contribution of the suffix within the framework of Turkish root-suffix morphology. Furthermore, the possibility of analyzing the word as dir-i+l- should be considered and compared against the prevailing view. This study examines examples of the word drawn from both historical and contemporary texts, evaluating the word root, the functions of the attached suffixes, the morphological analysis, lexical or grammatical meaning, and the appropriate treatment of the word and its root in historical dictionaries. Also, the study aims to provide a model analysis for the structural evaluation of Turkish.

2. Keywords: Turkish, grammar, morphology, diril-, suffix.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Harran Üniversitesi, ahmetturanndogan@harran.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9173-7558

Kültürel Hibritleşme Bağlamında Dil ve Kimlik Dönüşümü: Göçmenlerin Türkçe Öğrenme Deneyimlerinde "Bensizlik İkiliği"[1]

Language and Identity Transformation in the Context of Cultural Hybridization: The "Duality of Selflessness" in Migrants' Experiences of Learning Turkish Title

Zozan Aslan[2] & Bilal Ferhat Karadağ[3]

1. Özet

Bu araştırma, Türkiye'ye göç etmiş bireylerin Türkçe öğrenme süreçlerinde yaşadıkları dilsel, kültürel ve kimliksel dönüşümü kültürel hibritleşme çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Alanyazında göç, dil öğrenimi ve kimlik ilişkisi kültürlenme ve melezlik kuramları çerçevesinde tartışılmakla birlikte iki kültür arasında tam aidiyet kuramama deneyimini doğrudan odağına alan çalışmalar sınırlıdır. Çalışmada, göçmen bireyin ne köken kültürüne ne de ev sahibi kültüre tam ve kalıcı biçimde ait olamaması sonucunda iki kimlik alanı arasında yaşadığı bölünmüşlüğü karşılamak üzere "bensizlik ikiliği" kavramı önerilmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde yürütülen çalışmanın katılımcıları, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen, en az beş yıldır Türkiye'de yaşayan ve Türkçeyi Türkiye'de öğrenmiş altısı kadın dördü erkek toplam on yetişkin göçmendir. Veriler, alan uzmanı görüşüne başvurularak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla yüz yüze ve çevrim içi görüşmeler aracılığıyla toplanmış, içerik analizi yöntemiyle çözümlenerek dört tema ve bunlara bağlı kodlara ulaşılmıştır. Bulgular, Türkçe öğrenmenin katılımcılar açısından sadece dilsel yeterlik kazanma süreci olmadığını, aidiyet duygusu, kültürel uyum, benlik algısı ve kimlik konumlanmasını da kapsayan dönüştürücü bir deneyim olduğunu göstermektedir. Katılımcılar kendini ifade edememe, telaffuz kaygısı, ana dilin geri çekilmesi, kültürel davranış belirsizliği ve toplumsal kabul sorunları yaşadıklarını belirtmiştir. Kimlik tanımlamaları hibrit kimlik, çift yönlü kimlik, zorunlu kimlik ve bölünmüş kimlik biçiminde çeşitlenmiştir. Bazı katılımcılar hem köken hem de ev sahibi topluma karşı yabancılık hissettiklerini ifade etmiştir. Sonuçta göçmenlere yönelik Türkçe öğretiminin, dil bilgisi ve iletişim becerileriyle sınırlı kalmaması, kültürlerarası duyarlılık, ana dil farkındalığı, psikolojik güven ve aidiyet geliştirme boyutlarını da içerecek biçimde yapılandırılması gerektiği önerilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Göç, kültürel hibritleşme, Türkçe öğrenimi, kimlik dönüşümü, bensizlik ikiliği.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to examine the linguistic, cultural, and identity-related transformations experienced by migrants in Türkiye during their process of learning Turkish, within the framework of cultural hybridization. Although the relationship between migration, language learning, and identity has been discussed in the literature through acculturation and hybridity theories, studies that directly focus on the experience of being unable to establish full belonging to either culture remain limited. The study proposes the concept of "the duality of selflessness" to account for the sense of division that migrants experience between two identity domains when they can belong fully and permanently neither to their culture of origin nor to the host culture. The study was conducted using a phenomenological design, one of the qualitative research approaches. The participants, determined through criterion sampling, are ten adult migrants (six women and four men) who have lived in Türkiye for at least five years and learned Turkish in Türkiye. The data were collected through a semistructured interview form developed with expert opinion, in face-to-face and online interviews, and were analyzed through content analysis, yielding four themes and their associated codes. The findings show that learning Turkish is not merely a process of acquiring linguistic proficiency but a transformative experience that also encompasses sense of belonging, cultural adaptation, self-perception, and identity positioning. Participants reported an inability to express themselves, pronunciation anxiety, the withdrawal of their mother tongue, uncertainty about cultural behavior, and problems of social acceptance. Their identity definitions varied as hybrid identity, dual identity, imposed identity, and divided identity. Some participants stated that they felt like strangers to both their community of origin and the host society. In conclusion, it is suggested that the teaching of Turkish to migrants should not be limited to grammar and communication skills but should be structured so as to also include the dimensions of intercultural sensitivity, mother-tongue awareness, psychological security, and the development of belonging.

2. Keywords: Migration, cultural hybridization, Turkish language learning, identity transformation, duality of non-belonging.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, aslannzozan@gmail.com, ORCID: 0009-0002-1970-3219
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, bfkaradag@erzincan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5301-2860

Türkçede Yarı-Grammemler ve İşaretleyicileri: Çekimsel ve Türetimsel Morfoloji Arasında

Quasi-Grammemes and Their Markers in Turkish: Between Inflectional and Derivational Morphology

Nuh Doğan[1]

1. Özet

Geleneksel Türkçe biçim bilgisi çalışmalarında ekler ekseriyetle yapım ve çekim ekleri olmak üzere ikili bir sınıflandırmaya tabi tutulur. Bu yaklaşımda yapım eklerinin sözlüksel/türetimsel anlamları, çekim eklerinin ise dil bilgisel kategori ve anlamları (grammems) üstlendiği kabul edilir. Ancak dil biliminde türetimsel ve çekimsel biçimbirim sınıfları her zaman keskin çizgilerle ayrılmamakta; dilin gelişimi ve sürekliliği morfolojide ara ve gri alanlar doğurmaktadır. *Yarı-gramem* kavramı hem türetimsel hem de çekimsel biçimbirimlerin özelliklerini paylaşan bu ara alanı açıklamak açısından oldukça işlevseldir. Yarı-grammemler, düzenli türetimsellik sergilemelerine karşın tam teşekküllü dil bilgisel kategorilerin temel ölçütü olan "zorunluluk" niteliğini taşımayan, gramatikalleşme sürecindeki ara birimlerdir. Türkçenin biçim bilgisi yarı-gramem işaretleyicileri bakımından oldukça zengindir. Nitekim *-sIz* ekinin alan yazındaki kaynaklarda hem yapım eki hem de "yokluk durumu" çekim eki olarak değerlendirilmesi veya *-Iver-* biçimbiriminin geniş türetimsel potansiyeli yarı-gramem niteliklerinin belirgin bir sonucudur. Ya-gramem işaretleyicileri, *anne-m-siz* ve *para-sız-lık* örneklerinde görüldüğü üzere hem yapım hem de çekim eklerinin dil bilgisel davranışlarını eş zamanlı sergileyebilmektedir. Ayrıca *sandalyesiz*, *ceketsiz*, *kesivermek* ve *düşüvermek* gibi kök anlamın değişmediği, düzenli türetilebilen biçimlerin Türkçe Sözlük'te ayrı birer sözlük birimi olarak kaydedilmesi, sözlüksel türetim ile dil bilgisel kategori arasındaki bu teorik ikiliğin sözlük bilimine doğrudan yansıdığını göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçedeki sayısı azımsanamayacak kimi biçimbirimlerin ne saf türetimsel ne de tam çekimsel kategorilere indirgenebileceğini, bu yapıların "yarı-gramem" olarak nitelendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktır. Çalışmada, Türkçedeki ara alan biçimbirimlerinin dil bilgisel anlam sınıfları ve biçimsel dökümü yapılarak hem kuramsal dil bilgisi incelemelerine hem de sözlükçülük uygulamalarına yönelik bütüncül ve yeni bir yaklaşım sunulması amaçlanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe ekler, dil bilgisel anlam, kategori, gramem, yarı-gramem.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In traditional Turkish morphology, suffixes are predominantly subjected to a binary classification into derivational and inflectional suffixes. Here, derivational suffixes express lexical meanings, whereas inflectional suffixes convey grammatical categories (grammemes). However, derivational and inflectional morpheme classes are not separated by sharp boundaries; language evolution gives rise to intermediate gray areas in morphology. The concept of the "quasi-grammeme" is exceptionally functional in explaining this intermediate zone sharing characteristics of both morpheme types. Quasi-grammemes are intermediate units undergoing grammaticalization that, despite exhibiting regular productivity, lack the criterion of "obligatoriness," fundamental to fully-fledged grammatical categories. Turkish morphology is notably rich in quasi-grammeme markers. Indeed, evaluating the suffix *-sIz* in literature both as a derivational suffix and a case marker of "absence," or the broad productive potential of the morpheme *-Iver-*, clearly stems from their quasi-grammemic nature. As seen in *anne-m-siz* and *para-sız-lık*, these markers can simultaneously display behaviors of both suffix types. Furthermore, recording regularly derived forms with unchanged root meanings—such as *sandalyesiz*, *ceketsiz, kesivermek* and *düşüvermek*—as separate lexical entries in the Turkish Dictionary (Türkçe Sözlük) demonstrates how this theoretical dichotomy directly impacts lexicography. The aim of this study is to demonstrate that a significant number of morphemes in Turkish cannot be reduced to purely derivational or fully inflectional categories and should be characterized as "quasi-grammemes." By establishing a grammatical meaning classification and formal inventory of these intermediate-domain morphemes, the study offers a holistic and novel approach directed toward both theoretical grammar studies and lexicographical practices.

2. Keywords: Turkish suffixes, grammatical meaning, grammatical category, grammeme, quasi-grammeme

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nuhdogan55@hotmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8935-8428

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Türkçe Dersinin İşlevselliği: OMÜ TÖMER Örneği

The Functionality of the "Academic Turkish" Course in Teaching Turkish as a Foreign Language: The Case of OMU TÖMER

Çağkaanhalil KAPLAN[1]

1. Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ana dili Türkçe olmayan bireylere Türkçeyi dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri doğrultusunda sistemli, yöntemli ve kültürlerarası bir yaklaşımla öğretme sürecidir. Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde lisans/lisansüstü eğitimde tamamlayıcı rol oynayan "Akademik Türkçe" dersi, uluslararası öğrencilerin yükseköğretimdeki ders takibi, bilimsel araştırma yapma ve özgün akademik metin üretme becerilerini geliştirerek onların akademik ve entelektüel başarıya ulaşmalarını sağlar. Bu nedenle "Akademik Türkçe" dersinin çıktılarının işlevsel olması ve öğrencilerin karşılaştıkları engellere karşı çözüm sağlaması önemlidir; bu doğrultuda ders çıktılarının ve öğrenci ile eğitmen görüşlerinin bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi, dilsel engellerin ve akademik ihtiyaçların doğru tespiti, nitelikli bir eğitim-öğretim ortamının sağlanması açısından elzemdir. Bu araştırmada, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (OMÜ TÖMER) bünyesinde eğitimini tamamlamış öğrencilerin aldıkları "Akademik Türkçe" eğitiminin lisans/lisansüstü öğrenimlerine katkılarını belirlemek, bu derse ilişkin görüş ve önerilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Nitel araştırma desenine uygun olarak tasarlanan bu çalışmada, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılacaktır. Çalışmanın verileri, öğrenciler ve eğitim sürecini doğrudan yürüten eğitmenler olmak üzere iki farklı hedef gruba yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla elde edilecektir. Bu yönüyle çalışma hem öğrenci hem de eğitmen algılarını eş zamanlı ele alarak Akademik Türkçe öğretimi alanındaki sınırlı literatüre özgün ve bütüncül bir veri kaynağı sunmayı hedeflemektedir. Transkripte edilecek görüşmeler içerik analizine tabi tutularak detaylıca irdelenecek, yorumlanacak ve belirli tema ile alt kategorilere ayrıştırılacaktır. Araştırmadan elde edilecek bulguların, Akademik Türkçe öğretim müfredatlarının geliştirilmesine, öğretim materyallerinin niteliğinin artırılmasına ve uluslararası öğrencilerin yükseköğretimdeki akademik uyum ile entegrasyon süreçlerine önemli katkılar sunması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Akademik Türkçe, OMÜ TÖMER, Uluslararası Öğrenciler, Akademik Uyum

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Teaching Turkish as a foreign language systematically instructs non-native speakers in listening, speaking, reading, and writing skills through an intercultural approach. Within this framework, the "Academic Turkish" course plays a complementary role in higher education, fostering international students' academic success by enhancing their abilities to follow lectures, conduct research, and produce original academic texts. Therefore, ensuring functional course outcomes that address student challenges is crucial. Evaluating these outcomes along with student and instructor perspectives through a holistic approach is essential to identify linguistic barriers and ensure a high-quality educational environment. This study aims to determine the contributions of "Academic Turkish" courses at Ondokuz Mayıs University Language Education Teaching Application and Research Center (OMU TÖMER) to students' undergraduate/graduate studies and to reveal their views and suggestions. Designed as a qualitative study, it uses semi-structured interview forms to collect data from both students and instructors. Thus, the research provides an original, holistic data source for the limited literature by simultaneously addressing student and instructor perceptions. Transcribed interviews will undergo content analysis to be examined, interpreted, and classified into specific themes and subcategories. The findings are expected to contribute significantly to developing Academic Turkish curricula, improving instructional materials, and supporting international students' academic adaptation and integration into higher education

2. Keywords: Turkish as a Foreign Language, Academic Turkish, OMU TÖMER, International Students, Academic Adaptation

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Yüksek lisans öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, cagkaankpln@gmail.com, ORCID: 0009-0000-1106-573X

Türk Atasözlerinde Sayılar

Numbers in Turkish Proverbs

Dilan Tapar[1]

1. Özet

Diller, yazılı metinlerle tanıklanmadan önce sözlü kültür geleneği içerisinde varlıklarını sürdürmüştür. Sözlü kültür, nesiller ve çağlar arasında aktarılarak toplumların kültürel kimliklerinin oluşumunda önemli bir rol oynamıştır. Yazılı dil geleneğinin gelişmesiyle birlikte etkisini sürdüren sözlü kültürün temel unsurlarından biri de atasözleridir. Türk dili açısından önemli bir sözlü kültür unsuru olan atasözleri, toplumun tarihsel deneyimlerinin ve gözlemlerinin kısa ve özlü biçimde aktarılması -izdüşümü-bakımından dikkat çekmektedir. Bu bağlamda atasözleri, hem gerçek hem de sembolik anlamlarıyla hayata dair çeşitli işlevlere (uyarı, caydırma, dikkat çekme, telkin etme, öğüt verme) sahiptir. Çalışmada, meramı açık ve öz cümlelerle anlatımın temel yollarından biri olan atasözlerine sayılar ışığında bakılmaktadır.

Çalışmanın amacı, sayıların atasözlerinin anlam dünyasına sunduğu işlevlerin tespiti ve Türk kültürünün aktarımına sunduğu katkının ortaya konulmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve durum çalışması deseni kullanılmıştır. Elde edilen veriler Belgin Tezcan Aksu, Şükrü Halûk Akalın ve Recep Toparlı'nın hazırladığı *Türk Atasözleri Sözlüğü* (2022) adlı eserden derlenmiştir. Verilerin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme, analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Bulgular, sayı türleri ve sayıların atasözlerindeki işlevleri olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular, sayıların Türk atasözlerinde yalnızca nicelik bildiren dilsel unsurlar olmadığını, çeşitli işlevler üstlenerek atasözlerinin anlamını pekiştiren unsurlar olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu doğrultuda sayıların, Türk atasözlerinde anlamın işlevsel yapısına ve kültür aktarımına katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Türk dili, atasözleri, sayılar, anlam bilimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Languages existed within oral cultural traditions before being evidenced by written texts. Oral culture, passed down through generations and eras, has played a significant role in shaping the cultural identities of societies. Proverbs are one of the fundamental elements of oral culture, which has continued to exert its influence alongside the development of written language tradition. Proverbs, an important element of oral culture in the Turkish language, are noteworthy for their concise and succinct way of conveying the historical experiences and observations of society. In this context, proverbs, both in their literal and symbolic meanings, have various functions related to life (warning, deterring, drawing attention, persuading, giving advice). This study examines proverbs, one of the fundamental ways of expressing meaning clearly and concisely, through the lens of numbers.

The aim of this study is to identify the functions that numbers offer to the semantic world of proverbs and to reveal their contribution to the transmission of Turkish culture. A qualitative research approach was adopted in the study, and a case study design was used. The data obtained was compiled from the work titled *Dictionary of Turkish Proverbs* (2022) prepared by Belgin Tezcan Aksu, Şükrü Haluk Akalın, and Recep Toparlı. In the data collection process, criterion sampling, a type of purposive sampling method, was used, and content analysis was used in the analysis. The findings were examined under two main headings: types of numbers and the functions of numbers in proverbs. The findings of the study show that numbers in Turkish proverbs are not merely quantitative linguistic elements, but are used as elements that reinforce the meaning of the proverbs by undertaking various functions. Accordingly, it has been concluded that numbers contribute to the functional structure of meaning and cultural transmission in Turkish proverbs.

2. Keywords: Turkish language, proverbs, numbers, semantics.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Siirt Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, dilan.tapar@siirt.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9910-2872.

Fransızca-Osmanlıca Askerî Sözlükteki Türkçe Söz Yapımı: Şakir Paşa'nın Portatif Dictionnaire Français-Ottoman Adlı Eserinden Örnekler

Turkish Word Formation in a French-Ottoman Military Dictionary: Examples from Şakir Paşa's Portatif Dictionnaire Français-Ottoman

Ebubekir ERASLAN[1]

1. Özet

XIX. yüzyıl Osmanlı Türkçesi; bir yandan Arapça ve Farsça kökenli söz varlığının yoğun biçimde kullanıldığı, öte yandan Türkçenin kendi yapım ekleriyle işletilen bir söz türetme geleneğinin başladığı bir dönemdir. Askerî terminolojinin Fransızcadan Osmanlıcaya aktarıldığı iki dilli sözlükler, bu işletimin izlerini takip etmek için değerli birer kaynaktır.

Bildiride; Şakir Paşa'nın Portatif Dictionnaire Français-Ottoman adlı sözlüğündeki Türkçe karşılıklar bölümü taranarak elde edilen veriler, madde başlarında yer alan Türkçe kökenli türemiş sözcükler tespit edildikten sonra dört ana kategoride sınıflandırılmıştır. Çalışmanın amacı, XIX. yüzyıl sonu Osmanlı Türkçesinde Türkçe söz yapımının işlekliğini somut örneklerle ortaya koymaktır.

Betimleyici tarama modeliyle yürütülen çalışmada sözlüğün yaklaşık 4700 madde başı taranmış, Türkçe karşılıklar içinden kök+ek yapısı taşıyan sözcükler ayıklanarak morfolojik çözümlemeye tabi tutulmuştur. İsimden isim yapım ekleri kategorisinde +lIk (acentelik), +CI (muhasebeci), +lI (süratli) ve +sIz (köksüz) gibi ekler işlek biçimde kullanılmaktadır. Fiilden isim yapım ekleri arasında-(y)Iş (görünüş) ve -mA (yaklaşma) öne çıkmaktadır. İsimden fiil yapım eklerinde +lA- (bağlamak) ve +lAş- (uzlaşmak) gibi biçimler kayıtlıdır. Fiilden fiil yapım ekleri kategorisindeyse -DIr- (indirmek) ve -t- (doğrultmak) gibi örnekler vardır.

Elde edilen bulgular; sözlüğün Fransızca soyut ve teknik kavramları Türkçeye aktarırken sıklıkla Arapça-Farsça kökenli sözcüklere başvurulduğunu, gündelik ve somut kavram alanlarındaysa Türkçe kök ve eklerin oldukça işlek biçimde kullanıldığını göstermektedir.

Söz konusu çalışma; XIX. yüzyıla ait iki dilli bir askerî sözlüğün, tarihî Türkçe söz yapımı araştırmaları için zengin bir veri kaynağı meydana getirdiğini ortaya koymaktadır. Çalışmanın hem tarihî Türkçe sözlük bilimi hem de Osmanlı Türkçesi söz varlığının eşzamanlı ve artzamanlı incelemelerine katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Şakir Paşa, Portatif Dictionnaire Français-Ottoman, Türkçe söz yapımı, Osmanlı Türkçesi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Nineteenth-century Ottoman Turkish was a period marked, on the one hand, by the intensive use of Arabic- and Persian-origin vocabulary and, on the other, by the emergence of a native word-formation tradition operating through Turkish derivational suffixes. Bilingual dictionaries that transferred military terminology from French into Ottoman Turkish are valuable sources for tracing this process.

This paper identifies the Turkish-origin derived words among the headwords by scanning the Turkish-equivalents section of Şakir Paşa's Portatif Dictionnaire Français-Ottoman and classifies them into four main categories. The study aims to demonstrate, through concrete examples, the productivity of Turkish word formation in late nineteenth-century Ottoman Turkish.

Following a descriptive survey model, approximately 4,700 headwords were scanned, and words with a root+suffix structure were isolated from the Turkish equivalents and subjected to morphological analysis. Among noun-from-noun suffixes, +lIk (acentelik), +CI (muhasebeci), +lI (süratli) and +sIz (köksüz) are productively attested. Among noun-from-verb suffixes, -(y)Iş (görünüş) and -mA (yaklaşma) are prominent. Verb-from-noun suffixes include +lA- (bağlamak) and +lAş- (uzlaşmak), while verb-from-verb suffixes include -DIr- (indirmek) and -t- (doğrultmak).

The findings show that the dictionary frequently resorts to Arabic-Persian-origin words when rendering abstract and technical French concepts into Turkish, whereas Turkish roots and suffixes are used quite productively in everyday, concrete conceptual domains.

The study demonstrates that a nineteenth-century bilingual military dictionary constitutes a rich data source for research on historical Turkish word formation, and it is expected to contribute both to historical Turkish lexicography and to synchronic and diachronic studies of Ottoman Turkish vocabulary.

2. Keywords: Şakir Pasha, Portatif Dictionnaire Français-Ottoman, Turkish word formation, Ottoman Turkish.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ebubekireraslan@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3713-1242

Bulgaristan'ın Dobriç (Hacıoğlu Pazarcık) İlçesi Yer Adlarında Yaşayan Türkçe

The Survival of Turkish in the Place Names of Dobrich (Hacıoğlu Pazarcık) District, Bulgaria

Menent SHUKRİEVA[1]

1. Özet

Bu çalışma, Bulgaristan Cumhuriyeti Jeodezi, Haritacılık ve Kadastro Ajansının Kadastro ve İdari Bilgi Sistemi (KAİS) verilerine dayanarak Hacıoğlu Pazarcık (Dobriç) ilçesinde yer alan Türkçe yer adlarını tespit etmeyi ve bunları anlamlarına göre sınıflandırmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında Hacıoğlu Pazarcık ilçesine bağlı toplam 68 yerleşim yeri incelenmiş, bu yerleşimlerde Türkçe kökenli veya Türkçe unsurlar (kelime, ek ve yapı özellikleri) içeren yer adları belirlenmiştir. Elde edilen veriler, daha önce Şumnu ilçesi ve Silistre ilçesi üzerine gerçekleştirilen çalışmada kullanılan yöntem esas alınarak sistematik biçimde tasnif edilmiş ve tematik kategoriler altında değerlendirilmiştir. Bu bağlamda yer adları; tabiî çevre unsurları, topoğrafik özellikler, su kaynakları, bitki örtüsü, tarım ve hayvancılık faaliyetleri, insan ve toplum hayatı ile askerî unsurlar gibi başlıklar altında incelenmiştir. Çalışmada yalnızca saf Türkçe yer adları değil, aynı zamanda Türkçe ve Bulgarca unsurların birleşmesiyle oluşmuş hibrit yapılar da değerlendirmeye dahil edilmiştir. Bu durum, bölgedeki dilsel ve kültürel etkileşimin sürekliliğini göstermesi açısından önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular, Hacıoğlu Pazarcık bölgesinde Türkçe yer adlarının özellikle topoğrafya, tarım, hayvancılık vs. ile ilgili alanlarda yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Ayrıca bu yer adlarının, Osmanlı dönemindeki iskân politikaları ve sosyo-ekonomik faaliyetlerle doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak çalışma, Hacıoğlu Pazarcık ilçesindeki Türkçe toponiminin tarihî, kültürel ve dilsel açıdan önemli bir veri kaynağı olduğunu ortaya koymakta ve Balkanlardaki Türk varlığının izlerini yer adları üzerinden takip etmeye katkı sağlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, yer adları, Bulgaristan, Hacıoğlu Pazarcık, toponimi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to identify Turkish place names found in the Hacıoğlu Pazarcık (Dobrich) district and classify them according to their meanings, based on data from the Cadastral and Administrative Information System (CAIS) of the Geodesy, Cartography and Cadastre Agency of the Republic of Bulgaria. Within the scope of the research, a total of 68 settlements in Hacıoğlu Pazarcık district were examined, and place names of Turkish origin or containing Turkish elements (words, suffixes, and structural features) were identified. The data obtained were systematically classified and evaluated under thematic categories, following the methodology employed in previous studies on the Shumen and Silistra districts. Accordingly, the place names were examined under categories such as natural environmental features, topographical characteristics, water resources, vegetation, agricultural and livestock activities, human and social life, and military elements. The study includes not only purely Turkish place names but also hybrid formations resulting from the combination of Turkish and Bulgarian elements. This is significant in terms of demonstrating the continuity of linguistic and cultural interaction in the region. The findings reveal that Turkish place names in the Hacıoğlu Pazarcık region are particularly concentrated in areas related to topography, agriculture, and livestock farming. Furthermore, these place names appear to be directly associated with settlement policies and socio-economic activities during the Ottoman period. In conclusion, the study demonstrates that Turkish toponymy in Hacıoğlu Pazarcık district constitutes an important source of historical, cultural, and linguistic data and contributes to tracing the presence and historical traces of Turks in the Balkans through place names.

2. Keywords: Turkish, place names, Bulgaria, Hacıoğlu Pazarcık, toponymy

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Şumnu Konstantin Preslavsky Üniversitesi, m.shukrieva@shu.bg, ORCID: 0009-0007-9864-0223

İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Ninnilerin Dil İşlevleri Bağlamında İncelenmesi

An Examination of the Linguistic Functions of Lullabies in Teaching Turkish to Bilingual Turkish Children

Merve Dincer[1]

1. Özet

Göç veya farklı nedenlerle yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarının ana dili edinim süreçleri, genellikle yaşanılan ülkedeki toplum dilinin baskın etkisi altında şekillenmektedir. Bu süreçte, çocukların Türkçe ile kurdukları doğal iletişimin sınırlı kalması ve hedef dildeki kültürel bilgi ve deneyim ile duyuşsal bağlamın eksikliği, alan araştırmalarında öne çıkan temel sorunlardandır. Ana dilinin salt bir iletişim aracı olmaktan çıkıp duyuşsal gelişimin merkezine yerleşebilmesi için ise çocuğun otantik ve zengin dilsel girdilere erken dönemde maruz kalması kritik bir öneme sahiptir. Erken çocukluk döneminin en köklü ve melodik dilsel girdilerinden biri olan ninniler, birer kültür öğretimi aracı olmanın yanında aynı zamanda çocukların pragmatik dil becerilerini şekillendiren temel yapı taşlarıdır. Bu araştırmanın amacı da geleneksel Türk ninnilerinin iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimindeki işlevselliğini, dilin iletişimsel işlevleri bağlamında bütüncül bir yaklaşımla incelemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi işe koşulacaktır. Belirlenen anonim Türkçe ninniler, dilin temel işlevleri bağlamında incelenecek ve verilerin analizinde içerik analizi kullanılacaktır. Çalışmanın, erken dönem ana dili öğretiminde ritmik ve işlevsel edebî metinlerin kullanımına yönelik pedagojik bir bakış açısı sunması bakımından alan yazınına önemli bir katkı sağlaması hedeflenmektedir. Sonuç olarak iki dilli çocuklara yönelik hazırlanan öğretim materyallerine ninnilerin sistematik olarak uyarlanmasının dilsel, bilişsel ve duyuşsal gelişime eşzamanlı katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: (İki dilli Türk çocukları, Türkçe öğretimi, ninni, dil işlevleri, iki dillilik)

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The mother tongue acquisition processes of bilingual Turkish children living abroad due to migration or other reasons are generally shaped by the dominant influence of the language of the country they live in. In this process, the limited natural communication that children establish with Turkish and the lack of cultural knowledge, experience, and affective context in the target language are key problems highlighted in field research. For the mother tongue to move beyond being merely a means of communication and become central to affective development, early exposure to authentic and rich linguistic input is critically important. Lullabies, one of the most fundamental and melodic linguistic inputs of early childhood, are not only tools for teaching culture but also fundamental building blocks that shape children's pragmatic language skills. The aim of this research is to examine the functionality of traditional Turkish lullabies in teaching Turkish to bilingual Turkish children, using a holistic approach within the context of the communicative functions of language. The research will employ the document analysis method, a qualitative research design. Selected anonymous Turkish lullabies will be examined within the context of the basic functions of language, and content analysis will be used to analyze the data. This study aims to make a significant contribution to literature by offering a pedagogical perspective on the use of rhythmic and functional literary texts in early mother tongue instruction. In conclusion, it is assessed that the systematic adaptation of lullabies into teaching materials prepared for bilingual children will simultaneously contribute to linguistic, cognitive, and affective development.

2. Keywords: (Bilingual Turkish children, Turkish language instruction, lullabies, language functions, bilingualism)

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Amasya Üniversitesi TÖMER, merve.dincer@amasya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6297-1481

Kurumsal Dini Söylemde Aile Kavramının Söylemsel İnşası: Cuma Hutbeleri Üzerine Bir Eleştirel Söylem Analizi

Discursive Construction of the Concept of Family in Institutional Religious Discourse: A Critical Discourse Analysis on Friday Sermons

Safa Çelebi[1]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan Cuma hutbelerinde ailenin nasıl söylemsel olarak inşa edildiğini; aile üyelerinin nasıl konumlandırıldığını, aileye ilişkin normların nasıl meşrulaştırıldığını ve ailenin korunmasına yönelik söylemin hangi karşıtlıklar üzerinden yapılandırıldığını ortaya koymaktır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri setini, 2021–2026 yılları arasında yayımlanan ve aileyle doğrudan ilişkili 23 Cuma hutbesi oluşturmaktadır. Veriler, Fairclough'un üç boyutlu söylem modeli temelinde Eleştirel Söylem Analizi ile çözümlenmiş; Van Dijk'ın sosyo-bilişsel yaklaşımı ve İdeolojik Kare modeli tamamlayıcı analitik çerçeve olarak kullanılmıştır. Bulgular, ailenin dinî ve fıtrî temellere dayandırılan; huzur, güven, merhamet ve aidiyet sağlayan; değer aktarımını ve toplumsal sürekliliği destekleyen normatif bir kurum olarak temsil edildiğini göstermektedir. Aile üyelerinin farklı ancak birbirini tamamlayan rol ve sorumluluklarla konumlandırıldığı; bu rollerin dinî referanslar, fıtrat söylemi ve ahlaki değerlendirmeler aracılığıyla meşrulaştırıldığı belirlenmiştir. Ailenin korunmasına yönelik söylemin ise bireyselleşme, aile bağlarının zayıflaması, evlilik dışı yaşam ve kuşaklararası kopuş gibi tehdit temsilleri üzerinden yapılandırıldığı görülmüştür. Bazı hutbelerde bu karşıtlıkların açık bir "Biz/Onlar" konumlandırmasına dönüştüğü tespit edilmiştir. Sonuç olarak Cuma hutbelerinde aile, yalnızca bireysel bir birliktelik olarak değil; dinî değerlerin aktarıldığı, toplumsal rollerin tanımlandığı ve kuşaklararası sürekliliğin sağlandığı temel bir kurum olarak söylemsel biçimde inşa edilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Cuma hutbeleri, aile, kurumsal dinî söylem, Eleştirel Söylem Analizi, Fairclough, Van Dijk.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to examine how the family is discursively constructed in Friday sermons published by the Presidency of Religious Affairs (Diyanet), focusing on the representation of family members, the legitimation of family-related norms, and the discursive construction of threats and oppositions concerning family protection. Adopting a qualitative research approach, the study employed document analysis. The dataset comprised 23 Friday sermons published between 2021 and 2026 that directly addressed family-related issues. The data were analyzed through Critical Discourse Analysis, using Fairclough's three-dimensional model as the primary analytical framework and Van Dijk's socio-cognitive approach and Ideological Square as complementary analytical tools. The findings reveal that the family is represented as a normative institution grounded in religious principles and the discourse of fitrah, associated with peace, trust, compassion, belonging, value transmission, and social continuity. Family members are assigned differentiated yet complementary roles and responsibilities, legitimized through religious references, appeals to fitrah, and moral evaluations. The discourse of family protection is constructed through representations of threats, including individualization, weakening family ties, non-marital relationships, and intergenerational disconnection. In certain sermons, these oppositions develop into explicit "Us/Them" positioning. Overall, the findings demonstrate that Friday sermons discursively construct the family not merely as a private institution but as a fundamental sphere for transmitting religious values, defining social roles, and maintaining intergenerational and social continuity.

2. Keywords: Friday sermons, family, institutional religious discourse, Critical Discourse Analysis, Fairclough, Van Dijk.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, safa.celebi@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0703-0240

1300 Yıllık Bir Sesin Yankısı: Atalara Yazılan Mektuplar

The Echo of a 1300-Year-Old Voice: Letters Written to the Ancestors

Yasemin Uzun[1]

1. Özet

Bu araştırma, Türkçenin bilinen ilk yazılı kaynaklarından olan bengü taşların günümüz gençliğinin dil ve kimlik bilincinde bıraktığı izleri nitel bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın veri kaynağını, Türkçe öğretmenliği lisans 1. sınıf öğrencileri tarafından Bilge Kağan, Kül Tigin, Tonyukuk ve İlbilge Hatun gibi Köktürk dönemi şahsiyetlerine ve doğrudan bengü taşlara hitaben yazılmış 26 mektup oluşturmaktadır. Katılımcıların, geleceğin Türkçe öğretmenleri olarak dil bilincini nasıl içselleştirdiğini ortaya koyması bakımından bu veri kaynağı özgün bir örneklem sunmaktadır. Veriler betimsel içerik analizi yöntemiyle incelenmiş, her mektup Ö1-Ö26 şeklinde kodlanarak sistematik biçimde analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular altı ana kategori altında toplanmıştır: (1) dilin kimlik taşıyıcısı olarak temsili; (2) dil kaybına dair kaygı ve "dilsizlik" korkusu; (3) alfabe, yazı ve taşa övgü; (4) birlik-bütünlük ile bölünme-ayrılık karşıtlığı; (5) töre-adalet-devlet felsefesinin yeniden üretimi ve (6) kuşaklararası miras aktarımı ve değerbilirlik söylemi. Bulgulara göre incelenen 26 mektubun %88,5'inde (f=23) töre-adalet-devlet felsefesi temasına; %73,1'inde (f=19) alfabe, yazı ve taşa övgü temasına; %57,7'sinde (f=15) miras aktarımı temasına rastlanmıştır. Bu sonuçlar, Türkçe öğretmen adaylarının bengü taşları yalnızca tarihsel bir belge değil; aynı zamanda Türkçenin sürekliliğini simgeleyen canlı bir miras olarak kodladığını göstermektedir. Araştırma, tarihî metinlere hitaben yazma etkinliklerinin Türk dili bilincinin içselleştirilmesinde işlevsel ve etkili bir pedagojik araç olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşmakta ve Türkçe öğretmenliği lisans programlarındaki eğitimcilere yönelik somut ve uygulanabilir öğretim önerileri sunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Bengü Taşlar, dil bilinci, kimlik, tarihsel empati, içerik analizi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to qualitatively examine the traces left by the bengü taş (eternal stone) inscriptions - among the earliest known written sources of the Turkish language - on the linguistic and identity consciousness of contemporary youth. The data set consists of 26 letters written by first-year Turkish Language Teaching undergraduate students to figures of the Köktürk period, primarily Bilge Kağan, Kül Tigin, Tonyukuk, and İlbilge Hatun, as well as directly to the bengü taş inscriptions themselves. The data were analyzed through descriptive content analysis; each letter was coded as S1-S26 (Ö1-Ö26 in Turkish) for systematic analysis. The findings were grouped under six main categories: (1) language as a carrier of identity, (2) anxiety over language loss and the fear of linguistic dispossession, (3) praise of the alphabet, writing, and the stone, (4) the tension between unity and fragmentation, (5) the reproduction of the customary law (töre)-justice-statecraft philosophy, and (6) intergenerational heritage transmission and a discourse of appreciation. According to the findings, 88.5% (f=23) of the 26 letters examined referenced the law-justice-statecraft theme, 73.1% (f=19) referenced praise of the alphabet and writing, and 57.7% (f=15) referenced heritage transmission. These results indicate that Turkish teacher candidates encode the bengü taş inscriptions not merely as a historical document but as a living heritage symbolizing the continuity of the Turkish language. The study concludes that letter-writing activities addressed to historical texts can function as an effective pedagogical tool for internalizing Turkish language consciousness and offers practical recommendations for educators in Turkish language teaching programs.

2. Keywords: Bengü Taş Inscriptions, language consciousness, identity, historical empathy, content analysis

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, yaseminuzun@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8995-772X

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Doğrultusunda Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Ölçme ve Değerlendirme Araçlarının İncelenmesi

An Analysis of Assessment and Evaluation Tools in Turkish Textbooks Prepared in Line with the Turkey Century Education Model

Ali Umut Aşcı[1] *& Serdar Derman*[2]

1. Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda hazırlanan Türkçe ders kitaplarında yer alan ölçme ve değerlendirme araçlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada, ders kitaplarında kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının türleri, kullanım sıklıkları, ilişkili oldukları dil becerileri ve öğrenme çıktıları ile süreç ve ürün değerlendirmesine yönelik özelliklerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra söz konusu araçların süreç odaklılık, beceri temellilik, biçimlendirici değerlendirme, geri bildirim, öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, öğrenci katılımı, farklı öğrenme kanıtlarının kullanılması ve gerçek yaşamla ilişkilendirme gibi Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öne çıkan ölçme ve değerlendirme ilkeleriyle uyum düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynaklarını, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda hazırlanarak yayımlanan 5 ve 6. sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde araştırmacılar tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin geliştirilen "Türkçe Ders Kitapları Ölçme ve Değerlendirme İnceleme Formu" kullanılmıştır. Formda ölçme ve değerlendirme aracının türü, kullanım amacı, ilişkili olduğu dil becerisi ve öğrenme çıktısı, süreç ve ürün odaklılık, biçimlendirici değerlendirme, geri bildirim, öz ve akran değerlendirmesi, beceri odaklılık ve gerçek yaşamla ilişkilendirme gibi ölçütlere yer verilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe ders kitaplarında kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin kapsamlı bir görünüm elde edilmiş, araçların dil becerileri ve öğrenme çıktılarıyla ilişkisi belirlenmiş, süreç odaklı, biçimlendirici, beceri temelli ve öğrenci katılımını esas alan değerlendirme uygulamalarının ders kitaplarına ne ölçüde yansıdığı ortaya konmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Türkçe eğitimi, Türkçe ders kitapları, ölçme ve değerlendirme, süreç odaklı değerlendirme

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The purpose of this study is to examine the assessment and evaluation tools included in Turkish language textbooks developed in line with the "Turkey's Century Education Model" according to various variables. The study aims to identify the types of assessment and evaluation tools used in the textbooks, their frequency of use, the language skills and learning outcomes they are associated with, and their characteristics related to process and product assessment. In addition, the study aims to determine the degree to which these tools align with the assessment and evaluation principles emphasized in the Turkey Century Education Model, such as process-orientedness, skill-based approach, formative assessment, feedback, self-assessment, peer assessment, student participation, the use of diverse evidence of learning, and real-life relevance. The study employed the document analysis method within the framework of a qualitative research approach. The data sources for the study consist of 5th and 6th-grade Turkish language textbooks prepared and published in accordance with the Turkey Century Education Model. During the data collection process, researchers used the "Turkish Textbook Assessment and Evaluation Review Form," developed by the Turkey Century Education Model specifically for assessment and evaluation. The form includes criteria such as the type of assessment tool, its intended use, and the language skill it assesses. As a result of the study, a comprehensive overview of the types and frequency of use of assessment and evaluation tools in Turkish language textbooks was obtained; the relationship between these tools and language skills and learning outcomes was determined; and the extent to which process-oriented, formative, skill-based, and student-participation-centered assessment practices are reflected in the textbooks was revealed.

2. Keywords: The "Century of Turkey" Education Model, Turkish language education, Turkish textbooks, assessment and evaluation, process-oriented assessment

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Millî Eğitim Akademisi, aliumut68@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8038-3624
[2] Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, serdarderman@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6209-0249

Türkçe Alan Becerilerini Geliştirmede Dijital Bir Uygulama: Masal Masal Türkiye

A Digital Tool for Enhancing Turkish Language Domain Skills: Masal Masal Türkiye

Bekir GÖKÇE [1] *& Esra KÜRÜM* [2]

1. Özet

Köklü geçmişi ve zengin söz varlığı ögeleriyle Türkçe, geçmişten günümüze uzanan yolculuğuna güçlü adımlarla devam etmektedir. Kuşkusuz bu yolculuk; şair, yazar, eğitimci, bilim uzmanı, kurum/kuruluş ve Türkçeye gönül veren her paydaşın emekleriyle anlam kazanmaktadır. Bu hususa özel bir önem veren MEB; Cumhuriyet Dönemi'nde ilmek ilmek örülerek bugünlere taşınan dil, düşünce ve değer evrenini genç kuşakların içselleştirebilmeleri için öğretim programlarını güncellemiştir. Bu doğrultuda hazırlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı'nda vurgulanan becerilerden biri de anlama ve anlatma alanlarının etkileşimiyle değerini bulan Türkçe alan becerileridir. Sözü edilen Programlarda öğrencilerin "okuduğundan, dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını zenginleştirerek dil zevkini geliştirmeleri ve dil bilincine ulaşmaları" hedeflenmiş, bu amaçla "Öğrencide dil zevki ve estetik zevk oluşturacak; onların duygu, düşünce, bilgi ve hayal dünyalarını zenginleştirecek metinlere yer verilmelidir." denilerek konunun önemi vurgulanmıştır. Teknolojinin hızla geliştiği ve eğitim ortamlarını dönüştürdüğü günümüzde "beceri" odaklı anlayışın önemi anlaşılmış ve farklı gelişim evrelerinde olan bireylerin dil, zihin, zihinsel bağımsızlık, sosyal, duygusal ve kavramsal olmak üzere türlü alanlardaki beceri ve yetkinliklerinin iyileştirilmesinde teknoloji araçlarının kullanımı yadsınamaz bir gereklilik hâlini almıştır. Bu araçlardan biri de "Masal Masal Türkiye" uygulamasıdır. Bu çerçevede araştırmada sözlü kültürden yazılı kültüre, yazılı kültürden dijital kültüre geçişte önemli bir ihtiyacı karşılayabilecek nitelikte olan ve Atatürk Kültür Merkezi tarafından geliştirilerek alan yazınına kazandırılan bu dijital uygulamanın Türkçe alan becerilerinin gelişimindeki rolü tartışılarak uygulamalı örneklerle ortaya konulmakta, bilim dili olarak Türkçenin söz varlığı ve anlatım imkânlarındaki genişlik vurgulanmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, alan becerileri, anlama, anlatma, Masal Masal Türkiye.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

With its deep-rooted history and rich lexical heritage, the Turkish language continues its journey from the past to the present with strong strides. Undoubtedly, this journey gains meaning through the efforts of poets, writers, educators, scholars, institutions, and every stakeholder dedicated to the Turkish language. The Ministry of National Education (MEB), which attaches special importance to this matter, has updated its curriculum to enable younger generations to internalize the universe of language, thought, and values that has been meticulously woven throughout the Republican Era and carried forward to the present day. In this vein, one of the skills emphasized in the "Turkey's Century Education Model" Middle School Turkish Language Curriculum and the Secondary Education Turkish Language and Literature Curriculum is Turkish language proficiency a skill that finds its value through the interaction between comprehension and expression. In the aforementioned curricula, the goal is for students to "develop their appreciation for language and achieve linguistic awareness by enriching their vocabulary based on what they read, hear, or watch." To this end, the importance of the subject is emphasized by the statement: "Texts that will foster a love of language and aesthetic appreciation in students; enrich their worlds of emotion, thought, knowledge, and imagination." In today's world, where technology is advancing rapidly and transforming educational environments, the importance of a "skill" focused approach has been recognized, and the use of technological tools to enhance the skills and competencies of individuals at various stages of development including language, cognitive, mental independence, social, emotional, and conceptual skills has become an undeniable necessity. One such tool is the "Masal Masal Türkiye" app. Within this framework, the study discusses the role of this digital application which was developed by the Atatürk Cultural Center and contributed to the academic literature as a tool capable of addressing a significant need during the transition from oral to written culture and from written to digital culture in the development of Turkish language skills. This role is illustrated with practical examples, and the breadth of Turkish's lexical resources and expressive capabilities as a language of science is emphasized.

2. Keywords: Turkish, domain skills, comprehension, production, Masal Masal Türkiye.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, bekir.gokce@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0272-514X
[2] Prof. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, ekurum@beu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8420-7505

Zahiriddin Muhammed Babür'ün Türkçe Mesnevîlerinde Dil ve Üslup Sorunları

Language and Stylistic Issues in Zahiriddin Muhammad Babur's Turkish Mesnevis

Dilrabo Kazakbayeva[1]

1. Özet

Bu çalışmada Zahiriddin Muhammed Babür'ün Türkçe mesnevîlerinde dil ve üslup özellikleri ele alınmıştır. Araştırmanın temel amacı, Babür'ün mesnevîlerinde kullanılan dil unsurlarını, anlatım biçimlerini ve şiir anlayışını belirlemek ve bu eserlerin klasik Türk edebiyatındaki yerini dil ve üslup bakımından ortaya koymaktır. Çalışmada Babür'ün Türkçe mesnevîleri yapı, konu, ifade özellikleri, söz varlığı, aruz vezni, kafiye ve redif kullanımı bakımından incelenmiştir. Özellikle şairin duygu ve düşüncelerini ifade etme biçimi, şiir dilinin kuruluşu ve geleneksel mazmunların bireysel söyleyişle yeniden şekillendirilmesi üzerinde durulmuştur. Sabâ rüzgârına seslenme, arz-ı hâl ve mücerred anlatım gibi söyleyiş özelliklerinin yanı sıra mürdef ve redîf-i zâidli mürdef gibi kafiye unsurlarının kullanımına da dikkat edilmiştir. İnceleme sonucunda Babür'ün mesnevîlerinde klasik Türk şiirinin ortak dil ve üslup unsurlarını korumakla birlikte, bunları kendine özgü ifade biçimiyle yeniden yorumladığı görülmektedir. Babür'ün şiir dili, yalnızca mevcut geleneğin devamı niteliğinde olmayıp XV-XVI. yüzyıl Türk edebî dilinin gelişiminde bireysel üslubun belirginleştiği önemli bir aşamayı temsil etmektedir. Ayrıca Babür'ün mesnevîlerindeki dil ve üslup özellikleri, Ali Şir Nevâyî'nin mesnevî geleneğiyle ilişkisi bağlamında değerlendirilmiş; ortak ve farklı yönler üzerinden Babür'ün özgün poetik tavrı belirlenmeye çalışılmıştır. Böylece Babür'ün klasik şiir geleneği içindeki konumu somut dil ve üslup verileriyle açıklanmaktadır. Bu yönüyle çalışma, Babür'ün klasik şiir geleneği içindeki bireysel üslup özelliklerinin belirginleştirilmesine katkı sunmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Zahiriddin Muhammed Babür, mesnevî, dil, üslup, klasik Türk edebiyatı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines the linguistic and stylistic features of Zahiriddin Muhammad Babur's Turkish mesnevis. The main purpose of the research is to identify the linguistic elements, modes of expression and poetic approach used in Babur's mesnevis and to determine the place of these works in classical Turkish literature from the perspective of language and style. The Turkish mesnevis attributed to Babur are analyzed in terms of structure, subject matter, expression, vocabulary, aruz meter, rhyme and redif. Particular attention is given to the poet's ways of expressing emotions and ideas, the construction of poetic language, and the transformation of traditional poetic motifs through an individual mode of expression. In addition to features such as addressing the morning breeze, arz-ı hâl and abstract expression, the study also considers the use of rhyme elements such as mürdef and redîf-i zâidli mürdef. The analysis shows that, while preserving the common linguistic and stylistic elements of classical Turkish poetry, Babur reinterprets them through his own distinctive mode of expression. His poetic language is not merely a continuation of an established tradition; rather, it represents an important stage in the development of individual style within Turkish literary language in the fifteenth and sixteenth centuries. The linguistic and stylistic features of Babur's mesnevis are also considered in relation to Ali Şir Nevâyî's mesnevi tradition, with attention to both shared and distinctive characteristics. In this way, Babur's position within the classical poetic tradition is clarified through concrete linguistic and stylistic evidence.

2. Keywords: Zahiriddin Muhammad Babur, mesnevi, language, style, classical Turkish literature.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1 Dr., Özbekistan Millî Üniversitesi Özbek Filolojisi Fakültesi, Özbek Edebiyatbilimciliği Bölümü, Taşkent, dilrabokazakbayeva0707@gmail.com, ORCID: 0009-0008-4296-1420

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Drama Uygulamaları: Gemini ve Claude Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Artificial Intelligence Supported Drama Applications in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Comparative Study on Gemini and Claude

Elif Aktaş[1] *&* *Selvi Karakuş*[2]

1. Özet

Yapay zekâ destekli dil modellerinin eğitim alanında kullanımı giderek yaygınlaşmakta, bu modellerin ders planı gibi pedagojik materyaller üretme becerisi de araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Bu çalışma, Google'ın geliştirdiği Gemini ve Anthropic'in geliştirdiği Claude adlı büyük dil modellerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek yaratıcı drama etkinlik planları üretme becerisini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama, dili ezberden çıkarıp yaşanan bir deneyime dönüştürerek öğrenmeyi kalıcı ve anlamlı kılar. Öğrenci, kendini bir rolün içinde bulduğunda dil kaygısından uzaklaşır ve Türkçeyi doğal, akıcı bir iletişim aracı olarak kullanmaya başlar. Bu yönüyle yaratıcı drama, öğrenciye yalnızca dil kurallarını öğretmekle kalmaz aynı zamanda yaşam becerilerine dair bir deneyim de kazandırır. Çalışmada, her iki modele de aynı istem (prompt) yöneltilerek üretilen drama planları; yapısal bütünlük (plan), yaratıcılık, etkinlik akışının pedagojik değeri, hedef kitleye uygunluk, dil ve anlatım açısından karşılaştırılmıştır. İnceleme sonucunda, iki modelin de genel bir etkinlik çerçevesi sunma konusunda başarılı olduğu, ancak planı detaylandırma, zaman yönetimi ve sınıf içi uygulamaya özgü ayrıntılar (öğrenci düzeyine göre farklılaştırma, seviyeye uyarlama, olası sınıf yönetimi sorunları gibi) açısından farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Bulgular, yapay zekâ araçlarının eğitimcilere hızlı bir taslak sunma konusunda faydalı bir başlangıç noktası oluşturabileceğini, ancak üretilen içeriğin alan uzmanı tarafından gözden geçirilip uyarlanmasının gerekli olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, farklı yapay zekâ modellerinin pedagojik içerik üretme becerisindeki güçlü ve zayıf yönlerini somut örnekler üzerinden karşılaştırarak alan yazınına eğitimde yapay zekâ kullanımına dair karşılaştırmalı bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yaratıcı drama, yapay zekâ, Gemini, Claude.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The use of AI-powered language models in education is becoming increasingly widespread, and the ability of these models to generate pedagogical materials such as lesson plans has drawn growing attention from researchers. This study aims to comparatively examine the ability of Gemini, developed by Google, and Claude, developed by Anthropic, to generate creative drama activity plans that can be used in teaching Turkish as a foreign language. In teaching Turkish as a foreign language, creative drama transforms language learning from rote memorization into a lived experience, making it lasting and meaningful. When students find themselves within a role, they move away from language anxiety and begin to use Turkish naturally and fluently as a means of communication. In this respect, creative drama not only teaches language rules but also provides students with an experience related to life skills. In the study, both models were given the same prompt, and the resulting drama plans were compared in terms of structural coherence, creativity, the pedagogical value of the activity flow, suitability for the target audience, and language and expression. The findings revealed that both models were successful in presenting a general activity framework, but differed in terms of elaborating the plan, time management, and classroom-specific details (such as differentiation according to student level, level adaptation, and possible classroom management issues). The results indicate that AI tools can serve as a useful starting point for providing educators with a quick draft, but that the generated content needs to be reviewed and adapted by subject-matter experts. By comparing the strengths and weaknesses of different AI models in generating pedagogical content through concrete examples, this study aims to contribute a comparative evaluation to the literature on the use of artificial intelligence in education.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, creative drama, artificial intelligence, Gemini, Claude.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, elif.aktas@alanya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5573-2274
[2] Öğr. Gör., Ankara Medipol Üniversitesi, selvikarakus@ankaramedipol.edu.tr, ORCID: 0000-0002- 0896-5494

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan 5. ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma-Anlama Etkinliklerinin Haladyna Taksonomisine Göre İncelenmesi

An Examination of Reading Comprehension Activities in Fifth- and Sixth-Grade Turkish Textbooks Prepared within the Framework of the Türkiye Century Education Model According to Haladyna's Taxonomy

Emrah TÜRK[1]

1. Özet

Araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma-anlama etkinliklerinin Haladyna Taksonomisine göre incelenmesi ve sınıf düzeyleri arasındaki bilişsel kademelenmenin ortaya konulması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın inceleme materyalini Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan dört Türkçe ders kitabındaki 36 temel okuma metnine yönelik etkinlikler oluşturmaktadır. Bağımsız olarak yanıtlanabilen her soru veya alt görev, bir analiz birimi olarak kabul edilmiş; 5. sınıf düzeyinde 151, 6. sınıf düzeyinde 138 olmak üzere toplam 289 birim incelenmiştir. Veriler, Haladyna Taksonomisinin anlama, problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık boyutları esas alınarak yapılandırılmış nitel içerik analiziyle çözümlenmiştir. Kodlamalar iki araştırmacı tarafından bağımsız biçimde gerçekleştirilmiş; kodlayıcılar arasındaki uyum Miles ve Huberman formülüne göre %93,77, Cohen kappa katsayısına göre ise ,898 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular, etkinliklerin %47,75'inin eleştirel düşünme, %38,06'sının anlama, %7,27'sinin yaratıcılık ve %6,92'sinin problem çözme boyutunda yer aldığını göstermiştir. Problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık birlikte değerlendirildiğinde üst düzey bilişsel süreçlerin oranı 5. sınıfta %60,93, 6. sınıfta ise %63,04 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, her iki sınıf düzeyinde de eleştirel düşünmeye önemli ölçüde yer verildiğini; buna karşılık problem çözme ve yaratıcılığın görece sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca sınıf düzeyleri arasındaki oranların birbirine yakın olması, 5. sınıftan 6. sınıfa doğru bilişsel kademelenmenin belirgin bir artış göstermediğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda okuma-anlama etkinliklerinin üst düzey düşünme boyutları bakımından daha dengeli ve sınıf düzeylerine göre aşamalı bir yapı gösterecek biçimde düzenlenmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Haladyna Taksonomisi, okuma-anlama etkinlikleri, Türkçe ders kitabı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, üst düzey düşünme.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examined reading comprehension activities in fifth- and sixth-grade Turkish textbooks prepared under the Türkiye Century Education Model according to Haladyna's Taxonomy and investigated cognitive progression across grade levels. Conducted within a qualitative research framework, the study employed document analysis. The study materials comprised activities associated with 36 reading texts in four Turkish textbooks published by the Ministry of National Education. Each independently answerable question or subtask was treated as a unit of analysis; 289 units were examined, including 151 at the fifth-grade level and 138 at the sixth-grade level. The data were analyzed through structured qualitative content analysis based on the comprehension, problem solving, critical thinking, and creativity dimensions of Haladyna's Taxonomy. Two researchers independently coded the data. Inter-coder agreement was 93.77% according to the Miles and Huberman formula, and Cohen's kappa coefficient was .898. The findings showed that 47.75% of the activities addressed critical thinking, 38.06% comprehension, 7.27% creativity, and 6.92% problem solving. Higher-order cognitive processes accounted for 60.93% of the activities in the fifth grade and 63.04% in the sixth grade. Although critical thinking was emphasized at both grade levels, problem solving and creativity were represented to a comparatively limited extent. Moreover, the similarity between the distributions indicated that the progression in cognitive demand from the fifth to the sixth grade was limited rather than pronounced. Accordingly, reading comprehension activities should represent higher-order thinking dimensions more evenly and provide a more systematic progression across grade levels.

2. Keywords: Haladyna Taxonomy, reading comprehension activities, Turkish language textbook, Turkish Century Education Model, higher-order thinking.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1 Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, Bartın, Türkiye, emrturk4474@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2538-5501

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni İstanbul A2 Ders Kitabındaki Yazma Etkinliklerinin ADOÇEP Tanımlayıcılarına Göre İncelenmesi

An Analysis of the Writing Activities in the Yeni İstanbul A2 Textbook According to CEFR Descriptors in Teaching Turkish as a Foreign Language

Halit Fatih Böcek[1] *& Burcu Ak*[2]

1. Özet

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinden biri olan yazma, öğrenicilerin sıklıkla en çok zorlandığı beceri olarak kabul edilmekte; bu nedenle ders kitaplarının yazma becerisini ne ölçüde sistematik ve dengeli biçimde desteklediğinin incelenmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın olarak kullanılan Yeni İstanbul A2 ders kitabındaki yazma etkinlikleri ve yazma becerisiyle ilişkili diğer bölümler, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (ADOÇEP) ölçütleri temel alınarak incelenmiştir. Betimsel tarama modeli ve betimsel içerik analizi yönteminin birlikte kullanıldığı araştırmada, kitabın Hazırlık Çalışması, Ya Siz, Mikrofon Sende ve Kültürden Kültüre bölümlerinden yazma etkinliği içeren 27 bölüm incelenmiştir. Bulgular, incelenen bölümlerin %74,1'inde yönergelerin açık ve anlaşılır olduğunu; yazma etkinliklerinin ağırlıklı olarak Genel Yazılı Üretim (%78) ve Yaratıcı Yazma (%67) kazanımlarını desteklerken Yazılı Etkileşim kazanımlarına (%15) sınırlı düzeyde yer verdiğini göstermiştir. İletişimsel dil yetkinlikleri bakımından Dil Bilgisel Doğruluk (%85) ve Edimsel Yetkinlik (%78) baskın biçimde temsil edilirken Toplumdilbilgisel Uygunluk (%30) sınırlı kalmıştır. Aracılık becerilerinde Belirli Bilgileri Aktarma (%52) öne çıkarken Metin İşleme (%41) görece geri planda kalmıştır. Çoğul dillilik kazanımı incelenen etkinliklerin %19'unda, çoğul kültürlülük kazanımı ise %22'sinde temsil edilerek, bu iki alanın diğer boyutlara kıyasla sınırlı düzeyde işlendiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, Yeni İstanbul A2 ders kitabının yazma etkinlikleri açısından ADOÇEP ölçütleriyle kısmen uyumlu olduğu; Yazılı Etkileşim, Toplumdilbilgisel Uygunluk, Metin İşleme, çoğul dillilik ve çoğul kültürlülük alanlarında geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular doğrultusunda, ders kitabı hazırlayıcılarına ve alanda görev yapan öğreticilere yönelik, yazma öğretimini daha bütüncül ve iletişimsel yeterliğe dayalı biçimde zenginleştirmeye yönelik öneriler sunulmuştur.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, ADOÇEP, Yazma Becerisi, Ders Kitabı İncelemesi, Yeni İstanbul A2 Ders Kitabı

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Writing, widely regarded as the most challenging of the four basic language skills, makes it essential to examine how systematically textbooks support its development. This study examines the writing activities and other writing-related sections of the Yeni İstanbul A2 textbook, widely used in teaching Turkish as a foreign language, based on the descriptors of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). Using a descriptive survey model together with descriptive content analysis, 27 sections containing writing activities from the Preparation, Ya Siz, Mikrofon Sende, and Kültürden Kültüre parts of the textbook were analyzed. Findings show that instructions were clear and comprehensible in 74.1% of the sections examined; writing activities predominantly supported General Written Production (78%) and Creative Writing (67%) descriptors, while Written Interaction (15%) received limited coverage. Regarding communicative language competences, Linguistic Accuracy (85%) and Pragmatic Competence/Coherence-Cohesion (78%) were strongly represented, whereas Sociolinguistic Appropriateness (30%) remained limited. Among mediation skills, Relaying Specific Information (52%) was most prominent, while Text Processing (41%) was comparatively underrepresented. Plurilingualism was addressed in 19% and pluriculturalism in 22% of the activities, indicating that both dimensions were represented to a more limited extent than the other areas examined. Overall, the Yeni İstanbul A2 textbook was found to be partially aligned with CEFR criteria regarding writing activities, requiring further development in the areas of Written Interaction, Sociolinguistic Appropriateness, Text Processing, plurilingualism, and pluriculturalism. Based on these findings, recommendations are offered to textbook developers and instructors for enriching writing instruction in a more holistic, communicatively oriented manner.

2. Keywords: Turkish as a Foreign Language, CEFR, Writing Skill, Textbook Analysis, Yeni İstanbul A2 Textbook

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, halitfatih231@gmail.com, ORCID: 0009-0003-9692-002X
2Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, bak@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8951-3256

Osmanlı Aydınlarının Yabancı Kelimeleri Türkçeye Uyarlama Yaklaşımları

Ottoman Intellectuals' Approaches to Adapting Foreign Words into Turkish

Hasan Barlak[1]

1. Özet

Türkçede kullanılan birtakım Arapça veya Farsça kökenli kelimeler bu dillerde ya nadiren kullanılır ya da belirli derecede farklı bir anlam taşır. Bu kelimeler Osmanlı Türkleri tarafından bazen asıl anlamlarından sıyrılarak bazen de başka bir şekle sokularak Türkçeleştirilmiştir. Nihad Sami Banarlı'nın bakışıyla Türkçe bir imparatorluk dili olduğundan Türkler diğer dillerden kelime alırken çekinmemişler ve onları zamanla hem Türkçeleştirmiş hem de yeni kimliklerle buluşturmuşlardır. "Devlet-i Aliyye", "sadrazam", "kadıasker", "nişancı", "timar", "mutasarrıf", "nezaret", "nigâr", "sahi" ve "minare" gibi kavramlar bu şekilde Osmanlı Türkçesinde uzun süre kullanılmıştır. 19. yüzyılda yaşanan Batılılaşma hareketleri sırasında Şinasi, Namık Kemal ve Ziya Paşa gibi Osmanlı aydın-bürokratları özellikle Fransızcada meşhur olan birtakım kavramları Türkçeye aynıyla taşımak yerine bunlar için yeni karşılıklar bulmuşlardır. Mesela Fransızca "liberté" için "hürriyet"; "égalité" için "müsavat"; "fraternité" için "uhuvvet"; "constitution" için "Kanûn-ı Esasi"; "civilisation" için medeniyet karşılıklarını belirlemişlerdir. Bu kavramlar Arapça kökenli olmakla birlikte Arapçada teknik olarak genellikle Osmanlı Türkçesinde kastedilenden daha farklı anlamları vardır. "Uygarlık" kavramına mukabil Arapçada yaygın olarak "hadâre" kelimesi kullanılırken Osmanlı aydınları daha az kullanılan "medeniyet" kelimesini tercih etmişlerdir. Bu süreçte onlar, söz konusu kavramları hem Türkçeleştirmiş hem de onlara çağdaş içtimai ve siyasal değerleri ifade eden anlamlar kazandırmışlardır. Aydınlar, kelimelerin etimolojilerinden ziyade kelimelere yüklenecek anlamlara odaklanmış ve herhangi bir Osmanlı tebaasının ilgili kavramın ifade ettiği Türkçe manayı anlamasını hedeflemişlerdir. Bu çalışmada 19. ve 20 yüzyıl Osmanlı aydınlarının Türkçeye yeni kelimeler katmak için nasıl bir yol izledikleri incelenerek kavram geliştirme mantıkları ve yöntemleri ele alınacaktır. Çalışmanın modern Türk siyaset ve düşünce dilinin temellerinin hangi yaklaşımlarla atıldığının anlaşılmasına katkı sağlaması umulmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçeleştirme, Osmanlı Türkçesi, Arapça, Farsça, Fransızca

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Some words of Arabic or Persian origin used in Turkish are either rarely used in their languages of origin or carry different meanings. The Ottoman Turks adapted such words into Turkish, sometimes departing from their original meanings and sometimes modifying their forms. In Nihad Sami Banarlı's view, as Turkish is an imperial language, Turks did not hesitate to borrow words from other languages, gradually Turkifying them and giving them new identities. Terms such as "Devlet-i Aliyye," "sadrazam," "kadıasker," "nişancı," "timar," "mutasarrıf," "nezaret," "nigâr," "sahi," and "minare" were used in Ottoman Turkish in this way for centuries. During the 19th-century Westernization process, Ottoman intellectual-bureaucrats such as Şinasi, Namık Kemal, and Ziya Paşa found new equivalents for concepts prominent in French rather than adopting them directly. Thus, they used "hürriyet" for "liberté," "müsavat" for "égalité," "uhuvvet" for "fraternité," "Kanûn-ı Esasi" for "constitution," and "medeniyet" for "civilisation." Although Arabic in origin, these terms generally carried technical meanings in Arabic different from those intended in Ottoman Turkish. While "hadâre" was commonly used in Arabic for "civilization," Ottoman intellectuals preferred the less common "medeniyet." In this process, they both Turkified these concepts and endowed them with meanings expressing contemporary social and political values. Focusing on meaning rather than etymology, they aimed to make the Turkish meanings of these concepts understandable to any Ottoman subject. This study examines the methods and reasoning by which 19th- and 20th-century Ottoman intellectuals introduced new words into Turkish and contributed to the foundations of modern Turkish political and intellectual language.

2. Keywords: Turkification, Ottoman Turkish, Arabic, Persian, French

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr, Sinop Üniversitesi, hbarlak@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7252-5584

Türk Soylulara Türkiye Türkçesi Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar

Challenges Encountered While Teaching Turkey Turkish to People of Turkic Descent

Kasım Gayıpov[1]

1. Özet

Türkmenistan'ın bağımsızlığını kazandıktan sonra dünya ülkeleriyle siyasi, sosyal-ekonomik ve kültürel ilişkiler kurmaya başlamasıyla dünya dillerini öğrenme ihtiyacı doğmuştur. Bu bağlamda, ülkenin okullarında, yüksek öğretim kurumlarında çeşitli dünya dilleri ve aynı zamanda kardeş Türk dili de aktif bir şekilde Türkmenistanlı gençlere öğretilmeye başlamıştır. Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesi aslı ve kökü bir olan dildir. Fakat buna rağmen aradan uzun yılların geçmesiyle birbirinden uzak kalan bu iki kardeş halkın dilleri arasında bazı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu farklılıklar da Türkmen öğrencilerine Türkiye Türkçesinin öğretilmesinde bazı zorlukları oluşturmaktadır. Türkmenistan'da yüksek öğretim kurumunda Türkiye Türkçesi üzerine yapmış olduğum 21 yıllık eğitim deneyimime dayanarak bu çalışmayı başlattım. Çalışmanın amacı Türkiye Türkçesinin Türkmen öğrencilere tam ve doğru olarak öğretilmesinde karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak, sözkonusu sorunların aşılması için baş vurulabilecek çözüm yollarını tespit etmek, bu konuda iyi sonuçlar veren öğretim yöntemlerini meslektaşlarımızla paylaşmaktır. Türkmen öğrencilere Türkiye Türkçesinin öğretilmesi sırasında daha çok karşılaşılan sorunlar şöyle sıralanabilir: İki dilin bazı seslerinin farklı telaffuz şekilleri; Türkmen Türkçesinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak uzun ünlülerin aktif olarak kullanılması; alfabedeki ve yazım kurallarındaki farklılıklar; morfolojideki bazı farklılıklar; kelime benzerliği kaynaklı karışıklık; deyimlerdeki anlam farklılıkları; öğrencilerin Türkmence düşünerek Türkçe cümle kurma eğilimleri; konuşma ortamlarının eksikliği; öğretim materyalı eksiklikleri; kalifiye öğretmen yetersizliği; bazı kültürel farklılıklar. Türkmen öğrencilere yabancı dil olarak Türkiye Türkçesinin öğretilmesinde karşılaşılan sözkonusu sorunları aşmak için başvurulan farklı öğretim yöntemlerinden örneklerle bahsedilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkçe, morfoloji, sorun, ses bilgisi, kelime.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Following Turkmenistan's independence and the establishment of political, socio-economic, and cultural relations with other countries, the need to learn world languages increased. In this context, various foreign languages, as well as the kindred Turkish language, began to be taught actively in schools and higher education institutions. Turkmen Turkish and Turkey Turkish share common origins; however, their long historical separation has produced differences that create difficulties for Turkmen students learning Turkey Turkish. This study draws on the author's 21 years of experience teaching Turkey Turkish at a higher education institution in Turkmenistan. It aims to identify the main problems encountered in teaching Turkey Turkish accurately and effectively to Turkmen students, determine possible solutions, and share teaching methods that have produced positive results. The principal difficulties include differences in pronunciation, the active use of long vowels in Turkmen Turkish, differences in alphabets and orthography, morphological differences, confusion caused by lexical similarities, differences in idiomatic meanings, the tendency to construct Turkish sentences through Turkmen thought patterns, limited opportunities for spoken interaction, shortages of teaching materials and qualified teachers, and certain cultural differences. The study also discusses examples of teaching methods used to overcome these problems and offers practical suggestions based on classroom experience for improving the teaching of Turkey Turkish to Turkmen learners.

2. Keywords: Turkish, morphology, problem, phonology, word.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1]Dr., Türkmenistan Bilimler Akademisi Mahtumkulu Dil, Edebiyat ve Milli Elyazmalar Enstitüsü, kasymgayip@mail.ru, ORCID: 0009-0009-0446-7138.

B2 Düzeyi Yabancı Dil Öğretim Materyallerinde Meslekî Dil Kullanımının Temsili: Türkçe ve Fransızca Ders Kitaplarının Karşılaştırmalı İncelenmesi

Representation of Professional Language Use in B2 Level Foreign Language Teaching Materials: A Comparative Analysis of Turkish and French Textbooks

Seda KAYA[1] *& Khawla HAMMOUDI*[2]

2. **Özet**

Küreselleşen dünya düzeni ve bireylerin artan uluslararası hareketliliği, yabancı dil eğitiminde köklü bir paradigma değişimini zorunlu kılmıştır. Bu durum, yabancı dil öğretiminde hedef dilin yalnızca gündelik iletişimde değil, aynı zamanda meslekî yaşamda da kullanılmasını önemli hâle getirmiştir. Bu doğrultuda, yabancı dil öğretim programlarının ve ders materyallerinin, öğrencilere meslekî yaşamda karşılaşabilecekleri gerçek iletişim durumlarına en iyi şekilde hazırlık sağlayacak nitelikte tasarlanması giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe ve Fransızca öğretiminde kullanılan B2 düzeyindeki Yedi İklim Türkçe ve Écho Méthode de Français adlı iki ders kitabını, hedef dilin meslekî kullanım alanlarının temsili açısından karşılaştırmalı olarak incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Ders kitaplarında yer alan metin ve etkinlikler; meslekî kullanım alanları, dil becerileri, iletişimsel işlevler ve meslekî görevlerin niteliği ve bu görevlerin hangi sektörel bağlamlarda sunulduğu açısından incelenmiştir. Ayrıca hedef dilin meslekler hakkında sadece bilgi aktaran bir araç olarak mı yoksa meslekî görevlerin gerçekleştirilmesini sağlayan bir iletişim dili olarak mı sunulduğu değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları içerik analiz tekniği ile elde edilmiştir. Bu bağlamda, çalışma B2 düzeyinde Türkçenin meslekî iletişim dili olarak öğretim materyallerindeki konumunu belirlemesi ve bu alandaki eksiklikleri belirlemesi açısından önemli olduğu düşünülmüştür. Bu doğrultuda, çalışmanın, Türkçenin uluslararası bir dil olarak öğretimine yönelik materyal geliştirme ve müfredat tasarımı çalışmalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: B2 düzeyi, ders kitabı, meslekî dil, yabancı dil olarak Fransızca, yabancılara Türkçe öğretimi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. **Abstract**

Globalization and growing international mobility have increased the need for foreign language teaching to address not only everyday communication but also professional use of the target language. Consequently, it is becoming increasingly important to design language teaching programs and materials that prepare learners for real-life communicative situations they may face in professional settings. This study aims to conduct a comparative analysis of two B2-level coursebooks used in teaching Turkish and French as foreign languages – Yedi İklim Türkçe and Écho méthode de français – with a focus on how professional usage areas of the target language are represented. The study adopts a qualitative research approach and uses document analysis as the method. The texts and activities in the coursebooks were examined in terms of professional usage areas, language skills, communicative functions, the nature of professional tasks, and the sectoral contexts in which these tasks are presented. In addition, the study assessed whether the target language is presented as a medium for conveying information about professions or as a communicative tool for performing professional tasks. The results were obtained through content analysis. In this context, the study is considered significant for determining the position of Turkish as a language of professional communication at the B2 level within instructional materials and for identifying gaps in this field. It is therefore expected that this research will contribute to future material development and curriculum design for teaching Turkish as an international language.

2. Keywords: B2 level, textbook, professional language, French as a foreign language, teaching Turkish as a foreign language

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, sedakayabp@gmail.com , ORCID: 0000-0002-4658-4924
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, khawla.hammoudi@gmail.com , ORCID: 0009-0007-1129-0444

Yabancı Dil Olarak Türkçe Kelime Öğretiminde 5E Modeli ve Dijital Araçların Kullanımı: B2 Düzeyine Yönelik Bir Etkinlik Planı Önerisi

The Use of the 5E Model and Digital Tools in Teaching Turkish Vocabulary as a Foreign Language: An Activity Plan Proposal for B2-Level Learners

Senanur Ertaş[1] *& Oya Özgat Tatan*[2]

1. Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime bilgisi, öğrenenlerin dil becerilerini etkili biçimde kullanabilmeleri, iletişim süreçlerine etkin katılım sağlayabilmeleri ve hedef dilin kültürel özelliklerini anlamlandırabilmeleri açısından önemli bir unsurdur. Özellikle B2 düzeyinde öğrenenlerin sözcükleri yalnızca anlamlarıyla öğrenmeleri değil, farklı bağlamlarda doğru ve işlevsel biçimde kullanabilmeleri önem taşımaktadır. Dijital teknolojilerin dil öğretiminde yaygınlaşması ise kelime öğretiminde etkileşimli, görsel-işitsel ve öğrenen merkezli etkinliklerin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B2 düzeyindeki öğrenenlere yönelik kelime öğretimini 5E öğrenme modeli ve dijital araçlar aracılığıyla yapılandıran bir etkinlik planı geliştirmektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman incelemesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime öğretimi, 5E öğrenme modeli ve dijital araçların kullanımına ilişkin alan yazın incelenmiş; Yunus Emre Enstitüsü B2 düzeyi Türkçe öğretim materyalinde yer alan "Türkiye'de Misafirperverlik" adlı okuma metni hedef kelime ve kalıp ifadeler bakımından değerlendirilmiştir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda 5E modelinin Giriş, Keşfetme, Açıklama, Derinleştirme ve Değerlendirme aşamaları temel alınarak dijital destekli bir kelime öğretimi etkinlik planı oluşturulmuştur. Planın aşamalarında Quizlet, Wordwall, Suno ve Kahoot araçlarından yararlanılmış; hedef kelimelerin anlamlarının yanı sıra bağlam içerisinde kullanılması, farklı becerilerle ilişkilendirilmesi ve kültürel içerikleriyle ele alınması esas alınmıştır. Sonuç olarak, geliştirilen planın 5E modelini dijital ve yapay zekâ destekli araçlarla bütünleştiren, etkileşimli ve yapılandırılmış bir öğretim önerisi sunduğu düşünülmektedir. Planın uygulanabilirliği ve öğrenenlerin kelime bilgisi üzerindeki etkisinin gelecekte yapılacak uygulamalı araştırmalarla incelenmesi önerilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: 5E öğrenme modeli, dijital araçlar, kelime öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Vocabulary knowledge in teaching Turkish as a foreign language is an important component in enabling learners to use language skills effectively and understand the cultural features of the target language. Particularly at the B2 level, learners need not only to know word meanings but also to use vocabulary accurately and functionally in different contexts. The increasing use of digital technologies in language teaching provides opportunities for developing interactive vocabulary activities. This study aims to develop a vocabulary teaching activity plan for B2-level learners of Turkish as a foreign language by integrating the 5E learning model with digital tools. The study was conducted within a qualitative research approach based on document analysis. The literature on vocabulary teaching, the 5E learning model, and the use of digital tools was examined. In addition, the reading text titled "Hospitality in Türkiye" in the B2-level Turkish teaching material was analyzed in terms of target vocabulary and formulaic expressions. Based on the findings, an activity plan was developed according to the five stages of the 5E model: Engage, Explore, Explain, Elaborate, and Evaluate. Quizlet, Wordwall, Suno, and Kahoot were used at different stages of the plan. The activities focused on learning target vocabulary in context, using words functionally, and understanding their cultural meanings. As a result, the developed plan offers a structured instructional proposal integrating the 5E model with digital and artificial intelligence-supported tools. Future applied studies are recommended to examine the applicability of the plan and its effects on learners' vocabulary knowledge.

2. Keywords: 5E learning model, artificial intelligence, digital tools, Turkish as a foreign language teaching, vocabulary teaching

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Master Student,Tokat Gaziosmanpaşa University, seenateemel@gmail.com, ORCID: 0009-0008-6487-5590
[2] Assistant Professor. Tokat Gaziosmanpaşa University, oya.ozgat@gop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3493-1765

Yaratıcı Okuma ve Yaratıcı Yazma Etkinlikleri Tasarımı: Keloğlan Masalları Örneği

Designing Creative Reading and Creative Writing Activities: The Case of Keloğlan Tales

Serdar Gürçay[1]

1. Özet

Türk halk edebiyatının tanınmış anlatılarından Keloğlan masalları, olay örgüsü, karakterleri, mizahı ve kültürel değerleriyle Türkçe öğretiminde kullanılabilecek önemli metinlerdir. Yaratıcı okuma ve yaratıcı yazma uygulamaları, öğrencilerin metinleri farklı bakış açılarıyla yorumlamalarına, hayal güçlerini geliştirmelerine ve dil becerilerini etkin kullanmalarına katkı sağlar. Bu çalışmanın amacı, Keloğlan masallarının yaratıcı okuma ve yaratıcı yazma açısından sunduğu olanakları belirlemek ve Türkçe öğretiminde kullanılabilecek örnek etkinlikler tasarlamaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. İnceleme materyalini, Tahir Alangu tarafından derlenen Keloğlan Masalları adlı eserden seçilen ve bu etkinliklere elverişli olduğu değerlendirilen dört masal oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan inceleme formundan yararlanılmıştır. Veriler; olay örgüsü, karakter özellikleri, çatışma unsurları, hayal gücünü harekete geçiren anlatım özellikleri ve yaratıcı düşünmeyi destekleme potansiyeli ölçütleri doğrultusunda betimsel analizle çözümlenmiştir. Bulgular doğrultusunda her masala yönelik tahmin etme, farklı bakış açısından yeniden anlatma, alternatif son oluşturma, karakter günlüğü yazma, yaratıcı diyalog geliştirme ve metni günümüz koşullarına uyarlama etkinlikleri tasarlanmıştır. Çalışmada Keloğlan masallarının kültür aktarımının yanı sıra yaratıcı düşünme, eleştirel okuma, empati ve yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde işlevsel bir kaynak sunduğu değerlendirilmektedir. Araştırmanın, halk edebiyatı ürünleriyle yaratıcı öğrenme ortamları oluşturulmasına katkı sağlaması ve öğretmenlere uygulamaya dönük etkinlik örnekleri sunması beklenmektedir. Tasarlanan etkinlikler, öğrencilerin masal kahramanlarının kararlarını sorgulamalarını ve olaylara özgün çözümler üretmelerini de desteklemeyi amaçlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Keloğlan masalları, yaratıcı okuma, yaratıcı yazma, Türkçe öğretimi, Türk halk edebiyatı.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Keloğlan tales are important texts for Turkish language teaching because of their rich plots, distinctive characters, humor, and cultural values. Creative reading and creative writing help students interpret texts from different perspectives, develop imagination, and use language skills effectively. This study aims to identify the potential of Keloğlan tales for creative reading and writing and to design sample activities for Turkish language teaching. Document analysis, a qualitative research method, was employed. The study material consisted of four tales selected from Keloğlan Masalları, compiled by Tahir Alangu, and considered suitable for these activities. A researcher-developed analysis form was used to examine the tales. The data were analyzed descriptively according to plot structure, character traits, conflict, narrative features stimulating imagination, and potential to support creative thinking. Based on the findings, activities were designed for each tale, including prediction, retelling from different perspectives, writing alternative endings, keeping character diaries, creating imaginative dialogues, and adapting texts to contemporary contexts. The study suggests that Keloğlan tales can serve not only as a means of cultural transmission but also as a resource for developing creative thinking, critical reading, empathy, and written expression skills. It is expected to contribute to the use of folk literature in creative learning environments and provide teachers with practical examples of activities. These activities offer opportunities for learners to engage actively with narrative events and characters while exploring alternative interpretations and modes of expression in Turkish language lessons.

2. Keywords: Keloğlan tales, creative reading, creative writing, Turkish language teaching, Turkish folk literature.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, s.gurcay@iku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1412-7910

Türkiye Türkçesi Ağızlarında Standart Türkiye Türkçesine Göre Ortak Fonetik Farklılıklar

Common Phonetic Differences in the Dialects of Turkey Turkish Compared to Standard Turkey Turkish

Şehri AÇAR ÖZGÜNDÜZ[1]

1. Özet

Ağızlar kendi içinde farklı özellikler gösterseler de bağlı bulundukları dilin temel yapısından ayrılamazlar. Mesela, Türkiye Türkçesi ağızları Türkçenin temel kanunlarından olan ses uyumları konusunda ortak noktada buluşurlar. Önlük-artlık uyumu ve düzlük-yuvarlaklık uyumu, ağızlarda Standart Türkiye Türkçesine göre ileri seviyededir. Ağız çalışmalarını taradığımızda bu eğilimi görebiliriz. Benzer şekilde, ağızlar bazı konularda Standart Türkiye Türkçesine göre ortak fonetik farklılıklar göstermektedir. Mesela, ünlüler açısından "dovak, gözel, övey, yonan vb." kelimelerin Standart Türkiye Türkçesinden farklı olarak pek çok Anadolu ağzında geniş ünlülü olarak telaffuz edilmesi; ünsüzler açısından ise "bekmez, barmak, bazar, bide vb." kelimelerdeki "b" sesinin ötümlülüğünü muhafaza etmesi bu duruma örnek verilebilir. Bu ortak fonetik farklılıklar, Türkçenin ses kanunları ve ağızların birbiriyle ilişkisi hakkında bize ipucu veren önemli göstergelerdir.

Bu çalışmada, mevcut ağız çalışmalarından yararlanılarak Türkiye Türkçesi ağızlarında Standart Türkiye Türkçesine kıyasla ortak bir şekilde farklı seslendirilen kelimeler ve bu durumun nedenleri üzerinde durulmuştur.

Ağızlardaki Standart Türkiye Türkçesine kıyasla bu ortak ses farklılıklarının; Türkçedeki ünlü uyumu, ünlü-ünsüz uyumu, Türkçenin hece yapısı gibi konularda ve Türkiye Türkçesi ağızlarının Türkçenin içinde birbirine göre durumları hakkında önemli veriler sağladığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, bir ağız grubunun kendi özelliklerinin yanında diğer ağız gruplarıyla birlikte ölçünlü Türkçeye göre ortak farklılıklarının karşılaştırılmalı çalışmalarla ortaya konulması, ağızlar açısından bilinmeyen birçok konunun aydınlatılmasına zemin hazırlar.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi Ağızları, Standart Türkiye Türkçesi, Ortak Fonetik Farklılıklar, Ses Bilgisi, Ses Kanunları.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Although dialects exhibit distinct characteristics, they are inseparable from the fundamental structure of the language to which they belong. For example, dialects of Turkish in Turkey share common ground regarding vowel harmony, a fundamental principle of Turkish. The harmony between front and back vowels, and the harmony between unrounded and rounded vowels, are more advanced in dialects compared to Standard Turkish. We can observe this tendency when examining dialect studies. Similarly, dialects exhibit some common phonetic differences compared to Standard Turkish. For instance, in terms of vowels, words like "dovak, göze, övey, yonan, etc." are pronounced with open rounded vowels in many Anatolian dialects, unlike in Standard Turkish; and in terms of consonants, the "b" sound retains its voiced quality in words like "bekmez, barmak, bazar, bide, etc." These common phonetic differences are important indicators that provide clues about the phonetic laws of Turkish and the relationships between dialects.

This study, drawing on existing dialect studies, focuses on words that are commonly pronounced differently in Turkish dialects compared to Standard Turkish, and the reasons for this difference.

These shared dialectal sound variations, compared to Standard Turkish, provide key data on harmony rules, syllable structure, and dialect relations. Comparative studies of a dialect group's unique and shared deviations from standard Turkish lay the groundwork for clarifying many unresolved dialectal issues.

2. Keywords: Dialects of Turkish in Türkiye, Standard Turkey Turkish, Common Phonetic Differences, Phonetics, Phonetic Laws.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, sehriacarozgunduz@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1795-9907

Dil Felsefesi Açısından Türkçede /DIr/ Biçimi

The Turkish Form /DIr/ from the Perspective of the Philosophy of Language

Cemile UZUN[1]

1. Özet

Dil, düşüncelerin aktarılmasını sağlayan bir araç olmanın ötesinde, anlamın, doğruluğun ve konuşmacının bir önermeye ilişkin tutumunun yapılandırıldığı bir sistemdir. Bu nedenle dil felsefesinde anlam, gönderim, önerme, doğruluk ve mantıksal biçim üzerine yürütülen tartışmalar, gramatik biçimlerin felsefi açıdan nasıl değerlendirilmesi gerektiği sorusunu da gündeme getirmektedir. Frege, Russell, Tarski, Quine ve Wittgenstein'ın farklı biçimlerde ele aldığı bu sorunlar, dilsel bir ifadenin yalnızca neye gönderimde bulunduğu veya hangi önermesel içeriği taşıdığıyla sınırlı olmayan bir inceleme alanına işaret etmektedir.

Bu bildiri, söz konusu tartışmalardan hareketle Türkçedeki /DIr/ biçimini dil felsefesi açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, aynı önermesel içeriği taşıyan "Ali hasta." ve "Ali hastadır." gibi /DIr/'lı ve /DIr/'sız cümleler üzerinden, biçimsel farklılığın anlam, doğruluk ve konuşmacının önermeye yönelik tutumu bakımından nasıl ele alınabileceği tartışılacaktır.

Bu doğrultuda /DIr/ biçimi; anlam ve gönderim, önerme ve doğruluk, mantıksal biçim ile kullanım arasındaki ilişkiler çerçevesinde değerlendirilecektir. Böylece gramatik biçim ile önermesel içerik arasındaki ilişkinin anlam ve doğruluk tartışmalarından bağımsız düşünülemeyeceği ileri sürülecektir.

Çalışmanın temel amacı, Türkçedeki /DIr/ biçimini dil bilgisel bir kategori olarak açıklamakla sınırlı kalmayıp bu biçim üzerinden gramer ile anlam, doğruluk ve konuşmacı tutumu arasındaki ilişkinin dil felsefesi açısından yeniden düşünülmesini sağlamaktır. Bu yönüyle bildiri, dil felsefesinin temel tartışmalarını Türkçenin özgül bir gramatik biçimi üzerinden ele alarak gramerin felsefi çözümlemenin de nesnesi olabileceğini tartışmaya açmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Dil felsefesi, gramer, anlam, doğruluk, DIr.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Language is more than a means of conveying thoughts; it is a system in which meaning, truth, and the speaker's attitude toward a proposition are structured. Therefore, discussions in the philosophy of language on meaning, reference, proposition, truth, and logical form also raise the question of how grammatical forms should be evaluated philosophically. Addressed in different ways by Frege, Russell, Tarski, Quine, and Wittgenstein, these issues point to a field of inquiry that is not limited to what a linguistic expression refers to or what propositional content it carries.

This paper aims to examine the /DIr/ form in Turkish from the perspective of the philosophy of language. Based on sentences such as "Ali hasta" ("Ali is ill") and "Ali hastadır" ("Ali is ill" with /DIr/), which convey the same propositional content, the study discusses how the formal difference between sentences with and without /DIr/ can be considered in terms of meaning, truth, and the speaker's attitude toward the proposition. Accordingly, the /DIr/ form is examined through the relationships among meaning and reference, proposition and truth, and logical form and use.

The main aim of the study is not merely to explain the /DIr/ form in Turkish as a grammatical category, but to reconsider the relationship between grammar, meaning, truth, and speaker attitude from the perspective of the philosophy of language. In this respect, the paper discusses fundamental issues in the philosophy of language through a specific grammatical form in Turkish and explores grammar as an object of philosophical analysis.

2. Keywords: Philosophy of language, grammar, meaning, truth, DIr.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. Dr., Fırat Üniversitesi, cuzun@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0102-3306

Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Hedeflenen Öğrenci Profili: İki Binli Yıllardan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne Karşılaştırmalı Bir Analiz

The Target Student Profile in Turkish Language Curricula: A Comparative Analysis from the 2000s to the Türkiye Century Education Model

Emine Kolaç[1]

1. Özet

Bu araştırmanın temel amacı, iki binli yıllardan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne kadar uzanan dönemde yayımlanan 1–8. sınıf Türkçe dersi öğretim programlarında hedeflenen öğrenci profilini belirlemek ve programlar arasındaki değişimi karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktır. Araştırma, Türkçe öğretim programlarının genel ve özel amaçlarında öğrenciye kazandırılması öngörülen bilgi, beceri, tutum, değer ve yeterliklerin zaman içindeki seyrini göstermesi açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın, hazırlanacak veya güncellenecek Türkçe dersi öğretim programlarında öğrenci profilinin belirlenmesine yönelik olarak program geliştirme uzmanlarına, alan uzmanlarına ve karar vericilere katkı sunacağı düşünülmektedir. Araştırma, iki binli yıllardan itibaren yayımlanan 1–8. sınıf Türkçe dersi öğretim programlarıyla sınırlandırılmıştır. Araştırmanın temel problemi, Türkçe dersi öğretim programlarında hedeflenen öğrenci profilinin zaman içinde nasıl değiştiğidir. Bu problem doğrultusunda programların amaçlarında hangi öğrenci niteliklerine yer verildiği, bu niteliklerin programlara göre nasıl farklılaştığı, hangi niteliklerin süreklilik gösterdiği ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin önceki programlardan hangi yönleriyle ayrıldığı araştırılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen bu araştırmada doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynaklarını iki binli yıllardan itibaren yayımlanan 1–8. sınıf Türkçe dersi öğretim programları oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen program tarama formuyla toplanmış ve nitel içerik analiziyle çözümlenmiştir. Programlar kronolojik ve karşılaştırmalı olarak incelenmiş, öğrenci nitelikleri program metinlerindeki doğrudan ifadeler temelinde kodlanmıştır. Araştırma sonunda elde edilen bulgular; 2005 ve 2006 programlarında dilsel ve bilişsel becerilerin, 2015 ve 2018, 2019 programlarında Türkiye Yeterlilikler Çerçevesindeki yetkinlikler ile 10 kök değerin, 2024 modelinde ise değerleri eyleme dönüştüren bilge ve bütüncül insan profilinin öne çıktığını, bazı dilsel ve kültürel hedeflerin süreklilik taşıdığını göstermiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Türkçe öğretim programları, değerler ve yetkinlikler, öğrenci profili, karşılaştırmalı analiz

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The primary aim of this study is to identify the target student profile in Turkish language curricula for Grades 1–8 published from the 2000s through the Türkiye Century Education Model and to compare changes across these curricula. The study is significant in that it traces changes over time in the knowledge, skills, attitudes, values, and competencies that the general and specific aims of these curricula seek to develop in students. The study is expected to contribute to curriculum development specialists, subject-area experts, and decision-makers in defining the student profile when developing or revising future Turkish language curricula. The study is limited to Turkish language curricula for Grades 1–8 published since the 2000s. Its central research problem concerns how the target student profile in these curricula has changed over time. Accordingly, the study examined which student attributes were included in the curricula's aims, how these attributes differed across curricula, which showed continuity, and in what respects the Türkiye Century Education Model differed from preceding curricula. The study employed a qualitative research approach and was conducted through document analysis. The data sources consisted of Turkish language curricula for Grades 1–8 published since the 2000s. Data were collected using a curriculum review form developed by the researcher and analyzed through qualitative content analysis. The curricula were examined chronologically and comparatively, with student attributes coded on the basis of explicit statements in the curriculum texts. The findings showed that linguistic and cognitive skills came to the fore in the 2005 and 2006 curricula; competencies set out in the Turkish Qualifications Framework and ten core values came to the fore in the 2015 and 2018/2019 curricula; and the 2024 model emphasized the profile of a wise, well-rounded individual who puts values into practice. Certain linguistic and cultural aims showed continuity across the curricula.

2. Keywords: Türkiye Century Education Model, Turkish language curricula, values and competencies, student profile, comparative analysis

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, ekolac@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1757-3617

Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Öğretme-Öğrenme Yaklaşımları: İki Binli Yıllardan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne Karşılaştırmalı Bir Analiz

Teaching and Learning Approaches in Turkish Language Curricula: A Comparative Analysis from the 2000s to the Türkiye Century Education Model

Emine Kolaç[1]

1. Özet

Bu araştırmanın temel amacı, iki binli yıllardan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne kadar uzanan dönemde yayımlanan 1–8. sınıf Türkçe dersi öğretim programlarında benimsenen öğretme-öğrenme yaklaşımlarını belirlemek ve programlar arasındaki değişimi karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktır. Araştırma, Türkçe öğretim programlarında öğretme-öğrenme anlayışının zaman içindeki seyrini ortaya koyması, yaklaşım değişikliklerini ortak ölçütler üzerinden karşılaştırması ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin önceki programlarla ilişkisini belirginleştirmesi açısından önem taşımaktadır. İki binli yıllardan itibaren yayımlanan 1–8. sınıf Türkçe dersi öğretim programlarıyla sınırlandırılan araştırmanın temel problemi, Türkçe dersi öğretim programlarında öğretme-öğrenme yaklaşımlarının zaman içinde nasıl değiştiğidir. Bu problem doğrultusunda programlarda hangi öğretme-öğrenme yaklaşımlarına yer verildiği, bu yaklaşımların hangi metinsel göstergelerle ortaya konduğu, programlar arasında hangi yaklaşımların süreklilik gösterdiği, hangilerinin değiştiği ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin önceki programlardan hangi yönleriyle ayrıldığı incelenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülmüş olan çalışma doküman incelemesiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen program tarama formuyla toplanmış ve nitel içerik analiziyle çözümlenmiştir. Programlar kronolojik ve karşılaştırmalı olarak incelenmiş, kodlamalarda ise program metinlerindeki doğrudan ifadeler esas alınmıştır. Araştırma sonunda elde edilen bulgular 2005 ve 2009 programlarında yapılandırıcı yaklaşımın merkeze alındığını; 2015 programında öğrenciyi merkeze alan ve sarmal yaklaşımın benimsendiğini; 2017, 2018 ve 2019 programlarında tematik ve sarmal yaklaşımların öne çıktığını; 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bütüncül eğitim yaklaşımının temel alındığını göstermiştir.

2. Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Türkçe dersi öğretim programları, öğretme-öğrenme yaklaşımları, program karşılaştırması, doküman incelemesi

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The primary aim of this study is to identify the teaching and learning approaches adopted in Turkish language curricula for Grades 1–8 published from the 2000s through the Türkiye Century Education Model and to comparatively examine changes across these curricula. The significance of the study lies in tracing the evolution of teaching and learning approaches in Turkish language curricula, comparing changes across curricula using consistent criteria, and clarifying the relationship between the Türkiye Century Education Model and preceding curricula. The central research problem of the study, which is limited to Turkish language curricula for Grades 1–8 published since the 2000s, concerns how teaching and learning approaches have changed over time. Accordingly, the study examined which teaching and learning approaches were included in the curricula, how these approaches were reflected in explicit textual evidence, which approaches demonstrated continuity or change across successive curricula, and how the Türkiye Century Education Model differed from its predecessors. The study employed a qualitative research design based on document analysis. Data were collected using a curriculum review form developed by the researcher and analyzed through qualitative content analysis. The curricula were examined chronologically and comparatively, with coding based on explicit statements in the curriculum documents.

The findings revealed that the constructivist approach was central to the 2005 and 2009 curricula, while learner-centered and spiral approaches were adopted in the 2015 curriculum. Thematic and spiral approaches were emphasized in the 2017, 2018, and 2019 curricula. In contrast, the 2024 Türkiye Century Education Model adopted a holistic education approach as its foundation.

2. Keywords: Türkiye Century Education Model, Turkish Language Curriculum, teaching and learning approaches, curriculum comparison, document analysis

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, ekolac@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1757-3617

Abdurrauf Fitrat'ın Türkçe'nin Gelişimi İçin Yaptığı Çalışmalar

Abdurauf Fitrat's Contributions to the Development of the Turkish Language

Hamidulla Baltabayev[1]

1. Özet

Özbek Cedit edibi Prof. Abdurauf Fıtrat, İstanbul'da geçirdiği süre boyunca (1909-1913) Mehmet Akif Ersoy ile Türk dilinin geliştirilmesi için işbirliğine başlamıştır. "Sırat-ı müstakim" dergisinde makaleler yayınlamış, Taşkent'te dil, yazım ve milli edebiyat konularıyla ilgilenen "Çağatay Gürünı" adlı bilimsel kuruluş kurmuştu. "Dilimiz" (1919) adlı makalesinde Türk dilinin saflığı için mücadele etti, dilimizin güzelliğini ve gramerini destekledi. "Sarf" (1923-1930) ve "Nahiv" (1924-1930) ders kitaplarında Özbek Türkçesinin yazım kurallarını geliştirdi. Buhara Cumhuriyeti'nde Türk dilinin devlet dili olarak kabul edilmesinin temellerini attı. "Yazım Konferansı Hakkında" (1921) adlı makalesinde Taşkent'te düzenlenen Dil ve Yazım Konferansı'nı organize etti ve aktif olarak kullanılan Arap alfabesinin reformunun gerekliliğini açıkladı. "Mukaddimetü'l-Edeb" (1926) adlı makalesinde, Mahmud Zemahşarî tarafından derlenen dört dilli sözlüğün (Türkçe - Arapça - Farsça - Moğolca) mahiyetini açıkladı. "Özbekçe Dersler" (1927) adlı makalesinde ise Münevver Kari ve Kayum Ramazan'ın editörlüğünde Özbekçe olarak yayımlanan "Özbekçe Dersler" adlı dört ciltlik akademik yayını analiz ederek Türk dilinin gelişimindeki yerini gösterdi. Latin alfabesine geçiş döneminde oldukça aktif oldu ve çeşitli makaleler yazdı. Hatta Fıtrat'ın tavsiyesi üzerine, yeni kurulan Tacikistan Cumhuriyeti'nde Latin alfabesinin uygulamaya konulması sırasında "Rehber-i danış" (1928) dergisini organize etmiş ve "Der gird-i elifba-yi nev'", "Der gird-i elifba-yi taze" ("Yeni alfabede") başlıklı makaleleriyle bu dergiye katkıda bulunmuştur. Prof. Fıtrat'ın Türk dilinin gelişimi için yaptığı bilimsel araştırma ve pratik çalışmaları, Türk dünyasının tüm aydınları için bir örnektir.

2. Anahtar Kelimeler: Cedidçilik, Fıtrat, "Sırat-ı müstakim", "Çağatay gürüngı", Latin alfabesi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Uzbek writer and Professor Abdurauf Fitrat made significant contributions to the development of the Turkic and Uzbek languages. During his stay in Istanbul from 1909 to 1913, he collaborated with Mehmet Akif Ersoy on the development of the Turkish language and published articles in the journal “Siroti Mustaqim.”. After returning to Tashkent, Fitrat founded the “Chighatay Gurungi” (Chagatai Discussion), a scholarly organization devoted to language, orthography, and national literature. In his 1919 article “Our Language,” he defended the purity of the Turkish language and emphasized its beauty and grammatical richness. Through his textbooks “Sarf” (1923–1930) and “Nahv” (1924–1930), he contributed to the development of Uzbek grammar and spelling rules. Fitrat also played an important role in language policy in the Bukhara Republic, supporting the introduction of Turkish as a state language. In his 1921 article “Regarding the Spelling Conference,” he discussed the Tashkent Language and Spelling Conference and explained the need to reform the Arabic script. In 1926, through his article “Muqaddimat ul-Adab,” Fitrat examined Mahmud Zamakhshari’s four-language dictionary. In “Uzbek Language Lessons” (1927), he analyzed important Uzbek academic publications and their role in Turkic language development. Fitrat actively supported the transition to the Latin script and contributed to its introduction in Tajikistan. Through the 1928 journal “Rahbari Donish,” he published articles promoting the new alphabet. His scholarly and practical work remains an important legacy for Turkic intellectuals.

2. Keywords: Jadidism, Fitrat, “Siroti mustaqim”, “Chigatoy gurungi”, Latin script.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Özbekistan Millî Üniversitesi, hamidullabaltabayev@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7548-1573

Özbekistan Yüksek Öğretim Sisteminde Tasavvuf Edebiyatının Öğretimi (“Tasavvuf ve Sanatsal Yaratıcılık” Dersi Örneği)

Teaching Sufi Literature in the Higher Education System of Uzbekistan (The Case of the Course “Sufism and Artistic Creativity”)

Prof. Dr. Nodirkhon Khasanov [1] *& Xayriniso Ulug‘nazarova*[2]

1. Özet

Bu çalışmanın amacı, Özbekistan yükseköğretim sisteminde tasavvuf edebiyatının öğretim biçimini ve bu öğretimin klasik edebiyatın anlaşılmasına sağladığı katkıyı “Tasavvuf ve Sanatsal Yaratıcılık” dersi örneğinde incelemektir. Çalışmada, geçmişte siyasi ve ideolojik nedenlerle akademik inceleme alanı sınırlanan tasavvuf alanının, Özbekistan’da son otuz beş yıllık dönemde yükseköğretim müfredatında yeniden ele alınma biçimi değerlendirilmiştir. Araştırmanın inceleme kaynağını, Özbek filolojisi programlarında okutulan “Tasavvuf ve Sanatsal Yaratıcılık” dersinin içeriği, ders kapsamında kullanılan edebî ve akademik kaynaklar ile tasavvufî metinlerin öğretiminde kullanılan yöntem ve uygulamalar oluşturmaktadır. Araştırmada nitel ve betimleyici bir inceleme yaklaşımı benimsenmiş; ders içeriği, öğretim uygulamaları ve edebî metinlerin ele alınış biçimleri analiz edilmiştir. “Tasavvuf ve Sanatsal Yaratıcılık” dersi, tasavvuf düşüncesinin ortaya çıkışı, dönemleri, gelenekleri, kaynakları, tasavvufla ilgili kavramlar, Türkistan edebiyatını etkileyen önemli tarikatların sanatsal düşüncenin gelişimindeki rolleri de dahil olmak üzere geniş bir konu yelpazesini kapsamaktadır. İnceleme sonucunda, tasavvuf edebiyatının öğretiminin yalnızca tasavvuf tarihinin ve tasavvufî terimlerin aktarımına dayanmadığı; şiir ve nesir metinlerindeki sembol, imge ve tasavvufî kavramların edebî bağlam içerisinde yorumlanmasına da önem verildiği görülmüştür. Derslerde birincil kaynakların, akademik çalışmaların ve klasik edebî metinlerin birlikte değerlendirilmesi, öğrencilerin tasavvufî düşüncenin edebî eserlere yansımasını kavramalarına ve bağımsız edebî değerlendirme yapmalarına katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle dersin, tasavvuf edebiyatının tarihsel, düşünsel ve estetik boyutlarının bütüncül biçimde kavranmasına ve benimsenmesine imkân sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Tasavvuf edebiyatı, yükseköğretim, klasik edebiyat, edebiyat öğretimi, Özbekistan.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to examine the mode of teaching Sufi literature within the higher education system of Uzbekistan and its contribution to the understanding of classical literature, with particular reference to the course “Sufism and Artistic Creativity.” The study evaluates the reintroduction of Sufism into higher education curricula in Uzbekistan over the past thirty-five years, following a period in which its academic study was restricted for political and ideological reasons. The research material comprises the content of the course offered within Uzbek philology programs, the literary and academic sources used in course, the methods and practices employed in teaching Sufi texts. A qualitative and descriptive approach was adopted, and course content, teaching practices, and approaches to literary texts were analyzed. The course also addresses the emergence, periods, and sources of Sufi thought, key Sufi concepts and the roles played by major Sufi orders that influenced Turkestan literature in the development of artistic thought. The findings indicate that the teaching of Sufi literature is not limited to the transmission of the Sufi terminology; rather, particular emphasis is placed on interpreting symbols, imagery, and Sufi concepts in poetic and prose texts within their literary contexts. The combined use of primary sources, academic studies, classical literary texts contribute to students’ understanding of the reflection of Sufi thought in literary works and supports their ability to develop independent literary interpretations. Accordingly, the study concludes that the course provides a comprehensive framework for understanding and adopting the historical, intellectual, and aesthetic dimensions of Sufi literature.

2. Keywords: Sufi literature, higher education, classical literature, literature teaching, Uzbekistan

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1 Mirza Uluğbey Özbekistan Millî Üniversitesi, nadirhanhasan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2413-8990
2 Mirza Uluğbey Özbekistan Millî Üniversitesi yüksek lisans öğrencisi, hayrunnisaulugnazar@gmail.com, ORCID: 0009-0005-3865-9403

Türkçede Dil Bilgisel İstem

Grammatical Valencyin Turkish

Nuh Doğan[1] & *Nagehan Payaz*[2] & *Damla Yazar*[3]

1. Özet

İstem (valency) kavramı, genel dil bilim yazınında ağırlıklı olarak sözlüksel unsurların (özellikle fiil, isim ve sıfatların) ve kimi işlev sözcüklerinin (edatların) söz diziminde belirli sayıda ve türde tamlayıcıyı yönetme potansiyelini ifade eder. Ancak Türkçe gibi zengin fiil morfolojisine sahip eklemeli dillerde istem, yalnızca sözlüksel ve kimi işlevsel sözcüklerin değil fiil çekim işaretleyicilerinin ve bunlara bağlı dil bilgisel kategorilerin de bir niteliğidir. Nitekim Üretici Dil Bilgisi yaklaşımında işlevsel kategorilerin/öbeklerin (IP, TP, AspP) söz dizimsel düzeyde baş (head) konumunda belirlenmesi ve bünyesindeki ögeleri lisanslaması da bu potansiyelden kaynaklanır. Bu bağlamda istem, *sözlüksel istem* ve *dil bilgisel istem* olmak üzere iki temel düzeyde ele alınmalıdır. Dil bilgisel istem ögeleri, söz dizimi araştırmalarında çoğunlukla fiilin temel istemi dışında kalan ve cümleden çıkarılabilen zarflar ya da *eklentiler* (adjunct) olarak değerlendirilmiştir. Oysa dil bilgisel istem zaman, görünüş, taksis, *yaklaşma* (prospective), kiplik ve kanıtsallık gibi fiil kategorilerinin gerektirdiği ve dil bilgisel anlamları belirginleştiren hayati unsurlardır. Kimi eklentiler cümleden silindiğinde cümle dil bilgisel olmakla birlikte fiil çekim eklerinin işaretlediği dil bilgisel kategoriler yansızlaşmakta ve dil bilgisel anlam belirsizlikleri oluşmaktadır. Dolayısıyla dil bilgisel istem basit birer eklenti olmanın ötesinde fiil çekim eklerinin işaretlediği anlamları belirginleştiren, cümleyi çok anlamlılıktan ve belirsizlikten kurtaran zorunlu söz dizimsel bir yansımadır. Türkçede fiil çekim eklerinin de söz dizimsel düzeyde kendilerine özgü dil bilgisel istem alanları oluşturabildiği düşünülmektedir. Türkçenin fiil morfolojisindeki çekim işaretleyicilerinin dil bilgisel istem potansiyelinin ve söz dizimsel yansımalarının bütüncül olarak araştırılması, Türkçe söz dizimi ve istem dil bilgisinin gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: İstem, dil bilgisel istem, fiil, çekim ekleri, dil bilgisel anlam.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The concept of valency, in general linguistics, primarily denotes the capacity of lexical items (verbs, nouns, adjectives) and certain functional words (postpositions) to govern specific complements in syntax. However, in agglutinative languages with rich verbal morphology like Turkish, valency is a property not only of lexical and functional words but also of verbal inflectional markers and their associated grammatical categories. Indeed, within Generative Grammar, head-determination and constituent licensing within functional projections (IP, TP, AspP) at the syntactic level stem from this inherent potential. In this context, valency should be addressed across two fundamental levels: *lexical valency* and *grammatical valency*. In syntactic research, grammatical valency elements have mostly been evaluated as optional adverbs or adjuncts falling outside core valency and omissible from the sentence. In contrast, grammatical valency elements are vital constituents that disambiguate grammatical meanings marked by verbal categories such as tense, aspect, taxis, prospectivity, modality, and evidentiality. When certain adjuncts are omitted, although the sentence remains grammatical, the grammatical categories marked by verbal inflectional suffixes become neutralized, causing semantic ambiguity. Therefore, far from being mere adjuncts, grammatical valency elements are obligatory syntactic reflections that clarify meanings marked by inflectional suffixes and rescue the clause from polysemy and indeterminacy. It is posited that verbal inflectional suffixes in Turkish can similarly establish distinct grammatical valency domains at the syntactic level. A comprehensive investigation into the grammatical valency potential and syntactic manifestations of inflectional markers across Turkish verbal morphology is crucial for advancing Turkish syntax and valency grammar.

2. Keywords: Valency, grammatical valency, verb, grammatical, inflectional markers, grammatical meaning.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nuhdogan55@hotmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8935-8428
[2] Ar. Gör., Bayburt Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bayburt, nagehanpayaz@bayburt.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9470-6973.
[3] Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Samsun, damlanyazar@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0009-0000-3609-916X

Kırım Tatar Türkçesinde Bağlanışlarına Göre Cümleler

Sentences According to Their Connections in Crimean Tatar Turkish

Seher MAŞKARAOĞLU[1]

1. Özet

Türk yazı dillerinde cümle çeşitleri konusunda pek çok çalışma yapılmış olmasına karşın terim ve sınıflandırma tartışmaları devam etmektedir. Kırım Tatar Türkçesi ile Türkiye Türkçesinin cümle yapıları büyük ölçüde benzerlik göstermektedir, farklılıklar yöntem ve sınıflandırma ile ilgilidir. Türkiye Türkçesinde en az iki cümlenin bağlama edatları ile bağlanması bağlı cümleleri, ortak ögeler ile sıralanması sıralı cümleleri oluşturur. Kırım Tatar Türkçesinde ise bağlı ve sıralı cümleler birleşik cümle *(mürekkep cümle)* içerisinde değerlendirilir. Aralarında anlam bakımından yakınlık bulunan basit cümlelerin bağlayıcılar veya tonlama yardımıyla birleştirilmesi ile ortaya çıkan cümleler sıralı birleşik cümle *(tizme mürekkep cümle)* olarak tanımlanır. Sıralı birleşik cümleler *ve, em, da-de, amma, lâkin, fakat, yalıñız, tek, ise, ancak, ya ... ya, yaki, bir ... bir, em ... em, bazan .... bazan* vd. bağlayıcılar yardımıyla bağlanıyorsa bağlayıcılı sıralı birleşik cümle *(baglayıcılı tizme mürekkep cümle)*, tonlama yardımıyla bağlanıyorsa bağlayıcısız sıralı birleşik cümle *(baglayıcısız tizme mürekkep cümle)* olarak adlandırılır. Sıralı birleşik cümleler anlamlarına göre birleşik *(koşma),* karşılaştırma *(teñeştirme),* karşıtlık *(karşılık),* genişletme *(kenişletme),* niteleyici *(ayırıcı),* olumsuzluk *(inkâr)* olmak üzere altı başlık altında incelenir. Çalışmamızda Türkiye ve Kırım Tatar gramerciliğinde bağlı ve sıralı cümleler konusunda araştırmacıların değerlendirmeleri üzerinde kısaca durularak Kırım Tatar Türkçesinde cümlelerin hangi yollarla bağlandığı metinlerden taranan örneklerle ve Türkiye Türkçesiyle karşılaştırmalı olarak incelenmeye çalışılacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Kırım Tatar Türkçesi, söz dizimi, birleşik cümle, bağlı cümle, sıralı cümle.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Although many studies have been conducted on sentence types in Turkic written languages, debates on terminology and classification continue. The sentence structures of Crimean Tatar Turkish and Turkish spoken in Turkey show significant similarities; the differences are related to methodology and classification. In Turkish, clauses formed by connecting at least two clauses with conjunctions are called compound clauses, while clauses formed by sequencing common elements are called coordinate clauses. In Crimean Tatar Turkish, subordinate and compound sentences are considered part of complex sentences *(mürekkep cümle)*. Sentences formed by combining simple sentences that have a close semantic relationship through the use of conjunctions or intonation are defined as compound sentences *(tizme mürekkep cümle)*. Compound sentences with conjunctions are called compound sentences with conjunctions *(baglayıcılı tizme mürekkep cümle)* if they are connected by conjunctions such as and, and, also, but, however, only, if, only, either…or, either, one…one, and so on, sometimes…sometimes, etc., and they are called compound sentences without conjunctions *(baglayıcısız tizme mürekkep cümle)* if they are connected by intonation. Compound sentences are examined under six headings according to their meanings: compound *(koşma)*, comparative *(teñeştirme)*, contrast *(karşılık)*, expansion *(kenişletme)*, qualifying *(ayırıcı)*, and negation *(inkâr)*. This study will briefly examine the assessments of researchers regarding compound and subordinate clauses in Turkish and Crimean Tatar grammar, and will attempt to investigate the ways in which sentences are connected in Crimean Tatar Turkish using examples from texts and in comparison with Turkish spoken in Turkey.

2. Keywords: Crimean Tatar Turkish, syntax, compound sentence, subordinate clause, coordinate clause.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğretim Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, seher.maskaraoglu@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2448-724X

XI-XX. Yüzyıl Edebiyatında Nevruz ve Nevruziyeler

Nevruz and Nevruziyes in Literature from the 11th to the 20th Century

Doç. Dr. Sırderyahan UTANOVA [1] & Prof. Dr. Nüreli ÇARŞANBİYEV[2]

1. Özet

XI. ve XX. yüzyıllar arasında Türk dilli halkların edebiyatında son derece önemli edebî eserler meydana getirilmiştir. Bunlardan Nevruz, bahar mevsimine ve yeni güne ithaf edilen eserler özel bir yere sahiptir. Günümüze kadar bu konuda kaleme alınan eserlerin Türk dilinin söz varlığına katkısı müstakil olarak incelenmemiştir. Makalenin amacı, bu doğrultudaki metinleri poetika, söz varlığı ve dilin estetik güzelliği açısından incelemektir. İlgili metinlerden hareketle, bu tür eserlerin çoğunlukla "Nevruznameler" olarak adlandırıldığı ortaya konulmaktadır. Türk dilli halkların türküleri, atasözleri ve söyleyişleri; Kaşgari'nin "Dîvânu Lugâti't-Türk" adlı eseri, Rabguzi'nin "Bahoriyot"u, Hayyam'ın rubaileri, Kaygusuz Abdal, Ali Şir Nevai, Muhammed Babür, Muhammed Fuzuli, Muhammed Rıza Agahi, Mukimi, Elbek, Çolpan'ın Nevruz bayramı, bahar mevsimi, Hamal ayının gelişi, gece ile gündüzün eşitlenmesi ve mevsimin yenilenmesi gibi olaylarla bağlantılı türküleri, atasözleri ve şiirleri ilk kez karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Makalenin hazırlanması sırasında karşılaştırmalı-tarihsel (komparatif) yöntemden yararlanılarak Türk dilli halklarda Nevruz kutlamasıyla ilişkili tarihî olaylar, diller ve edebî süreçler karşılaştırılmış; bunlardaki ortak ve özgün yönler, benzerlikler ve farklılıklar ile gelişim eğilimleri belirlenmiştir. Tarihsel-genetik yöntem (retrospektif yöntem) aracılığıyla ise olaylar, olgular, diller ve kültürel biçimler durağan yapılar olarak değil; kökenleri, ilk izleri ve yüzyıllar boyunca geçirdikleri gelişim aşamaları bakımından ele alınmıştır. Araştırmalar sonucunda, Nevruz'la ilgili klasik metinlerde bu konuya ilişkin bir söz varlığı grubu oluşturulmuştur. Nevruznamelerle bağlantılı eserlerin incelenmesiyle, bu eserlerin Türk dilinin söz varlığını zenginleştirmeye ne ölçüde katkıda bulunduğu tablolarla ortaya konulmuştur. Temel bulgular, Türk halklarının tarihinin çok eski dönemlere uzandığını ve zengin geleneklere sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, genç kuşakta geçmişte yaşamış atalarımıza, şanlı geçmişimize karşı gurur ve iftihar duygularını güçlendirmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Nevruz, Türk edebiyatı, Nevruznameler, karşılaştırmalı-tarihsel yöntem

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

From the 11th to the 20th century, significant literary works were created in the literature of Turkic-speaking peoples. Among them, works devoted to the Nowruz festival, spring, and the arrival of a new day occupy a special place. However, their contribution to the vocabulary of Turkic languages has not yet been examined in a dedicated study. This paper analyses relevant texts from the perspectives of poetics, vocabulary, and linguistic aesthetics. Textual evidence shows that such works were often called "Nowruznamas." For the first time, a comparative study examines Uzbek folk songs, proverbs and sayings; Mahmud al-Kashgari's "Dīwān Lughāt al-Turk"; Nasir al-Din Rabghuzi's "Bahoriyot"; Omar Khayyam's quatrains; and works by Alauddin Kaygusuz Abdal, Alisher Navoi, Zahiriddin Muhammad Babur, Muhammad Fuzuli, Muhammad Riza Ogahi, Muqimi, Elbek, and Cho'lpon. The study focuses on works associated with Nowruz, spring, the beginning of Hamal, the equality of day and night, and seasonal renewal. The research uses comparative-historical and historical-genetic (retrospective) methods. The first compares historical events, languages, and literary processes connected with Nowruz among Turkic-speaking peoples, identifying common and distinctive features, similarities, differences, and developmental patterns. The second traces the origins, early roots, and development of cultural forms over the centuries. The findings establish a thematic lexical group in classical texts related to Nowruz. Tables show how works associated with Nowruznamas contributed to enriching the vocabulary of Turkic languages. The results highlight the historical roots and rich traditions of Turkic peoples, foster young people's respect for their ancestors, and strengthen pride in their cultural heritage.

2. Keywords: Nowruz, Turkic literature, Nowruznamas, comparative-historical method

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1 Doç. Dr., Taşkent Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Özbekistan, yulduzsaroyi@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7312-2039

2 Prof. Dr., Özbekistan Bilimler Akademisi Genetik ve Bitki Deneysel Biyolojisi Enstitüsü, nurik1980@mail.ru, ORCID: 0009-0005-9242-6563

Türk Edebiyatının Gelişiminde Hâfız Hârezmî'nin Edebî Mirasının Yeri

The Place of Hafız Khorezmı's Literary Heritage in the Development of Turkic Literature

Sulaymonov Mo'minjon Yusubjonovich[1]

1. Özet

Bu bildiride, XIV. yüzyılın sonu ile XV. yüzyılın ilk yarısında yaşamış Hâfız-ı Hârezmî'nin edebî mirasının Türk edebiyatının gelişimindeki yeri, divanındaki şiirlerin tür, içerik ve poetik özellikleri ile Alî Şîr Nevâî öncesi Türk edebiyatıyla ilişkisi bağlamında incelenmektedir. Araştırmada metin merkezli tür ve içerik çözümlemesi ile karşılaştırmalı değerlendirme yöntemlerinden yararlanılmış; şairin 1112 şiirden oluşan divanındaki 1052 gazel, 9 kaside, 1 mersiye, 1 terkib-bend, 3 tercî-bend, 1 muhammes, 2 müstezad, 31 kıta ve 12 rubai dikkate alınmıştır. İncelemede gazellerde aşk, hayat felsefesi, tasavvufî düşünce ve sosyal eleştiri; kasidelerde tarihî, siyasî ve sosyal hayat; mersiyede bağlılık ve kayıp duygusu; kıta ve rubailerde ahlakî-didaktik ve felsefî düşünceler öne çıkan ölçütler olarak ele alınmıştır. Şairin insan anlayışı da bu bağlamda değerlendirilmiş; hükümdar ve şehzadelere dahi gerçek insan olma çağrısı yapan "Eğer şâh-ı zamân olmak dilersen, âdem oğlu ol" beyti üzerinden ahlakî-felsefî düşüncesinin toplumsal boyutu ortaya konulmuştur. Ayrıca terkib-bend, tercî-bend, muhammes ve müstezad gibi nazım şekillerinin Türkçe şiirde kullanımı, tasavvufî mazmunlar, ilahî ve mecazî aşk ilişkisi, "mey-i vahdet" anlayışı, halk söyleyişleri ile kafiye ve redif özellikleri şairin poetikasını belirleyen unsurlar olarak incelenmiştir. Hâfız-ı Hârezmî'nin Atoyi, Sakkokî, Gadoyî ve Lutfî gibi Nevâî öncesi şairlerle edebî sürekliliği ve Alî Şîr Nevâî ile ilişkili değerlendirmeler de karşılaştırma çerçevesine alınmıştır. Sonuç olarak, Hâfız-ı Hârezmî'nin klasik şiir türlerini Türkçe ifade imkânlarıyla çeşitlendirdiği, tasavvufî, ahlakî ve felsefî düşünceyi şiir diline taşıdığı ve Nevâî öncesi Türk şiirinin gelişiminde dikkate değer bir poetik zemin oluşturduğu ortaya konulmaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Hâfız-ı Hârezmî, Türk edebiyatı, Türkçe şiir, divan, klasik şiir.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This paper examines the place of Hâfız-ı Hârezmî's literary heritage in the development of Turkic literature from the perspective of the genres, thematic content, and poetic features of his Divan, as well as its relationship with pre-Alisher Navoi Turkic literature. Hâfız-ı Hârezmî lived from the late fourteenth to the first half of the fifteenth century. The study employs text-centered analysis of genre and content together with comparative evaluation. The analysis focuses on the 1,112 poems in his Divan, comprising 1,052 ghazals, 9 qasidas, 1 marsiya, 1 tarkib-band, 3 tarjib-bands, 1 mukhammas, 2 mustazads, 31 qit'as, and 12 rubais. In the examination, love, the philosophy of life, Sufi thought, and social criticism in the ghazals; historical, political, and social issues in the qasidas; devotion and the sense of loss in the marsiya; and ethical, didactic, and philosophical reflections in the qit'as and rubais are taken as principal analytical criteria. The use of poetic forms such as tarkib-band, tarjib-band, mukhammas, and mustazad in Turkic poetry is also evaluated in terms of generic and formal diversity. Sufi motifs, the relationship between divine and metaphorical love, the concept of "mey-i vahdat," folk expressions, and the poet's rhyme and radif practices are examined as significant elements of his poetics. The literary continuity between Hâfız-ı Hârezmî and pre-Navoi poets such as Atoyi, Sakkokiy, Gadoyi, and Lutfi is also considered. His ethical and philosophical understanding is further illustrated by the couplet: "If you wish to become the king of the age, become a true human being; for in the whole world, Adam is the rightful king." Thus, Hâfız-ı Hârezmî emerges as a poet who diversified classical poetic forms through the expressive possibilities of Turkic and established a significant poetic foundation for the development of pre-Navoi Turkic poetry.

2. Keywords: Hâfız Khorezmi, Turkic literature, Turkic poetry, Divan, classical poetry.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doç. Dr., Namangan Devlet Üniversitesi, Özbek Edebiyatı Anabilim Dalı, sulaymonmominjon73@gmail.com, https://orcid.org/0009-0004-0924-9993

Dede Korkut'ta İkinci Teklik Emir Kipinin Ekli ve Eksiz Kullanımları: Eyleyici-Eyleyen İlişkisi Bağlamında Edimbilimsel Bir Yaklaşım

The Use of the Second-Person Singular Imperative with and without Suffixes in Dede Korkut: A Pragmatic Approach to the Command-Execution Relationship

Yalçın Kulaç[1]

1. Özet

Günümüz Türkiye Türkçesinde, fiil kök ve gövdelerine herhangi bir ek getirilmeden gerçekleşen ikinci teklik emir çekiminin Türkçenin tarihi lehçelerinde hem *-gIl* ekiyle hem de eksiz biçimde görüldüğü bilinmektedir. Alanın uzmanları tarafından yapılan araştırmalarda, ikinci teklik emir çekiminin esas olarak eksiz yani sıfır biçimbirim şeklinde olduğu, *-gIl* ekinin ise pekiştirme fonksiyonunda kullanıldığı kabul edilse de bu durum henüz netliğe kavuşmuş değildir. Yani metinler üzerinde yapılacak yüzeysel bir incelemede bile *-gIl* ekinin her zaman pekiştirme işlevinde olmadığı örnekler rahatlıkla tespit edilebilmektedir. Bir diğer konu ise ikinci teklik emir kipinin hangi durumlarda ekli, hangi durumlarda eksiz kullanıldığı meselesidir. Tarihi metinlerde, ikinci teklik emir çekiminin ekli veya eksiz kullanıldığı durumların herhangi bir kurala bağlı olmadığı yine alan araştırmacıları tarafından dile getirilmiştir. Türkçenin sistematik yapısı göz önünde bulundurulduğunda bu durum da dikkat çekmektedir. Başka bir husus da kip/kiplik tanımlarında karşımıza çıkmaktadır. Özellikle birçok çalışmada yapı ve işlev ayrımının yapılamamış olması konuyu daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu bildiride, Dede Korkut hikâyelerinde ikinci teklik emir çekiminin durumu, edimbilimsel bir yaklaşımla ele alınacaktır. Özellikle metnin nazım-nesir karışık yapısı ve metinde yer alan diyalog kısımları, ikinci teklik emir çekimindeki ekli ve eksiz kullanımların eyleyici ve eyleyen arasındaki ilişkiler bağlamında daha açık bir biçimde görülmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda bu çalışma, konuya dair değerlendirmelerin daha derinlikli yapılabilmesi adına önemli veriler sunacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Emir kipi, eyleyici, eyleyen, edimbilim, Dede Korkut

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In historical Turkic dialects, the second-person singular imperative expressed without suffixes on verbal roots and stems in modern Turkish appears in both suffixed *-gIl* and suffixless forms. While researchers acknowledge that the second-person singular imperative is essentially a zero-morpheme form with *-gIl* functioning as an intensifier, this matter lacks full clarification. Indeed, even a superficial examination of texts readily reveals examples where the *-gIl* suffix does not always serve an intensifying function. Another issue is the question of under which conditions the second-person singular imperative is used with a suffix versus without a suffix. It has also been stated by researchers in the field that in historical texts, the conditions under which this conjugation is used with or without a suffix are not subject to any strict rule. When the systematic structure of Turkish is taken into consideration, this situation commands attention. Another point arises in the definitions of mood and modality. Particularly, the inability to separate structure and function in numerous studies further complicates the matter. In this paper, the status of the second-person singular imperative in the Dede Korkut stories will be addressed from a pragmatic approach. Specifically, the verse-prose mixed structure of the text and the dialogue portions therein will enable a clearer observation of the suffixed and suffixless uses of the second-person singular imperative with respect to the relationships between the command and the execution. At the same time, this study will provide crucial data to enable more in-depth assessments of the subject.

2. Keywords: Imperative mood, command, execution, pragmatics, Dede Korkut

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi Yalçın Kulaç, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, yalcin.kulac@gop.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3506-5835

Dil Felsefesi Açısından Yan Tümceler

Subordinate Clauses in the Philosophy of Language

Yelda YEŞİLDAL ERAYDIN[1]

1. Özet

Bir cümlenin içinde yer alan başka bir cümle, bağımsız olarak kullanıldığında taşıdığı anlam ve gönderimi bütünüyle korur mu? Bu soru, dilsel ifadelerin anlamı ile gönderimi arasındaki ilişkinin yalnızca tek tek sözcükler üzerinden açıklanamayacağını gösteren önemli felsefi problemlerden biridir. Frege'nin anlam ve gönderim ayrımı, özellikle yan tümcelerin farklı bağlamlarda kullanılmasıyla ortaya çıkan semantik değişimleri açıklamak bakımından temel bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Bu çalışma, Frege'nin yan tümcelere ilişkin görüşlerini merkeze alarak yan tümcelerin cümlenin anlamına ve doğruluk koşullarına nasıl katkıda bulunduğunu incelemektedir. Araştırmada kavramsal ve metin temelli çözümleme yöntemi benimsenmiş; Frege'nin anlam, gönderim, doğruluk değeri, doğrudan bağlam ve dolaylı bağlam kavramları, yan tümce örnekleri üzerinden karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Çözümleme, yan tümcelerin semantik işlevinin içinde bulundukları bağlama göre değiştiğini göstermektedir. Doğrudan bağlamlarda bir cümlenin gönderimi onun doğruluk değeriyle ilişkilendirilirken, dolaylı bağlamlarda ifadenin olağan anlamı dolaylı gönderim işlevi kazanmaktadır. Özellikle dolaylı anlatım, düşünce bildiren yapılar ve tutum bildiren fiillerle kurulan yan tümcelerde, ifadelerin olağan gönderimleri yerine anlamlarının öne çıktığı görülmektedir. Bu sonuç, yan tümcelerin bağımsız cümlelerin basitçe içine yerleştirilmiş biçimleri olarak değerlendirilemeyeceğini; gönderimlerinin, içinde yer aldıkları semantik çevre tarafından belirlendiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, Frege'nin anlam ve gönderim ayrımının yan tümcelerin işleyişini açıklamada hala güçlü ve üretken bir araç olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle inceleme, yan tümcelerin bağlama duyarlı semantik yapısının anlaşılmasına ve Fregeci çözümlemelerin çağdaş dil felsefesi tartışmalarındaki yerinin belirginleştirilmesine katkı sunmaktadır

2. Anahtar Kelimeler: Dil felsefesi, yan tümceler, anlam, gönderim, doğruluk.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Does a sentence embedded within another sentence fully preserve the sense and reference it carries when used independently? This question points to a central philosophical problem: the relation between the sense and reference of linguistic expressions cannot be explained solely through individual words. Frege's distinction between sense and reference provides a theoretical framework for explaining the semantic changes that arise when subordinate clauses occur in different contexts. This study examines Frege's views on subordinate clauses and analyzes how such clauses contribute to sentence meaning and truth conditions. A conceptual and text-based analysis was employed. Frege's concepts of sense, reference, truth value, direct context, and indirect context were comparatively examined through examples of subordinate clauses. The analysis shows that the semantic function of subordinate clauses changes according to context. In direct contexts, the reference of a sentence is associated with its truth value, whereas in indirect contexts the customary sense of an expression functions as its indirect reference. In indirect discourse and in clauses formed with verbs expressing thought or propositional attitude, the sense of an expression becomes more prominent than its customary reference. These findings show that subordinate clauses cannot be treated simply as independent sentences inserted into larger structures; rather, their reference is determined by the semantic environment in which they occur. The study demonstrates that Frege's distinction between sense and reference remains a productive tool for explaining the semantic behavior and context-sensitive structure of subordinate clauses in contemporary philosophy of language.

2. Keywords: Philosophy of language, subordinate clauses, meaning, reference, truth.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör. Dr., Fırat Universitesi, yyesildal@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1132-695X

Yabancı Dil Olarak Türkçe B1 Seviyesi Ders Kitaplarında Duygu Söz Varlığı: Yeni Hitit 2 ve Yeni İstanbul B1'in Duygu Kategorisi, Duygusal Değerlik ve Öğretimsel Görünürlük Açısından Karşılaştırılması

Emotion Vocabulary in B1-Level Turkish as a Foreign Language Textbooks: A Comparison of Yeni Hitit 2 and Yeni İstanbul B1 in Terms of Emotion Categories, Emotional Valence, and Pedagogical Visibility

Elif Gözdem KARAGÖZ AKBABA[1] *& Feyza GÜRER*[2]

1. Özet

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B1 düzeyinde kullanılan Yeni İstanbul B1 ve Yeni Hitit 2 ders kitaplarındaki doğrudan duygu söz varlığı kullanım sıklığı, çeşitlilik, duygu kategorileri, duygusal değerlik ve öğretimsel görünürlük bakımından karşılaştırılmıştır. Araştırmada, duyguları adlandırma ve başkalarının duygusal durumlarını anlama, iletişimsel yeterliğin bir bileşeni olarak ele alınmıştır. Doğrudan duygu bildiren birimler ise yalnızca duygusal çağrışım taşıyan sözcüklerden ayrılmıştır. Araştırma, doküman incelemesine dayalı, bilgisayar destekli ve insan denetimli içerik çözümlemesiyle yürütülmüştür. Ders kitaplarının metinleri R ortamında işlenmiş; sözcükleme ve temel biçim belirleme işlemleri yapılmıştır. Oluşturulan aday havuzundaki 283 birim ve bunların 1.243 kullanımı iki bağımsız kodlayıcı tarafından değerlendirilmiştir. Cohen'in kappa katsayısı, sözcük düzeyindeki kapsam kararlarında 0,694 ve kullanım düzeyindeki dâhil etme ve dışlama kararlarında 0,714 olarak hesaplanmıştır. Uyuşmazlıklar uzlaşmayla giderilmiştir. Yeni İstanbul B1'de 299, Yeni Hitit 2'de 553 doğrulanmış duygu ifadesi kullanımı belirlenmiştir. Yeni Hitit 2 ders kitabı, 167 temel biçim ve 62 sözcük ailesiyle daha yüksek çeşitlilik sunarken Yeni İstanbul B1 ders kitabında ise bu sayılar sırasıyla 105 ve 43'tür. Buna karşılık, bin sözcük başına kullanım yoğunluğu Yeni İstanbul B1'de 11,32, Yeni Hitit 2'de 10,54'tür. Mutluluk ve sevgi her iki kitapta öne çıkmış ancak olumlu değerlik yönelimi Yeni Hitit 2'de daha belirgin bulunmuştur. Seçilmiş nitel kanıtlar, Yeni İstanbul B1'de bazı görevlerin duyguları kişisel sözlü ve yazılı üretimle ilişkilendirdiğini göstermiştir. Bulgular, duygu söz varlığının yoğunluk, çeşitlilik ve öğretimsel kullanım birlikte değerlendirilerek incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda fark etme, ayırt etme, bağlamlandırma, üretme ve yansıtma aşamalarından oluşan bir öğretim döngüsü önerilmiştir.

2. Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, duygu söz varlığı, ders kitabı incelemesi, duygusal değerlik, öğretimsel görünürlük

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study compares the vocabulary directly expressing emotions in two B1-level Turkish as a foreign language textbooks, *Yeni İstanbul B1* and *Yeni Hitit 2*, in terms of frequency, diversity, emotion categories, emotional valence, and pedagogical visibility. Emotion vocabulary is a component of communicative competence, as it enables individuals to name their own emotions and understand the emotional states of others. Accordingly, words that directly express emotions were distinguished from words that merely carry emotional associations, while emotion categories and emotional valence were treated as separate dimensions of analysis.

The study employed computer-assisted, human-validated content analysis based on document review. The full texts of both textbooks were processed in R, standardized, tokenized, and lemmatized. To build the dataset, the textbooks' word inventories were searched alongside a predefined list of emotion terms. Two independent coders evaluated 283 units and their 1,243 occurrences. Cohen's kappa was 0.694 for inclusion decisions at the lexical-unit level and 0.714 for inclusion or exclusion decisions at the occurrence level.

Following coder agreement, 299 instances of direct emotion vocabulary were identified in *Yeni İstanbul B1* and 553 in *Yeni Hitit 2*. *Yeni Hitit 2* contained 167 distinct lemmas and 62 word families, compared with 105 lemmas and 43 word families in *Yeni İstanbul B1*. The frequency per 1,000 words, however, was 10.54 and 11.32, respectively. Positive valence predominated in both textbooks, more markedly in *Yeni Hitit 2*. Pedagogical visibility also differed between the books. These findings indicate that emotion vocabulary should be examined by considering frequency, relative frequency, diversity, and pedagogical use together.

2. Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Emotion Vocabulary, Textbook Analysis, Emotional Valence, Pedagogical Visibility

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Öğr. Gör. , Yüksek İhtisas Üniversitesi, elif.karagoz@yuksekihtisas.edu.tr ORCID: 0009-0007-6864-6667
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Yüksek İhtisas Üniversitesi, feyza.gürer@yüksekihtisas.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8539-607X

Ali Şir Nevāyî'de Közgü/Ayna/Mirʿat Sözcükleri

The Words "Közgü"/Ayna/Mirʿat in Ali Shir Nevāyî's Poetry

Funda TOPRAK[1]

1. Özet

Klasik şiirin ve Çağatay Türkçesi edebiyatının önemli isimlerinden Ali Şir Nevāyî, şiirlerinde geleneksel benzetme ve mazmunları özgün söyleyişlerle yeniden işleyen bir şairdir. Bu çalışmada Nevāyî'nin şiirlerinde "közgü", "ayna" ve "mirʿat" sözcüklerinin hangi benzetme ve metafor alanlarında kullanıldığı incelenmektedir. İncelemenin amacı, ayna imgesinin şairin şiir dünyasında kazandığı anlam çeşitliliğini belirlemek ve bu kullanımların klasik şiir ile tasavvuf geleneği içindeki yerini ortaya koymaktır. Çalışma, Nevāyî'nin şiirlerinden derlenen örneklerin anlam ve kullanım bağlamlarına göre sınıflandırılmasına dayanmaktadır. İnceleme sonucunda ayna imgesinin başlıca dört kullanım alanında yoğunlaştığı görülmüştür: güzelliğin benzetileni olarak ayna, gönlün benzetileni olarak ayna, feleğin benzetileni olarak ayna ve tasavvufî anlamda tecelli düşüncesinin anlatımında ayna. Güzellik bağlamındaki örneklerde ayna sevgilinin güzelliğini yansıtan bir unsur olarak kullanılırken, gönül aynası arınma ve cilalanma düşüncesiyle ilişkilendirilmektedir. Felek aynasında yıldızların gözyaşından saçılan inciler gibi tasvir edilmesi, imgenin kozmik boyutunu göstermektedir. Tasavvufî kullanımlarda ise âlem ve insan, ilahî güzelliğin yansıdığı bir ayna olarak ele alınmaktadır. Şiir örnekleri, aynanın yalnızca estetik bir benzetme unsuru olmadığını; gönlün arınması, ilahî güzelliğin yansıması ve kozmik düzenin tasviri gibi anlam katmanları kazandığını göstermektedir. Ayrıca Nevāyî'nin dönemine ait kültürel uygulamaların da şiir diline yansıdığı belirlenmiştir. Özellikle aynanın külle cilalanması geleneği, tasavvufî anlamlandırmalarla ilişkilendirilerek şiirsel bir imgeye dönüştürülmüştür. Bu yönüyle çalışma, Nevāyî'nin geleneksel ayna mazmununu özgün söyleyiş ve anlam ilişkileriyle nasıl çeşitlendirdiğini ortaya koymaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Ali Şir Nevāyî, ayna metaforu, közgü, mirʿat, klasik şiir.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

Ali Shir Nevāyî, one of the major figures of classical poetry and Chagatai Turkish literature, reworks traditional similes and poetic motifs through an individual style. This study examines the uses of the words "közgü," "ayna," and "mirʿat" in Nevāyî's poetry and identifies the semantic fields in which the mirror image functions as a simile or metaphor. The aim is to determine the range of meanings attributed to the mirror and to clarify its place within the traditions of classical poetry and Sufi thought. The study is based on examples compiled from Nevāyî's poems and classified according to their contexts of meaning and use. The analysis shows that the mirror image is concentrated in four main areas: the mirror as a metaphor for beauty, the mirror as a metaphor for the heart, the mirror as a metaphor for the heavens, and the mirror in the expression of the Sufi idea of manifestation. The examples indicate that the mirror is not merely an aesthetic device; it also acquires meanings related to the purification of the heart, the reflection of divine beauty, and the representation of cosmic order. The study further demonstrates that cultural practices of Nevāyî's period are reflected in his poetic language. In particular, the practice of polishing mirrors with ash is transformed into a poetic image associated with Sufi interpretation. Thus, the study reveals how Nevāyî enriches the traditional mirror motif through distinctive expressions and layered meanings.

2. Keywords: Ali Shir Nevāyî, mirror metaphor, közgü, mirʿat, classical poetry.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, fundatoprak@aybu.edu.tr, ORCID: 0001-8036-8515

Okuma ve Yazma Becerileri Araştırmalarına Genel Bir Bakış: Language Learning Dergisi Örneği

An Overview of Research on Reading and Writing Skills: The Example of Language Learning Journal

Ebru DAŞTAN TOPÇU[1] *& Furkan Kadir TOPÇU*[2]

1. Özet

Bu çalışmada Language Learning dergisinde 2021-2026 yıllarında yayımlanan okuma ve yazma becerilerine ilişkin makalelerin genel bir değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırmanın amacı, uluslararası alan yazında okuma ve yazma becerileri üzerine yürütülen çalışmalarda hangi konuların, yöntemlerin ve bulguların öne çıktığını belirlemek ve bu bilgileri Türkçe eğitimi alan yazınına sunmaktır. Bu doğrultuda Web of Science veri tabanında yer alan ve Q1 düzeyinde değerlendirilen Language Learning dergisindeki okuma ve yazma becerileriyle doğrudan ilişkili çalışmalar incelenmiştir. Çalışmalar; yıl, konu, beceri alanı, yöntem/desen ve temel bulgular açısından değerlendirilmiştir. Genel dil öğrenimi, EFL bağlamı, dinleme, konuşma ya da okuma-yazma becerileriyle doğrudan ilişkili olmayan araştırmalar çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Elde edilen makaleler, içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Bulgular, incelenen araştırmaların daha çok okuma becerisi etrafında yoğunlaştığını; okuduğunu anlama, sözcük bilgisi, metin okunabilirliği, bilişsel işlemleme, göz izleme ve okuma sürecindeki bireysel farklılıklar gibi konuların öne çıktığını göstermektedir. Yazma becerisine ilişkin çalışmalarda ise yazma süreci, metin kalitesi, kelime çeşitliliği, görev tekrarı ve dilsel karmaşıklık gibi konuların ele alındığı görülmüştür. Sonuç olarak okuma ve yazma becerilerinin uluslararası literatürde yalnızca ürün odaklı değil; süreç, bilişsel boyut, metin özellikleri ve ölçme yöntemleriyle birlikte incelendiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, özellikle okuma sürecinde sözcük bilgisi, metin okunabilirliği ve bilişsel işlemleme; yazma sürecinde ise yazma akıcılığı, metin kalitesi ve karmaşıklık ölçütleri üzerine daha fazla çalışma yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

2. Anahtar Kelimeler: Okuma, Yazma, Language Learning Dergisi, Türkçe Eğitimi, Web of Science

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study provides a general evaluation of articles on reading and writing skills published in the journal Language Learning between 2021 and 2026. The aim of the study is to identify which topics, methods, and findings stand out in research on reading and writing skills in the international literature and to present this information to the Turkish language education literature. To this end, studies directly related to reading and writing skills published in the Language Learning journal—which is classified as Q1 in the Web of Science database—were examined. The studies were evaluated in terms of year, topic, skill area, method/design, and key findings. The articles obtained were evaluated through content analysis. The findings indicate that the studies examined focused primarily on reading skills, with topics such as reading comprehension, vocabulary, text readability, cognitive processing, eye tracking, and individual differences in the reading process taking center stage. In studies related to writing skills, topics such as the writing process, text quality, word variety, task repetition, and linguistic complexity were addressed. As a result, it was determined that reading and writing skills in international literature are examined not only from a product-oriented perspective but also in conjunction with the process, cognitive dimensions, text characteristics, and measurement methods. The findings suggest that further research could be conducted, particularly on vocabulary knowledge, text readability, and cognitive processing in the reading process; and on writing fluency, text quality, and complexity measures in the writing process.

2. Keywords: Reading, Writing, Language Learning Journal, Turkish Language Education, Web of Science

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Doktora Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, dastanebru36@gmail.com , ORCID: 0000-0001-9464-9019

[2] Arş. Gör. Dr., Bartın Üniversitesi/Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, ftopcu@bartin.edu.tr , ORCID: 0000-0001-7198-5589

Son Yıllarda Güncellenen Ana Dili Öğretim Programlarında Dijital Yetkinliğin Yapılandırılması: Türkiye, Yeni Zelanda ve Avustralya Örneği

Structuring Digital Competence in Recently Updated Mother-Tongue Curricula: The Cases of Türkiye, New Zealand, and Australia

Serkan FURTUN[1]

1. Özet

Öğretim programları çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek eğitim tasarımı sunabilmek amacıyla sürekli değiştirilen dinamik yapıdaki metinlerdir. Bilgi çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda dijital becerilerin öne çıkması öğretim programlarının da bu doğrultuda hazırlanmasını gerektirir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye, Yeni Zelanda ve Avustralya'nın güncellenmiş birinci dil öğretim programlarını öğrenme ve öğretme süreçlerinde dijital yeterliliğin tanımı, yapısı ve tezahürü açısından karşılaştırmalı olarak incelemek, böylece farklı müfredat modelleri aracılığıyla dijital yeterliliğin anadil eğitimine nasıl entegre edildiğini ortaya koymaktır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımıyla karşılaştırmalı bir belge incelemesi olarak tasarlanmıştır. Çalışma kapsamında, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlkokul ve Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programları, Yeni Zelanda İngilizce 0-10 yaşlar müfredatı, Avustralya Müfredatı 9.0 Versiyonu İngilizce Programı ve bu programları destekleyen üst düzey müfredat çerçeveleri incelenecektir. Belgeler, güncel olmaları, ulusal düzeyde uygulanmaları, benzer eğitim seviyelerini kapsamaları ve dijital yeterliliği içermeleri kriterlerine göre kasıtlı olarak seçilmiştir. Veriler, Avrupa Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DigComp 2.2) kapsamında bilgi ve veri okuryazarlığı, iletişim ve iş birliği, dijital içerik oluşturma, güvenlik ve problem çözme alanlarına dayalı olarak tümdengelimli bir içerik analizi ile incelenecektir. Ayrıca, ilgili belgeler dijital ve çok modlu metinler, medya okuryazarlığı, kaynakların eleştirel değerlendirilmesi, çevrimiçi etiği, gizlilik, fikri mülkiyet, değerlendirme ve sınıf seviyelerine göre ilerleme yöntemleri açısından incelenecektir. Karşılaştırma, belgelerdeki ilgili kavramların öğrenme çıktılarıyla olan ilişkisini, kademeliğini ve değerlendirilebilirliğini de dikkate alacaktır. Çalışmanın, Türkçe öğretim programında dijital yeterlilik düzeylerini geliştirmek ve uluslararası program karşılaştırmaları için veri sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Ana dili öğretimi, Avustralya, dijital yetkinlik, karşılaştırmalı eğitim, öğretim programı

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study aims to examine how digital competence is structured in the recently updated mother-tongue curricula of Türkiye, New Zealand, and Australia. Designed as a comparative document analysis, the study will examine the primary and lower-secondary Turkish language curricula of the Century of Türkiye Education Model, New Zealand's English Years 0–10 curriculum, the Australian Curriculum Version 9.0: English, and the overarching curriculum frameworks underpinning these documents. The documents will be selected purposively according to the criteria of recency, national implementation, coverage of comparable educational levels, and inclusion of digital competence. Data will be analyzed through deductive content analysis based on the five competence areas of the European Digital Competence Framework (DigComp 2.2): information and data literacy, communication and collaboration, digital content creation, safety, and problem solving. The analysis will also address digital and multimodal texts, media literacy, critical source evaluation, online ethics, privacy, intellectual property, assessment, and progression across grade levels. Rather than relying solely on the frequency of relevant terms, the comparison will consider how explicitly digital competence is associated with learning outcomes, whether it develops progressively across grade levels, and whether it is formulated in an assessable manner. This approach will reveal both structural and functional similarities and differences among the curricula. The study does not seek to rank the countries; instead, it aims to identify how different curriculum models integrate digital competence into mother-tongue education. The findings are expected to inform future revisions of the Turkish language curriculum and contribute evidence to international comparative curriculum research.

2. Keywords: Australia, comparative education, curriculum, digital competence, mother-tongue education

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, serkan.furtun@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7120-8701

Şehnâme'nin Manzum Türkçe Çevirisinde İkilemeler

On Reduplications in the Turkish Verse Translation of The *Shahnameh*

Zuhal Kültüral[1]

1.Özet

Anlatıma güç katmak, anlamı kuvvetlendirmek amacıyla aynı kelimelerin veya bazı seslerin tekrarlanmasıyla oluşan ikilemeler Türkçe'nin ilk yazılı kaynaklarından itibaren eserlerin söz varlığının önemli ögelerindendir. Genel olarak şekil ve anlam bakımından birbiriyle ilişkili aynı, yakın veya zıt anlamlı kelimelerin tek kelime gibi anlam ifade etmek üzere yan yana gelmesi ile oluşan kelime grubu şeklinde tanımlamıştır. Dilimizde tekrarlar, tekrar grupları, ikilemeler, yinelemeler, yineleme öbekleri, ikizlemeler gibi terimlerle de karşılanan ikilemeler için Batı dillerinde genellikle hendiadyoins, reduplication terimleri kullanılmaktadır. Birbirine benzer birçok tanımı yapılan ikilemeler, genel olarak eş, yakın ve zıt anlamlı kelimelerin tekrarıyla oluşan yapılar olarak değerlendirilmiştir.

Türkçenin tarihi dönemlerine ait metinler üzerinde ikilemeler konusunda birçok çalışma yapılmış; bu çalışmalarda ikilemeler şekil ve anlam bakımından incelenmiştir. Eski Anadolu Türkçesi döneminin bazı metinleri üzerinde konu ile ilgili çalışmalar mevcuttur. XVI. yüzyıl başlarında Diyarbakırlı Şerifî tarafından kaleme alınan *Şehnâme Çevirisi* de söz varlığındaki ikilemeler bakımından önem taşımaktadır. Eserde gerek Türkçe gerek alıntı sözcüklerle kurulmuş birçok ikileme yer almaktadır. *Añul añul, arkun arkun*, *iñil inil, yoğun yumru* gibi günümüzde kullanılmayan şekillerin yanı sıra *añu* yañu, *eyü yavuz, çen çen*, *keñ* küñ (itmek), *gönüllü gönülsüz* gibi *Tarama Sözlüğü*ne katkı sağlayabilecek örnekler vardır.

Bu bildiride *Şehnâme Çevirisi*'ndeki ikilemeler konu edilerek anlam ve fonksiyonları bakımından değerlendirilecek; eserin Türkçe söz varlığı bakımından önemi vurgulanacaktır.

2. Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, *Şehnâme Çevirisi*, Türkçe söz varlığı, ikilemeler, deyimler.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1.Abstract

Reduplications, formed through the repetition of identical words or certain sounds to lend greater expressive force and reinforce meaning, have been important elements of the vocabulary of Turkish works from the earliest written sources onward. They are generally defined as word groups consisting of identical, similar, or antonymous words that are related in form and meaning and occur side by side to convey a meaning functioning as a single lexical unit. In Turkish, reduplications are also referred to by various terms, including repetitions, repetition groups, reduplications, reiterations, reiteration groups, and twin formations. In Western languages, the terms hendiadyoins and reduplication are generally used for reduplications. Although reduplications have been defined in various ways, they are generally regarded as structures formed through the repetition or juxtaposition of synonymous, near-synonymous, or antonymous words.

Numerous studies have examined reduplications in texts belonging to different historical periods of Turkish, focusing primarily on their formal and semantic characteristics. Studies have also been conducted on the subject in relation to number of texts from the Old Anatolian Turkish period. *The translation of the Shahnameh*, written by Şerifî of Diyarbakır at the beginning of the 16th century, is likewise significant in terms of the reduplications found in its vocabulary. The work contains numerous reduplications formed with both Turkish and borrowed words.

This paper examines the reduplications found in *The Translation of the Shahnameh* and evaluates them in terms of their meanings and functions, while also emphasizing the significance of the work for Turkish vocabulary.

2. Keywords: Old Anatolian Turkish, *Translation of the Shahnameh*, Turkish vocabulary, reduplications, idioms.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr. Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Emekli Öğretim Üyesi, ORCID:0000-0001-8098-5687

Türkistan Şiirinde Yaşnâmeler (Ahmed Yesevî ve Mahtumkulu Eserleri Örneğinde)

Age-Nāmas in the Poetry of Turkistan (Based on the Works of Ahmed Yasawi and Mahtumkulu)

Allambergenov Anvar Erkabayeviç[1]

1. Özet

Bu çalışma, Ahmed Yesevî'nin hikmetleri ile Mahtumkulu Firâgî'nin "Günlerim" şiirinde insan ömrünün yaş evrelerinin nasıl tasvir edildiğini ve bu tasvirlerin hangi poetik, tasavvufî ve felsefi anlamlar taşıdığını incelemektedir. Araştırmanın temel amacı, iki şairin yaşnâme niteliğindeki şiirlerini karşılaştırmalı olarak ele alarak yaş kavramının yalnızca biyolojik ve kronolojik bir ölçü olmadığını; ruhsal olgunlaşmayı, hayat tecrübesini ve insanın varoluşu kavrama düzeyini yansıtan estetik bir kategori olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktır. Çalışmada karşılaştırmalı-tipolojik ve metin merkezli çözümleme yöntemlerinden yararlanılmış; yaşlara ilişkin ifadeler, tekrarlar, semboller, telmihler ve şiirlerin kompozisyon özellikleri değerlendirilmiştir. Yesevî'nin hikmetlerinde dört ve beş yaş gibi erken dönemler ilahî yola yöneliş, ibadet, zikir ve nefsin terbiyesiyle ilişkilendirilirken, altmış üç yaş vurgusu Hz. Muhammed'in ömrü ve Yesevî'nin çile hayatı etrafında anlam kazanır. Mahtumkulu'nun "Günlerim" şiirinde ise anne rahminden yüz yaşına kadar uzanan kronolojik çizgi; çocukluk, öğrenme, gençlik, toplumsal etkinlik, tasavvufî yöneliş ve yaşlılık deneyimleriyle somutlaştırılır. Her iki şairde de ömrün geçiciliği, gençliğin bir fırsat oluşu ve yaşlılığın tecrübe dönemi sayılması ortak temalardır. Bununla birlikte Yesevî, yaşları daha çok tasavvufî-ahlakî bir anlam çerçevesinde yorumlarken Mahtumkulu, hayatın farklı evrelerini gündelik ve bedensel ayrıntılarla belirginleştirir. Sonuç olarak çalışma, Türk şiirindeki yaşnâmelerin insan ömrünü sayısal bir zaman çizelgesinden ziyade manevi gelişim ve kendini tanıma süreci olarak anlamlandırdığını göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, iki şairin ortak temalarını ve poetik ayrımlarını görünür kılmayı amaçlamaktadır.

2. Anahtar Kelimeler: Yesevî, Mahtumkulu, yaşnâme, tasavvuf, manevi olgunlaşma.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines how the stages of human life are represented in Ahmad Yasawi's hikmats and Mahtumkulu Firagi's poem "Günlerim," focusing on the poetic, Sufi, and philosophical meanings attached to age. It compares these age-themed poems to show that age functions not merely as a biological or chronological measure, but as an aesthetic category expressing spiritual maturation, life experience, and understanding of existence. The study uses comparative-typological analysis and close textual reading, considering age references, repetitions, symbols, allusions, and composition. In Yasawi's hikmats, early ages, including four and five, are associated with turning toward the divine path, worship, remembrance of God, and disciplining the self. The recurring reference to sixty-three gains significance through its connection with the lifespan of Prophet Muhammad and Yasawi's ascetic retreat. In Mahtumkulu's "Günlerim," the sequence from the womb to one hundred years is developed through experiences of childhood, learning, youth, social activity, Sufi devotion, and old age. Both poets emphasize life's transience, youth as an opportunity, and old age as a stage of experience and reflection. Their approaches differ: Yasawi interprets age mainly within a Sufi and ethical framework, while Mahtumkulu makes life's stages tangible through everyday and bodily details. The study concludes that age-nāma poetry in Turkic literature presents the lifespan not simply as numerical chronology, but as a process of spiritual growth, self-knowledge, and moral reflection. This comparison identifies shared ideas as well as the poets' distinctive strategies.

2. Keywords: Yasawi, Mahtumkulu, age-nāma, Sufism, spiritual maturation.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

1Doç. Dr., Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Özbek Dili, Edebiyatı ve Folkloru Enstitüsü, anvarallambergenov11@gmail.com, ORCID: 0009-0009-1497-0343

2025 Türk İşaret Dili Dersi Öğretim Programının Türkçe Dil Becerileri ve Okuryazarlık Açısından İncelenmesi

An Examination of the 2025 Turkish Sign Language Course Curriculum in Terms of Turkish Language Skills and Literacy

Demet SANCI UZUN[1] & Fatmanur ÇELİK[2] & Serkan FURTUN[3]

1. Özet

Bu çalışmada, 2025 Türk İşaret Dili (TİD) Dersi Öğretim Programında Türkçe dil becerileri ve okuryazarlıkla ilgili unsurların nasıl ele alındığı incelenecektir. Çalışmanın çıkış noktası, TİD'in Türkçenin işaretlerle aktarılmış bir biçimi değil, kendine özgü söz dizimi ve dil bilgisi bulunan doğal bir dil olmasıdır. Dolayısıyla burada aranan, TİD dersinin öğrencilere doğrudan Türkçe kazandırıp kazandırmadığı değildir. Asıl olarak programın TİD ile yazılı Türkçe arasında nasıl bir ilişki kurduğu ve okuryazarlığa geçişi hangi yollarla desteklediği üzerinde durulacaktır. Nitel araştırma yaklaşımına göre yürütülecek çalışmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanacaktır. İncelemenin temel belgesi, programın 1, 2 ve 3. sınıf düzeylerine ait bölümleridir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ortak metni ile İlkokul Türkçe ve İlk Okuma Yazma öğretim programlarının ilgili bölümleri ise yardımcı belgeler olarak kullanılacaktır. Amaçlar, öğrenme çıktıları, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme açıklamaları kategorik içerik analiziyle çözümlenecektir. Analizde Türkçeye yapılan açık veya örtük göndermeler, iki dilin cümle yapısı ve ek kullanımı bakımından ayrıldığı noktalar, parmak alfabesi, yazılı metinle kurulan bağlar ve iki dilliliğin programdaki yeri dikkate alınacaktır. Kodların yalnızca kaç kez geçtiği değil, hangi amaçla kullanıldığı ve sınıf düzeylerine göre nasıl ilerlediği de incelenecektir. Kodlama çerçevesi uzman görüşüyle gözden geçirilecek; verilerin en az yüzde 25'i ikinci bir kodlayıcı tarafından bağımsız biçimde kodlanacaktır. Çalışmanın, TİD öğretimi ile Türkçe okuryazarlığı arasındaki ilişkinin güçlü ve geliştirmeye açık yönlerini ortaya koyması ve program geliştirme çalışmalarına katkı sunması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: İki dilli eğitim, okuryazarlık, öğretim programı, özel eğitim, Türk İşaret Dili

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

This study examines how written Turkish and literacy are addressed in the 2025 Turkish Sign Language (TSL) Course Curriculum. It proceeds from the understanding that TSL is not a signed form of Turkish, but a natural language with its own syntax and grammar. The question, therefore, is not whether the TSL course directly teaches Turkish. Rather, the study focuses on how the curriculum relates TSL to written Turkish and how it supports the transition to literacy. The research is designed as a qualitative document analysis. Its sources are the curriculum sections for Grades 1, 2, and 3. Relevant parts of the Century of Türkiye Education Model, Primary School Turkish Curriculum, and Initial Reading and Writing Curriculum will support the analysis. The curriculum's objectives, learning outcomes, content, instructional processes, and assessment explanations will be examined through categorical content analysis. The analysis will cover explicit and implicit references to Turkish, differences between the two languages in sentence structure and suffix use, fingerspelling, links to written texts, and the place of bilingualism. Attention will be paid not only to how often the codes occur, but also to their functions, progression across grade levels, and links with learning outcomes. The coding framework will be reviewed by experts, while at least 25% of the data will be independently coded by a second coder to establish intercoder agreement. The study is expected to identify strengths and areas for improvement in the relationship between TSL instruction and written Turkish literacy and to offer suggestions for curriculum development.

2. Keywords: Bilingual education, curriculum, literacy, special education, Turkish Sign Language

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
demet.sanciuzun@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1854-5765
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
fatmanur_celik25@erdogan.edu.tr, ORCID: 0009-0003-6425-9812
[3] Arş. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
serkan.furtun@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7120-8701

Metnin Dünyasına Önceden Girmek: 360° Sanal Gerçeklik Deneyiminin Zihinsel İmgeleme ve Okur Tepkilerine Yansımaları

Entering the World of the Text in Advance: Reflections of a 360° Virtual Reality Experience on Mental Imagery and Reader Responses

Kerim Gedik[1], Gökçen Göçen[2], Edanur Şalcıoğlu[3]

1. Özet

Edebî metinlerin anlamlandırılması, okurun metinde sunulan unsurları kendi deneyimleri, çağrışımları ve zihinsel imgeleriyle bütünleştirdiği etkin bir okuma sürecini gerektirmektedir. Bu araştırmanın amacı, okuma öncesinde 360° sanal gerçeklik (VR) aracılığıyla sunulan üç boyutlu bir görsel ortam deneyimlemenin Türkçe öğretmeni adaylarının edebî bir metni zihinde canlandırma ve anlamlandırma biçimlerini nasıl şekillendirdiğini incelemektir. Araştırmada, bu görsel deneyimin okurun metne ilişkin zihinsel imgelerini ve metindeki boşlukları anlamlandırma sürecini zenginleştirip zenginleştirmediği ya da belirli bir görsel çerçeve oluşturarak alternatif zihinsel temsilleri sınırlandırıp sınırlandırmadığı sorgulanmaktadır. Araştırmanın kuramsal çerçevesini Rosenblatt'ın İşlemsel Okuma Kuramı ile Iser'in Alımlama Kuramı oluşturmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında çoklu durum çalışması deseninde yürütülecektir. Birinci durumda katılımcılar, edebî metni okumadan önce metindeki mekânsal özelliklerle ilişkili 360° VR ortamını deneyimleyecek; ikinci durumda ise katılımcılar herhangi bir görsel ön deneyim yaşamadan aynı metni okuyacaktır. Araştırmanın verileri, katılımcıların zihinsel imgelerini, okur tepkilerini ve metindeki boşlukları anlamlandırma biçimlerini ortaya çıkarmaya yönelik açık uçlu görevler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanacaktır. Bu kapsamda katılımcılardan zihinde canlandırdıkları mekâna ilişkin görsel ve mekânsal seçimler yapmaları, metne yönelik çağrışımlarını ifade etmeleri, alternatif sonları gerekçeleriyle değerlendirmeleri ve metindeki belirsiz alanları kendi yorumları doğrultusunda anlamlandırmaları istenecektir. Veriler öncelikle her durum içerisinde analiz edilecek, ardından zihinsel imgeleme, metinsel anlamlandırma, okur tepkileri ve yorum örüntüleri açısından durumlar arası karşılaştırmalar yapılacaktır. Araştırmanın, görsel-mekânsal deneyimlerin okuma sürecindeki rolünü zihinsel temsil ve anlam oluşturma süreçleri bakımından açıklayarak Türkçe eğitimi alanına katkı sunması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, zihinsel imgeleme, alımlama kuramı, okur-tepki kuramı, metinsel boşluklar

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The interpretation of literary texts requires an active reading process in which readers integrate textual elements with their own experiences, associations, and mental images. This study aims to examine how experiencing a three-dimensional visual environment through 360° virtual reality (VR) prior to reading shapes Turkish language teacher candidates' ways of mentally visualizing and interpreting a literary text. In particular, the study investigates whether this visual experience enriches readers' mental imagery and interpretation of textual gaps, or constrains alternative mental representations by providing a predetermined visual framework. The theoretical framework is grounded in Rosenblatt's Transactional Theory of Reading and Iser's Reception Theory. The study will be conducted using a qualitative multiple-case study design. In the first case, participants will experience a 360° VR environment related to the spatial characteristics of the literary text before reading, whereas in the second case, participants will read the same text without prior visual experience. Data will be collected through open-ended tasks and semi-structured interviews designed to reveal participants' mental imagery, reader responses, and interpretations of textual gaps. Participants will make visual and spatial selections related to the setting they imagined, express their initial associations with the text, evaluate alternative endings with justifications, and interpret ambiguous or unspecified aspects of the text. The data will first be analyzed within each case and then compared across cases in terms of mental imagery, textual interpretation, reader responses, and patterns of meaning-making. The study is expected to contribute to Turkish language education by explaining the role of visual-spatial experiences in reading through mental representation and meaning construction.

2. Keywords: Virtual reality, mental imagery, reception theory, reader-response theory, textual gaps

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Arş. Gör., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, E-posta: kgedik@fsm.edu.tr, ORCID: 0009-0004-2739-2558
[2] Prof. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, E-posta: ggocen@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7552-8406
[3] Bağımsız Araştırmacı, E-posta: salciogluedda@gmail.com, ORCID: 0009-0001-6639-9814

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarından Hareketle A1-A2 Düzeyi Temel Söz Varlığı Belirleme Çalışması

A Study on Determining Basic Vocabulary at the A1-A2 Level Based on Textbooks for Teaching Turkish as a Foreign Language

Serdar Bulut[1] *& Meryem Tufan*[2]

1. Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel söz varlığının düzeylere ve iletişimsel gereksinimlere uygun biçimde yapılandırılması, öğrenenlerin günlük iletişim becerilerinin geliştirilmesi açısından önemli bir role sahiptir. Ders kitapları ise hedef söz varlığının seçimi, sunumu ve tematik olarak örgütlenmesinde temel öğretim materyallerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan A1 ve A2 düzeyindeki ders kitaplarında yer alan temel söz varlığını tematik dağılım, sözcük kullanım sıklığı ve düzeyler arasındaki değişim bakımından karşılaştırmalı olarak inceleyerek bütünleyici bir söz varlığı ortaya koymaktır. Araştırmada Yeni İstanbul, Yeni Hitit, Yedi İklim ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları incelenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımına dayanan çalışmada karşılaştırmalı doküman analizi kullanılmıştır. İncelenen ders kitaplarında A1 ve A2 düzeylerinde yer alan sözcükler belirlenmiş; beş ve üstünde tekrarlanan sözcükler temel söz varlığı kapsamında değerlendirilerek tematik kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler, sözcüklerin kullanım sıklıkları, tematik dağılımları, düzeylere göre değişimleri ve ders kitapları arasındaki ortaklık ve farklılıklar açısından karşılaştırılmıştır.

Bulgular, dört ders kitabındaki temel söz varlığının ağırlıklı olarak günlük yaşam, kişiler, iletişim, mekân, zaman, yiyecek ve içecekler, ulaşım ve sosyal yaşam gibi öğrenenlerin gündelik iletişim gereksinimleriyle doğrudan ilişkili temalar çevresinde yoğunlaştığını göstermektedir. A1 düzeyinde somut, gündelik ve doğrudan iletişimsel işlev taşıyan sözcüklerin daha belirgin olduğu; A2 düzeyinde ise duygu, düşünce, davranış, sağlık, çevre ve farklı soyutluk düzeylerine sahip kavramların kullanımının çeşitlendiği görülmektedir. Araştırma sonuçları, ders kitabı hazırlama ve söz varlığı öğretimi süreçlerinde veriye dayalı ve düzeyler arası sürekliliği gözeten tematik bir söz varlığı yaklaşımına duyulan gereksinimi ortaya koymaktadır. Çalışmanın, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel söz varlığının belirlenmesi ve ders materyallerinin sözcüksel açıdan geliştirilmesine yönelik kuramsal ve uygulamalı çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, temel söz varlığı, sözcük öğretimi, tematik söz varlığı, A1–A2 düzeyi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

In the teaching of Turkish as a foreign language, structuring a core vocabulary-tailored to specific proficiency levels and communicative needs-plays a significant role in developing learners' everyday communication skills. Textbooks are considered primary instructional materials for the selection, presentation, and thematic organization of this target vocabulary. The purpose of this study is to establish a comprehensive vocabulary by conducting a comparative analysis of the core vocabulary found in A1 and A2-level textbooks used for teaching Turkish as a foreign language, specifically examining thematic distribution, word frequency, and variations across proficiency levels. The study examines the following textbook series: Yeni Istanbul, Yeni Hitit, Yedi Iklim and Gazi TOMER: Turkish for Foreigners. Employing a qualitative research approach, the study utilizes comparative document analysis. Words appearing at the A1 and A2 levels were identified; those that occurred five or more times were classified as "core vocabulary" and categorized into thematic groups. The data were then compared based on frequency of use, thematic distribution, shifts across proficiency levels, and the commonalities and differences among the textbooks.

The findings indicate that the core vocabulary across all four textbook series is primarily concentrated around themes directly related to learners' daily communicative needs-such as daily life, people, communication, places, time, food and drink, transportation, and social life. At the A1 level, the vocabulary consists predominantly of concrete, everyday terms that serve direct communicative functions, whereas at the A2 level, the vocabulary expands to include concepts related to emotions, thoughts, behaviors, health, the environment, and various levels of abstraction. The research findings highlight the need for a data-driven, thematic vocabulary approach-one that ensures continuity across proficiency levels-within the processes of textbook development and vocabulary instruction. This study is expected to contribute to both theoretical and practical efforts aimed at identifying core vocabulary for teaching Turkish as a foreign language and enhancing the lexical quality of instructional materials.

2. Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, basic vocabulary, vocabulary teaching, thematic vocabulary, A1–A2 level.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, serdar.bulut@alanya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6286-4873

[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, meryemtufan375@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8948-5266

Çocuk Edebiyatına Yönelik Çocuk Kitapları Üzerinde Türkçe Anlatım

Turkish Language and Expression in Children's Books

Dr. Hayrettin PARLAKYILDIZ[1]

1. Özet

Çocuk kitaplarının dil ve anlatım özellikleri, çocukların okuma alışkanlığı kazanmalarında, duygu ve düşünce dünyalarını geliştirmelerinde ve iyi ile kötüyü ayırt etmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu bildirinin amacı, çocuk edebiyatına yönelik kitapları tür ve Türkçe anlatım bakımından değerlendirmek; çocukların yaşam deneyimleriyle ilişki kurabilen metinlerin okuma isteğine olası katkısını tartışmaktır. Çalışmanın hareket noktasını, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2007-2008 öğretim yılında yürütülen Çocuk Edebiyatı dersi kapsamında öğrencilere verilen dönem sonu inceleme ödevleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin belirlenen inceleme planı doğrultusunda ele aldıkları çocuk kitapları, tür özellikleri ile dil ve anlatım bakımından değerlendirmeye elverişli bir çerçeve sunmaktadır. Bu çerçevede kitapların çocukların yaşantılarına yakın konuları işleme biçimi, düşünce ve değer aktarımındaki işlevi ve okumaya yöneltici niteliği üzerinde durulmaktadır. Sevim Ak'ın Az Buçuk Teo adlı eseri, çocukların gündelik hayatlarıyla ilişkilendirilebilecek anlatılara örnek olarak anılmaktadır. Bildiride, çocuklara sunulan kitapların yalnızca bilgi aktaran araçlar olarak değil; sevgi, barış ve kardeşlik gibi değerleri işleyen edebî metinler olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca çocukların bilgisayar başında geçirdikleri zamanın okumaya ayırdıkları süreyle ilişkisi ele alınmakta ve onların ilgilerine, yaşlarına ve deneyimlerine uygun eserlerin seçilmesinin okuma isteğini destekleyebileceği üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak çocuk kitaplarının tür, dil ve anlatım yönlerinden incelenmesinin, çocuklara uygun kitapların seçilmesine ve okuma kültürünün geliştirilmesine katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir.

2. Anahtar Kelimeler: çocuk edebiyatı, çocuk kitapları, Türkçe anlatım, okuma alışkanlığı, kitap incelemesi.

3. Etik Beyan

Bu özet kapsamında sunulan araştırmanın tüm ilgili etik kurallara uygun olduğunu onaylıyorum.

1. Abstract

The language and style of children's books play an important role in developing reading habits, enriching children's emotional and intellectual worlds, and helping them distinguish between right and wrong. This paper aims to examine books intended for children in terms of literary genre and Turkish language use, while discussing how texts connected to children's everyday experiences may encourage reading. The study draws on end-of-term assignments prepared by students in the Children's Literature course offered in the Primary School Teaching Department at Çanakkale Onsekiz Mart University during the 2007–2008 academic year. Based on a predetermined review plan, these assignments provide a framework for considering the books selected by students in relation to genre, language, and style. Particular attention is given to the ways the books address familiar experiences, convey thoughts and values, and invite children to read. Sevim Ak's Az Buçuk Teo is mentioned as an example of a narrative associated with situations recognizable from children's lives. The paper emphasizes that children's books should not be viewed solely as sources of information but also as literary works that may communicate values such as love, peace, and solidarity. It also discusses how the time children spend at computers relates to time devoted to reading and how choosing books appropriate to their interests, ages, and experiences can support reading motivation. Overall, examining children's books through genre, language, and expression may inform book selection and contribute to efforts to foster a reading culture.

2. Keywords: children's literature, children's books, Turkish language and style, reading habits, book analysis.

3. Ethical Declaration

I confirm that the research presented in this abstract aligns with all relevant ethical guidelines.

[1] Dr., Akademisyen, Emekli Öğretim Üyesi, E-posta: sebinhayrettin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0823-0711

DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR / SUPPORTING INSTITUTIONS

XVIII.
DÜNYA DİLİ
TÜRKÇE
SEMPOZYUMU

E-ISBN: XXX XXX XXXX X X

Sinop Üniversitesi Rektörlük Binası Korucuk Mahallesi
Selanik Caddesi No:21 Merkez/SİNOP
0 368 271 57 57